ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ចតុត្ថភាគ
៧៥

ពោះពុម្ពលើកទី ១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៦

ឯកសារគម្ពីព្រះត្រៃបិដកស្កានេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ ៥១ ដល់ ភាគ ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ ៥000ឆ្នាំ ប្ជូជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សៀវភៅគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ្ជិចណែ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ភ្ជួនប្រុស ម៉ាន់ សាវ៉ាត

www.5000-years.org

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើសអំពីៈ

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណែ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ដុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សន ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សាវ៉ៃង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវន្ធានា និងឧបាសិកា ឃុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.រ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនំ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជ្រ ផែង យ៉ៃន (ហ្ស្ការ)
- លោក ស៊ីក ចាន់សេរ៉ី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ាន់ី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ: (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់
  ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានធីរាជ, ចាន់ណា សុធានធិវ៉ាធ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់ឌីស្ម៉ី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់ឌីតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក ឆង សុផល (ហ្ស្ការ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទ្ធត សេរីសុ៊ីក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រ៉ាចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ស៊ីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ៃម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ផ្យ៉ង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជ្ជ សារ: (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា ង៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហ្ជ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.រ.អ)

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្ដីប្រៀបធៀបភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ទសកនិបាត
ចតុត្ថភាគ
៧៥

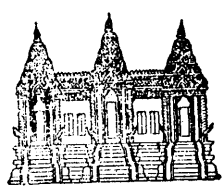

បោះពុម្ពលើកទី ១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៦

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្ការតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។
ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។
ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន" ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក" នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសន្ធានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្ដីទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើហោរហៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ ខិតខំព្យាយាមធ្វើឲ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្ដេជ្ញាចិត្តរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និងប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ষត្ត្ឫក្ষ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗りこえ、瞋りを離れ、怨みを怨し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年７月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表　無着　成恭
事務局長　篠原　鋭一

世話人　松永　然道　有馬　実成
伊藤　佳通　渡井　奎一
杉谷　義純　茂田　真澄
前田　利勝　中島　教之
永　六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commisson of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE
Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku
Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara
Management Team :
The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចតុត្ថភាគ

៧៥

ព.ស. ២៥០៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្ថោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ទ្វាចត្តាឡីសមោ ភទ្ទាលិវគ្គោ

បឋមំ ភទ្ទាលិត្ថេរាបទានំ

(១) សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ

វិវេកកាមោ លោកគ្គោ ហិមវន្តំ ឧបាគមិ ។

អជ្ឈោគហេត្វា ហិមវន្តំ(១) សុមេធោ លោកនាយកោ

បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន និសីទិ បុរិសាសភោ(២) ។

សមាធឹ សោ សមាបន្នោ សុមេធោ លោកនាយកោ

សត្តរត្តិន្ទិវំ ពុទ្ធោ និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។

ខារិកាជំ គហេត្វាន វនមជ្ឈោគហឹ អហំ

---

១ ឱ. ម. ហិមវំ ។ ២ ឱ. ម. បុរិសុត្តមោ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បត្តគ្គភាគ

សូមនមស្ការចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២

ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន ទី ១

(១) ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមេធ: ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រះអង្គប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ចានស្តេចចូលទៅ ក្នុងព្រៃហិមពាន្ត ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធ: ជាបុរសដ៏ប្រសើរ លុះទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្តហើយ គង់ពែនភ្នែន ។ ព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធ: អង្គនោះ ជាបុរសដ៏ប្រសើរ ទ្រង់គង់ចូលសមាធិ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំកែអម្រែកបរិក្ខារ សំដៅចូលទៅកាន់ព្រៃ

តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណមនាសវំ ។
សម្មជ្ជនឹ គហេត្វាន សម្មជ្ជិត្វាន អស្សមំ
ចតុទណ្ឌេ ឋបេត្វាន អកាសឹ មណ្ឌបំ តទា ។
សាលបុប្ផំ គហេត្វាន មណ្ឌបំ ឆាទយឹ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អវន្ទឹ លោកនាយកំ(១) ។
យំ វទន្តិ សុមេធោតិ ភូរិបញ្ញំ សុមេធសំ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ សព្វេ ទេវា សមាគមុំ
អសំសយំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ ធម្មំ ទេសេតិ ចក្ខុមា ។
សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ទេវសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ សត្តាហំ មណ្ឌបំ ធារយិ សាលឆាទនំ(២)
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។

---

១ ឱ. ម. អភិវន្ទឹ តថាគតំ ។ ២ ឱ. ម. សាលឆាទិតំ ។

ហើយឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងវ៉ៃត្រនោះ ព្រះអង្គមានទុយ:ធ្ងន់ ហើយ មិនមានអាសវ: ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកាន់អំបោសបោសអាស្រម ហើយលើកឈើ ៤ កំណាត់ បញ្ជ្រាធ្វើជាបាវ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្ការ៉ាយប្រក់បាវ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះលោកនាយក ។ ពួកជនតែងហៅនូវព្រះសម្ពុទ្ធអង្គណា ដែលទ្រង់មានបញ្ញាជ្រួចផ្ទៃដី មានបញ្ញាស្អ ថាសុមេធ: ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះទ្រង់គង់ក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយ បានសម្តែងគាថា ដូចខាងក្រោមនេះ ។ ពួកទេវតាទាំងអស់ បានដឹងព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះពុទ្ធហើយ ក៏មកជួបជុំ ប្រាប់គ្នាថា ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមានបក្ខ នឹងសម្តែងធម៌ដោយឥតសង្ស័យ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមេធ: ព្រះអង្គគួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់គង់ក្នុងកណ្តាលពួកទេវតា ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណា ចាំងបាវដែលប្រក់ដោយផ្ការ៉ាយ ថ្វាយ តថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ តថាគត នឹងសម្តែងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។

បឋមំ ភត្តាភិហារបទានំ

ទេវភូតោ មនុស្សោ វា ហេមវណ្ណោ ភវិស្សតិ
បហូតភោគោ ហុត្វាន កាមភោគី ភវិស្សតិ ។
សដ្ឋី(១) នាគសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា ហេមកប្បនិវាសសា ។
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ តោមរង្កុសបាណិភិ
សាយំ បាតោ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆិស្សន្តិមំ នរំ ។
តេហិ នាគេហិ បរិវុតោ រមិស្សតិ អយំ នរោ
សដ្ឋី អស្សសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា ។
អាជានីយា ច ជាតិយា សិន្ធវា សីឃវាហនា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ឥល្លិយាចាបធារិភិ(២) ។
បរិវារេស្សន្តិមំ និច្ចំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សដ្ឋី រថសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា ។
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ(៣) ។

---

១ ឱ. សដ្ឋី ។ ២ ឱ. ឥល្លិយាចាបធារិហិ ។ ៣ ឱ. ម. វម្មិហិ ។

ភទ្ទលិត្ថេរាបទាន ទី ១

បុគ្គលនោះ បើបានកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស នឹងមាន
សម្បូរដូចមាស ជាអ្នកមានភោគៈច្រើន បរិភោគកាមគុណ
ជាប្រក្រតី ។ ដំរី ៦០ ពាន់ ដែលគេស្ងួតស្អាត ដោយ
គ្រឿងប្រដាប់ គ្រប់យ៉ាង ជាដំរីមានខ្សែដង្ហ ន់មាស ប្រ-
កបដោយគ្រឿងតាក់តែងក្សាល ជាវិការៈនៃមាស ដែល
ពួកហ្នាដំរី មានដៃកាន់លំពែងស្នែងក្របីនិងកន្ទ្រេ ដុះមក
កាន់ទីបម្រើនរៈនេះ ពល់ពេលល្ងាចព្រឹក ។ ឯនរៈនេះ
នឹងមានពួកដំរីនោះចោមរោម ហើយសប្បាយរីករាយ សេះ
៦០ ពាន់ ដែលគេស្ងួតស្អាត ដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់ចៃប
ជាសេះអាជានេយ្យ និងសេះសន្ធពពីកំណើត ជាពាហនៈ
លឿន មានពួកនាយសារថី ទ្រទ្រង់នូវខ្សែលនិងធ្នូ ឡើងដុះ
នឹងចោមរោមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
រថ ៦០ ពាន់ ដែលគេតាក់តែងដោយប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង ចិទ
ចុំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនិងខ្លាធំ គេចងល្អហើយលើកទង់
ជ័យ មានពួកនាយសារថី មានដៃកាន់ធ្នូនិងខ្សែ ឡើងដុះ

បរិចារេស្សន្តិ មំ និច្ចំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សដ្ឋី តាឡសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ ។
បហូតជជជញ្ញានិ សុសមិទ្ធានិ សព្វសោ
សទា ទាតុករិស្សន្តិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី សេនា ច ចតុរង្គិនី
បរិចារេស្សន្តិ មំ និច្ចំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ[១] ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តុំ ច ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. អដ្ឋារសំ កប្បសតំ ។

នឹងចោមរោមបុគ្គលនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ស្រុកសួយ ៦០ ពាន់ បរិបូណ៌ដោយសព្វគ្រប់ ជាស្រុកមានទ្រព្យនិងស្រូវជាច្រើន ជារបស់សម្រេចល្អ ដោយប្រការពាំងពួង នឹងកើតមានប្រាកដសព្វកាល នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ សេនាមានអង្គ ៤ គឺ ដំរី សេះ រថ ពលថ្មើរជើង នឹងមកចោមរោមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បុគ្គលនោះ នឹងរីករាយ ក្នុងទេវលោក អស់ ១.៨០០ កប្ប នឹងបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ១ ពាន់ដង ។ នឹងសោយទេវរាជ្យ អស់ ៣ រយដង នឹងសោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងទៀ ៣០ ពាន់កប្ប នឹងមានព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូល នៃព្រះបាទឧក្កាករាជ ត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ (ព្រះសុមេធសម្មុទ្ធត្រាស់ថា) ខ្ញុំនឹងបានទទួលមតិកក្នុងធម៌ ជាឧរសដែលធម៌ និម្មិតហើយ របស់ព្រះសាស្តានោះ ជាបុគ្គលគំណត់ដឹងនូវអាសវៈ:ពាំងពួង ឥតមានអាសវៈ ។

បឋមំ ញាណិត្ថេរាបទានំ

តឹសកប្បសហស្សម្ហិ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ឯកត្តំ ឧបាគាយ គវេសី អមតំ បទំ ។
លាភា មយ្ហំ សុលទ្ធំ មេ យមហំ ញាមិ សាសនំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
ញាណំ បដិកិត្តេត្វាន(១) បត្តោម្ហិ អមតំ(២) បទំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វត្ថ សុខិតោ ហោមិ ផលម្មេ ញាណកិត្តនេ ។
ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតិ ភវោ
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ម. តវ ញាណំ បកិត្តេត្វា ។ ២ ខ. ម. អចលំ ។

ភគ្គលិត្ថេរាបទាន ទី ១

ក្នុងរវាង ៣០ ពាន់កប្ប ខ្ញុំបានឃើញព្រះលោកនាយក
អាស្រ័យនូវចន្ទោះនេះ ហើយសូរសៀងរាក នូវអមតបទ គឺ
និព្វាន ។ ខ្ញុំឈ្មោះថាមានលាភហើយ អត្តភាពជាមនុស្ស
ឈ្មោះថាខ្ញុំបានល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានដឹង នូវពាក្យប្រៀន
ប្រដៅ នៃព្រះពុទ្ធ ដ្ឋាបី ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ
ពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។
បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្តារ ចំពោះ
ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្តារ
ចំពោះព្រះអង្គ លុះខ្ញុំពោលសរសើរ ចំពោះព្រះញាណរួច
ហើយ ក៏បានដល់នូវអមតបទ គឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំចូលទៅកើត
ក្នុងកំណើតណា ។ ពោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំរមែង
បានសេចក្តីសុខ ក្នុងទីតាំងពួង នេះជាផលរបស់ខ្ញុំ ក្នុង
ការពោលសរសើរញ្ញាណ ។ នេះពាក់កាយជាខាងក្រោយ
បំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភទ្ទាលិ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភទ្ទាលិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ឯកឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

(២) ចន្ទភាគានទីតីរេ អស្សមោ សុកតោ មម
សុសុទ្ធបុឡិនាកិណ្ណោ បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភទ្ទាលិត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន ។

ឯកឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(២) ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមដ៏ល្អ ចាក់ដីខ្សាច់ដ៏ស្អាត ហើយសាងបណ្ណសាលា យ៉ាងល្អ ទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

ឧត្តានកូលា នទិកា សុបតិត្ថា មនោរមា
មច្ឆកច្ឆបសម្បន្នា សុំសុមារនិសេវិតា ។
អច្ឆា មយូរទីបី ច ករវិកា ច សាលិកា
កូជន្តិ សព្វទា ឯតេ សោភយន្តា មមស្សមំ ។
កោកិលា មញ្ជុភាណី ច ហំសា ច មធុរស្សរា
អភិកូជន្តិ តេ តត្ថ សោភយន្តា មមស្សមំ ។
សីហា ព្យគ្ឃា វរាហា ច វកកោកតរច្ឆយោ
គិរិទុគ្គម្ហិ(១) នាទេន្តិ សោភយន្តា មមស្សមំ ។
ឯណីមិគា ច សរភា ភេរណ្ឌា(២) សូករា ពហូ
គិរិទុគ្គម្ហិ នាទេន្តិ សោភយន្តា មមស្សមំ ។
ឧទ្ទាលកា ច ចម្បកា បាដលី សិន្ទុវារិកា
អធិមុត្តា(៣) អសោកា ច សោភយន្តា មមស្សមំ(៤) ។

---

១ ឱ. គិរិទុគ្គំបិ ។ ២ ភេទណ្ឌា ។ ៣ ឱ. អតិមុត្តា ។ ៤ ឱ. បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ ។ ម. សោភយន្តិ មមស្សមំ ។

ស្ងួត (នោះ) មានប្រាំផាយ មានកំពង់ពស្ម ជាទីកក
ពយនៃចិត្ត បរិបូណ៌ដោយសត្វត្រី និងអណ្តើក មានសត្ត
ក្រពើនៅអាស្រ័យ ។ ពួកសត្វទ្រាយ ក្ងោក ទ្រាដំបង ការ៉ាត
និងសាលិកា តែងបន្ទឹសំឡេង សព្ទ ។ កាល សត្វ៣ន៏ុ
ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកតាវ៉ៅ មានសំឡេងពីរោះ
និងហង្សមានស្ងួរសព្ទពីរោះ តែងយំធ្វើយនូងគ្នា (សព្ទ ។
កាល) សត្វ៣ន៏ុ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ក្នុងទីនោះ ។
ពួកសីហៈ ទ្រាធ ជ្រូក ក្ងុក ផ្ទៃព្រៃ និងទ្រាវ៉ិន តែង
បន្ទឹសំឡេងកែ្ករជ្រោះកុ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួក
ម្រីគ្រាយ ម្រីគ្ងីន ចចក ន៏ងជ្រូកជាច្រើន តែងបន្ទឹ
សំឡេងកែ្ករជ្រោះកុ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើម
ពជ្រ ដើមចម្ប៉ា ដើមជ្រនៀង ដើមឈើកូ៉ង ដើម
រ៉ាំដ្ឋល និងដើមអសោក ក៏ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។

អង្កោលា យូថិកា ចេវ សត្តបណ្ណា ពិម្ពិជាលិកា(១)
កណិកា កណិការា ច(២) បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ(៣) ។
នាគា សាលា ច សលឡា បុណ្ឌរីកេត្ថ បុប្ផិតា
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា សោភន្តិ មម អស្សមេ(៤) ។
អស្សដ្ឋា អសនា ចេត្ថ(៥) មហានាមា ច បុប្ផិតា
សាលា(៦) ច កង្គុបុប្ផា ច សោភន្តិ មម អស្សមេ ។
អម្ពា ជម្ពូ ច តិលកា នីបា ច សាលកល្យាណី
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
អសោកា ច កបិដ្ឋា ច ភគិនិមាលា ច បុប្ផិតា
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
កទម្ពា កទលី ចេវ ឥសិមុគ្គា ច ពេបិតា
ធុវំ ផលានិ ធារេន្តិ សោភយន្តិ មមស្សមំ ។

---

១ ម. សត្តលិពិម្ពជាលិកា ។ ២ ឱ. កណ្ណិកា កណ្ណិការា ច ។ ម. កណ្ណិការា ច បុប្ផន្តិ ។ ៣ ម. សោភយន្តា មមស្សមំ ។ ៤ ម. សោភយន្តិ មមស្សមំ ។ ៥ ម. អង្កុនា អសនាបេត្ថ ។ ៦ ម. ផលា ច ។

ពួកដើមអង្ក្រាស ដើមយុថ្ម ដើមសត្តបាណ ដើមចាស ដើមកន្ទ-ស នឹងដើមគណិការ បញ្ចេញផ្ការីកអស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកដើមខ្ទឹង ដើមកំផង ដើមស្រល់ នឹងដើមស្វាយ ស មានផ្ការីកនៅកន្ទ-ម៉ីនោះ ក្លិនជាទ្ធិសាយកាយ ធ្វើអ-ស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមពោធិ ដើមធ្ន ដើមជន្ទាត់ ដៃ ដើមកំផង និងដើមផ្ការ៉ូ មានផ្ការីក ធ្វើអស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមស្វាយ ដើមត្រីង ដើមជង្ក្រៀបក្តាម ដើមកំផអន្ទ ក់ និងដើមក្ងៅនាង ក្លិនជាទ្ធិត្ត្ក្ងអូបសាយ កាយ ធ្វើអស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមអសោក ដើម ខ្ទ ត ដើមនួនស្រ ី មានផ្ការីក ក្លិនជាទ្ធិសាយកាយ ធ្វើអ-ស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ដើមកូម ដើមបេត ដើមសណ្ណ ត ព្រៃ ដែលគេដាំ ទ្ទ្ទ ន ផ្ទ ជានិច្ច ធ្វើអស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។

ទុតិយំ ឯកច្ចត្តិយគ្គោបទានំ

ហរីតកា អាមលកា   អម្ពា ជម្ពូ វិភេទកា
កោលា ភល្លាតកា ពេល្លា ផលិនោ មម អស្សមេ ។
អវិទូរេ ពោក្ខរណី   សុបតិត្ថា មនោរមា
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា   បទុមុប្បលកេហិ ច ។
គព្ភំ គណ្ហន្តិ បទុមា   អញ្ញេ បុប្ផន្តិ កេសរី
ឱបត្តកណ្ណិកា ចេវ   បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ ។
បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា   វលជា មុញ្ជរោហិតា
អច្ឆោទកម្ហិ វិចរំ   សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
នយិតា អម្ពគន្ធិ ច   អនុកុលេ ច កេតកា
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា   សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
មធុភិសេហិ សវន្តិ   ខីរសប្បិមុឡាលិភិ
ទិព្វា គន្ធា សម្បវត្តា   សោភយន្តិ មមស្សមំ ។

ពួកដើមសម៉ ដើមកន្ទួតព្រៃ ដើមស្វាយ ដើមត្រីផ ដើមសម៉ពិភេទ ដើមក្រជៅ ដើមពក់ខ្ទៅ ដើមញ្ញ៉ មានផ្លែ ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ នៅទីជិតស្រះបោក្ខរណី មានកំពង់ពបស្ទ្ធ ជាទីរីករាយចិត្ត ដ៏ដេរដាសដោយលំចង ផ្កាឈូក និងផ្កាទុម្ពុល ។ ពួកដើមឈូក កំពុងចាប់ផ្លែ (នោម) ពួកដើមឈើ មានកេសរជ ១ ១ បញ្ចេញផ្ការីក មានទង ដើមកណ្ណិការមានស្លឹកជ្រុះ បញ្ចេញផ្កា នៅទៀបអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកត្រីស្វាត ត្រីក្ស ត្រីក្រាញ់ ត្រីសណ្ឋាយ និងត្រីធ្ងិន កំពុងគ្រាប់ទៅមក ក្នុងទឹកថ្ម ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យស្អ ។ ពួកដើមនយិតាត្រីក្ស ដើមស្វាយក្រអូប ដើមកាកេត មាននៅទៀបលំជាប់ច្រាំង ក្ងិនជាទិព្ធសាយកាយទៅ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យស្អ ។ ក្ងិនជាទិព្ធសាយកាយ ហូរចេញមកពីក្រអៅឈូក និងមើមឈូក ដូចទឹកដោះពវ និងទឹកដោះថ្ម ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យស្អ ។

បុឡិនា សោភនា តត្ថ អាកិណ្ណា ជលសេវិតា
ឱបុប្ផា បុប្ផិតា សេតា សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
ផលភារភរិតា(១) ច(២) អភិឆុត្តរភាសិនោ
វាកចីរធរា សព្វេ សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
យុគមត្តមបេក្ខន្តា(៣) និបកា សន្តវុត្តិនោ
កាមគេធេ(៤) អនបេក្ខា វសន្តិ មម អស្សមេ ។
បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា បង្កទន្តា រជស្សិរា
រជោជល្លធរា សព្វេ វសន្តិ មម អស្សមេ ។
អភិញ្ញាបារមិប្បត្តា អន្តលិក្ខចរា តេ
ឧគ្គច្ឆន្តា នភំ ឯតេ សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
តេហិ សិស្សេហិ បរិវុតោ វសាមិ បវនេ តទា
រត្តិន្ទិវំ ន ជានាមិ ឈានរតិសមប្បិតោ(៥) ។

---

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ ចេតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ផលភារេន ភរិតា ។ ៣ ឱ. យុគមត្តំ បេក្ខមានា ។ ៤ ម. កាមភោគេ ។ ៥ ឱ ម. សទា ឈានសមប្បិតោ ។

ផ្ទៃកខ្ទាប់ដ៏ល្អដេរដាស ជ្រួតជ្រាបដោយទឹកកន្ធ ទ្រនោះ ទ្រឹង
ដើមសេតព្រឹក្ស មានផ្ការីកយ៉ុះកំផ្ការីក ធ្វើអាស្រមរបស់
ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកតាបសទាំងអស់ ពេញទៅដោយការ:
គឺផ្ទ ដ ស ក ស្ងៀកសំពត់ស្បែកខ្លា ទាំងទ្រទ្រង់ទ្ទូសំពត់
សំបកឈើ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ (ពួកតាបសទាំង
នោះ) ក្រឡេកមើលប្រមាណមួយដួងនឹម ជាបុគ្គលមាន
បញ្ញាចាស់ មានកិរិយាប្រព្រឹត្តដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ជាប្រក្រតី មិន
មានសេចក្តីប្ចាច្ចា ក្នុងការជាប់ចំពាក់ដោយកាម នៅក្នុ
អាស្រមរបស់ខ្ញុ ។ ពួកតាបសទាំងអស់នោះ មានក្រចកនិង
ពេមក្ងៀកដុះវែង ។ មានមន្ទ្ធិលធ្ងេញ មានធ្ងលីលើក្បាល
ទ្រទ្រង់ទ្ទូវធ្ងលីនិងក្ដ្ល នៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុ ។ ពួក
តាបសទាំងនោះ ដល់ទ្ទូវអភិញ្ញាបារមី សុទ្ធតែគ្រាប់ទៅ
ឦ្ធដ៏អាកាសបាន តាបសទាំងនុ:ះ ហោះទៅកាន់អាកាស
ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ត្រានោះ ខ្ញុ:មានពួកសិស្សទាំង
នោះ ចេមរេមជាបរិវារ នៅក្នុងព្រៃធំ ផ្ទ:ត ស ក ប ស ល
ដោយសេចក្តីកេ:ពយ ក្នុ:ឈាន ឥតដ:ងយ:ន:ងថ្ងៃ ។

ទុតិយំ ឯកប្បត្តិយត្ថេរាបទានំ

ភគវា តម្ហិ សមយេ អត្ថទស្សី មហាមុនិ
តមន្ធការំ នាសេន្តោ ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
អថ អញ្ញតកេ សិស្សោ អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ
មន្តេ អជ្ឈេតុកាមោ សោ ឆឡង្គំ នាម លក្ខណំ ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ អត្ថទស្សី មហាមុនិ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ ទេសេសិ(១) អមតំ បទំ ។
តុដ្ឋហដ្ឋោ បមុទិតោ ធម្មន្តរគតាសយោ(២)
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម ឥទំ វចនមព្រវី ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ ទ្វត្តឹសវរលក្ខណោ
ឯថ សព្វេ គមិស្សាម សម្មាសម្ពុទ្ធសន្តិកេ
ឱវាទបដិករា តេ សទ្ធម្មេ បារមឹ គតា
សាធូតិ សម្បដិច្ឆឹសុ ឧត្តមត្ថំ គវេសកា ។

---

១ ឱ. ម. ទេសេតិ ។ ២ ឱ. ធម្មន្តរគតាសិយោ ។

ឯកជ្ជត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ២

សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាអ្នកប្រាជ្ញធំ ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់កំចាត់បង់នូវផ្ទាំងងងឹតអន្ធការ ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងលោក ។ គ្រានោះ មានសិស្សមួយរូប ចូលមកកន្លែងសំណាក់ខ្ញុំ សិស្សនោះមានប្រាជ្ញានឹងរៀន នូវមន្តជាច្រើន ឈ្មោះឆព្យាគ្គលក្ខណៈ ។ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ប្រសើរផុត ទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក កំពុងប្រកាស នូវសច្ចៈ ៤ ហើយសម្តែងនូវអមតបទគឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរស្រស់ស្រាយរីករាយ ជាទីអាស្រ័យនៅ នៃពួកអ្នកមានចិត្តជាធម្មិ ចេញអំពីអាស្រម ហើយពោលពាក្យនេះថា ព្រះពុទ្ធកើតឡើងហើយ ក្នុងលោក ទ្រង់មានលក្ខណៈដ៏សំខាន់ ៣២ ប្រការ ដូច្នេះ អ្នកពាល់គ្នាចូរមក យើងនឹងទៅកន្លែងសំណាក់នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ពួកតាបសទាំងនោះ ជាអ្នកធ្វើតាមនូវពាក្យខ្ញុំ ដល់នូវចារមីកន្លែងព្រះសន្ទម ជាអ្នកសៀងរក នូវប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ ចេញទទួលថាសាធុ ។

សុត្តន្តបិដកៃ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ជជាការកវិតា តេ អជ្ជុត្តរាសិ ជោ
ខុត្តមត្ថ្ នវសន្ថ្ ជិ ក្ខូ ម ឹ ស ុ រ ជ ា ត ជ ា ។
ភ ក ្ ក ា ត ម ្ ហ ិ ្ ស ម យ េ អ ត ្ ត ជ ស ្ ្ ម ហ ា យ ស ោ
ជ ត ុ ស ច ្ ច ং ប ក ា ស េ ន ្ ត ោ ជ េ ស េ ស ិ អ ម ត ং ប ទ ং ។
ស េ ត ច ្ ឆ ត ្ ត ং ភ ហ ោ ត ្ ា ជ ពុ ទ ្ ធ េ ន ្ ទ ជ ្ ្ ជ ារ យ ึ
ឯ ក ា ហ ং ជ ារ យ ិ ត ្ ា ជ ពុ ទ ្ ធ េ ន ្ ទ ং អ ា ន ្ ទ ិ ហ ং ។
អ ត ្ ត ជ ស ្ ្ ត ុ ភ ក ្ ក ា លោ ក ជ េ ដ ្ ឋ ោ ជ ភ ា ស ោ
ភ ិ ក ្ ខ ូ ស ង ្ ឆ ং ជ ិ ស ី ទ ិ ត ្ ា ឥ ម ា ត ា ជ ា អ ភ ា ស ថ ។
យ ោ ម េ ជ ត ្ ត ម ជ ា ម េ ស ិ ជ ស ន ្ ធ ោ ម េ ហ ិ ជ ា ណ ិ ភ ិ
ត ម ហ ং ភ ិ ត ្ ត យ ិ ស ្ ្ ជ ា ម ិ ស ុ ណ ា ថ ម ម ភ ា ស ោ ។
ឥ ម ស ្ ្ ជ ា យ ម ា ជ ស ្ ្ ជ ោ រ ត ្ ត ោ អ ថ ម ា ជ ុ ស ោ
ជ ា រ ស ្ ្ ជ ិ ជ ា ជ ត ং ជ ត ្ ត ং ជ ត ្ ត ជ ា ជ ស ្ ្ ជ ិ ং ជ ល ং ។

ពួកតាបសទាំងនោះ សឹងពេញទៅដោយការ: គឺផ្ទ្ធ ១ សក់ ១ ស្ងៀកពាក់ស្បែកខ្លា កំពុងស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ទុត្តម ចេញ ចាកត្រៃ ក្នុងកាលនោះ ។ គាប់ជួនសម័យនោះ ព្រះមាន ព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ព្រះអង្គមានយសធំ កំពុង ប្រកាសសច្ច: ៤ សម្តែងនូវអមតបទ គឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំបាន កាន់ស្មៅតន្ត្រ ចាំងថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះចាំងថ្វាយ អស់មួយថ្ងៃហើយ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ចំណែក ខាងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់ជាឫសីក្នុង លោក ជានរ:ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់គង់ក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយត្រាស់ នូវគាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា ចានចាំងតន្ត្រថ្វាយតថាគត ដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគត នឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នក ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។ បុគ្គលនេះ កាលកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស ពួកជននឹងចាំងតន្ត្រ ឲ្យ សព្វ ១ កាល នេះជាផល នៃការថ្វាយតន្ត្រ ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

សត្តសត្តតិកប្បានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។

សត្តសត្តតិក្ខត្តុញ្ច   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   គោតមោ សក្យបុង្គវោ
តមន្ធការំ នាសេត្វា   ឧបជ្ជិស្សតិ ចក្ខុមា ។

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ   ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ   និព្វាយិស្សតិនាសវោ(១) ។

យតោ អហំ កម្មមកំ   ឆត្តំ ពុទ្ធស្ស ធារយឹ
ឯត្ថន្តរេ ន ជានាមិ   សេតច្ឆត្តំ អធារិតំ ។

ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ   ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឆត្តធារណមជ្ជាបិ   វត្តតេ និច្ចកាលិកំ ។

---

១ ម. វិហរិស្សតិនាសវោ ។

បុគ្គលនោះ នឹងរីកចម្រើន ក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ កប្ប នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ១.០០០ ដង ។ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលនោះ នឹងបានសោយទេវភាព ជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៧៧ ដង នឹងសោយបរទេសភាព ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ បានមួយអសង្ខ្យជាតិ ។ ក្នុងវេលា ១.៨០០ កប្ប ព្រះ ពុទ្ធព្រះនាមគោតម ជាសាក្យដ៏ប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គមាន ចក្ខុ ទ្រង់កំចាត់បង់ទ្រង់ងងឹតអន្ធការ នឹងកើតឡើង ។ បុគ្គលនោះ នឹងបានទទួលមតិក ក្នុងធម្មវិជ្ជារបស់ព្រះពុទ្ធអង្គ នោះ ជាឧសវៈដែលធម្មនិម្មិតហើយ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈ ទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

កាលណា ខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម គឺចាំងធ្លក្ដាយព្រះ ពុទ្ធ ក្នុងចន្លោះនេះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ស្ងួតធ្លក ដែល គេមិនចាំងឲ្យខ្ញុំឡើយ ។ នេះពាងកាយ ជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ចំណែកការចាំង ធ្លកលើកល្ប អស់កាលជានិច្ច មានដកបដល់ថ្ងៃនេះ ។

អហោ មេ សុកតំ កម្មំ អត្ថទស្សិស្ស តាទិនោ
សព្ពាសវបរិក្ខីណោ(១) ជត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកច្ឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ សព្ពាសវា បរិក្ខីណាតិ សុឆិក្ខិត្តរំ ។

ឱហ្ន៎ ! អំពើល្អខ្ញុំធ្វើដោយប្រពៃហើយ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ខ្ញុំមានអាសវៈទាំងពួង អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើតាមរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបត្តិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបត្តិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទានំ

(៣) ជាតិជរញ្ច មរណំ បច្ចវេក្ខឹ អហំ តទា
ឯកកោ អភិនិក្ខម្ម បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ចរមានោ អនុបុព្វេន គង្គាតីរំ ឧបាគមឹ
តត្ថទ្ទសាសឹ បថវឹ គង្គាតីរេ សមុណ្ណតំ(១) ។
អស្សមំ តត្ថ មាបេត្វា វសាមិ មម អស្សមេ(២)
សុកតោ ចង្កមោ មយ្ហំ នានាទិជគណាយុតោ ។
មមំ ឧបេន្តិ ច សត្តា កុជ្ជន្តិ ច មនោហរំ(៣)
រម្មមានោ សហ តេហិ វសាមិ អស្សមេ អហំ ។
មម អស្សមសាមន្តា មិគរាជា ចតុក្កមោ
អាសយា អភិនិក្ខម្ម គជ្ជិ សោ អសនី វិយ ។
នទិតេ មិគរាជេ ច ហាសោ មេ ឧទបជ្ជថ
មិគរាជំ គវេសន្តោ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។

---

១ ឱ. សុបុណ្ណតំ ។ ម. សមុន្នតំ ។ ២ ឱ. ម. វសាមិ អស្សមេ អហំ ។ ៣ ឱ. មមុ-
បេន្តិ ច វិស្សត្ថា កូជន្តិ ច មនោហរំ ។ ម. មំ ឧបេន្តិ ច វិស្សត្ថា កូជន្តិ ច មនោហរំ ។

តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៣) កាលនោះ ខ្ញុំបានពិចារណានូវជាតិជរានិងមរណៈ ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ៗ កាលខ្ញុំសញ្ចរទៅតាមលំដាប់ បានចូលទៅកាន់ឆ្នេរនៃទន្លេគង្គា ក៏ឃើញផែនដីដុះពេញស្មើ នៅទៀបឆ្នេរទន្លេគង្គានោះ ៗ ខ្ញុំបានសាងអាស្រមត្រង់ទីនោះ ហើយនៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ទីចង្ក្រមដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ សឹងប្រកបដោយពួកសត្វស្លាបផ្សេង ៗ ៗ ពួកសត្វតែងចូលមកជិតខ្ញុំផង បន្លឺសំឡេងគួរឲ្យជាប់ចិត្តផង ខ្ញុំត្រេកអររីករាយ ជាមួយនឹងសត្វទាំងនោះ ហើយនៅក្នុងអាស្រម ៗ ស្តេចម្រឹគមានជើង ៤ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ស្តេចម្រឹគនោះ តែងចេញអំពីលំនៅមកស្រែកគំរាមដូចជារន្ទះ ៗ កាលស្តេចម្រឹគបន្លឺសំឡេងឡើង ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីរីករាយកើតឡើង ខ្ញុំកំពុងស្វះស្វែងរកស្តេចម្រឹគ ស្រាប់តែប្រទះឃើញព្រះលោកនាយក ៗ

ទិស្វានាហំ ទេវទេវំ　　តិស្សំ លោកគ្គនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន　　បូជយឹ នាគកេសរំ ។
ឧគ្គច្ឆន្តំវ សុរិយំ　　សាលរាជំវ បុប្ផិតំ
ឱសធីរ(១) វិរោចន្តំ　　សញ្ជីវ លោកនាយកំ ។
តវ ញាណេន សព្វញ្ញុ　　ជោតេសិ(២) មំ សទេវកំ
តុវំ អារាធយិត្វាន　　ជាតិយា បរិមុច្ចរេ ។
អទស្សនេន សព្វញ្ញុ-　　ពុទ្ធានំ សព្វទស្សិនំ
បតន្តិវីចិនិរយំ　　រាគទោសេហិ ឱត្ថដា(៣) ។
តវ ទស្សនមាគម្ម　　សព្វញ្ញុលោកនាយកំ
បមុច្ចន្តិ ភវា សព្វេ　　ផុសន្តិ អមតំ បទំ ។

---

១ ឱ ម. ឱសធីវ ។ ២ ម. មោចេសិ ។ ៣ ឱ. ម. ឱត្ថុដា ។

លុះខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ជានាយកប្រសើរ របស់សត្វលោកហើយ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអររីករាយ បានបូជាកេសរផ្កាឈូក ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គកំពុងរុងរឿង ដូចជាព្រះអាទិត្យកាលរះឡើង ឬដូចជាស្តេចឈើមានផ្ការីក ពុំនោះសោតដូចជាផ្កាយព្រឹកថា បពិត្រព្រះសព្វញ្ញូ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើខ្ញុំព្រមទាំងទេវតាឲ្យរុងរឿង ដោយញាណរបស់ព្រះអង្គ ពួកជនបានធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យត្រេកអរហើយ រមែងរួចចាកជាតិ ។ ពួកជនដែលត្រូវរាគៈនិងទោសៈ គ្របសង្កត់ហើយ រមែងធ្លាក់ចុះក្នុងអវិចិនរក ព្រោះកិរិយាមិនឃើញ នូវព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធ ទ្រង់ឃើញហេតុទាំងពួង ។ ពួកសត្វទាំងអស់ រួចស្រឡះចាកភព ពាល់ត្រូវនូវអមតបទគឺព្រះនិព្វាន ព្រោះអាស្រ័យនូវការឃើញព្រះអង្គ ជាសព្វញ្ញូលោកនាយក ។

តតិយំ តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទានំ

យទា ពុទ្ធា ចក្ខុមន្តោ ឧប្បជ្ជន្តិ បភង្ករា
កិលេសេ ឈាបយិត្វាន អាលោកំ ទស្សយន្តិ តេ ។
កិត្តយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ តិស្សំ លោកគ្គនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន តិណសូលំ អបូជយឹ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ តិស្សោ លោកគ្គនាយកោ
សកាសនេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មំ(១) បុប្ផេហិ ឆាទេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
បញ្ចវីសតិក្ខត្តុញ្ច(២) ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បញ្ចសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។

---

១ ម. មេ ។ ២ ឱ. ម. បញ្ចវីសតិក្ខត្តុំ សោ ។

កាលណា ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ ជាអ្នកធ្វើនូវពន្ធឺកើតឡើង ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយនោះ រមែងដុតកិលេស ហើយបង្ហាញនូវពន្ធឺក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្ស: ជានាយកដ៏ប្រសើររបស់សត្ត-លោក ហើយបានបូជាផ្កាមួយរ៉ូត ដោយចិត្តរីករាយ ។ ឯព្រះពុទ្ធព្រះនាមតិស្ស: ជានាយកដ៏ប្រសើរនៃសត្តលោក ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់គង់លើអាសន:របស់ព្រះអង្គ ហើយសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណាមានសេចក្តីជ្រះថ្លា បានចាំងតថាគតដោយផ្កាទាំងឡាយ ដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគត នឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។ បុគ្គលនោះ នឹងសោយទេវរាជ្យ ជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ២៥ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៥ ដង ។

បនេសរដ្ឋំ វិបុលំ គណោ ជាតោ អសង្ខិយំ
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទា(១) បុព្វានំ បូជនាយ សោ(២) ។
សាយំ បាតោ ចយំ បោសោ បុប្ផេហិ មំ អធានយិ(៣)
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ បុរតោ បាតុភវិស្សតិ ។
យំ យំ ឥច្ឆតិ កាមេហិ តំ តំ បាតុភវិស្សតិ
សង្កប្បំ បរិបូរេត្វា និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
កិលេសេ(៤) ឈាបយិត្វាន សម្បជានោ បតិស្សតោ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា អរហត្តំ អបាបុណិ(៥) ។
ចង្កមន្តោ និបជ្ជន្តោ និសិន្នោ អថវា(៦) ឋិតោ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន វិហាសិ អហំ តទា(៧) ។
ចីវរេ បិណ្ឌបាតេ ច បច្ចយេ សយនាសនេ
តត្ថ មេ ឩនតា នត្ថិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ម. និស្សន្ទេន ។ ២ ម. ប ។ ៣ ឱ. សីសំ ន្ហាតោ ច អយំ បោសោ បុប្ផមាកន្ទេន ចយន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ម. សីសំ ន្ហាតោ ចយំ បោសោ បុប្ផមាចរុ ភោចយន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. កិលេសា ។ ៥ ឱ. ម. អហត្តមបាបុណឹ ។ ៦ ឱ. ម. ឧទវា ។ ៧ ម. សទា ។

នឹងបានសោយប្រទេសកាដ្ស ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ នេះជាអានិសង្សនៃកម្ម គឺកិរិយាបូជានូវផ្កានោះ ។ បុរសនេះ ដែលបានចាំងតថាគតដោយផ្កាចាំងឡាយ ចាំងល្ងាច ចាំងព្រឹក នឹងទៅជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ផលនឹងកើតប្រាកដចំពោះមុខ ។ បុរសនេះប្រាថ្នាវត្ថុណា ។ ដោយកាមចាំងឡាយ វត្ថុនោះ ។ នឹងកើតប្រាកដ នឹងញ៉ាំងសេចក្ដីប្រាថ្នាឲ្យពេញលេញ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងចរនិព្វាន ។

ខ្ញុំដុតបំផ្លាញពួកកិលេសចោលហើយ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ចាំងមានស្នាតី អង្គុយលើអាសនៈតែមួយ ក៏បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំកំពុងដើរ កំពុងដេក កំពុងអង្គុយឋិតឈរ ក៏នឹកទៅកព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំឥតមានសេចក្ដីខ្វះខាតដោយចីវរឬប្ចច្ច័យ បិណ្ឌបាតឬប្ចច្ច័យ និងសេនាសនឬប្ចច្ច័យសោះឡើយ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

តតិយំ តិណសូលកធារនិយត្ថេរាបទានំ

សោតាធិ បត្តា អមតំ សន្តិំ បទមនុត្តរំ
សញ្ញាសវេ បរិញ្ញាយ វិហាភមិ អនាសវោ ។
ខេ្វនុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហាភមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណសូលកធារនិយោ
ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណសូលកធារនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនោះបានដល់អមតបទ គឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតស្ងប់ប្រសើរ ខ្ញុំកំណត់ដឹង នូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណសូលកឆាទនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ មធុមំសទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤) នគរេ ពន្ធុមតិយា សូការិកោ អហោសហំ
ឧក្កោដកំ រន្ធយិត្វា មធុមំសម្ហិ ឱកិរឹ(១) ។
សន្និបាតំ អហំ គន្ត្វា ឯកបត្តំ អហំ គហឹ(២)
បូរយិត្វាន តំ បត្តំ ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ ។
យោ វុឌ្ឍថេរតរោ ភិក្ខុ និយ្យាទេសិ អហំ តទា(៣)
ឥមិនា បត្តបូរេន លភិស្សំ(៤) វិបុលំ សុខំ ។
ទុវេ សម្បត្តិយោ ភុត្វា សុក្កមូលេន ចោទិតោ
បច្ឆិមេ វត្តមានម្ហិ កិលេសេ ឈាបយិស្សតិ(៥) ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា តាវតឹសំ អគញ្ឆិហំ(៦)
តត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា បុព្វកម្មំ អនុស្សរឹ
អន្នបានាភិវស្សោ មេ អភិវស្សតិ តាវទេ ។

១ ឱ. មធុសប្បិម្ហិ អាកិរឹ ។ ២ ឱ. គហេសហំ ។ ៣ ឱ. ម. យេត្ថ ថេរតរោ ភិក្ខុ និយ្យាទេសិ មមំ តទាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. ម. លភស្សុ ។ ៥ អឈាបយិស្សន្តិ យុត្តតរមេវ ។ ៦ ឱ. ម. អគច្ឆហំ ។

មធុមំសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៤) ខ្ញុំជាអ្នកសម្ងាប់ជ្រូក នៅក្នុងក្រុងពន្ធមតី បានចំអិនគ្រឿងទេស ហើយពេយលើសាច់មានរស់ធ្ងាញ់ ។ ខ្ញុំចូលទៅកាន់ទីប្រជុំ ហើយបានយកបាត្រមួយ មកដាក់បំពេញដោយសាច់ធ្ងាញ់នោះ ហើយប្រគេនដល់ព្រះកិក្ខុសង្ឆ ។ កាលនោះ កិក្ខុអង្គណាជាថេរៈ ចាស់ជាងគេ ខ្ញុំក៏ប្រគេនកិក្ខុនោះ ខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសុខធំទូលាយ ដោយសារការបំពេញបាត្រ ដោយសាច់ធ្ងាញ់នោះ ។ ខ្ញុំបានទទួលនូវសម្ឆត្តិទាំងពីរ ត្រូវកុសលមូលជាស់គ្នឿន ក៏បានដុតបំផ្លាញកិលេស ក្នុងបច្ចិមភពដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងទីនោះហើយ បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ឆ ខ្ញុំធ្លាក់ធ្លាក ផ្ទាក ផ្ទាក ។ ខ្ញុំតែងរលឹកឃើញនូវបុព្វកម្ម ក្នុងមណ្ឌប ឬទៀបគល់ឈើ ក្ងៀងគ្រាយនិងទ្រ ។ ខ្ញុំតែងបង្ហុរចុះដល់ខ្ញុំ ក្នុងខណៈនោះ ។

ចតុត្ថំ មធុមំសទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឥធាបិ អន្នបានំ មេ វស្សតេ សព្វកាលិកំ ។
តេនេវ មធុទានេន(១) សន្ធាវិត្វា ភវេ អហំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មធុទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. មំសទានេន ។

នេះរាងកាយខាងក្រោយបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ចំណែកខាងបាយនិងទឹក រមែងបង្អុរចុះមកដើម្បីខ្ញុំ ក្នុងទីនេះ សព្វ ៗ ពេល ៗ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភព កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដោយការឲ្យនូវសាច់ មានរសឆ្ងាញ់នោះឯង ៗ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវសាច់ មានរសឆ្ងាញ់នោះឯង ៗ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ៗ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ៗ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មធុមំសទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មធុមំសទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ នាគបល្លវកត្ថេរាបទានំ

(៥) នគរេ ពន្ធុមតិយា រាជុយ្យានេ វសាមហំ
មម អស្សមសាមន្តា និសីទិ លោកនាយកោ ។
នាគបល្លវមាទាយ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សុគតំ អភិវាទយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បល្លវមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមធុមំសទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មធុមំសទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆាគបល្ល្រកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៥) ខ្ញុំនៅក្នុងនន្ទារាមរបស់ព្រះរាជា ក្នុងក្រុងពន្ធុមតី
ជាព្រះលោកនាយក គង់ដាតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមានចិត្ត
ជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកស្លឹកឈូងទៅបូជាព្រះពុទ្ធ
ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសុគត ។ ក្នុងកប្ប ៩១ អំពីកប្ប នេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាស្លឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជា
បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឆាតបល្លវិកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឆាតបល្លវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ធម្ម ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

(៦) បវិនិ ពុទ្ធម្ហិ សុក្ខតេ សិទ្ធត្ថេ លោកនាយកេ
សនេវមានុសា សព្ពេ ឋ្ហជ្ជន្តិ ទ្ធិបទុត្តមំ ។
អាវេមិ តេ ច ចិត្តកេ សិទ្ធត្ថេ លោកនាយកេ
យថាសកេន ថាមេន ចិតំ ឋ្ហជ្ជន្តិ សត្ថុនោ ។

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគបល្លវកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាគបល្លវកត្ថេរាបទាន ។

ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៦] កាលព្រះសុគតព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាលោកនាយក ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ពួកមនុស្សទាំងទេវតាទាំងអស់ នាំគ្នាបូជាព្រះពុទ្ធដ៏ឧត្តម ជាងសត្វជើងពីរ ។ ក៏កាលដែលព្រះសិទ្ធត្ថៈ ជាលោកនាយក ដែលគេលើកដាក់លើជើងថ្ករហើយ ពួកមនុស្សព្រមទាំងទេវតា នាំគ្នាបូជាជើងថ្ករ នៃព្រះសាស្ដា តាមសមគួរដល់កំឡាំង នៃសទ្ធារបស់ខ្លួន ។

អាទ្ធរេ ចិតកាសុ ធីបំ ឧជ្ជាលយឺ អហំ
យាវ ឧនេតិ សុរិយោ ធីបំ មេ តាវ បជ្ជលិ ។
តេន ការេន ការេន ទេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អកញ្ចហំ ។
ឥត្ថ មេ សុការ ត្ថ ញ្ញាយ
ធីបសតសហស្ស ញ្ញាយ ។
ឧទយន្តេ សុរិយោ ទេវោ មេ ជលតេ ។

សប្ជ្ជ(១) ។

ឥ ។ ។

ធ ។ ។

ធ ។ ។

ធ ។ ។

ធ ។ ។

---

១ ១. ។

ខ្ញុំបានអុជប្រទីប ក្នុងទីជិតដើមថ្ករ ប្រទីបរបស់ខ្ញុំ ឆេះទៅដរាបព្រះអាទិត្យរះឡើង ។ ខ្ញុំបានលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្ស ទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង ។ វិមានរបស់ខ្ញុំ ដែលបុញ្ញកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ គេរមែងស្គាល់ថា វិមានឈ្មោះឯកទីប ព្រោះមានប្រទីបមួយសែន រុងរឿង ក្នុងវិមានរបស់ខ្ញុំនោះ ។ រាងកាយរបស់ខ្ញុំរមែងរុងរឿងសព្វកាល ដូចព្រះអាទិត្យកាលរះឡើង ពន្លឺសរីរៈ របស់ខ្ញុំ រមែងមានសព្វ ៗ កាល ជាងពន្លឺទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំមានភ្នែកមើលឃើញទៅ ខាងក្រៅជញ្ជាំង ខាងក្រៅភ្នំ កន្លងភ្នំ មួយរយយោជន៍ជុំវិញ ។ ខ្ញុំបានត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ ដង បានសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតាអស់ ៣១ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ២៨ ដង សោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។

ផ្ដុំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

ទេវលោកា ចវិត្វាន និព្វត្តឹ មាតុកុច្ឆិយំ
មាតុកុច្ឆិគតស្សាបិ អក្ខិ មេ ន វិនស្សតិ(១) ។
ជាតិយា ចតុវស្សោហំ បព្វជឹ អនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ទិព្វចក្ខុំ វិសោធេសឹ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វេ កិលេសា សញ្ឆិន្នា ឯកទីបស្សិទំ ផលំ ។
តិរោកុឌ្ឌំ តិរោសេលំ បព្វតញ្ចាបិ កេវលំ
សមតិក្កម្ម បស្សាមិ ឯកទីបស្សិទំ ផលំ ។
វិសមា មេ សមា ហោន្តិ អន្ធការោ ន វិជ្ជតិ
នាហំ បស្សាមិ តិមិរំ ឯកទីបស្សិទំ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទីបមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឯកទីបស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ន និមីលតិ ។ ម. ន និមីសតិ ។

កាលខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកើតក្នុងផ្ទៃមាតា សូម្បីកាលខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃមាតា ភ្នែករបស់ខ្ញុំឥតខ្វះខាតឡើយ ។ ខ្ញុំមានអាយុ ៤ ឆ្នាំ បានចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់បានកន្លះខែ ខ្ញុំក៏បានសម្រេចអរហត្ត ។ ខ្ញុំបានជំរះទិព្វចក្ខុ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ កិលេសទាំងអស់ ខ្ញុំបានផ្តាច់ផ្តិលហើយ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ ខ្ញុំមើលឃើញទៅ ខាងក្រៅជញ្ជាំង ទាំងខាងក្រៅភ្នំ ក្នុងភ្នំទាំងអស់ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ ប្រទេសទាំងឡាយដែលមិនរាបស្មើ ត្រឡប់ទៅជារាបស្មើ សម្រាប់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនមានងងឹត ខ្ញុំមិនដែលឃើញងងឹតអ័ព្ទឡើយ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយប្រទីប ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឯកធីបិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកធីបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ខុជ្ជុត្តរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៧) ឧតរេ ពន្ធុមតិយា អហោសឹ មាលិកោ ឥធ
ខុជ្ជុត្តរំ ឋ្ឋ យ ិ ត្វាន អកមំ អ ត្ត ភ ណ ិ ។
ភ ក ភ ា ឥ ម្ហ ិ ស ម យ េ ភ ិ ក ្ ខ ុ ស ង ្ ឆ ប ុ ร ក ្ ខ ោ
ម ហ ា ត ា អ ន ុ ភ ា ว េ ន ធ ិ យ ្ យ ា ត ិ ล ោ ก ธ ย ោ ។
ធ ិ ส ្ ว า ธ ล ោ ก ป ช ្ ช ោ ต ํ ว ิ ป ส ฺ ส ี ล ោ ก ต ารณ ํ
ป ุ ป ฺ ผ ํ ป ก ฺ ข ิ ย ฺ ห ฺ ม ฺ ข ุ ช ฺ ช ุ ต ฺ ต ร า พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ํ อ ภ ู ช ย ึ ។

ខ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទីបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ។

ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៧) កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកក្រងផ្កា នៅក្នុងក្រុងពន្ធុមតី ខ្ញុំបានដាក់ផ្កាពេញថ្នក់ ហើយដើរសំដៅផ្សារ ។ សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាលោកនាយក មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម កំពុងស្តេចទៅ ដោយអានុភាពដ៏ធំ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក ទ្រង់ចំឡងសត្វលោក ហើយយកផ្កាអំពីថ្នក់ បូជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សត្តមំ ឧជ្ជង្គបុរ្ជ័យត្ថេរបទានំ

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយឹ

ទុក្ខតំ ឆាកជាតាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

តិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

ឆាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរামិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វតមេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧជ្ជង្គបុរ្ជ័យោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧជ្ជង្គបុរ្ជ័យត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ល ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ យាគុទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨) អតិថី(១) មេ គហេត្វាន អគច្ឆឹ គាមកំ តទា

សម្បុណ្ណនទិកំ ទិស្វា សង្ឃារាមំ ឧបាគមឹ ។
អារញ្ញកា ធុតធរា ឈាយិនោ លូខចីវរា
វិវេកាភិរតា ធីរា សង្ឃារាមេ វសន្តិ តេ ។
គតិ តេសំ ឧបច្ឆិន្នា សុវិមុត្តាន តាទិនំ
បិណ្ឌាយ តេ ន គច្ឆន្តិ ឱរុទ្ធនទិកាយតី(២) ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វេទជាតោ កតញ្ជលី
តណ្ឌុលំ បគ្គហេត្វាន យាគុទានំ អទាសហំ ។
បចនំ(៣) យាគុំ ទត្វាន បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
សកកម្មាភិរទ្ធោហំ តាវត្តិំសំ អគច្ឆហំ ។
មណិមយញ្ច មេ ព្យម្ហំ និព្វត្តំ(៤) តិទសេ គណេ
នារីគណេហិ សំហិតោ(៥) មោទាមិ ព្យម្ហមុត្តមេ ។

---

១ ម. អតីតំ ។ ២ ម. ឱរុទ្ធំ នទិពាយតិ ។ ៣ ឱ. ម. បច្ចនំ ។ ៤ ម. និព្វត្តិ ។
៥ ឱ. សហិតោ ។ ម. មហិតោ ។

យាគុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨) កាលនោះ ខ្ញុំនាំក្ងៀរបស់ខ្ញុំ មកកាន់ស្រុកគ្ងប ។ ខ្ញុំបានឃើញសួងមានទឹកពេញត្រៀម ហើយដើរចូលទៅកាន់អាកមរបស់សង្ឆ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ជាអ្នកនៅក្នុងព្រៃ ទ្រ-ទ្រង់ទ្ងវធុតង្គ មានឈាន មានចីវរដ៏សៅហ្មង ត្រេកអរក្នុងទីស្ងាត់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ នៅក្នុងអាកមរបស់សង្ឆ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ លោកជាអ្នកវ្ងបស្រឡះល្អហើយ ប្រកបដោយគាទិគុណ មានដំណើរដាច់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះមានសួងស្ងុះផ្ងរ ក៏ទានទៅបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្ងា មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តត្រេកអរ ហើយធ្ងើអញ្ជលី យកអង្ករធ្ងើបបរ ប្រគេនយាគុទាន ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្ងា ប្រគេនបបរ ដែលចំអិនហើយ ដោយដៃរបស់ខ្ងួន ប្រារព្ធកម្មរបស់ខ្ងួន ចូលទៅកើតឯឋានតាវត្តឹង្ឆ ។ វិមានជាវិការៈនៃកែវមណី កើតសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងពួកទេវតាឋានតាវត្តិង្ឆ ខ្ញុំប្រកបដោយពួកនារី ត្រេកអរ ក្នុងវិមានដ៏ប្រសើរ ។

អដ្ឋមំ យាគុទាយកត្ថេរាបទានំ

តេត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយឹ
តឹសក្ខត្តុំ ចក្កវត្តិ មហារជ្ជមការយឹ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា អនុភោត្វា យសំ អហំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ បព្វជឹ អនគារិយំ
សហ ឱរោបិតេ កេសេ សព្វសម្បត្តិវិជ្ជហំ ។
ខយតោ វយតោ ចាបិ សម្មសន្តោ កលេវរំ
បុរេ សិក្ខាបទានេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
សុទិន្នំ មេ ទានវរំ វាណិជំ សុប្បយោជិតំ(១)
តេនេវ យាគុទានេន បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
សោកំ បរិទ្ទវំ ព្យាធឹ ទរថំ ចិត្តតាបនំ
នាភិជានាមិ ឧប្បន្នំ យាគុទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. សម្បយោជិតំ ។

ខ្ញុំបានជាព្រះឥន្ទ្រ សោយកាជ្ជជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៣៣ ដង បានសោយកាជ្ជដ៏ធំ ជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣០ ដង បានសោយប្រទេសកាជ្ជ ដ៏ធំទូលាយ ១០ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំសោយនូវយស ក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក ។ ក្នុងកាលដែលដល់នូវកតជាទីបំផុត ខ្ញុំបានលះបង់សម្បត្តិទាំងអស់ ព្រមទាំងសក់ដែលកោរកាត់ រួចហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្យ៉ាងទៀត កាលខ្ញុំពិចារណានូវសាកសពដោយកិរិយាអស់ទៅនិងការសូន្យទៅ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ដោយការបំពេញនូវសិក្ខា ក្នុងកាលមុន ។ ទានដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានឲ្យហើយដោយប្រពៃ ទានកើតឡើងដោយដៃ ខ្ញុំបានប្រកបប្រពៃហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានដល់នូវអចលបទ គឺនិព្វានដោយយាគុទាននោះឯង ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ការឈឺក្ដាត់ ក្រវល់ក្រវាយនិងសេចក្តីក្តៅក្រហាយចិត្ត ដែលកើតឡើយ នេះជាផលនៃយាគុទាន ។

យាគុំ សង្ឃស្ស ទត្វាន បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ

បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ អហោ យាគុសុយិដ្ឋតា

អព្យាធិតា រូបវតា ខិប្បំ ធម្មំ និពុជ្ឈិតា(១)

លាភិតា អន្នបានស្ស អាយុបញ្ចមកំ មម ។

យោ កោចិ វេទំ ជនយំ សង្ឃេ យាគុំ ទទេយ្យ សោ

ឥមានិ បញ្ច ឋានានិ បដិគ្គណ្ហេយ្យ បណ្ឌិតោ ។

ករណីយំ កតំ សព្វំ ភវា ឧគ្ឃាដិតា មយា

សព្វាសវា បរិក្ខីណា(២) នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

សោ អហំ វិចរិស្សាមិ គាមា គាមំ បុរា បុរំ

នមស្សមានោ សម្ពុទ្ធំ ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។

---

១ ឱ. ម. ខិប្បំ ធម្មនិសន្តិតា ។ ២ ឱ. ម. សព្វាសវបរិក្ខីណោ ។

ខ្ញុំបានប្រគេនបបរដល់ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើររួចហើយ ក៏បានទទួលអានិសង្ស ៥ ប្រការ ម្នាលភិក្ខុ ! កាលនៃបបរខ្ញុំបានបួជាស្រួលហើយ ។ (អានិសង្ស ៥ ប្រការនោះ គឺ) ភាពជាអ្នកមិនមានជម្ងឺដម្កាត់ ១ ភាពជាអ្នកមានរូបល្អ ១ ភាពជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវធម៌ឆាប់ ១ ភាពជាអ្នកបានបាយនិងទឹកជាប្រក្រតី ១ ខ្ញុំមានអាយុវែង ជាគំរប់៥ ។ បុគ្គលណាមួយកាលធ្វើសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើត គប្បីប្រគេនបបរចំពោះព្រះសង្ឃ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាបណ្ឌិត តែងទទួលឋានៈ ៥ ប្រការនេះឯង ។ករណីយកិច្ចទាំងអស់ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ភពទាំងឡាយ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ អាសវៈទាំងពួងរបស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានទេ ។ ខ្ញុំនោះតែងដើរទៅកាន់ស្រុកតូច-ធំ និងបុរីតូច-ធំ តែងថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្ពុទ្ធ និងព្រះធម៌ជាសភាវៈដ៏ល្អ ។

អដ្ឋមំ យាគុទាយកត្ថេរាបទានំ

តឹសកប្បសហស្សម្ហិ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ យាគុទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យាគុទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យាគុទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្ប៧ ៣០ ពាន់ អំពីកប្ប១នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំពុំដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃយាគុទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់ទ្រូងទ្ទីង ។ ឆ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ ! ១ ២ ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចស្រេចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយាគុកាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យាគុកាយកត្ថេរបទាន ។

នវមំ បត្តោទកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩) វនចារី បុរេ អាសឹ សតតំ វនកម្មិកោ
បត្តោទកំ គហេត្វាន កម្មន្តំ អគមាសហំ ។
តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ
វនា បិណ្ឌាយ និក្ខន្តំ ទិស្វា ចិត្តំ បសាទយឹ ។
បរកម្មាយនេ(១) យុត្តោ បុញ្ញុ មេ ន វិជ្ជតិ
អយំ បត្តោទកោ អត្ថិ ភោជយិស្សាមិមំ មុនឹ ។
បត្តោទកំ គហេត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ
មម និជ្ឈាយមានស្ស បរិភុញ្ជិ មហាមុនិ(២) ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ម. វិយេកម្មាយនេ ។ ២ ឱ ម. ឥទា មុនិ ។

បណ្ណោទនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៩) កាលពីកន្លងមុន ខ្ញុំបានកើតជាជ្មើរព្រៃ ប្រកបការក្នុងព្រៃរឿយ ។ បានយកបាយដែលចំអិនដោយអង្ករចំនួនមួយនាឡិ ហើយដើរទៅធ្វើការងារ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធជាព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ព្រះអង្គកំពុងស្តេចចេញពីព្រៃទៅបិណ្ឌបាតក្នុងទីនោះ លុះខ្ញុំបានឃើញហើយ ក៏ញុំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាថា អញរវល់តែប្រកបក្នុងការងារ ឲ្យអ្នកដទៃចំណែកបុណ្យរបស់អញ មិនមាន ឥឡូវនេះ បាយដែលចំអិនដោយអង្ករមួយនាឡិនេះមាន អញនឹងនិមន្តព្រះមុនីនេះឲ្យឆាន់បាយនេះ ។ ខ្ញុំយកបាយដែលចំចិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ថ្វាយព្រះសយម្ភូ កាលខ្ញុំកំពុងតែសំឡឹងមើល ព្រះមហាមុនីទ្រង់សោយ ។ ខ្ញុំលះបង់ពន្ធកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ដោយកម្មដែលធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង ។

ធម៌ បត្តោទនទាយកត្ថេរាបទានំ

ឆត្តឹសក្ខត្តុំ(១) ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជមការយឹ
តេត្តឹសក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ(២) ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ
សុខិតោ យសវា ហោមិ   បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
ភវាភវេ សំសរន្តោ   លភាមិ អមិតំ ធនំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ   បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
នទីសោតប្បដិភាគា   ភោគា និព្ពត្តរេ មម
បរិមេតុំ ន សក្កោមិ   បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
ឥមំ ខាទ ឥមំ ភុញ្ជ   ឥមម្ហិ សយនេ សយ
តេនាហំ សុខិតោ ហោមិ   បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឧ. ម. ឆត្តឹសក្ខត្តុំ ។

ខ្ញុំបានជាព្រះឥន្ទ្រ សោយរាជ្យជាស្ដេចទេវតា អស់ ៣២ ដង បានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៣ ដង ។ បានសោយរាជ្យជាក្សត្រប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំជាអ្នកដល់សេចក្ដីសុខ មានយស នេះជាផលនៃបាយដែលចំអិនដោយអង្ក្រមួយនាឡ្ស ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅមកក្នុងភពតូចនិងភពធំ រមែងបានទ្រព្យរាប់មិនអស់ ខ្ញុំមិនដែលមានការខ្វះខាតកោគៈទេ នេះជាផល នៃបាយដែលចំអិនដោយអង្ក្រមួយនាឡ្ស ។ កោគៈចាំងឆ្ងាយដែលមានចំណែកប្រៀបដូចខ្សែទឹកទន្ទ្ រមែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនអាចរាប់កោគៈចាំងនោះឲ្យសព្វគ្រប់បានទេ នេះជាផលនៃបាយដែលចំអិនដោយអង្ក្រមួយនាឡ្ស ។ (ពួកជនតែងពោលថា) អ្នកចូរចំពាស្ទ្ចំណីនេះ ចូរបរិភោគអាហារនេះ ចូរដេកលើដំណេកនេះ ព្រោះហេតុនេះ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានសុខស្រួល នេះជាផលនៃបាយ ដែលចំអិនដោយអង្ក្រមួយនាឡ្ស ។

ឯកនវុតេ(១) ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បត្តោទនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បត្តោទនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. ម. ចតុន្នវុតេ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបាយ ដែលបំអិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបត្តោទនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បត្តោទនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ មញ្ចទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០) បរិនិព្វុតេ ការុណិកេ សិទ្ធត្ថេ លោកនាយកេ
វិត្ថារិកេ ពាវចនេ ទេវមនុស្សសក្កតេ ។
ចណ្ឌាលោ អាសហំ តត្ថ អាសន្ទិបីឋការកោ
តេន កម្មេន ជីវាមិ តេន បោសេមិ ទារកេ ។
អាសន្ទឹ សុកតំ កត្វា បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
សយមេវ ឧបគន្ត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
ទេវលោកំ គតោ សន្តោ មោទាមិ តិទសេ គណេ
សយនានិ មហគ្ឃានិ និព្វត្តន្តិ យទិច្ឆកំ(១) ។

---
១ ឱ. ម. យទិច្ឆកំ ។

មញ្ជូទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១០) កាលព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ: ប្រ-
ជុបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ចូលនិព្វានហើយ កាលសា-
សនា កំពុងផ្សាយចេញទៅ មានពួកទេវតានិងមនុស្សធ្វើ
សក្ការ:ហើយ ។ ខ្ញុំកើតជាមនុស្សបណ្ឌិត អ្នកធ្វើតាំង
ឈ្មោះអាសន្ទិ (តាំងមានជ្រុង ៤ ស្មើ) ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំ
រស់នៅដោយការងារនោះ ចាំងបានចិញ្ចឹមជីវិតនិងប្រពន្ធ
ដោយការងារនោះដែរ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើតាំង
ឈ្មោះអាសន្ទិ ចិចត្រយ៉ាងល្អ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ហើយនាំ
ចូលទៅប្រគេនព្រះកិកុសង្ឆ ដោយខ្លួនឯង ។ ខ្ញុំលះបង់
ពន្ធកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតឯឋានតាវ-
ត្តិង្ស ដោយកម្មដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការ
តំកល់ចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំកាលទៅកាន់ទេវលោក រមែង
រីកពយ ក្នុងពួកទេវតា នៅឋានតាវត្តិង្ស ទីសម្រាប់ដេក
មានថ្ងៃច្រើន ក៏កើតឡើងតាមសេចក្តីប្រាថ្នា (របស់ខ្ញុំ) ។

បញ្ញាសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយិំ
អសីតិក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
សុខិតោ យសវា ហោមិ មញ្ចទានស្សិទំ ផលំ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន ឯមិ ចេ មានុសំ ភវំ
មហារហា សុសយនា សយមេវ ភវន្តិ មេ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អជ្ជាបិ សយនកាលេ សយនំ ឧបតិដ្ឋហិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មញ្ចទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ខ្ញុំបានជាព្រះឥន្ទ្រ សោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៥០ ដង ទាំងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៨០ ដង ។ ខ្ញុំបានសោយរាជ្យ ជាក្សត្រប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំជាបុគ្គលមានសេចក្តីសុខ មានយស នេះជាផលនៃការថ្វាយត្រៃ ។ កាលខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកាន់ភពជារបស់មនុស្សវិញ ទីសម្រាប់ដេកដ៏ល្អមានដំឡៃច្រើន ក៏កើតឡើងឯង ៗ សម្រាប់ខ្ញុំ ។ នេះរាងកាយខាងក្រោយបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះទីសម្រាប់ដេក ក៏កើតឡើង (សម្រាប់ខ្ញុំ) ក្នុងកាលជាទីដេក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានប្រគេនត្រៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយត្រៃ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។

ទសមំ មញ្ជុកយកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិនា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មញ្ជុនាយកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មញ្ជុកយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ

ភន្ទាលិ ឯកឆត្តោ ច តិណាសូលោ ច មំសនោ

ឆាតបល្លវកោ[1] ធីរោ ឧច្ឆង្គ[2] យាគុទាយកោ ។

បត្តោទនោ មញ្ជុទនោ គាថាយោ ឆណ្ណតា ទ្វិសា[3]

ទ្វេ សតានិ ច គាថានំ គាថា ទ្វេ ឆ ឆ ទ្ធុត្តរា[4] ។

ភន្ទាលិវគ្គោ ទ្វាទសមោ ។

---

១ ឆ. ម. ឆាតបល្លវកោ ។ ២ ឆ. ឆជ្ជ ។ ៣ ឆ. ទ្ធិ ។ ម ទ្ធិ ។ ៤ ឆ. ឆ ទ្ធុត្ត-
ទ្ធិ ។

មញ្ចទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមញ្ចទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

មញ្ចទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន ១ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ១ តិណសូល-កច្ឆាទនិយត្ថេរាបទាន ១ មធុមំសទាយកត្ថេរាបទាន ១ នាគ-បល្លវកត្ថេរាបទាន ១ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ១ ឧច្ឆង្គបុប្ផិយ-ត្ថេរាបទាន១ យាគុទាយកត្ថេរាបទាន ១ បត្ថោទនទាយក-ត្ថេរាបទាន ១ មញ្ចទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថា រាប់ទៅឃើញមានចំនួន ៤២១ គាថា ។

ចប់ ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២ ។

តេបញ្ញាសោ សកឹសម្មជ្ជកវគ្គោ

បឋមំ សកឹសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

(១១) វិបស្សិនោ ភគវតោ បាដលឹ ពោធិមុត្តមំ(១)

ទិស្វាន តំ បាទបគ្គំ តត្ថ ចិត្តំ បសាទយឹ ។

សម្មជ្ជនឹ គហេត្វាន ពោធឹ សម្មជ្ជិ តាវទេ

សម្មជ្ជិត្វាន តំ ពោធឹ អវន្ទឹ បាដលឹ អហំ ។

តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ

នមស្សមានោ តំ ពោធឹ គញ្ឆឹ បដិកុដឹ អហំ ។

តានិមគ្គេន(២) គច្ឆាមិ សរន្តោ ពោធិមុត្តមំ

អជគរោ មំ បីឡេតិ ឃោររូបោ មហព្វលោ ។

អាសន្នេ មេ កតំ កម្មំ ផលេន តោសយី មមំ

កឡេវរំ មេ គិលតិ ទេវលោកេ រមាមហំ

---

១ ឱ. បាដលិពោធឹ ឧត្តមំ ។ ២ ម. ពាទិមគ្គេន ។

សកិ៏សម្ជជ្ជ ទី ៤៣

សកិ៏សម្ជជ្ជ ត្ត្ថ្ងៃ ១

(១១) ខ្ញុំ (ចានឃើញ) ដើមជ្រនៀង ជាពោធិ៍ព្រ៏ក្ស ដ៏ទ្ធ្ធ
ម
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី លុះខ្ញុំចានឃើញ
ឈើដ៏ប្រសើរនោះហើយ ក៏ញ្ជ្ជាំ ចិ ត្ត ឲ្យ ជ្រះ ថ្លា ចំ ពោ ះ ឈើ
នោ ះ ។ ខ្ញុ ំ ចាប ់ យ ក អ ំ ប ោ ស ហ ើ យ ប ោ ស ដ ើ ម ពោ ធ ិ ៍ ព ្រ ៏ ក ្ស
ក្ន ង ព េ ល ន ោ ះ ក ្ម ម ល ុ ះ ខ ្ញ ុ ំ ច ា ន ป ោ ស ร ួ ច ហ ើ យ ក ็ ថ ្ម ា យ ป ห ្ម ុ ំ
ដ ើ ម ជ ្រ ន ៀ ង ជ ា ព ោ ធ ិ ៍ ព ្រ ៏ ក ្ស ន ោ ះ ។ ខ ្ញ ុ ំ ធ ្ វ ើ ចិ ត ្ត ឲ ្ យ ជ ្រ ះ ថ ្ម ា ចំ ព ោ ះ
ពោ ធ ិ ៍ ព ្រ ៏ ក ្ស ន ោ ះ ร ួ ច ធ ្ វ ើ អ ញ ្ ជ ្ ជ ា ล ី ล ើ ก ្ ส ล ន ម ส ្ ก า ร ព ោ ធ ិ ៍-
ព ្រ ៏ ក ្ស ន ោ ះ ហ ើ យ ដ ើ រ ថ យ ក ្ រ ោ យ ទ ៅ ។ ก ាล ข ្ ญ ุ ํ ก ํ ต ุ ง ธ ํ ก
ចំ ពោ ះ ពោ ធ ិ ៍ ព ្រ ៏ ก ្ ส ដ ៏ ป ร ะ ส ើ ร ห ើ យ ด ើ ร ป ณ ្ ฑ ี ร
ค ม ห ว ่ า ด ี
ค ร ็ บ ท ี ฯ ส ร ป ต ั ว ส ต ว ์ ม ว ย ช า ส ส ต ว ์ ก ว า ห า น ม า น
ก ํ ญ ฺ ช ํ ง ธ ร ็ อ น ร ว ป ร ็ ต ข ุ ํ ฯ อ ำ ต ื ว ส ล ข ุ ํ ป า น ธ ฺ ว ็ ก ฺ ง ธ ฺ ม ล ช ฺ ฺ ฯ
ก ็ ญ ฺ ช ฺ ง ธ ฺ ข ุ ํ ฺ ย ฺ ต ฺ ร ก ห ฺ ว ช ํ อ ง ช ฺ ล ช ํ ณ ก ฺ ข ฺ ต ฺ ส ฺ ถ ฺ ง ฺ ล ช ฺ ป
ก ง ก า ย ข ุ ํ ฺ ป ู ล ป า ต ฺ ต ฺ ฯ ข ุ ํ ฺ ป า น ต ฺ ว ี ก ต ก ย ก ง ฺ ต ฺ ร ฺ ว ฺ ล ฺ ว ก ฺ ฯ

បឋមំ សកឹសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

អនាវិលំ មម ចិត្តំ វិសុទ្ធំ បណ្ឌរំ សទា
សោកសល្លំ ន ជានាមិ ចិត្តសន្តាបនំ មម ។
កុដ្ឋំ គណ្ឌោ កិលាសោ ច អបមារោ វិតច្ឆិកា
ទទ្ទុ កណ្ឌុ ច មេ នត្ថិ ផលំ សម្ពុជ្ឈនាយិទំ ។
សោកោ ច បរិទ្វោ ច(១) ហទយេ មេ ន វិជ្ជតិ
អកត្តំ(២) ឧជុកំ ចិត្តំ ផលំ សម្ពុជ្ឈនាយិទំ ។
សមាធឹ បុន បជ្ជាមិ(៣) វិសុទ្ធំ(៤) ហោតិ មានសំ
យំ យំ សមាធឹ ឥច្ឆាមិ សោ សោ សម្បជ្ជតេ មម ។
រជនីយេ ន រជ្ជាមិ អថោ ទោសនីយេសុ ច
មោហនីយេ ន មុយ្ហាមិ ផលំ សម្ពុជ្ឈនាយិទំ ។

---

១ ឱ. ម. បរិទេវោ ច ។ ២ ឱ. អសត្តំ ។ ៣ ឱ. សមាធិសុ ន សជ្ជាមិ ។ ម. សមាធីសុ ន មជ្ជាមិ ។ ៤ ម. វិសទំ ។

ចិត្តរបស់ខ្ញុំឥតមានកករល្អក់ឡើយ ជាចិត្តស្អាត សព្វ ៗ កាល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់នូវសរ គឺសេចក្ដីសោក ដែលជាហេតុញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំ ឲ្យក្ដៅក្រហាយឡើយ ៗ រោគឃ្លង់ រោគបូស រោគស្រែង រោគឆ្កួតជ្រូក ឃ្លង់ដែក ដំនួចពិសរមាស់ ខ្ញុំពុំដែលមានឡើយ នេះជាផល នៃការបោសសំអាត ៗ សេចក្ដីសោក និងសេចក្ដីក្ដួលក្ដៅក្នុងហឫទ័យ ខ្ញុំមិនដែលមានទេ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ជាចិត្តត្រង់ មិនកាច់កាំង នេះជាផលនៃការបោសសំអាត ៗ ខ្ញុំដល់នូវសមាធិម្ដងទៀត ចិត្តនៃខ្ញុំជាធម្មជាតបរិសុទ្ធ ខ្ញុំប្រាថ្នាសមាធិណា ៗ សមាធិនោះ ៗ រមែងសម្រេចដល់ខ្ញុំ ៗ ខ្ញុំមិនដែលត្រេកត្រអាលចំពោះរបស់ដែលគួរត្រេកត្រអាល ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំមិនដែលប្រទូស្ត ចំពោះរបស់ដែលគួរប្រទូស្ត មិនបានវង្វេងចំពោះរបស់ដែលគួរវង្វេង នេះជាផលនៃការបោសសំអាត ៗ

ឯកានវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ ឥទ

ទុក្ខតឹ ទាកិជាទាមិ ផលំ សម្មជ្ជនាយិទំ ។

ឥមិនា ឈានមិតា ទយ្ហ ឥវ សព្ពេ សមូហតា

ទានេវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិមានមិ អនាសវេ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សកឹសម្មជ្ជនិ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សកឹសម្មជ្ជិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើអំពើល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបោសសំអាត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសកឹសម្មជ្ជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សកឹសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

(១២) នគរេ ហំសវតិយា អហោសឹ តិណហារកោ
តិណហារេន ជីវាមិ តេន បោសេមិ ទារកេ ។

បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
តមន្ធការំ នាសេត្វា ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។

សកេ ឃរេ និសីទិត្វា ឯវំ ចិន្តេសិ តាវទេ
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ ទេយ្យធម្មោ ន វិជ្ជតិ ។

ឥទំ មេ សាដកំ ឯកំ នត្ថិ មេ កោចិ ទាយកោ
ទុក្ខោ និរយសម្ផស្សោ រោបយិស្សាមិ ទក្ខិណំ ។

ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
ឯកំ ទុស្សំ គហេត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។

ឯកំ ទុស្សំ ទទិត្វាន ឧក្កុដ្ឋឹ សម្បវត្តយឹ
យទិ ពុទ្ធោ តុវំ វីរ តារេហិ មំ មហាមុនិ ។

ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១២) ខ្ញុំកើតជាអ្នកនាំស្មៅ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ខ្ញុំចិញ្ចឹមជីវិតដោយការនាំស្មៅ ទាំងចិញ្ចឹមកូនប្រពន្ធ ដោយការនាំស្មៅនោះ ។ ព្រះដ៏ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់កើតឡើង ញ៉ាំងជនដ៏ងងឹតអន្ធការឲ្យវិនាស ។ ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយគិតយ៉ាងនេះ ក្នុងខណៈនោះថា ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ហើយក្នុងលោក ទេយ្យធម៌អាត្មាអញមិនមាន ។ អាត្មាអញមានតែសាដកមួយនេះ (ដើម្បីថ្វាយទៅ) ពុំមានអ្នកណាមួយផ្តល់ឲ្យអាត្មាអញ ការពាល់ត្រូវនូវនរក ជាទុក្ខ ដើម្បីយ៉ាងនេះ អាត្មាអញ នឹងបណ្តុះនូវទុក្ខិណាមាន ។ ខ្ញុំលុះគិតឃើញយ៉ាងនេះហើយ ក៏ផ្ទើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បានយកសំពត់មួយ ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ លុះថ្វាយសំពត់រួចហើយ ខ្ញុំស្រែកហ៊ោឡើងថា បពិត្រព្រះមហាមុនី មានពាក្យយាម ដើម្បីព្រះអង្គជាព្រះពុទ្ធ សូមចំឡងខ្ញុំព្រះអង្គផង ។

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមំ ធារំ បគ្គណ្ហន្តោ   អកា មេ អនុមោទនំ ។
ឥមិនា ឯកទុស្សេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
កប្បសតសហស្សានិ   វិនិបាតំ ន គច្ឆតិ ។
ឆត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ(១)
តេត្តឹសក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ(២)
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា   សំសរន្តោ តុវំ ភវេ ។
រូបវា គុណសម្បន្នោ   អនុវត្តន្តទេហភា(៣)
អក្ខោភំ អមិតំ ទុស្សំ   លភិស្សតិ យទិច្ឆកំ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ   ជលជុត្តមនាមកោ(៤)
នភំ អព្ភុគ្គមិ ធីរោ(៥)   ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។

---

១ ឱ. ករិស្សសិ ។ ២ ឱ ភវិស្សសិ ។ ៣ ឱ. អនុបក្កន្តទេហភា ។ ម. អនវក្កន្តទេហភា ។ ៤ ឱ. ជលជុត្តមនាយកោ ។ ៥ ឱ.ម. វីរោ ។

ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ទ្រង់ត្រៃលោក គ្មានទ្ធួលទ្ធ្ងន់ត្រឿងបូជា ទ្រង់សរសើរទានរបស់ខ្ញុំ ហើយធ្វើអនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា

បុរសនេះមិនទៅកាន់ទីនិជ្ជាត អស់សែននៃកប្ប ដោយការឲ្យសំពត់មួយនេះផង ដោយការតំកល់ចេតនានេះផង ។ បុរសនេះ នឹងបានជាព្រះឥន្ទ្រ សោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៣៦ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៣ ដង ។ នឹងបានសោយបរមសុខជ្ឈ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ កាលអន្លាស់ទៅ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ជាអ្នកមានរូបល្អ បរិបូណ៌ដោយគុណ មានកាយកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ នឹងបានទ្ធួសំពត់តាមសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអនេកានិ រាប់មិនអស់ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះត្រាស់ការសិតនេះហើយ ទ្រង់ហោះទៅឯអាកាស ដូចជាកាដហង្ស កាលហើរឡើងអាកាស ។

ទុតិយំ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ឯកទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
បទុទ្ធារេ បទុទ្ធារេ ទុស្សំ និព្វត្តតេ មម
ហេដ្ឋា ទុស្សម្ហិ តិដ្ឋាមិ ឧបរិច្ឆទនំ មម ។
ចក្កវាឡំ ឧបាទាយ សកាននំ សបព្វតំ
ឥច្ឆមានោ អហំ អជ្ជ ទុស្សេច្ឆាទយេយ្យតំ(១) ។
តេនេវ ឯកទុស្សេន សំសរន្តោ ភវាភវេ
សុវណ្ណវណ្ណោ ហុត្វាន សំសរាមិ ភវាភវេ ។
វិបាកំ ឯកទុស្សស្ស អជ្ឈគំ តត្ថ ភិក្ខុតំ(២)
អយំបិ(៣) បច្ឆិមា ជាតិ វិបច្ចតិ ឥធាបិ មេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទុស្សមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ឯកទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ទុស្សេហច្ឆាទយេយ្យតំ ។ ម. ទុស្សេហច្ឆាទយេយ្យហំ ។ ២ ឱ. ម. នាជ្ឈគំ កត្ថ ចិក្ខយន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. អយំ មេ ។

ខ្ញុំបួលទៅកាន់កំណើតណា ។ ពោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំមិនដែលមានការខ្វះខាតភោគៈឡើយ នេះជាផលនៃសំ-ពត់មួយ ។ សំពត់ដែលកើតសម្រាប់ខ្ញុំ ពាល់ដំហ៊ាន ។ ខាងក្រោម ខ្ញុំឈរលើសំពត់ ខាងលើ មានសំពត់ចុះ ឲ្យខ្ញុំ ។ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំប្រាថ្នាបិទចុះ ទី ព្រមទាំងព្រៃនិងភ្នំ រហូតចក្រវាឡ ក៏អាចគ្របទីនោះ ដោយសំពត់ចុះ ។ ខ្ញុំ កាលអន្ទោលទៅ ក្នុងកពតូចកពធំ មានសម្បុរស្អ្ជ្ជ ដូចមាស ដែលអន្ទោលទៅ ក្នុងកពតូចកពធំ ដោយសារផលនៃសំ-ពត់មួយនោះឯង ។ ខ្ញុំបានទទួលភាពជាកិត្តិក្នុងទីនេះ ព្រោះ អាស្រ័យផលនៃសំពត់មួយ ម្យ៉ាងទៀត ជាតិនេះជាទីបំផុត របស់ខ្ញុំ អំពើនេះសោត ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងជាតិនេះ ។ ក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន ថ្វាយសំពត់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃសំពត់មួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល មិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់ទ្រនាប់ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកទុស្សទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកទុស្សទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៣) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ គោសិតោ នាម(១) បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ   បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។
នារទោ នាម នាមេន   កស្សបោ ឥតិ មំ វិទូ
សុទ្ធិមគ្គំ គវេសន្តោ   វសាមិ គោសិតេ(២) តទា ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ   អាគច្ឆិ អនិលញ្ជសា ។

---

១ ឱ. កោសិកោ នាម ។ ម. គោសិតោ នាម ។ ២ ឱ. កោសិកេ ។ ម. គោសិតេ ។

ន ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទុស្សទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣) មានភ្នំមួយ ឈ្មោះកសិកៈ ដែលនៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមមួយ យ៉ាងល្អ ទាំងបានកសាងបណ្ណសាលាមួយដ៏ល្អល្អះ នៅក្បែរភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំមាននាមថានារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថាកស្សបៈវិញ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកមគ្គដ៏ស្អាត នៅជិតភ្នំកសិកៈ ។ ព្រះជិនសិរីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រាថ្នារកវិវេក បានស្តេចយាងមកតាមផ្លូវអាកាស ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

វនគ្គេ គច្ឆមានស្ស ទិស្វា រំសឹ មហេសិនោ
កដ្ឋមញ្ចំ បញ្ញាបេត្វា អជិនញ្ច អបត្ថរឹ ។
អាសនំ បញ្ញាបេត្វាន សីសេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សោមនស្សំ បវេទេត្វា ឥទំ វចនមព្រវឹ ។
សល្លកត្តោ តុវំ ធីរ អាតុរានំ តិកិច្ឆកោ
មម ភវបរេតស្ស(១) តិកិច្ឆំ ទេហិ នាយក ។
បុញ្ញត្ថិកាយេ បស្សន្តិ(២) ពុទ្ធសេដ្ឋំ តុវំ មុនិ(៣)
ធុវត្ថសិទ្ធឹ(៤) បប្បោន្តិ ឯតេសំ អជរោ ភវោ(៥) ។
ន មេ ទេយ្យំ តវ អត្ថិ បវត្តផលភោជិហំ
ឥទំ មេ អាសនំ អត្ថិ និសីទ កដ្ឋមញ្ចកេ ។

---

១ ឱ. មមំ រោគបរេតស្ស ។ មមំ ភវបរេតស្ស ។ ២ ឱ. កល្លត្ថិកា យេ បស្សន្តិ ។ ម. កលត្ថិកាយេ បស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. តវំ បទេ ។ ម. តុវំ មុនេ ។ ៤ ឱ. ធុវំតិសិទ្ធី ។ ៥ ឱ. ម. ឯតេសំ ជជ្ជរោ ភវោ ។ ៦ ឱ. ន មេ ទេយ្យំ តវមត្ថិ បវត្តផលភោជិហំ ។ ម. ន មេ ទេយ្យធម្មោ អត្ថិ បវត្តផលភោជីហំ ។

ខ្ញុំបានឃើញវេស្សីព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ កំពុងយាងលើទីបំផុតនៃព្រៃ ក៏បានតាក់តែងគ្រែឈើ ហើយក្រាលស្បែកខ្លាថ្វាយ ។ ខ្ញុំលុះក្រាលអាសនៈរួចហើយ ក៏ប្រណម្យអញ្ជលីលើក្បាល បានទទួលសោមនស្ស ហើយពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះអង្គជាពេទ្យរុះ អ្នកព្យាបាលពួកជម្ងឺ បពិត្រព្រះនាយក សូមព្រះអង្គប្រទានទ្រនាការព្យាបាលរោគ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែលពាគ: កំពុងគ្រុបសង្កត់ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ពួកជនណាជាអ្នកត្រូវការដោយបុណ្ស បើបានឃើញព្រះអង្គ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ តែងដល់នូវការសម្រេចប្រយោជន៍ ដ៏ទៀងទាត់ ការមិនមានសេចក្ដីគ្រាំគ្រា គប្បីមានដល់ជនទាំង-នោះ ។ ទេយ្យវត្ថុដែលខ្ញុំគួរថ្វាយ ចំពោះព្រះអង្គ មិនមាន (ព្រោះ) ខ្ញុំជាអ្នកបរិភោគ តែផ្លែឈើដែលជ្រុះឯងនេះអាសនៈរបស់ខ្ញុំ សូមព្រះអង្គគង់លើគ្រែឈើនេះចុះ ។

និសីទិ តត្ថ ភគវា   អសម្ភីតោវ កេសរី

មុហុត្តំ វីតិនាមេត្វា   ឥទំ(១) វចនមព្រវិ ។

វិស្សដ្ឋោ ហោហិ មា ភាយិ លទ្ធោ ជោតិរសោ តយា

យំ តុយ្ហំ បត្ថិតំ សព្វំ   បរិបូរេស្សតាសនំ ។

ន មោឃំ សុកតំ បុញ្ញំ   បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ

សក្កា ឧទ្ធរិតុំ អត្តា   យស្ស ចិត្តំ សុណីហិតំ ។

ឥមិនា អាសនទានេន   ចេតនាបណិធីហិ ច

កប្បសតសហស្សានិ   វិនិបាតំ ន គច្ឆតិ ។

បញ្ញាសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ

អសីតិក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ. ឥមំ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈនោះ ដូចកេសរពជ-
សីហ៍ ដែលឥតតក់ស្ងុត ទ្រង់ចម្រើនឈ្ងន់ឆ្ងន់អស់កាលមួយស្រមុត
ហើយ ទើបត្រាស់ពាក្យនេះថា

អ្នកចូរសិទ្ធិស្ងាលចុះ កុំកិតកន្ទ្រាយឡើយ (ព្រោះ) ព្រះពុទ្ធ
មានរស្មីដ៏រុងរឿង អ្នកបានហើយ អាសនៈណា ដែល
អ្នកប្រាថ្នាហើយ អាសនៈតាំងអស់នោះ នឹងចរចូលដល់
អ្នក ។ បុណ្យដែលអ្នកធ្វើល្អហើយ ក្នុងបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ
មិនមែនជាបុណ្យតិចតួចទេ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ដែល
បានតំកល់ល្អហើយ បុគ្គលនោះអាចរើខ្ពស់ជ្រៅបាន ។ ដោយ
ការប្រតេនអាសនៈនេះផង ដោយការតំកល់ចេតនានេះផង
បុគ្គលនោះ នឹងមិនទៅកាន់ទីនិបាត អស់មួយសែនកប្ប ។
បុគ្គលនោះនឹងបានជាព្រះឥន្ទ្រ ស្រាយពាជ្ជជាស្តេចទេវតា
អស់ ៥០ ជង្គ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៨០ ជង្គ ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

បនេសរដ្ឋំ វិបុលំ គណនាតោ សង្ខយំ(១)
សព្វត្ថ សុចិតោ ហុត្វា សំសារេ សំសរិស្សតិ(២) ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ ជលជុត្តមនាយកោ
នភំ អព្ភុគ្គមិ ធីរោ ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ សរថំ សន្ទមានិកំ
លភាមិ សព្វមេវេតំ ឯកាសនស្សិទំ ផលំ ។
កាននំ បវិសិត្វាន យទា ឥច្ឆាមិ អាសនំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ បល្លង្កោ ឧបតិដ្ឋតិ ។
វារិមជ្ឈគតោ សន្តោ យទា ឥច្ឆាមិ អាសនំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ បល្លង្កោ ឧបតិដ្ឋតិ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
បល្លង្កសតសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មំ សទា ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
ទុវេ កុលេ ច ជាយាមិ(៣) ខត្តិយេ ចាបិ(៤) ព្រាហ្មណេ ។

---

១ ឱ. អសង្ខយំ ។ ២ ឱ,ម. សំសរិស្សសិ ។ ៣ ឱ.ម. បជាយាមិ ។ ៤ ឱ ម. អថ ។

ទ្រឹងបានសោយប្រទេសកាស ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់
កាលបើអង្គាលទៅក្នុងសង្ស្ការ ទ្រឹងជាអ្នកបានសេចក្តីសុខ
ស្រួល ក្នុងទីតាំងពួង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះ
នាមបទុមុត្តរ: លុះគ្រាស់ការសិតនេះហើយ ក៏ហោះឡើង
ទៅឯនគាល័យ ដូចជាពជហង្ស កាលហើរឡើងដ៏អាកាស ។

ខ្ញុំតែងបានទទួលតាំងអស់នោះ គឺ យានដំរី យានសេះ
ព្រមតាំងរថ និងរថទ្រនាំគ្រឿង នេះជាផល នៃអាសន:
មួយ ។ កាលណា ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃ ប្រាថ្នារកអាសន:
ស្រាប់តែបល្ល័ង្ក ផុសលេចឡើង ព្រោះបានដឹងនូវសេចក្តីត្រិះ
រិះរបស់ខ្ញុំ (ក្នុងកាលនោះ) ។ កាលណា បើខ្ញុំទៅនៅ
ឆ្ងាយ ប្រាថ្នារកអាសន: ស្រាប់តែបល្ល័ង្ក ផុសលេច
ឡើង ព្រោះបានដឹងសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ កាលនោះ ។
ខ្ញុំចូលទៅកាន់ភ្ជាតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស
បល្ល័ង្ក មួយសែន តែងតាមរកមកខ្ញុំ សព្វកាល ។ ខ្ញុំតែង
អង្គាលទៅមក ក្នុងកពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ម្យ៉ាង
ទៀត តែងកើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺក្សត្រនិងព្រាហ្មណ៍ ។

ឯកាសនំ ទទិត្វាន បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ
ធម្មបល្លង្កមញ្ញាយ(១) វិហរាមិ អនាសវោ ។
សតសហស្សេឥតោកប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឯកាសនស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. ធម្មបល្លង្កមាភាយ ។

ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយអាសនៈមួយ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ទើបដឹងបល្ល័ង្កគឺធម៌ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃអាសនៈមួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

បត្ថំ សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៤) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ កទម្ពោ នាម(១) បព្វតោ

តស្មឹ បព្វតបាទម្ហិ សត្ត ពុទ្ធា វសឹសុ តេ ។

កទម្ពបុប្ផំ ទិស្វាន(២) បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ

សត្ត មាលានិ គហេត្វា បុណ្ណចិត្តេន(៣) ឱកិរឹ ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. កុក្កុដោ នាម ។ ២ ឱ, ម. កទម្ពំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ។ ៣ ឱ. បុញ្ញចិត្តេន ។

សត្តកទម្ពប្ចិយគ្រោបទាន ទី ៤

(១៤) មានកុំពុសមួយ ឈ្មោះកទម្ព: នៅជិតព្រៃហេម-
ពាន្ត មានព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៧ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅខាង
ក្នុងនោះ ។ ខ្ញុំឃើញផ្កាកទម្ព ចានផ្ទង់អញ្ជលី ការនៃផ្កា ៧
ចង្កាម ហើយថ្វាយដោយចិត្តពេញលេញ ។ ខ្ញុំលះបង់
រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏ចានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស
ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះ
ផង ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំចានធ្វើអំពើជាកុសល ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្លិសមាំងទាំងឡាយ ខ្ញុំចាន
ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវ: ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ ការតាត់ផ្ទាច់ទ្ទ
ទ្ទីង ។ ១ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ ហ្ន ! ១ ! ៣ ! ខ្ញុំចានដល់តាមលំដាប
ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ចានធ្វើរួចហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សត្តកទម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ការណ្ឌបបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៥) វនកម្មិកោ បុរេ អាសឹ បិតុបេតាមហោ ឥមំ

បសុមារេន ដីកាមិ ការុណ្ណំ មេ ន វិជ្ជតិ ។

មម អាសយសាមន្តា តិស្សោ លោកក្ខាយកោ

បទានិ តីណិ ឧស្សេសិ អនុកម្ប្យាយ ចក្ខុមា ។

អក្ខាតេ ច ឥមេ ធីរា តិស្ស្ជាមស្ស សត្ថុនោ

ហាដ្ឋ ហាដ្ឋេន ចិត្តេន ឥមេ ចិត្តំ ឥសាធយឹ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួកថា ព្រះសត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ការណ្ឌាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៥) កាលកន្លងមុន ខ្ញុំកើតជាបុរសអ្នកធ្វើការងារក្នុងព្រៃ ជាមួយនឹងបិតានិងជីតាខ្ញុំ ខ្ញុំរស់នៅដោយការសម្លាប់សត្ត ឯកុសលរបស់ខ្ញុំមិនមានឡើយ ។ ព្រះលោកនាយកដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមតិស្ស: ព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ គង់នៅជិតលំនៅរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់សម្តែងស្នាមព្រះបាទបីអន្លើ ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ ខ្ញុំឃើញស្នាមព្រះបាទ នៃព្រះសាស្តាព្រះនាមតិស្ស: ដែលទ្រង់ជាន់ទុកហើយ ក៏មានចិត្តត្រេកអរក្រៃពេក បានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បំពោះស្នាមព្រះបាទ ។

បញ្ចមំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

កោរណ្ឌំ បុប្ផិតំ ទិស្វា   បាទបំ ធរណីរុហំ
សកោដិកំ(១) គហេត្វាន   បទសេដ្ឋំ(២) អបូជយឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ   ទេវត្តំ អថ មានុសំ
កោរណ្ឌវណ្ណកោយេវ   សប្បភាសោ ភវាមហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បទបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. សកោដកំ ។ ម. សកោសកំ ។ ២ ឱ. បទសេដ្ឋេ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

ខ្ញុំឃើញដើមល្ហុងខ្វែរមានផ្ការីក ជាឈើដុះលើផែនដីហើយ ក៏កាន់យកផ្កាព្រមទាំងសណ្ដាន់ បូជាចំពោះស្នាមព្រះបាទាដ៏ប្រសើរ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលុះលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្ស ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំទៅយកកំណើតណា ៗ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំតែងមានសម្បុរព្រមទាំងរស្មី ដូចល្ហុងខ្វែរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើអំពើល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាស្នាមព្រះបាទ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ឌបុប្ផិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឃដមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦) សុចិន្តិតំ ភគវន្តំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ

ឧបវិដ្ឋំ មហារញ្ញំ វាតាពាធេន បីឡិតំ ។

ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា ឃដមណ្ឌំ ឧបានយឹ

កតត្តា អបចិតត្តា ច(១) គង្គា ភាគីរសី អយំ(២) ។

---

១ ឱ. អាចិតត្តា ។ ម. ភាវិតត្តា ។ ២ ឱ. ភាគីរសីវយំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឃដិមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦) ខ្ញុំបានឃើញ នូវព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មាន
ព្រះតម្រិះល្អ ព្រះអគ្គជាឋ្ឋានក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរ:
ដែលស្តេចចូលទៅគង់ក្នុងព្រៃធំ ហើយត្រូវអាពាធកើតអំពី
ខ្យល់ចៀតចៀន ។ លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា
ចានថ្វាយទឹកដោះថ្លា ព្រោះកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង
ព្រោះសេចក្តីគោតក្រែងនោះផង ទន្ទេគផ្ទាស្ងោះកាគីសីនេះ

ធម្ម៌ យសមណ្ឌាយកត្ថេរបាន

មហាសមុទ្ទា ចត្តារោ ឃដំ សប្ផុដ្ដយេ មម
អយញ្ច ឧទកវី ឃោរ អប្ផមាណា អសន្ធយ ។

មម សន្ធ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ ភវតេ ទ្ធ្ជ្ជ
ចតុដ្ដ្ដ្ដ(១) ឥមេ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

មម សន្ធ្ជ្ជ្ជ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

ឯ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

ចតុ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

ទ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១
១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ។

---

១ ១.ម. ចតុ១ ។

ន៍ដ៏មហាសមុទ្រ ចាំង ៤ ក៏ញ្ជាំងទឹកដោះ ឲ្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ
មួយទៀត ផែនដីជាសកាវ:ដ៏ធំនេះ ប្រមាណមិនបាន ពាប
មិនអស់ ក៏កើតទៅជាទឹកយ៉ាងនិងស្ករក្រាម ព្រោះដឹងតម្រិះ
របស់ខ្ញុំ ។ ដើមឈើចាំងឆ្លាយនេះ ជាឈើដុះលើផែនដី
ដែលបិតនៅកន្ធ ទិសចាំង ៤ ឈើចាំងនោះ ក៏កើតទៅជាដើម
កល្ប្រព្ធ ព្រោះដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានកើតជាព្រះឥន្ទ្ર
សោយពាជ្ជជាស្តេចទេវតា អស់ ៥០ ដង ។ បានជាស្តេច
ចក្រពត្តិ ៥១ ដង បានសោយបទេសរាជ្ជ ដ៏ធំទូលាយ
ពាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងកប្ប ៩ ០ អំពីកប្ជនេះ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទឹកដោះថ្ម ។ កាលសាចាំងឆ្លាយ ខ្ញុំ
ដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំតាស់រំលើងចេលហើយ
ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវ: ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់ទ្ទ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឃដមណ្ឌាយ្យោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឃដមណ្ឌាយ្យត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវ្ហាយ ត្ថេរាបទានំ

(១៧) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្ពធម្មាន ចក្ខុ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ សន្ធាវេសិ ពហុំ ជនំ ។
អហំ តេន សមយេន ជដិលោ ឧក្ខតាបនោ
ឆុនន្តោ ឱកចីរានិ ឧដ្ឋាមិ អម្ពរេ ឥធ ។
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ឱបរ ឧត្តុ ន វិសហាមហំ
ឧត្តុ ១ សេលមាសជ្ជ ឧមនំ ១ ឧ ១ ១ ១ ។

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់មានលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយជមណ្ឌទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យជមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឯកធម្មស្សវនីយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈទាំង ៤ បានញុំាងជនច្រើនឲ្យឆ្លងទុក្ខហើយ ។ សម័យនោះ ខ្ញុំជាជដិល មានតបធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ រលាស់នូវចីវរសម្បកឈើ ហើយហោះទៅឰដ៏អាកាស ក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំមិនហ៊ានហោះទៅខាងលើព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរឡើយ ខ្ញុំមិនបាននូវដំណើរទៅមុខ ប្រៀបដូចសត្វស្លាបដែលទើសទាក់នឹងភ្នំ ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនីយត្ថេរាបទានំ

ឧទកោ ដោបយិត្វាន(១) ឃរំ គច្ឆាមិ អម្ពរេ
ន មេ ឥទំ ភូតបុព្វំ ឥរិយាបថវិកោបនំ ។
ហន្ទ មេតំ គវេសិស្សំ អប្បេវត្ថុំ លភេយ្យហំ
ឱរោហន្តោ អន្តលិក្ខា សទ្ទមស្សោសិ សត្ថុនោ ។
សរេន រជនីយេន សវនីយេន វគ្គុនា
អនិច្ចតំ កថេន្តស្ស តញ្ញេវ ឧគ្គហឹ តទា ។
អនិច្ចសញ្ញមុគ្គយ្ហ(២) អគមាសឹ មមស្សមំ
យាវតាយុំ វសិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ចរិមេ វត្តមានម្ហិ សទ្ធម្មស្សវនំ សរឹ
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច ។
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ
តឹសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមឹ អហំ ។

---

១ ឱ. ភោមិសិត្វាន ។ ម. ភោក្ខមិត្វាន ។ ២ ឱ. អនិច្ចសញ្ញំ ឧគ្គយ្ហ ។ ម. អនិច្ចសញ្ញំ បគ្គយ្ហ ។

កាលបើយ៉ាងនេះ ខ្ញុំចុះទៅក្នុងទឹក ហើយហោះទៅឰដ៏អា-
កាសទៀត (តែខ្ញុំទៅមុខមិនរួច) ការញ៉ាំងឥរិយាបថឲ្យ
ការម្រើកបែបនេះ ខ្ញុំមិនធ្លាប់មានទេ ។ (ខ្ញុំគិតថា) ធ្វើដូចម្តេច
ហ្ន៎ អាត្មាអញ នឹងបានដឹងហេតុការណ៍នេះអេះ បើដូច្នោះ
មានតែអាត្មាអញ នឹងស្វែងរក ទ្ធូវហេតុការណ៍នោះ ។
ខ្ញុំក៏ចុះអំពីអាកាស បានឮទ្ធូវសំឡេងនៃព្រះសាស្តា ដែល
កំពុងសម្តែងទ្ធូវអនិច្ចតាធម៌ ដោយសំឡេងដ៏ពីពេះ គួរកោ-
ភយគួរស្តាប់ ខ្ញុំក៏ចងចាំអនិច្ចតាធម៌នោះ ក្នុងកាលនោះ ។
លុះខ្ញុំចងចាំទ្ធូវអនិច្ចសញ្ញាហើយ ក៏ចានទៅឯអាស្រមរបស់
ខ្ញុំវិញ ខ្ញុំនៅទីនោះដរាបលុះអស់អាយុ ហើយធ្វើមរណកាល
ក្នុងអាស្រមនោះ ។ កាលកន្លងទៅក្រោយ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ ខ្ញុំក៏នឹកឃើញទ្ធូវការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម ព្រោះអំពើដែល
ខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ព្រោះការតាំងទុកទ្ធូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំ
លះបង់ពីកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏ចានទៅកើត ក្នុង
ឋានតាវត្តិង្ស ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ៣ ម៉ឺនកប្ប ។

ឯកបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច   ទេវរជ្ជមការយឹ
ឯកត្តឹសតិក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ
អនុភោមិ សកំ បុញ្ញំ   សុខិតោហំ ភវាភវេ ។
អនុស្សរាមិ តំ សញ្ញំ   សំសរន្តោ ភវាភវេ
ន កោដិបិហំ វិជ្ឈាមិ(១)   និព្វានំ អច្ចុតំ បទំ ។
បិតុ គេហេ និសីទិត្វា   សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
កាយំ ស(២) បរិទីបេន្តោ   អនិច្ចំ វត្តុទាហរិ(៣) ។
អនិច្ចាវត សង្ខារា   ឧប្បាទវយធម្មិនោ
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ   តេសំ វូបសមោ សុខោ ។
សហ គាថំ សុណិត្វាន   សព្វសញ្ញំ អនុស្សរឹ(៤)
ឯកាសនេ និសីទិត្វា   អរហត្តមបាបុណឹ ។

---

១ ឱ. ន កោដិបដិវិជ្ឈាមិ ។ ម. ន កោបិ បដិវិជ្ឈាមិ ។ ២ ឱ. កថាយ ។ ៣ ឱ. វត្តុទាហរី ។ ៤ ឱ. ម. បុព្វសញ្ញមនុស្សរឹ ។

ខ្ញុំបានសោយទេវភជ្ស ជាស្តេចនៃពួកទេវតា អស់ ៥១ ដង
បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣១ ដង ។ បានសោយប្រ-
ទេសភជ្ស ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំបានសោយ
នូវបុណ្យរបស់ខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងកពតួចនិងកព
ធំ ។ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅ ក្នុងកពតួចនិងកពធំ តែងនឹក
ឃើញនូវសញ្ញានោះ តែមិនអាចនឹងចាក់ផ្ទុះ នូវនិព្វាន ជា
បទមិនឃ្លៀងឃ្លាតបាន ដោយហេតុណាមួយឡើយ ។
មានសមណៈមួយរូប មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ គង់នៅក្នុ
ផ្ទះនៃបិតារបស់ខ្ញុំ ហើយសម្តែងនូវគាថា ពោលនូវអនិច្ច-
តាធម្មិកក្នុងផ្ទះនោះថា ឧ ហ្ន សង្ខារទាំងឡាយ មិនទៀងទេ
មានកិរិយាកើតឡើង និងការវិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះ
កើតឡើងហើយ រមែងរលត់ទៅវិញ លុះតែការរម្ងាប់នូវ
សង្ខារទាំងឡាយនោះ ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ធម៌ ព្រមទាំងគាថា ហើយនឹកឃើញនូវសញ្ញា
ទាំងពួង អង្គុយលើអាសនៈមួយ ក៏ដល់នូវព្រះអរហត្ត ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទានំ

ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ អបាបុណឹ
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ ធម្មស្សវនស្សិទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ធម្មំ អសុណឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធម្មស្សវនស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកធម្មស្សវនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំបានដល់ព្រះអរហត្ត តាំងពីអាយុ ៧ ឆ្នាំ ព្រះសម្ពុទ្ធបាន ញុំាងខ្ញុំឲ្យបានឧបសម្បទា នេះជាផលនៃការស្តាប់ព្រះធម៌ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន ស្តាប់ធម៌ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃការស្តាប់ធម៌ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុត ចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជា អ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរ ដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សុចិន្តិតត្ថេរាបទានំ

[១៨] នគរេ ហំសវតិយា អហោសឹ កសកោ តទា
កសិកម្មេន ជីវាមិ តេន បោសេមិ ទារកេ ។
សុសម្បន្នំ តទា ខេត្តំ ធញ្ញំ មេ ផលិនំ(១) អហុ
បាកកាលេ ច សម្បត្តេ ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា ។
ន មេច្ឆន្នំ(២) ន បតិរូបំ ជានន្តស្ស គុណាគុណំ
យោហំ សង្ឃេ អទត្វាន អគ្គំ ភុញ្ជេយ្យមត្តនា(៣) ។
សម្ពុទ្ធោ អសមោ លោកេ(៤) ទ្វត្តឹសវរលក្ខណោ
តតោ ច ភាវិតោ(៥) សង្ឃោ បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរំ(៦) ។
តត្ថ ទស្សាមិហំ ទានំ នវសស្សំ បុរេ បុរេ
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន ហដ្ឋោ បីតិកមានសោ(៧) ។

---

១ ឱ. ផលិតំ ។ ២ ឱ.ម. ឆប្ជន្នំ ។ ៣ ឱ. ភុញ្ជោយ្យ មំ តទា ។ ម. ភុញ្ជេយ្យ មេ តទា ។ ៤ ឱម. អយំ ពុទ្ធោ អសមសមោ ។ ៥ ឱម. បភាវិតោ ។ ៦ ឱ.ម. បុញ្ញក្ខេត្តា អនុត្តរោ ។ ៧ ឱ ម. បីណិតមានសោ ។

សុបិន្ទិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៨) កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកស្រែ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ចិញ្ចឹមជីវិតដោយកសិកម្ម ចិញ្ចឹមនូវប្រពន្ធនិងកូន ក៏ដោយកសិកម្មនោះដែរ ។ កាលនោះ ស្រែ (របស់ខ្ញុំ) មានស្រូវបរិបូណ៌ នេះជាផលរបស់ខ្ញុំ កាលស្រូវទុំបរិបូណ៌ហើយ ក្នុងកាលណោះ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនទាន់ធ្លាប់ឲ្យទានដ៏ប្រសើរ ចំពោះព្រះសង្ឆសោះ បរិភោគតែខ្លួនឯង (អំពើនេះ) មិនសមរម្យ មិនសមគួរដល់អាត្មាអញ ដែលជាអ្នកដឹងនូវគុណនិងទោសឡើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ មិនមានបុគ្គលស្មើក្នុងលោក ទ្រង់មានព្រះលក្ខណៈ ៣២ ដ៏ប្រសើរ ទាំងព្រះសង្ឆមានចិត្តអប់រំហើយ ជាស្រែបុណ្យ ដ៏ប្រសើរ (មានក្នុងលោកហើយ) ។ អញនឹងប្រគេន នូវសំទូងថ្មី ជាទានចំពោះព្រះកិត្តិសង្ឆនោះមុនគេ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះហើយ ជាអ្នកវីតកាយ មានចិត្តប្រកបដោយបីតិ ។

អដ្ឋមំ សុបិន្តិតត្ថេរាបទានំ

ខេត្តតោ ធញ្ញមាហរិត្វា(១) សម្ពុទ្ធំ ឧបសង្កមិំ
ឧបសង្កម្ម សម្ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ ឥទំ វចនមព្រវិំ
នវសស្សញ្ច សម្បន្នំ ឥធ ហោសិ ច ត្វំ មុនេ(២) ។
អនុកម្បំ ឧបាទាយ អធិវាសេហិ ចក្ខុម(៣)
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥទំ វចនមព្រវិ
ចត្តារោ ច បដិបន្នា ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា ។
ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ បញ្ញាសីលសមាហិតោ
យជន្តានំ មនុស្សានំ បុញ្ញបេក្ខាន បាណិនំ
ករោតំ(៤) ឧបធិកំ បុញ្ញំ(៥) សង្ឃេ ទិន្នំ មហប្ផលំ
តស្មិំ សង្ឃេ ច ទាតព្វំ តវ សស្សំ ត ឥតរំ ។

---

១ ម. ធញ្ញមាហិត្វា ។ ២ ឱ. អាយាតោបិច តំ មុនេ ។ ម. អាយាតោសិ ច ត្វំ មុនេ ។
៣ ឱ. ចក្ខុមា ។ ៤ ឱ. ករេត្តំ បធិកំ ញ្ញំ ។ ៥ ម. ករោន្តានំ ឧបធិកំ បុញ្ញំ ។

ខ្ញុំយកស្រូវ អំពីស្រែបូលទៅកព្រះសម្ពុទ្ធ លុះបូលទៅដល់ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាឋានកន្លងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះសាស្តា រួចក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះមុនី សំទូងថ្មី (របស់ខ្ញុំ) បរិបូណ៌ហើយ ចាំងព្រះអង្គកំគង់នៅក្នុងទីនេះ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ សូមព្រះអង្គអាស្រ័យនូវសេចក្ដីអនុគ្រោះ ហើយទទួលនិមន្ត ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជ្រាបនូវសេចក្ដីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំហើយ ទ្រង់សម្ដែងនូវពាក្យនេះថា បុគ្គល ៤ ពួក កំពុងប្រតិបត្តិ បុគ្គល ៤ ពួក ឋិតនៅក្នុងផល ។ នេះជាសង្ឆមានព្រះទ័យសូត្រត្រង់ ប្រកបដោយបញ្ញា និងសីលទាន ដែលមនុស្សចាំងឆ្ពាយអ្នកបូជា ជាសត្ត្ववិ ក្នុងកាលធ្វើនូវការសន្ធំបុណ្ឍ ចានឲ្យហើយចំពោះព្រះសង្ឆ រមែងមានផលច្រើន ឯសំទូងនៃអ្នកនេះ ដែលអ្នកគប្ជីឲ្យចំពោះព្រះសង្ឆនោះ ក៏មានផលច្រើន ដូច្នោះដែរ ។

សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វាន ភិក្ខូ នេត្វា សកំ ឃរំ(១)
បដិយត្តំ ឃរេ សន្តំ(២) ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទេហិ តំ ។
សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វាន ភិក្ខូ នេត្វានហំ ឃរំ
យំ ឃរេ បដិយត្តំ មេ ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតិំសំ អគញ្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ សោវណ្ណំ សុបភស្សរំ(៣)
សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធំ តិំសយោជនវិត្ថតំ ។

ឯកូនវីសតិមំ ភាណវារំ ។

---

១ ឱ. ភិក្ខុ នេត្វាន សង្ឃរំ ។ ម. ភិក្ខូ នេត្វាន តំ ឃរំ ។ ២ ឱ. ឃត្តេ ។ ៣ ឱ. ម. សប្បភស្សរំ ។

អ្នកបួសឧទ្ទិសចំពោះសង្ឃ ហើយនាំភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅឯផ្ទះរបស់ខ្លួន រួចប្រគេននូវវត្ថុ ដែលអ្នកគាត់តែងរួចហើយ ដែលមានក្នុងផ្ទះ ដល់ភិក្ខុសង្ឃរួច ។ ខ្ញុំក៏បានឧទ្ទិសចំពោះសង្ឃ ហើយនាំភិក្ខុទាំងឡាយទៅឯផ្ទះ វត្ថុណា ដែលខ្ញុំគាត់តែងហើយក្នុងផ្ទះ ខ្ញុំក៏ប្រគេនវត្ថុនោះ ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយអំពើដែលខ្ញុំ បានធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតាំងទុកនូវចេតនានោះផង ។ វិមានរបស់ខ្ញុំ មានពណ៌ល្អ មានរស្មីភ្លឺផ្លេក ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងហើយ ក្នុងទេវលោកនោះ ជាវិមានមានកំពស់ ៦០ យោជន៍ មានទំហំ ៣០ យោជន៍ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៩ ។

អដ្ឋមំ សុបិន្តិតត្ថេរាបទានំ

អាកិណ្ណំ ភវនំ មយ្ហំ   នារីគណសមាកុលំ
តត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច   វសាមិ តិទសេ អហំ ។
សតានំ តីសក្ខត្តុំ(១) ច   ទេវរជ្ជមការយឹ
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច   ទេវរជ្ជមការយឹ(២) ។
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ភវាភវេ សំសរន្តោ   លភាមិ អមិតំ ធនំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ   នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ   សិវិកំ សន្ទមានិកំ
លភាមិ សព្ពមេវេតំ   នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
នវវត្ថំ នវផលំ   នវគ្គរសភោជនំ
លភាមិ សព្ពមេវេតំ   នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
កោសេយ្យំ កម្ពលិយានិ   ខោមកប្បាសិកានិ ច
លភាមិ សព្ពមេវេតំ   នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឧ.ម. តីណិក្ខត្តុញ្ច ។ ២ ឱ.ម. សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយត្តិ ឥមេ បាឋា នត្ថិ ។

លំនៅរបស់ខ្ញុំដេរដាសកុះការដោយពួកនារី ខ្ញុំបរិភោគផង ផឹកផង នៅកន្លែងទេវតានោះ ។ ខ្ញុំបានសោយទេវាភក្ស ជាស្ពៃបង្ហៀនទេវតា អស់ ៣.០០០ ដង បានជាស្ពៃបបង្ក្រៃ ពត្តិ អស់ ៩០០ ដង បានសោយប្រទេសាភក្សដ៏ធំទូលាយ ពាប់ ជាតិមិនអស់ ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅកន្លែងកពតតួចកពង់ រមែង បានទទួលទ្រព្យពាប់មិនអស់ ខ្ញុំមិនមានការខ្វះខាត ដោយភោគៈ ទាំងឡាយឡើយ នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។ ខ្ញុំបានទទួលវត្ថុ គ្រប់មុខនេះ គឺ យានដំរី យានសេះ គ្រែស្ពង ថង ទ្រង់គ្រឿង នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។ ខ្ញុំបានទទួលវត្ថុគ្រប់មុខ នេះ គឺ សំពត់ថ្មី ផ្លែឈើថ្មី និងភោជនហ្ចាងមានឧជារស ដ៏លើសលុប នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។ ខ្ញុំបានទទួលវត្ថុគ្រប់ មុខនេះ គឺ សំពត់សូត្រ សំពត់កម្ពល សំពត់សម្ផក ឈើ និងសំពត់ធ្វើដោយកប្ផាស នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។

ទាសីគណំ ទាសគណំ នារិយោ សមលង្កតា
លភាមិ សព្វមេវេតំ នវកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ន មំ សីតំ វា ឧណ្ហំ វា បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ
អថោ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ហទយេ មេ ន វិជ្ជតិ ។
ឥទំ ខាទ ឥទំ ភុញ្ជ ឥមម្ហិ សយនេ សយ
លភាមិ សព្វមេវេតំ នវកម្មស្សិទំ ផលំ ។
អយំ បច្ឆិមកោ ទានិ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អជ្ជាបិ ទេយ្យធម្មោ មេ មមំ តោសេតិ សព្វទា ។
នវកម្មំ ទទិត្វាន សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
វណ្ណវា យសវា ហោមិ មហាភោគោ អនីតិកោ
មហាបក្ខោ សទា ហោមិ អភេជ្ជបរិសោ សទា ។

ខ្ញុំបានទទួលវត្ថុគ្រប់មុខនេះ គឺ ពួកខ្ញុំស្រី ពួកខ្ញុំប្រុស និងពួកនារីរូបឆើត មានខ្លួនតាក់តែងល្អហើយ នេះជាផលនៃសំ-ទូងថ្ម ។ ខ្ញុំមិនមានសម្ផัสสត្រជាក់និងក្តៅ ប៉ះពាល់ឡើយ ទាំងមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហល់ក្រហាយ ម្យ៉ាងទៀត ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅកងចិត្ត មិនមានក្នុងហឫទ័យរបស់ខ្ញុំឡើយ ។ ខ្ញុំបានទទួលពាក្យពីរោះ ទាំងអស់នេះថា សូមអ្នកពិសាទទួលវត្ថុនេះ សូមអ្នកបរិភោគទទួលវត្ថុនេះ សូមអ្នកសម្រាន្ត លើទីសយនៈនេះ នេះជាផលនៃសំទូងថ្ម ។ នេះពងកាយខាងក្រោយបំផុត ឥឡូវនេះ ភពខាងក្រោយកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិមានេះ ទេយ្យធម៌របស់ខ្ញុំ តែងញ៉ាំងខ្ញុំ ឲ្យត្រេកអរសព្វ ១ កាល ។ ខ្ញុំបានឲ្យសំទូងថ្ម ចំពោះព្រះសង្ឆ ជាគណៈដ៏ប្រសើរទុតម ហើយបានទទួលអានិសង្ស ៨ ដ៏សមគួរដល់កម្ម របស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានសម្ផัสល្អ ១ មានយស ១ មានភោគៈច្រើនមិនមានអន្តរាយ ១ មានចំណីច្រើន សព្វ ១ កាល ១ មានបរិស័ទមិនបែកខ្ញែក សព្វ ១ កាល ១ ។

អដ្ឋមំ សុបិន្ទិតត្ថេរាបទានំ

សត្ថុ មំ អបចាយន្តិ យេកេចិ បព្វជិតា
តេ យញ្ញជម្ពា ច យោ កោចិ ពុរេ ពុរេ លភាមិហំ ៗ
ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច មជ្ឈេ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សម្មុខា
សត្ថុបិ សមតិក្កម្ម តេនិ មមេវ ទាយកា ៗ
បឋមំ ទសសស្សញ្ញិ ទត្វា សង្ឃេ គណុត្តមេ
ឥមានិសំសេ អនុភោមិ ទសសស្សស្សិទំ ផលំ ៗ
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទសសស្សស្សិទំ ផលំ ៗ
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ៗ
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ៗ

សុបិន្តិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

ជនទាំងឡាយណាមួយ ដែលអាស្រ័យនៅលើផែនដី ជនទាំងនោះ តែងគោរពកោតក្រែងខ្ញុំ ១ ទេយ្យធម៌ណាមួយ (មាន) ខ្ញុំតែងបាន (នូវទេយ្យធម៌នោះ) មុនៗ គេ ១ ។ ទាយកទាំងឡាយ តែងរំលងនូវភិក្ខុសង្ឃទាំងអស់ ហើយឲ្យដល់ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ក្នុងកណ្ដាលនៃភិក្ខុសង្ឃ ឬក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ១ ។ ខ្ញុំឲ្យនូវសំទូងថ្មី ជាដំបូង ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈដ៏ឧត្ដម ទើបបាននូវអានិសង្សទាំងនេះ នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យនូវទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសំទូងថ្មី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុចិន្តិតោ ថេរោ ឥមា គា-
ថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុចិន្តិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សោណ្ណកិំកណិយត្ថេរាបទានំ

(១៩) សទ្ធាយ អភិនិក្ខម្ម បព្វជិំ អនគារិយំ

វាកចីរធរោ អាសិំ   តបោកម្មមបស្សិតោ ។
អត្ថទស្សី តុ ភគវា   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ឧប្បជ្ជិ តម្ហិ សមយេ   តារយន្តោ មហាជនំ ។
ពលញ្ច វត មេ ខីណំ   ព្យាធិនា បរមេនហំ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន   បុឡិនេ ថូបមុត្តមំ ។
ការិត្វា ហដ្ឋចិត្តោហំ   សហាសេន[១] សមោកិរឹ
សោណ្ណកិំកណិបុប្ផានិ   ឧទគ្គមនសោ អហំ ។

---

១ ម. បសាទេន ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុបិទ្តិតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុបិន្តិតត្ថេរាបទាន ។

សោណ្ណកឹកណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៩) ខ្ញុំចេញទៅកាន់ផ្នួស ដោយសទ្ធា ទ្រទ្រង់ចីវរសម្បកឈើ ពឹងផ្អែកនូវតបោកម្ម ។ ក្នុងសម័យនោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ជាច្បងក្នុងលោកប្រសើរជាងនរៈ បានត្រាស់ឡើង ហើយចំឡងនូវមហាជន ។ កំឡាំងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ ដោយសារព្យាធិយ៉ាងធ្ងន់ ខ្ញុំរលឹកនូវព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើព្រះស្តូបដ៏ឧត្តម លើផ្នកខ្សាច់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ មានចិត្តខ្ពង់ខ្ពស់ មានសេចក្តីជ្រះថ្លា បានពោយពាយនូវផ្កាកណ្តឹងមាសទាំងឡាយ ។

នវមំ សោណ្ណកិំកណិយត្ថេរាបទានំ

សម្មុខា វិយ សម្ពុទ្ធំ ថូបំ បរិចរឹ អហំ
តេន ចេតោបសាទេន អត្ថទស្សិស្ស តាទិនោ ។
ទេវលោកំ គតោ សន្តោ លភាមិ វិបុលំ សុខំ
សុវណ្ណវណ្ណា តត្ថាសិ(១) ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
អសីតិកោដិយោ មយ្ហំ នារិយោ សមលង្កតា
សទា មយ្ហំ ឧបដ្ឋន្តិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ ភេរិយោ បណវានិ ច
សង្ខា ច ឌេណ្ឌិមា តត្ថ វគ្គុ វជ្ជន្តិ ទុន្ទុភិ(២) ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានិ ហត្ថិយោ(៣) សមលង្កតា
តិធប្បភិន្នា មាតង្គា(៤) កុញ្ជរា សដ្ឋិហាយនា ។
ហេមជាលាភិសញ្ឆន្នា ឧបដ្ឋានំ ករោន្តិ មេ
ពលកាយេ គជេ ចេវ ឩនតា មេ ន វិជ្ជតិ ។
សោណ្ណកិំកណិបុប្ផានំ វិបាកំ អនុភោមិហំ
អដ្ឋបញ្ញាសក្ខត្តុំ ច ទេវរជ្ជមការយឹ ។

---

១ ម. អដ្ឋាសិ ។ ២ ឧ. វគ្គុ វទេតិ ទុន្ទុភិ ។ ម. វគ្គូ នទន្តិ ទុន្ទុភី ។ ៣ ឱ. ហត្ថិ-នោ ។ ៤ ម. តិធាបភិន្នមាតង្គា ។

សោណ្ណកឹកណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំបម្រើនូវព្រះស្តូប នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្ថទស្សី ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ដូចជាបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ កាលខ្ញុំទៅកើតក្នុងទេវលោក រមែងបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ជាអ្នកមានសម្បុរដូចមាស ក្នុងទេវលោកនោះ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ នារីទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ៨០ កោដិ មានខ្លួនតាក់តែងល្អ ៗ បម្រើខ្ញុំសព្វ ៗ កាល នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ តូរ្យតន្ត្រិយ ៦ ហ្មឺន ស្គរ រនាត ស័ង្ខ សំភោរ និងស្គរធំ មានសំឡេងពីរោះប្រគំក្នុងទីនោះ ។ ដំរីទាំងឡាយ ៨ ហ្មឺន ៤ ពាន់ប្រដាប់តាក់តែងល្អ ដំរីមាតង្គៈទាំងឡាយបុះប្រេងបីអន្លើ អាយុ ៦០ ឆ្នាំទើបថយកំឡាំង ដ៏ដេរដាសដោយបណ្តាញមាស ធ្វើនូវការបម្រើខ្ញុំ ខ្ញុំមិនមានការខ្វះខាតពួកពល ក្នុងភពឡើយ ។ ខ្ញុំតែងទទួលផលនៃផ្កាកណ្តឹងមាស ខ្ញុំសោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៥៨ ដង ។

ឯកាសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ

បថព្យា រជ្ជំ ឯកសតំ មហិយា ការយឹ អហំ ។

សោនានិ បត្តា អមតំ គម្ភីរំ ទុទ្ទសំ បទំ(១)

សំយោជនា បរិក្ខីណា ឆិន្នានិ បុនព្ភវេ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. អសង្ខតំ សុទុទ្ទសំ ។

ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧១ ដង បានសោយរាជ្យលើផែនដី អស់ ១០១ ដង ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានដល់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ជាបទដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយកម្រ សំយោជនៈទាំងឡាយ (របស់ខ្ញុំ) អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កាក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបោលអស់ហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោណ្ណកិង្កណិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោណ្ណកិង្កណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ សោវណ្ណកោត្តរិកត្ថេរាបទានំ

(២០) មនោភាវនិយំ ពុទ្ធំ អត្តទន្តំ សមាហិតំ
ឥរិយមានំ ព្រហ្មបថេ ចិត្តវូបសមេ រតំ ។
និត្តិណ្ណោឃំ សម្ពុទ្ធំ ឈាយឹ ឈានរតំ មុនឹ
ឧបវិដ្ឋំ សមាបន្នំ ឥន្ទ្រិយសំវរប្បហំ(១) ។

---

១ ឧ. ឧបវិដ្ឋំ សមាបន្នំ ឥន្ទីវរទលប្បភំ ។ ម. ឧបតិដ្ឋំ សមាបន្នំ ឥន្ទីវរទលប្បភំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោណ្ណកំកណ៌ិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោណ្ណកំកណ៌ិយត្ថេរាបទាន ។

សោណ្ណកោដ្ឋរិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(២០) (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានព្រះ
ហឫទ័យអប់រំហើយ មានព្រះហឫទ័យទូន្មានហើយ មាន
ព្រះហឫទ័យតំកល់ខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ ទ្រង់ប្រព្រឹត្ត ត្រេកអរ
ក្នុងការរម្ងាប់ចិត្ត ដែលជាគន្ធធ៌ប្រសើរ ទ្រង់ធ្ងន់នូវដំនន់
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងប្រពៃ ទ្រង់មានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន
ទ្រង់ចូលកាន់សមាបត្តិ មានកិរិយាសង្រ្ទមនូវតម្ងួយ ។

អលាវុនោទកំ គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបាគមឹ
ពុទ្ធបាទេ ធោវិត្វាន អលាវុកមទាសហំ ។
អាណាបេសិ ច សម្ពុទ្ធោ បទុមុត្តរនាមកោ
ឥមិនោទកមាហត្វា បាទមូលេ ឋបេហិ មេ ។
សាធូតិហំ បដិស្សុត្វា សត្ថុ គារវតាយ វ
ឧទកំ លាវុនាហត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបានយឹ ។
អនុមោទិ មហាវីរោ ចិត្តំ និព្វាបយំ មម
ឥមិនា លាវុទានេន សង្កប្បោ តេ សមិជ្ឈតុ ។
បណ្ណរសេ ឥតោ កប្បេ[១] ទេវលោកេ រមឹ អហំ
តេត្តឹសក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
ទិវា យទិវា រត្តឹ ចង្កមន្តស្ស តិដ្ឋតោ
សោវណ្ណំ កោត្តំ[២] គយ្ហ តិដ្ឋតិ បុរតោ មម ។

---

១ ឱ.ម. បណ្ណរសេសុ កប្បេសុ ។ ២ ឱ. កត្តំ ។

(លុះឃើញហើយ) ខ្ញុំដងទឹក ដោយសម្បកឃ្លោក ហើយ
ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធប្រសើរ ខ្ញុំលាងនូវព្រះបាទ នៃព្រះ
សម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយសម្បកឃ្លោកនោះ ។ ចំណែកព្រះ
សម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់បង្គាប់ខ្ញុំថា អ្នកចូរយកទឹក
ដោយសម្បកឃ្លោកនេះ ហើយជាក់ក្នុងទីដ៏ជិតបាទតថាគត
ចុះ ។ ខ្ញុំក៏ទទួលថា សាធុ ដោយសេចក្តីគោរពចំពោះព្រះ
សាស្តា ហើយយកទឹកដោយសម្បកឃ្លោក ចូលទៅថ្វាយ
ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានព្យាយាមធំ ចាន
ញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យរលត់ ទ្រង់អនុមោទនាថា តម្រិះត្រូវចូ
សម្រេចដល់អ្នក ដោយកិរិយាឲ្យនូវសម្បកឃ្លោកនេះចុះ ។
ក្នុងកប្ប១ ១៥ អំពីកន្លងកប្ปនេះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោក
ថែមទាំងចានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៣ ដង ។ កាលខ្ញុំដើ
ឋ្ឍយក្នុងវេលាថ្ងៃ ឋ្ឍក្នុងវេលាយប់ ជនទាំងឡាយតែងឈរ
ជាន់ឈើច្រត់ ជាវិការៈនៃមាស នៅពីខាងមុខខ្ញុំ ។

ទសមំ សោវណ្ណកោត្តិកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធស្ស ឧត្តាន ណាវុំ លភាមិ សោណ្ណកោដ្ឋិំ(១)

អប្បកំបិ ករំ(២) ការំ វិបុលំ ហោតិ តាទិសុ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ណាវុំមទទឹ(៣) តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អណាវុស្ស ឥទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. សោណ្ណកត្តុំ ។ ២ ឱ.ម. កតំ ។ ៣ ឱ. យមណាពុមទំ ។

សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

ព្រោះខ្ញុំថ្វាយសម្បកឃ្លោក ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទើបខ្ញុំបានឈើច្រត់ជាវិការៈនៃមាស ការបូជាសម្បីតែបន្តិចបន្តួចដែលជនធ្វើហើយ ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ រមែងប្រែទៅជាគ្រឿងបូជាដ៏ធំទូលាយ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសម្បកឃ្លោក ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសម្បកឃ្លោក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលអស់ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់នូវទន្ទឹង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោវណ្ណកោន្តរិកោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សកឹសម្មជ្ជកោ ថេរោ ឯកទុស្សាសនប្បទា(២)
កទម្ពកោរណ្ឌកទា(៣) ឃដសវនិកោបិ ច
សុចិន្តិតោ កឹកណិកោ សោវណ្ណកោន្តរិកោបិ ច
ឯកគាថាសតញ្ចេត្ថ ឯកសត្តតិមេវ ច ។

សកឹសម្មជ្ជកវគ្គោ តេចត្តាឡីសោ ។

---

១ ឧ. សោវណ្ណកត្តរិកោ ។ ២ ឧ. ឯកទុស្សី តឋាសនី ។ ម. ឯកទុស្សី ឯកាសនី ។
៣ ឧ. ទទា ។

ជ្ញានពួកថា ព្រះសោណ្ណកោដ្ដរ៉ីកត្ថេរ មានអាយុ ជ្ញានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោណ្ណកោដ្ដរ៉ីកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សកឹសម្ម្ជដកត្ថេរាបទាន ១ ឯកទ្ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯ-
ការសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ សត្ថកទ្ទមបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
ការណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឃដមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ១
ឯកធម្ម្ជវនិយត្ថេរាបទាន ១ សុចិន្ទ្ធិតត្ថេរាបទាន ១ សោ-
ណ្ណកឹកណ្ណិយត្ថេរាបទាន ១ សោណ្ណកោដ្ដរ៉ីកត្ថេរាបទាន ១
ក្នុងសកឹសម្ម្ជដកវគ្គនេះ មានគាថា ១៧២ ។

ចប់ សកឹសម្ម្ជដកវគ្គ ទី ៤៣ ។

ចតុចត្តាឡីសោ ឯកវិហារិវគ្គោ

បឋមំ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទានំ

(២១) ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម គោត្តេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
និប្បបញ្ចោ និរាលម្ពោ អាកាសសមមានសោ
សុញ្ញតាពហុលោ តាទិ អនិមិត្តរតោ វសិ ។
អាសត្តចិត្តោ និល្លេបោ(១) អសំសដ្ឋោ កុលេ គណេ
មហាការុណិកោ វីរោ វិនយោបាយកោវិទោ ។
ឧយ្យុត្តោ បរកិច្ចេសុ វិនយន្តោ សទេវកេ
និព្វានគមនំ មគ្គំ គតិបង្កវិសោសនំ ។

---

១ ឱ. អសង្គចិត្តោ និក្លេសោ ។ ម. អសង្ខចិត្តោ និល្លេបោ ។

ឯកវិហារវគ្គ ទី ៤៤

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(២១) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមកស្សបៈ ដោយគោត្រ ព្រះអង្គមានផ្ទៅពណ្ណប្រសើរ ទ្រង់មានយសប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ឡើងហើយក្នុងកន្លែងកន្លងនេះ ។ ព្រះអង្គមិនមានធម៌នាំឲ្យយឺតយូរ មិនជាប់អារម្មណ៍ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យស្មើអាកាស ព្រះអង្គប្រើនទៅដោយធម៌ដ៏សូន្យចាកកិលេស ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយលោកធម៌ ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងអនិមិត្ត គង់នៅហើយ ។ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យមិនជាប់ចំពាក់ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងលាបមិនប្រឡូកប្រឡំ ក្នុងត្រកូលនិងពួកគណៈ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រកបដោយកុណ្ណាដ៏ធំ ទ្រង់ឈ្លាសវៃក្នុងទុក្ខាយ ជាគ្រឿងណែនាំ ។ ព្រះអង្គប្រកបក្នុងកិច្ចរបស់បុគ្គលដទៃ ទ្រង់ជួនានពួកមនុស្ស ព្រមទាំងទេវតា ឲ្យទៅកាន់ផ្លូវជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងញ៉ាំងកក់ក្តៅតិចឲ្យរើងស្ងួត ។

អមតំ បរមស្សាទំ ជរាមរណនិវារណំ

មហាបរិសមជ្ឈេ សោ និសិន្នោ លោកតារណោ ។

ករវិករុតោ នាថោ ព្រហ្មឃោសោ តថាគតោ

ឧទ្ធរន្តោ មហាទុគ្គា[1] វិប្បនដ្ឋេ អនាយកេ ។

ទេសេន្តោ វិរជំ ធម្មំ ទិដ្ឋោ មេ លោកនាយកោ

តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន[2] បព្វជឹ អនគារិយំ ។

បព្វជិត្វា តទាហំ ចិន្តេន្តោ ជិនសាសនំ

ឯកកោវ វនេ រម្មេ[3] វសឹ សំសគ្គបីឡិតោ ។

សក្កាយវូបកាសោ មេ[4] ហេតុភូតោ មមាគមិ

មនសោ វូបកាសស្ស[5] សំសគ្គភយទស្សិនោ ។

---

១ ឱ.ម. មហោទុគ្គា ។ ២ ឱ.ម. សុណិត្វាហំ ។ ៣ ឱ. ឯកកោ បវនេ រម្មេ ។
៤ ឱ. សវិកាយ ឱបកដ្ឋោ មេ ។ ៥ ឱ. វូបកដ្ឋស្ស ។

ព្រះអគ្គជាអ្នកចំឡងសត្វលោក ទ្រង់គង់នៅក្នុងកណ្ណាល នៃ
បរិសទ្ធ (ទ្រង់សម្តែង) នូវអមត: គឺព្រះនិព្វាន ដែលជា
គ្រឿងត្រេកអរយ៉ាងក្រៃលែង ជាគ្រឿងកំចាត់ នូវជាទិដ្ឋមរ-
ណ:ចាន ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ព្រះ
អគ្គមានសំឡេងដូចសត្វកកេត មានសំឡេងគឹកកង ដូចជា
សំឡេងនៃព្រហ្ម ទ្រង់ស្រោចស្រង់ពពួកសត្វ ដែលដល់
ហើយនូវសេចក្តីវិនាស មិនមានអ្នកដឹកនាំព្រះអគ្គឲ្យរួចចាក
ទុក្ខធំ ។ ព្រះអគ្គជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់សម្តែងធម្ម
ដ៏ប្រាសចាកធូលី ខ្ញុំបានឃើញហើយ ទាំងបានស្តាប់ធម្ម
របស់ព្រះអគ្គ ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ លុះខ្ញុំបួសស្រេច
ហើយ ក៏ប្រឹងយកចិត្តទុកដាក់ ទនឹងសាសនានៃព្រះជិនស្រី
ត្រូវសេចក្តីជាប់ចំពាក់ហៀតហៀន ក៏នៅកន្លងព្រៃជាទីកកាយ
តែម្នាក់ឯង ។ ការចេញចាកពួក ដោយកាយរបស់ខ្ញុំ
នៃខ្ញុំ ជាហេតុនៃការចេញចាកពួកដោយចិត្តនៃខ្ញុំ ដែល
ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងការជាប់ចំពាក់ ក៏មានមកដល់ខ្ញុំ ។

បឋមំ ឯកវិហារិយត្ថេរបទានំ

តាលេសា ឈានមិតា មយ្ហំ ឥធ សព្ពេ សមូហតា

ជាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរামិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ च អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកវិហារិយោ[1] ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកវិហារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ១

---

១ ម. ឯកវិហារិកោ ។

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ទី ១

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរ ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកវិហារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ

(២២) វិបស្សិនោ ភគវតោ មហាពោធិមហោ អហុ
មហាជនា សមាគម្ម បូជេន្តិ ពោធិមុត្តមំ ។
មហាសោភារហិតោ បញ្ញោ(១) ពុទ្ធសេដ្ឋោ ករិស្សតិ
យស្សាយំ ឦទិសោ(២) ពោធិ បូជនីយោវ សត្ថុនោ ។
តតោ សង្ខំ គហេត្វាន ពោធិរុក្ខំ ឧបដ្ឋហឹ
ធមន្តោ សព្វទិវសំ អវន្ទឹ ពោធិមុត្តមំ ។
អាសន្នកេ កតំ កម្មំ ទេវលោកំ អបាបយឹ
កាលេវរំ មេ បតិតំ ទេវលោកេ រមាមហំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ តុដ្ឋហដ្ឋា បមោទិតា
សទា មយ្ហំ ឧបដ្ឋន្តិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ· ម. ន ហិតំ ខរកំ មញ្ញោ ។ ២ ម. ឯទិសោ ។

ឯកសញ្ញយត្ថេរាបទាន ទី ២

(២២) មានពិធីធ្វងដើមពោធិព្រឹក្ស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី មហាជន មកជួបជុំគ្នាបូជាដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ។ ដើមពោធិព្រឹក្សប្រាកដដូច្នេះ របស់ព្រះសាស្តាអង្គណា ដែលជនទាំងឡាយគួរបូជា ព្រះសាស្តាអង្គនោះ ជាព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានប្រាជ្ញា ព្រះអង្គប្រាសចាកសេចក្តីសោកដ៏ធំ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំកាន់ស័ន្ទចូលទៅបម្រើពោធិព្រឹក្ស ខ្ញុំផ្ដុំស័ន្ទហើយថ្វាយបង្គំពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម តែរាល់ ៗ ថ្ងៃ ។ កុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយក្នុងទីជិត ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក សាកសព ខ្ញុំទម្លាក់ចោលហើយ ខ្ញុំតែងត្រេកអរក្នុងទេវលោក ។ ខ្ញុំតែងត្រេកត្រអាល ស្រស់ស្រាយរីករាយនឹងតូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន តូរ្យតន្ត្រីនោះតែងបម្រើខ្ញុំ សព្វ ១ កាល នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ទុតិយំ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ

ឯកសត្តតិមេ កប្បេ   រាជា អាសិ សុទស្សនោ
ចាតុរន្តោ វិជិតាវី   ជម្ពុទីបស្ស(១) ឥស្សរោ ។
តតោ អឌ្ឍសតា(២) តុរិយា   បរិវារេន្តិ មំ សទា
អនុភោមិ សកំ កម្មំ   ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ   ទេវត្តំ អថ មានុសំ
មាតុកុច្ឆិគតស្សាបិ   វជ្ជរេ ភេរិយោ សទា ។
ឧបដ្ឋិត្វាន(៣) សម្ពុទ្ធំ   អនុភោត្វាន សម្បទា
សិវំ អមលំ អមរំ(៤)   បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធុបដ្ឋាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ជម្ពុសណ្ឌស្ស ។ ម ជម្ពុមណ្ឌស្ស ។ ២ ឱ. អង្គសតា តុរិយា ។ ម. អង្គសតា តូរា ។
៣ ឱ. ឧបដ្ឋហិត្វា ។ ៤ ឱ. ម. សិវំ សុខេមំ អមតំ ។

ក្នុងកប្ប ទី ៧១ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចឈ្មោះសុទស្សន: ជាអ្នកឈ្នះសង្គ្រាម មានសមុទ្រ ៤ ជាព្រំប្រទល់ ជាឥស្សរ: ក្នុងជម្ពូទ្វីប ។ លំដាប់នោះ ត្ស្យតន្ត្រី ៨០០ តែងចោមរោមខ្ញុំ សព្វ ១ កាល ខ្ញុំបានទទួលផលនៃកុសលកម្មរបស់ខ្លួន នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងកំណើតណា ១ គោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស កាលដែលខ្ញុំបានៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតាស្ត្រីតាំងឡាយ តែងប្រគំ សព្វ ១ កាល ។ ព្រោះខ្ញុំបម្រើនូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទើបបានសម្បត្តិតាំងឡាយ ហើយដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាបទដ៏ក្សេម មិនមានមន្ទិល មិនចេះស្ងាប់ មិនកម្រើក ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវ: ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ च អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកសន្ធ្យោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកសន្ធ្យិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ततियं ปาฬิហิรสญ្ញกเถรอปทานํ

(២៣) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ អាហុតីនំ បដិគ្គហো
វិសីសតសហស្សេហិ ឆឬ ចាវិសី ततา ។
ឆឬ ปาวิสន្តិ ស្ស ឧបសន្តិ ស្ស តាទិនោ
រថិយา ปทุ ក្ខ ميانាធីសุ[1] ជិនោ ស្ សោ អាសិ តាវតេ ។

---

[1] ១. រតនានិ ปตาทีสุ ។ ម. រតនានិ ปภาทีสุ ។

ខ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកសញ្ញិយត្ថេរាបទាន ។

បាដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(២៣) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿងបូជា ក្នុងកាលនោះ ព្រះអង្គស្តេចចូលទៅក្នុងទីក្រុង មួយអន្លើដោយភិក្ខុមួយសែនអង្គ សុទ្ធតែជាអ្នកស្ងាត់ស្ងៀម ។ កាលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យស្ងប់រម្ងាប់ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ស្តេចចូលទៅក្នុងទីក្រុង ក្នុងខណៈនោះ មានសំឡេងគឹកកង ក្នុងការក្រោកទទួល ត្រង់ប្រកផ្លូវ ។

តតិយំ បាដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន អវជ្ជិតអយន្តិតា(១)

សយំ វីណា បវជ្ជន្តិ ពុទ្ធស្ស បវិសតោ បុរំ ។

ពុទ្ធសេដ្ឋំ នមស្សាមិ បទុមុត្តរំ មហាមុនឹ

បាដិហិរញ្ច បស្សិត្វា តត្ថ ចិត្តំ បសាទយឹ ។

អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ នោ សត្ថុសម្បទា

អចេតនាបិ តុរិយា សយមេវ បវជ្ជរេ ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ខ. ភេរិវជ្ជនយន្តិតា ។ ម. ភេរិវជ្ជុមយន្តិតា ។

បាដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣

ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធស្តេចចូលទៅក្នុងបុរី ពិណទាំងឡាយបុគ្គលឥតប្រគំឥតវាយឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រគំដោយខ្លួនឯង ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំក៏នមស្ការនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញធំផង ឃើញនូវបាដិហារ្យ ហើយញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងបាដិហារ្យនោះផងថា ឱ ! ព្រះពុទ្ធ ឱ ! ព្រះធម៌ ឱ ! សម្បទានៃព្រះសាស្តា របស់យើងទាំងឡាយ តូរ្យតន្ត្រីទាំងឡាយ សូម្បីឥតចេតនាសោះ ក៏បែរជាប្រគំដោយខ្លួនឯង ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានទទួលសញ្ញា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសំគាល់ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ च អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចាដិហារសញ្ញកោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចាដិហារសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្តុត្តំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

(២៤) ឧណ្ហាការំ ផលិតំ ទិស្វាន ដោតិតំ

ឧញ្ជនំ វិភេទន្តំ អន្ទុសំ ទិបទុត្តមំ ។

ទ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា

ដំណើរល្អ+ ១ ២ ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់

ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង

អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា

របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាដិហារសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ

គាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាដិហារសញ្ញកត្ថេរបទាន ។

ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(២៤) ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ទតមកជាងសត្វដើងពីរ

ទ្រង់ប្រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ឬដូចដើមទ្រីបត្រីកៃ ដ៏ភ្លឺព្រោងព

ព្រាត ពុំនោះសោត ដូចជាមាសភ្លឺរន្ទាលប្រាលផ្លេ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

កមណ្ឌលុំ ឋបេត្វាន វាកចីរញ្ច កុណ្ឌិកំ
ឯកំសំ អជិនំ កត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវឹ អហំ ។
តមន្ធការំ វិធមំ មោហជាលសមាកុលំ
ញាណាលោកំ ទស្សយិត្វា តិណ្ណោ(១) អសិ តុវំ មុនិ ។
សមុទ្ធរសិមំ លោកំ សព្វាវន្តំ អនុត្តរំ
ញាណេន(២) តេ ឧបមា នត្ថិ យាវតា ជគតោ គតិ ។
តេន ញាណេន សព្វញ្ញូ សព្វញ្ញូតិ(៣) បវុច្ចតិ
វន្ទាមិ តំ មហាវីរំ សព្វញ្ញុតំ អនាវរំ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ញាណត្ថុមនាយិទំ(៤) ផលំ ។

---

១ ឱ. ញាណាលោកំ ទស្សយិត្វា និតិណ្ណោ ម. ញាណាលោកំ ទស្សេត្វាន នតិណ្ណោ ។
២ ឱ ម. ញាណេ ។ ៣ ឱ. ឥតិ ភោត្វា ។ ឱ ញាណត្ថវនាយិទំ ។ ម ញាណត្ថវាយិទំ ។

ខ្ញុំតំកល់ទុកនូវថូរទឹក សំពត់សម្បកឈើនិងកុណ្ណីទឹក ហើយ
ធ្វើសំពត់ស្បែកខ្លាធ្វើជាស្មាម្ខាង ពោលសរសើរនូវព្រះពុទ្ធ
ដ៏ប្រសើរថា បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គទ្រង់កំចាត់បង់នូវ
ងងឹតអន្ធការ ដ៏ដេរដាសដោយបណ្តាញ គឺមោហៈ ទ្រង់
សម្តែងនូវពន្លឺគឺញាណ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្លាងទុក្ខផុតហើយ ព្រះ
អង្គទ្រង់ស្រោចស្រង់នូវលោកចាំងអស់នេះ ដែលមិនចាន់រើ
ខ្លួនរួច ដំណើរនៃផែនដីមានកំណត់ត្រឹមណា សេចក្តីប្រៀប
ផ្ទឹម ដោយញាណរបស់ព្រះអង្គ មិនមានកំណត់ត្រឹមនោះ
ឡើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលអ្នកប្រាជ្ញចាំងឡាយហៅថា
សព្វញ្ញូ សព្វញ្ញូ ព្រោះញាណនោះ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះ
សព្វញ្ញូអង្គនោះ ដែលមានព្យាយាមធំ ចាំងមិនមានអាសវៈ ។
ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំពោល
សរសើរនូវព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសរសើរនូវព្រះញាណ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណត្ថវិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណត្ថវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧច្ឆុខណ្ឌិកត្ថេរាបទានំ

(៤៩) នគរេ ពន្ធុមតិយា ទ្វារបាលោ អហោសហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សព្វធម្មាន បារគុំ ។
ឧច្ឆុខណ្ឌិកមាទាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិរួចហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណត្ថវិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ។

ឧច្ឆុខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៤៥) ខ្ញុំកើតជាអ្នករក្សាទ្វារ ក្នុងនគរពន្ធុមតី បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានធូលីទៅប្រាសហើយ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកអំពៅមួយកំណាត់ ទៅថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។

បញ្ចមំ ឧច្ឆុខណ្ឌិកត្ថេរាបទានំ

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឧច្ឆុមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧច្ឆុខណ្ឌស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧច្ឆុខណ្ឌិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧច្ឆុខណ្ឌិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧច្ឆុក្ខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ទី ៤

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយអំពៅ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃអំពៅមួយកំណាត់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧច្ឆុក្ខណ្ឌិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧច្ឆុក្ខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ កលម្ពទាយកត្ថេរាបទានំ

(២៦) រោមសោ នាម សម្ពុទ្ធោ វសតិ បព្វតន្តរេ
កលម្ពំ តស្ស បាទាសិំ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កលម្ពស្ស ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កលម្ពទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កលម្ពទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កលម្ពទាយកត្ថេរាបទានទី ៦

[២៦] ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមពេមសៈ គង់នៅក្នុងបន្ទោះភ្នំ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយដំឡូងដូង ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ដោយដៃនៃខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃដំឡូងដូង ។ កិលេសទាំងឡាយខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកលម្ពទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កលម្ពទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ អម្ពាដកទាយកត្ថេរាបទានំ

[២៧] បវនេ(១) ពុទ្ធំ និព្វាន សយម្ភុំ អបរាជិតំ
អម្ពាដកំ គហេត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពាដកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពាដកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

---

១ ម. វិបិនេតិ ទិស្សតិយេវ ។

អម្ពាដកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(២៧) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាព្រះសយម្ភូ គង់នៅក្នុងព្រៃធំ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្នះកិលេសមារ ហើយយកផ្លែម្កាក់ទៅថ្វាយព្រះសយម្ភូ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្លែម្កាក់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែម្កាក់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពាដកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពាដកទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ហរីតកិទាយកត្ថេរាបទានំ

(២៨) ហរីតកំ(១) អាមលកំ អម្ពជម្ពុវិភេទកំ
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្វំ សយមេវាហរាមហំ ។
ទិស្វាន បព្ភារគតំ ឈាយឹ ឈានរតំ មុនឹ
អាពាធេន អាបីឡិតំ អទុតិយំ(២) មហាមុនឹ ។
ហរីតកំ គហេត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ
ខាទមត្តម្ហិ ភេសជ្ជំ(៣) ព្យាធិ បស្សម្ភិ តាវទេ ។
បហីនទរថោ ពុទ្ធោ អនុមោទនិយំ អកា(៤)
ភេសជ្ជទានេនិមិនា ព្យាធិវូបសមេន ច ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា ជាតោ វា អញ្ញជាតិយា
សព្វត្ថ សុខិតោ ហោហិ មា ច តេ ព្យាធិមាគមា ។

---

១ ឱ. ហរីដកំ ។ ២ ឱ. បបីឡេត្តំ អទុតិយំ ។ ម. អាបីឡេត្តំ អទុតិយំ ។ ៣ ឱ.ម. ខាទមត្តម្ហិ ភេសជ្ជេ ។ ៤ ម. អនុមោទមកាសិ ដេ ។

ហរីតកិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(២៨) ខ្ញុំកំពុងតែនាំយក នូវផ្ទៃសម៉ ផ្ទៃកន្ទួតត្រៃ ផ្ទៃ
ស្វាយ ផ្ទៃត្រីផ ផ្ទៃសម៉ពាកេទ ផ្ទៃពត្រ ផ្ទៃក្រឃុប និង
ផ្ទៃញ្ជៅ ដោយខ្លួនឯង ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នក
ប្រាជ្ញ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងញ្ជាកកុ ទ្រង់មានឈាន ត្រេក-
អរក្នុងឈាន ជាមហាមុនីដ៏ទាំងមួន ដែលកំពុងត្រូវអាពាធ
ហៀតហៀន ។ ខ្ញុំយកផ្ទៃសម៉ទៅថ្វាយព្រះសយម្ភូ ភេសជ្ជ:
គ្រាន់តែខ្ញុំធ្លាក់ចេញ ព្យាធិក៏រម្ងាប់ក្នុងខណៈនោះភ្លាម ។
ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់លះបង់សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ចាកធ្លាក់អនុមោ-
ទនា ព្រោះភេសជ្ជទាននេះផង ព្រោះការរម្ងាប់នូវព្យាធិ
នេះផងថា អ្នកកើតជាទេវតាក្តី ជាមនុស្សក្តី ឬកើតក្នុង
ជាតិដទៃក្តី សូមឲ្យជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំង
ពួង មួយទៀត សូមកុំឲ្យព្យាធិកើតមានដល់អ្នកឡើយ ។

អដ្ឋមំ ហរីតកីទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ　　សយម្ភូ អបរាជិតោ
នភំ អព្ភុគ្គមិ ធីរោ　　ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
យតោ ហរីតកិមទំ(១)　　សយម្ភុស្ស មហេសិនោ
ឥមំ ជាតឹ ឧបាទាយ　　ព្យាធិ មេ នុបបជ្ជថ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ　　ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ　　ភេសជ្ជមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. ហរីតកមទំ ។ ម. ហរីតកំ ទិន្នំ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ក៏ទ្រង់ហោះទៅឯអាកាស ដូចជាស្តេចហង្សដែលហើរទៅកាន់ដ៏អាកាស ។ កាលដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃសម្ព័ដ្ឋ ព្រះសយម្ភូ ជាមហេសី ព្យាធិក៏មិនកើតឡើងដល់ខ្ញុំ រហូតជាតិនេះ ។ នេះពាក្យខាងក្រោយបំផុតរបស់ខ្ញុំ ពីខាងក្រោយ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ ក្នុងកប្ប ១ ៩ ២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយកេសជ្ជ: ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកេសជ្ជ: ។ កិលេសពាំងឆ្ពាយ ខ្ញុំផ្ទុតបំផ្លាញហើយ ភពពាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវ: ដូចជាជ្រលីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់ទូវ ១ ១ ១ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ+ ។ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហរីតកិទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហរីតកិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[២៩] ហត្ថិរាជា តទា អាសឹ ឦសាទន្តោ ឧរុឡ្ហវា[១]
វិចរន្តោ ព្រហារញ្ញេ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
អម្ពបិណ្ឌី គហេត្វាន អទាសឹ សត្ថុនោ អហំ
បដិគ្គណ្ហិ មហាវីរោ សិទ្ធត្ថោ លោកនាយកោ ។
មម និជ្ឈាយមានស្ស បរិភុញ្ជិ តទា ជិនោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
តតោ អហំ ចវិត្វាន ចក្កវត្តិ អហោសហំ
ឯតេនេវ ឧបាយេន អនុភោត្វាន សម្បទា ។

---
១ ម- ឧរុឡ្ហា ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហារីតកិតាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ហារីតកិតាយកត្ថេរាបទាន ។

អ្នកបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(២៩) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចដំរី មានកូនកងទន្ទ្រាំ
មានកំឡាំងប្រើន កំពុងគ្រាចប់ទៅកូនកងព្រៃធំ ក៏បានឃើញ
ព្រះបរមលោកនាថ ។ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃស្លាយមួយចង្ហាម
ថ្វាយព្រះសាស្តា ឯព្រះសិទ្ធត្ថ: ទ្រង់មានព្យាយាមធំ ជា
លោកនាថ ទ្រង់ បានទទួល ។ កាលនោះ ខ្ញុំកំពុង
តែសំឡឹងមើល ព្រះដ៏ទ្រង់ស្រីទ្រង់ សោយហើយ ខ្ញុំក៏ញ្ជាំង
ចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះអង្គ ហើយ បានទៅកើត ក្នុងឋាន
តុសិត ។ ខ្ញុំច្យុតចាកឋានតុសិតនោះមក បានជាស្តេចចក្ក-
ពត្តិ សោយនូវសម្បត្តិចាំងច្បាយ ដោយ១ចាយ១ ។

នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

បធានំ បហិតត្តោហំ ឧបសន្តោ និរូបធិ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពបិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា គា-
ថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំមានចិត្តបញ្ចនទៅកាន់ព្យាយាម ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មិនមាន
ឧបធិក្លិសេស កំណត់ដឹងនូវអាសវៈ:ចាំងពួង ជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃការថ្វាយផ្ទះឈើ ។ កិលេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
ផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
មិនមានអាសវៈ: ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ !
ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរ
ល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
នូវគាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ជម្ពុផលិយត្ថេរាបទានំ

(៣០) បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
បិណ្ឌាយ វិចរន្តស្ស ធារតោ ឧត្តមំ យសំ ។
អគ្គផលំ គហេត្វាន វិប្បសន្នេន ចេតសា
ទក្ខិណេយ្យស្ស វីរស្ស អទាសឹ សត្ថុនោ អហំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ យំ ផលមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អគ្គទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ជីវកធ្លីយគ្ពៅរាបទាន ទី ១០

(៣០) កាលព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាឫសីក្នុងលោក ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយលោកធម្ម ទ្រទ្រង់នូវយសដ៏ទត្តម ទ្រង់ស្តេចយាងបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានយកផ្ទៃឈើផ្ទោង ចូលទៅថ្វាយព្រះសាស្តា ព្រះអង្គជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ជាអ្នកប្រាជ្ញធ្លឹម (ហើយពោលថា) ម-ពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វដើរពីរ ជាឫសីក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកជន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមលះបង់នូវការឈ្នះ និងការចាញ់ ហើយដល់នូវធម្ម មិនកម្រើកគឺព្រះនិព្វាន ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្ប១ម្ភៃសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទានផ្ទោង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ទសមំ ជម្ពូដលិយត្ថេរបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សេ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា　　ភាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សេ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　ភាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ជម្ពូដលិយោ[1] ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជម្ពូដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ

ថេរោ ឯកវិហារី ច　　សន្ធិតោ ចាដិហីរតោ
ជវិតោ ឧក្ខ១ណ្ហី ច　　ភាលមុ្ហ ជ ភាសិ ។
ហារីតភ្ជបិណ្ហី ច　　ជម្ពូទោ[2] ឧសមោ យតិ
ឆឡាសីតិ ច គាថាយោ　　ភណ្ឌិតាយោ ឯកាវិហេ ។

ឯកវិហារិត្ថេ ចតុទ្ធ្ជាឡ្ឍ ។

---

១ ម. អម្ពដលិយោ ។ ២ ម. អម្ពទោ ។

ធម្មផលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធម្មផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មផលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទាន ១ បាដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ១ ឧច្ឆុខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ១ កឡម្ពទាយកត្ថេរាបទាន ១ អម្ពាដកទាយកត្ថេរាបទាន ១ ហរីតកិទាយកត្ថេរាបទាន ១ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ១ ធម្មផលិយត្ថេរាបទាន ១ ជាគំរប់ ១០ គាថាចំនួន ៨៦ អ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ ឯកវិហារិកវគ្គ ទី ៤៤ ។

បញ្ចបញ្ញាសោ វិភេទកីវគ្គោ

បឋមំ វិភេទកីធិយត្ថេរាបទានំ

(៣១) កកុសន្ធោ មហាវីរោ សព្វធម្មាន បារគូ
គណម្ហា វូបកដ្ឋោ សោ អគមាសិ វនន្តរំ ។
វីជវីជិំ គហេត្វាន លតាយ អាចរឹ[១] អហំ
ភគវា តម្ហិ សមយេ ឈាយតេ បព្វតន្តរេ ។
ទិស្វានាហំ ទេវទេវំ វិប្បសន្នេន ចេតសា
ទក្ខិណេយ្យស្ស ធីរស្ស វីជវីជមទាសហំ ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ យំ វីជមទទឹ[២] តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វីជវីជស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. អវុណឹ ។ ម. អវរឹ ។ ២ ឱ. ផលមទទឹ ។ ម. ពិញ្ជមទទឹ ។

វិភេទកិរិយាគ្គ ទី ៤៥

វិភេទកពីជ័យត្ថេរាបទាន ទី ១

(៣១) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមកកុសន្ធ: មានព្យាយាមធំ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គទ្រង់ចៀសចេញ ចាកពួក ហើយស្ថិតនៅតាមចន្លោះព្រៃ ។ ខ្ញុំយកផ្ទៃសម៉ ពាក្យទ្រ ដោតនឹងវល្ល៍ សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ចម្រើនឈាន ត្រង់ចន្លោះកំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយ ផ្ទៃសម៉ាពាក្យ ដល់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាទក្ខិណេយ្ય- បុគ្គល ។ ក្នុងកប្ប នេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ ផ្ទៃសម៉ាពាក្យ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃផ្ទៃសម៉ាពាក្យ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-ផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល មិនមានអាសវ: ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វិភេទកពីជិយោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិភេទកពីជិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កោលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣២) អជិនេន និវត្ថោហំ វាកចីរធរោ តទា
ខារិយា បូរយិត្វាន កោលំ ហាសឹ មមស្សមំ(២) ។
តម្ហិ កាលេ សិខី ពុទ្ធោ ឯកោ អទុតិយោ អហុ
មមស្សមំ ឧបាគច្ឆិ ជោតេន្តោ(៣) សព្វកាលិកំ ។

---

១ ឧ. វិភីតកមិញ្ជិយោ ។ ២ ឧ. ខារិភារំ ហរិត្វាន កោលមាហរិមស្សមន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ម. ខារិយា បូរយិត្វាន កោលំ ហាសឹ មមស្សមន្តំ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. ជាននេត្តោ ។

ន ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិភេទកពីដិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិភេទកពីដិយត្ថេរាបទាន ។

កោលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៣២) កាលនោះ ខ្ញុំស្លៀកស្បែកខ្លា ទ្រទ្រង់សំពត់សម្បកឈើ បានរែកផ្លែពុទ្រាមួយរែកមក ទៅឯអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ព្រះអង្គមិនមានបុគ្គលជាគំរប់ពីរ រុងរឿងសព្វ ៗ កាល ទ្រង់ស្ដេចចូលទៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ តែមួយព្រះអង្គឯង ។

សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា វន្ទិត្វាន ច សុព្វតំ

ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ កោលំ ពុទ្ធស្សទាសហំ

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កោលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួន ឲ្យជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានវត្តល្អ រួចកាន់យកនូវផ្លែពទ្រា ដោយដៃទាំងពីរ ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែពទ្រា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែពទ្រា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោលទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ វេឡុវផលិយត្ថេរាបទានំ

(៣៣) ចន្ទភាគានទីតីរេ អស្សមោ សុកតោ មម
វេឡុវរុក្ខោ ហិ អាកិណ្ណោ នានាទុមនិសេវិតោ ។
សុគន្ធំ វេឡុវំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ
ខារិភារំ បូរយិត្វា តុដ្ឋោ សំវិគ្គមានសោ ។
កកុសន្ធំ ឧបាគម្ម ពិល្វបក្កមទាសហំ
បុញ្ញក្ខេត្តស្ស ធីរស្ស[1] វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ.ម វីរស្ស ។

ពេលុវផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៣៣) អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ជាអាស្រមដ៏ដេរដាសដោយដើមព្នៅ ទាំងមានពួកឈើផ្សេងៗ ដុះនៅក្បែរអាស្រមនោះ ។ ខ្ញុំបានឃើញផ្លែព្នៅមានក្លិនក្រអូប បានបេះផ្លែព្នៅនោះ ដាក់ពេញការះ គឺអម្រែកហើយត្រេកអរ មានចិត្តសង្វេគទឹកដល់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ព្រះនាមកកុសន្ធៈ ហើយថ្វាយផ្លែព្នៅទុំដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាស្រែបុណ្យដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែព្នៅ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែព្នៅ ។ កិលេសទាំងឡាយខ្ញុំដុតបំផ្លាញចេញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានដករំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេលុវដលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេលុវដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្តំ ភល្លាតកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣៤) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ ទ្វត្តិំសវរលក្ខណំ
បវនគ្គេន(១) គច្ឆន្តំ សាលរាជំវ ផុល្លិតំ ។
តិណាសន្ថរំ(២) បញ្ញាបេត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អយាចហំ
អនុកម្បតុ មំ ពុទ្ធោ ភិក្ខំ ឥច្ឆាមិ ទាតវេ ។

---

១ ម. វិបិនគ្គេន ។ ២ ឱ.ម. តិណត្ថរំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេលុវផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេលុវផលិយត្ថេរាបទាន ។

ភណ្ឌាគារាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៣៤) ព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈ
៣២ ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ផ្លូវព្រៃធំ ព្រះអង្គដូច
ជាសាលពជព្រឹក្ស មានផ្ការីកហើយ ។ ខ្ញុំគ្រាលកម្រាល
ស្នូ រួចហើយអាពធនាព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរថា សូមព្រះ
សម្ពុទ្ធអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងថ្វាយចង្ហាន់ ។

ចតុត្ថំ ភណ្ឌតកទាយកត្ថេរាបទានំ

អនុកម្បកោ ការុណិកោ អត្ថទស្សី មហាយសោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឱរុយ្ហ(១) មម អស្សមេ ។
ឱរោហិត្វាន សម្ពុទ្ធោ និសីទិ បណ្ណសន្ថរេ
ភល្លាតកំ គហេត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។
មម និជ្ឈាយមានស្ស បរិភុញ្ជិ តទា ជិនោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា អភិវន្ទឹ តទា ជិនំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ.ម. ឱរុហិ ។ ម. ឱរូហិ ។

ឯព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមអត្ថទស្សី ទ្រង់អនុគ្រោះ ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់មានយសធំ ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ៗ ព្រះសម្ពុទ្ធស្តេចចូលទៅគង់លើកម្រាលស្លឹកឈើ ខ្ញុំបានយកផ្លែក្រខុប ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ៗ កាលខ្ញុំកំពុងសំឡឹងមើល ព្រះជិនស្រីទ្រង់សោយរួចហើយ ខ្ញុំក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះអង្គ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះជិនស្រី ក្នុងកាលនោះ ៗ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ៗ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ៗ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ៗ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧដ្ឋិតា ឧតសេ្ដ្ឋ ទ្រិមោ ក្ខ្ជាបិ ច អដ្ឋមេ

ឆឬ ភិញ្ញា សច្ឆិកតា ភាតំ ពុទ្ធ ស្ស សាសនេ ។

ឥ ត្ថ ំ សុ ធ ំ អ ាយ ស្ម ា ភ ណ្ឌ ត ភ ត ិ យ ោ ថ េ រ ោ

ឥ ម ា គ ាថ ា យ ោ អ ភ ាស ិ ត ្ថ ាតិ ។

ភណ្ឌតភតិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ខុម្ភបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៣៥) ឯ ត ្ត ោ ឯ ម ហ ា រ ោ ភ ា ស េ ស ំ ទ ្ រ ូ ឌ ្ ឍ ិ ម ្ ហ ិ ទ ា ន េ

ខុ ម្ ភ ា ម ាលញ ្ ជ ិ (១) ប ក ្ ខ ្ ម ្ ហ ា ពោ ធ ិ យ ា អ ភ ិ ភ ោ ម យ ឺ ។

ឥ ម ស ្ ម ឺ យ េ វ ភ ប ្ ស ្ ម ឺ យ ំ ពោ ធ ិ ម ភ ិ ប ូ ជ យ ឺ

ទ ុ ក ្ ខ ត ី ឆ ភ ិ ជ ា ឆ ា ម ិ ពោ ធ ិ ប ូ ជ ា យ ិ ំ ផ ល ំ ។

ភ ិ ណ ្ ណ ោ ស ា ឈ ា ម ិ ត ា ម ម ្ ហ ឺ ភ ាវ ា ស ព ្ ព ា ស ម ូ ហ ត ា

ឆ ោ ត ោ (?) ព ុ ទ ្ ធ ំ ឆ េ ត ្ វ ា ទ ្ រ ិ ម ោ ភ ម ិ អ ឆ ា ស ោ ។

---

១ ខ ម. ឆ ត ុ ឡ ្ ម ា ល ់ ។ ម. ឆ ត ្ ត ល ិ ម ា ល ់ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកណ្ហាតកាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណ្ហាតកាយកត្ថេរាបទាន ។

ខុម្ហាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៣៥) កាលដើមត្រជ ជាពោធិព្រឹក្ស ដុះឡើង មាន
ពន្លឺខ្ចីវ ខ្ញុំបានយកកម្រងផ្កាកប្បាស ទៅបូជាពោធិព្រឹក្ស
នោះ ។ ក្នុងកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាពោធិព្រឹក្ស
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃ
ការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ កិលេសចាំងឆ្ការ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧម្មាបុប្ផិយោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ អម្ពាដកិយត្ថេរាបទានំ

(៣៦) សុបុប្ផិតំ សាលវនំ ឱគ្គយ្ហ វេស្សភូ មុនិ
និសីទិ គិរិទុគ្គេសុ អភិជាតោវ កេសរី ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អម្ពាដកមបូជយឹ
បុញ្ញក្ខេត្តំ មហាវីរំ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។

១- ឱ.ម. ឧត្តុឡ្ហិបុប្ផិយោ ។ ម. ឧត្តលិបុប្ផិយោ ។

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខម្មាបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អម្ពាដកិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៣៦) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ស្តេចចូលទៅក្នុងសាលវ័ន (ព្រៃរាំងភ្នំ) ដែលមានផ្ការីកល្អ ហើយគង់ក្បែរជ្រោះភ្នំ ដែលគេទៅបានដោយលំបាក ដូចកេសរពេជសី ជាសត្វមានជាតិខ្ពស់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កាម្កាក់ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ជាស្រែបុណ្យ ដែលមានព្យាយាមធំ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពាដកិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពាដកិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្ប ២ ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជា ផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃ ពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព ទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ដំណើរដែល ខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ ! វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពាដកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ អម្ពាដកិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ សីហាសនកត្ថេរាបទានំ

(៣៧) បទុមុត្តរស្ស ភគវតោ សព្ពភូតហិតេសិនោ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សីហាសនមទាសហំ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ ច យត្ថ យត្ថ វសាមហំ
លភាមិ វិបុលំ ឈ្ជិ សីហាសនសរិតំ ផលំ ។
សុវណ្ណរូបិយមយា(១) លោហិតង្គមយា ពហូ
មណិមយា ច បល្លঙ្ក ជិតូត្តមិ មមំ ។
ពោធិយា អាសនំ ត្វា ផលដ្ឋុត្តមនាមិនោ
ឧត្ត ការ លេ ជ្ជាយ អហោ ធម្មសុធម្ម ។
ឥតសមាសេ ឥតោ ភវ្ជ សីហាសនមកាសហំ
ទុក្ខតំ ជាតិជ្ជាមិ សីហាសនសរិតំ ផលំ ។
ភ្លេសា ឈ្ជិ ជ្ជ ... ...
ជ្ជ ... ...

---

១ ១. ... ។ ... ។

សីហាសនិកត្ថេរាបទាន ២ ៣

(៣៧) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយ
សីហាសន: ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរ: ព្រះ
អគ្គស្វែងរកប្រយោជន៍ ដល់សត្វតាំងពួង ។ ខ្ញុំនៅក្នុងទី
ណា ។ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក រមែងបាននូវ
វិមានដ៏ធំទូលាយ ក្នុងទីនោះ ។ នេះជាផលនៃសីហាសន: ។
ចម្លុងតាំងឡាយដ៏ច្រើន សុទ្ធតែជាវិការ:នៃមាស ទាំងប្រាក់
ផង ជាវិការ:នៃកែវក្រហមផង ជាវិការ:នៃកែវមណីផង
តែងកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំសព្វ ។ កាល ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូល
ខ្ពស់ ព្រោះតែធ្វើអាសន:ទៀបដើមពោធិព្រឹក្ষ ថ្វាយព្រះ
សម្មុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរ: ។ ! ភាពនៃព្រះធម្មជាធម្មដ៏ល្អ ។
ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើ
នូវសីហាសន:ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃសីហាសន: ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោល
ហើយ ភពតាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
មានអាសវ: ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទ្ងន់ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីហាសនិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សីហាសនិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

(៣៨) សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ   ការុណិកោ មហាមុនិ[១]
តារយិត្វា ពហូ សត្តេ   និព្ពុតោ សោ មហាយសោ ។
សីហាសនស្ស សាមន្តា   សុមេធស្ស មហេសិនោ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   ទាឧបីឋមការយឹ ។
កត្វាន កុសលំ កម្មំ   សុខទាកំ សុខុទ្រយំ[២]
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ   តាវតិំសំ អគច្ឆហំ ។

១ ឱ. ម. អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ ។ ២ ឱ. សុខិន្ទ្រិយំ ។

ទុ។ ដំណើរដែលខ្ញុំបានមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសីហាសនិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សីហាសនិកត្ថេរាបទាន ។

បាទបីឋិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៣៨) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញធំ ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់ចម្លងនូវសត្វទាំងឡាយដ៏ច្រើន ព្រះអង្គមានយសធំ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានធ្វើតាំងសម្រាប់រងព្រះបាទ ទុកក្នុងទីជិតនៃសីហាសនៈ របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធៈព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណធំនោះ ។ ខ្ញុំធ្វើកុសលមានសុខជាវិបាក មានសុខជាកំរៃ ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ក៏ទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

អដ្ឋមំ បាទបីឋិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថ មេ វសមានស្ស បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ
បទានិ ឧទ្ធរន្តស្ស សោណ្ណបីឋា ភវន្តិ មេ ។
លាភា តេសំ សុលទ្ធន្តេ(១) យេ លភន្តិ ឧបស្សុតឹ
និព្វុតេ ការំ កត្វាន លភន្តិ វិបុលំ សុខំ ។
មយាបិ សុកតំ កម្មំ វាណិជ្ជេ សុបយោជិតំ
បាទបីឋំ ការិត្វាន សោណ្ណបីឋំ លភាមហំ ។
យំ យំ ទិសំ បក្កមាមិ កេនចិ កិច្ចយេនហំ
សោណ្ណបីឋេ អក្កមាមិ(២) បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បាទបីឋស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ទ. សុលទ្ធំ តេ ។ ម. សុលទ្ធំ ភោ ។ ២ ម. សោណ្ណបីឋេនក្កមាមិ ។

កាលខ្ញុំ នៅកន្លងទេវលោកនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម
កាលខ្ញុំដកដើងផ្ទុតឡើង តាំងជាវិការៈនៃមាស ក៏កើតឡើង
សម្រាប់ខ្ញុំ ។ ១ ជាលាភរបស់គេហើយ ១ អត្តភាព
ជាមនុស្ស ឈ្មោះថាគេបានល្អហើយ ព្រោះថា ដនតាំង
ឡាយ បានទទួលការចូលទៅអែបស្ថាប់ ធ្វើទ្ធូរគ្រឿងសក្ការៈ
ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលទ្រង់ចរនិព្វានហើយ រមែងបានទទួ
សេចក្ដីសុខដ៏ធំទូលាយ ។ អំពើខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ខ្ញុំប្រកប
ល្អហើយក្នុងការជួញ ខ្ញុំបានតាំងជាវិការៈនៃមាស ព្រោះ
តែខ្ញុំធ្វើទ្ធូរតាំងសម្រាប់ផ្ទះចាត ។ ខ្ញុំចេញទៅក្នុងទិស
ណា ១ ដោយកិច្ចណានីមួយ ខ្ញុំក៏ជាន់លើតាំងមាស នេះជា
ផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ហ្នឹង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
បានធ្វើទ្ធូរអំពើកុសលក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃតាំងសម្រាប់ផ្ទះចាត ។ ពិសេសតាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពតាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជា
បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្ដាច់ទ្ធូវទ្ធ្ងីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាទបីឋិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាទបីឋិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ វេទិយការកត្ថេរាបទានំ

(៣៩) បទុមុត្តរស្ស ពុទ្ធស្ស ពោធិយា បាទបុត្តមេ
វេទិយំ សុកតំ កត្វា សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
អត្តោឡ្ហាភនិ(១) ភណ្ឌានិ កតានិ អកតានិ ច
អន្តលិក្ខា បវស្សន្តិ វេទិកាយ ឥទំ(២) ផលំ ។
ឧភតោ ព្យូឡ្ហសង្គាមេ បក្ខន្ទន្តោ ភយានកេ
ភយភេរវំ ន បស្សាមិ វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

---

១ ឱ.ម. អហោឡ្ហាភនិ ។ ២ ឱ. វេទិកាយមិទំ ។

ទុក្ខ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំបានមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាទបីបិយគ្គេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជាទបីបិយគ្គេរាបទាន ។

ជេទិយការកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៣៩) ខ្ញុំកសាងកំពែងដ៏ល្អ ទៀបដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ។ កណ្តៈទាំងឡាយដ៏ប្រសើរលើសលុប ដែលគេធ្វើហើយក្តី គេមិនទាន់ធ្វើហើយក្តី រមែងធ្លាក់ចុះមកអំពីអាកាស នេះជាផលនៃកំពែង ។ ខ្ញុំស្ទុះចូលទៅក្នុងពួកសង្គ្រាម ជាទីគួរខ្លាចដោយចំណែកទាំងពីរ ក៏មិនឃើញ នូវភ័យដែលគួរខ្លាច នេះជាផលនៃកំពែង ។

នវមំ វេទិយការកត្ថេរាបទានំ

មម សង្កប្បមញ្ញាយ   ព្យម្ហំ និព្វត្តតេ សុភំ
សយនានិ មហគ្ឃានិ   វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ វេទិកមការយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេទិយការកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេទិយការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វេទិយការកត្ថេរាបទាន ទី ៩

វិមានដ៏ល្អ រមែងកើតឡើង ទីដេកទាំងឡាយជារបស់មានតម្លៃច្រើន ក៏កើតឡើង ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃកំពែង ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកំពែងក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកំពែង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិយការកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វេទិយការកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ពោធិឃរការកត្ថេរាបទានំ

(៤០) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពោធិឃរមការយឹ ។

តុសិតំ ឧបបន្នម្ហិ វសាមិ រតនេ ឃរេ

ន មេ សីតំ វា ឧណ្ហំ វា វាតោ គត្តេ ន សម្ផុសេ ។

បញ្ចសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ចក្កវត្តិ អហោសហំ

កាសិកំ នាម នគរំ វិស្សកម្មេន មាបិតំ ។

ទសយោជនអាយាមំ អដ្ឋយោជនវិត្ថតំ

ន តម្ហិ នគរេ អត្ថិ កដ្ឋំ វល្លី ច មត្តិកា ។

តិរិយំ យោជនំ អាសិ អឌ្ឍយោជនវិត្ថតំ

មង្គលោ នាម បាសាទោ វិស្សកម្មេន មាបិតោ ។

ចុល្លាសីតិសហស្សានិ ថម្ភា សោវណ្ណិយា អហុ

មណិមយា ច និយ្យូហា ឆទនំ រូបិយំ អហុ ។

ពោធិឃរការកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៤១) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានធ្វើខ្ទឿន នៃដើមពោធិព្រឹក្ষ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ: ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វដើរ២ ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយ លោកធម៌ ។ ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត នៅក្នុងផ្ទះកែវ សម្ផ័ស្សទាំងឡាយត្រជាក់ក្តី ក្តៅក្តី ខ្យល់ក្តី មិនដែលពាល់ ត្រូវខ្លួនខ្ញុំឡើយ ។ ក្នុងកប្ប៧ ១៥ អំពីកប្ปនេះ ខ្ញុំកើតជា ស្តេចចក្រពត្តិ នគររបស់ស្តេចនោះ ឈ្មោះកាសិក: ដែល វិស្សុកម្មទេវបុត្រសាងថ្វាយ ។ (នគរនោះ) មានបណ្តោយ ១០ យោជន៍ ទំហំ ៨ យោជន៍ ឈើក្តី រ៉ាស៊ីក្តី ដីស្ងួតក្តី មិន មានក្នុងនគរនោះឡើយ ។ ប្រាសាទឈ្មោះមង្គល: ដែល វិស្សុកម្មទេវបុត្រសាងថ្វាយ មានទទឹង ១ យោជន៍ ទំហំកន្ទុះ យោជន៍ ។ សសរ ៨.៤០០០ សឹងជាវិការ:នៃមាស ប្រា- សាទកំពូល ជាវិការ:នៃកែវមណី ដំបូលជាវិការ:នៃប្រាក់ ។

ទសមំ ពោធិឃរការកត្ថេរាបទានំ

សព្វសោណ្ណមយំ ឃរំ វិស្សុកម្មេន មាបិតំ
អជ្ឈាវុត្ថំ មយា ឃតំ ឃរទានស្សិទំ ផលំ ។
តេ សព្វេ អនុភោត្វាន ទេវមានុសកេ ភវេ
អជ្ជ បត្តោម្ហិ និព្វានំ សន្តបទំ(១) អនុត្តរំ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ(២) ពោធិឃរមការយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឃរទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. សន្តិបទំ ។ ម. សន្តិបទ អនុត្តរំ ។ ២ ឱ. ចតុទ្ទសេ ឥតោ កប្បេ ។

ផ្ទុះជាវិការៈនៃមាសតាំងអស់ ដែលវិស្សកម្មទេវបុត្រ សាងថ្វាយហើយ ផ្ទុះ+ ខ្ញុំនៅអាស្រ័យហើយ នេះជាផលនៃការឲ្យទ្ធូរខ្ជឿ ។ ខ្ញុំបានសោយទ្ធូរកត ជារបស់ទេវតា និងមនុស្សតាំងអស់នោះហើយ ដល់ទ្ធូរព្រះនិព្វាន ជាបទដ៏ស្ងប់ប្រសើរក្នុងថ្ងៃនេះ ។ ក្នុងកប្ប ៣ ម៉ឺន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានៈធ្វើខ្ជឿនពោធិព្រ៏ក្ស ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យទ្ធូរខ្ជឿន ។ កិលេសតាំងឆ្ពាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ កតតាំងអស់ខ្ញុំ ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្ធូរទ្ធ ។ ១ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ+ ១ ២ ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិឃរការកោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពោធិឃរការកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

វិភេទកំ(១) កោលផលិ(២) ពិល្លភល្លាតកប្បទោ(៣)

ឧម្មា អម្ពាដកំ ថេរំ(៤) អាសនិ(៥) បាទបីឋកោ ។

វេទិកា(៦) ពោធិឃរិកោ គាថាយោ គណិតាបិច(៧)

ឆក្កាសីតិកា សព្វា អស្មឹ វគ្គេ បកិត្តិតា ។

វិភេទកិវគ្គោ បញ្ចចត្តាឡីសោ ។

---

១ ឱ. វិភីតកី ។ ម. វិភេទកំ ។ ២ ឱ. កោលផលី ។ ៣ ឱ. ពល្លភល្លាដកប្បទា ។ ម. ពិល្លភល្លាតកប្បិប ។ ៤ ឱ និគ្រោធម្ពាដកី ថេរី ។ ម. និគ្រោធម្ពដកិ ថេរំ ។ ៥ ឱ. អាសនី ។ ៦ ឱ. វេទិកោ ។ ៧ ឱ. គណិតាវិហ ។

ជ្ញានថ្លា ព្រះពោធិយរការកត្ថេ មានអាយុ ជ្ញានសម្ដែងនូវ
គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពោធិយរការកត្ថេរជ្ញាន ។

១ ទ្ធាង

វិកេទកជ្ជិយត្ថេរជ្ញាន ១ ពោលជ្ជាយកត្ថេរជ្ញាន ១
ជ្ជាលុវាផលិយត្ថេរជ្ញាន ១ ឧលូតកជ្ជាយកត្ថេរជ្ញាន ១
ទ្ធម្ម្ជាបុជ្ជិយត្ថេរជ្ញាន ១ អម្ជ្ជាដកិយត្ថេរជ្ញាន ១ សីហ-
ស្ជនិកត្ថេរជ្ញាន ១ ជ្ជាទបីជ្ជិយត្ថេរជ្ញាន ១ ជ្ជេទ្ជិយការ-
ការត្ថេរជ្ញាន ១ ពោធិយការការត្ថេរជ្ញាន ១ គាថាតាំ-
ងជ្ជ្ជ ដែលលោកសម្ដែងទុកហើយ ក្នុងវគ្ជនេះ ជ្ជាប់ទៅ
ដើរ ជ្ញាតាំងអស់ មានចំនួន ៧៩ គាថា ។

ចប់ វិកេទកវគ្ជ ទី ៤៥ ។

ឆបណ្ណាសៀសោ ជាតិវគ្គោ

បឋមំ ជាតិទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤១) ធម្មទស្សិស្ស មុនិនោ ពោធិយា ទានបុត្តមេ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ ជាតិ តារយិ អហំ ។

ឧរិតោ បញ្ចតាតោ ច រុក្ខតោ បតិតោ អហំ

ចុតោ បតិដ្ឋិ ទ្ធាមិ ជាតិយា ឯធិ ឯលំ ។

ន មេ ចោរ ភ ទ្ធិ(១) ឆាតិមញ្ញន្តិ ១ត្ថិយ

សញ្ញមិត្តេតិ ក្ខាមាមិ ជាតិយា ឯធិ ឯលំ ។

យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ

សព្ពត្ថ ឫជ្ជិ ទ្ធ ហោមិ ជាតិយា ឯធិ ឯលំ ។

អដ្ឋារសេ ភ ទ្ធ ជាតិ តារយិ អហំ

ទុក្ខតិ ឆាតិ ជាតិ ជាមិ ជាតិ ទ ទ ទ ទ ។

ភ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។

ឆ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។

---

(១) ១. ២. ១ ។

ជគតិវគ្គ ទី ៤៦

ជគតិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៤១) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេពូនផែនដី ជិតដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម របស់ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមធម្មទស្សី ។ ខ្ញុំរបូតធ្លាក់ក្នុងជ្រោះក្តី អំពីភ្នំក្តី អំពីដើមឈើក្តី រមែងបាននូវទីពឹង នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ ចោរទាំងឡាយ មិនហ៊ានបៀតបៀនខ្ញុំ ក្សត្រទាំងឡាយមិនហ៊ានមើលងាយខ្ញុំ ខ្ញុំកន្លងផុតនូវសត្រូវទាំងពួង នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ ខ្ញុំកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស អ្នកផងតែងបូជាក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យគេពូនផែនដី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។

ស្វាគតំ វតមេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ជតតិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជតតិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

(៤២) មោរហត្ថំ តហេត្វាន ឧបេតិ លោកនាយកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　　មោរហត្ថំ អទាសហំ ។
ឥមិនា មោរហត្ថេន　　ចេតនាបណិធីហិ ច
ឥញ្ជតា មេ តយោ[1]អត្ថា　　លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា　　អហោ នោ សត្ថុ សម្បទា
ឥត្ថានមិទំ មោរហត្ថំ　　លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។

---

១ ឆ. ឥញ្ជតិ មេ តយោ ។ ម. ឥញ្ជយិ សុ តយោ ។

ខ្ញុំ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជគតិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជគតិទាយកត្ថេរាបទាន ។

មោរហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៤២) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្ទីតស្ងាបក្ងោក ចូលទៅថ្វាយព្រះលោតនាយក ។ ក្ងើងទាំង ៣ របស់ខ្ញុំលត់ហើយ ខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសុខ ដ៏ធំទូ-លាយ ដោយសារផ្ទីតស្ងាបក្ងោកនេះផង ដោយការតំកល់នូវចេតនានេះផង ។ ទ្ធ ! ព្រះពុទ្ធ ទ្ធ ! ព្រះធម៌ ទ្ធ ! សម្ផ្ទាបរបស់ព្រះសាស្តា នៃយើងទាំងឡាយ ខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ព្រោះបានថ្វាយផ្ទីតស្ងាបក្ងោក ។

ទុតិយំ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

តិយគ្គី(១) និព្វុតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា(២)   នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   មោរហត្ថស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មោរហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មោរហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. តិវគ្គី ។ ២ ម. សព្វាសវបរិក្ខីណោ ។

ក្ងើងតាំង ៣ របស់ខ្ញុំលត់ហើយ កពតាំងពួង ខ្ញុំដកចេញ
ហើយ អាសវៈតាំងពួងអស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ កពថ្មី
មិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
ហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្ទឹតស្ងាបក្ងោត ។ កិលេសតាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ កពតាំងពួង ខ្ញុំដកចេញអស់ហើយ ខ្ញុំ
មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ
កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសំណាក់នៃព្រះ
ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអ-
ភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមោរហត្ថិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
តាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ សីហាសនពីជិយត្ថេរាបទានំ

(៨៣) តិស្សស្សាហំ ភគវតោ ពោធិរុក្ខំ អវន្ទិហំ
បគ្គយ្ហ វីជនឹ តត្ថ សីហាសនមវិជ្ជហំ(១) ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ សីហាសនមវិជ្ជហំ(២)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វីជនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីហាសនពីជិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សីហាសនពីជិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១-២ ឱ. សីហាសនទវីជហំ ។ ម. សីហាសនមពីជហំ ។

សីហាសនពីជ្ជិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៣) ខ្ញុំបានទៅថ្វាយបង្គំពោធិព្រឹក្ষ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្ស: រួចហើយខ្ញុំកាន់ផ្ទីតបក់ទូវសីហាសន: (អាសន:ដ៏ប្រសើរ) ដែលគេតំកល់ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្ជទី ៩២ អំពីកប្ជនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបក់ទូវសីហាសន: ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបក់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពុទ្ធ ព្រះសីហាសនពីជ្ជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សីហាសនពីជ្ជិយត្ថេរាបទាន ។

បត្តំ តិណុក្កធារិយត្ថេរាបទានំ

(៤៤) បទុមុត្តរស្ស ពុទ្ធស្ស ពោធិយា បាទបុត្តមេ[១]
បសន្នចិត្តោ សុមនោ តយោ ឧក្កេ អធារយឹ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យាហំ ឧក្កមធារយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧក្កាទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណុក្កធារិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណុក្កធារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

---

១ ឱ. បាទវុត្តមេ ។

តិណុក្កធារិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៤៤) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានអុជគប់ភ្លើង ៣ (តំកល់ទុក) ត្រង់ដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំអុជគប់ភ្លើង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវគប់ភ្លើង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណងដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទទ្ទីង ។ ឱ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណុក្កធារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណុក្កធារិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ អក្កមនទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤៥) កកុសន្ធស្ស មុនិនោ ព្រាហ្មណស្ស វុសីមតោ
ទិវាវិហារំ វជតោ អក្កមនមទាសហំ ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អក្កមនស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្កមនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អក្កមនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អ្នកមនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៤៥) ខ្ញុំបានថ្វាយកម្រាលសម្រាប់ជាន់ ដល់ព្រះមុនី ព្រះនាមកកុសន្ធ: ជាទីណាសរ៉ាញ្ញហ្ម ណ៍ មានព្រហ្មចរិយ-ធម្មនៅហើយ ដែលស្ពោះទៅកាន់ទីជាទីសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ក្នុងកប្ប នេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទានក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាលសម្រាប់ជាន់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជំរីកាត់ផ្តាច់ទ្រវ ។ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិ-ទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអ្នកមនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អ្នកមនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ វិនោការណ្ហាយត្ថេរាបទានំ

(៤៦) សិនេ្ធ្ធ្ត្ថ ភគវតោ លោកជេដ្ឋ្ស្ស តាទិនោ
វនោការណ្ហមាទាយ ពុទ្ធ្ស្ស អភិរោបយឺ ។
ចតុន្ទ្ទ្ធ្ស្ត ឥតោ ភាគ្ យំ ឋ្ឍ្ម ភិរោបយឺ
ទ្ធ្ក្ខ្ត ជាតិជាតាមិ ពុទ្ធ្ជ្ជ ជាយិ ផលំ ។
ភិលេសា ឈាបិតា ម្ហ្ យ ភវ សព្ធ្ សម្ធ្ជ្ជ
ជ្ជ ភ្ជ ពន្ធ្ធ ជ្ជ ជ្ជ ទ្ធ្ជ ជ្ជ ។
ស្ជ ភ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ឥ ... ។

ជ ... ។

ជ ... ។

វិនកោរណ្ហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៤៦] ខ្ញុំបានយកផ្ការីកនៅ ដ៏ក្នុងព្រៃ ទៅបូជាចំពោះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ: មានព្រះភាគ ជាធំក្នុងលោក ទ្រង់ មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិន ដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា កិលេសទាំង-ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញ ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទ្ងីដ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះ ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិនកោរណ្ហិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិនកោរណ្ហិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារ: ទី ២០ ។

សត្តមំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

(៤៧) អង្គារជាតា បឋវី កុក្កុឡានុគតា មហិ

បទុមុត្តរោ ភគវា អព្ភោកាសម្ហិ ចង្កមិ ។

បណ្ឌរំ ឆត្តមាទាយ អទ្ធានំ បដិបជ្ជហំ

តត្ថ ទិស្វាន សម្ពុទ្ធំ ចិត្តំ មេ ឧបបជ្ជថ ។

មរីចិមោត្ថដា ភូមិ អង្គារាវ មហី អយំ

ឧបដ្ឋន្តិ(១) មហាវាតា សរីរកាយុខេបនា(២) ។

សីតំ ឧណ្ហំ វិហនតិ វាតាតបនិវារណំ

បដិគ្គណ្ហ ឥមំ ឆត្តំ ផស្សយិស្សាមិ និព្វុតឹ ។

អនុកម្បកោ ការុណិកោ បទុមុត្តរោ មហាយសោ

មម សង្កប្បមញ្ញាយ បដិគ្គណ្ហិ តទា ជិនោ ។

តឹសកប្បានិ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយឹ

សតានំ បញ្ចក្ខត្តុំ ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។

---

១ ឱ. ឧបវាយន្តិ ។ ២ ឱ. សរីរស្សានុខេបនា ។ ម. សរីរស្សាយុខេបនា ។

ឯកបុគ្គិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៧) ផែនដីកំពុងក្តៅដូចរើកភ្លើង ផែនដីកំពុងប្រ-ព្រឹត្តទៅដូចជាដេះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ចង្ក្រមកន្ធ ទីវាល ។ ខ្ញុំបានចាំងធ្លាស ដើរទៅកាន់ផ្លូវធ្វើយ ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ក៏កើតគំនិតកន្ធ ទីនោះថា ផែនដីផ្ទុយចេញនូវថ្ងៃបណ្តើរកូន ផែនដីនេះក្តៅដូចជារើកភ្លើងខ្យល់ធំខ្លាំងតាំងឡើង បំបើងនូវធូលីទៅកាន់សរីរកាយ ។ ឆត្រនេះ សម្រាប់ការពារខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃ កំចាត់បង់នូវគ្រ-ជាក់និងក្តៅ សូមព្រះអង្គទទួលយកនូវឆត្រនេះចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គនិងបានព្រះនិព្វាន ។ កាលនោះ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុ-មុត្តរៈ មានយសប្រើន ទ្រង់អនុគ្រោះ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់បានទទួលយក ព្រោះជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំកើតជាព្រះឥន្ទ្រ ជាស្តេចទេវតា សោយរាជ្យក្នុងទេវលោកអស់ ៣០ កប្ប បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។

សត្តមំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វេ សុកតមត្តនោ ។
អយំ មេ បច្ឆិមា ជាតិ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អជ្ជាបិ សេតច្ឆត្តំ មេ សព្វកាលំ ធរីយតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឆត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកច្ឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ជ្ជានសោយបវេសពជ្ស ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
ជ្ជានទទួលផលនៃកម្ម្ជរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយ ក្នុង
កាលមុន ។ នេះជាតិជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពខាងក្រោយ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះឆ្ងាស គេតែងជ្ជាំងឲ្យខ្ញុំ សព្ជ ។
កាល ។ ក្នុងកប្ជទីមួយសែន អំពីកប្ជនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំជ្ជានជ្ជាយឆ្ងាក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃការជ្ជាយឆ្ងា ។ កិលេសជ្ជាំងឆ្ជាយ ខ្ញុំដុត
បំផ្ជាញហើយ ភពជ្ជាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិន
មានអាសវៈ ព្រោះជ្ជានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ជាច់ទ្ជ
ទ្ជីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំជ្ជានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំជ្ជានធ្ជើ
ហើយ ។ បដិសម្ភិជា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំជ្ជានធ្ជើឲ្យជាក់ច្ជាស់ហើយ ជ្ជាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំក៏ជ្ជានប្រតិបត្តិហើយ ។

ជ្ជានពុ្ជថា ព្រះឯកជ្ជត្តិយត្ថេរ មានអាយុ ជ្ជានសម្ដែងនូវគាថា
ជ្ជាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកជ្ជត្តិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៤៨] បរិនិព្វុតេ ភគវតិ បទុមុត្តរេ មហាយសេ
បុប្ផចង្កោដកេ គហេត្វា[១] សរីរំ អភិរោបយឹ ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា និម្មានំ អគមាសហំ
ទេវលោកំ គតោ សន្តោ បុញ្ញកម្មំ ចរាមហំ[២] ។
អម្ពរា បុប្ផវស្សោ មេ សព្វកាលំ បវស្សតិ
សម្ភវាមិ[៣] មនុស្សេ វេ[៤] រាជា ហោមិ មហាយសោ ។
តហឹ កុសុមវស្សោ មេ អភិវស្សតិ សព្វទា
កាយេសុ[៥] បុប្ផបូជាយ វាហសា សព្វទស្សិនោ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អជ្ជាបិ បុប្ផវស្សោ មេ អភិវស្សតិ សព្វទា ។

១ ឱ. បុប្ផំ បង្គោដកេ គហេត្វា ។ ម. បុប្ផវដំសកេ គហេត្វា ។ ២ ឱ.ម សរាមហំ ។ ៣ ឱ.ម. សំសរាមិ ។ ៤ ឱ. ចេ ។ ម. ច ។ ៥ ឱ. តាយេវ ។ ម. តស្សេវ ។

ជាតិបច្ចិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៤៨) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានយសធំ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំយកផ្ការជាក់ក្នុងប្រអប់ ទៅបូជានូវព្រះសរីរៈព្រះអង្គ ។ ព្រោះញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសរីរៈនោះ ខ្ញុំក៏ចានទៅកើតក្នុងទេវលោក ឈ្មោះនិម្មានរតី លុះខ្ញុំទៅកើតក្នុងទេវលោកហើយ រលឹកឃើញនូវបុញ្ញកម្មនោះ ។ ផ្ទៀងផ្ការបង្ករបុះមកអំពីអាកាស សម្រាប់ខ្ញុំ សព្វ ១ កាល ខ្ញុំកើតក្នុងពួកមនុស្ស ចានជាស្តេចមានយសច្រើន ។ ផ្ទៀងផ្ការបង្ករបុះមកក្នុងទីនោះ សព្វ ១ កាលសម្រាប់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកឃើញនូវធម៌ចាំងពួង ដោយរហ័ស ព្រោះការបូជាផ្ការ ចំពោះព្រះសរីរកាយនៃព្រះពុទ្ធ ។ នេះកពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កពខាងក្រោយ ក៏ពុធ្ធប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះ ផ្ទៀងផ្ការបង្ករបុះ សម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងកាលចាំងពួង ។

អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទេហបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន បូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា ផលនៃការបូជានូវព្រះសរីរកាយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិន មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ ទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជាតិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ សត្តិបណ្ណិយត្ថេរាបទានំ

(៤៩) នីហរន្តេ សរីរម្ហិ វជ្ជមានាសុ ភេរិសុ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សត្តិបុប្ផំ អបូជយឹ(១) ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទេហបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តិបណ្ណិយោ(២) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តិបណ្ណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បត្តិបុប្ផមបូជយឹ ។ ឱ. សត្តិបុប្ផមបូជយឹ ។ ២ ម. បត្តិបុប្ផិយោ ។

សត្តិបណ្ណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៤៩) កាលព្រះសរីរៈ (នៃព្រះសម្មុទ្ធ) ដែលពួកជនកំពុងហែចេញ ស្តេចកំពុងប្រគំថ្ងាយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ចានបូជាផ្ការ ១ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំចានបូជាផ្ការ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាព្រះសរីរៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណងដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំចានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំចានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ចានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានពោលថា ព្រះសត្តិបណ្ណិយត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ សត្តិបណ្ណិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ គន្ធបូជកត្ថេរាបទានំ

(៩០) ចិតកេសុ កុរុមានេសុ(១) នានាគន្ធេ សមាហដេ(២)
បសន្នចិត្តោ សុមនោ គន្ធមុដ្ឋឹ អបូជយឹ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ ចិតកំ យំ អបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចិតបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គន្ធបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គន្ធបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ.ម. ចិតេសុ កិរមានេសុ ។ ម. ចិតេសុ ករមានេសុ ។ ២ ឱ. សមាគតេ ។

គន្ធបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៥០) កាលពួកជនកំពុងធ្វើដើងក្ដារ កំពុងនាំមកនូវគ្រឿងក្រអូបផ្សេង ១ ខ្ញុំក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ១ ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាដើងក្ដារ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាដើងក្ដារ ១ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ១ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្លាប់ហើយ ១ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ១ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ១

បានឮថា ព្រះគន្ធបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ១

ចប់ គន្ធបូជកត្ថេរាបទាន ១

ឧទ្ទានំ

ជគតី មោរហត្ថោ[១] ច អាសនិ ឧក្កាធារកោ
អក្កមិ វនកោរណ្ឌិ ឆត្តទោ ជាតិបូជកោ ។
សត្តិបណ្ណិយោ ថេរោ ច[២] ឧសភោ គន្ធបូជកោ
សត្តសដ្ឋី ច គាថាយោ គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

ជគតិទាយកវគ្គោ ឆចត្តាឡីសោ ។

---

១ ឱ. ម. មោរហត្ថី ច ។ ២ ឱ. សត្តិបណ្ណី ច យោ ថេរោ ។ ម. បត្តិបុប្ផិ ច យោ ថេរោ ។

ទុទ្ធាន

ជគតិទាយកត្ថេរបទាន ១ មោរហត្ថិយត្ថេរបទាន ១ សីហ-
សនពីជិយត្ថេរបទាន ១ តិណ្ណុក្ខជាវិយត្ថេរបទាន ១ អក្ក-
មនទាយកត្ថេរបទាន ១ វនកោរណ្ឌិយត្ថេរបទាន ១ ឯ-
ក្ខត្ថិយត្ថេរបទាន ១ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរបទាន ១ សត្តិបណ្ណិ-
យត្ថេរបទាន ១ គន្ធបូជកត្ថេរបទាន ជាគម្រប់ ១០ ឯគាថា
មានចំនួន ៦៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញកត់ឃើញហើយ ។

ចប់ ជិតតិទាយកវគ្គ ទី ៤៦ ។

សត្តចត្តាឡីសោ សាលបុប្ផិវគ្គោ

បឋមំ សាលកុសុមិយត្ថេរាបទានំ

(៥១) បរិនិព្វុតេ ភគវតិ ជលជុត្តមនាមកេ
អារោបិតម្ហិ ចិតកេ សាលបុប្ផំ អបូជយឹ[១] ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ចិតបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលកុសុមិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលកុសុមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ.ម. បុប្ផមភិរោបយឹ ។

សាលបុប្ផវគ្គ ទី ៤ ។

សាលកុសុមិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៥១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់
បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានបូជាផ្ការ៉ាងចំពោះដើងថ្ម ដែលគេ
លើកឡើងហើយ ។ ក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្ប នេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្ការ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាដើងថ្ម ។ ក្នុងសម
ព័ន្ធ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ កិលេសទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញ
ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី
កាត់ផ្តាច់ទ្រនាប់ ។ ១ ! ខ្ញុំមានកល្ម ហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះ
ពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលកុសុមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ សាលកុសុមិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៥២) ឈាយមានស្ស ភគវតោ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
អដ្ឋ ចម្បកបុប្ផានិ ចិតកំ អភិរោបយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ(១) ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ចិតបូជយិទំ ។

បិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៥២) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិខី ជាលោក-ពន្ធ ដែលជនកំពុងបូជាក្តីធ ខ្ញុំបានបូជាផ្ការមណ៍ ៨ ទង ចំពោះដើមធ្លា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្ការ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ខ្ញុំ! ខ្ញុំ មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំ បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានឮថា ព្រះបិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ចិតកនិព្វាបកត្ថេរាបទានំ

(៨៣) ឧយ្ហមានេ សរីរម្ហិ វេស្សភុស្ស មហេសិនោ

គន្ធោទកំ គហេត្វាន ចិតំ និព្វាបយឹ អហំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ចិតំ និព្វាបយឹ អហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ គន្ធោទកស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកនិព្វាបកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកនិព្វាបកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បិតកនិញ្ជាបកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៥៣) កាលសរីរៈរបស់ព្រះវេស្សភូ ទ្រង់ស្វែងរកនូវ
គុណដ៏ធំ ដែលជនកំពុងបូជាភ្លើង ខ្ញុំបានយកទឹកអប់លាន
ដើមក្ដារ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំលាន់ដើមក្ដារ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃទឹកអប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំ
មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបិតកនិញ្ជាបកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិតកនិញ្ជាបកត្ថេរាបទាន ។

បត្តំ សេតុទាយកត្ថេរាបទានំ

(៥៦) វិបស្សិនោ ភគវតោ ចង្កមន្តស្ស សម្មុខា
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សេតុំ ការាបយឹ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សេតុំ ការយឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សេតុទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សេតុទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សេតុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៥៤) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេធ្វើស្ពានថ្វាយ ក្នុងទីបំពោះព្រះកន្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី កំពុងចង្ក្រម ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើស្ពាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្ពាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណងដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទូទ្លីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-សនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេតុទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សេតុទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរាបទានំ

(៤៥) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ តាលវណ្ដំ(១) អទាសហំ

សុមនេហិ បដិច្ឆន្នំ ធារយាមិ មហាយសំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ តាលវណ្ដំ អទាសហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមនតាលវណ្ដិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. តាលវណ្ណំ ។

សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៥៥) ខ្ញុំបានយកផាងស្ងឹកគ្នាត មកស្រោបដោយផ្ការ
ម្ងីៈ ហើយចាំងថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់
មានយសធំ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំថ្វាយផាងស្ងឹកគ្នាត ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃផាងស្ងឹកគ្នាត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
ចោលហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្រនាប ។
ខ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ អវដផលិយត្ថេរាបទានំ

(៨៦) សតរំសី នាម ភគវា សយម្ភូ អបរាជិតោ

វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ គោចរាយាភិនិក្ខមិ ។

ផលហត្ថោ អហំ ទិស្វា ឧបគច្ឆឹ នរាសភំ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ អទាសឹ អវដំ ផលំ(១) ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. អវណ្ដផលំ ។

អរិដ្ឋធ្លាយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៦) ព្រះសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ជាសយម្ភូ ទ្រង់
មានវស្សាច្រើន ព្រះអង្គឈ្នះកិលេសមារ ទ្រង់ប្រាថ្នាទ្ធ្ការ
ស្ដេចចេញទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំកាន់ផ្ទៃឈើក្នុងដៃ លុះ
ឃើញព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនរៈហើយ ក៏ចូលទៅជិត
ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយទ្ធ្ការផ្ទៃឈើឥត
ទង់នោះ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្ទៃឈើ ។ កិលេសតាំងឡើយ ខ្ញុំដុត
បំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួន ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជ្រូកកាត់ផ្ដាច់ទ្ធ្ការ ។
ន ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្លាប់ហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាវដផលិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាវដផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ លពុជផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៧) នគរេ ពន្ធុមតិយា អារាមិកោ អហំ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
លពុជផលមាទាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
អាកាសេវ ឋិតោ សន្តោ បដិគ្គណ្ហិ មហាយសោ ។
វិត្តិសញ្ជននោ មយ្ហំ ទិដ្ឋធម្មសុខាវហោ
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
អធិគញ្ឆឹ តទា បីតឹ វិបុលំ សុខមុត្តមំ
ឧប្បជ្ជតេ(១) មេ(២) រតនំ និព្ពត្តស្ស តហឹ តហឹ ។

---

១ ឱ. ម. ឧប្បជ្ជតេវ ។ ២ ឱ. ម. មេសទ្ទោ នត្ថិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអរដ្ឋធលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
ភ្ជាគាថានេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អរដ្ឋធលិយត្ថេរាបទាន ។

លពុជធិលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៥៧) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាញោមវត្ត ក្នុងនគរពន្ធុម-
តី បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី កំពុងស្តេច
យាងទៅកន្លងអាកាស ។ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃខ្នងសម្ម ទៅថ្វាយ
ដល់ព្រះពុទ្ធប្រសើរ ឯព្រះពុទ្ធមានយសច្រើន ទ្រង់ឈរ
ទទួលក្នុងអាកាស ។ ព្រះអង្គញ៉ាំងសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើត
ដល់ខ្ញុំ ទ្រង់នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះ
បានថ្វាយផ្ទៃខ្នងដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុង
កាលណោះ ខ្ញុំបាននូវបីតិ ដ៏ធំទូលាយ ជាសុខដ៏ទ្ធម
ក្រៃវ៉ែនកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំ ដែលកើតក្នុងកពនោះ ។ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា លពុជផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

លពុជផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

អដ្ឋមំ មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤៨) វនន្តរេ[១] ពុទ្ធំ ទិស្វា[២] អត្ថទស្សឹ មហាយសំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ មិលក្ខុស្ស[៣] ផលំ អទិំ[៤] ។

១ ឱ. វនន្តេ ។ ២ ឱ. ទិស្វាន ។ ៣ ឱ. បិលក្ខុស្ស ។ ម. បិលក្ខស្ស ។ ៤ ម. អទា ។

ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ ផ្ទៃ ១ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយផ្ទៃ ១ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូទ្រនីង ។ ១! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួកថា ព្រះលពុជផលទាយកត្ថេ មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ លពុជផិលទាយកត្ថេរាបទាន ។

មិលក្ខុផិលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៥៨) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមអត្ថទស្សី មាន យសប្រើន គង់នៅក្នុងបន្ទោះព្រៃ ហើយមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្ទៃលៀប (ដល់ព្រះអង្គ) ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិលក្ខុផលទាយកោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទានំ

(៨៩) កកុធំ វិលសន្តំវ(២) ទេវទេវំ នរាសភំ
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ   កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

---

១ ឱ. បិលក្ខុផលទាយកោ ។ ២ ម. វិលម្ពន្តំវ ។

ក្នុងកប្ប ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យនូវផ្ទៃលៀប ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការ ថ្វាយផ្ទៃលៀប ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឯ! ខ្ញុំមកល្អ ហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិ-ទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមិលក្ខុផលាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិលក្ខុផលាយកត្ថេរាបទាន ។

សយមជ្ឈិភាណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៥៩) ខ្ញុំបានសរសើរថា ព្រះពុទ្ធ ជាទេវតាក្រៃលែង ជាងទេវតា ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ មានព្រះដំណើរល្អ ស្ងប់ បីដូចដើមថ្នាន់ត្រូវឈ្ងាល ទ្រង់កំពុងស្ដេចទៅតាម ប្រក បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។

តមន្ធការំ នាសេត្វា សន្តារេត្វា ពហុំ ជនំ
ញាណាលោកេន ជោតន្តិ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
វសីសតសហស្សេហិ និយ្យន្តិ លោកនាយកំ
ឧទ្ធរន្តិ ពហូ សត្តេ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
អាហនិត្វា(១) ធម្មភេរឹ មទ្ទន្តិ តិត្ថិយេ គណេ
សីហនាទំ វ នទន្តិ(២) កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

យាវតា ព្រហ្មលោកម្ហា អាគន្ត្វាន សព្រហ្មកា
បុច្ឆន្តិ និបុណេ បញ្ហេ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
យស្សញ្ជលឹ ករិត្វាន អាធាវន្តិ(៣) សទេវកា
តេន បុញ្ញំ អនុភោន្តិ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
សព្វេ ជនា សមាគន្ត្វា សម្បវារេន្តិ(៤) ចក្ខុមំ
ន វិកម្បតិ អជ្ឈិដ្ឋោ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

---

១ ឱ. អាហនន្តិ ។ ២ ឱ. វិនាទេន្តិ ។ ម. វិនទន្តិ ។ ៣ ឱ. ម. អាយាចន្តិ ។
៤ ម. សព្វំ ភាវេន្តិ ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់កំចាត់បង់ នូវផ្លឹតអន្ធការ ទ្រង់ចម្ងន់នូវជន ច្រើន ទ្រង់រុងរឿងដោយពន្ធឹគ្គីញ្ញាណ បុគ្គលណាឃើញ ហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ ស្តេចទៅជាមួយនឹងព្រះខីណាស្រពមួយសែន ដែលស្លាត់ ជំនាញ ទ្រង់ស្រង់នូវសត្វចាំងឡាយដ៏ច្រើន បុគ្គលណា ឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ព្រះពុទ្ធនាំមក នូវធម្មភេរី ទ្រង់ញាំញីនូវពួកតិរ្ថិយ បន្ទឹទ្ធើងនូវសីហ-នាទ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ពួកទេវតា ព្រមទាំងព្រហ្ម រហូតដល់ព្រហ្មលោក មកសួរ នូវបញ្ហាដ៏ល្អិត អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេច បាន ។ ពួកជន ព្រមទាំងទេវតា ធ្វើនូវអញ្ជលីបួងសួងចំ-ពោះព្រះពុទ្ធអគ្គ្ គ្ គ្ ណា រមែងបានទទួលនូវបុណ្យ ដោយសារ ព្រះពុទ្ធអគ្គ្ នោះ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេច បាន ។ ជនទាំងពួងមកព្រមគ្នា ហើយបវារណាព្រះពុទ្ធ មានចក្ខុ ព្រះអគ្គ្ ដែលគេអាចធនាហើយ រមែងមិនញាប់ ញ័រ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។

នវមំ សយម្បដិភានិយត្ថេរាបទានំ

នគរំ បវិសតោ យស្ស នទន្តិ(១) ភេរិយោ ពហូ
វិនទន្តិ គជា មត្តា(២) កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
វីថិយា គច្ឆតោ យស្ស បភា ភ(៣) ជោតតេ សទា
អព្ភុន្នតា សមា ហោន្តិ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
ព្យាហរន្តស្ស(៤) ពុទ្ធស្ស ចក្កវាឡម្ហិ សុយ្យតិ
សព្វេ សត្តេ វិញ្ញាបេតិ កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. អនុគដ្ឋា ។ ២ ឱ. សញ្ញាភា ។ ម. សព្វហា ។ ៣ ឱ. ភវន្តេ ។ ម. ភវន្តិ ។
៤ ឱ. វ្យាហរន្តេ ប ។

ស្គរជាច្រើនរមែងបន្លឺឡើង ដំរីទាំងឡាយ ដែលចុះប្រេង រមែងបន្លឺឡើង ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធអង្គណា កាលដែលស្តេចចូលទៅក្នុងទីក្រុង បុគ្គលណាឃើញ (ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ) ហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ឯពន្លឺនៃព្រះពុទ្ធអង្គណា ដែលកំពុងស្តេចទៅតាមថ្នល់ រមែងរុងរឿង សព្វ ៗ កាល រស្មីទាំងឡាយ (របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ) ខ្ពង់ខ្ពស់ឡើងក្រៃពេក បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ បុគ្គលឮ (នូវសំឡេង) នៃព្រះពុទ្ធ កាលពោលក្នុងចក្រវាឡ ព្រះអង្គញុំាងសត្វទាំងអស់ឲ្យដឹងច្បាស់ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានសរសើរនូវព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសរសើរ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង់ ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សយម្បដិភាណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សយម្បដិភាណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទានំ

(៦០) អជ្ឈោគហេត្វា ហិមវន្តំ[១] មន្តេ វាចេមហន្តទា
ចតុបញ្ញាសសហស្សានិ សិស្សា មយ្ហំ ឧបដ្ឋហុំ ។
អធិតា វេទគូ សព្វេ ឆឡង្គេ បារមឹ គតា
សកវិជ្ជាហុបត្ថទ្ធា ហិមវន្តេ វសន្តិ តេ ។

១ ឱ. ម. ហិមវំ ។

ខ្ញុំ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសយម្ភូដ៏ភាណាយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សយម្ភូដ៏ភាណាយត្ថេរាបទាន ។

ធម្មិត្តព្យាករណាយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៦០) កាលណោះ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត បង្ហាញមន្តដល់ពួកសិស្ស ឯសិស្សចំនួន ៥៤.០០០ នាក់ បានបម្រើខ្ញុំ ។ សិស្សពាំងអស់នោះ ជាអ្នកវៀនវរ ដល់នូវចារមីក្នុងអគ្ក ៦ រីឯបុគ្គលដោយវិជ្ជារបស់ខ្លួន នៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទានំ

ចវិត្វា តុសិតា កាយា ទេវបុត្តោ មហាយសោ
ឧប្បជ្ជិ មាតុកុច្ឆិស្មឹ សម្បជានោ បដិស្សតោ ។
សន្តុទ្វេ ឧបបជ្ជន្តេ ទសសហស្សិ កម្បថ(១)
អន្ធា ចក្ខុំ អលភឹសុ(២) ឧប្បជ្ជន្តម្ហិ នាយកេ ។
ឆព្វការបកម្បិត្ថ(៣) កេវលា វសុធា អយំ
និគ្ឃោសសទ្ទំ សុត្វាន វិម្ហយឹសុ(៤) មហាជនា ។
សព្វេ ជនា សមាគម្ម អគញ្ឆុំ មម សន្តិកេ
វសុធាយំ បកម្បិត្ថ កឹវិបាកោ ភវិស្សតិ ។
វិទស្សាមិ(៥) តទា តេសំ មា ភាយិត្ថ នត្ថិ វោ ភយំ(៦)
វិស្សដ្ឋា ហោថ សព្វេបិ ឧប្បាទោយំ សុខត្ថិកោ(៧) ។

---

១ ខ. បកម្បថ ។ ២ ខ. អលត្ថំសុ ។ ៣ ខ. ឆព្វិការំ បកម្បិត្ថ ។ ម. សព្វាការំ បកម្បិត្ថំ ។
៤ ខ. ឧព្វិជ្ជិសុ ។ ៥ ខ. ម. អវចាសឹ ។ ៦ ខ. មា ភេត្ថ នត្ថិ វោ ភយំ ។ ម. មា ភេថ នត្ថិ វោ ។ ៧ ម. សុវត្ថិកោ ។

ទេវបុត្តមួយអង្គ មានយសច្រើន ចាកចុតចាកពួកទេវតា ក្នុងឋានតុសិត មកចាប់ផ្ទៃព្រះមាតា ជាអ្នកដ៏ធ្ងន់ មានស្នាតី ។ កាលព្រះសម្ពុទ្ធ ចានត្រាស់ លោកធាតុមួយ ម៉ឺន ញាប់ញ័រ កាលព្រះនាយក ទ្រង់ចានត្រាស់ ពួកជនខ្ជាក់ក្អែក ក៏ចានកូ៉ក្អែក ។ ផែនដីនេះ ចាំងមូលញាប់ញ័រ ហើយដោយប្រការ ៦ មហាជនក៏ត្រេកអ្ងូត ព្រោះឮសំឡេងគឹកកង ។ ជនចាំងអស់ចានមៅប្រជុំគ្នា ក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ សួរខ្ញុំថា ផែនដីនេះញាប់ញ័រ តើនឹងមានផលដូចម្តេច ។ កាលណោះ ខ្ញុំប្រាប់ពួកជនចាំងនោះថា អ្នកចាំងឡាយ កុំខ្ជិលអ្ជើយ ក័យនឹងមិនកើត ដល់អ្នកចាំងឡាយទេ អ្នកចាំងអស់គ្នា កុំរន្ធ្ងៀសឡើយ ការណ៍ដែលកើតឡើងនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីសុខ និងសេចក្តីចំរើនទេតើ ។

អដ្ឋហេតូហិ សម្បស្សា(១) វសុធាយំ បកម្បតិ
តថា និមិត្តា ទិស្សន្តិ ឱភាសោ វិបុលោ មហា ។
អសំសយំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចក្ខុមា
សញ្ញាបេត្វាន ជនតំ បញ្ចសីលេ ការេសហំ(២) ។
សុត្វាន បញ្ចសីលានិ ពុទ្ធុប្បាទញ្ច ទុល្លភំ
ឧព្វេគ្គជាតា សុមនា តុដ្ឋហដ្ឋា អហេសុ(៣) តេ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ និមិត្តំ វិយាករឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ព្យាករណស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម អត្ថហេតុ និសំសយំ ។ ២ ឱ. ការេមហំ ។ ៣ ឱ. អាសឹសុ ។ ម. អហំសុ ។

ផែនដីនេះ បើហេតុតាំង ៨ យ៉ាងប៉ះពាល់ហើយ រមែងញ័រ
ទ្រលាមតាំងឡាយ ប្រាកដឡើង ពន្ធឹដ៏ធំទូលាយ ប្រាកដឡើង
ក៏ព្រោះហេតុនោះ ។ ព្រះពុទ្ធ ប្រសើរ ទ្រង់មានចក្ខុ ទ្រង់
ត្រាស់ដោយឥតសង្ស័យ ខ្ញុំញ្ជាំងប្រជុំជនឲ្យដឹងច្បាស់ហើយ
ទើបសម្តែងនូវ សីល ៥ ។ ពួកជនតាំងនោះ លុះបានស្តាប់
នូវ សីល ៥ ផង នូវការកើតឡើងនៃ ព្រះពុទ្ធ ដែលបុគ្គល
រកបានដោយកម្រផង ក៏មានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តរីក
រាយ ជាអ្នកត្រេកអរស្រស់ស្រាយ ។ ក្នុងកប្ប ៩២ អំពី
កប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានព្យាករណ៍ នូវ ទ្រលាមតាំ ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការ ព្យា-
ករណ៍ ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ ហើយ ភព
តាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញ ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ បាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ នូវ ទ្ទ ! ។ ខ្ញុំ ម ក ល
ហើយ ក្នុងសំណាក់ នៃ ព្រះពុទ្ធ របស់ ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ ១
ដល់ ហើយ សាសនា របស់ ព្រះ ពុទ្ធ ខ្ញុំ ១ ធ្លាប់ ហើយ ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណីយត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និមិត្តព្យាករណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សាលកុសុមិយោ(១) ថេរោ បូជា និព្វាបកោបិ ច
សេតុទោ តាលវណ្ដិ(២) ច អវដី(៣) លពុជប្បទោ(៤)
បិលក្ខុបដិភាណី(៥) ច វេយ្យាករណិយោ និជា(៦)
ទ្វេសត្តតិ(៧) ច គាថាយោ គណិតាយោ វិភាវិភិ ។

សាលបុប្ផិវគ្គោ(៨) សត្តបញ្ញាសោ ។

---

១ ឱ. សាលបុប្ផីប យោ ។ ២ ម. តាលវណ្ដី ។ ៣ ម. អវណ្ដំ ។ ៤ ឱ. ម. លពុជ្ជប្ប-ទោ ។ ម. ៥ បិលក្ខុបដិភាណិ ។ ៦ ឱ. វេយ្យាករណកោ ទិជោ ។ ៧ ឱ. ទ្វេ សតញ្ចេវ ។ ៨ ម. សាលកុសុមិយវគ្គោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិមិត្តព្យាករណ៍យត្ថេ មានអាយុ បាន សម្តែងនូវគាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ទុតិយ

សាលកុសុមិយត្ថេរបទាន ១ ចិតកបូជកត្ថេរបទាន ១ ចិត-
កនិម្ពាបកត្ថេរបទាន ១ សេតុទាយកត្ថេរបទាន ១ តាល-
វណ្ដិយត្ថេរបទាន ១ អវដផលិយត្ថេរបទាន ១ លត្ថុដ-
យកត្ថេរបទាន ១ មិលក្ខូផលទាយកត្ថេរបទាន ១ សយម្ប-
ដិកាណ៍ិយត្ថេរបទាន ១ និមិត្តព្យាករណ៍យត្ថេរបទាន ១
ឯគាថា ៧២ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ បានពាប់ឃើញហើយ ។

អដ្ឋបញ្ញាសមោ ធម្មមាលិវគ្គោ

បឋមំ ធម្មមាលិយត្ថេរាបទានំ

(៦១) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
បវនគ្គេន(១) គច្ឆន្តំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
ធម្មមាលំ គហេត្វាន និក្ខមន្តោ ច តាវទេ
តត្ថទ្ទសាសិំ សម្ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណមនាសវំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ធម្មមាលំ អបូជយឹ
ទក្ខិណេយ្យំ មហាវីរំ សព្វលោកានុកម្បកំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. វិបិនគ្គេន ។

ឧទ្ធមាលិវគ្គ ទី ៤៨

ឧទ្ធមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៦២) ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស ជាលោកនាយក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាមផ្លូវព្រៃធំ ។ ខ្ញុំកាន់យកកម្រងផ្កាបបុស ហើយចេញទៅ ក្នុងខណៈនោះ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ធ្វើឌុយ: ព្រះអង្គមិនមានអាសវ: គង់នៅក្នុងព្រៃនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាកម្រងផ្កាបបុស ចំពោះព្រះពុទ្ធជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ព្រះអង្គមានព្យាយាមច្រើន ទ្រង់អនុគ្រោះសត្វសត្វលោក ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្រនីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡមាលិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦២) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ   គច្ឆតេ អនិលញ្ជសេ ។
អវិទូរេ ហិមវន្តស្ស   មហាជាតស្សរោ អហុ
តត្ថ មេ ភវនំ អាសិ   បុញ្ញកម្មេន សំយុតំ ។
ភវនា និក្ខមិត្វាន   អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ឥន្ទីវរំវ ជលិតំ   អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ។

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៦២) ព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រាថ្នានូវវិវេក កំពុងតែស្តេចទៅតាមអាកាស ។ មានជាតស្រះ ដ៏ធំមួយ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ឯលំនៅរបស់ខ្ញុំ ដែលប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នៅជិតស្រះនោះ ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានឃើញព្រះលោក-នាយក ទ្រង់ភ្លឺដូចជាផ្កាកជព្រឹក្ស រុងរឿងដូចជាភ្លើង ។

វិចិនំ នាទ្ទសំ(១) ពុទ្ធំ   បូជយិស្សន្តិ(២) នាយកំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា   អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ ។
មមំ សីសមណឹ(៣) គយ្ហ(៤) បូជយឹ លោកនាយកំ
ឥមាយ មណិបូជាយ   វិបាកោ ហោតុ ភទ្ទកោ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា   ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
សោ តេ ឥជ្ឈតុ សង្កប្បោ   លភតុ វិបុលំ សុខំ
ឥមាយ មណិបូជាយ   អនុភោហិ មហាយសំ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ   ជលជុត្តមនាមកោ
អគមាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋោ   យស្ស(៥) ចិត្តំ បណីហិតំ ។
សដ្ឋិកប្បានិ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជមការយឹ
អនេកសតក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។

---

១ ម. វិចិនំ នទ្ទសំ ។ ២ បូជយិស្សន្តិ ឥតិ យុត្តតរំ ។ ៣ ឱ. ម. មម សីសេ មណឹ ។
៤ ម. គណ្ហ ។ ៥ ឱ. ម. យត្ថ ។

ខ្ញុំមិនឃើញផ្ការីដែលគួរបេះថ្វាយ ទើបគិតថា អញនឹងបូជាអ្វី ដល់ព្រះលោកនាថ ឲ្យចិត្តរបស់ខ្លួនជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាអេះ ។ ខ្ញុំយកកែវមណីប្រដាប់ក្សាលនៃខ្ញុំ បូជាព្រះលោកនាថក ក្រាបក្រាន់ថា សូមឲ្យផលដ៏ចំរើនសម្រេចដល់ខ្ញុំ ដោយសារបូជាកែវមណីនេះ ។ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ត្រៃលោក ព្រះអង្គគួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ឈរសម្ដែងកូនអាកាស នូវគាថានេះថា តម្រិះនោះសូមឲ្យសម្រេចដល់អ្នក អ្នកបូជាបាននូវសេចក្ដីសុខដ៏ធំទូលាយ អ្នកបូជាបាននូវយសដ៏ធំ ដោយការបូជានូវកែវមណីនេះចុះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លុះពោលពាក្យនេះហើយ ទើបស្ដេចហួសទៅ ចិត្តដែលគេតំកល់ទុក ចំពោះបុគ្គលណា (បុគ្គលនោះ) គឺព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំកើតជាព្រះឥន្ទ្រ ជាស្ដេចទេវតា សោយទេវ-ពជ្ជ អស់ ៦០ កប្ប ជានស្ដេចចក្រពត្តិ ច្រើនរយដង ។

ទុតិយំ មណិកូដកត្ថេរបទានំ

បុព្ពកម្មំ សរន្តស្ស ទេវកូតស្ស មេ សតោ
មណិ ឯកូត្តរេ ទេយ្យំ អាលោកការណា ទទ[1] ។
ឆឌ្ឌាសីតិសហស្សានិ ជារិយោ មេ ទរិត្ថិយោ
ជ្ជិនត្ត្ថាត្ថាការណា អាមុត្តមណិ ការុណ្ណាលា ។
អាឌ្ឍារមុខា[2] ហាសុលា សុសញ្ញា ឆនុមដ្ឌ្ឍមា
ទរ្ទ្ទ ជ្ជេ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។
ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ទ ។

---

១ ម. ទ ។ ២ ឆ.ម. ។ ៣ ឆ. ។ ៤ ម. ។ ៥ ឆ. ។

ខ្ញុំកាលកើតជាទេវតា មានសតិ ចានលឹកឃើញនូវបុញ្ញកម្ម ដ៏ក្រៃលែងណា ជាវត្ថុជាតុធ្វើពន្ធ ក៏កើតឡើង សម្រាប់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ គ្រប់គ្រងនារី ៨៦.០០០ សឹងមានសំពត់ទ្រនាប់ គ្រឿងអាភរណៈ ដ៏វិចិត្ត ពាក់នូវកែវមណីនិងកណ្ឌល ។ នារីទាំងនោះមាន មុខទូលាយ ញញឹមស្រស់ មានត្រគាកល្អ មានបង្ហុះរៀ តែងចោមរោមខ្ញុំជានិច្ច នេះជាផលនៃការបូជាកែវមណី ។ កណ្ឌៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ជាវិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃកែវ មណី ជាវិការៈនៃកែវក្រហម ដែលជាងរចនាល្អ ជាគ្រឿង ប្រដាប់សម្រេចតាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។ ផ្ទះកំពូល គុហាគួរជ្រៃ-ភយ ទីដេកមានថ្ងៃប្រើន តែងកើតឡើង សមតាមសេច-ក្ដីប្រាថ្នា ព្រោះដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។ ១ ជាលាភ របស់គេ ហើយ ១ អត្ថភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាគេបានល្អហើយ ព្រោះហេតុដែលគេបាន ទៅការចូលទៅអែបស្ថាប់ពុទ្ធ ជាបុញ្ញកេតុ្ដរបស់មនុស្ស ជាឧសថរបស់សត្វទាំងពួង ។

មយ្ហំបិ សុកតំ កម្មំ យោហំ អនន្ទិ នាយកំ
វិជិនាតា សុមុត្តោម្ហិ(១) បត្តោម្ហិ(២) អចលំ បទំ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ទិវសញ្ច រត្តិញ្ច(៣) អាលោកោ ហោតិ មេ សទា
តាយេវ មណិបូជាយ អនុភោត្វាន សម្បទា
ញាណាលោកោ មយា ទិដ្ឋោ បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ មណិមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មណិបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ.ម. បមុត្តោម្ហិ ។ ២ ឱ. បត្តោ ច ។ ៣ ឱ.ម. សមន្តា សត្តរតនា ។

អំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជានាយក ខ្ញុំរួចស្រឡះហើយចាកវិនិបាត ខ្ញុំបានដល់នូវអចលបទគឺព្រះនិព្វាន ។ ខ្ញុំទៅកាន់កំណើតណា ១ គេះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ពន្ធឹតែងមានសម្រាប់ខ្ញុំ ចាំងថ្ងៃចាំងយប់ សព្វ ១ កាល ។ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិចាំងឡាយ ដោយសារការបូជានូវកែវមណីនោះឯង ពន្ធឹគឺញាណខ្ញុំឃើញហើយ ខ្ញុំបានដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជាកែវមណី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាកែវមណី ។ ពិសេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណងដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មណិបូជកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មណិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ

(៦៣) កោសិកោ នាម រាជា ចិត្តកូដេ វសី តទា
ឈាយី ឈានរតោ ពុទ្ធោ វិវេកាភិរតោ មុនិ ។
អជ្ឈោគហេត្វា ហិមវន្តំ នារីគណបុរក្ខតោ
អទ្ទសំ កោសិកំ ពុទ្ធំ បុណ្ណមាយេវ(១) ចន្ទិមំ ។
ឧក្កាសតេ គហេត្វាន បរិវារេសហង្គនា
សត្តរត្តិន្ទិវំ ពុទ្ធំ(២) អដ្ឋមេន អគច្ឆហំ ។
វុដ្ឋិតំ កោសិកំ ពុទ្ធំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ
បសន្នចិត្តោ វន្ទិត្វា ឯកំ ភិក្ខំ អទាសហំ ។

១ ឱ. បុណ្ណមាសេវ ។ ២ ឱ. បត្វា ។ ម. ពុទ្ធោ ។

ខុក្ខាសតិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

ចានពួកថ ព្រះមណិបូដកត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្ដែងនូវគាថា

ខាងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ មណិបូដកត្ថេរាបទាន ។

ខុក្ខាសតិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣) កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាមុនី ព្រះនាម

កោសិកៈ ព្រះអង្គមានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន អកិរិយ

ក្នុងវិវេក គង់នៅលើកំពូលភ្នំ ។ ខ្ញុំមានពួកនារីចោមរោម

ដើរចូលទៅកន្លែងព្រៃហិមពន្ត ចានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាម

កោសិកៈ ដូចព្រះចន្ទ្រពេញបូណ៌មី ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ

ចាន់គប់ភ្លើង ១០០ ឈរព័ទ្ធបំភ្លឺព្រះពុទ្ធ អស់ ៧យប់ ៧ថ្ងៃ

ខ្ញុំត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ក្នុងថ្ងៃទី ៨ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយ

បង្គំព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមកោសិកៈ ជាព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិ-

លេស ព្រះអង្គស្ដេចចេញ ខ្ញុំចានថ្វាយកន្ទុយចំអែត ។

តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
ឧប្បជ្ជឹ តុសិតេ កាយេ ឯកកិច្ចាយិនំ ផលំ ។
ទិវសញ្ចេវ រត្តិញ្ច អាលោកោ ហោតិ មេ សទា
សមន្តា យោជនសតំ ឱភាសេន ផរាមហំ ។
បញ្ចបញ្ញាសកប្បម្ហិ ចក្កវត្តិ អហោសហំ
ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជម្ពុមណ្ឌស្ស ឥស្សរោ ។
តទា មេ នគរំ អាសិ ឥទ្ធំ ផីតំ សុនិម្មិតំ
តឹសយោជនអាយាមំ វិត្ថារេន ច វីសតិ ។
សោភនំ នាម នគរំ វិសុកម្មេន(១) មាបិតំ
ទសសទ្ទា វិវិត្តំ តំ សម្មតាឡសមាហិតំ ។
ន តម្ហិ នគរេ អត្ថិ វល្លិកដ្ឋញ្ច មត្តិកា
សព្វសោណ្ណាមយំយេវ ជោតតេ និច្ចកាលិកំ ។

---

១ ម. វិស្សកម្មេន ។

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាធ៖សត្វដើរ ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរ
ជាងពួកនរ: ខ្ញុំទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយកម្មនោះ នេះ
ជាផលនៃកិច្ចាមួយចំអែត ។ ពីមុនមានដល់ខ្ញុំ ទាំងថ្ងៃ
ទាំងយប់ សព្វ១ កាល ខ្ញុំផ្ទាយពន្ធីទៅកាន់ទី ១០០ យោជន៍
ដោយជុំវិញ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៥៤ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ឈ្នះ
សង្គ្រាម មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាព្រំប្រទល់ ជាធំក្នុងមណ្ឌល
នៃជម្ពូទ្វីប ។ ក្នុងកាលនោះ នគរបស់ខ្ញុំ សម្បូណ៌ ក្ដុះការ
ដែលវិស្សុកម្មនិម្មិតល្អហើយ ទីក្រុងនោះ មានបណ្ដាយ
ប្រវែង ៣០ យោជន៍ ទទឹងប្រវែង ២០ យោជន៍ ។ ទីក្រុង
នោះ ឈ្ងោះសោភន: ដែលវិស្សុកម្មនិម្មិតហើយ ជាទីស្ងប់
ស្ងាត់ចាកសំឡេងទាំង ១០ ប្រការ ប្រកបដោយកូងប្រគំដ៏
ពីរោះ ។ ក្នុងនគរនោះ មិនមានវល្លិ ឈើ ដីស្ពិត មាន
របស់ស្ងួតតែមាសទាំងអស់ រុងរឿងអស់កាលជានិច្ច ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ

ចតុទាការបរិក្ខិត្តំ　　តយោ អាសុំ មណិមយា
វេមជ្ឈេ តាលបន្តិ[១] ច　　វិសុកម្មេន មាបិតា ។
ទសសហស្សបោក្ខរណី[២] បទុមុប្បលឆាទិតា
បុណ្ឌរីកាទិសញ្ឆន្នា　　នានាគន្ធសមេរិតា ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ ឧក្កំ ធារយឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ឧក្កាធារស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. តាលបត្តី ។ ២ ឱ. ទសសហស្សា បោក្ខរញ្ញោ ។ ម. ទសសហស្សា បោក្ខរញ្ញោ ។

ចាំងមានរបស់ ៣ យ៉ាងនេះគឺ កំពែងជួនជ្រុង ១ រមៀបដើម
ត្នោតជាវិការៈនៃកែវមណីកងទីពាក់កណ្តាល ដែលសិស្ស្ត្រកម
ន្ទិមិត្តល្អហើយ ១ ស្រះបោក្ខរណីមួយហ្ន ១ មានឈូកទ្យាល
ព្រោងព្រាត ដេរជាសដោយឈូកសជាដើម ផ្ស្ងយកូន
ផ្ទ្ងន ១១ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបំភ្ជ្ជីតប់ក្ងើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃការបំភ្ជ្ជីតប់ក្ងើ ។ កិលេសចាំងឡ្ងយ ខ្ញុំដុត
បំផ្ងាញហើយ ភពចាំងពួន ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្ដាច់ទ្ងរទ្ងីង ។
ទ្ធ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្ងើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្ងើឲ្យ
ជាក់ច្ប្ងាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧក្កាសតិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧក្កាសតិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្ថុំ សុមនវីជនិយត្ថេរាបទានំ

(៦៨) វិបស្សិនោ ភគវតោ ពោធិយា បាទបុត្តមេ
សុមនោ ពីជនឹ គយ្ហ អវីជឹ ពោធិមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ អវីជឹ ពោធិមុត្តមំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពីជនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះទក្ខាសតិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទក្ខាសតិកត្ថេរាបទាន ។

សុមនវ៉ីជនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១៤) ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចំពោះពោធិព្រឹក្សដ៏ទត្តម របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ហើយយកផ្ទិតទៅ បក់ថ្វាយ នូវពោធិព្រឹក្សដ៏ទត្តម ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកន្លងកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបក់នូវពោធិព្រឹក្សដ៏ទត្តម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបក់ផ្ទិត ។ កិលេសចាំងឆ្ងាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ទាប់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សុមនវីជនិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមនវីជនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កុម្ភាសទាយកត្ថេរបទានំ

(៦៥) ឯសនាយ ចរន្តស្ស វិបស្សិស្ស មហេសិនោ

រិត្តកំ បត្តំ ទិស្វាន កុម្ភាសំ ទ្វារយឺ អហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ភិក្ខុំ អទទឺ តទា

ទុក្ខតំ ជាតិជាតាមិ កុម្ភាសស្ស ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពុទ្ធ ព្រះសុមនវ៉ាដនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមនវ៉ាដនិយត្ថេរាបទាន ។

ក្ដុម្ភសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៥) កាលព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ស្វែងរក
គុណដ៏ធំ ទ្រង់ស្ដេចទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ខ្ញុំឃើញបាត្រ
ទទេហើយ ក៏ដាក់ទំនៃ្យពេញ (បាត្រ) ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១
អំពីកន្លងកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យនូវកិ្ដ្ធ ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទាន ។

កាលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្ពេ សមូហតា

ជាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ च អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភុម្មាសទាយកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភុម្មាសទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ភុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) ភសដ្ឋបសដ្ឋ ភគវោ ព្រាហ្មណស្ស ទុសីមតោ

បសន្ទ្ធចិត្តោ សុមនោ ភុសដ្ឋកមទាសហំ ។

កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួន ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីន ។ ១ ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-
ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាស-
នារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ
៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុម្ភសាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុម្ភសាយកត្ថេរាបទាន ។

កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១១) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយស្ករ
៨ ក្តាប់ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកស្សបៈ ជាខីណា-
សវព្រាហ្មណ៍ ព្រះអង្គមានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ ។

ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ កុសដ្ឋកមទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កុសដ្ឋកស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុសដ្ឋកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទានំ

(៦៧) សោភិតោ នាម សម្ពុទ្ធោ ចិត្តកូដេ វសី តទា
គហេត្វា គិរិបុន្នាគំ សយម្ភុំ អភិបូជយឹ ។

ក្នុងកប្ប នេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ ស្ប្ប ៨ ក្តាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃ ស្ប្ប ៨ ក្តាប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំ-ងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ បំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវ ១ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុសដ្ឋកតាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុសដ្ឋកតាយកត្ថេរាបទាន ។

គីរីបុគ្គាគីយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៦៧) គ្រានោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសោភិតៈ ទ្រង់គង់ លើកំពូលភ្នំ ខ្ញុំយកផ្ការីបុសនាគកុំ ទៅបូជាព្រះសយម្ភូ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ សម្ពុទ្ធមភិបូជយឹ(១)

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ.ម. យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ ។

ក្នុងកប្ប ៩ ០ អំពីកន្ទកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជានូវ ព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ ចានកាត់ចំណង ដូចជាជ័រកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមក ល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអាសវៈ ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគិរិបុន្នាគិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ វិលៀការផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៨) សុមនោ នាម សម្ពុទ្ធោ តក្ការយំ វសី តទា
វិលៀការផលំ ភុញ្ជ សយម្ភុស្ស អនាសវំ ។
ឯកត្តំ សេ ឥតោ ភោ ភេ យំ ផលំ អនុធី តទា
ទុក្ខតំ នាភិជានាមិ ផលទានស្ស ផលំ ។
ភិក្ខុ សាលា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវ សព្ពេ សមូហតា
ឆាកោ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិមោចមិ អនាសវេ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថ ។

ឥត្ថ សុធំ អាយស្ម វិលៀការផលទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វិលៀការផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វិលិការផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៨) គ្រានោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមនៈ គង់នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះតគ្គ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃគ្ងុយ ទៅថ្វាយព្រះសយម្ភូ ។ ក្នុងកប្ប ៣១ អំពីកន្លងកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយផ្ទៃឈើ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្រនាប់ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិលិការផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វិលិការផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ បានធិទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៩) អនោមទស្សី ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

ទិវាវិហារា និក្ខម្ម វេទិមារុយ្ហិ(១) ចង្កមា ។

បានធឹ សុកតំ គយ្ហ អទ្ធានំ បដិបជ្ជហំ

ភត្តុទ្ធសាសី សម្ពុទ្ធំ បត្តិកំ ចារុទស្សនំ ។

សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា នីហរិត្វាន បានធឹ

បាទមូលេ ឋបេត្វាន ឥទំ វចនមព្រវឹ ។

អភិរូហ មហាវីរ សុគតិន្ទ វិនាយក

ឥតោ ផលំ លភិស្សាមិ សោ មេ អត្ថោ សមិជ្ឈតុ ។

អនោមទស្សី ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

បានធឹ អភិរូហិត្វា ឥទំ វចនមព្រវិ ។

---

១ ឱ ម. បឋមារុហិ ។

បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៦៤) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអនោមទស្សី ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ មានចក្ខុ ទ្រង់ចេញអំពីពេលសម្រាកកន្លងវេលាថ្ងៃ ស្តេចទៅតាមផ្លូវ ។ ខ្ញុំពាក់ស្បែកដើងដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្តេចទៅដោយព្រះបាទទេ ព្រះអង្គមានព្រះកាយ ប្រកបដោយគ្រឿងប្រដាប់ដូចមាស ។ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តបសន្នឲ្យជ្រះថ្លា យកស្បែកដើងទៅតំកល់ទុក ជិតព្រះបាទ ហើយពោលទូរពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះសុគតជាធំ ជានាយក មានព្យាយាមច្រើន សូមព្រះអង្គពាក់ ទ្ទូវស្បែកដើង ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានទ្ទូវផល អំពីស្បែកដើងនេះ សូមឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍នោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអនោមទស្សី ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់ពាក់ទ្ទូវស្បែកដើង ហើយត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះថា

នវមំ ញានធិទាយកត្ថេរាបទានំ

យោ ញានធី មេ អទាសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ សព្វេ ទេវា សមាគតា
ឧទគ្គចិត្តា សុមនា វេទជាតា កតញ្ជលី ។
ញានធិមេវ ទានេន(១) សុខិតោយំ ភវិស្សតិ
បញ្ចបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ ។
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។

---

១ ឱ.ម. ញានធីនំ បទានេន ។

បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយសែ្បកដើង ដល់
តថាគត ដោយដៃបស់ខ្លួន តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ
អ្នកចាំងឡាយចូរស្តាប់ ន្ទូវកាសិតដែលតថាគតនឹងសម្តែង
ចុះ ។ ទេវតាចាំងអស់ បានដឹងន្ទូវវាចារបស់ព្រះពុទ្ធ ក៏
មកប្រជុំគ្នា មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តរីកពយ មានសេច-
ក្តីត្រេកអរធ្វើន្ទូវអញ្ជលី ។ បុគ្គលនេះនឹងដល់ន្ទូវសេចក្តីសុខ
ព្រោះការថ្វាយន្ទូវសែ្បកដើង នឹងសោយពជ្ឈជាស្តេចទេវតា
អស់ ៥៥ដង ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិមួយពាន់ដង នឹង
សោយបទេសពជ្ឈដ៏ធំធូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងកប្ប
ប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាមាននាមថាគោ-
តម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលនុក្ការ: នឹងបានត្រាស់ក្នុងលោក ។
(បុរសនេះ) នឹងបានជាអ្នកទទួលន្ទូវមគ្គ ក្នុងធម្មិបស់ព្រះ
គោតមនោះ ជាឧបាសកដែលធម្មិនិមិត្តហើយ កំណត់ដឹងន្ទូវ
អាសវ:ទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវ: នឹងបរិនិព្វាន ។

ទេវលោកេ មនុស្ស ច ឯកូត្តិសុតេ ឋ ច

ទេវយានបដិកាកំ យានំ ឧដ្ឋកិ ១

ចាសាធ ឆ ១ តា ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

ឯ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

(បុរសនេះឯង) បើកើតកន្លងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក រមែងជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ទ្រឹងបានទ្ទីយាន មានចំណែកប្រៀបដោយយានទេវតា ។

ប្រាសាទ រមាស ដ៏ប្រជាប់ត្រមៃហើយ ថ្ងៃដែលទ្រឹមដោយសេះអាជានេយ្យ រមែងកើតប្រាកដដល់ខ្ញុំ សព្វ ១ កាល ។ ខ្ញុំទុកជាកាលចេញទៅអំពីលំនៅ តែងចេញទៅដោយរថ កាលសក់ចាំងភ្លាយ គេកំពុងកោរកាត់ ខ្ញុំក៏ចានដល់អរហត្ត ។ ១ ! ជាលាភរបស់ខ្ញុំហើយ អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាខ្ញុំបានល្អហើយ ការជួញ ខ្ញុំប្រកបល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកដើងមួយសម្រាប់ ក៏ចានដល់អចលបទគឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្ប ប្រមាណមិនចាន អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យស្បែកដើង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្បែកដើង ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចានធិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជានធិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បុឡិនចង្កមិយត្ថេរាបទានំ

(៧០) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសិំ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
វាតមិគំ គវេសន្តោ ចង្កមំ អទ្ទសំ អហំ ។
ឧច្ឆង្គេន បុឡិនំ គយ្ហ ចង្កមេ ឱកិរឹ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សុគតស្ស សិរីមតោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវទ្ទីង ។ ១ ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបានធិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឫទ្ធិនបង្ហុមិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៧០) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃ ក-ពុងវ៉ែងកេសត្ថ ក៏ឃើញនូវទីចង្ក្រម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ចំពោះព្រះសុគត ទ្រង់មានសីរ៉ ហើយកើបយកដីឆ្ងាប់មួយថ្នក់ មកពេយពាយក្នុងទីចង្ក្រម ។

ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ បុទ្ធ្យ៏ំ ទ្ធ៏ាកិ៏ រ៏ អហំ

ទ្ធ៏ុក្ខ៏ាំ ជ៏ាកិ៏ជ៏ាជ៏ាមិ បុទ្ធ្យ៏ានស្ស ឥ៏ទ្ធ៏ ជ៏លំ ។

ឥ៏ាលេ៏ សា ឈ៏ាបិ៏ តា ម៏ យ្ហ៏ាំ ភ៏ាវ៏ សេ៏ ្ធ សម្ភ៏ ហ៏ តា

ជ៏ាតោ៏ ពន្ធ៏ុ ជ៏ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ។

ស្ហ៏ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ

្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ។

្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ

ជ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ។

ឥ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ

ជ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ្ធ ។

ក្នុងកប្ប ៣១ អំពីកន្លងកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ ធ្លាប
ពោយពាយនូវដីឈ្ងាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃដីឈ្ងាប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំ
មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុណ្ឌិនបង្ក្ដមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ បុណ្ឌិនបង្ក្ដមិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

នឡមាលិ មណិទទោ ឧក្កាសតិកាវីជនិ
កុម្មាសញ្ច កុសដ្ឋញ្ច គិរិបុន្នាគិយោ បិច
វល្លិការោ បានធិទោ អថោ បុឡិនចង្កមោ
គាថាយោ បញ្ចនវុតិ គណិតាយោ វិភាវិភិ ។

នឡមាលិវគ្គោ អដ្ឋចត្តាឡីសោ ។

ឧទ្ទាន

នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ១ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ១ វីជនិយត្ថេរាបទាន ១ កុម្មាសទាយកត្ថេរាបទាន ១ កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ១ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ១ វល្លិការផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ១ បុឡិនចង្កមិយត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថាមាន ចំនួន ៩៥ ពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ នឡមាលិវគ្គ ទី ៤៨ ។

ឯកូនបញ្ញាសមោ បង្សុកូលវគ្គោ

បឋមំ បង្សុកូលសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(៧១) តិស្សោ នាមាសិ ភគវា សយម្ភូ លោកនាយកោ

បង្សុកូលំ ឋបេត្វាន វិហារំ បាវិសី ជិនោ ។

សជ្ជិតំ(១) ធនុមាទាយ បក្ខិត្តសលិលំ(២) អហំ

មណ្ឌលគ្គំ គហេត្វាន កាននំ បាវិសឹ អហំ ។

តត្ថទ្ទសំ បង្សុកូលំ ទុមគ្គេ លគ្គិតំ តទា

ចាបំ តត្ថេវ និក្ខិប្ប សិរេ(៣)កត្វាន អញ្ជលឹ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ វិបុលាយ ច បីតិយា

ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន បង្សុកូលំ អវន្ទហំ(៤) ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បង្សុកូលមវន្ទហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. គិយន្តំ ។ ម. វិទ្ធត្ថំ ។ ២ ឱ. អក្ខិត្តោ យមលឹ ។ ម. ភក្ខត្ថាយ ចរឹ ។ ៣ ឱ. ម. សិរេ ។ ៤ ឱ អវន្ទិហំ ។

បង្ហូរកូលវគ្គ ទី ៤៩

បង្ហូរកូលសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៧១) ព្រះដ៏ទ្រង់ព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្ស: ជាព្រះសយម្ភូ ជាលោកនាយក ព្រះអង្គបានតំកល់ទុកនូវសំ-ពត់បង្ហូរកូល ហើយស្តេចចូលទៅកន្លែងវិហារ ។ ខ្ញុំបានកាន់យកធ្នូ ដែលខ្ជូនរៀបចំស្រេចហើយ មានចាំងទ ឹកបំពង់ កាន់ចាំងជាវដើរចូលទៅកន្លែងព្រៃ ។ ត្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញសំពត់បង្ហូរកូល ដែលព្រះអង្គពាក់ទុកលើចុងឈើ ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំបានដាក់បំពង់ព្រួញចុះ ក្នុងទីនោះឯង ហើយបានផ្ទៃអញ្ជលីលើសិរ្ស: ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយដោយបីតិដ៏ធំទូលាយ នឹករលឹកចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយថ្វាយបង្គំនូវសំពត់បង្ហូរកូល ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំ នូវសំពត់បង្ហូរកូល ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ឆាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បង្ឆុកូលសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បង្ឆុកូលសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរបទានំ

(៧២) អជ្ឌាយិកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទាន ចារកូ
លក្ខណេ ឥតិហាសេ ច សនិឃណ្ដុសកេដុភេ ។
ឆដ្ឋេ សោតមបដ្ឋានា សិស្ស អាយន្តិ មេ ឥធ
ភេសាមិ មន្តិ(១) ភវោ ចេ ម រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ ។

---

១ ខ. ម ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបង្សុកូលសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បង្សុកូលសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៧៦] ខ្ញុំជាអ្នកសាធ្យាយមន្ត ចេះចាំនូវមន្ត ដល់នូវត្រើយ នៃត្រៃវេទ ក្នុងលក្ខណសាស្ត្រ និងឥតិហាសសាស្ត្រ ព្រមទាំងនិឃណ្ឌុសាស្ត្រ និងកេដុភសាស្ត្រ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំ មកកាន់ (សំណាក់) នៃខ្ញុំ ប្រៀបដូចជាខ្សែទឹកស្ទឹង ខ្ញុំក៏បានបង្ហាញមន្ត ដល់សិស្សទាំងនោះ ឥតមានខ្ជិលច្រអូស ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

សិទ្ធត្ថោ នាម សម្ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិ តាវទេ
តមន្ធការំ នាសេត្វា ញាណាលោកំ បវត្តយិ ។
មម អញ្ញតរោ សិស្សោ សិស្សានំ សោ កថេសិ មេ
សុត្វាន តេ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ មមំ តទា ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
តស្សានុវត្តតិ ជនោ លាភោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ(១) ។
អធិច្ចុប្បត្តិកា ពុទ្ធា ចក្ខុមន្តោ មហាយសា
យន្នូនាហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ បស្សេយ្យំ លោកនាយកំ ។
អជិនំ មេ គហេត្វាន វាកចីរំ កមណ្ឌលុំ
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម សិស្សេ អាមន្តយឹ អហំ ។
ឧទុម្ពរិកាបុប្ផំវ(២) ចន្ទម្ហិ សសកំ យថា
វាយសានំ យថា ខីរំ ទុល្លភំ លោកនាយកំ ។

---

១ ឱ. ន ហេស្សតិ ២ ឱ. ឧទុម្ពរកបុប្ផំវ ។

លំដាប់នោះឯង ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ បានកើតឡើងហើយក្នុងលោក ទ្រង់ញុំាងសេចក្តីងងឹតដ៏ក្រៃលែងឲ្យវិនាសហើយញុំាងពន្លឺគឺញាណ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះមានសិស្សម្នាក់របស់ខ្ញុំ បានប្រាប់ដល់ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំ លុះពួកសិស្សទាំងនោះឮហើយ ទើបប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំ (ខ្ញុំក៏បានគិតថា) ព្រះសព្វញ្ញូ ជាលោកនាយក ព្រះអង្គបានកើតឡើងក្នុងលោកហើយ ជនតែងប្រព្រឹត្តតាមនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ឯអាត្មាអញគ្មានលាភនិងគេសោះ ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានបក្ខ មានយសធំ ព្រះអង្គទ្រង់កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរទៅមើលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គជាលោកនាយក ។ ខ្ញុំបានកាន់យកស្បែកខ្លា សំពត់សម្បកឈើនិងកុណ្ឌីទឹករបស់ខ្ញុំ ចេញអំពីអាស្រម ហើយហៅពួកសិស្សមកប្រាប់ថា ការឃើញនូវព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក កម្របុគ្គលបានដោយងាយ ដូចជាផ្កាឧទុម្ពរ ឬដូចជារូបនៃសត្វទន្សាយក្នុងដួងព្រះចន្ទ្រ ឬក៏ដូចជាទឹកដោះនៃសត្វក្អែក ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធោ លោកម្ហិ ឧប្បន្នោ មនុស្សត្តំបិ ទុល្លភំ
ឧភោសុ វិជ្ជមានេសុ សវនញ្ច សុទុល្លភំ ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ ចក្ខុំ លទ្ធាម នោ ករំ
ឯថ សព្វេ គមិស្សាម សម្មាសម្ពុទ្ធសន្តិកំ ។
កមណ្ឌលុធរា សព្វេ ខរាជិននិវាសិនោ
តេ ជដាភារភរិតា និក្ខម្មុ បវនា តទា ។
យុត្តមត្តំ បេក្ខមានា ឧត្តមត្ថំ គវេសិនោ
អាយន្តិ នាគចោតាវ(១) អសម្ភីតាវ កេសរី ។
អប្បតាសា អលោលុប្បា(២) និបកា សន្តវុត្តិនោ
ឧញ្ឆាយ ចរមានា តេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបាគមុំ ។

១ ម. អាសត្តិ ទោសរហិតា ។ ២ ឱ. អប្បកាសា អលីលុតា ។ ម. អប្បកិច្ចា អលោ-លុប្បា ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គកើតឡើង ក្នុងលោក និងភាពជាមនុស្ស ទាំងពីរនេះ កម្របុគ្គលបានដោយងាយ កាលបើហេតុទាំងពីរនេះមានហើយ ការស្តាប់ធម៌ ក៏កម្របុគ្គលបានងាយដែរ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានកើតហើយ ក្នុងលោក ពួកយើងឈ្មោះថាបាននូវចក្ខុ សេចក្តីចម្រើន នឹងមានដល់យើង អ្នកទាំងឡាយចូរមកចុះ យើងទាំងអស់ នឹងនាំគ្នាទៅកាន់សំណាក់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលនោះ ពួកតាបសទាំងអស់ ទ្រទ្រង់នូវកុណ្ឌីទឹក ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លា ទាំងក្របក តាបសទាំងនោះ ទ្រទ្រង់នូវភារៈគឺផ្នួងសក់ បានចេញទៅអំពីព្រៃ ។ តាបសទាំងនោះ ជាអ្នកស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ក្រឡេកមើលមួយជួរទឹមដើរមក ឥតមានសេចក្តីតក់ស្លុត បីដូចជាកូននៃដំរី ឬដូចជាកេសរាជ-សីហ៍ ឥតមានសេចក្តីតក់ស្លុតឡើយ ។ តាបសទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមិនតក់ស្លុត មិនឡេះឡោះ មានប្រាជ្ញាឆ្អិនឆ្អៅ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តរម្យទម តាបសទាំងអស់នោះ កាលត្រាប់រកផលាផល បានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើ ។

ទិយឌ្ឍយោជនេ ទេសេ(១) ព្យាធិ មេ ឧបបជ្ជថ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន តត្ថ កាលំកតោ អហំ ។
ចតុត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ.ម. សេសេ ។

ញ្ជាធិបានកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដែលនៅក្នុងប្រទេសប្រមាណ
មួយយោជន៍កន្លះ (អំពីព្រះពុទ្ធគង់នៅ) ខ្ញុំបាននឹកដល់ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើមរណកាល ក្នុងទីនោះ ។
ក្នុងកប្ប ៩៤ អំពីកន្លងកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានទ្ទូរ
សេចក្ដីសំគាល់ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃសេចក្ដីសំគាល់ទ្ទូរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំង
ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញ
ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី
កាត់ផ្ដាច់ទ្ទូរទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃ
ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទ្ធិ
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ឥតិយំ ភិសទាយកត្ថេរាបទានំ

(៧៣) ជិក្ខណ្ហាហំ[1] ទោ ត្ថារណ៏ ជ.ជ.ត.ត.ញ្ជ.ស.ត.

ខ.ទ.ភ.ម. ភ.ស.ំ ត.ត.ត. អ.ស.ន.ហ.ត.[2] អ.ហ.ំ ត.ធ. ។

ភ.ភ.ភ. ត.ម.ិ ស.ម.យ. យ. ប.ទ.ុ.ម.ុ.ត.ត.ស.ស.ហ.ណ.ា

ន.ត.ត.ក.ម.ត.ល.ជ.ភ.ព. ពុ.ទ.ធ.ា ភ.ជ.ស.ិ[3] អ.ន.ិ.ល.ញ.ជ.ស. ។

ជ.ន.ន.ត.ត.ា ប.ន.ុ.ត.ត.ូ.ល.ា.ន.ិ ស.ទ.ុ.ំ អ.ស.ជ.ជ.ស.ហ.ំ ត.ធ.

ខ.ទ.ុ.ំ ន.ិ.ជ.ជ.ណ. យ.ម.ា.ន.ា.ហ.ំ អ.ទ.ុ.ស.ំ ល.ោ.ក.ន.ា.ណ. យ.ក.ំ ។

ត.ត.ត.ត.ា ឋ.ិ.ត.ោ.ត.ោ ស.ន.ត.ត.ា អ.ា.ណ.ា.ចំ ល.ោ.ក.ន.ា.ណ.យ.ក.ំ

ម.ធ.ុ.ក.ិ.ស.ហ.ិ ស.ា.ត.ិ ឱ.ស.ម.ជ.ា ម.ុ.ន.ជ.ា.ល.ិ.ក.ិ ។

ប.ដ.ិ.ក.ណ.ណ.ា.ត.ុ ម.ម ពុ.ទ.ធ.ា អ.ន.ុ.ក.ម.ជ.ា.ណ.យ ច.ក.ខ.ុ.ម.ា

ត.ត.ោ ក.ា.រ.ុ.ណ.ិ.ត.ោ ស.ត.ា ជ.ិ.ណ.ហ.ិ.ត.ា ម.ហ.ា.ណ. យ.ស.ោ ។

ប.ដ.ិ.ក.ណ.ណ.ា ម.ម ភ.ិ.ក.ខ.ូ.ំ អ.ន.ុ.ក.ម.ជ.ា.ណ.យ ច.ក.ខ.ុ.ម.ា

ប.ដ.ិ.ក.ណ.ហ.ត.ា ស.ម.ូ.ន.ធ.ា អ.ត.ា.ា ម.ម អ.ន.ុ.ម.ោ.ទ.ន.ំ ។

---

១ ម. ឧ.ត.ណ.ណ.ាយ.ំ ។ ២ ឧ. ឃ.ស.ហ.ត.ុ ។ ម. ឃ.ស.ហ.ត.ុ ។ ៣ ឧ. ភ.ជ.ជ.ត.ិ ។

ភិសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៧.៣) កាលនោះ ខ្ញុំបានចុះកន្លងស្រះបោក្ខរណី ដែលដំរីនានាតែងអាស្រ័យ ខ្ញុំបានដកក្រអៀលយក ក្នុងស្រះនោះ ព្រោះហេតុនៃសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន ។ សម័យនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ដែលមានព្រះហឫទ័យល្អ ទ្រទ្រង់នូវសំពត់កម្ពលក្រហម ស្ដេចទៅតាមផ្លូវអាកាស ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកំពុងរលាស់នូវសំពត់ចង្សៀកលូ បានឮសំឡេង ខ្ញុំក្រឡេកមើលទៅខាងលើ ក៏បានឃើញព្រះលោកនាយក ។ ខ្ញុំឈរនៅក្នុងទីនោះឯង ហើយបានអ-ញ្ជជនាព្រះលោកនាយក ទាំងកំពុងកាន់ក្រអៀលយកមានរសផ្អែមដោយពាក្យថា ខ្ញុំ:ម្ចាស់សម្ជាហូរចេញអំពីក្រអៀលយក ។ សូមព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ មានចក្ខុ ជាសាស្តា មានយសធំ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ស្ដេចចុះមកអំពីអាកាសនោះ ហើយទ្រង់ទទួលដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះសម្ម-សម្ពុទ្ធមានចក្ខុ ទ្រង់ទទួលកិច្ចការបស់ខ្ញុំ ដោយសេចក្ដីអនុ-គ្រោះ លុះទ្រង់ទទួលហើយ ទ្រង់ធ្វើអនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា

សុចី ហោហិ មហាបុញ្ញ គតិ តុយ្ហំ សមិជ្ឈតុ
ឥមិនា ភិសទានេន លភស្សុ វិបុលំ សុខំ ៗ

ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ ជលជុត្តមនាមកោ
ភិក្ខមាទាយ សម្ពុទ្ធោ អម្ពរេនាគមា ជិនោ ៗ

តតោ ភិសំ គហេត្វាន អាគច្ឆឹ មម អស្សមំ
ភិសំ រុក្ខេ លគ្គិត្វាន មម ទានំ អនុស្សរឹ ៗ

មហាវាតោ វុដ្ឋហិត្វា សញ្ចាលេសិ វនំ តទា
អាកាសោ អភិនាទិត្ថ អសនិយា ផលន្តិយា ៗ

តតោ មេ អសនិបាតោ មត្ថកេ និបតិ តទា
សោហិ(១) និសិន្នកោ សន្តោ តត្ថ កាលំកតោ អហំ ៗ

បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ៗ
កលេវរម្មេ បតិតំ ទេវលោកេ រមាមហំ ៗ

---

១ ឱ. សោហំ ។

ម្នាលអ្នកមានបុណ្យប្រើន អ្នកចូរជាបុគ្គលដល់នូវសេចក្តីសុខចុះ គតិរបស់អ្នក ចូរសម្រេចចុះ អ្នកចូរបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ដោយការឲ្យនូវក្រអៅឈូកនេះចុះ ។ ព្រះសម្ងាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លុះទ្រង់ត្រាស់អនុមោទនានេះហើយ ព្រះដ៏នស្រីសម្ងាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ទទួលភិក្ខា ហើយស្តេចមកតាមផ្លូវអាកាស ។ ខ្ញុំបានកាន់យកក្រអៅឈូកអំពីទីនោះ ហើយមកអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានញ្ជរក្រអៅឈូកលើមែកឈើ ហើយនឹកនូវទានរបស់ខ្ញុំ ។ ត្រានោះ ឈ្ងាល់ធំបានតាំងឡើង ហើយញ្ជាំងព្រៃឲ្យញាប់ញ័រ អាកាសក៏ឮខ្ទ្ទើងដោយសំឡេងរន្ទះបាញ់ ។ ក្នុងកាលនោះ អសនិបាតធ្លាក់ត្រូវក្បាលខ្ញុំ ខ្ញុំនោះកំពុងអង្គុយ ក៏ធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ហើយបានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត សាកសពរបស់ខ្ញុំធ្លាក់ចុះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោក ។

តតិយំ ភិសទាយកត្ថេរាបទានំ

ឆឡាសីតិសហស្សានិ នារិយោ សមលង្កតា
សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋន្តិ ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
មនុស្សយោនិមាគន្ត្វា សុខិតោ ហោមហំ តទា
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
អនុកម្បិតកោ(១) តេន ទេវទេវេន តាទិនា
សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
សតសហស្សេឥតោ កប្បេ យំ ភិក្ខមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ៕

---

១ ឱ. អនុកម្បិតត្តា ។

ពួកនារីដម្ចឹនៗ១ពាន់ តាក់តែងគ្រឿងប្រដាប់ប្រដៃ តែងបំរើខ្ញុំ ចាំងល្ងាចចាំងព្រឹក នេះជាផលនៃការឲ្យក្រអៅឈូក ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានមកកាន់កំណើតនៃមនុស្ស ដល់នូវសេចក្តីសុខ សេចក្តីខ្វះខាតគ្រាគរបស់ខ្ញុំ មិនមានឡើយ ។ នេះជាផលនៃការថ្វាយក្រអៅឈូក ។ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកត្រេះតាទិបុគ្គលជាទេវតាកន្ធងទេវតានោះ អនុគ្រោះហើយ ក៏មានអាសវៈចាំងពួង អស់ឥតសេសសល់ ឥឡូវនេះកពជ្ជីរបស់ខ្ញុំ មិនមានឡើយ ។ ក្នុងកប្ប១ដ៏ មួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យកិ្ការ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យក្រអៅឈូក ។ កិលេសចាំងឆ្ពាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ងីដ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្លាប់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ភិសទាយកោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភិសទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្តុំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

(៧៤) ឧក្កិណ្ណោ ហិមវន្តស្ស សុកតោ អស្ស្ដមោ មម

ឧត្ដមត្ថំ ឧវេសន្តោ វសាមិ ឧវ្ដេ(១) ឥធ ។

លាភាលាភេន សន្ដុដ្ដោ ទ្ធូលេន ច ជលេន ច

អនោមសន្ដោ អចរិ(២) វសាមិ ឯកកោ(៣) អហំ ។

សុមេធោ ឆាម សម្ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្ដ្ជិ តាវ ទេ

ចតុសច្ចំ ឧកាសេតិ ឧទ្ធ្ដ្ជ្ជ មហាជនំ ។

---

១ ម. ឧ្ដ្ជ ។ ២ ម. ឧ្ដ្ជ ។ ៣ ម. ឯកកោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកិសាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភិសាយកត្ថេរាបទាន ។

ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៧៤) អាស្រមរបស់ខ្ញុំគេធ្វើហើយ ក្នុងទិសទក្សិណ
នៃហិមវន្តប្រទេស ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកំពុងសែងរកនូវប្រ-
យោជន៍ដ៏ទ្ធត្ថម នៅតែកន្លងព្រៃ ។ ខ្ញុំជាអ្នកសន្ធោសដោយ
លាភនិងអលាភ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តមិនបិតសំបក នៃមើមឈើ
និងផ្លែឈើ ហើយនៅតែម្នាក់ឯង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាម
សុមេធ: បានកើតក្នុងលោក ទ្រង់ស្រោចស្រង់នូវមហា-
ជន ហើយប្រកាសនូវសទ្ធម្មចាំង ៤ ក្នុងខណ:នោះ ។

បតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

នាហំ សុណោមិ សទ្ទំ នបិ មេ កោចិ សាសតិ
អដ្ឋវស្សេ អតិក្កន្តេ អស្សោសឹ លោកនាយកំ ។
អគ្គឹ នារុំ(១) និហរិត្វា សម្មជ្ជិត្វាន អស្សមំ
ខារិភារំ គហេត្វាន និក្ខមឹ បវនា អហំ ។
ឯករត្តឹ វសន្តោហំ គាមេសុ និគមេសុ ច
អនុបុព្វេន ចន្ទវតឹ តទាហំ ឧបសង្កមឹ ។
ភគវា តម្ហិ សមយេ សុមេធោ លោកនាយកោ
ឧទ្ធរន្តោ ពហូ សត្តេ ទេសេតិ អមតំ បទំ ។
ជនកាយមតិក្កម្ម វន្ទិត្វា ជិនសាគតំ(២)
ឯកំសំ អជិនំ កត្វា សន្ថវឹ លោកនាយកំ ។
តុវំ សត្ថា ច កេតុ ច ធជោ យូបោ ច បាណិនំ
បរាយណោ បតិដ្ឋា ច ទីបោ ច ទិបទុត្តមោ ។

ឯកវីសតិមំ ភាណវារំ ។

---

១ ឱ.ម. អគ្គិទារុំ ។ ២ ឱ. ជិនសាសនំ ។ ម. ជិនសាគរំ ។

ខ្ញុំមិនដែលបានស្តាប់នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទាំងឥតមានអ្នកណាមួយប្រៀនប្រដៅខ្ញុំឡើយ លុះកន្លង ៨ ឆ្នាំទៅ ទើបខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះលោកនាយក ។ ខ្ញុំបាននាំយកភ្លើងនិងទុសចេញហើយ បោសព្រាសអាស្រម រួចបានកែនូវអម្រែកចេញទៅ អំពីព្រៃធំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំនៅក្នុងស្រុកនិងនិគម អស់មួយរាត្រី ។ ហើយបានចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្មោះចន្ទវតី ដោយលំដាប់ ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសុមេធៈ ជាលោកនាយក ទ្រង់ស្រោចស្រង់ នូវពពួកសត្វជាច្រើន កំពុងសម្តែងនូវអមតបទ ។ ខ្ញុំកន្លងនូវពួកជនហើយថ្វាយបង្គំ នូវពាក្យប្រដៅនៃព្រះជិនស្រី បានធ្វើនូវស្បែកខ្លាឆៀងស្មាម្ខាង ហើយពោលសរសើរគុណ នៃព្រះលោកនាយកថា

ព្រះអង្គជាសាស្តា ដូចជាទង់ ដូចជាទង់ជ័យ ឬដូចប្រាសាទ ជាទីពឹងពំនាក់របស់ពួកសត្វ ជាប្រទីប ទ្រង់ឧត្តមជាងសត្វជើងពីរ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២១ ។

នេបុញ្ញោ ទស្សនេ ធីរេ តារេសិ ជនតំ តុវំ

នត្ថញ្ញោ តារកោ លោកេ តវុត្តរិត្តរោ(១) មុនេ ។

សក្កា ភវេ កុសគ្គេន បមេតុំ សាគរុត្តមោ(២)

ន ត្វេវ តវ សព្វញ្ញុ(៣) ញាណំ សក្កា បមេតវេ ។

តុលមណ្ឌោ(៤) ឋបេត្វាន មហិ(៥) សក្កា ធរេតវេ

ន ត្វេវ តវ បញ្ញាយ សមាណំ អត្ថិ ចក្ខុម ។

អាកាសោ មិនិតុំ សក្កា រជ្ជុយា អង្គុលេន ច

ន ត្វេវ តវ សព្វញ្ញុ សីលំ សក្កា បមេតវេ ។

មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ អាកាសោ ច វសុន្ធរេ(៦)

បរិមេយ្យានិ ឯតានិ អប្បមេយ្យោសិ ចក្ខុម ។

---

១ ម. តទុត្តរិត្តរោ ។ ២ ម. សាគរុត្តមេ ។ ៣ ឱ.ម. សព្វញ្ញូ ។ ៤ ឱ. តុលមណ្ឌលេ ។
៥ ឱ. មហី ។ ម. មហឹ ។ ៦ ឱ វសុន្ធរា ។

បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់មានព្រះប្រាជ្ញ
ដ៏ល្អិតក្នុងទស្សនញ្ញាណ ទ្រង់ញ្ញុំងពួកជនឲ្យត្រេង នឹងរក
បុគ្គលដ៏ទៃជាអ្នកចម្លងឲ្យលើសលុបជាងព្រះអង្គ ក្នុងលោក
មិនមានឡើយ ។ សមុទ្រសាគរដ៏ទូលាយ បុគ្គលអាចនឹងប្រ-
មាណដោយចុងស្លាវ៉ាបាន ឯសព្វញ្ញុតញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ
បុគ្គលមិនអាចប្រមាណបានឡើយ ។ ផែនដីបុគ្គលអាចដាក់
លើដងផ្ចាំង ដើម្បីថ្លឹងបាន បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ (ភ្នែកដ៏
ទៃ) ស្មើដោយបញ្ញារបស់ព្រះអង្គ មិនមានឡើយ ។ អា-
កាស គេអាចវាស់ដោយខ្សែ ឬដោយអង្គុលីបាន បពិត្រ
ព្រះសព្វញ្ញូ សីលរបស់ព្រះអង្គ បុគ្គលមិនអាចប្រមាណបាន
ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រក្តី
អាកាសក្តី ផែនដីក្តី របស់ទាំងអម្បាលនេះ បុគ្គលអាចប្រ-
មាណបាន ឯព្រះអង្គឥតមានបុគ្គលប្រមាណបានឡើយ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

ឆហិ គាថាហិ សព្វញ្ញុំ   កិត្តយិត្វា មហាយសំ

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន   តុណ្ហី អដ្ឋាសហំ តទា ។

យំ វទន្តិ សុមេធោតិ   ភូមិបញ្ញំ(១) សុមេធសំ

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា   ឥមា គាថា អភាសថ ។

យោ មេ ញាណំ បកិត្តេសិ   វិប្បសន្នេន ចេតសា(២)

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។

សត្តសត្តតិ កប្បានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ

សហស្សក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ ។

អនេកសតក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ

បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។

ទេវភូតោ មនុស្សោ វា   បុញ្ញកម្មសមាហិតោ

អនូនមនសង្កប្បោ   តិក្ខបញ្ញោ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ.ម. ភូរិបញ្ញំ ។ ២ ឱ. បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំបានសរសើរនូវព្រះសព្វញ្ញូ មានយសធំ ដោយព្រះគាថាចាំងឡាយ ៥ ហើយឈរផ្គងនូវអញ្ជលីនៅ ស្ងៀម ។ ជនចាំងឡាយតែងហៅ នូវព្រះមានព្រះភាគ អង្គណា ដែលមានព្រះបញ្ញាជូចផែនដី ទ្រង់ទំលាយបង់នូវ កិលេស ថាសុមេធ: ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់គង់ នៅក្នុងកណ្ណាលកិកុសង្ឆ ហើយត្រាស់នូវព្រះគាថាចាំង-ឡាយនេះថា

បុគ្គលណា បានសរសើរញាណរបស់តថាគត ដោយ ចិត្តជ្រះថ្លា តថាគត នឹងសរសើរនូវបុគ្គលនោះ អ្នកចាំង-ឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យតថាគតសម្តែងចុះ ។ បុគ្គលនោះ នឹងត្រេកអរ ក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ កប្ប នឹងបានជាធំ ជាងទេវតា សោយភាពជាស្តេចនៃទេវតា អស់មួយពាន់ ដង ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ច្រើនរយជាតិ នឹងបានគ្រប់ គ្រងប្រទេសភាពជ្ម ដ៏ធំទូលាយ នឹងគណនាកាលមិនបាន ។ បើ កើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស នឹងជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម មានសេចក្តីត្រិះរិះមិនខ្ចុនថយ ចាំងមានប្រាជ្ញាមោះមុត ។

តឹសកប្បសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
អគារា អភិនិក្ខម្ម បព្ពជិស្សតិកិញ្ចនោ
ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ ផុណិស្សតិ[1] ។
យតោ សរាមិ អត្តានំ យតោ បត្តោស្មិ សាសនំ
ឯត្ថន្តរេ ន ជានាមិ ចេតនំ អមនោរមំ ។
សំសរិត្វា ភវាភវេ សម្បត្តានុភវឹ អហំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ផលំ ញាណស្ស ថោមនេ ។
តិនគ្គី និព្វុតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។

---

១ ឱ. ម. ផុសិស្សតិ ។

ក្នុងនៅ ៣០.០០០ កប្ប ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូលនៃស្តេចឧក្កាក: ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ (កុលបុត្រនេះ) ជាអ្នកមិនមានកង្ខល់ ចេញចាកផ្ទះហើយបួសនឹងបានសម្រេចព្រះអរហត្ត ក្នុងអាយុ ៧ ឆ្នាំ ពីមុនតាំងពីកំណើតមក ។

ខ្ញុំលឹកឃើញនូវខ្លួន ដោយហេតុណា ខ្ញុំបានដល់នូវសាសនា ដោយហេតុណា ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងនូវវេទនា ដែលមិនជាទីត្រេកអរនៃចិត្តទេ ។ ខ្ញុំអង្គុយលៅមកក្នុងកពតកូចកពតធំហើយ តែងទទួលនូវសម្ផត្តិ ឯសេចក្តីខ្វះខាតកោគ:របស់ខ្ញុំ ឥតមានឡើយ នេះជាផលក្នុងការសរសើរនូវព្រះញាណ ។ ភ្លើង ៣ ប្រការរបស់ខ្ញុំ រលត់ហើយ កពតាំងពួង ខ្ញុំបានដកចេញចេញហើយ ខ្ញុំមានអាសវ:ទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ កពជ្ជីមិនមានទៀតឡើយ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

តិំសកប្បសហស្សម្ហិ យំ ញាណមភិថោមយិំ(១)

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលំ ញាណស្ស ថោមនេ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណត្ថវិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ញាណត្ថវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ញាណមថវិំ អហំ ។

ក្នុងកប្ប ២ ១០.០០០ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
សរសើរនូវព្រះញាណក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលក្នុងការសរសើរនូវព្រះញាណ ។ កិលេសទាំង
ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ
ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជា
ដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់
នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណត្តរិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ញាណត្តរិកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ បន្ធនមាលិយត្ថេរាបទានំ

(៧៩) បញ្ចកាមគុណេ ហិត្វា   បិយរូបេ មនោរមេ
អសីតិកោដិយោ ហិត្វា   បព្វជឹ អនគារិយំ ។
បព្វជិត្វាន កាយេន   បាបកម្មំ វិវជ្ជយឹ
វចីទុច្ចរិតំ ហិត្វា   នទីកូលេ វសាមហំ ។
ឯកកំ មំ វិហរន្តំ   ពុទ្ធសេដ្ឋោ ឧបាគមិ
នាហំ ជានាមិ ពុទ្ធោតិ   អកាសឹ បដិសន្ថារំ ។
កត្វា បដិសន្ថារំ   នាមគោត្តំ អបុច្ឆហំ
ទេវតា នុសិ គន្ធព្វោ   អាទុ[1] សក្កោ បុរិន្ទទោ ។
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ   មហាព្រហ្មា ឥធាគតោ
វិរោចសិ[2] ទិសា សព្វា   ឧទយំ សុរិយោ យថា ។
សហស្សារានិ ចក្កានិ   បាទេ ទិស្សន្តិ មារិស
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ   កថំ ជានេមុ តំ មយំ ។

---

១ ឱ. ឧទុ ។ ២ ឱ. ម. វិរោចេសិ ។

បន្ទូនមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៧៥) ខ្ញុំលះបង់ទ្រព្យកាមគុណ ចាំង ៥ ដែលមានសភាព ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត លះបង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ៨០ កោដិ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះខ្ញុំបួសហើយ បានរៀនទ្រទ្រង់ជាបកម្មដោយកាយ លះបង់ទ្រព្យចីវរ ហើយនៅ ដ៏ត្រាំ ដ ស្ងប់ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ស្តេចបាន ចូលមករកខ្ញុំ ដែលកំពុងនៅតែម្នាក់ឯង ខ្ញុំក៏មិនស្គាល់ព្រះ អង្គថាជាព្រះពុទ្ធទេ តែខ្ញុំបានធ្វើបដិសន្ថារ: ។ លុះខ្ញុំធ្វើបដិ-សន្ថារ:ហើយ បានសួរនូវនាមនិងគោត្រថា អ្នកជាទេវតា ឬជាគន្ធព្ព ឬមួយអ្នកជាព្រះឥន្ទ្រ ធ្លាប់ឲ្យទានក្នុងកាលមុន អ្នកជាអ្វី អ្នកជាបុត្ររបស់បុគ្គលណា ឬអ្នកជាមហាព្រហ្ម មកកន្លងទីនេះ បានញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺច្រាស ដូចព្រះ អាទិត្យកំពុងរះ ។ ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក្ខ ចក្ខុទាំងឡាយ មាន ពាន់មួយពាន់ ប្រាកដក្នុងបាទ (នៃអ្នក) អ្នកជាអ្វី អ្នក ជាបុត្ររបស់បុគ្គលណា ដូចម្តេចហ្ន៎ យើងនឹងស្គាល់អ្នក ។

បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ

ឆាមតោ ត្តំ ឧវេនេហិ សំសយំ អបនេហិ មេ
ឆម្ហិ ឆេកេ ឆ ឆន្ទ្ធ ឆម្ហិ សត្ថា ឧ ឆ្ជ្ជ ។
ព្រហ្មការេ ច ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ។

សូមអ្នកប្រាប់ នូវនាមនិងគោត្រ (របស់អ្នក) ចូរអ្នកនាំនូវ
សេចក្តីសង្ស័យរបស់ខ្ញុំចេញ ។

តថាគតមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធព្ព តថាគតមិន
មែនជាព្រះឥន្ទ្រ ធ្លាប់ឲ្យទានក្នុងកាលមុនទេ ។ មួយទៀត
តថាគតមិនមែនជាព្រហ្មទេ តថាគត ប្រសើរជាងជនពាំង
នោះ បានកន្ធត់នូវវិស័យរបស់ជនពាំងនោះ ហើយផ្តាច់
បង់នូវចំណងគឺកាម ។ តថាគតដុតបង់នូវកិលេសពាំងអស់
ហើយ បានដល់នូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ប្រសើរ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់នូវវាចា របស់ព្រះពុទ្ធនោះ ហើយពោលនូវ
ពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមហាមុនី បើព្រះអង្គជាសព្វញ្ញុពុទ្ធ
ជាមហាមុនី សូមព្រះអង្គគង់សិន ខ្ញុំនឹងបូជាព្រះអង្គ ព្រោះ
ព្រះអង្គជាអ្នកធ្វើនូវទីបំផុត នៃទុក្ខបានហើយ ។ ខ្ញុំបាន
ក្រាលនូវស្បែកខ្លាថ្វាយព្រះសាស្តា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គង់លើស្បែកខ្លានោះ ដូចជាសត្វសីហៈ ដែលបិតនៅលើ
ញាតនៃភ្នំ ។ ខ្ញុំបានឡើងភ្នំជាប្រញាប់ ហើយបេះយក
ផ្ទៃស្ងាយ ផ្ការ៉ាមនាង និងខ្ទឹមចន្ទន៍ដ៏មានជំនៃច្រើន ។

ទិប្បំ បគ្គយ្ហ តំ សត្ថុំ ឧបេត្វា លោកនាយកំ
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន សាលបុប្ផំ អបូជយឹ ។
ចន្ទនំ អនុលិម្បិត្វា អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វិបុលាយ ច បីតិយា ។
អជិនម្ហិ និសីទិត្វា សុមេធោ លោកនាយកោ
មម កម្មំ បកិត្តេសិ ហាសយន្តោ មមំ តទា ។
ឥមិនា ផលទានេន គន្ធមាលេហិ ចូភយំ
បញ្ចវីសេ កប្បសតេ ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។
អនូនមនសង្កប្បោ វសវត្តី ភវិស្សតិ
ឆព្វីសតិកប្បសតេ មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ ។
ភវិស្សតិ ចក្កវត្តី ចាតុរន្តោ មហិទ្ធិកោ
វេភារំ នាម(១) នគរំ វិស្សុកម្មេន មាបិតំ ។

---

១ ឱ. ម. វេភារំ នាម ។

ខ្ញុំបានលើកផ្ទង ទ្ទូរបស់ចាំងអស់ទ្ទុះ ជាប្រញ្ជាប់ ចេញ
ចូលទៅកព្រះលោកនាយក ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ បានបូជា
ផ្ការ៉ូវនាងដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំលាបទ្ទូវ ខ្ទឹមចន្ទ ហើយបាន
ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយដោយបីតិ
ដ៏ធំទូលាយ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសុមេធ: ជាលោកនា-
យក ដែលកំពុងគង់លើសែ្ទកទ្ទ ទ្រង់ញ្ញាំងខ្ញុំឲ្យរីករាយ
ហើយទ្រង់សម្តែង ទ្ទូវកុសលកម្មរបស់ខ្ញុំថា

ក្នុងកប្ទ ២.៥០០ បុគ្គលនេះ នឹងត្រេតអ ក្នុ
ទេវលោក ដោយហេតុចាំងពីរយ៉ាង គឺដោយការឲ្យ ទ្ទូវផ្ទៃ
ឈើនេះផង ដោយការឲ្យគ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្ការ៉ូ
ផង ។ បុគ្គលនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះមិនទ្ទនថយ ប្រ-
ព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃខ្លួន ក្នុងកប្ទ ២.៦០០ បុគ្គលនេះ
នឹងដល់ ទ្ទូវកាពជាមនុស្ស ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ
មានសមុទ្ទ ចាំង ៤ ជាព្រំប្រទល់ ចាំងមានបុទ្ធិ ឯទ ក្ទ
ឈ្ងាះ ១ ជាក្ទ ដែលវិស្ទ្ធកម្ម ១ ១ ១ ១ ១

បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ

ហេស្សតិ សព្វសោវណ្ណំ　នានារតនភូសិតំ
ឃតេនេវ ឧទាយេន　សំសរិស្សតិ យោនិយោ(១) ។
សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា　ទេវត្តេ អថ មានុសេ
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ　ព្រហ្មពន្ធុ ភវិស្សតិ ។
អគារា អភិនិក្ខម្ម　អនគារី ភវិស្សតិ
អភិញ្ញត្តិបត្តុយោ(២) ហុត្វា　និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ　សុមេធោ លោកនាយកោ
មម និជ្ឈាយមានស្ស　បក្កាមិ អនិលញ្ជសេ ។
តេន កម្មេន សុកតេន　ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ　តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
តុសិតតោ ចវិត្វាន　និព្វត្តឹ មាតុកុច្ឆិយា
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ　យម្ហិ គព្ភេ វសាមហំ ។
មាតុកុច្ឆិគតេ មយិ(៣)　អន្នបានញ្ច ភោជនំ
មាតុយា មម ឆន្ទេន　និព្វត្តតិ យទិច្ឆកំ ។

---

១ ឱ. យោនិសោ ។ ម សោ ភវេ ។ ២ ម. អភិញ្ញា បារគូ ។ ៣ ឱ. ម. មយ្ហំ ។

ទីក្រុងឈ្មោះវេការៈនោះ ជាមាសតាំងអស់ ស្ថិតស្ថានដោយ
រតនៈផ្សេង ៗ បុគ្គលនេះនឹងអន្ទោលទៅ កាន់កំណើតតាំង
ឆ្ងាយ ដោយទុក្ខាយនេះឯង ។ បុគ្គលនេះនឹងមានសេចក្តី
សុខ ក្នុងទីតាំងពួង គឺថា ក្នុងទេវតា ឬក្នុងមនុស្សលោក
លុះដល់បច្ឆិមភព នឹងបានជាព្រហ្មពន្ធ (ផៅពង្សនៃបុគ្គលដ៏
ប្រសើរ) ។ បុគ្គលនេះ នឹងចេញចាកផ្ទះ ទៅជាអ្នកបួស
ជាបុគ្គលដល់នូវត្រើយនៃអភិញ្ញា មិនមានអាសវៈ ហើយ
ចរិនិព្វាន ។

ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធៈ ជាលោកនាយក លុះទ្រង់
ត្រាស់នូវកម្មរបស់ខ្ញុំនេះហើយ កាលខ្ញុំកំពុងតែសំឡឹងមើល
ព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចចៀសចេញទៅ តាមផ្លូវអាកាស ។ ខ្ញុំលះ
បង់ពាក់កាយជារបស់មនុស្សហើយ ចូលទៅកើតក្នុងកតតុ-
សិត ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទុកនូវ
ចេតនានោះផង ។ លុះខ្ញុំច្យុតអំពីឋានតុសិត ចានមកកើត
ក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ខ្ញុំមិនខ្វះខាតកោគៈ ខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌នៃមាតា
ណា កាលខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌មាតានោះ ចាយក្តី ទឹកក្តី ភោជន
ក្តី តែងកើតឡើងសម្រាប់មាតា តាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ ។

ជាតិយា បញ្ចវស្សេន   បព្វជឹ អនគារិយំ
ឱរោបិតម្ហិ កេសម្ហិ   អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
បុព្វកម្មំ គវេសន្តោ   ឱរេន នទ្ទសំ[1] អហំ
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ   មម កម្មំ អនុស្សរឹ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ   នមោ តេ បុរិសុត្តម
តវ សាសនមាគម្ម   បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
តឹសកប្បសហស្សម្ហិ   សម្ពុទ្ធមភិបូជយឹ[2]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. នាទ្ទសំ ។ ២ ឱ. ម. យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ ។

ខ្ញុំមានអាយុ ៥ ឆ្នាំ ពីរ៉ាប់ពីឆ្នាំកំណើតមក ចូលទៅកាន់ផ្ទះ កាលដែលគេកំពុងតែការសត់ ខ្ញុំក៏ចូលសម្រេចព្រះអរហន្ត ។ ខ្ញុំកាលស្វែងរកនូវបុព្វកម្ម (របស់ខ្ញុំ) ក៏មិនបានឃើញបុព្វកម្មខាងអាយ តែបានឃើញនូវបុព្វកម្មរបស់ខ្ញុំកន្លងកប្បទី ៣០.០០០ ។ បពិត្របុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្របុរសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ខ្ញុំបានអាស្រ័យនូវសាសនារបស់ព្រះអង្គហើយ ទើបដល់នូវអចលបទគឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ កពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចន្ទនមាលិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចន្ទនមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ធាតុបូជកត្ថេរាបទានំ

(៧៦) និព្វុតេ លោកនាថម្ហិ សិទ្ធត្ថេ លោកនាយកេ

មម ញាតី សមានេត្វា ធាតុបូជំ អកាសហំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធាតុមភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធាតុបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបន្ទូនមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ ១ នូនមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ជាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៧៦) កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ: ជាលោកនាយក ស្ដេចបរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកញាតិ របស់ខ្ញុំ ហើយធ្វើនូវការបូជាព្រះធាតុ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាព្រះធាតុ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជា ព្រះធាតុ ។ កិលេសចាំងឆ្ងាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតិបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ជាតិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ

(៧៧) បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ ទេវលោ នាម តាបសោ
តត្ថ មេ ចង្កមោ អាសិ អមនុស្សេហិ មាបិតោ[១] ។
ជដាភារស្ស[២] ភរិតោ កមណ្ឌលុធរោ តទា[៣]
ឧត្តមត្ថំ គវេសន្តោ បវនា និក្ខមឹ តទា ។

---

១ ឱ. អមានុស្សេហិមាបិតោ ។ ២ ឱ ជដាភារេន ។ ៣ ម. សទា ។

១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធាតុបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធាតុបូជិកត្ថេរាបទាន ។

ឬទ្ធិគុណ្ឌ្យាទកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៧៧) ខ្ញុំកើតជាតាបស ឈ្មោះទេវលៈ នៅទៀប ភ្នំហិមពាន្ត ពួកអមនុស្សបានតាក់តែងទីបង្ក្រមឲ្យខ្ញុំ ក្នុងព្រៃហិមពាន្តនោះ ។ ក្នុងកាលនោះឯង ខ្ញុំបានប្រដាប់នូវ គ្រឿងប្រដាប់ គឺកូងសក់ ទ្រទ្រង់នូវកុណ្ឌីទឹក កំពុងតែ ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ចុងក្រោយ ហើយចេញទៅអំពីព្រៃ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ

ចុល្លាសីតិសហស្សានិ សិស្សា មយ្ហំ ឧបដ្ឋហុំ
សកកម្មាភិបសុតា វសន្តិ បវនេ តទា ។
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម អកំ បុឡិនចេតិយំ
នានាបុប្ផំ សមានេត្វា តំ ចេតិយំ អបូជយឹ ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា អស្សមំ បវិសាមហំ
សព្វេ សិស្សា សមាគន្ត្វា ឯតមត្ថំ អបុច្ឆិសុំ ។
បុឡិនេន កតោ ថូបោ យំ ត្វំ ទេវ នមស្សសិ
មយម្បិ ញាតុមិច្ឆាម បុដ្ឋោ អាចិក្ខ នោ តុវំ ។
និដ្ឋា នោ តេ[១] មន្តបទេ ចក្ខុមន្តោ មហាយសា
តេ ខោ អហំ នមស្សាមិ ពុទ្ធសេដ្ឋេ មហាយសេ ។

---

១ ម. និទ្ទិដ្ឋា នោ ។ យ. និទ្ទិដ្ឋា នុ ។

ក្នុងកាលនោះ សិស្សតាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ប្រមាណ ៨៤.០០០ នាក់ បានចូលមកនៅជុំវិញខ្ញុំ សិស្សតាំងនោះ មានសេចក្តីខ្ជាប់ខ្ជួនក្នុងកិច្ចការរបស់ខ្លួន ហើយនៅក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានចេញអំពីអាស្រម ហើយធ្វើព្រះចេតិយ ដ៏ហើយទៅដោយដីខ្សាច់ ខ្ញុំបានប្រមូលផ្ការាយ ។ ហើយបូជានូវព្រះចេតិយនោះ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងចេតិយនោះ ហើយបានចូលទៅកាន់អាស្រមវិញ ។

ពួកសិស្សតាំងអស់នាំគ្នាមកហើយ បានសួរសេចក្តីនេះថា បពិត្រទេវ: លោកថ្វាយបង្គំនូវព្រះស្តូបណា ព្រះស្តូបនោះ ដែលលោកធ្វើហើយ ដោយដីខ្សាច់ ម្យ៉ាងទៀត យើងខ្ញុំតាំងឡាយចង់ដឹង លោកកាលបើយើងខ្ញុំតាំងឡាយសួរហើយ សូមមេត្តាប្រាប់ដល់យើងខ្ញុំតាំងឡាយ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ទ្រង់មានចក្ខុ មានយសធំ (ប្រាកដ) ក្នុងបទរបស់មន្តនៃអ្នកតាំងឡាយ យើងឃើញហើយ តើ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្ងាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយនោះ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ។

កីទិសា តេ មហាវីរ សព្ពញ្ញូ លោកនាយកា

កថំវណ្ណា កថំសីលា កីទិសា តេ មហាយសា ។

ពត្តឹសលក្ខណា ពុទ្ធា ចត្តារីស[1] ទិជាបិច

នេត្តា គោបខុមា[2] តេសំ ជិញ្ជុកផលសន្និភា ។

គច្ឆមានា ច តេ ពុទ្ធា យុគមត្តញ្ច បេក្ខរេ

ន តេសំ ជាណុ នទតិ សន្ធិសទ្ទោ ន សុយ្យតិ ។

គច្ឆមានា ច សុគតា អតុរិតាវ[3] គច្ឆរេ

បឋមំ ទក្ខិណំ បាទំ ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា ។

---

១ ឱ.ម. បត្តាឡីស ។ ២ ឱ.ម. គោបមុខា ។ ៣ ឱ.ម. ឧទ្ទរត្តារិ ។

ព្រះសព្វញ្ញូ ទាំងនោះ ជាលោកនាយក ទ្រង់មានញ្ញាយាមធំ ប្រាកដដូចម្តេច មានគុណដូចម្តេច មានសីលដូចម្តេច ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងនោះមានយសធំ ប្រាកដដូចម្តេច ។

ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានលក្ខណៈ ៣២ មានព្រះទន្ត ៤០ គត់ មានកំណើតពីរដង ព្រះនេត្រនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ ស្រដៀងនឹងភ្នែកកូនគោ ប្រាកដស្អាតដោយផ្ទៃនៃទំពាំងមួរ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងនោះ កាលស្តេចនឹងទៅ ទ្រង់ក្រឡេកមើល នូវទីចម្ងាយមួយជួរនឹមផង ព្រះជាណុនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ មិនលាន់ឮសូរផង សំឡេងទី-តនៃព្រះជាណុ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ មិនឮសូរផង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងនោះ កាលស្តេចទៅ ក៏ទ្រង់ទៅដោយល្អ ទៅមិនបានរួសរាន់ (ទ្រង់ឈាន) នូវព្រះបាទខាងស្តាំជាដំបូង នេះជាធម្មតានៃព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ។

សត្តមំ បុព្វិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ

អសម្ភីតា ច តេ ពុទ្ធា   មិគរាជាវ កេសរី

នេក្ខំសេដ្ឋិ អត្ថានំ   នោ ច វេម្ភន្តិ បាណិនំ ។

មាយាតិមានតោ(១) មុត្តា   សមា សព្វេសុ បាណិសុ

អនត្តុក្កំសកា ពុទ្ធា   ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា ។

ឧប្បជ្ជន្តា ច សម្ពុទ្ធា   អាលោកំ ទស្សយន្តិ តេ

ឆព្វិការំ(២) បកាសេន្តិ(៣) កេវលំ វសុធំ ឥមំ ។

បស្សន្តិ និរយញ្ចេតេ   និព្វាតិ និរយោ តទា

បវស្សតិ មហាមេឃោ   ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា ។

ឦទិសា(៤) តេ មហានាគា   អតុលា តេ(៥) មហាយសា

វណ្ណតោ អនតិក្កន្តា   អប្បមេយ្យា តថាគតា ។

---

១ ឱ. មានាតិមានតោ ។ ២ ម. ឆប្បការំ ។ ៣ ឱ.ម. បកម្បេន្តិ ។ ៤ ឱ. ឯទិសា ។

៥ ឱ. អតុល្យា ច ។

មួយទៀត ព្រះពុទ្ធទាំងនោះ ទ្រង់មិនតក់ស្លុត បីដូចជា
កេសរពជសីហ៍ ជាស្តេចនៃម្រឹគ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់
មិនលើកតំកើងព្រះអង្គឯងផង ទាំងមិនបន្ទុះបង្ហាប់ពួកសត្ត
ផង ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់ផុតស្រឡះចាកមានះនិង
អតិមានះ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យស្មើចំពោះសត្ត្វទាំងពួង ទ្រង់
មិនលើកតំកើងព្រះអង្គឯង នេះជាធម្មតានៃព្រះសម្ពុទ្ធទាំង-
ឡាយ ។ មួយវិញទៀត ព្រះសម្ពុទ្ធទាំងឡាយនោះ កាល
កើតឡើង ទ្រង់សម្តែងនូវពន្ធ ទ្រង់ប្រកាសនូវផែនដីទាំង
អស់នេះ មានប្រការ ៦ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធទាំង
ឡាយ+ទ្ទុ ទ្រង់ទតឃើញនូវនរក នរកតែងរលត់ទៅវិញ
មហាមេឃ បង្ករភ្លៀងបុះមក នេះជាធម្មតានៃព្រះពុទ្ធទាំង
ឡាយ ។ ព្រះតថាគតទាំងនោះ ជាមហានាគប្រាកដ
ដូច្នេះ ព្រះតថាគតទាំងនោះ ទ្រង់មានយសធំ គេមិន
អាចថ្លឹងគុណបាន ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់មិនប្រព្រឹត្ត
ក្នុងចាកគុណ មានព្រះគុណគឺបុគ្គលមិនគប្ប្រាកប់បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អនុមោទិ្ធ មេ ភិក្ខូ សព្ពេ ឯ.ស្ស សតារ.ាត

ឥ.ាវ[1] ២ដ.ិ.ជ្ជ.ិ យ.ាសត្ថ យ.ាពលំ ។

២ដ.ិ.ូ.ជ.ន្ត.ិ ២ុ.ទ្ធ.ិ.ំ ឯ.ៃ ២ក.ម្ម.ាភ.ិ.ាសិ.ោ

ស.ន្ធ.ិ.ាន្ត.ា ២ម ភ.ិ.ក្ខូ ២ុ.ទ្ធ.ូ.ត្ត.ឥ.ាមាន.ាសា[2] ។

ឥ.ាន ២ាត.ា.ូ ២ុ.ិ.ាតា ២ោ.ាបុ.ត្ត.ោ ២ម.ាយ.ាសោ

ឧ.ាសិ.ិ.ជ្ជ.ិ ២ាតុ.ក.ុ.ជ.ិ.ិ.ិ ឧ.ាស.ាហ.ាសិ.ិ ២ាម.ាជ ។

អ.ាសិ.ិ.ម.ាសិ.ាតិ.ូ.ាម.ិ ២ន.ិ.ាមូ.ាហ.ិ.ជ.ិ.ោ[3] អ.ាហ.ំ

ស.ព្ពេ ឯ.ស្ស ២ម.ាក.ន្ត.ា អ.ាក.ន.ុ.ំ ២ម ស.ន្ត.ិ.ិ.ាកេ ។

ឧ.ាស.ោ.ាវ ២ម.ាហ.ិ ឧ.ឧ.ាតិ ២ម.ិ.ាក.ាជ.ាវ ២ុ.ាជ.ិ.ាតិ[4]

ស.ុ.ំ.ុ.ម.ាកេ.ាវ ស.ន.ិ.ាតិ[5] ២ាកេ.ាវ.ិ.ាតោ ២ាវ.ិ.ាសិ.ាតិ ។

---

១ ម. ២ាវ.ា ២ ។ ២ ម. ២ុ.ទ្ធ.ូ.ស.ាក.ត.ាមាន.ាសា ។ ៣ ១. ម. ២ង្ក.ាមូ.ាហ.ិ.ជ.ិ.ោ ២ិ.ាកេ ។ ៤ ១. ២ុ.ាជ.ិ.ាតិ ។ ម.ាកូ.ជ.ិ.ាតិ ។ ៥ ១. ស.ាទ.ូ.ាតិ ។

ពួកសិស្សទាំងអស់ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីគោរព បានអនុមោទនាតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំ សិស្សទាំងឡាយនោះ បាននាំគ្នាប្រតិបត្តិ គួរតាមសេចក្តីអង់អាច ទាំងគួរតាមកំឡាំងដោយប្រការដូច្នោះ ។ សិស្សទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ក្នុងការងាររបស់ខ្លួន នាំគ្នាបូជានូវព្រះចេតិយខ្ជាប់ សិស្សទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកជឿតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំ ជាអ្នកមានចិត្តដល់នូវភាពជាព្រះពុទ្ធ ។

ក្នុងកាលនោះ មានទេវបុត្តមួយអង្គ មានយសធំ ច្យុតចុះមកអំពីឋានតុសិត បានមកកើតក្នុងផ្ទៃមាតា លោកធាតុទាំងមួយមុឺន ក៏ញាប់ញ័រ ។ ខ្ញុំឋិតនៅក្នុងទីចង្ក្រមមិនឆ្ងាយអំពីអាស្រម ពួកសិស្សទាំងអស់ បានមកប្រជុំគ្នាក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ហើយសួរខ្ញុំថា ផែនដីបន្លឺ ដូចគោឧសភគាជស្រែកឡើងដូចស្តេចនៃម្រឹគ ពេទ៌ឡើងដូចជាក្រពើ តើជាវិបាកអ្វីហ្ន៎ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ

យំ បកិត្តេមិ សម្ពុទ្ធំ សិកតា ថូបសន្តិកេ
សោ ទានិ ភគវា សត្ថា មាតុកុច្ឆិមុបាគមិ ។
តេសំ ធម្មកថំ កត្វា កិត្តយិត្វា មហាមុនឹ
ឧយ្យោជេត្វា សកេ សិស្សេ បល្លង្កំ អាភុជឹ អហំ ។
ពលញ្ច វត មេ ខីណំ ព្យាធិកោ(១) បរមេនហំ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
សព្វេ សិស្សា សមាគន្ត្វា អកំសុ ចិតកំ តទា
កាលេវរំ មេ គយ្ហ ចិតកំ អភិរោបយុំ ។
ចិតកំ បរិវារេត្វា សីសេ កត្វាន អញ្ជលី
សោកសល្លបរេតា តេ វិកន្ទិំសុ សមាគតា ។

---

១ ឧ. វ្យាធិតោ ។ ម. ព្យាធិតោ ។

ចុងរឿងនុ្ងរាទកត្ថេរបទាន ទី ៣

ខ្ញុំកំពុងសរសើរនូវព្រះសម្ពុទ្ធអង្គណា ក្នុងទីដ៏ត្រៃនៃព្រះ
ស្តូបដែលធ្លាប់ធ្លាយដោយដីខ្ចាប់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រូ ចូលមកកាន់ផ្ទះនៃ
ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានធ្វើធម្មកថា ដល់សិស្សតាំងឆ្ងាយនោះ
ហើយសរសើរនូវព្រះមហាមុនី ក្នុងចិត្តនៃពួកសិស្ស ត្រូវ
ទៅលំនៅជារបស់ខ្លួនវិញ ហើយខ្ញុំអង្គុយពីនក្នុង ។
មួយទៀត ខ្ញុំអស់កំឡាំងណាស់ ព្រោះខ្ញុំមានកេតាញ្ជាធិជា
ទម្ងន់ ខ្ញុំលឹកនូវព្រះសម្ងាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ធ្វើមរណ-
ការ ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកសិស្សតាំងអស់
ចូលមកប្រជុំគ្នា ហើយធ្វើដើងក្ដ ក្នុងលើកសពរបស់ខ្ញុំដាក់
លើដើងក្ដ ។ សិស្សតាំងឆ្ងាយនោះ ចូលចាមកាមដើង
ក្ដ ហើយធ្វើនូវអញ្ជលីលើសិរ្ស: មានសតីសេចក្ដីសោក
ត្រូបសង្ហត់ ចូលមកប្រជុំគ្នាហើយ យំកន្ទ្រក់ក្នុងញ ។

តេសំ លាលប្បមានានំ អគមំ ចិតកន្តិកំ(១)

អហំ អាចរិយោ តុម្ហំ មា សោចិត្ថ សុមេធសា ។

សទត្ថេ វាយមេយ្យាថ រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា

មា វោ បមត្តា អហុត្ថ ខណោ វោ បដិបាទិតោ ។

សកេ សិស្សេនុសាសិត្វា ទេវលោកំ ឧបាគមឹ

អដ្ឋារស ច កប្បានិ(២) ទេវលោកេ អហោសហំ(៣) ។

សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ

អនេកសតក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជំ អការយឹ ។

អវសេសេសុ កប្បេសុ វោកិណ្ណំ សំសរឹ អហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧប្បានស្ស ឥទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. អគមាសឹ ចិតន្តកា ។ ម. អគមំ ចិតកំ តទា ។ ២ ឱ. អដ្ឋារសាហំ កប្បានិ ។

៣ ឱ. រម្មឹ អហំ ។ ម. រមាមហំ ។

កាលសិស្សចាំងឡាយនោះ កំពុងតែយំរៀបចប់ ខ្ញុំក៏មកកាន់ដើងក្ដារ ហើយបានពោលថា ម្នាលអ្នកចាំងឡាយមានបញ្ញាស្ម ! យើងហ្នឹងហើយជាអាចារ្យរបស់អ្នក អ្នកចាំ-ងឡាយកុំសោកស្ដាយឡើយ ។ អ្នកចាំងឡាយកុំខ្ជិលច្រអូសចូរនាំគ្នាព្យាយាម ក្នុងប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ចាំងយប់ចាំងថ្ងៃចុះ អ្នកចាំងឡាយកុំមានសេចក្ដីប្រមាទឡើយ ១ណ:របស់អ្នកចាំងឡាយ ដល់ក្រាកដហើយ ។ លុះខ្ញុំប្រៀនប្រដៅនូវពួកសិស្សរបស់ខ្លួនរួចហើយ ខ្ញុំក៏ត្រឡប់ទៅឯទេវលោកវិញ ខ្ញុំបានកើតក្នុងទេវលោក អស់ ១៨ កប្ប ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្ដិ អស់ ៥០០ ដង ខ្ញុំបានទទួលសម្បត្ដិជាទេវតាអស់ច្រើនរយដង ។ ក្នុងកប្ចាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំបានអន្ទាលទៅកាន់ភពដ៏ច្រឡូកច្រឡំ តែខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិឡើយ នេះជាផលនៃការកសាងព្រះចេតិយ១ប្ចាប់ ។

សត្តមំ បុប្ផិតុញ្ញាទកត្ថេរាបទានំ

យថា កោមុទិកេ មាសេ ពហូ បុប្ផន្តិ បាទបា
តថេវាហម្បិ សមយេ បុប្ផិតោម្ហិ មហេសិនា(១) ។
វីរិយំ មេ ធុរធោរយ្ហំ យោគក្ខេមាធិវាហនំ
នាគោវ ពន្ធំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. មហេសិនោ ។

ឈើតាំងឡាយជាច្រើន តែងរីកផ្ការីកដ្ឋានជាទីរីកនៃផ្ការីកមុខ យ៉ាងណាមិញ ឯខ្លួនខ្ញុំក៏ជានរីកហើយក្នុងលទ្ធិ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលព្រះអគ្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំដូច្នោះដែរ ។ ខ្ញុំមានញ្ញាយោម ជាទីនាំទៅនូវធុរៈ ដល់ហើយនូវព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃយោគៈ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះជានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន អំពីកប្ប១នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះជានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំជានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំជានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បុឌ្ឍនុប្ជានគោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ **អភាសិត្ថាតិ** ។

បុឌ្ឍនុប្ជានត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ឥសិណិយត្ថេរាបទានំ

(៧៨) អត្ថទស្សី តុ ភគវា សយម្ភូ លោកនាយគោ

វិនតានទិយា តីរេ ឧបគញ្ជិ ឥមាគតោ ។

ឧទ្ធ អភិនិក្ខ្ម ភិក្ខ្ជ ភវិតោ ចរេ

ពុទ្ធ តវ តុ ភាមោ ឧបេសិ លោកនាយកំ ។

អកិ្ជ ហ ភ ម ពុ ទ្ធ អត្ថទស្ស មហាមុនិ

អហ ត ភ ភ យ ស្ជ ទ ុ ក្ខ ស្ស ន ន ្ត ្ជ ្ជ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុណ្ឌ្ឍិនុប្បាទកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវ
គាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុណ្ឌ្ឍិនុប្បាទកត្ថេរាបទាន ។

ឥសិទាសត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៧៨) ព្រះតថាគត មានព្រះភាគ ព្រះនាម
អត្ថទស្សី ជាព្រះសយម្ភូ ជាលោកនាយក ស្តេចបាន
ចូលទៅទៀបច្រាំងស្ទឹងវិនតា ។ ខ្ញុំជាអណ្តើក គោចក្នុង
ទឹក បានដើរមកពីទឹក មានប្រាថ្នានឹងចម្រើន នូវព្រះពុទ្ធ
ជាម្ចាស់ បានចូលទៅជិតព្រះលោកនាយក ហើយពោល
ថា បពិត្រព្រះមហាមុនី សូមព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះនាម-
អត្ថទស្សី ទ្រង់ឡើងគង់លើខ្នងនៃខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
នឹងចំឡងព្រះអង្គ ព្រោះព្រះអង្គបានធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ។

អដ្ឋមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

មម សង្កប្បមញ្ញាយ អត្ថទស្សី មហាយសោ
អារោហិត្វាន(១)មេ បិដ្ឋី អដ្ឋាសិ លោកនាយកោ ។
យតោ សរាមិ អត្តានំ យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ
សុខំ មេ តាទិសំ នត្ថិ ផុដ្ឋេ បាទតលេ យថា(២) ។
ឧត្តរិត្វាន សម្ពុទ្ធោ អត្ថទស្សី មហាយសោ
នទីតីរម្ហិ ឋត្វាន ឥមា គាថា អភាសថ ។
យាវតា វត្តតេ ចិត្តំ គង្គាសោតំ(៣) តរាមហំ
អយញ្ច(៤) កច្ឆបោ រាជា តារេតិ(៥) មម បុញ្ញវា ។
ឥមិនា ពុទ្ធតរណេន(៦) មេត្តចិត្តវតាយ ច
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។
ទេវលោកា ឥធាគន្ត្វា សុក្កមូលេន ចោទិតោ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា កង្ខាសោតំ តរិស្សតិ ។

---

១ ម. អភិរូហិត្វា ។ ២ ឱ យថា បាទតលេ មុនិតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ម. កង្ខាសោតំ ។
៤ ឱ អយំ ហិ ។ ៥ ម. តារេសិ ។ ៦ ម. ពុទ្ធរតនេន ។

ព្រះអត្ថទស្សី មានយសធំ ជាលោកនាយក ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំហើយ ក៏ឡើងគង់លើខ្នងរបស់ខ្ញុំ ។ លោណ ខ្ញុំលឹកឃើញនូវខ្លួន លោណ ខ្ញុំដល់នូវភាពដ៏ធ្ងន់ហើយ លោនោះ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីសុខបែបនោះសោះឡើយ ដូចជាផ្ទៃនៃបាតដើង (ដែលត្រូវបន្ទា) មុត ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមអត្ថទស្សី មានយសធំ ទ្រង់ធ្ងន់ដល់ត្រើយហើយ ព្រះអគ្គបិតានៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង ហើយទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះថា

ចិត្តប្រព្រឹត្តទៅ ដកបណ្ណ តថាគតធ្ងន់នូវក្រសៃ នៃសេចក្តីសង្ស័យបាន ដកបនោះ ចំណែកអណ្តើកនេះនឹងបានកើតជាស្តេចមានបុណ្យ ព្រោះបានចម្ងន់នូវតថាគត ។ អណ្តើកនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ១.៨០០ កប្ប ដោយការចម្ងន់ព្រះពុទ្ធនេះផង ដោយមេត្តាចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅនេះផង ។ លុះច្យុតចាកទេវលោក មកកើតលោកនេះ ត្រូវកុសលមូលជាស់ត្រឿនហើយ នឹងអង្គុយនៅលើអាសនៈតែមួយ ហើយធ្ងន់នូវក្រសៃ នៃសេចក្តីសង្ស័យបាន ។

យថាបិ ភន្ទ្ទកេ ខេត្តេ ពីជំ អបម្ហិ ភេ បិតំ
សម្ម ធារ បវស្ស ន្តេ[1] ផលំ តោ សេតិ ភ ស្ស ភ ។
ត ថ ទ ធ ពុ ទ្ធ ភ ្ជ ្ជ ត ្ត ំ សម្ម ា ស ម ្ព ុ ទ ្ធ ។ ។
សម្ម ធារ បវ ្ជ ្ជ ន ្ត ។[2] ផ ល ំ ម ំ ។ ។
ប ធ ា ន ំ ប ហ ិ ត ។ ្ត ្ត ្ម ិ ។ ។ ។ ។
ស ្ព ា ស ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
 អ ្ជ ្ជ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ទ ុ ្ក ្ត ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ក ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ន ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ស ្ន ា ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ត ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ស ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។
ត ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។

---

១ ម. ២ ១. ។

ពួជសូម្បីមានប្រមាណតិច ដែលបុគ្គលព្រោះហើយក្នុងស្រែដ៏ល្អ កាលក្ងៀតញ៉ាំងធារទឹកឲ្យធ្លាក់ចុះដោយល្អ ផលរមែងញ៉ាំងអ្នកស្រែឲ្យត្រេកអរបាន ដូចម្តេចមិញ ។ ពុទ្ធ-ខេត្តនេះ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងហើយ រមែងញ៉ាំងធារគឺផល ឲ្យធ្លាក់ចុះដោយប្រពៃ ផលនឹងញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យត្រេកអរបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់សេចក្តីព្យាយាម ហើយជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មិនមានឧប-ធិក្កិលេស បានកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្ប ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើកុសល-កម្មក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការចម្លងព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

នវមំ ធម្ម្ករិបិត្ត្ភេរាបទានំ

ឧដ្ឋិតម្ហិ ច តស្ស្ជ រ៉ាមោ ក្ខ្ជ្ជ ឧ ច ឧ ដ្ឋ ្ជ ម

ជ ន ្ជ ភ ិ ញ ្ជ ឧ ដ ្ ឋ ិ ត ា ក ត ំ ព ុ ទ ្ ធ ្ ស ្ ស ា ស ន ្ ត ។

ឥ ត ្ ថ ំ ឧ ទ ិ ំ អ យ ្ ម ា ត ร ณ ิ ย ោ ช ะ ภ ะ ส ม า

ค า ถ า ย ោ អ ภ า ส ิ ต ្ ว า ติ ។

ตรณิยเถรสฺส อปทานํ สมตฺตํ ।

នវមំ ធម្ម្ករិបិត្ត្ភេរាបទានំ

(៣៩) យ ទ ា ធ ី ป ญ ฺ ญ ะ ภ ะ ព ุ ท ฺ ธ ោ ส ุ ม ेธ ํ ฯ ค ะ ว ิ ํ ฉ ิ ท ฺ ท ะ ว ะ

អ ป ร ิ เ ม ย ฺ ย ะ ส ะ โ ค ก ะ ป ฺ ป ะ អ ย ํ พ ุ ท ฺ ธ ោ ภ ว ิ ส ฺ ส ติ ។

ส ม ส ฺ ส ช ะ ต ิ ก า ม า ต า ม า ย า ต ม ฺ ห ิ ภ ว ิ ส ฺ ส ติ

ป ิ ต า ส ุ ท ฺ ธ ะ ธ ะ โ น ต ม ฺ ห ิ อ ย ํ โ ห ส ฺ ส ติ โ ค ต ะ โ ม ฯ

 បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតរណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ធម្មរុបិត្ត្រោបទាន ទី ៩

(៧៩) កាលណា ព្រះជិនសិរីសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះនាម
ទីបង្ករ: ទ្រង់ព្យាករនូវព្រះសុមេធតាបសថា សុមេធតាបស
នេះ នឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងអបរិមេយ្យកប្ប (កប្ប
ពាប់មិនបាន) អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះមាតាបង្កើតនៃព្រះពុទ្ធនេះ
ព្រះនាមមាយា ព្រះបិតា ព្រះនាមសុទ្ធោទន: សុមេធ-
តាបសនេះ នឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម: ។

បធានំ បទហិត្វាន កត្វា ទុក្ករការិកំ

អស្សត្ថមូលេ សម្ពុទ្ធោ ពុជ្ឈិស្សតិ មហាយសោ ។

ឧបតិស្សោ កោលិតោ ច អគ្គា ហេស្សន្តិ សាវកា

អានន្ទោ នាមុបដ្ឋាកោ(១) ឧបដ្ឋិស្សតិមំ ជិនំ ។

ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច អគ្គា ហេស្សន្តិ សាវិកា

ចិត្តោ អាឡវកោ ចេវ អគ្គា ហេស្សន្តុបាសកា

ខុជ្ជុត្តរា នន្ទមាតា អគ្គា ហេស្សន្តុបាសិកា

ពោធិ ឥមស្ស ធីរស្ស(២) អស្សត្ថោតិ បវុច្ចតិ ។

ឥទំ សុត្វាន វចនំ អសមស្ស មហេសិនោ

អាមោទិតា នរមរូ នមស្សន្តិ កតញ្ជលី ។

តទាហំ មាណវោ អាសឹ មេឃោ នាម សុសិក្ខិតោ

សុត្វា ព្យាករណំ សេដ្ឋំ សុមេធស្ស មហាមុនិ(៣) ។

---

១ ឱ. ម. អានន្ទោ នាម នាមេន ។ ២ ឱ. ម. វីរស្ស ។ ៣ ឱ. ម. មហាមុនេ ។

សុមេធតាបសនេះ តំកល់ទុកនូវសេចក្ដីព្យាយាមហើយ ធ្វើនូវទុក្ករកិរិយា នឹងបានត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មុទ្ធ មានយសធំ ក្រោមមូលនៃអស្សត្ថព្រឹក្ស ។ ភិក្ខុឈ្មោះទបតិស្ស: ១ ឈ្មោះ ភោលិត: ១ នឹងបានជាសាវ័កដ៏ប្រសើរ ភិក្ខុជាអ្នកទបដ្ឋាក មាននាមថា អានន្ទ នឹងបំរើនូវព្រះជិនស្រីអង្គនេះ ។ ភិក្ខុ-នីឈ្មោះខេមា ១ ឈ្មោះទប្ផលវណ្ណា ១ នឹងបានជាសាវិ-កា ដ៏ប្រសើរ គហបតីឈ្មោះចិត្ត: ១ ឈ្មោះហត្ថវ: ១ នឹងបានជាឧបាសក ដ៏ប្រសើរ ។ នាងខុជ្ជុត្តរ ១ នាងនន្ទ-មាតា ១ នឹងបានជាឧបាសិកាដ៏ប្រសើរ ដើមឈើសម្រាប់ត្រាស់ដឹងនៃអ្នកប្រាជ្ញអង្គនេះ គេហៅថាអស្សត្ថព្រឹក្ស ។

ពួកមនុស្សនិងទេវតា បានឲ្យព្រះពុទ្ធដីកានេះ នៃព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ក៏មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាធ្វើអញ្ជលីនមស្ការ ។ បពិត្រព្រះមហា-មុនី កាលនោះ ខ្ញុំជាមាណព ឈ្មោះមេឃ: អ្នកសិក្សាប្រពៃ បានឮពាក្យព្យាករណ៍ដ៏ប្រសើរ នៃសុមេធតាបស ។

នវមំ ធម្មរុចិត្ថេរាបទានំ

សំវិស្សដ្ឋោ ភវិត្វាន   សុមេធេ ករុណាលយេ(១)
បព្វជន្តញ្ច តំ ធីរំ   សហា ច អនុបព្វជឹ ។
សំវុតោ បាដិមោក្ខស្មឹ   ឥន្ទ្រិយេសុ ច បញ្ចសុ
សុទ្ធាជីវោ សតោ ធីរោ(២)   ជិនសាសនការកោ ។
ឯវំ វិហរមានោហំ   បាបមិត្តេន កេនចិ
និយោជិតោ អនាចារេ   សុមគ្គា បរិធំសិតោ ។
វិតក្កវសិកោ(៣) ហុត្វា   សាសនតោ អបក្កមឹ
បច្ឆា តេន កុមិត្តេន   បយុត្តោ មាតុឃាតនំ ។
អការឹនន្តរិយញ្ច(៤)   ឃាតយឹ ទុដ្ឋមានសោ
តតោ ចុតោ មហាវីចឹ   ឧបបន្នោ សុទារុណំ ។
វិនិបាតំ គតោ សន្តោ   សំសរឹ ទុក្ខិតោ ចិរំ
ន បុនោ អទ្ទសំ ធីរំ   សុមេធំ នរបុង្គវំ ។

---

១ ឱ.ម. ករុណាសយេ ។ ២ ឱ. ម. វីរោ ។ ៣ ឱ. វិតក្កវសគោ ។ ៤ ឱ. អករិម-នន្តរិយញ្ច ។

ខ្ញុំសិទ្ធស្ថាលនឹងសុមេធតាបស មានកុណ្ណាជាលំនៅ ខ្ញុំក៏
ចានបួសតាមតាបស ជាអ្នកមានញ្ញាយាម ដែលទ្រង់ផ្ទួស
នោះ ។ ខ្ញុំសង្ស្រមកងចាដ៏ធ្ងន់ ក្ងងឥន្ទ្រិយចាំង ៥
ផង មានអាជីវៈដ៏បរិសុទ្ធ មានសតិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នក
ធ្វើតាមពាក្យប្រដៅ នៃព្រះជិនស្រី ។ កាលខ្ញុំនៅជាមួយ
នឹងចាបមិត្តណាមួយ យ៉ាងនេះ ក៏ចានប្រកបក្ងងអនាចារ
ហើយឃ្លាតចាកផ្លូវដ៏ល្អ ។ ខ្ញុំជាអ្នកលុះក្ងងអំណាចវិតក្ក:
ចានបៀសចេញអំពីសាសនា លោកក្រោយមក ខ្ញុំចាន
ប្រកបដោយចាបមិត្តអាក្រក់នោះទៀត ក៏ប្រព្រឹត្តធ្ងន់ទ្ធមាតុ-
ឃាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទ្ធ ចានធ្ងើអនន្តរិយកម្ម គឺសម្ងាប់
មាតា ខ្ញុំឃ្ជាតអំពីអត្ថភាពនោះ ចានទៅកើតក្ងងមហាអវីចិ
នរក ដ៏អាក្រក់ក្រៃពេក ។ ខ្ញុំទៅកើតក្ងងអសុរកាយ ដល់
ទ្ធវិសេចក្ដីទុក្ខ អន្ទោលទៅអស់កាល ជាយូរអង្ងែ លែង
ចានយើញព្រសុមេធតាបស ជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរជាងជន ។

អស្មឹ កប្បេ សមុទ្ទស្មឹ មច្ឆោ អាសិ តិមិង្គលោ(១)
ទិស្វាហំ សាគរេ ណាវំ គោចរត្ថមុបាគមឹ ។
ទិស្វា មំ វាណិជា ភីតា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរុំ
គោតមោតិ មហាឃោសំ សុត្វា តេហិ ឧទីរិតំ ។
បុព្វសញ្ញំ សរិត្វាន តតោ កាលំ កតោ អហំ
សាវត្ថិយំ កុលេ ឥទ្ធេ(២) ជាតោ ព្រាហ្មណជាតិយំ ។
អាសឹ ធម្មរុចិ នាម សព្វបាបជិគុច្ឆកោ
ទិស្វាហំ លោកបជ្ជោតំ ជាតិយា សត្តវស្សិកោ ។
មហាជេតវនំ គន្ត្វា បព្វជឹ អនគារិយំ
ឧបេមិ ពុទ្ធំ តិក្ខត្តុំ រត្តិយា ទិវសស្ស ច ។

---
១ ម. តិបិង្គលោ ។ ២ ឱ. ឱទ្ធេ ។

ក្នុងកប្ប១នេះ ខ្ញុំបានកើតជាត្រីសមុទ្រ ឈ្មោះតិមិङ्गलः បាន
ឃើញសំពៅកងសាគរ ក៏ចូលទៅជិតដើម្បីអាហារ ។ ពា-
ណិជតាងឡាយ បានឃើញខ្ញុំហើយ ក៏មានសេចក្តីកិតក័យ
បានតាំងគ្នារំលឹកគុណ នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ថាគោតមៈ ។
ដូច្នេះ ខ្ញុំក៏បានឮសំឡេងគឹកកងខ្លាំង ដែលពួកពាណិជតាង
នោះពោលហើយ ។ ខ្ញុំរលឹកឃើញ នូវសញ្ញាអំពីដើម ក
អំពីនោះមក ខ្ញុំធ្វើនូវមរណកាល បានទៅកើតក្នុងកំណើត
នៃព្រាហ្មណ៍ ជាត្រកូលស្តុកស្តម ក្នុងក្រុងសាវ៉ាត្ថី ។ ខ្ញុំមាន
ឈ្មោះធម្មរុចិ ជាអ្នកខ្ចីមរតើមនូវបាបតាងពួង មានអាយុ ៧
ឆ្នាំពីមុនអំពីកំណើត បានឃើញព្រះពុទ្ធជាតន្ធី ក្នុងលោក ។
ខ្ញុំបានទៅកាន់វត្តជេតពនដ៏ប្រសើរ ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ
ចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធ អស់ការៈ ៣ ដង ពាល់ឃ្លាកាលថ្ម ។

តទា តិស្សា មុនិ អាហ សរ ជម្ពុធីតិ មំ
តតោហំ អវចំ តុទ្ទិំ បុត្តកម្មំ វិការិតំ ។

សុចិរំ សតបុញ្ញលក្ខណំ
បតិបុត្តេន វិសុទ្ធិបច្ចយា[១]
អហមជ្ជ សុបេក្ខនំ វត
តវ បស្សាមិ និរុបមំ វិគ្គហំ ។
សុចិរំ វិហិតំ នុ តេ មយា[២]
សុចិរក្ខេន ចិរាវិសោសិតា[៣]
សុចិរំ អមលំ វិសោធិតំ
នយនំ ញាណមយំ មហាមុនេ ។
ចិរកាលសមង្គិតោ[៤] តយា
អវិនដ្ឋោ បុនរន្តរំ[៥] ចិរំ
បុនរជ្ជ សមាគតោ តយា
ន ហិ នស្សន្តិ កតានិ គោតម ។

---

១ ខ. ម. ន វិសុទ្ធបច្ចយិំ ។ ២ ខ. វិហតតមោ មយា ។ ម. វិហតត្តមោ តយា ។ ៣ ខ.ម. នទីវិសោសិតា ។ ៤ ខ. ចិរកាលំ សមាគតោ ។ ម. ចិរកាលសមង្គិសោ ។ ៥ ខ.ម. បុនរន្តរំ ។

កាលនោះ ព្រះមុនីបានទតឃើញខ្ញុំហើយ ក៏ត្រាស់ថា នែធម្មរុចិ អ្នកចូរលើកតអំពីនោះទៅ ។ ខ្ញុំបានពោលនូវបុព្វកម្មដែលខ្លួនខ្ញុំបានអប់រំហើយ ថ្វាយព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ថា

ខ្ញុំខានបានឃើញព្រះពុទ្ធ មានបុញ្ញលក្ខណៈច្រើន មានវិសុទ្ធិជាបច្ច័យក្នុងកាលមុន អស់កាលយូរហើយ ទើបតែក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គ ដ៏គួររមិលមើល រកបុគ្គលប្រៀបពុំបាន ។ ខ្ញុំបានតំកល់បុណ្យចំពោះព្រះអង្គអស់កាលយូរ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានឲ្យរីងស្ងួតមិនមានសេសសល់ ដោយការរក្សាដ៏ស្អាត បពិត្រព្រះមហាមុនី ក្នុងគឺញាណមិនមានមន្ទិល ខ្ញុំបានដំរះហើយអស់កាលយូរ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបជាមួយនឹងព្រះអង្គ អស់កាលដ៏យូរ មិនវិនាសក្នុងចន្លោះថ្មីទៀត អស់កាលដ៏យូរ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបព្រមជាមួយនឹងព្រះអង្គម្ដងទៀត បពិត្រព្រះគោតមៈ អំពើទាំងឡាយដែលខ្ញុំបានធ្វើ មិនវិនាសឡើយ ។

កាលេ សា ឈាបិតា ម្ហ្យ ឆវ សេ្ត សម្ហ្ហ តា

ឆ្ការ ពន្ធ ន ដេ ត្ថ ទ ម ភ ម អ ជ ាសកេ ។

ស្ទ ាកតំ ១ ១ ដ ម អ ាសិ ម ម ពុ ទ ្ធ ស ្ស ស ន ្ត ិ ក

ត ិ ស ្ស ា ទ ិ ដ ្ឋ ា អ ន ុ ប ្ប ន ្ន ា ក ា ត ំ ព ុ ទ ្ធ ស ្ស ស ា ស ន ំ ។

ប ដ ិ ស ម ្ភ ិ ទ ា ច ត ុ ស ្ស ា ទ ិ ដ ្ឋ ោ ឆ ្ម ា ប ិ ច អ ដ ្ឋ ម េ

ជ ន ្ម ភ ិ ញ ្ញ ា ស ច ្ឆ ិ ក ត ា ក ា ត ំ ព ុ ទ ្ធ ស ្ស ស ា ស ន ន ្ត ិ ។

ឥ ត ្ថ ំ សុ ត ំ អ យ ្ម ា ធ ម ្ម ុ ច ិ ថ េ រ ោ ឥ ម ា គ ាថ ា យ ោ

អ ភ ាស ិ ត ្ថ ាត ិ ។

ធ ម ្ម ុ ប ិ ត ្ត េ ស ្ស អ ប ទ ា ន ំ ស ម ត ្ត ំ ។

ទ ស ម ំ ស ា ល ម ณ ្ឌ ប ិ យ ត ្ថ េ ร ា ป ท า น ํ

(៨០) អ ជ ្ឈ ិ ត ហ ោ ត ្វ ា ស ា ล ว ร ํ ส ุ ก ต ํ อ ส ฺ ส ุ ม ํ ม ม

ส า ล ป ุ ป ฺ ผ ํ ห ิ ต ํ ส ํ ฆ ํ ฉ ฺ ท ํ ว ส า ม ิ ป ว เ ร ฉ ต า ฯ

ក៏លេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួន ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្រនាប់ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធម្មរុចិត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាតាំង
នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មរុចិត្ថេរាបទាន ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៨០) អាស្រមដ៏ល្អរបស់ខ្ញុំ គេធ្វើលយចូលទៅក្នុងព្រៃ
ពាំង សឹងដេរដាសដោយផ្កាពាំង កាលនោះខ្ញុំនៅក្នុងព្រៃ ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

បិយទស្សី តុ ភគវា សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ សាលវនមុបាគមិ ។
អស្សមា អភិនិក្ខម្ម បវនំ អគមាសហំ
មូលផលំ គវេសន្តោ អាហិណ្ឌាមិ វនេ តទា ។
តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ បិយទស្សឹ មហាយសំ
សុនិសិន្នំ សមាបន្នំ វិរោចន្តំ មហាវនេ ។
ចតុទណ្ឌេ ឋបេត្វាន ពុទ្ធស្ស ឧបរិ អហំ
មណ្ឌបំ សុកតំ កត្វា សាលបុប្ផេហិ ឆាទយឹ ។
សត្តាហំ ធារយិត្វាន មណ្ឌបំ សាលឆាទិតំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ(១) ។
ភគវា តម្ហិ សមយេ វុដ្ឋហិត្វា សមាធិតោ(២)
យុគមត្តំ បេក្ខមានោ និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។

---

១ ឱ. អវន្ទិហំ ។ ២ ឱ. សមាធិតោ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាព្រះសយម្ភូ ជាអគ្គបុគ្គល ទ្រង់ប្រាថ្នាវិវេក បានស្តេចចូលទៅកន្លងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានចេញអំពីអាស្រមទៅកន្លងព្រៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាលនឹងស្វែងរក ទ្ទូរមើមឈើនិងផ្លែឈើ បានត្រាច់ទៅ ក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានឃើញទ្ទូរព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបិយទស្សី មានយសធំ ព្រះអង្គគង់ចូលនិរោធសមាបត្តិ ដ៏រុងរឿងក្នុងព្រៃធំនោះ ។ ខ្ញុំបានតំកល់ទុក ទ្ទូរឈើ ៤ កំណាត់ ពីខាងលើនៃព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយធ្វើមណ្ឌបយ៉ាងល្អ ប្រក់ដោយផ្ការ៉ាងតាងឡាយ ។ ខ្ញុំបានទ្រទ្រង់ទ្ទូរមណ្ឌប ដែលប្រក់ដោយផ្ការ៉ាង អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងមណ្ឌបនោះ ខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំទ្ទូរព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាបុរសដ៏ឧត្តម បានចេញអំពីសមាធិ ហើយគង់សំឡឹងមើលទី អំពីចម្ងាយប្រមាណមួយដួងនឹម ។

សាវកោ វរុណោ នាម បិយទស្សិស្ស សត្ថុនោ
វសីសតសហស្សេហិ ឧបគច្ឆិ វិនាយកំ ។
បិយទស្សី តុ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា សិតំ បាតុករិ ជិនោ ។
អនុរុទ្ធោ ឧបដ្ឋាកោ បិយទស្សិស្ស សត្ថុនោ
ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា អបុច្ឆិត្ថ មហាមុនិំ ។
កោ នុ ខោ ភគវា ហេតុ សិតកម្មស្ស សត្ថុនោ
ការណេ វិជ្ជមានម្ហិ សត្ថា បាតុករេ សិតំ ។
សត្តាហំ បុប្ផឆទនំ យោ មេ ធារេសិ មាណវោ
តស្ស កម្មំ សរិត្វាន សិតំ បាតុករី អហំ ។
អនោកាសំ ន បស្សាមិ យត្ថ បុញ្ញំ វិបច្ចតិ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា ឱកាសោវ ន សម្មតិ ។

សាវ័កឈ្មោះវរុណៈ របស់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមបិយទស្សី បានចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ជាមួយនឹងពួកព្រះអរហន្ត មួយសែនអង្គ ជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ ។ ឯព្រះជិនស្រី មានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ គង់ក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់ធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ។ ឧបដ្ឋាក ឈ្មោះអនុរុទ្ធៈ របស់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមបិយទស្សី ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ហើយទូលសួរព្រះមហាមុនីថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សភាវៈដូចម្តេចហ្ន៎ ជាហេតុនៃព្រះសាស្តា ទ្រង់ធ្វើនូវការញញឹម ប្រហែលជាមានហេតុ បានជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ធ្វើនូវការញញឹម ។

មាណពណា ទ្រទ្រង់នូវមណ្ឌបដែលប្រក់ហើយដោយផ្កាកាំង ដល់តថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ តថាគតលើកឃើញកុសលកម្មរបស់មាណពនោះ ទើបធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ។ បុណ្យណា ឲ្យផលក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ឬឱកាសណា មិនសមល្មម តថាគតមិនឃើញនូវបុណ្យ ឬឱកាសនោះ ដែលមិនមានឱកាសឲ្យផល នោះឡើយ ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

ទេវលោកេ វសន្តស្ស   បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ
យាវតា បរិសា តស្ស   សាលច្ឆន្នា ភវិស្សតិ ។
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ចេហិ   គីតេហិ វាទិតេហិ ច
រមិស្សតិ សទា[១] សន្តោ   បុញ្ញកម្មសមាហិតោ ។
យាវតា បរិសា តស្ស   គន្ធគន្ធី ភវិស្សតិ
សាលស្ស បុប្ផវស្សោ ច   បវស្សិស្សតិ តាវទេ ។
តតោ ចុតោយំ មនុជោ   មានុសំ អាគមិស្សតិ
ឥធាបិ សាលច្ឆទនំ   សព្វកាលំ ធរិស្សតិ[២] ។
ឥធ នច្ចញ្ច គីតញ្ច   សម្មតាឡសមាហិតំ
បរិវារេស្សន្តិមំ និច្ចំ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឧគ្គច្ឆន្តេ ច សុរិយេ   សាលវស្សំ បវស្សតិ
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តំ   វស្សតេ សព្វកាលិកំ ។

---

១ ឱ. តទា ។ ២ ឱ. ធរិយ្យតិ ។

កាលបុគ្គលនោះ ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ហើយនៅក្នុងទេវ-លោក បរិសទ្យទាំងប៉ុន្មាន របស់បុគ្គលនោះ សឹងដេរដាស ដូចជាផ្កាកំពីង ៗ បុគ្គលប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនោះ នឹងត្រេក-ត្រអាលដោយពួករបាំ ពួកចំរៀង ពួកដេញដំប្រគំ ដ៏ជាទិព្វ ក្នុងទេវលោក សព្វ ៗ កាល ។ បរិសទ្យទាំងប៉ុន្មានរបស់ បុគ្គលនោះ សឹងមានក្លិនក្រអូប ទាំងមានភ្លៀងជាវិការៈនៃ ផ្កាកំពីង នឹងធ្លាក់ចុះក្នុងខណៈនោះឯង ។ លុះបុគ្គលនេះច្យុត អំពីទេវលោកនោះ មកកើតជាមនុស្ស នឹងមកកាន់ត្រកូល មនុស្ស មណ្ឌបប្រក់ដោយផ្កាកំពីង ក្នុងមនុស្សលោកនេះ នឹងទ្រទ្រង់ (នូវបុគ្គលនេះ) សព្វ ៗ កាល ។ របាំក្តី ចំ-រៀងក្តី គ្រឿងដេញដំប្រគំក្តី នឹងហោមរោមនូវបុគ្គលនេះ អស់កាលជានិច្ច ក្នុងមនុស្សលោកនេះ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-បូជា ។ មួយទៀត កាលព្រះអាទិត្យរះឡើង ភ្លៀងជា វិការៈនៃផ្កាកំពីងនឹងធ្លាក់ចុះមក ឯភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កាកំពីង ដ៏ ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នឹងធ្លាក់ចុះមក សព្វ ៗ កាល ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្ពាសវេ បរិញ្ញាយ និព្ពាយិស្សតិនាសវោ ។
ធម្មំ អភិសមេន្តស្ស សាលឆទនំ ភវិស្សតិ
ចិតកេ ឈាយមានស្ស ឆទនំ តត្ថ ហេស្សតិ ។
វិបាកំ កិត្តយិត្វាន បិយទស្សី មហាមុនិ
បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ តប្បេន្តោ ធម្មវុដ្ឋិយា ។
តឹសកប្បានិ ទេវេសុ ទេវរជ្ជមការយឹ
សដ្ឋី ច សត្តក្ខត្តុំ ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
ទេវលោកា ឥធាគន្ត្វា លភាមិ វិបុលំ សុខំ
ឥធាបិ សាលឆទនំ មណ្ឌបស្ស ឥទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្ប ១.៨០០ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម ទ្រង់កើត ក្នុងត្រកូលនក្ខាកពង្ស នឹងត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ កុលបុត្ត នេះ នឹងបានជានុសេដែលព្រះធម្មិនិម្មិត ជាអ្នកទទួលនូវ មតិកក្នុងធម្ម របស់ព្រះគោតមនោះ កំណត់ដឹងអាសវៈ:ចាំង ពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ: នឹងបរិនិព្វាន ។ កាលកុលបុត្ត នោះ ត្រាស់ដឹងនូវធម្ម នឹងមានមណ្ឌបប្រក់ដោយផ្ការ៉ាំង កាលគេកំពុងបូជាលើដើងឫ នឹងមានមណ្ឌបប្រក់ដោយផ្ការ៉ាំង ក្នុងទីនោះ ។ លុះព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ទ្រង់ប្រកាសនូវវិបាករួចហើយ ទើបសម្តែងនូវព្រះធម្មិដល់ប-ริ-ษัท ទ្រង់ញ៉ាំងបរិសទ្ធ ដោយក្ងៀងគឺព្រះធម្ម ។

ខ្ញុំបានសោយភោគ ជាស្តេចទេវតា ក្នុងទេវលោក អស់ ៣០ កប្ប បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៦៧ ដង ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកើតក្នុងមនុស្សលោក នេះ ក៏បានទទួលសេចក្តីសុខ ដ៏ធំធូលាយ មានចាំងមណ្ឌប ដែលប្រក់ទៅដោយផ្ការ៉ាំង នេះឯង ជាផលនៃមណ្ឌប ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ   ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឥធាបិ សាលឆទនំ   ហោស្សតិ សព្ពកាលិកំ ។

មហាមុនឹ តោសយិត្វា   គោតមំ សក្យបុង្គវំ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ   ហិត្វា ជយបរាជយំ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

នេះជាកាយជាទីបំផុត ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្ត
ទៅ មណ្ឌបប្រក់ដោយផ្កាកាន់ តែងមាន សព្វ ១ កាល
ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងព្រះមហាមុនី ព្រះ
នាមគោតម ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងពួកសក្យ: ឲ្យត្រេកអរ
ហើយ បានដល់នូវអចលដ្ឋាន គឺព្រះនិព្វាន ខ្ញុំលះបង់នូវ
ការឈ្នះនិងការចាញ់អស់ហើយ ។ ក្នុងកប្ប ទី ១.៨០០
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជានូវព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេស
ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយកត ទាំងពួង ខ្ញុំដកចេល
អស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ប-
ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់បានហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលមណ្ឌបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បំសុកូលំ ពុទ្ធសញ្ញី ភិសទោ ញាណកិត្តកោ
ចន្ទនី ធាតុបូជី ច បុឡិនុប្បាទកោបិច ។
តរណោ ធម្មរុចិកោ សាលមណ្ឌបិយោ តថា
គាថាសតានិ ទ្វេ ហោន្តិ ឆឡាសីតិមេវ ច ។

បំសុកូលវគ្គោ ឯកូនបញ្ញាសមោ ។

ចានពួកថា ព្រះសាលមណ្ឌបិយត្ថេរ មានអាយុ ចាន
សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយ

ចង្ក្រមសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១
ឥសិទាសកត្ថេរាបទាន ១ ញាណត្ថិកត្ថេរាបទាន ១ ចន្ទន-
មាលិយត្ថេរាបទាន ១ ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឧទ្ធនុប្ផាទ-
កត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១ ធម្មរុចិត្ថេរាបទាន ១
សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ២១៨ ។

ចប់ ចង្ក្រមសូត្រ ទី ៤៩ ។

បញ្ញាសមោ កឹកណិបុប្ផវគ្គោ

បឋមំ តីណិកឹកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨១) កណិការំវ ជោតន្តំ(១) និសិន្នំ បព្វតន្តរេ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   វិបស្សឹ លោកនាយកំ ។

តីណិ កឹកណិបុប្ផានិ(២)   បគ្គយ្ហ អភិរោបយឹ

សម្ពុទ្ធំ អភិបូជេត្វា   គច្ឆាមិ ទក្ខិណាមុខោ ។

តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ ។

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ជោតេន្តំ ។ ២ ឱ. កិង្ខនិបុប្ផានិ ។ ម. កិង្កណិបុប្ផានិ ។

ក៏ក្ណាបុរាណ ទី ៥០

ពីណាក៏ក្ណាបុរាណ ទី ១

(៨១) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មិនមានធូលី ជានាយកក្នុងលោក ព្រះអង្គគង់នៅនាចន្ទោះកំទ្រង់រុងរឿង ដូចជាផ្កាកណ្ណិការ ។ ខ្ញុំបានលើកយកនូវផ្កាកណ្ណឹង ៣ ទង ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ លុះបូជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ខ្ញុំមានមុខវៃរៃធ្ពោះ ដើរទៅកាន់ទិសខាងត្បូង ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយល្អនោះផង ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបានតំកល់ទុកនោះផង ខ្ញុំលះបង់ពីកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះសម្ពុទ្ធកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ च អដ្ឋមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា តិណ្ណាកកណ្ណិបុជ្ជិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទុតិយំ បំសុកូលិកត្ថេរាបទានំ

(៨២) ហិមវន្តស្ស អាវិទ្ទូរេ ឧទញ្ចលោ នាម(១) បញ្ចតោ
ឥត្ថន្ធរំ បំសុកូលំ ទុមក្ខន្ធេ វិលម្ពិតំ ។
តិណ្ណា កកណ្ណិបុជ្ជានិ ជិនិនិ ត្ថានមេ ឥធ
ហត្ថេ ហត្ថេ ច ឥត្ថេ បំសុកូលំ អលូជយឹ ។

---

១ ខ. ខុទ្ទកោ នាម ។ ម. ខុទ្ទកណ្ណោ នាម ។

ទ្ធ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពុទ្ធ ! ព្រះតីណាកីកណាបុជ្ជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តីណាកីកណាបុជ្ជិយត្ថេរាបទាន ។

បង្ស្ងួកូលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៨២) មានកូនមួយឈ្មោះ ទ ! ! !

ទុតិយំ បំសុកូលបូជកត្ថេរាបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគច្ឆហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បូជេត្វា អរហទ្ធជំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បំសុកូលបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បំសុកូលបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចេតនា ដែលខ្ញុំបានតំកល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់
ពងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។
ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើនូវអំពើ
ល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ ព្រោះបាន
ឃើញទង់ជ័យព្រះអរហន្ត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
ផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់
នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបង្ស៊ីកូលឬជ្ជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ បង្ស៊ីកូលឬជ្ជកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៣) វនកម្មិកោ បុរេ អាសឹ បិតុបិតាមហេនហំ[១]

បសុមារេន[២] ជីវាមិ កុសលំ មេ ន វិជ្ជតិ ។
មម អាសយសាមន្តា តិស្សោ លោកគ្គនាយកោ
តីណិ បទានិ ទស្សេសិ អនុកម្បាយ ចក្ខុមា ។
អក្កន្តេ ច បទេ ទិស្វា តិស្សស្ស នាម សត្ថុនោ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន បទេ ចិត្តំ បសាទយឹ ។
កោរណ្ឌំ បុប្ផិតំ ទិស្វា បាទបំ ធរណីរុហំ
ចង្កោដកំ[៣] គហេត្វាន បទសេដ្ឋំ អបូជយឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។

---

១ ម. បិតុមាតុមតេនហំ ។ ២ ឱ. បរុហិរេន ។ ៣ ឱ បង្កោដកំ ។ ម. សកោសកំ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៨៣] ក្នុងកពមុន ខ្ញុំបានកើតជាអ្នកធ្វើការងារក្នុងព្រៃ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការសម្លាប់សត្វ តាមលំអាននៃជីតា កុសលរបស់ខ្ញុំមិនមាន ។ ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធ ជាព្រះលោកនាយក ព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់មានព្រះអធ្យាស្រ័យសង្គ្រោះដល់ខ្ញុំ បានសម្តែងនូវស្នាមព្រះបាទ ៣ អន្ទើ ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវស្នាមព្រះបាទ នៃព្រះសាស្តា ព្រះនាមតិស្សៈ ដែលទ្រង់ជាន់ទុក មានចិត្តត្រេកអររីករាយ បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងស្នាមព្រះបាទ ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវដើមកន្ទុយដំរី ដុះលើផែនដីមានផ្ការីក ហើយកាច់យកផ្កាកន្ទុយដំរីនោះ ទាំងចង្កោម ទៅបូជាស្នាមព្រះបាទដ៏ប្រសើរ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយល្អនោះផង ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបានតំកល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។

តតិយំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
កោរណ្ឌកឆវី ហោមិ សប្បភាសោ(១) ភវាមហំ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បទបូជាយិទំ(២) ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ឌបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. សុប្បភាសោ ។ ២ ឱ. បាទបូជាយិទំ ។

ខ្ញុំចូលទៅកាន់កំណើតណា ។ ពោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ក៏មានពណ៌សម្បុរដូចផ្កាកន្ទុយដំរី មានពន្លឺស្លឹ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាស្នាមព្រះបាទ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះការណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ការណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បត្តំ កិំសុកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៤) កិំសុកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ

ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន អាកាសេ អភិបូជយឹ ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិសុកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៨៤] ខ្ញុំបានឃើញផ្កាចារ៉ក ហើយ (បេះផ្កានោះ) ប្រផ្គងអញ្ជលីប្រណម្យឡើង នឹកដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយបានបូជាបោះផ្កានោះ ទៅឰដ៏អាកាស ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើដោយល្អនោះផង ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបានតំកល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សទៅ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង់ ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ឧដ្ឋិតម្ហិ ច តស្សេ្ច រ៉ាមោ ក្ខាមិ ច អដ្ឋមេ

ឆឌ្ឍកិញ្ចា សច្ចិកតា ភតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុធំ អាយស្មា កឹសុកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឥតិ ឧបឌ្ឍទុស្ស ទាយកត្ថេរ អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧបឌ្ឍទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

(ជ ២) ឧទុមុត្តរកកវ៉ាតោ សុជ៉ាតោ ជ៉ាម ជ៉ាវ៉ាតោ

ឧ៉ាសុ ក្ខ្ជ៉ាលំ ក៉ាវ៉ាសន្ត ជ៉ាន្ត ជ៉ាវ ជ៉ាយ(១) ឥ ។

ជ៉ាកវ ហ៉ាសវ៉ាតិ ជ៉ាវ ជ៉ាសំ ភ៉ាតិ ជ៉ាតោ ជ៉ាហ

ឧ ជ៉ាឌ្ឍ ទ៉ាសុ ជ៉ាន ជ៉ាន ជ៉ាវ ជ៉ាសា ជ៉ាកិ ជ៉ាជ ។

ជ៉ាជ ជ៉ាម ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ៉ាហ ជ

ជ ជ៉ាហ ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ៉ាវ ជ៉ាជ ជ៉ាជ ជ ។

១ ១. ជ៉ាជ ។ ២. ជ៉ាជ ។

ឋដ្ឋិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទ្ធិ ៨ អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកឹសុកបុជ្ជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កឹសុកបុជ្ជិយត្ថេរាបទាន ។

ឧបឌ្ឍទុស្សាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨៥) ក្នុងកាលនោះ សាកៃនាមសុជាតៈ របស់ព្រះមាន
ព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លោកកំពុងសែ្វងរកសំពត់ចង្ស-
ក្ងូលលើគំនរសំរាមក្បែរប្រក ។ ខ្ញុំជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត នៃបុគ្គល
ដទៃ ក្នុងគរហង្សវតី បានប្រគេនសំពត់ពាក់ក្ណាលហើយ
ថ្វាយបង្គំដោយសិរ្សៈ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អនោះផង
ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបានតំកល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះពង
កាយជារបស់មនុស្សទៅ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ។

តេត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយឹ
សត្តសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
ឧបឌ្ឍទុស្សទានេន មោទាមិ អកុតោភយោ ។
ឥច្ឆមានោ អហំ(១) អជ្ជ សកាននំ សបព្វតំ
ខោមទុស្សេហិ ឆាទេយ្យំ អឌ្ឍទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អឌ្ឍទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. ម. បហំ ។

ខ្ញុំបានកើតជាព្រះឥន្ទ្រ សោយភាពជាស្តេចនៃទេវតា អស់
៣៣ ដង ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៧ ដង ។
ខ្ញុំបានសោយប្រទេសភពជ្រដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
ឥតមានភ័យអំពីទីណា តែងត្រេកអរ ព្រោះកិរិយាឲ្យនូវសំ-
ពត់ពាក់ក្ណាល ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ បើខ្ញុំប្រាថ្នាយកសំពត់ដែល
កើតអំពីសម្បកឈើ មកប្រាក់ព្រៃនិងក្ងុកសឹងបាន នេះជា
ផលនៃការថ្វាយនូវសំពត់ពាក់ក្ណាល ។ ក្នុងកប្បទីមួយ
សែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសំពត់ពាក់
ក្ណាល ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
ទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវ:
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ! ខ្ញុំ
មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបឌ្ឍទុស្សទាយកោ

ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបឌ្ឍទុស្សទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឃតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៦) សុចិន្តិតំ ភគវន្តំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ

ឧបវិដ្ឋំ មហារញ្ញំ វាតាពាធេន បីឡិតំ ។

ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា ឃតមណ្ឌំ ឧបានយឹ

កតត្តា ឧបចិត្តា(១) ច(២) គង្គាភាគីរសី អយំ(៣) ។

---

១ ឱ. អាចិតត្តា ។ ២ ម. បសន្នោ ឥតិ ។ ៣ ឱ. បយំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខបណ្ឌ ទុស្សទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខបណ្ឌ ទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឃតមណ្ឌ ទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៨៦) ខ្ញុំបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គ
មានព្រះតម្រិះល្អ ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ស្តេច
ចូលទៅគង់ក្នុងព្រៃធំ ត្រូវអាពាធកើតអំពីខ្យល់ បៀតបៀន
ហើយ ខ្ញុំក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បានតាំយកទឹកដោះ
ថ្លា ចូលទៅថ្វាយព្រះអង្គ ។ ព្រោះតែកុសលដែលខ្ញុំ
បានធ្វើហើយ ឃ្លានសន្សំហើយ ស្ទឹងគង្គាកាគីសីនេះ

មហាសមុទ្ទា ចត្តារោ   ឃតំ សម្បជ្ជរេ មម
អយញ្ច បវរី យោគ   អប្បមាណា អសង្ខ្យា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ   ករន្តិ(១) តេ(២) មនុស្សកា
ចតុទ្ទិសា(៣) ឥមេ រុក្ខា   ឆាទឆា ធរណីរុហា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ   កប្បរុក្ខា ករន្តិ តេ
បញ្ញាសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជមការយិំ ។
ឯកបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខ្យំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ឃតមណ្ឌស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ.ម. ភរិតេ ។ ២ ឱ.ម. តេតិ ជាយេន្តិ ។ ៣ ឱ.ម. ចាតុទ្ទិសា ។

ទឹកមហាសមុទ្រទាំង ៤ ប្រែទៅជាទឹកដោះថ្លាសម្រាប់ខ្ញុំ ។ ផែនដីនេះ ជាវត្ថុដ៏ធំ មានប្រមាណមិនបាន រាប់មិនបាន ផែនដីនោះទៅជាស្ករក្រាម មានរសផ្អែមឆ្ងាញ់ ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ដើមឈើទាំងឡាយនេះ ដុះលើផែនដី ឋិតនៅក្នុងទិសទាំង ៤ ដើមឈើទាំងនោះ កើតទៅជាដើមកល្បព្រឹក្ស ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំជាធំជាងទេវតា បានសោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៥០ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥១ ដង បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទានក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទឹកដោះថ្លា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។

សត្តមំ ១ទកទាយកត្ថេរាបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥទ្ធំ សុធំ អាយស្មា ឃតមណ្ឌាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថ.យោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឃតមណ្ឌទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ១ទកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៧) បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស ភិក្ខុសង្ឆេ អនុត្តរេ
បសន្ទចិត្តោ សុមនោ ទានិយដ(១) អហូរយឿ ។
ឧត្តានកេ ទុមកេ ច អាកាសេ ឋិត ភូមិយំ
យថា ទានិយមិច្ឆាមិ ទ្វិបទ្ទ ទិព្ពតេ មមំ ។

---

១ ១. ទានិយឃដំ ។

ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

ទ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយតមណ្ឌទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ។

២ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៧) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តត្រេកអរ បានថ្វាយទឹកមួយកម្ម ចំពោះកិត្តិសង្ឆដ៏ប្រសើរ នៃព្រះបទុមុត្តរសម្មុទ្ធ ។ (ដោយកុសលកម្មនេះ) បើខ្ញុំចង់បានទឹកសម្រាប់ផឹក លើកំពូលភ្នំ លើចុងឈើ ក្នុងអាកាស ឬក្នុងផែនដី ក្នុងកាលណា ទឹកក៏កើតឡើងយ៉ាងធាប់ដល់ខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទកទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃឧទកទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ បុឡិនបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៨៨) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ យមកោ នាម(១) បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។
នារទោ នាម នាមេន ជដិលោ ឧគ្គតាបនោ
ចតុទ្ទសសហស្សានិ សិស្សា បរិចរន្តិ មំ ។
បដិសល្លីនកោ សន្តោ ឯវំ ចិន្តេសហន្តទា
មហាជនា មំ បូជេន្តិ នាហំ បូជេមិ កិញ្ចិនំ ។
ន មេ ឱវាទកោ អត្ថិ វត្តា កោចិ ន វិជ្ជតិ
អនាចរិយុបជ្ឈាយោ វនេ វាសំ ឧបេមហំ ។
ឧបាសមានោ យមគំ(២) គរុចិត្តំ ឧបដ្ឋហេ
សោ មេ អាចរិយោ នត្ថិ វនវាសោ និរត្ថកោ ។
អាយាគំ មេ គវេសិស្សំ គរុភាវនិយំ តថា
សាសស្សយោ(៣) វសិស្សាមិ ន កោចិ គរហិស្សតិ ។

---

១ ឱ. សមង្គោ នាម ។ ២ ឱ.ម. យមហំ ។ ៣ ឱ.ម. សាវស្សយោ ។

ប្ដូនប្ដីបិយត្ដេរ្ដាបទាន ទី ៨

(៨៨) ក្នុងទីដ្ឋាននៃព្រៃហេមពាន្ត មានកុំមួយ ឈ្មោះ
យមក: អាស្រមខ្ញុំបានធ្វើហើយ បណ្ណសាលា ក៏ខ្ញុំបាន
សាងស្ពានហើយក្បែរដើងកុំនោះ ។ ខ្ញុំជាជដិលឈ្មោះនារទ:
ជាអ្នកមានញ្ញាយមពុទ្ធ១ស់ សិស្ស ១៤.០០០ តែងបំរើ
ខ្ញុំ សព្វវេលា ។ ខ្ញុំជាអ្នកចូលចិត្ដសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ មាន
ចិត្ដស្ងប់រម្ងាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា មហាជន
តែងបូជាអាត្មាអញ ។ មិនបានបូជាអ្នកណាមួយ ។ ជនអ្នក
ឲ្យនូវទដល់អាត្មាអញមិនមាន ជនអ្នកស្ដីថ្លាណាម្នាក់ ក៏មិន
មាន អាត្មាអញមិនមានអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ៍ អាត្មាអញ
សម្រេចការនៅក្នុងព្រៃ ។ អាត្មាអញចូលទៅបំរើបុគ្គលណា
ដែលមានចិត្ដធ្ងន់ បុគ្គលនោះ ជាអាចារ្យរបស់អាត្មាអញ
មិនមាន ការនៅក្នុងព្រៃ ឈ្មោះថាឥតប្រយោជន៍ ។ អា-
ត្មាអញគប្បីស្វែងរកគ្រូដែលគួរបូជា និងគ្រូដែលគួរសរសើ
អាត្មាអញនឹងនៅជាមួយបុគ្គល គួរជាទីពឹងអាស្រ័យបាននោះ
ទើបបុគ្គលណាមួយ នឹងមិនតិះដៀលអាត្មាអញឡើយ ។

ឧត្តានកូលា នទិកា សុបតិត្ថា មនោរមា
សុសុទ្ធបុឡិនាកិណ្ណា អវិទូរេ មមស្សមំ ។
នទី អមរិកា នាម ឧបគន្ត្វា អហាន្ទនា
សង្កឌ្ឍិត្វាន(១) បុឡិនំ អកំ បុឡិនចេតិយំ ។
យេ តេ អហេសុំ សម្ពុទ្ធា ភវន្តករណា មុនី
តេសំ ឯតាទិសោ ថូបោ តំ និមិត្តំ ករោមហំ ។
ករិត្វា បុឡិនេ ថូបំ សោវណ្ណំ មាបយឹ អហំ
សោណ្ណកឹកណិបុប្ផានិ(២) សហស្សេ តីណិ បូជយឹ ។
សាយំ បាតំ នមស្សាមិ បីតិជាតោ(៣) កតញ្ជលី
សម្មុខា វិយ សម្ពុទ្ធំ វន្ទឹ បុឡិនចេតិយំ ។
យទា កិលេសា ជាយន្តិ វិតក្កា គេហនិស្សិតា
សរាមិ សុគតំ ថូបំ បច្ចវេក្ខាមិ តាវទេ ។

---

១ ឱ. ម. សំវឌ្ឍយិត្វា ។ ២ ឱ. សោវណ្ណកិង្កណិបុប្ផានិ ។ ៣ ឱ. វិត្តិជាតោ ។ ម. វេទជាតោ ។

ស្ទឹងមានច្រាំងកក់មានកំពង់ល្អ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ដេរដាស
ដោយផ្កាខ្ចាប់សសុទ្ធ គាំងនៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ កាល
នោះ ខ្ញុំបានដើរចូលទៅកាស្ទឹងឈ្មោះអមរិកៈ ហើយប្រ-
មូលយកផ្កាខ្ចាប់ មកធ្វើជាបុប្ផានៃបាតិយ (បាតិយខ្ចាប់) ។
ព្រះសម្ពុទ្ធគាងឆ្ពោយអគ្គណា ទ្រង់ធ្វើនូវទីបំផុតនៃកាត ជា
អ្នកប្រាជ្ញ ព្រះស្គរនៃព្រះសម្ពុទ្ធគាងឆ្ពោយនោះ ក៏ប្រាកដ
ដូច្នោះ ខ្ញុំធ្វើនូវព្រះស្គរនោះ ឲ្យជានិមិត្ត ។ លុះខ្ញុំធ្វើរួច
ហើយ ខ្ញុំបានសាងនូវព្រះស្គរ ជាវិការៈនៃមាសលើផ្ការ
ខ្ចាប់ ខ្ញុំបានបូជានូវផ្ការណ្ដឹងមាស អស់ ៣ ពាន់ ។ ខ្ញុំ
មានបីតិកើតហើយ ធ្វើនូវអញ្ជលីនមស្ការ ពល់ល្ងាចត្រឹក
ថ្ងាយបង្គំបាតិយផ្ការ ហាក់ដូចជាថ្ងាយបង្គំនូវព្រះសម្ពុ
ទ្ធ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ។ កាលណា ពិលេសគាងឆ្ពោយ
ក្ដីតឡើង ទ្រ ក្ដ:គាងឆ្ពោយ ដែលអាស្រ័យនូវផ្ទះគឺកាមគុណ
(ក្ដីតឡើង ក្នុងកាលនោះ) ខ្ញុំរលឹកដល់ព្រះស្ពរ ដែលខ្ញុំ
ធ្វើល្អហើយ ខ្ញុំពិចារណាឃើញច្បាស់ ក្នុងខណ:នោះឯង ។

អដ្ឋមំ កុឡ្លិគធូបិយត្ថេរាបទានំ

ឧបនិស្សាយ វិហារី   សត្ថភាហំ វិចាយតំ
កិលេសេ សំវរេយ្យាសិ   ន យុត្តំ តវ មារិស ។
សហ អាវជ្ជិតេ ជូបេ   តាវំ ហោតិ មេ តទា
កុវិតក្កេ វិនោទេសិ   ឆាតោ តុត្តដ្ឋិតោ(១) យថា ។
ឃរំ វិហារមានំ មំ   មច្ចុភជាតិមជ្ឈម
តត្ថ កាលំ កតោ សន្តោ   ព្រហ្មលោកំ អគច្ឆហំ ។
យាវតាយុំ វសិត្វាន   តិទិវេ ឧបបជ្ជហំ
អសីតិក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជមការយិំ ។
សតានិ តីណិក្ខត្តុញ្ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
តេសំ កឹកណិបុប្ផានំ(២) វិបាកំ អនុភោមហំ
ពាវីសតិសហស្សានិ   បរិភវេត្តិ មំ ភវេ ។

---

១ ឱ. តុត្តុដ្ឋិតោ ។ ម. តុត្តដ្ឋិកោ ។ ២ ម. សោណ្ណកិង្កណិបុប្ផានំ ។

ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ព្រះស្តូប នៃព្រះលោកនាយក ទ្រង់ដឹកនាំ
សត្ត្ব ដូចពួកឈ្ម្ញ ហើយទ្ទ្ធានខ្ជ្ជនថា នៃអ្នកនិរទុក្ខ
បើអ្នកហ៊ានបិទចាំងកិលេស ការដែលអ្នកបិទចាំងកិលេស
នេះ ជាអំពើមិនគួរដល់អ្នកទេ ។ កាលណា ខ្ញុំរំពឹងនឹកព្រះ
ស្ត្ប ឈ្ម្ះថាខ្ញុំមានសេចក្ដីគោរព ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបាន
ចន្ទ្ទាបង់ទ្ទ្ធរ៉ាតក្ត:អាក្រក់ ដូចជ្ជ:ដ៏ប្រសើរ ដែលត្រ្ត:ត្ត:ចាក
ដោយកន្ទ្ធ: ។ មច្ចុ:ជ្ជ:ត្ត:ងញ្ជ:ញ្ជ:ខ្ញុំកាលនៅយ៉ាងនេះ លុះ
ខ្ញុំធ្ជ្ជ:ណាកាលក្នុងទ្ធ:នោះ ចានទៅកើតជ:ព្រហ្ម:លោក ។
ខ្ញុំនៅក្នុងព្រហ្ម:លោក ដ:ចជ:ល់អ:ន:ាយុ ហើយជ:ចយ:ាមក
កើតក្នុងជ:ានត្ត:ត្ត:ងន្ត ចានជ:ាធ:ាងទ:ាត ។ សោយ:ាជ្ជ:ក្នុ
ទ:ាលោក អ:ាន ៨០ ជ:ាន ។ ខ្ញុំចានជ:ាស្ដ:ចចក្ត:ពត្ត: អ:ាន
៣០០ ជ:ាន ចានសោយ:ាជ្ជ:ទ:ាសកាជ្ជ: ដ:ាធ:ាងទ:ាលាយ ពាន:ាជ:ាតិ
មិនអ:ាន ។ ខ្ញុំចានសោយទ:ាផ:ាល នៃផ:ាកណ:ាងមាសទ:ាងនោ:
ជ:ាន ២ ម:ាន ២ ពាន់ ត:ាងចោមកេមខ្ញ: ក្នុងកត ។

ថូបស្ស បរិចិណ្ណត្តា រជោជល្លំ ន លិម្បតិ
គត្តេ សេទា ន មុញ្ចន្តិ សប្បភាសោ ភវាមហំ ។
អហោ មេ សុកតោ ថូបោ សុទិដ្ឋាមរិកា នទី
ថូបំ កត្វាន បុឡិនំ(១) បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
កុសលំ កត្តុកាមេន ជន្តុនា សារគាហិនា(២)
នត្ថិ ខេត្តំ អខេត្តំ វា បដិបត្តិវ សារកា(៣) ។
យថាបិ ពលវា បោសោ អណ្ណវំ តរិតុស្សហោ(៤)
បរិត្តំ កដ្ឋមាទាយ បក្ខន្ទេយ្យ មហាសរំ ។
ឥមាហំ កដ្ឋំ និស្សាយ តរិស្សាមិ មហោទធឹ
ឧស្សាហេន វីរិយេន តរេយ្យ ឧទធឹ នរោ ។
តថេវ មេ កតំ កម្មំ បរិត្តំ ថោកកញ្ច យំ
តំ កម្មំ(៥) ឧបនិស្សាយ សំសារំ សមតិក្កមឹ ។

---

១ ខ. បុលិនេ ។ ២ ខ. បារគាមិនា ។ ៣ ម. សារតា ។ ៤ ខ. ម. តរិតុស្សហេ ។ ៥ ខ. កតំ កម្មំ ។

ព្រោះខ្ញុំបានសាងព្រះស្តូប លំអដ៏ធ្ងលីមិនប្រឡាក់កាយនៃខ្ញុំ ញ៉ើសតាំងឡាយក្នុងខ្លួនមិនហូរចេញ ខ្ញុំមានពន្ធ្លីល្អ ។ ១ ! ព្រះស្តូបខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ស្ទឹងឈ្មោះអមរិកៈ ខ្ញុំបានឃើញល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានធ្វើព្រះស្តូបឆ្ងាប់ ទើបបានសម្រេចនូវព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតមិនកម្រើក ។ សត្វមានសេចក្តីប្រាថ្នាធ្វើកុសល ជាអ្នកប្រកាន់នូវធម៌មានខ្លឹម មិនចាំបាច់មានទីជាស្រែ ឬទីមិនជាស្រែឡើយ ស្រេចហើយត្រឹមតែសេចក្តីប្រតិបត្តិជាគុណមានខ្លឹម ។ បុរសមានកម្លាំង អាចធ្ងន់សមុទ្រ ស្ទុះទៅកន្លងមហាសមុទ្របាន ព្រោះកាន់ក-ណាត់ឈើតូច ។ ខ្ញុំធ្ងន់សមុទ្រធំ ព្រោះអាស្រ័យកំណាត់ឈើនេះ នវជនគប្បីធ្ងន់សមុទ្រ ដោយសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែង មានឧបមាយ៉ាងណា ។ អំពើណា ពោះតិចតួចក្តីថោកទាបក្តី ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ខ្ញុំបានធ្ងន់សង្ឃារ ព្រោះអាស្រ័យអំពើនោះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

អដ្ឋមំ បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទានំ

បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ សុក្កមូលេន ចោទិតោ
សាវត្ថិយំ បុរេ ជាតា មហាសាលេ សុអឌ្ឍកេ ។
សទ្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ ពុទ្ធស្ស សរណំ គតា
ឧភោ ទិដ្ឋសុតា(១) ឯតេ អនុវត្តន្តិ សាសនំ ។
ពោធិបប្បដិកំ គយ្ហ សោណ្ណថូបំ អការយិំ
សាយំ បាតំ នមស្សន្តិ សក្យបុត្តស្ស សម្មុខា ។
ឧបោសថម្ហិ ទិវសេ សោណ្ណថូបំ វិនីហរុំ
ពុទ្ធស្ស វណ្ណំ កិត្តេន្តា តិយាមំ វីតិនាមយុំ ។
សមា ទិស្វានហំ(២) ថូបំ សរឹ ពុទ្ធនចេតិយំ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

ពាវីសតិមំ ភាណវារំ ។

គវេសមានោ តំ ធីរំ ធម្មសេនាបតិទ្ទសំ
អគារា និក្ខមិត្វាន បព្វជឹ តស្ស សន្តិកេ ។
ជាតិយា សត្តវស្សេន អរហត្តំ អបាបុណឹ
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ គុណមញ្ញាយ ចក្ខុមា ។

---

១ ឱ. ម. ទិដ្ឋបទា ។ ២ ម. បសាទេត្វានហំ ។

បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

លុះដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន បានកើតក្នុងត្រកូលមហាសាល ដែលស្តុកស្តម្ភ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ មាតាបិតារបស់ខ្ញុំ មានសទ្ធាបានយកព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ជនទាំងពីរនាក់នោះ ក៏អនុវត្តតាមពុទ្ធសាសនា ។ ពួកជនបានកាន់យកក្រមពោធិ ទៅធ្វើព្រះស្តូបជាវិការៈនៃមាស តែងនមស្ការចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះសក្យបុត្ត រាល់ល្ងាចព្រឹក ។ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ពួកជននាំយកព្រះស្តូបមាស ហើយពោលសរសើរគុណព្រះពុទ្ធ ញុំាងកាលមានយាម ៣ ឲ្យកន្លងទៅ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះស្តូបហើយ ក៏រលឹកឃើញនូវចេតិយផ្តកខ្សាច់ អង្គុយលើអាសនៈមួយ ក៏បានដល់អរហត្ត ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២២ ។

កាលខ្ញុំស្វែងរកអ្នកប្រាជ្ញ បានជួបព្រះធម្មសេនាបតីនោះ ក៏ចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុងសំណាក់លោក ។ ខ្ញុំក៏បានសម្រេចអរហត្ត ក្នុងអាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីកំណើតមក ព្រះពុទ្ធមានបក្ខុប្រទ្រង់ប្រាជ្ញ?

នារកោនេវ សក្តេន កិរិយំ ជិដ្ឋិតំ មយា
កតំ មេ ករណីយញ្ច សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
សព្វវេរភយាតីតោ សព្វសង្គាតិគោ ឥសិ
សាវកោ តេ មហាវីរ សោណ្ណថូបស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុឡិនថូបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុឡិនថូបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កាលខ្ញុំនៅជាទារក បានសម្រេចកិច្ចហើយ សោឡសកិច្ច ក្នុងសាសនា នៃព្រះសក្យបុត្ត ខ្ញុំធ្លាប់ហើយក្នុងថ្ងៃនេះ ។ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ខ្ញុំកន្ទងពៀរនិងភ័យចាំងពួងហើយ កន្ទងកិលេសជាគ្រឿងចំពាក់ចាំងពួងហើយ ជាអ្នកស្វែងរកគុណជាសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ នេះជាផលនៃព្រះស្ពឹបមាស ។ កិ-លេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណងដូចជ្រីកាត់ផ្តាច់ទ្ទូវ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្លាប់ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្លាប់ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុទ្ធិនជ្ជបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកូនក្ខិបិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ នឡកុដិកទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៩) ហិមវន្តស្សវិទូរេ ហារិតោ នាម(១) បព្វតោ

សយម្ភូ នារទោ នាម រុក្ខមូលេ វសី តទា ។

នឡាគារំ ករិត្វាន តិណេន ឆាទយឹ អហំ

ចង្កមំ សោធយិត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។

តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ នឡកុដិកាយ និម្មិតំ(២)

សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធំ តឹសយោជនវិត្ថតំ ។

ចតុទ្ទសេសុ កប្បេសុ ទេវលោកេ រមឹ អហំ

ឯកសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជំ អការយឹ ។

ចតុត្តឹសតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ

បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។

---

១ ឱ. ភារិកោ ។ ម. ហារិតោ ។ ២ ម. នឡកុដិកនិម្មិតំ ។

ឧទ្ទ្ធកុដិកទាយកត្ថេរាទាន ទី ៩

(៨៩) ក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីព្រៃហេមពាន្ត មានកុំមួយ ឈ្មោះហារិត: កាលនោះ ព្រះសយម្ភូសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមនារទ: គង់នៅទៀបគល់ឈើ ជិតកុំនោះ ។ ខ្ញុំបានធ្វើផ្ទះ បបុស បិទបាំងដោយស្លឹ ជម្រះទីចង្ក្រមថ្វាយ ដល់ព្រះសយម្ភូសម្ពុទ្ធ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់ពីកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ប្រាសាទរបស់ខ្ញុំ ដែលកុសលកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ គឺកុសលកម្មនិម្មិតធ្វើជាខ្ទមបបុស មានកំពស់ ៦០ យោជន៍ ទទឹង ៣០ យោជន៍ ។ ខ្ញុំកាយក្នុងទេវលោក អស់ ១៤ ភព បានសោយពរ ក្នុងទេវលោកអស់ ៧១ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៤ ដង បានសោយប្រទេសពរ ដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ។

ធម្មបាសាទមារុយ្ហ សុញ្ញាតារវរូបកំ(១)
យថិច្ឆកាហំ វិហរេ សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ នឡកុដិកាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡកុដិកទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡកុដិកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. សញ្ញាតារវរូបមំ ។ ម. សញ្ញាការវរូបមំ ។

ខ្ញុំបានឡើងកាន់ធម្មប្រាសាទ ១ចមាដូចផ្ទះស្ងាត់ដ៏ប្រសើរ ហើយសម្រេចសម្រាន្តតាមសមគួរ ក្នុងសាសនានៃព្រះសក្យ-បុត្ត ។ ក្នុងកប្ប៦ ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃខ្លួមបបុស ។ កិលេសទាំងឆ្លាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡកុដិកាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡកុដិកាយកត្ថេរ១ ។

ទសមំ បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤០) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ វិបិនេ(១) វិចរំ តទា

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សព្វធម្មាន បារគុំ ។
បិយាលផលមាទាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
បុញ្ញក្ខេត្តស្ស វីរស្ស បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. វិបិនេ ។ ម. វិបិនេ ។

បិយាលធ្លាយកត្ត្ភេរាបទាន ទី ១០

(៩០) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រ៉ីគ កាលនោះ ខ្ញុំ
ចានគ្រាប់ទៅក្នុងព្រៃធំ ចានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមិន
មានធូលីគឺកិលេស ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម្មិ ចាំងពួង ។ ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា ចានយកផ្ទៃទ្រយ៉ាង មកថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រ-
សើរ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ព្រះអង្គមានព្យាយាម ដោយដៃរបស់
ខ្លួន ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ ចាន
ថ្វាយផ្ទៃទ្រយ៉ាង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសចាំងឆ្លាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិន
មានអាសវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់
ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
ចានធ្វើហើយ ។ ចដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
នេះ ខ្ញុំចានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ចានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុតំ អាយស្មា បិយាលផលទាយកោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បិយាលផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ការ(១)ណ្ដ(១) ចំសុ ក្ខ្លញ្ច រ ការ ណ្ដ ការ(២)
ឧ ប ឆ ទ ធ ស ឯ ឃ ត ធ ឧ ធ ការ ជ ប ការ ។
ឆ ឆ ការ ច ឆ ម ។ ប យ ផ ទ ។
ស ត ម ការ គ ។ ឆ ការ ត ។

ការ ណ ប ជ ។ ។

---

១ ឆ. ការ ណ្ដ ។ ២ ឆ. ការ ណ្ដ ប ជ ។ ម. ការ ណ្ដ ម ជ ។

ជ្ញានពួកថា ព្រះបិយាលផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ ជ្ញានសម្ដែង

នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ក៏ពណ្ណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ចំសុកូលបូជកត្ថេរាបទាន ១

ពោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ក៏សុកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧប-

ញ្ញុទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឃតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ១

ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឧត្ដានថូបិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទ្ធ-

ក្ខុដិកទាយកត្ថេរាបទាន ជាគំរប់ ៩ បិយាលផលទាយកត្ថ-

ត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថាមានចំនួន ១០១ និងលើសពីនោះ ៩

គាថាទៀត ។

ចប់ ក៏ពណ្ណិបុប្ផវគ្គ ទី ៥០ ។

អប់ រ៉ាគ្ពូ

មេត្តេយ្យ រ៉ាគ្ពោ ភន្ទ្ធាលំ សកឺ សម្ម ទ្ធ គោ ចិ ច
ឯ ក រ ហ ារ ី រ ៉ ា ភ េ ធ គោ(១) ជ ក ត ិ ស ា ល ម ុ ច ្ ច ិ យ ោ ។
ធ ទ ្ ធ ម ា ល ិ (២) ម ំ ស ុ ក ្ ខ ូ ล ำ ก็ ก ณ ิ ม ุ ข ฺ ข ิ โ ค (๓) ต ถา
អ ส ี ต ิ ฯ ฺ ฐ ช ต า ถ า ย ោ ช ต ุ ท ฺ ท ส า (๔) ส ต า ธิ ช ฺ ช ฺ ฯ

មេត្តេយ្យ រ៉ាគ្ពទ្ធ លក់ ជញ្ជ ម ់ ស ត ក ់ ស ម ត ្ ត ។

---

១ ខ. ឯ ក ោ រ ៉ ា ភ េ ធ ក ็ រ ៉ ា គ ្ ព ោ ។ ម. ឯ ក ហ ារ ី រ ៉ ា ភ េ ធ ก็ ។ ២ ខ. ธ ฺ ฐ ม า ล ํ ។ ម. ธ ฺ ฐ ค า ร ํ ។
๓ ข. ม. ก็ ง ฺ ค ณ ิ ม ุ ข ฺ ข ิ โ ย ។ ๔ ข. ม. ช ต ุ ท ฺ ท ส ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

មេត្តេយ្យវគ្គ ១ ភទ្ទាលិវគ្គ ១ សកឹសម្មជ្ជកវគ្គ ១ ឯកវិហារិ-វគ្គ ១ វិភេទកវគ្គ ១ ជគតិវគ្គ ១ សាលបុប្ផិយវគ្គ ១ ។ នឡមាលិវគ្គ ១ បំសុកូលវគ្គ ១ កឹកណិបុប្ផិវគ្គ ១ ឯគាថា មានចំនួន ១.៤៨២ គាថា ។

ចប់ មេត្តេយ្យវគ្គទសកៈ ប្រមាណនៃរយ ទី ៥ ។

ឯកបញ្ញាសោ កណ្ហការវគ្គោ

បឋមំ ឥណ្ហកណ្ហការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៩១) សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ ទ្វត្តិំសវរលក្ខណោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ ហិមវន្តំ ឧបាគមិ ។
អជ្ឌាគមោ ហិមវន្តំ អត្ថោ ការុណិកោ មុនិ
បល្លង្កំ អាភុជិត្វាន ឌិសីនិ បុរិសុត្តមោ ។
ទ្ធាជនេ ឥធ អាសិ អន្ត្ដលិក្ខចរោ អហំ
ឥសុលិ សុកតំ ឥយ្ហ ឥជ្ជាមិ អម្ពរេ ឥធ ។
ឧត្ដានេ យថ អត្ថ ឧណ្ណមាយេ(១) ចន្ទ្ធិមា
ឧ្ដេ ជ ជ ជ ពុទ្ធ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ(២) ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

១ ១. អ្ដ្ឋ ឧណ្ណមាសេ ។ ២ ១.ម. ១ ១ ១ ។

កណ្ឌិការវគ្គ ទី ៥១

ពីណ្ឌិកណ្ឌិការប្ដូរ្ដិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៩១) ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធ: មានព្រះលក្ខណ: ៣២ ដ៏ប្រសើរ មានសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងការសូមស្ងាត់ ទ្រង់គ្រាស់ដ៏ងដោយប្រពៃ ចូលទៅកាន់ព្រៃហិមពាន្ត ។ ព្រះមហាមុនី ទ្រង់ជាចំបង ជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រកបដោយសេចក្ដីករុណា ស្ដេចចុះកាន់ព្រៃហិមពាន្ត ហើយទ្រង់គង់ផ្ទត់ព្រះកន្ទ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាពិទ្យាធរ ជាអ្នកគ្រាប់ទៅកាន់អាកាស កាន់ច្បាកដែលធ្វើល្អហើយ បានហោះទៅឰដ៏អាកាស ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះអង្គក្ដីរ៉ាងរឿងក្នុងព្រៃ ដូចភ្លើងលើកំពូលភ្នំ ឬដូចព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី ពុំនោះសោត ដូចស្ដេចឈើដែលមានផ្ការីកស្ងុះស្ងាយ ។ ខ្ញុំចេញអំពីព្រៃ បានឃើញរស្មីព្រះពុទ្ធដែលផ្សាយចេញ ដូចពណ៌ភ្លើងដែលឆេះបបុស ហើយក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្នា ។

បឋមំ តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

វិចិនំ អទ្ទសំ បុប្ផំ[១] កណិការំ ទេវគន្ធិកំ
តីណិ បុប្ផានិ អាទាយ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយឹ ។
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន តិណិ បុប្ផានិ មេ តទា
ឧទ្ធំវណ្ដា[២] អធោបត្តា ឆាយំ កុព្វន្តិ សត្ថុនោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ កណិការីតិ ញាយតិ
សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធំ តឹសយោជនវិត្ថតំ ។
សហស្សកណ្ឌា សតភេណ្ឌុ ធជាលុ ហរិតាមយោ
សតសហស្សនិយ្យូហា ព្យម្ហេ បាតុភវឹសុ មេ ។
សោវណ្ណមយា មណិមយា លោហិតង្គមយាបិ ច
ផលិកាបិ ច បល្លង្កា យេនិច្ឆកា យទិច្ឆកំ[៣] ។

---

១ ម. ពុទ្ធំ ។ ២ ម. ឧទ្ធំវណ្ណា ។ ៣ ម. យទិច្ឆកា យទិច្ឆកា ។

ខ្ញុំកំពុងតែជ្រើសរើសផ្កា ក៏ឃើញផ្កាកណិការ មានក្លិនក្រអូបដូចក្លិនទិព្យ ហើយបានយកផ្កា ៣ ទង១ទៅបូជាព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ផ្កាទាំង ៣ ទងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ មានទងឡើងលើ មានត្រូវកកុះក្រោម ធ្វើជាមូលប៉ាន់ថ្វាយព្រះសាស្តា ។ ដោយអំពើដែលធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់ពន្ធកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ វិមានដែលកុសលសាងសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងទីនោះ មានកំពស់ ៦០ យោជន៍ ទទឹង ៣០ យោជន៍ ពួកទេវតាតែងស្គាល់ថា កណិការវិមាន ។ ប្រាសាទមានកំពស់មួយពាន់សន្ទុះប្រហែ មានជាន់ ៧ បរិបូណ្ណដោយទង ជាវិការៈនៃកែវមណីមានពណ៌ខៀវ ផ្ទះមានកំពូលមួយសែន មានប្រាកដក្នុងវិមានរបស់ខ្ញុំ ។ ចល្ងង្ក្ដជាវិការៈនៃមាសក៏មាន ជាវិការៈនៃកែវមណីក៏មាន ជាវិការៈនៃកែវទទឹមក៏មាន ជាវិការៈនៃកែវផលិកក៏មាន គួរតាមប្រាថ្នា គួរតាមបំណង ។

មហារហញ្ច សយនំ តុលិកំ វិកតិស្សកំ(១)
ឧទ្ទលោមិកឯកន្តិំ ពិម្ពោហនសមាយុតំ(២) ។
ភវនា និក្ខមិត្វាន ចរន្តោ ទេវចារិកំ
យទា ឥច្ឆាមិ គមនំ ទេវសង្ឃបុរក្ខតា ។
បុប្ផស្ស ហេដ្ឋា តិដ្ឋាមិ ឧបរិ ឆទនំ មម
សមន្តា យោជនសតំ កណិការេហិ ឆាទិតំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋហុំ
បរិវារេន្តិ មំ និច្ចំ រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា ។
តត្ថ នច្ចេហិ គីតេហិ តាឡេហិ វាទិតេហិ ច
រមាមិ ខិឌ្ឌារតិយា(៣) មោទាមិ កាមកាមិហំ ។
តត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច មោទាមិ តិទសេ តទា
នារីគណេហិ សហិតោ មោទាមិ ព្យម្ហមុត្តមេ ។

---

១ ឱ. តូលិកា វិកតីយុតំ ។ ម. តូលិកា វិកតំ យុតំ ។ ២ ឱ.ម. ពិម្ពោហនសមាយុតំ ។
៣ ម. ខិឌ្ឌារតិយា ។

មួយទៀត ទីដេកមានដំឡៃច្រើន ដែលញាត់ដោយគរ ធ្វើដោយរោមសត្វ វិចិត្រដោយរោមសត្វ មានរោមសត្វសីហៈនិងខ្លាធំជាដើម ធ្វើដោយរោមសត្វមានរោមប្រោងឡើងតែម្ខាង ជាកម្រាលសមគួរដល់ខ្នើយ ។ កាលណា ខ្ញុំចេញអំ-ពីលំនៅ ហើយត្រេចទៅកាន់ទេវចារិកប្រាថ្នានឹងទៅ តែងមានពួកទេវតាហោមរោម ។ ខ្ញុំឋិតនៅខាងក្រោមផ្កា ផ្កាប្រក់ខាងលើខ្ញុំ ទីមួយរយយោជន៍ជុំវិញ សុទ្ធសឹងបិទបាំងដោយផ្កាកណិការ ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ មុឺន មកបម្រើខ្ញុំរាល់ល្ងាចព្រឹក ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូសទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ តែងហោមរោមខ្ញុំជានិច្ច ។ ខ្ញុំត្រេកអរដោយរបាំ ចំរៀង គ្រឿងដេញដំ និងគ្រឿងប្រគំ ក្នុងវិមាននោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម តែងរីករាយក្នុងតម្រេកនៃល្បែង ។ ខ្ញុំបរិភោគក្តី ផឹកក្តី ក្នុងទីនោះ តែងរីករាយក្នុងឋាននៃត្រៃត្រឹង្ស ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំប្រកបដោយពួកនារី រីករាយក្នុងវិមានដ៏ឧត្តម ។

បឋមំ តីណកិកណិការបុប្ផិត្ថេកបទានំ

សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយិំ
សតានំ តីណិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
ភវាភវេ សំសរន្តោ មហាភោគំ លភាមហំ ។
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ ។
អញ្ញំ គតឹ ន ជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ ខត្តិយេ ចាបិ ព្រាហ្មណេ ។
នីចេ កុលេ ន ជាយាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ សិវិកំ សន្ទមានិកំ ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ទាសីគណំ ទាសគណំ នារិយោ សមលង្កតា ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
កោសេយ្យកម្ពលិយានិ[1] ខោមកប្បាសិកានិ ច ។

---

១ ឧ· ម. កោសេយ្យកម្ពលិយានិ ។

តិណកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

ខ្ញុំសោយរាជ្យក្នុងឋានទេវលោក អស់ ៥០០ ដង បានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ ៣០០ ដង ។ សោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ តែងបាននូវភោគសម្បត្តិច្រើន ។ ខ្ញុំមិនមានសេចក្ដីខ្វះខាតដោយភោគសម្បត្តិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅក្នុងភពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់គតិដទៃទេ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូល ២ គឺត្រកូលក្សត្រ និងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ។ ខ្ញុំមិនកើតក្នុងត្រកូលទាប នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងបាននូវយានទាំងអស់នេះ គឺយានដំរី យានសេះ ព្រះសាលៀង រថទ្រទ្រង់គ្រឿង នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងបាននូវរបស់ទាំងអស់នេះគឺខ្ញុំស្រី ខ្ញុំប្រុស នារីដែលមានគ្រឿងតាក់តែងសមរម្យ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងបាននូវសំពត់ទាំងអស់នេះ គឺសំពត់កោសេយ្យពស្ត្រ សំពត់កម្ពល សំពត់ខោមពស្ត្រ និងសំពត់កប្បាសិកពស្ត្រ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

លភាមិ សព្វមេវេតំ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ឆវិត្តំ ឆវិផលំ   ឆវិក្ករសភោជនំ ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ឥមេ ធាន ឥមេ កុញ្ជា   ឥមម្ហិ សយនេ សយ ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សព្វត្ថ បូជិតោ ហោមិ   យសោ អច្ចុគ្គតោ[1] មម ។
មហាសក្ខោ[2] សទា ហោមិ   អភេជ្ជបរិសោ សទា
ញាតីនំ ឧត្តមោ ហោមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សីតំ ឧណ្ហំ ន ជានាមិ   បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ ។
អថោ ចេតសិកំ ទុក្ខំ   ហទយេ មេ ន វិជ្ជតិ ។
សុវណ្ណវណ្ណោ ហុត្វាន   សំសរាមិ ភវាភវេ
វេវណ្ណិយំ[3] ន ជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
សាវត្ថិយំ បុរេ ជាតោ   មហាសាលេ សុអឌ្ឍកេ ។

១ ម. អព្ភុគ្គតោ ។ ២ ឱ. ម. មហាបក្ខោ ។ ៣ ឱ. ទុវណ្ណិកំ ។

ខ្ញុំតែងបានទ្ទូរតែងតាំងអស់នេះគឺ សំពត់ថ្មី ផ្ទៃឈើថ្មី ភោជន
មានរសដ៏ប្រសើរថ្មី នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែង
បានទ្ទូរពាក្យពីរោះតាំងអស់នេះថា សូមអ្នកពិសានូវភោជន
តាំងនេះ សូមបរិភោគភោជនតាំងនេះ សូមសម្រាន្តលើដ-
ណ្ដេកនេះ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំមានគេបូជាកងទ័
ពតាំងពួន យស (ក្លិ្ដណ្ណោះ) របស់ខ្ញុំ ខ្ចប្ចាយទៅកាន
ទិសតាំងពួន ។ ខ្ញុំមានសក្ដិធំសព្វកាល មានបរិស័ទ
មិនបែកបាក់សព្វកាល ខ្ញុំជាបុរសឧត្ដមជាងពួកញាតិ នេះ
ជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ត្រជាក់និងក្ដៅ ឯ
សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក៏មិនមាន តាំងសេចក្ដីទុក្ខព្រួយកងចិត្ត
ក៏មិនមាន ក្នុងហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានសម្បុរដូច
មាស តែងអន្ទោលទៅកងកពតូចកពធំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ភាពពណ្ណាអាក្រក់ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំប្រតិបត
ទេវលោក ត្រកូលមួយជាស់ត្រឿន បានមកកើតក្នុងប្ដី
សាវ៉ាត្ថី ក្នុងត្រកូលមហាសាល ជាត្រកូលស្ដុកស្ដម្ភមាំមួន ។

បឋមំ តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

បញ្ចកាមគុណេ ហិត្វា បព្វជឹ អនគារិយំ

ជាតិយា សត្តវស្សោហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ គុណមញ្ញាយ ចក្ខុមា

តរុណោ បូជនីយោហំ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ទិព្វចក្ខុំ វិសុទ្ធំ មេ សមាធិកុសលោ អហំ

អភិញ្ញាបារមិប្បត្តោ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា អនុប្បត្តោ ឥទ្ធិបាទេសុ កោវិទោ

សទ្ធម្មេ បារមិប្បត្តោ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

តឹសកប្បសហស្សម្ហិ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ខ្ញុំលះបង់កាមគុណ ចាំង ៥ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ខ្ញុំមាន
អាយុ ៧ ឆ្នាំ ពីមុនកំណើតមក ចានដល់អរហត្ត ។ ព្រះ
សម្ពុទ្ធទ្រង់មានចក្ខុ ជ្រាបច្បាស់នូវគុណរបស់ខ្ញុំ ចានឲ្យ១ប-
សម្ប្ញាដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំជាមនុស្សកម្លោះ គួរដល់ការបូជា នេះជា
ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ចក្ខុរបស់ខ្ញុំដ៏បរិសុទ្ធដូចជាទិព្ យ ខ្ញុំជាអ្នក
ឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ដល់នូវត្រើយនៃអភិញ្ញា នេះជាផលនៃ
ពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ខ្ញុំចានសម្រេចដោយលំដាប់ ខ្ញុំជាអ្នក
ឈ្លាសវៃក្នុងឥទ្ធិចាទ ចានដល់ត្រើយក្នុងព្រះសទ្ធម្ម នេះជា
ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣ ម៉ឺន អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំចានបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសចាំងឆ្ងាយ ខ្ញុំដុតបំ-
ផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តីណិកណិការបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩២) នគរេ ហំសវតិយា កុម្ភការោ អហោសហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណមនាសវំ ។
សុកតំ មត្តិកាបត្តំ(១) ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
បត្តំ ទត្វា ភគវតោ ឧជុភូតស្ស តាទិនោ ។

---

១ ម. បត្តិកំ មត្តំ ។

ទ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
ចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។
ចដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំចានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ចាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានឮថា ព្រះតីណាតណាការបុជ្ជិយត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្ដែង
ន្ទរគាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តីណាតណាការបុជ្ជិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកបត្ត្ទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៥២) ខ្ញុំកើតជាសន្ទនធ្នាំង ក្នុងនគរហង្សវតី ខ្ញុំចានឃើញព្រះ
ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ទ្រង់ធ្ងងជ់ងន់គឺកិលេស
មិនមានអាសវៈ ។ ខ្ញុំចានថ្វាយចាត្រដ៏ ដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ
ដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំថ្វាយចាត្រដល់ព្រះមានបុណ្យ មាន
ព្រះហឫទ័យទៀងត្រង់ ទ្រង់មិនញាប់ញ័ររដោយលោកធម៌ ។

ទុតិយំ ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

ភវេ និព្វត្តមានោហំ សោណ្ណថាលេ លភាមហំ
រូបិមយេ ច សោវណ្ណេ តដ្ដកេ ច មណីមយេ ។
ភាជិយា បរិភុញ្ជាមិ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ
យសសាវ ជនានញ្ចុ(១) អគ្គភូតោ ច ហោមហំ(២) ។
យថាបិ ភទ្ទកេ ខេត្តេ វីជំ អប្បម្បិ រោបិតំ
សម្មា ធារំ បវស្សន្តេ(៣) ផលំ តោសេតិ កស្សកំ ។
តថេវិទំ បត្តទានំ ពុទ្ធក្ខេត្តម្ហិ រោបិតំ
បីតិធារេ បវស្សន្តេ ផលំ មេ តោសយិស្សតិ ។
យាវតា ខេត្តា វិជ្ជន្តិ សង្ឃាបិច គណាបិច
ពុទ្ធក្ខេត្តសមោ នត្ថិ សុខទោ សព្វបាណិនំ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
ឯកបត្តំ ទទិត្វាន បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។

---

១ ឱ.ម. យសានញ្ចុ ធនានញ្ចុ ។ ២ ឱ. បត្តភូតោ ច ហោមហំ ។ ម. សត្តភូតោ ច យោ មហោ ។ ៣ ឱ. បវេច្ឆន្តេ ។ ម. បវិច្ឆន្តេ ។

ខ្ញុំកាលកើតក្នុងកត តែងបានថាសមាសផង ថាសមាស-
ក្រមៃប្រាក់ផង ចានជារាការ នៃកែវមណីផង ។ ខ្ញុំតែង
បរិភោគដោយកាដន់ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំជាអ្នកប្រ-
សើរដោយយសបរិវារជាងជនពាំងឡាយ ។ ពួជសូម្បីបន្ទិច
បន្ទួចដែលគេសាបព្រោះក្នុងស្រែដ៏ល្អ កាលបើមេឃបង្អុរ
ធារទឹកដោយប្រពៃ ផ្ទៃស្រូវមែងញ្ជាំងអ្នកស្រែ ឲ្យត្រេកអរ
យ៉ាងណាមិញ ។ បត្តជាននេះដែលខ្ញុំសាបព្រោះក្នុងស្រែគឺ
ព្រះពុទ្ធ ធារទឹកគឺបីតិបង្អុរចុះមក ផលរមែងធ្វើឲ្យខ្ញុំត្រេកអរ
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ស្រែពាំងប៉ុន្មានណា គឺព្រះសង្ឆក្តី គណ:
ក្តី ស្រែពាំងនោះ ស្ទើរដោយស្រែគឺព្រះពុទ្ធ មិនមានទ្ធើយ
ព្រោះស្រែគឺព្រះពុទ្ធ អាចឲ្យសេចក្តីសុខដល់សត្វពាំងពួង ។
បពិត្របុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្ត
ប្ញសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ខ្ញុំបានថ្វាយចាត្រមួយ
ហើយបានសម្រេចព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតមិនកម្រើក ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បត្តមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បត្តទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្ប៦ ៨១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
ចាត្រ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃបត្តទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្វីង ។ ១ ! ។
ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
សម្រេចហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩៣) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ

កាសុមារិកមាទាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

កាសុមារ៉ាកធ៌ាទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៣) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី ជាឫស្ស៍ក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់គង់នៅក្នុងចន្ទោះភ្នំ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក-រាយ ធ្វើទ្រវអញ្ជលីលើក្បាល បានយកផ្ទៃស្លាឧ៏ទៅថ្វាយព្រះ ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃស្លា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិន មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្ទ ទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្តំ សុនំ អាយស្មា កាសុមារិកជលទាយកោ

ជេតវេ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ការសុមារិកជលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្តុំ អារ្ជជលិយត្ថេរាបទានំ

(៣៤) សមាសម្ពុទ្ធសី ភគវា សយម្ភូ អបរាជិតោ

វិវេកា ឧដ្ឋហិត្វាន គោចរាយ ឧបាគមិ ។

ជលមានោ អហំ ទិស្វា ឧបគញ្ជិ ឧរាសកំ

ឧសន្ថនិត្តា សុមនោ អវជ្ជ អនធិ ជលំ ។

ចតុន្ទ្ធ្ជ្ជ ឥតោ ការេ យំ ជលំ អនធិ ឥធ

ទុគ្គតិ ជាតិជាតាមិ ជលទានសិ្ជ ជលំ ។

ការ លេ ឈ ឈ ឈ ឈ ឈ ភ ។ ។ ។ ។ ។

ជ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។ ។

ចានពួកថា ព្រះកាសុមារិកផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ ចាន
សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អារ្ជាធលិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៥៤) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានវស្សាប្រាំ គ្រាស់
ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ក្រោកចាកទីសូន្យ
ស្ងាត់ ស្តេចចេញទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំមានដៃកាន់ផ្លែឈើ ឃើញ
ព្រះនាសក: ក៏ចូលទៅជិត ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក
រាយ ចានថ្វាយអារ្ជាធផល (ផ្លែឈើ) ដល់ព្រះអង្គ ។ ក្នុង
កប្ប ទី ៥៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំចានថ្វាយផ្លែ
ឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវ:
ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អវដផលិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អវដផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ចារផលិយត្ថេរាបទានំ

(៤៩) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ   ចារផលមទាសហំ(១) ។
ឯកជ្ឈុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. ចារផលមទាសហំ ។ ម. ចារផល... ។

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអវដផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អវដផលិយត្ថេរាបទាន ។

បារផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៩៥] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា កំពុងស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅតាមច្រកហើយបានប្រគេនបារផល (ផ្លែឈើ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្ពេ សមូហតា
ឆាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរামិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចារដលិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចារដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ មាតុលុង្គដលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤៦) ភណ្ឌាគារំ ដលិតំ បុណ្ណមាយេ ចន្ទិមំ
ដលន្តិ ដិបុក្ខារ អន្ទុសំ លោកជាយកំ ។
មាតុលុង្គដលំ ភយ្ហ អនាសិ សត្ថុនោ អហំ
ឧក្ខិណ្ណោ យ្យស្ស រ៉ាសស្ស បសន្ទ្ធោ សេហ ចាណ្ណិកិ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ទីដ ។ ១ ។ ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចារផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចារផលិយត្ថេរាបទាន ។

មាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៦) ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះលោកនាយក ទ្រង់
រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ឬដូចព្រះចន្ទពេញបូណមី ឬក
ដូចឈើប្រចាំទ្វីប ដ៏រុងរឿង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បាន
យកផ្លែក្រូចតូច ទៅថ្វាយព្រះសាស្តា ជាទក្ខិណេយ្ય-
បុគ្គល ទ្រង់មានព្យាយាម ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

ឆដ្ឋំ មាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ　យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មាតុលុង្គផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
ផ្លែឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១!
ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ អញ្ជេលផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩៧) អជិតោ នាម សម្ពុទ្ធោ ហិមវន្តេ វសី តទា
ចរណេន ច សម្បន្នោ សមាធិកុសលោ មុនិ ។
កុម្ភមត្តំ គហេត្វាន អញ្ចលី ជីវជីវកំ(១)
ឆត្តបណ្ណំ គហេត្វាន អទាសឹ សត្ថុនោ អហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ អជេលមជីវជីវកំ ។

អង្ជែលផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៧) កាលនោះ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមអដិនៈ ទ្រង់ចរិបូណ្ណិដោយចរណៈ ឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ គង់នៅក្នុងព្រៃហិមពន្ត ។ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃអញ្ជលិ-ព្រឹក្សស្រស់ៗ ប្រមាណប៉ុនកួម ចាំងយកតត្រស្ងឹត ប្ដ-ជ្ជនដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់ទ្ងន់ ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អង្កោលផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អង្កោលផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អមោរផលិយត្ថេរាបទានំ

(៩៨) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ អមោរំ(១) អទទឹ ផលំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. អមោទំ ។

ចានពុទ្ធ ព្រះអង្ឍលធលទាយកត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្ដែងនូវគាថាតាមនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អង្ឍលធិលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អមោរធិលិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៩៨) ខ្ញុំចានយើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ដែលទ្រង់កំពុងតែស្ដេចទៅតាមប្រក ហើយប្រគេនផ្ទៃអមោរព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ចនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំចានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ( ) ខ្ញុំមកស្ថិតហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អមោរផលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អមោរផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ តាលផលិយត្ថេរាបទានំ

(៩៩) សតរំសី នាម ភគវា　សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិវេកា វុដ្ឋហិត្វាន　គោចរាយាភិនិក្ខមិ ។
ផលហត្ថោ អហំ ទិស្វា　ឧបគច្ឆឹ នរាសភំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ　តាលផលមទាសហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ　យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអមោរផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អមោរផលិយត្ថេរាបទាន ។

តាលផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៩៩) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមសតរង្សី ត្រាស
ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ក្រោកចេញចាកទីស្ងប់
ស្ងាត់ ហើយស្តេចទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំមានដៃកាន់ផ្លែ
ឈើ យើញព្រះនរាសភ: ក៏ចូលទៅជិត ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះ
ថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្លែគ្នាត ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។

ទសមំ តាលំកេរធិលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥតិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
ជាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុត្តំ អាយស្ម តាលជ្ជលិយោ(១) ថេរោ ឥមា
គាថាយ អភាសិត្ថាតិ ។

តាលជ្ជលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ តាលំកេរធិលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០០) ឆកវេ ពន្ធុមតិយា អាវមិ តោ អហំ ឥធ
អន្ធសិ រ ជ ពុទ្ធ ។ ភច្ឆ ! អនិលញ្ជសេ ។
តាលំ តោ ជ (២) ភ ! ពុទ្ធ ! ជ ! ! ! ! ! ! ! ! ! ! !
អ !

---

១ ម. តាលជ្ជលិយោ ។ ២ ម. តាឡ្ជ្ជកេរធិលំ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ។ ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគាលធលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គាលធលិយត្ថេរបទាន ។

គាលំកេរធិលទាយកត្ថេរបទាន ទី ១០

(១០០)កាលនោះ ខ្ញុំជាញោមវត្ថុកុដ្ឋនគរពុទ្ធមតី បានឃើញ
ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី កំពុងស្តេចទៅកាន់ដ៏អាកាស ខ្ញុំ
បានយកផ្ទៃដូងទៅថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
មានយសធំ ឋិតនៅកាន់ដ៏អាកាស ទ្រង់ទទួល (ផ្ទៃដូងនោះ) ។

បីតិសញ្ជននោ(១) មយ្ហំ   និព្វានសុខាវហោ
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន   វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
អធិគញ្ឆឹ តទា បីតឹ   វិបុលញ្ច សុខុត្តមំ
ឧប្បជ្ជតេវ រតនំ   និព្វត្តស្ស តហឹ(២) តហឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
និព្វុតត្តំ វិសុទ្ធិំ មេ   សមាធិកុសលោ អហំ
អភិញ្ញាបារមិប្បត្តោ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ ម. វិត្តិសញ្ជននោ ។ ២ ឱ. យហឹ ។

ខ្ញុំមានការកើតបីតិ ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះថ្វាយនូវផ្ទះដូង ដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ កាលនោះ ខ្ញុំបាននូវបីតិដ៏ធំទូលាយផង នូវសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមផង រតនៈតែងកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដែលកើតក្នុងកាយ នោះ ។ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្ទះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃផលទាន ។ ចក្ខុរបស់ខ្ញុំដ៏បរិសុទ្ធដូចជាទិព្យ ខ្ញុំ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី នេះជាផល នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទីនី ។ ។ ! ខ្ញុំ មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទសមំ នាឡិកេរផលទាយកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នាឡិកេរផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នាឡិកេរផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កណិការញ្ច បត្តោ ច(១) កាសុមារិ តថាវរោ(២)
ធារផលិ មាតុលុង្គោ(៣) អជ្ជេលាមោរមេវ ច(៤) ។
តាលំ តថា នាឡិកេរ គាថាយោ គណិតាបិហ(៥)
ឯកំ គាថាសតំ ហោតិ ឆឡាធិកាវិវដ្ឋិតំ ។

កណិការវគ្គោ ឯកបញ្ញាសោ ។

---

១ ឱ. កណិការេកបត្តោ ច ។ ២ ឱ. តថាវដំ ។ ម. តថាវដា ។ ៣ ឱ. ធារញ្ចូ មាតុលុង្គញ្ចូ ។ ម. ធាទញ្ចូ... ។ ៤ ម. អញ្ជលីអោទមេវ ច ។ ៥ ឱ. ម. គណិតាវិហ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ឯ ១ អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាលិកេរផលាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាលិកេរផលាយកត្ថេរបទាន ។

ទុតិយ

គណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរបទាន ១ ឯកបត្តាយកត្ថេរបទាន
១ ការុមារិកផលាយកត្ថេរបទាន ១ អវដផលិយត្ថេរ-
ទាន ១ ចារផលិយត្ថេរបទាន ១ មាតុលុង្គផលាយកត្ថេ-
ត្ថេរបទាន ១ អជ្ជុផលាយកត្ថេរបទាន ១ អមោរផលិ-
យត្ថេរបទាន ១ តាលផលិយត្ថេរបទាន ១ នាលិកេរផ-
ផលាយកត្ថេរបទាន ១ គាថាតាមដែលលោកចាប់ទៅឃើញ
មានចំនួន ១០១ គាថា មិនមានការខ្វះនិងការលើស ។

ចប់ ១ណ៏ការវគ្គ ទី ៥១ ។

ទ្វេបញ្ញាសោ ផលទាយកវគ្គោ

បឋមំ កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០១) មិគលុទ្ទោ(១) បុរេ អាសឹ វិបិនេ វិចរឹ អហំ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សព្វធម្មាន បារគុំ ។

កុរញ្ជិយផលំ(២) គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ

បុញ្ញក្ខេត្តស្ស ធីរស្ស(៣) បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ.ម. មិគសត្តោ ។ ២ ឱ. កុរេញ្ជិយផលំ ។ ម. កុរញ្ជិយផលំ ។ ៣ ឱ. វីរស្ស ។ ម. តាទិនោ ។

ផ្លែទាយកវគ្គ ទី ៥២

ក្បុរញ្ជ្ចិយផ្លែទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១០១] ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ ត្រេចទៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី ដល់នូវត្រើយនៃធម្មិ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានកាន់យកផ្ទៃក្បុរញ្ជ្ចិយព្រឹក្ស ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជ្រីកាត់ផ្ទាប់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទុតិយំ កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុធំ អាយស្មា ការញ្ជិយផលទាយកោ

ផេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ការញ្ជិយផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០២) សុវណ្ណាវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ

វនិយំ បដិបជ្ជន្តំ កបិដ្ឋំ អទធិ ផលំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទធិ តទា

ទុគ្គតិ នាភិជានामិ ផលទានស្ស ទ្ធិនំ ផលំ ។

ភាវិតា ឈានមគ្គេ ភវា សព្វេ សមូហតា

ឆាតោ ១ ពន្ធនំ ឆេត្វា ១ ១ ១ ១ ។

ស្វាគតំ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

ត្រិវិជ្ជា ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១ ១

ចានឲ្យថា ព្រះកុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេ មានអាយុ ចានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១០២) ខ្ញុំចានយើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាសគួរទទួលគ្រឿងបូជា កំពុងស្ដេចទៅតាមច្រក ហើយថ្វាយផ្ទៃ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំចានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កបិដ្ឋផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ កោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទានំ

(១០៣) កកុធំ វិលសន្តំវ(១) ទេវទេវំ នរាសភំ
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ កោសុម្ពមទទិន្តទា(២) ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

១ ម. វិលម្ពន្តំវ ។ ២ ម. កោសម្ភមទទឹ តទា ។ កោសម្ភិ យុត្តតរំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកប្ជផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កប្ជផ្ជផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ពោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១០៣) កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មាន
ដំណើរល្អ ស្ងប់ដូចលំពង់ថ្ងាន់ត្រាវ ជ្រាលជ្រៅ ជាទេវតាកន្ធ
ទេវតាប្រសើរជាងនរៈ កំពុងស្ដេចទៅតាមប្រក ហើយបាន
ថ្វាយផ្ទៃសង្ឃ ។ ក្នុងកប្ជទី ៣១ អំពីកប្ជនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសចាំងឆ្ការ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ កពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទ្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោសុម្ពផលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោសុម្ពផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០៤) វិនតានទិយា(១) តីរេ វិហាសិ បុរិសុត្តមោ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។
មធុគន្ធស្ស បុប្ផេន កេតកស្ស អហំ តទា
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស បូជយឹ(២) ។

---

១ ឱ. វិត្ថាយ នទិយា ។ ម. ចិត្តាយ នទិយា ។ ២ ម. ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយឹ ។

ទ្ធ ! ខ្ញុំមានសេចក្ដីសប្បាយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
ចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏ចាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានពួកថា ព្រះកោសុម្ពផលិយត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្ដែងនូវ
គាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ ភោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទាន ។

ភេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១០៤) ព្រះសម្ពុទ្ធជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់គង់នៅទៀបនូវ
ស្ទឹងវិនតា ខ្ញុំចានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចេ្ចលីគឺកិលេស
ចានព្រះហឫទ័យមូលក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ ចានព្រះហឫទ័យ
ត្រាស់ដឹង ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ចានចិត្តរីករាយ ចាន
ចូលជ្ជាផ្ការីក ដែលមានក្លិនក្រអូបចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធំ អភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កេតកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កេតកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្ប៦ ៩១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្ការ
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-
បូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
អស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមក
ល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទិដ្ឋអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកេតកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៥] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ

រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ នាគបុប្ផំ អបូជយិំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នាគបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នាគបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នាគបុជ្ជិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១០៥) ខ្ញុំបានបូជាផ្ការ៉ូមិ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា កំពុងស្ដេចទៅតាមប្រក ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្ការ៉ូ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគបុជ្ជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នាគបុជ្ជិយត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ អជ្ជុនបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១០៦) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសឹ កិន្នរោ តទា

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វេទជាតោ កតញ្ជលី
គហេត្វា អជ្ជុនបុប្ផំ សយម្ភុំ អភិបូជយឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា កិន្នរំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
ឆត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយឹ
ទសក្ខត្តុំ ចក្កវត្តី មហារជ្ជមការយឹ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
សុខេត្តេ វប្បិតំ(១) វីជំ សយម្ភុស្មឹ អហោសិ មេ(២) ។
កុសលំ វិជ្ជតេ មយ្ហំ បព្វជឹ អនគារិយំ
បូជារហោ អហំ អជ្ជ សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។

---

១ ឱ. វបិតំ ។ ២ ឱ. អហោ មមំ ។ ម. អហោ មម ។

អជិនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១០៦] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅទៀបច្រាំងស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរ ធ្វើនូវអញ្ជលីកម្ម បានយកផ្កាអជ្ជុន ទៅបូជាព្រះសយម្ភូ ។ ព្រោះអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ព្រោះការតំកល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវកាយជាកិន្នរហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំជាធំជាងទេវតា បានសោយរាជ្យ ក្នុងទេវលោក អស់ ៣៦ ដង បានសោយរាជ្យ ជាស្តេចចក្រពត្តិមហារាជអស់ ១០ ដង ។ បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ (ព្រោះ) ពូជ បានព្រោះក្នុងព្រះសយម្ភូ ជាស្រែដ៏ល្អ ។ ខ្ញុំមានកុសល ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ផ្នួស ខ្ញុំជាបុគ្គលគួរគេបូជា ក្នុងសាសនា នៃព្រះសក្យបុត្ត ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

សត្តមំ ពុជ្ឌជ្ជបុប្ជិយត្ថេរាបទានំ

កាលេសា ឈាបិតា ម្យាំ ភវា សព្ពេ សមូហតា
ជាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា ទ្ធិមាភមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផ្ត្តា ភតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ ទ្ធិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា ភតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អជ្ជនបុប្ជិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អជ្ជុនបុប្ជិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ពុជ្ឌជ្ជបុប្ជិយត្ថេរាបទានំ

(១០៧) ហិមវន្តស្ស អាវិទ្ធេ អច្ចុណ្ណោ[1] ជាម ឯកតោ
ពុន្ធ្ធ សុទ្ធ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ឯ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

[1] ១. ចារ្ជ ។ ម. ១ ។ ២ ១. ហេមវ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអជ្ជុនបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អជ្ជុនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១០៧) ក្នុងទីជិតនៃព្រៃហេមពាន្ត មានភ្នំមួយឈ្មោះអច្ចុលៈ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុទស្សៈ គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំបានយកផ្កា អំពីព្រៃហេមពាន្ត ហើយទៅកាន់អាកាស បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ឆ្លងឱឃៈ មិនមានអាសវៈ ក្នុងទីនោះ ។

បុប្ផំ កុដជមាទាយ សិរេ កត្វានហន្តទា

ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សយម្ភុស្ស មហេសិនោ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុដជបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំយកផ្ការ៉ាមានទៀ មកតំកល់លើក្បាល ហើយ
បូជាព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។
ក្នុងកប្ប ៣១ អំពីកប្ប នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្ការ
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-
បូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
អស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិ-
មោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួកថា ព្រះកុដជប្ជុណ្ណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុដជប្ជុណ្ណិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ ឃោសសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១០៨) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ វិបិនេ អហំ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ទេវសង្ឃបុរក្ខតំ ។

ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ ទេសេន្តំ អមតំ បទំ

អស្សោសឹ មធុរំ ធម្មំ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ ។

ឃោសេ ចិត្តំ បសាទេសឹ អសមប្បដិបុគ្គលេ

តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា ឧត្តរឹ ទុត្តរំ តរំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឃោសសញ្ញាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

យោសសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១០៨) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី មានពួកទេវតាចោមរោមហើយ កំពុងប្រកាសនូវសច្ច ៤ សម្តែងនូវអមតបទ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ដ៏ពីរោះ របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ជាផ្សាពង្សនៃសត្វលោក ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងយោសសញ្ញ របស់ព្រះសិខីសម្ពុទ្ធ ដែលរកបុគ្គលប្រៀបស្មើមិនមាន ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះអង្គ ហើយបានធ្វើនូវកាត ដែលសត្វហែលធ្វើបានដោយកម្រ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃយោសសញ្ញា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឃោសសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឃោសសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០៩) វរុណោ នាម នាមេន ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
ឆឌ្ឌេត្វា ទស បុត្តានិ វនមជ្ឈោគហឹ តទា ។
អស្សមំ សុកតំ កត្វា សុវិភត្តំ មនោរមំ
បណ្ណសាលំ ករិត្វាន វសាមិ បវនេ អហំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគច្ឆិ មម អស្សមំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយោសសញ្ជាតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យោសសញ្ជាតត្ថេរាបទាន ។

សព្ពធិលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១០៩) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះវុណៈ ជា
អ្នកដល់ត្រើយនៃមន្ត ១ បានលះបង់ បុត្ត ១០ នាក់ ហើយដើរ
ចូលទៅកាន់ព្រៃ ។ ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមដ៏ល្អ បានធ្វើបណ្ណសា-
ឡា ជាទីរាកកាយនៃចិត្ត ដែលគេចាត់ចែងថ្នាក់យ៉ាងល្អ នៅ
ក្នុងព្រៃធំ ។ កាលនោះ ព្រះបទុមុត្តរសម្មុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
នូវត្រៃលោក គួរទទួលគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រា-
ថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្ញុំ បានស្តេចមកកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទានំ

យាវតា វនសណ្ឌម្ហិ ឱភាសោ វិបុលោ អហុ
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន បជ្ជលិ បវនំ តទា ។
ទិស្វាន បាដិហារិយំ(១) ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិនោ
បត្តបុដំ គហេត្វាន ផលេន បូរយឹ(២) អហំ ។
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ សហ ខារិមទាសហំ
អនុកម្បាយ មេ ពុទ្ធោ ឥទំ វចនមព្រវិ ។
ខារិការំ គហេត្វាន បច្ឆតោ ឯហិ មេ តុវំ
បរិភុត្តេវ សង្ឃម្ហិ បុញ្ញំ តវ ភវិស្សតិ ។
បុដកន្តំ គហេត្វាន ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ចេហិ គីតេហិ វាទិតេហិ ច
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ អនុភោមិ យសំ អហំ(៣) ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. ទិស្វានហំ បាដិហីរំ ។ ម. ទិស្វាន តំ បាដិហិរំ ។ ២ ម. បូជយឹ ។ ៣ ឱ. សទា អហំ ។ ម. សទាសុខំ ។

ពន្ធីដ៏ធំទូលាយ ក្នុងដងព្រៃតាំងប៉ុន្មាន ក៏កើតមានឡើង
កាលនោះព្រៃធំ ក៏ភ្ជាប្រាត់ដោយអានុភាព របស់ព្រះពុទ្ធ ។
ខ្ញុំឃើញចាដិហារ្យ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមិនញាប់
ញ័រដោយលោកធម៌ ខ្ញុំយកស្ទឹកខ្ចប់ផ្ទៃឈើ ហើយរៃកដើរ
មក ។ ខ្ញុំបានចូលទៅកព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្ទៃនោះតាំង
អម្រែក ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់អនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះពុទ្ធ-
ដីកានេះថា អ្នកចូរកន្ទ្រាអម្រែក តាមក្រោយតថាគតមក
កាលបើសង្ឆាន់ហើយ បុណ្យនឹងមានដល់អ្នក ។ ខ្ញុំយក
ពាក្យប់នោះប្រគេនកិក្ខុសង្ឆ ខ្ញុំញ្ជាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះ
សង្ឆនោះហើយ ក៏ចានទៅកើតឯតុសិត ។ ខ្ញុំប្រកបដោយ
ចាំទាញ ចម្រៀងទាញ ត្រៀងប្រគំទាញ ក្នុងឋានសួគ៌នោះ
ហើយសោយយសបរិវារ ដោយបុញ្ញកម្មនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅ
យកកំណើតណា ។ ទោះជាទេវតាឬជាមនុស្ស ការខ្ជះខាត
ភោគសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំ មិនមាន នេះជាផលនៃផលទាន ។

យាវតា ចតុរោ ទីបា   សសមុទ្ទា សបព្វតា
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន   ឥស្សរំ ការយិំ អហំ(១) ។
យាវតា យេ(២) បក្ខិគណា   អាកាសេ ឧបតន្តិ ចេ
តេបិ មំ វសមន្វេន្តិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
យាវតា វនសណ្ឌម្ហិ   យក្ខា ភូតា ច រក្ខសា
កុម្ភណ្ឌា គរុឡា ចាបិ   ចាចរិយំ(៣) ឧបេន្តិ មេ ។
កុម្មា សោណា(៤) មធុករា   ឌំសា ច មកសា ឧភោ
តេបិ មំ វសមន្វេន្តិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សុបណ្ណា នាម សកុណា   បក្ខិជាតា មហព្ពលា
តេបិ មំ សរណំ យន្តិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
យេបិ ទីឃាយុកា នាគា   ឥទ្ធិមន្តោ មហាយសា
តេបិ មំ វសមន្វេន្តិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
សីហា ព្យគ្ឃា ច ទីបិ ច   អច្ឆកោកតរច្ឆកា(៥)
តេបិ មំ វសមន្វេន្តិ   ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ.ម. កាយាមហំ ២ ម. មេ ។ ៣ ឱ. ចារិចរិយំ ។ ម. បរិចរិយំ ។ ៤ ឱ. កុម្ភសោណា ។ ម. កុម្មសោណា ។ ៥ ឱ. អច្ឆកោកតរច្ឆយោ ។

ទ្វីបចាំង ៤ ព្រមចាំងសមុទ្ទនិងភ្នំមានត្រឹមណា ខ្ញុំសោយ
ឥស្សរភាព កំណត់ត្រឹមនោះ ព្រោះថ្វាយនូវផ្លែឈើ ចំពោះ
ព្រះពុទ្ធ ។ ពួកបក្សី ចាំងប៉ុន្មានណា ហើរកន្លងអាកាស បក្សី
ចាំងនោះ តែងលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផល-
ទាន ។ ពួកយក្សក្តី ភូតក្តី អាកក្សក្តី កុម្ភណ្ឌក្តី ត្រុងក្តី
ចាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅកន្លងដងព្រៃ តែងមកបម្រើខ្ញុំ ។ ពួក
អណ្តើក ត្នៃ ឃ្មុំ រមាម ម្ជូស សត្វចាំងពីរពួកនេះ តែង
លុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកសត្វ
ស្វាបណ្ណោះសុបណ្ណ: ជាបក្សីមានកម្លាំងច្រើន សត្វចាំងនោះ
តែងយកខ្ញុំជាទីពឹង នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកនាគណា
មានអាយុវែង មានឫទ្ធិ មានយសធំ នាគចាំងនោះឯងតែង
លុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកសត្វ
សីហ: ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ត្នៃស្រុក ត្នៃព្រៃ សត្វចាំងនោះ
ឯង តែងលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥសជិតិណាគសី ច　　យេ ច អាកាសគាមិនោ
សព្វេ មំ សរណំ យន្តិ　　ផលទាស្សិទំ ផលំ ។
សុទុទ្ទសំ សុនិបុណំ　　គម្ភីរំ សុប្បកាសិតំ
ផុស្សយិត្វា(១) វិហរាមិ　　ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
វិមោក្ខេ អដ្ឋ ផុស្សិត្វា(២) វិហរាមិ អនាសវោ
អាតាបី និបកោ ចាបិ(៣) ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
យេ ផលដ្ឋា ពុទ្ធបុត្តា　　ខីណាទោសា មហាយសា
អហំ អញ្ញតរោ តេសំ　　ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
អភិញ្ញាបារមឹ គន្ត្វា　　សុក្កមូលេន ចោទិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ　　វិហរាមិ អនាសវោ ។
តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច　　ពុទ្ធបុត្តា មហាយសា
ទិព្វសោតសមាបន្នា　　តេសំ អញ្ញតរោ អហំ ។

---
១ ឱ. បស្សិត្វាន ។ ២ ឱ. បស្សិត្វា ។ ៣ ឱ.ម. ចាហំ ។

ពួកទេវតាណា ដែលឋិតនៅលើដើមឈើនិងស្មៅក្តី ឋិតនៅឫដ៏អាកាសក្តី ទេវតាទាំងអស់នោះឯង តែងយកខ្ញុំជាទីពឹង នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំបានសម្រេចធម្មៃដែលគេឃើញបានដោយកម្រ ជាធម្មិស្ថិតជ្រាលជ្រៅ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសល្អហើយ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំបានវិមោក្ខ ៨ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ មានព្យាយាមដុតកំ-ដៅកិលេស មានប្រាជ្ញាចាស់ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកពុទ្ធបុត្តណា ដែលឋិតនៅកន្លែងផល អស់ទោសៈហើយ មានយសច្រើន បណ្តាពុទ្ធបុត្តទាំងនោះ ខ្ញុំក៏ជាពុទ្ធបុត្តមួយដែរ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំបានសម្រេចអភិញ្ញាចារមី ត្រូវកុសលមួល ជាស់ត្រឿនហើយ ក៏ចានកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ពុទ្ធបុត្តណា មានវិជ្ជា ៣ សម្រេចនូវឫទ្ធិ មានយសច្រើន សម្រេចនូវទិព្ធ-ស្រោត បណ្តាពុទ្ធបុត្តទាំងនោះ ខ្ញុំក៏ជាពុទ្ធបុត្តមួយដែរ ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បទុមធារិយត្ថេរាបទានំ

(១១០) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ រោមសោ នាម បព្វតោ
ពុទ្ធោភិសម្ភវោ នាម(១) អព្ភោកាសេ វសី តទា ។
ភវនា និក្ខមិត្វាន បទុមំ ធារយឹ អហំ
ឯកាហំ ធារយិត្វាន ភវនំ បុនរាគមឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ.ម. ពុទ្ធោបិសម្ភវោ នាម ។

បទុមធារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១១០) ក្នុងទីជិតព្រៃហេមពាន្ត មានកុំមួយឈ្មោះ ហេមសៈ កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមអតិសម្ភវៈ ទ្រង់គង់ក្នុងទីវាលជិតកុំនោះ ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានយកផ្ការ ឈូកបាំងថ្វាយព្រះអង្គ លុះខ្ញុំយកផ្ការ ឈូកមួយ ចាំងថ្វាយអស់មួយថ្ងៃហើយ ខ្ញុំត្រឡប់មកកាន់លំនៅវិញ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពចាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-ណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីន ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមធារិយោ[១] ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមធារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កុរញ្ជិយំ[២] កបិដ្ឋញ្ច កោសុម្ភំ អថ កេតកំ[៣]
នាគបុប្ផជ្ជុនញ្ចេវ កុដជិ ឃោសសញ្ញកោ ។
ថេរោ ច សព្វផលទោ តថា បទុមធារិយោ[៤]
អសីតិ ចេត្ថ គាថាយោ តិស្សោ គាថា តទុត្តរិ ។

ផលទាយកវគ្គោ ទ្វេបញ្ញាសោ

---

១ ម. បទុមធារិកោ ។ ២ ឱ. កុរវេញ្ជិកំ ។ ម. កុរញ្ជិយំ ។ ៣ ម កោសម្ពមថ កេតកំ ។
៤ ឱ. បទុមធារិកោ ។

ជ្ជានថ្ម ព្រះបទុមធារីយត្ថេរ មានអាយុ ជ្ជានសម្ដែងនូវគាថា

ចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមធារីយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយ

ក្ការញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឥសិដ្ឋផលទាយកត្ថ-

ត្ថេរាបទាន ១ ឧកាសុមផលិយត្ថេរាបទាន ១ ឧត្ថតកបុប្ផិយត្ថេ-

ត្ថេរាបទាន ១ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អជ្ជុនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន

១ ក្ការជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឃោសសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១

សព្ជផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បទុមធារីយត្ថេរាបទាន ១ រួម

ជ្ជានគាថាក្នុងវគ្គនេះ មាន ៨៣ គាថា ។

ចប់ ផលទាយកវគ្គ ទី ២ ។

តេបញ្ញាសោ តិណទាយវគ្គោ

បឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១១) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ លម្ពកោ នាមបព្វតោ
តត្ថេវ តិស្សោ(១) សម្ពុទ្ធោ អព្ភោកាសម្ហិ ចង្កមិ ។
មិគលុទ្ធោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
ទិស្វាន តំ ទេវទេវំ តិណមុដ្ឋិមទាសហំ
និសីទនត្ថំ ពុទ្ធស្ស ទត្វា ចិត្តំ បសាទយឹ
សម្ពុទ្ធំ អភិវន្ទិត្វា(២) បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
អចិរំ គតមត្តំ មំ(៣) មិគរាជា អបោថយិ
សីហេន ឃាដិតោ(៤) សន្តោ តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
អាសន្នេ មេ កតំ កម្មំ ពុទ្ធសេដ្ឋេ អនាសវេ
សុមុត្តោ សរវេគោវ ទេវលោកំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ឱ. ម. កត្លោបតិស្សោ ។ ២ ឱ.ម. អភិវាទេត្វា ។ ៣ ឱ អចិរគតមត្តស្ស អចិរំ គត. មត្តស្ស ។ ៤ ឱ. បតិតោ ។ ម. មថិតោ ។

គាថាទាយកវគ្គ ទី ៥៣

គាថាមជ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១១១) នៅដាតកំហិមពន្ធ មានកំមួយឈ្មោះលម្ពក: ព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធ ស្តេចចង្ក្រមនាទីវាលក្បែរកំនោះ ។ ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ខ្ញុំបានថ្វាយស្មៅមួយក្តាប់ ។ លុះខ្ញុំបានថ្វាយស្មៅដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដើម្បីគង់ហើយញ្ចុំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ រួចបែរមុខទៅកាន់ទិសតូចតូ ដើរចេញទៅ ។ ស្រាប់តែមានស្តេចម្រឹគមកបៀតបៀនខ្ញុំ ដែលទើបនឹងដើរទៅភ្លាម ខ្ញុំត្រូវសត្វសីហ: បៀតបៀនហើយ ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងទីនោះ ។ អាសន្នកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមិនមានអាសវ: ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ដូចកំណ្ចាំងកូនសរដែលផុតស្រឡះ (ចាកបំពង់ព្រួញ) ។

យូថោ តត្ថ សុភោ អាសិ   បុញ្ញកម្មាភិនិម្មិតោ

សហស្សកណ្ឌោ សតភេណ្ឌុ   ធជាលុ ហរិតាមយោ ។

បភានិទ្ធាវតេ តស្ស   សតរំសីវ ឧគ្គតោ

អាកិណ្ណោ ទេវកញ្ញាហិ   អាមោទឹ កាមកាមិហំ ។

ទេវលោកា ចវិត្វាន   សុក្កមូលេន ចោទិតោ

អាគន្ត្វាន មនុស្សត្តំ   បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   និសីទនមកាសហំ(១)

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   តិណាមុដ្ឋេ ឥទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. ម. និសីទមកាសហំ ។

ប្រាសាទដ៏ល្អ ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ក្នុងទេវលោកនោះ
មានកំពស់មួយពាន់សន្ទុះព្រួញ មានជាន់ ៧ បរិបូណ៌ដោយ
ទង់ បិទចាំងដោយកែវមណីខៀវ ។ ពន្លឺរបស់ប្រាសាទនោះ
តែងផ្សាយចេញ ដូចព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង ប្រាសាទនោះ
ក្តុះការដោយទេវកញ្ញា ខ្ញុំពេញចិត្តរីករាយក្នុងកាម ។ ខ្ញុំច្យុត
ចាកទេវលោក ត្រូវកុសលមួលជាស់ត្រឿន បានមកកាន់អត្ត-
ភាពជាមនុស្ស ក៏ជ្រាបដល់ទ្វារការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ក្នុ
កប្ប ១ ៨ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកម្រាល
អង្គុយ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃស្នាមួយក្តាប់ ។ កិលេសចាំងឆ្ងាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទ្រនាប់ ។
ទ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណមុដ្ឋិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ វេឡុកទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១២) វិបស្សិនោ ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
ឯកំ វេឡុំ(១) មយា ទិន្នំ បសន្នេន សបាណិនា ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ ទិព្វយានំ សមជ្ឈគំ
តេន វេឡុកទានេន(២) បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេឡុមទទឹ(៣) តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វេឡុទានស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. ឯកវេឡុំ ។ ម. ឯកមញ្ចំ ។ ២ ឱ. វេឡុកទានេន ។ ម. មញ្ចកទានេន ។ ៣ ឱ. វេឡុមទទឹ ។ ម. មញ្ចមទទឹ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ។

រឿងកាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១១២) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គន់មួយដោយដៃ
របស់ខ្លួន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាឋាន
ក្នុងលោក ជាគាមិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបានយានដ៏រ យានសេះ
យានទ្រូ ហើយបានដល់នូវធម្មជាតីកន្ត្រាយនៃអាសវៈ ដោយ
សារការថ្វាយនូវបង្គន់នោះ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្ប នេះ
ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គន់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយបង្គន់ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេច្ចកទាយកោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វេច្ចកទាយកត្ថេរស្ស(២) អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ

(១១៣) អារុយ្ហម្ហិ(៣) តទា នាវំ ភិក្ខុ ចាជីវកោ អហំ(៤)
នាវាយ ភិជ្ជមានាយ ភិក្ខុ មេ សរណំ អទា ។

---

១ ឧ. បេច្ចទាយកោ ។ ម. មញ្ចទាយកោ ។ ២ ឧ. បេច្ចទាយកត្ថេរស្ស ។ ម. មញ្ចទាយកត្ថេរស្ស ។ ៣ ឧ. អារុហិម្ហ ។ ម. អារុហម្ហិ ។ ៤ ឧ. ម. ចហំ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះរេចូកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ រេចូកទាយកត្ថេរាបទាន ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១១៣) ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុនិងខ្ញុំជាអ្នកប្រកប
ការចិញ្ចឹមជីវិត បានទៅដើរសំពៅជាមួយគ្នា កាល
ដែលសំពៅធ្លាយហើយ ភិក្ខុបានឲ្យសរណាគមន៍ដល់ខ្ញុំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ សោ មេ សរណំ អគា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សរណាគមនេ[១] ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណាគមនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

---

១ ឱ. សរណាគមនេ ។

ក្នុងកប្ប ទី ៣១ អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែលកិក្ខុនោះបាន
ឲ្យសរណគមន៍ដល់ខ្ញុំក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃសរណគមន៍ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នក
មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់
នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់
ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណគមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ អន្នបានទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១៤) នគរេ ពន្ធុមតិយា រាជុយ្យានេ វសាមហំ
ចម្មវាសី(១) តទា អាសឹ កមណ្ឌលុធរោ អហំ ។
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ
អាតាបិនំ បហិតត្តំ(២) ឈាយឹ ឈានរតំ ឥសឹ(៣) ។
សព្វកាមសមិទ្ធិញ្ច ឱឃតិណ្ណមនាសវំ
ទិស្វា បសន្នោ សុមនោ អន្នបានមទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អន្នបានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា ។
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ឱ. ចម្មភិទី ។ ២ ឱ. បធានបហិតត្តំ ។ ម. បធានំ បហិតត្តំ ។ ៣ ឱ.ម. វសឹ ។

អព្ភញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១១៤] ខ្ញុំនៅក្នុងព្រះរាជឧទ្យាន ក្បែរក្រុងពន្ធុមវតី កាលនោះ ខ្ញុំស្លៀកសំពត់ស្បែក ទ្រទ្រង់ល័ក្ខពាន់ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ជាព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានព្រះហឫទ័យបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជាឥសី ទ្រង់មានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នា ទាំងពួងផង ទ្រង់ឆ្លងនូវអន្លង់ ទាំងមិនមានអាសវៈផង ក៏មានចិត្តជ្រះ-ថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យទានក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្ខញ្ជនទាយកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អក្ខញ្ជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សុបដទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១៥) ទិវាវិហារា និក្ខន្តោ វិបស្សី លោកនាយកោ
លហុំ សុបដកំ ទត្វា(១) កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សុបដកមទាសហំ(២)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សុបដស្ស ឥទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. លហុប្បូបបវរំ ទត្វា ។ ២ ឱ. ពូបបវរំ អទាសហំ ។

ខ្ញុំ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួកថា ព្រះអត្ថញ្ញូនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អត្ថញ្ញូនទាយកត្ថេរាបទាន ។

សុបដិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១១ម) ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ចេញអំពី
ពេងសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់មានសាច់ស្តើង
ហើយបានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្ប ទី
៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ដ៏ល្អ
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសំពត់ ។

តំលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្ពេ សមូហតា

ជាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សុបជ្ជាយកោ(១) ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុបជ្ជាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ទណ្ឌាយកត្ថេរាបទានំ

(១១៦) ភាគនំ វនមោក្ខយ្ហ ឯកោ ឆេត្វានហំ ឥធ

អាលម្ពនំ ភវានាន(២) សន្ធ្យាស្ស អនធី អហំ(៣) ។

---

១ ម. ឬបជ្ឈាយកោ ។ ២ ម. ភវេ ។ ៣ ម. ពហុ ។

កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុបដាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុបដាយកត្ថេរបទាន ។

ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១១៦) កាលនោះ ខ្ញុំដើរចូលទៅ ក្នុងព្រៃធំ
បានកាប់ឫស្សីធ្វើជាបង្ហាន់ដៃ ប្រគេនដល់ព្រះសង្ឆ ។

ឆដ្ឋំ ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ

តេន ចិត្តប្បសាទេន សុព្វតេ អភិវាទយឹ(១)
អាលម្ពនទណ្ឌំ ទត្វាន បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
ចតុទ្ទសេ ឥតោ កប្បេ យំ ទណ្ឌមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទណ្ឌទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទណ្ឌទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទណ្ឌទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តេវីសតិមំ ភាណវារំ ។

---

១ ឱ. អភិវាទិយ ។

ខ្ញុំថ្វាយបង្គំនូវព្រះសង្ឆមានវត្តណ្ណ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ លុះ
ខ្ញុំប្រគេនកំណាត់ឫស្សីបង្ហាន់ដៃរួចហើយ ក៏បែរមុខឆ្ពោះទៅ
កាន់ទិដ្ឋទិស ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩៤ អំពីកប្ប
នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយកំណាត់ឫស្សី ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យកំណាត់
ឫស្សី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
អស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកណ្ណ
ហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទណ្ឌាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ ទណ្ឌាយកត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២៣ ។

សត្តមំ គិរិនេលបូជកត្ថេរាបទានំ

(១១៧) មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ វិវនេ(១) វិចរំ អហំ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សព្វធម្មាន បារគុំ ។
តស្មឹ មហាការុណិកេ សព្វសត្តហិតេ រតេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ នេលបុប្ផំ អបូជយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. វិបិនេ ។ ម. វិបិនេ ។

គិរិនេលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១១៧] ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានបិត្តិរីករាយ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ត្រេកអរចំពោះប្រយោជន៍របស់សព្វសត្វ ហើយបានបូជាផ្កាអញ្ជ័ន ទៀត ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គិរិនេលបូជកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គិរិនេលបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

(១១៨) អហំ បុរេ ពោធិបត្តិំ ឧជ្ឈិតំ ចេតិយង្គណេ
តំ គហេត្វាន ឆឌ្ឌេសិំ អលភិំ វីសតី[១] គុណេ ។
តស្ស កម្មស្ស តេជេន សំសរន្តោ ភវាភវេ
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន អាគន្ត្វា មានុសំ ភវំ
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ ខត្តិយេ អថ ព្រាហ្មណេ ។

---

១ ឱ. វីសតី ។ ម វីសតិ ។

បដិសម្ភិត ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគ្រិះនេលបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ
គាថាចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គ្រិះនេលបូជកត្ថេរាបទាន ។

ពោធិសម្ងួតក្ដៅរាបទាន ទី ៨

(១១៨) ក្នុងកប្ប មុន ខ្ញុំបានលើសស្ងឹកពោធិ ដែលជ្រុះ
ក្នុងលានព្ររបតិយ ហើយយកទៅចោល ខ្ញុំបាននូវគុណ
២០ ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងកប្ពតូចកប្ពធំ តែងអន្ទោលទៅ
ក្នុងកប្ពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ដោយតេជៈនៃកម្មនោះ ។
លុះខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកាន់ភពរបស់មនុស្ស តែង
កើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺក្សត្រនិងព្រាហ្មណ៍ ។ ខ្ញុំបរិបូណ
ដោយអាយុ:តូចធំ មានកំពស់និងទំហំសមមាឡ មានរូបល្អ
មានសម្បុរស្អាត មានពណ៌កាយពេញលេញមិនខ្វះខាត ។

អង្គបច្ចង្គសម្បន្នា អារោហបរិណាហវា
អភិរូបា សុចិ ហោមិ សម្បុណ្ណាកោ(១) អនូនកោ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា ជាតោ វា យត្ថ កត្ថចិ
ភវេ សុវណ្ណវណ្ណា ច ឧត្តត្តកនកូបមោ ។
មុទុ(២) មទ្ទវា សិនិទ្ធា(៣) សុខុមា សុកុមារិកា(៤)
ឆវិ មេ សព្វទា ហោតិ ពោធិបត្តេ សុជ្ឈិតេ ។
យតោ កុតោចិ គតីសុ សរីរេ សមុទាគតេ
ន លិម្បតិ រជោជល្លំ វិបាកោ បត្តជ្ឈិតេ ។
ឧណ្ហេ វាតាតបេ តស្ស អគ្គិតាបេន វា បន
គត្តេ សេទា ន មុញ្ចន្តិ វិបាកោ បត្តជ្ឈិតេ ។
កុដ្ឋំ គណ្ឌោ កិលាសោ ច តិលកា បិឡកា តថា
ន ហោន្តិ កាយេ ទទ្ទុ ច វិបាកោ បត្តជ្ឈិតេ ។
អបរម្បិ គុណាន្តស្ស និព្វត្តតិ ភវាភវេ
រោគា ន ហោន្តិ កាយស្មឹ វិបាកោ បត្តជ្ឈិតេ ។

---

១ ឱ ម. សម្បុណ្ណង្គោ ។ ២ ឱ ម មុទុកា ។ ៣ ឱ. គិទ្ធា ។ ម. និទ្ធា ។ ៤ ឱ. សុកុមារា ។ ម. សុកុមារីកា ។

ខ្ញុំកើតក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ឬកំក្នុងកពណ្ណ
មួយ តែងមានសម្បុរល្អដូចមាស ឬប្រៀបដូចមាសឆ្ពិន ។
សម្បុរបស់ខ្ញុំ ទន់ ល្ងន់ល្ងាស ជិតស្និទ្ធ ល្អិត ផ្ទរផង់ សព្វ១
កាល ព្រោះបានយកស្ទឹកពោធិ៍ទៅចាល ។ ទឹកដែលប្រ-
ឡាំដោយធូលី មិនដែលប្រឡាក់ក្នុងប្រជុំសរីរៈ (របស់ខ្ញុំ)
ក្នុងកាលណាមួងឯ្ងយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្ទឹកពោធិ
ទៅចាល ។ ខ្ជូនរបស់ខ្ញុំនោះ (ចិតនៅ) ក្នុងទីមានខ្យល់ និង
កំដៅថ្ងៃដ៏ក្តៅក្តី ឬត្រូវកំដៅកូងក្តី ញើសទាំងឡាយក៏មិន
ដែលហូរចេញ នេះជាផលក្នុងការយកស្ទឹកពោធិ៍ទៅចាល ។
ពេគឃ្ងង់ ពក ស្រែង ប្រជ្រុយ ចូស ដំទ្ងចពិស មិនដែល
មានក្នុងកាយ (របស់ខ្ញុំឯ្ងយ) នេះជាផលក្នុងការយកស្ទឹក
ពោធិ៍ទៅចាល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុង
កពតូចនិងកពធំ គឺពេគទាំងឡាយ មិនដែលកើតក្នុងកាយ
របស់ខ្ញុំឯ្ងយ នេះជាផលក្នុងការយកស្ទឹកពោធិ៍ទៅចាល ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

អបរម្បិ គុណាន្តស្ស   ឆិព្វត្តិ ករករេ
ឆ ហោន្តិ ចិត្តជា បីឡា   វិចារោ បត្តជឌ្ឍិតេ ។
អបរម្បិ គុណាន្តស្ស   ឆិព្វត្តិ ករករេ
អមិត្តា ឆ ករន្តស្ស   វិចារោ បត្តជឌ្ឍិតេ ។
អបរម្បិ គុណាន្តស្ស   ឆិព្វត្តិ ករករេ
អក្ខឆកោតោ ករតិ   វិចារោ បត្តជឌ្ឍិតេ ។
អបរម្បិ គុណាន្តស្ស   ឆិព្វត្តិ ករករេ
អក្កិកឆ្ខហិ តោរេហិ   ឆ ហោតិ ឱឆកា កយំ ។
អរម្បិ គុណាន្តស្ស   ឆិព្វត្តិ ករករេ
ធាសី ធាសា អឆុចក   ហោន្តិ ចិត្តាឆុវត្តកា ។
យម្ហិ អាយុប្បមាណម្ហិ   ជាយតេ មានុសេ ករេ
តតោ ឆ ហាយតេ អាយុ   តិដ្ឋតេ យាវតាយុកំ ។

គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងកពតូចនិងកពធំ គឺអត្តភាពជាគ្រឿងបៀតបៀន ដែលកើតអំពីចិត្ត មិនដែលមានឡើយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្ទឹកពោធិទៅចោល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងកពតូចនិងកពធំ គឺពួកសត្រូវ មិនដែលមានដល់ខ្ញុំនោះ នេះជាផល ក្នុងការយកស្ទឹកពោធិទៅចោល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងកពតូចនិងកពធំ គឺកោគៈមិនដែលខ្ទុះខាតឡើយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្ទឹកពោធិទៅចោល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងកពតូចនិងកពធំ គឺភ័យ អំពីភ្លើងនិងស្លេច អំពីចោរនិងទឹក មិនដែលមានឡើយ ។ មានគុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងកពតូចនិងកពធំ គឺពួកខ្ញុំស្រីខ្ញុំប្រុស ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាម ជាអ្នកលុះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ ។ បុគ្គលកើតក្នុងកព ជារបស់មនុស្ស មានកំណត់អាយុត្រឹមណា អាយុរបស់ខ្ញុំមិនថយចុះអំពីកំណត់ត្រឹមនោះ តែងបិតនៅដរាបដល់អស់អាយុ ។

អព្ភន្តរ ច ពាហិរ(១) នេគមា ច សរដ្ឋកា
អនុយុត្តា ហោន្តិ សព្វេបិ វុទ្ធិកាមា សុសិក្ខកា ។
ភោគវា យសវា ហោមិ សិរិមា ញាតិបក្ខវា
អបេតភតសន្តាសោ(២) ភវេហំ សព្វទា ភវេ(៣) ។
ទេវា មនុស្សា អសុរា គន្ធព្វា យក្ខរក្ខសា
សព្វេ តេ បរិរក្ខន្តិ ភវេ សំសរតោ សទា ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា អនុភោត្វា ឧភោ យសេ
អវសានេ ច និព្វានំ សិវំ បត្តោ អនុត្តរំ ។
សម្ពុទ្ធមុទ្ទិសិត្វាន ពោធឹ វា តស្ស សត្ថុនោ
យោ បុញ្ញំ បសវេ ពោសោ តស្ស កឹ នាម ទុល្លភំ ។
មគ្គេ ផលេ ច អាគមេ ឈានាភិញ្ញាគុណេសុ ច
អញ្ញេសំ អធិកោ ហុត្វា និព្វាយតិ(៤) អនាសវោ ។

---

១ ឱ.ម. អព្ភន្តរា ពហិរា ។ ២ ឱ. ម. អបេតភយសន្តាសោ ។ ៣ ឱ. ភវេសំ សព្វតោ ភវេ ។ ម. ភវេហំ សព្វតោ ភវេ ។ ៤ ឱ.ម. និព្វាយាមិ ។

ពួកជនទាំងអស់ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន ប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ខ្ញុំនៅខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកដែនក្តី សុទ្ធតែជាអ្នកប្រកបតាមខ្ញុំ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានកោគៈ មានយសមានសិរី មានពួកញាតិ ជាអ្នកឥតមានរោគ ប្រាសចាកសេចក្តីតក់ស្លុត តែងមានក្នុងកាត សព្វៗ កាល ។ ពួកទេវតា មនុស្ស អសុរ គន្ធព្ធ យក្ខ អារក្សទឹក អ្នកទាំងអស់នោះ តែងរក្សាខ្ញុំ ដែលអន្ទោលទៅក្នុងកាត សព្វៗ កាល ។ ខ្ញុំទទួលយសទាំងពីរក្នុងទេវលោកផង ក្នុងមនុស្ស-លោកផង រួចខ្ញុំបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាសិវដ្ឋានដ៏ប្រសើរក្នុងកាលជាទីបំផុត ។ បុរសណា ១ក្ដៃ១ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ១ចំពោះដើមពោធិរបស់ព្រះសាស្តានោះ គប្បីទទួលនូវផលបុណ្យ (ផលទាំងអស់) ឈ្មោះថាបុរសនោះបានដោយក្រដូចម្តេចបាន ។ បុគ្គល (ដែលឋិតនៅ) ក្នុងមគ្គ ក្នុងផល ក្នុងបរិយត្តិ ក្នុងគុណគឺឈានទាំងអភិញ្ញា ជាបុគ្គលប្រសើរក្រៃ-លែងជាងពួកជនដទៃ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ: តែងបរិនិព្វាន ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

បុរេហំ ពោធិយា បត្តំ ឆឌ្ឌេត្វា ហដ្ឋមានសោ
ឥមេហិ វីសកប្បេហិ សមង្គី ហោមិ សព្វទា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិសម្មជ្ជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានយកស្ទឹកពោធិទៅចោល ដើម្បីជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអង្គ ២០ នេះ សព្វ ១ កាល ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពោធិសម្ងួតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេ្នះ ។

ចប់ ពោធិសម្ងួតត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ អាមណ្ឌផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១៩) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា ចង្កមិ លោកនាយកោ ។
ខារិការំ គហេត្វាន អាហរន្តោ ផលំ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ចង្កមន្តំ មហាមុនឹ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា អាមណ្ឌមទទឹ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អាមណ្ឌស្ស ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

អាមណ្ឌធិលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១១៨) ព្រះដ៏ន្ទ្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវ
ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជាលោកនាយក ទ្រង់ចេញចាកស-
មាធិហើយចង្ក្រម ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតនូវអម្រែកដែលពេញ
ដោយផ្លែឈើ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហាមុនីទ្រង់ប្រាស
ចាកកាគៈ កំពុងចង្ក្រម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
ធ្វើនូវអញ្ជលីលើសិរ្សៈ ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្ទៃ
ល្ហុង ។ ក្នុងកប្ប១ដ៏ មួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃផ្ទៃល្ហុង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ទីង ។
ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទសមំ សុគន្ធគ្គេរាបទានំ

ឧដ្ឋិតា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា ការ៉ំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុធ អាយស្មា អាមណ្ឌ ជលនាយ ការ ថ ភ

ឥមា ការ ថ   យ អ ការ ស ត ។

អាមណ្ឌ ជ ជ ជ ការ ស   អ ទ ។

ទសមំ សុគន្ធគ្គេរាបទានំ

(១២០) ឥមម្ហិ ភទ្ទ ការ ការ ប ព ព ភ ទ ម ម ជ ជ ស ។

ការ ស ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

១ ឆ. រំសិដ្ឋលសហេសវោ ។ ម. រំសិដ្ឋលសមហាហ្ការ ។ ២ ឆ.ម. រំសេ ទ្ធ ទ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាមណ្ឌផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាមណ្ឌផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

សុគន្ធត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១២០) ក្នុងកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ទ្រង់
មានផ្ទៃពន្ធ្យដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួក
អ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយអ-
នុព្យញ្ជនៈ មានលក្ខណៈ ៣២ ដ៏ប្រសើរ មានពន្លឺមួយព្យាមជុំ
វិញ មានបណ្តាញារស្មីតាំងឡើង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងពួកជន
ឲ្យត្រេកអរដូចព្រះចន្ទ មានរស្មីដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ញ៉ាំង
សត្វឲ្យលត់ទុក្ខដូចមហាមេឃ ទ្រង់ធ្វើនូវគុណដូចសាគរ ។

ធរណីរិវ សីលេន ហិមវាវ សមាធិនា
អាកាសោរិវ បញ្ញាយ អសង្គោ អនិលោ យថា ។
អឌ្ឍោ យថាវិហារេ(១) បរិសាសុ វិសារទោ
សច្ចានិ សម្បកាសេតិ ឧទ្ធរន្តោ មហាជនំ ។
តទាហំ(២) ពារាណសិយំ សេដ្ឋិបុត្តោ មហាយសោ
អាសកំ(៣) ធនធញ្ញស្ស បហុតស្ស ពហូ មមំ ។
ជង្ឃាវិហារំ(៤) វិចរំ មិគទាយំ ឧបេច្ចហំ(៥)
អទ្ទសំ ជាតសន្តារំ(៦) ទេសេន្តំ អមតំ បទំ ។
វិសដ្ឋកន្តវចនំ ករវិកសមស្សរំ
ហំសទុន្ទុភិនិគ្ឃោសំ(៧) វិញ្ញាបេន្តំ មហាជនំ ។
ទិស្វា ទេវាតិទេវន្តំ សុត្វា ច មធុរំ សរំ(៨)
បហាយានប្បកេ ភោគេ បព្វជឹ អនគារិយំ ។

---

១ ឱ.ម. សកទាបិ មហាវីរោ ។ ២ ឱ. តទាហិ ។ ៣ ឱ. អាសហំ ។ ម. អនត្ត... ។ ៤ ឱ. ម. ជង្ឃាវិហារំ ។ ៥ ឱ. មិគទាយមុបេច្ចហំ ។ ម. មិគទាយមុបេសហំ ។ ៦ ឱ. តាទិសំ ពុទ្ធំ ។ ម. វីរសំ ពុទ្ធំ ។ ៧ ម. ហំសរុទាហិនិគ្ឃោសំ ។ ៨ ឱ.ម. គិរំ ។

ព្រះអង្គមានសីលដូចផែនដី មានសមាធិដូចភ្នំហិមពាន្ត មានបញ្ញាដូចអាកាស មិនជាប់ចំពាក់ដូចខ្យល់ ។ ព្រះអង្គមានគុណមិនខ្វះខាត មានធម៌ជាគ្រឿងអប់រំ ទ្រង់ក្លៀវក្លាក្នុងពួកបរិស័ទ ទ្រង់ស្រង់ឡើងនូវមហាជន ហើយប្រកាសនូវសច្ចធម៌ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋីបុត្រ ក្នុងក្រុងពារាណសី មានយសធំ ជាអ្នកប្រសើរ ដោយទ្រព្យនិងស្រូវច្រើនក្រៃលែង ។ ខ្ញុំកាលត្រាច់ទៅកាន់ទីសម្រាកស្នួន ក៏ចូលទៅក្នុងព្រៃមិគទាយ៍ បានឃើញព្រះសាស្តាជាទីពឹង កំពុងសម្តែងអមតបទ មានព្រះពុទ្ធដីកាជ្រះស្រឡះ មានសំឡេងស្មើដោយសត្វករវិក មានសន្ទឹកគឹកកងដូចសត្វហង្ស ឬដូចស្គរ ទ្រង់ញុំាងមហាជនឲ្យដឹងច្បាស់ ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធនោះជាទេវតាដ៏ក្រៃលែងជាងទេវតា ទាំងបានស្តាប់សំឡេងដ៏ពីរោះ ទើបលះភោគៈដ៏ច្រើន ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

ឯវំ បព្វជិតោ ចាហំ ន ចិរេន ពហុស្សុតោ
អហោសិំ ធម្មកថិកោ វិចិត្តបដិភាណវា ។
មហាបរិសមជ្ឈេហំ សត្ថុណោវ(១) បុនប្បុនំ
វណ្ណយឹ ហេមវណ្ណស្ស វណ្ណំ វណ្ណវិសារទោ ។
ឯស ខីណាសវោ ពុទ្ធោ អនីឃោ ឆិន្នសំសយោ
សព្វកម្មក្ខយំ បត្តោ វិមុត្តោ ឧបធិក្ខយេ(២) ។
ឯស សោ ភគវា ពុទ្ធោ ឯស សីហោ អនុត្តរោ
សទេវកស្ស លោកស្ស ព្រហ្មចក្កំ បវត្តកោ ។
ទន្តោ ទមេតា សន្តោ ច សមេតា និព្វុតោ ឥសិ
និព្វាបេតា ច អស្សត្ថោ អស្សាសេតា មហាជនំ ។

១ ឱ.ម. ហដ្ឋចិត្តោ ។ ២ ឱ. សតិសង្ខយេ ។ ម. វិមុត្តោ បធិសង្ខយេ ។

លុះខ្ញុំបួសយ៉ាងនេះហើយ មិនយូរប៉ុន្មានក៏ចានជាពហុស្សូត ជាធម្មកថិក មានប្រាជ្ញាដ៏វិចិត្រ ។ ខ្ញុំជាអ្នកក្សៀវក្សាដោយគុណ ចានពណ្ណនាគុណរបស់ព្រះសាស្តា ដែលមានវណ្ណៈដូចមាស ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទច្រើន ជារឿយ ១ ថា ព្រះពុទ្ធ+ នុ៎ះ ជាព្រះវីណាស្រព ទ្រង់មិនមានទុក្ខ កាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យ ទ្រង់ដល់នូវការអស់នៃកម្មទាំងពួង មានព្រះហឫទ័យចុះស៊ីប ក្នុងព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃទុក្ខ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គ+ នុ៎ះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ ព្រះមានព្រះភាគអង្គ+ នុ៎ះ ទ្រង់ប្រសើរដូចសីហៈ ព្រះអង្គញ៉ាំងព្រហ្ម-ចក្កឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដល់មនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ ទ្រង់ជាឥសី មានឥន្ទ្រិយទូន្ទានហើយ ទ្រង់ទូន្ទាននូវមហា-ជន ព្រះអង្គសូប់ម្ងាប់ហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យសូប់ម្ងាប់ ទ្រង់លត់កិលេសហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យលត់កិលេសផង ព្រះអង្គត្រេកអរហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យត្រេកអរផង ។

វីរោ សូរោ ច វិក្កន្តោ[១] បញ្ញោ ការុណិកោ វសី

វិជិតាវី វិជិតោ ច[២] អប្បគព្ភោ អនាលយោ ។

អនេជ្ជោ អចលោ ធីរោ[៣] អមោហោ អសមោ មុនិ

ធោរយ្ហោ ឧសភោ នាគោ សីហោ សក្កោ គរូសុបិ ។

វិរាគោ វិមលោ ព្រហ្មា វាទីសូរោ រណញ្ជហោ

អខិលោ ច វិសល្លោ ច អសមោ វុសភោ[៤] សុចិ ។

ព្រាហ្មណោ សមណោ នាថោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ[៥]

យោធោ ពុទ្ធោ សុតាសុតោ[៦] អចលោ មុទិតោ សិតោ ។

---

១ ឱ. ធីរោ ច ។ ២ ឱ. ម. វិជិតាវី ច សជិតោ ។ ៣ ឱ. ម. ធីមា ។ ៤ ឱ. បយតោ ។ ម. សំយតោ ។ ៥ ឱ. ម. សល្លកត្តកោ ។ ៦ ឱ. សុតាស្សុតោ ។

ព្រះអង្គមានព្យាយាម អង់អាច ក្លាហាន មានប្រាជ្ញា ប្រ-
ពៃជាយសេចក្តីកុណា ទ្រង់ស្លូតដ្ឋានាញ ទ្រង់ឈ្នះមារ
ទ្រង់ឈ្នះមិនចាញ់ទ្រាំ ទ្រង់មិនយ្ជើសយ្ជង ១ មិនមានអា-
ល័យ ១ ព្រះមុនីទ្រង់មិនញាប់ញ័រ មិនយ្ជេងយ្ជាង ជា
អ្នកប្រាជ្ញ ១ មិនមានមោហ: ឥតមានបុគ្គលស្មើ នាំទៅនូវ
ធុរ: ជាទ្ធសក: ជានាគ ជាសីហ: ទ្រង់អង់អាចក្នុងពួកគ្រូ
ទាំងឡាយ ១ ព្រះអង្គប្រាសចាកកាគ: មិនមានមន្ទិល ជា
ព្រហ្ម មានវាទ:ដ៏ក្សៀវក្សា ទ្រង់លះបង់នូវសត្រូវគឺកិលេស
ទ្រង់មិនរើតគ្ជីង ប្រាសចាកកូនសរគឺសេចក្តីសោក ឥតមាន
បុគ្គលស្មើ ជាទ្ធសក: ជាអ្នកស្អាត ១ ព្រះអង្គជាព្រាហ្មណ៍
ជាសមណ: ជាទីពឹង ជាពេទ្យ ទ្រង់កំចាត់បង់នូវសរ គឺ
សេចក្តីសោក ជាយោធ ត្រាស់ដឹងនូវសច្ច: ក្ជាត់លើកចាក
ការដេកលក់ មិនញាប់ញ័រ មានព្រះហឫទ័យទន់ ត្រជាក់ ១

ទសមំ សុត្តន្តក្ខេបកាន់

កាតឧត្តា វិហត្តា ច(១) កត្តា ចេតា បកាសិតា
សម្បហំសិតា សេត្តា(២) ច ចេត្តា សេតា(៣) បសំសិតា ។

អខិលោ(៤) ច វិសល្លោ ច អឌីយោ អកថំកថី
អនេជោ វិរជោ ទន្តា កត្វា វត្តា បកាសិតា ។

តារេតា អត្តការេតា ការេតា សម្បតារិតា(៥)
ចាបេតា សហិតា ហន្តា តាបិតា ច វិសោសិតា(៦) ។

សន្ទិដ្ឋិតា(៧) សមសមោ អសហាយោ ទយាករយោ(៨)
អច្ឆរមន្តោ(៩) អក្កុហោ កតាវី ឥសិ សត្តមោ(១០) ។

---

១ ឱ. តាតា ឥត្តា ច ហន្តាច ។ ម. ឥដ្ឋា វតា ច សត្តិ ច ។ ២ ម. ហេតា ច ។ ៣ ឱ. ម. សោតា ។ ៤ ឱ. អខិលោ ។ ៥ ឱ. សម្បទាលេតា ។ ៦ ឱ. ហន្តា តាតាបិ តាបសោ ។ ម. ហន្តា កតាបិ តាវ សោ ។ ៧ ឱ.ម. សមចិត្តោ ។ ៨ ឱ. ទយាយសោ ។ ម ទយាយសោ ។ ៩ ឱ អច្ឆេរសត្តោ ។ ម អច្ឆេទសត្តោ ។ ១០ ឱ ម. សត្តមោ ។

ព្រះអង្គមានការខ្លួនានធ្វើហើយ ទ្រង់នាំទៅ ទ្រង់ធ្វើ ទ្រង់ណែនាំ ទ្រង់ប្រកាស ទ្រង់រីកពយ ទ្រង់លាងជម្រះ ទ្រង់កាត់ (កិលេស) ទ្រង់ស្រោចស្រង់ គួរគេសរសើរ ។ ព្រះអង្គមិនកម្រើក (មិនរំកើរ) ប្រាសចាកសរគឺសេចក្តីសោក មិនមានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ មិនញាប់ញ័រ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី ទ្រង់គាស់រំលើង (កិលេស) ទ្រង់បង្ក្រង ទ្រង់ពោលប្រដៅ ទ្រង់ប្រកាស ។ ព្រះអង្គទ្រង់បម្វង ទ្រង់ធ្វើប្រយោជន៍ ញុំាងជនឲ្យធ្វើ (ប្រយោជន៍) ទ្រង់រំលាយកិលេស ទ្រង់ញុំាងជនឲ្យដល់ ទ្រង់អត់ធន់ ទ្រង់សម្លាប់កិលេស ទ្រង់មានព្យាយាមកំដៅកិលេស ទ្រង់ញុំាងកិលេសឲ្យរីងស្ងួត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ឋិតនៅក្នុងសច្ចៈ ទ្រង់ស្មើដោយបុគ្គលស្មើគឺអតីតពុទ្ធ មិនមានសំឡាញ់ ទ្រង់អាល័យក្នុងសេចក្តីអាណិត មានសេចក្តីអស្ចារ្យ ទ្រង់មិនកុហក ទ្រង់ធ្វើជាឥសីទី ៧ ។

និតិណ្ណកង្ខោ និម្មលោ អប្បមេយ្យោ អនូបមោ
សព្វភក្ខប្បជាតិកោ សព្វទេយ្យត្តិកោ[1] ជិនោ ។
សតរំសីវរេ[2] តស្មិំ បសាទោ អមតាវហោ[3]
តស្មា ពុទ្ធេ ច ធម្មេ ច សង្ឃេ សទ្ធា មហន្តិកា[4] ។
គុណេហិ ឃរមានីហិ តិលោកសរណុត្តមំ
វណ្ណេត្វា បរិសមជ្ឈេ កាជី[5] ធម្មកថិំ អហំ ។
តតោ ចុតោហំ តុសិតេ អនុភោត្វា មហាសុខំ
តតោ ចុតោ មនុស្សេសុ ជាតោ ហោមិ សុគន្ធិកោ ។
និស្សាសោ មុខគន្ធោ ច ទេហគន្ធោ តថេវ មេ
សោ ច គន្ធោ សតតំ សព្វគន្ធោ ហោតិ មេ ។

---

១ ឱ. សព្វទេយ្យត្ថិកោ ។ ម សព្វទេយ្យន្តគូ ។ ២ ឱ. សត្តិសារវរេ ។ ម. សត្តសារប-វរេ ។ ៣ ម. អមតាវហោ ។ ៤ ឱ. ម មហិទ្ធិកា ។ ៥ ឱ ម. អកំ ។

ព្រះជិនស្រីទ្រង់ធ្ងន់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិនមានមានៈ មាន
គុណប្រមាណមិនបាន មិនមានឧបមា ទ្រង់កន្ធង់នូវគន្ធង
ពាក្យចាំងពួង ដល់នូវទីបំផុតនៃនេយ្យធម៌ចាំងពួង ។ សេចក្តី
ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរដូចព្រះអាទិត្យនោះ ជាគុណ
នាំមកនូវព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តី
ជឿស៊ប់ក្នុងព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឆក្តី មានប្រយោជន៍
ច្រើន ។ ខ្ញុំកំពុងពណ៌នាគុណនៃព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាទី-
ពឹងនៃសត្វក្នុងត្រៃលោក ដោយគុណចាំងឡាយ មានយ៉ាង
នេះជាដើម ហើយសំដែងធម្មកថា ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទ ។ ខ្ញុំ
ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទទួលសេចក្តីសុខច្រើនក្នុងកត
ត្ថុសិត លុះច្យុតចាកតុសិតនោះ មកកើតក្នុងពួកមនុស្ស ជា
អ្នកមានកូនក្រអូប ។ ឃ្យល់ដង្ហើមចេញរបស់ខ្ញុំក្តី កូនមាត់ក្តី
កូនកាយក្តី ដូចគ្នា កូនរបស់ខ្ញុំនោះ ក្រអូបសព្វ ជានិច្ច ។

ទសមំ សុគន្ធគ្គោបមាទ

មុខកន្ធោ សនា មយ្ហំ បន្ទុមុបលមត្ថ្យ
អតិ(១)ក្ខន្ធោ សនា ឋតិ សរីរេ ច ឥតេ ១ ។
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ
ឥ

---

១ ខ. អតិសន្ធោ ។ ម. ឧរិសន្ធោ ។ ២ ខ. ឧ្ឆ្ងន្ធ ។ ៣ ខ. ដ្ឋលន្ធ ។ ម. ដ្ឋលន្ធ ។ ៤ ខ. ម. រ្ណ្ណយ៉ាសរ ។ ៥ ខ. ហ្ការ ជ្ជ ។ ម ហ្ការ ១ ១ ។ ៦ ខ.ម. ។ ៧ ខ ។ ។ ៨ ម. ។

ក្ងិនមាត់របស់ខ្ញុំ ដូចក្ងិនផ្ការីឈូក ឬផ្ការីបញ្ជ្ចរនិងផ្ការីចម្ប៉ា
សព្វ ១ កាល ពាក្យសរសេរ:របស់ខ្ញុំ ប្រសើរផុតគេ តែងផ្សាយទៅ
សព្វ ១ កាល ដូច្នេះដែរ ។ សេចក្ដីអស្ចារ្យយ៉ាងក្រៃលែង
ពាក្យអស់នោះ ជាផលនៃសេចក្ដីសរសើរនូវគុណ អ្នកពាក្យ
អស់គ្នា ចូរស្ដាប់នូវការសិតរបស់ខ្ញុំ ដោយចិត្តនឹងនួនចុះ ។
លុះខ្ញុំសរសើរពុទ្ធគុណ ជាទីមកនៃប្រយោជន៍ ពាក្យនាំមកនូវ
សេចក្ដីសុខ ខ្ញុំមានចិត្តស្អាត ជាសង្ស្ការ:ល់ខ្លាយតែនឹងសេច-
ក្ដីព្យាយាម ក្នុងធម៌ពាក្យ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ទ្រង់យស ទ្រង់
មានសេចក្ដីសុខ ទ្រង់ត្រេកអរ ទ្រង់រុងរឿង ជាទីស្រឡាញ់
ពាក្យគួរមិលមើល ទ្រង់ពោលប្រដៅ មិនមានបុគ្គលមើល
ងាយ មិនមានទោស មានប្ញាជ្ញ ។ កាលបើព្រះជន្មាយុ
អស់ហើយ បុគ្គលអ្នកគប់ក្ដីនូវព្រះពុទ្ធ តែងបានព្រះនិព្វាន
ដោយងាយ ខ្ញុំនឹងសម្ដែងនូវហេតុ នៃគុណ ពាក្យផ្សាយនោះ
អ្នកពាក្យផ្សាយ ចូរស្ដាប់ហេតុនោះ ដោយគោរពចុះ ។

សន្តិំ យសំ ភគវតោ វិចិណា(១) អភិវាទយិំ

យត្ថ យត្ថុបបន្នោបិ(២) យសស្សី តេន ហោមហំ ។

ទុក្ខស្សន្តករំ ពុទ្ធំ ធម្មំ សន្តិំ អសង្ខតំ

វណ្ណយិំ សុខិតោ អាសឹ សត្តានំ សុខទោ(៣) តតោ ។

គុណំ វទន្តោ ពុទ្ធស្ស ពុទ្ធបីតិសមាយុតោ

សកត្តិ បរកត្តិ ច(៤) អាសឹ(៥) តេន ច(៦) កត្តិមា ។

ជិនោ យោ(៧) តិត្ថិកាតិណ្ណោ អភិភុយ្យ កុតិត្ថិយេ

គុណំ វទន្តោ ថោមេសឹ(៨) នាយកំ ជុតិមា តតោ ។

---

១ ឱ.ម វិធិនា ។ ២ ឱ. យត្ថ តត្ថុបបន្នោបិ ។ ម. តត្ថ តត្ថុបបន្នោបិ ។ ៣ ម. សុខិតោ ។ ៤ ឱ. សកត្តិម្បរកត្តិញ្ច ។ ៥ ឱ. ជនយឹ ។ ៦ ឱ. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៧ ឱ. ជនោ យេ ។ ម. ជិនតេ ។ ៨ ឱ. ម. ជោតេសឹ ។

ខ្ញុំជ្រាយចង្គ៌ន្ទ្ធយស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការត្រិះរិះ
សូម្បីខ្ញុំទៅកើត ក្នុងកពណ្ណ ១ តែងជាអ្នកមានយស ក្នុ
ងកពនោះ ១ ដោយការត្រិះរិះនោះ ១ ខ្ញុំកាលសរសើរនូវព្រះ
សម្ពុទ្ធ ទ្រង់ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខ ព្រះធម
ជាគុណសូន្យ ជាអសង្ខ្ជតធម ហើយជាអ្នកដល់នូវសេច-
ក្តីសុខ ជាអ្នកឲ្យនូវសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសត្ត្ব ក្នុងកាល
នោះ ១ មួយទៀត ខ្ញុំកាលពោលសរសើរ នូវគុណ
របស់ព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយបីតិក្នុងព្រះពុទ្ធ ចានញ្ជ្ជាំងសេច-
ក្តីត្រេកអារបស់ខ្លួន និងសេចក្តីត្រេកអារ របស់បុគ្គលដទៃឲ្យ
កើត ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអារ ដោយសារហេតុនោះ ១
ព្រះជិនស្រីអង្គណា ក្ងន់ផ្ទ្ធនូវពួកតិ្ថ្ងៃ ត្រូបសង្ក្ត់ន្ទ្ធ
ពួកតិ្ថ្ងៃដ៏អាក្រក់ ខ្ញុំពោលនូវគុណ សរសើរនូវព្រះនាយក
អង្គនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយ ដោយសារហេតុនោះ ១

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរបទានំ

បិយទស្សី ជនគ្គោបិ សម្ពុទ្ធស្ស គុណំ វទំ(១)

សរទីវ(២) សសង្ឃោហំ តេជាសី បិយទស្សនោ ។

យថាសត្តិវសេនាហំ សត្ថុវាចាហិ សន្ថវឹ

សុគតំ តេន វណ្ណេសិំ វិចិត្តបដិភាណវា ។

យេ ពាលា វិមតិំ បត្តា បរិកោដ្ឋិ មហាមុនិ

និគ្គហី តេ សធម្មេន បរិគ្គេន(៣) តេនហំ ។

ពុទ្ធវណ្ណេហិ សត្តានំ កិលេសេ អបនេសហំ

និក្កិលេសមនោ ហោមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។

សោតូនំ វុឌ្ឍិមជនឹ ពុទ្ធានុស្សតិទេសកោ

តេជាបិចាសី(៤) សមញ្ញោ និបុណត្ថវិបស្សកោ ។

---

១ ឱ. វរំ ។ ២ ឱ. សរំទិវំ ។ ម. សរទេវ ។ ៣ ឱ. ម. បរត្ថតោ ន តេនហំ ។ ៤ ឱ. តេនាហមាសិំ ។ ម. តេជាបិ មាសិំ ។

ខ្ញុំធ្លាប់សេចក្ដីស្រឡាញ់ដល់ពួកជន ខ្ញុំពោលសរសើរគុណព្រះ
សម្ពុទ្ធ ខ្ញុំប្រាកដដូចព្រះចន្ទក្នុងសរទកាល ខ្ញុំជាទីស្រឡាញ់
គួរម�eលមើល ដោយសារហេតុនោះ ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះសុគត
ដោយវាចាសព្វគ្រប់ ដោយអំណាចនៃសេចក្ដីអង់អាច ព្រោះ
ហេតុនោះ ទើបខ្ញុំមាននាមថា វង្គីសៈ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏
វិចិត្រ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ពួកជនពាលណា ដល់នូវ
សេចក្ដីសង្ស័យ ហើយមើលងាយ ខ្ញុំសង្កត់សង្កិនជនពាល
ទាំងនោះ ដោយការគ្របសង្កត់ តាមធម៌ របស់ខ្លួននោះ ។
ខ្ញុំនាំចេញនូវកិលេសទាំងឡាយ របស់សត្ត្ব ដោយការសរ-
សើរនូវព្រះពុទ្ធ ទើបខ្ញុំមានចិត្តមិនប្រឡាក់កិលេស ដោយ
កំម្លាំងនៃកម្មនោះ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រាជ្ញាឲ្យកើត ដល់ជនជាអ្នក
ស្ដាប់ ជាអ្នកសម្ដែងនូវពុទ្ធានុស្សតិ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
ខ្ញុំជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវអត្ថដ៏ល្អិត ។

សព្វាសវបរិក្ខីណោ តិណ្ណសង្សារសាគរេ
វសី ច(១) អនុបាទានោ បាបុណិស្សាមិ និព្វុតឹ ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ យមហំ សន្ថុវឹ ជិនំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុគន្ធោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុគន្ធត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

---

១ ឱ. ម. សិខីវ ។

ខ្ញុំអស់អាសវៈទាំងពួងហើយ ធ្វើសមុទ្រគឺសង្សារវដ្ដហើយ ខ្ញុំជាអ្នកស្ងាត់ដំនាញ មិនមានទុក្ខ ទាំងដល់ទីវ្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្ប នេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះជិនស្រី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់ទីវ ។ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ ទាងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានត្ថ ព្រះសុគន្ធត្ថេ មានអាយុ ចានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុគន្ធត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

តិណទោ វេក្ខទោ(១) ចេវ សរណព្ភញ្ជនប្បទោ(២)

សុបដោ(៣) ទណ្ឌទាយី ច នេលបូជី តថេវ(៤) ច ។

ពោធិសម្មជ្ជកោ មណ្ឌោ សុគន្ធោ ទសមោ ឋិតោ

គាថាសតំ សតេរីសំ គណិតំ ចេត្ថ សព្វសោ ។

តិណទាយកវគ្គោ តេបញ្ញាសោ ។

---

១ ឱ. បេច្ចទោ ។ ម. មញ្ចទោ ។ ២ ឱ.ម. សរណព្ពញ្ជនប្បទោ ។ ៣ ឱ. បុបតី ។ ៤ ម. តថេវ ។

១ ១ ០ ០

តិណមុដ្ឋិតាយកគ្ពៃកបាន ១ ដៃកតាយកគ្ពៃកបាន ១ សរណគមនិយគ្ពៃកបាន ១ អត្ថញ្ញូតាយកគ្ពៃកបាន ១ សុបដតាយកគ្ពៃកបាន ១ ទណ្ឌតាយកគ្ពៃកបាន ១ គិរិ-នេលបូដកគ្ពៃកបាន ១ ពោធិសម្ភដកគ្ពៃកបាន ១ អ-ម្ពណ្ណផលតាយកគ្ពៃកបាន ១ សុគ្ឆនគ្ពៃកបាន ជាទី ១០ ឯគាថាកណ្ឌវគ្គនេះ មាន ២២០ លោកកាន់ហើយ ដោយ សព្វគ្រប់ ។

ចប់ តិណតាយកវគ្គ ទី ៥៣ ។

ចតុប្បញ្ញាសមោ កច្ចាយនវគ្គោ

បឋមំ មហាកច្ចាយនត្ថេរាបទានំ

(១២១) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ អនេជោ អជិតញ្ជិនោ(១)

សតសហស្សេ កប្បានំ ឥតោ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

វីរោ កមលបត្តក្ខោ សសង្កវិមលាននោ

កញ្ចនាចលសង្កាសោ(២) រវិទិត្តិសមប្បភោ(៣) ។

សត្តនេត្តមនោហារី វរលក្ខណភូសិតោ

សព្វវាក្យបថាតីតោ មនុជាមរសក្កតោ ។

សម្ពុទ្ធោ ពោធយំ សត្តេ វាគិហោ(៤) មធុរស្សរោ

ករុណានទ្ធសន្តានោ(៥) បរិសាសុ វិសារទោ ។

ទេសេតិ មធុរំ ធម្មំ ចតុសច្ចូបសំហិតំ

និមុគ្គេ មោហបង្កម្ហិ សមុទ្ធរតិ បាណិនោ(៦) ។

---

១ ឱ.ម. អជិតញ្ជយោ ។ ម. អជិតំជយោ ។ ២ ឱ.ម. កនកាចលសង្កាសោ ។ ៣ ឱ. រវិទិត្តិហរិប្បភោ ។ ៤ ឱ.ម. វាគីសោ ។ ៥ ឱ. ករុណានិឌ្ឍសន្តានោ ។ ម. ករុណានិពន្ធស-ន្តានោ ។ ៦ ម. បាណិនេ ។

កច្ចាយនវគ្គ ទី ៥៤

មហាកច្ចាយនត្ថេរាបទាន ទី ១

(១២១) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រ ឥតមានបុគ្គលផ្ចាញ់បាន ជានាយក ទ្រង់ត្រាស់ឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះវីរសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានត្របកព្រះនេត្រ ដូចផ្កាឈូក មានព្រះឧស្ឋប្រាសចាកមន្ទិលដូចព្រះចន្ទ មានព្រះតចៈដូចមាស មានរស្មីរុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ជាទីត្រូវភ្នែកនិងចិត្តរបស់សត្វ ប្រដាប់ដោយលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់កន្លងផុតគន្លងពាក្យទាំងពួង ត្រូវមនុស្សនិងទេវតា ធ្វើសក្ការៈហើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ញុំាងពួកសត្វឲ្យត្រាស់ដឹង ទ្រង់មានសម្លេងពីរោះផ្សាយទៅ ទ្រង់មានសន្តានជាប់ដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ក្លៀវក្លាក្នុងពួកបរិស័ទ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងធម៌ពីរោះ ប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ ទ្រង់ស្រង់ពួកសត្វដែលលិចចុះក្នុងភក់គឺមោហៈ ។

តទា ឯកចរកោ ហុត្វា   តាបសោ ហិមវាលយោ
នភសា មានុសំ លោកំ   គច្ឆេត្វា ជិនបុត្តសំ ។
ឧបេច្ច សន្តិកំ តស្ស   អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ
វណ្ណយន្តស្ស ធីរស្ស   សាវកស្ស មហាគុណំ ។
សង្ខិត្តេន មយា វុត្តំ   វិត្ថារេន បកាសយំ
បរិសំ មញ្ច តោសេតិ   យថា កច្ចាយនោ អយំ(១) ។
នាហំ ឯវមិធេកច្ចំ(២)   អញ្ញំ បស្សាមិ សាវកំ
តស្មា តទគ្គេ ឯសគ្គោ   ឯវំ ធារេថ ភិក្ខវោ ។
តទាហំ វិម្ហិតោ ហុត្វា   វាក្យំ សុត្វា មនោរមំ
ហិមវន្តំ គមិត្វាន   អាហិត្វា បុប្ផសញ្ចយំ ។
ពូជេត្វា លោកសរណំ   តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ

---

១ ឱ. ម អយំ ។ ២ ឱ ឯវរិធំ កញ្ចិ ។ ម. ឯវំ វិធំ កិញ្ចិ ។

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាតាបស មានលំនៅក្នុងព្រៃហិមពន្ត ត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ហោះទៅកាន់មនុស្សលោក តាមអាកាស បានឃើញព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំចូលទៅកាន់សំណាក់ព្រះជិនស្រីនោះ បានស្តាប់ធម្មទេសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ដែលកំពុងពណ៌នានូវគុណដ៏ធំរបស់សាវ័កថា កាសិតដែលតថាគតពោល ដោយចំប្រញ្ជ សាវ័កនេះ ប្រកាសដោយពិស្តារបាន ញ្ជាំងបរិស័ទនិងតថាគតឲ្យត្រេកអរដូចកច្ចាយនកិត្តុ ។ តថាគតមិនឃើញមានសាវ័កដទៃណាមួយ ក្នុងសាសនានេះ យ៉ាងនេះឡើយ ព្រោះហេតុនោះ សាវ័កនេះជាអ្នកប្រសើរ (ជាងគេ) ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ម្នាលកិត្តុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរចាំទុកយ៉ាងនេះចុះ ។ កាលនោះខ្ញុំមានសេចក្តីស្រស់ស្រង ព្រោះស្តាប់ពាក្យជាទីគាប់ចិត្តនោះទើបទៅកាន់ព្រៃហិមពន្ត ដើរសន្សឹមបេះផ្ការីយ ។ ខ្ញុំបូជាចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធជាទីពឹងនៃលោក ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

តទា មហាសយំ ញត្វា ព្យាកាសិ សរណាលយោ(១) ។
បស្សថេតំ ឥសិវរំ   និទ្ធន្តកនកត្តចំ
ឧទគ្គលោមមានសំ(២)   អចលំ បញ្ជលី(៣) ឋិតំ ។
ហាសំ សុបុណ្ណនយនំ   ពុទ្ធវណ្ណគតាសយំ
ធម្មជិំ ឧគ្គហានយំ(៤)   អមតាសិត្តសន្និភំ ។
កច្ចានស្ស គុណំ សុត្វា   តំ ឋានំ បត្ថយឹ ឋិតោ
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ   គោតមស្ស មហាមុនេ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ   ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កច្ចានោ នាម នាមេន   ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
ពហុស្សុតោ មហាញាណី   អធិប្បាយវិទូ មុនិ
បាបុណិស្សតិ តំ ឋានំ   យថាយំ ព្យាកតោ មយា ។

---

១ ឱ វ្យាកាសិ សរណញ្ជហោ ។ ២ ឱ ឧទគ្គលោមំ បីនំសំ ។ ៣ ឱ. អញ្ជលិំ ។ ៤ ឱ. ធម្មុបដិគ្គហវរំ ។

កាលនោះ ព្រះសរណាលយសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបអធ្យាស្រ័យដ៏ធំរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ព្យាករថា អ្នកចាំដ្ឋាយ ចូរមើលនូវឥសីដ៏ប្រសើរនេះ មានសម្បុកដូចមាស មិនមានមន្ទិល មានភេមខ្ពស់ និងសាច់ពេញលេញ ឈរផ្ដងអញ្ជលីមិនកម្រើក មានសេចក្ដីរីករាយ មានក្នុងពេញល្អ មានអធ្យាស្រ័យស្ងប់ ក្នុងការពណ្ណនានូវពុទ្ធគុណ ជាអ្នកកើតអំពីធម៌ មានហឫទ័យខ្ពស់ ហាក់ដូចជាស្រោចស្រពដោយទឹកអម្រឹត ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី លុះខ្ញុំឈរស្ដាប់នូវគុណរបស់ព្រះកច្ចានកិត្តិ៍ហើយ ក៏ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ក្នុងសាសនានៃព្រះគោតម ក្នុងកាលជាអនាគត ។ (ព្រះបទុមុត្តរៈទ្រង់ព្យាករថា) តាមសនេះ នឹងបានជាធម្មាយាទ ជាឧរសរបស់ព្រះគោតមនោះ ជាធម្មនិម្មិត មានឈ្មោះថាកច្ចានកិត្តិ៍ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្ដា ។ កច្ចានកិត្តិ៍នោះ នឹងបានជាពហុស្សុតមានញ្ញាណដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដឹងនូវសេចក្ដីអធិប្បាយ នឹងដល់នូវតំណែងនោះ ដូចជាតថាគតព្យាករហើយនេះ ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
អញ្ញំ គតឹ ន ជានាមិ(១) ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ(២) ខត្តិយេ ចាបិ(៣) ព្រាហ្មណេ
នីចេ កុលេ ន ជាយាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ជាតោ ឧជ្ជេនិយំ បុរេ រមេ(៤)
បជ្ជោតស្ស សចណ្ឌស្ស បុរោហិតទុជាតិនោ(៥) ។
បុត្តោ តិរិដិវច្ឆស្ស(៦) និបុណោ វេទបារគូ
មាតា ច ចន្ទបទុមា(៧) កច្ចានោហំ វរត្តចោ(៨) ។
វីមំសនត្ថំ ពុទ្ធស្ស ភូមិបាលេន បេសិតោ
ទិស្វា មោក្ខបុរទ្វារំ នាយកំ គុណសញ្ចយំ ។
សុត្វាន វិមលំ វាក្យំ គតិបង្កវិសោធនំ(៩)
បាបុណឹ អមតំ សន្តំ សេសេហិ សហ សត្តហិ(១០) ។

---

១ ឱ. ម. ន គច្ឆាមិ ។ ២ ឱ.ម. បជាយាមិ ។ ៣ ឱ.ម. អបិ ។ ៤ ឱ.ឞ. បច្ឆិមេ ច ភវេ-ទានិ ជាតោ ឧជ្ជេនិយេ បុរេ ។ ៥ ឱ. អបចណ្ឌស្ស បុរោហិតទិជាតិនោ ។ ម. សបចណ្ឌស្ស បុរោហិតទីជាធិភោ ។ ៦ ឱ. ម. តិរីដិវច្ឆស្ស ។ ៧ ឱ. ចន្ទបទុមា ។ ម. ចន្ទិមា នាម ។ ៨ ឱ. ម វរត្តចោ ។ ៩ ឱ. ម. គតិបង្កវិសោធនំ ។ ១០ ឱ. បញ្ចហិ ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
ធ្លាប់ធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅក្នុងកំពង់ពីរ គឺ
ទេវតាឬមនុស្ស មិនដែលស្គាល់គតិដទៃឡើយ នេះជាផល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺត្រកូលក្សត្រ ឬ
ព្រាហ្មណ៍ មិនដែលកើតក្នុងត្រកូលទាបឡើយ នេះជាផល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតជាកូននៃបុរោហិត របស់
ស្តេចព្រះនាមចណ្ឌបជ្ជោត ក្នុងបុរីឧជ្ជេនី ជាទីរីករាយ ។ ខ្ញុំ
ជាបុត្ររបស់តិបិតិវច្ឆព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាស្ទាត ដល់
នូវត្រៃយនៃវេទ ឯមាតាខ្ញុំ ឈ្មោះនាងចន្ទនបទុមា ខ្ញុំឈ្មោះ
កច្ចាន: មានសម្បុរស្អ ។ ខ្ញុំដែលព្រះកូមិបាលបញ្ជូនទៅ
ដើម្បីលួងមើលព្រះសម្ពុទ្ធ ក៏ជួបឃើញព្រះនាយក ជានាយ
ទ្វារនៃមោក្ខបុរី ទ្រង់សន្សំនូវគុណ ។ ខ្ញុំស្តាប់ពាក្យមិន
មានមន្ទិល ជាពាក្យជម្រះនូវកង្ខាគតិ ក៏ជួបដល់នូវអមត-
ធម៌ ជាទីរម្ងាប់ ជាមួយនឹងពួកបុរោហិតដ៏សេស ៧ នាក់ ។

អដ្ឋិម្ហាយ ទ្ធ ជាតោ សុកតស្ស មហាមតេ

ឋបិតោ ឯតទគ្គេ ចសុសមិទ្ធមនោរថោ ។

ឥមិ ១ សាតាថាយោ អកាសិ ។

ខ្ញុំជាអ្នកដឹងនូវសេចក្ដីអធិប្បាយ ក្នុងបំណងធំ នៃព្រះសុគត ព្រះអង្គទ្រង់តាំងខ្ញុំទុក ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ខ្ញុំមានសេចក្ដីប្រាថ្នាសម្រេចល្អហើយ ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីន ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាកច្ចាយនត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាកច្ចាយនត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ វក្កលិត្ថេរាបទានំ

(១២២) ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ
អនោមនាមោ អមិតោ នាមេន បទុមុត្តរោ ។
បទុមាការវទនោ បទុមាមលសុច្ឆវី
លោកេនានុបលិត្តោ ច តោយេន បទុមំ យថា ។
ធីរោ បទុមបត្តក្ខោ កន្តោ ច បទុមំ យថា
បទុមុត្តរគន្ធោ ច តស្មា សោ បទុមុត្តរោ ។
លោកជេដ្ឋោ ច និម្មានោ អន្ធានំ នយនូបមោ
សន្តវេសោ គុណនិធិ ករុណាមតិសាគរោ ។
ស កទាចិ(១) មហាវីរោ ព្រហ្មាសុរសុរច្ចិតោ(២)
សទេវមនុជាកិណ្ណេ(៣) ជនមជ្ឈេ ជិនុត្តមោ(៤) ។

---

១ ឱ. ម. កទាចិ ។ ២ ឱ. ព្រហ្មាមរសុរច្ចិតោ ។ ៣ ឱ. ម. សទេវមនុជាកិណ្ណោ ។
៤ ម. អនុត្តមោ ។

រុក្ខលីត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៦២) ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយក ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានព្រះនាមខ្ពង់ខ្ពស់ មានគុណរាប់មិនបាន ត្រាស់ឡើងហើយ ក្នុងលោក ។ ព្រះអង្គមានអាការ ដ៏ព្រះទ្ធ ដូចផ្កាឈូក មានព្រះឆវីវ៉ណ្ណ ល្អមិនមានមន្ទិលដូចផ្កាឈូក មិនជាប់ចំពាក់ដោយលោក ដូចផ្កាឈូកមិនប្រ-ឡាក់ដោយទឹក ។ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ មានព្រះនេត្រដូចត្រចកឈូក ជាទីត្រេកអរដូចផ្កាឈូក ទ្រង់មានក្លិនវិសេសដូចផ្កាឈូក ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបព្រះអង្គទ្រង់ព្រះនាមថា បទុមុត្តរៈ ។ ព្រះអង្គជាឋាន ក្នុងលោក ទ្រង់មិនមានមានៈ មានឈ្មោះដូចកែកនៃពួកជនខ្លាក់ ទ្រង់មានកេសសាប់រមាប់ ជាកំណប់នៃគុណ ទ្រង់មានករុណាគុណ ដ៏ធំ ប ញ្ញ-គុណដូចសាគរ ។ ចួនកាល ព្រះមហាវីរៈនោះ មានពួកព្រហ្ម ទេវតា និងអសុរ ប្ជា ព្រះអង្គ ទ ត្តមជាងពួកជន ក្នុងកណ្ដាលប្រជុំជន ដែលកុះករដោយទេវតានិងមនុស្ស ។

វចនេន សុភេន្ទន មធុរេន សុតេន(១) ច
រញ្ជយំ បរិសំ សព្វំ សន្ថវិ(២) សាវកំ សកំ ។
សទ្ធាធិមុត្តោ សុមតិ មម ឧស្សានសាលយោ(៣)
នត្ថិ ឯតាទិសោ អញ្ញោ យថាយំ ភិក្ខុ វក្កលិ ។
តទាហំ ហំសវតិយា នគរេ ព្រាហ្មណស្សត្រជោ(៤)
ហុត្វា សុត្វា ច តំ(៥) វាក្យំ តណ្ឋានំ អភិរោចយឹ ។
សសាវកំ វិមលំ និមន្តេត្វា តថាគតំ
សត្តាហំ ភោជយិត្វាន ទុស្សេហិ ឆាទយឹ តទា ។
និបច្ច សិរសា តស្ស អនន្តគុណសាគរេ
និមុគ្គោ បីតិសម្បុណ្ណោ ឥទំ វចនមព្រវឹ ។
យោ សោ តយា សន្ថវិតោ ឥធ សទ្ធាធិមុត្តោ ឥសិ(៦)
ភិក្ខុ សទ្ធាវតំ អគ្គោ តាទិសោហំ មហាមុនិ(៧) ។

---

១ ឱ. ម. រុតេន ។ ២ ឱ. សន្ថវី ។ ម. សន្ថវិ ។ ៣ ឱ. ម. ឧស្សានលាលសោ ។ ៤ ឱ. ម. ព្រាហ្មណត្រជោ ។ ៥ ឱ. សុត្វា ឯតំ ។ ៦ ឱ. ឥតោ សត្តមកេ ហានិ ។ ម. ឥតោ សត្តមកេ មុនិ ។ ៧ ឱ. ម. តាទិសោ ហោមហំ មុនេ ។

ព្រះមហាវីរៈ ទ្រង់ញ៉ាំងបរិស័ទតាំងពួងឲ្យត្រេកអរ ដោយ
ព្រះនុស្ម មានកូនក្រអូបផង ដោយព្រះសូរសៀងដ៏ពីរោះផង
ទ្រង់សរសើរសាវ័ករបស់ព្រះអង្គថា សាវ័កនេះ ជាសទ្ធាធិមុត្ត
មានប្រាជ្ញាល្អ មានអាល័យ ក្នុងការឃើញតថាគត បុគ្គល
ដទៃបែបនេះ មិនមានដូចវក្កលិកិក្ខុនេះឡើយ ។ កាលនោះ
ខ្ញុំកើតជាកូនរបស់ព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី លុះបាន
ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ប្រាថ្នាទីតំណែងនោះ ។
កាលនោះខ្ញុំនិមន្តព្រះតថាគត ទ្រង់មិនមានមន្ទិលនោះ ព្រម
តាំងសាវ័ក ឲ្យគង់ឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ក្រោមបាក់សំពត់ ។ ខ្ញុំ
ក្រាបចុះដោយសិរ្សៈ មុជចុះក្នុងសាគរគឺអនន្តគុណរបស់ព្រះ
អង្គ មានបីតិពេញលេញ ទើបពោលពាក្យនេះថា ចតុត្ថ
ព្រះមហាមុនី ឥសីគឺកិក្ខុអង្គណា ជាសទ្ធាធិមុត្ត ក្នុងសាសនា
នេះ ដែលព្រះអង្គសរសើរហើយថា ជាឋានជាធំពួកភិក្ខុអ្នក
មានសទ្ធា ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបានដូចភិក្ខុនោះ ក្នុងកាលអនាគត ។

ទុតិយំ វក្កលិត្ថេរាបទានំ

ឯវំ វុត្តេ មហាវីរោ អនាវរណទស្សនោ
ឥមំ វាក្យំ ឧទីរយិ(១) បរិសាយ មហាមុនិ ។
បស្សថេតំ មាណវកំ បីតមដ្ឋនិវាសនំ
ហេមយញ្ញោបចិតង្គំ ជននេត្តមនោហរំ ។
ឯសោ អនាគតទ្ធានេ គោតមស្ស មហេសិនោ
អគ្គោ សទ្ធាធិមុត្តានំ សាវកោយំ ភវិស្សតិ ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា សព្វសន្តាបវជ្ជិតោ
សព្វភោគបរិព្យូឡ្ហោ សុខិតោ សំសរិស្សតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
វក្កលិ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។

---
១ ឱ.ម. ឧទីរេសិ ។

លុះខ្ញុំពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះមហាមុនីទ្រង់ព្យាយាម ធំ មានការយើញមិនកំចុំង ទ្រង់បន្ទូលឡើងនូវព្រះពុទ្ធដីកានេះ ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទថា

អ្នកចាំងឆ្ពាយ ចូរមើលមាណពនេះ ដែលស្លៀកសំ-ពត់សាច់ម៉ដ្ឋមានសម្ផ្ការលឿង ជាអ្នកមានអវយៈដូចគ្រឿងបូជា ដែលចិទដោយមាស ជាទីត្រេកត្រេកចិត្តរបស់ជន ។ មាណពនេះ នឹងបានជាសាវ័ក របស់ព្រះគោតមមហេសី ប្រសើរលើសជាងពួកភិក្ខុ ដែលជាសទ្ធាធិមុត្ត ក្នុងកាលជាអនាគត ។ មាណពនេះ ទោះកើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ជាអ្នកវៀរចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយចាំងពួង បរិបូណ៌ដោយ ភោគៈចាំងពួង ជាអ្នកអន្ទោលទៅចាំងមានសេចក្តីសុខ ។ ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលនុក្ខាកៈ នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ មាណពនេះ នឹងបានជាធម្មាយាទរបស់ព្រះអង្គ ជានុរ-ជាធម្មនិមិត្ត មាននាមថាវក្ខលិ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា ។

តេន កម្មវិសេសេន ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា សំសរេត្វា ភវាភវេ

សាវត្ថិយំ បុរេ ជាតោ កុលេ អញ្ញតរេ អហំ ។

ពោធិតំ សុខុមាលំ មំ បិតា បល្លវកោមលំ

មាតា(១) ឧត្តានសយនំ បិសាចភយតជ្ជិតា ។

បាទមូលេ មហេសិស្ស សយាបេសិ(២) ទីនមានសា

អយំ ទទាម តេ នាថ សរណំ ហោហិ នាយក ។

តទា បដិគ្គហិ សោ មំ ភីតានំ សរណោ មុនិ

ជាលិនា ចក្កង្កិតេន(៣) មុទុកោមលបាណិនា ។

---

១ ឱ. ម. មន្តំ ។ ២ ឱ. សាយេយ្យំ ។ ម. សាយេសុំ ។ ៣ ឱ. សង្កុលង្កេន ។ ម. សង្កាលកេន ។

ខ្ញុំលះបង់កាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយសេសនៃកម្មនោះផង ដោយការតាំងទុកនូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ ជាអ្នកមានសេចក្តីសុខ ក្នុងភពទាំងពួង ខ្ញុំមកកើតក្នុងត្រកូលមួយក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ មាតាមានភ័យអំពីបិសាចបៀតបៀន នូវខ្ញុំដែលនៅល្អិតទន់ដូចទឹកដោះខាប់ កំពុងនៅដេកផ្ងា ល្អិតទន់ដូចត្រួយឈើ ។ មាតាផ្តេកខ្ញុំទៀបបាទមូលរបស់ព្រះមហេ-សី លុះគាត់មានចិត្តចង់ថ្វាយ (ទើបពោលថា) បពិត្រព្រះលោកនាថ ខ្ញុំព្រះអង្គថ្វាយទារកនេះចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះនាយក ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះអង្គ ជាទីពឹងទីរលឹក ។ គ្រានោះ ព្រះមហាមុនីនោះ ដែលជាទីពឹងនៃពួកសត្វអ្នកខ្លាច ទ្រង់ទទួលនូវខ្ញុំដោយព្រះហស្តដ៏ទន់ដូចផ្កា មានក្រឡាប្រទាក់ដូចសំណាញ់ មានផ្ទៃស្នាមវិលវង់ដូចចក្រ ។

ទុតិយំ វក្កលិត្ថេរាបទានំ

តទា បភុតិ ជាតោហំ(១) អារក្ខាយេវ រក្ខិតោ
សព្វព្យាធិវិនិមុត្តោ(២) សុខេន បរិវត្តិតោ(៣) ។
សុគតេន វិនាភូតោ ឧក្កណ្ឋាមិ មុហុត្តកំ
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
សព្វបារមិសម្ភូតំ នីលក្ខិនយនំ វរំ(៤)
រូបំ សព្វំ សុភាកិណ្ណំ អតិត្តោ វិហរាមហំ ។
ពុទ្ធរូបរតិំ ញត្វា តទា ឱវទិ មំ ជិនោ
អលំ វក្កលិ កិំ រូបេ រមសេ ពាលនន្ទិតេ ។
យោ ហិ បស្សតិ សទ្ធម្មំ សោ មំ បស្សតិ បណ្ឌិតោ
អបស្សមានោ សទ្ធម្មំ មំ បស្សេបិ ន បស្សតិ ។

---

១ ឱ. ម. តេនាហំ ។ ២ ខ. សព្វូបធិវិនិមុត្តោ ។ ម. សព្វវេរវិនិមុត្តោ ។ ៣ ខ. បរិវឌ្ឍិ-តោ ។ ម. បរិវុទ្ធិតា ។ ៤ ខ. បរំ ។

ចាប់ដើមតាំងពីកាលនោះ ខ្ញុំបានព្រះសម្ពុទ្ធទ្រកក្សាហើយ ដោយ
អំពើមិនគួរគេរក្សាបាន ខ្ញុំរួចស្រឡះចាកវ្យាធិតាំងពួង ចំរើន
ដោយសេចក្ដីសុខ ។ បើខ្ញុំវៀរចាកព្រះសុគតហើយ ក៏កើត
អផ្សុកមួយរំពេច លុះខ្ញុំអាយុ ៧ ឆ្នាំ ចាប់អំពីកំណើត ក៏បានចូល
ទៅកាន់ផ្ទះ ។ ខ្ញុំមិនផ្ងៃតចិត្តនឹងព្រះសុគត ទ្រង់ពេញលេញ
ដោយចារមីតាំងពួង មានព្រះនេត្រទៀរស្រស់ មានព្រះរូបល្អ
ពេញដោយរបស់ស្អាតតាំងអស់ ។ កាលនោះ ព្រះដ៏ន្ទ្រី
ទ្រង់ជ្រាបថាខ្ញុំមានសេចក្ដីត្រេកអរ ក្នុងរូបរបស់ព្រះពុទ្ធហើយ
ក៏ទ្រង់ទូន្មានទូវខ្ញុំថា នែវ៉ាក្ខលិ កុំឡើយ អ្នកត្រេកអរក្នុងរូប
ដែលជនពាលត្រេកអរហើយ នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ព្រោះថា
បុគ្គលណាជាបណ្ឌិត បានឃើញព្រះសទ្ធម្ម បុគ្គលនោះឈ្មោះ
ថាឃើញតថាគត បុគ្គលណា កាលមិនឃើញព្រះសទ្ធម្ម
សូម្បីឃើញតថាគត បុគ្គលនោះក៏ឈ្មោះថាមិនឃើញដែរ ។

អនន្តជីនោ កាយោ វិសុទ្ធោ សម្ពុបមោ
អាភាសោ សព្វកេតានំ បុញ្ញោ ទុក្ខស្ស កោវលោ ។
និព្វិន្ទិយ គតោ រូបេ ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
បស្សំ សព្វក្កិលេសានំ(១) សុខេនន្តំ គមិស្សសិ ។
ឯវំ តេនានុសិដ្ឋាហំ នាយកេន ហិតេសិនា
កិជ្ឈក្ខុជំ សមារុយ្ហ ឈាយាមិ គិរិគព្ភរេ ។
ឋិតោ បព្វតធាតម្ហិ អស្សាសយំ(២) មហាមុនិ
វក្កលីតិ ជិនាភេច(៣) តំ សុត្វា មុនិនោ(៤) អហំ ។
បក្ខន្ទឹ(៥) សេលបព្ភារេ អនេកសតពោរិសេ
តទា ពុទ្ធានុភាវេន សុខេនេវ មហឹ គតោ ។
បុនាបិ(៦) ធម្មំ ទេសេតិ ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
តមហំ ធម្មមញ្ញាយ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

---

១ ម. ឧបក្កិលេសានំ ។ ២ ឱ មមាហស ។ ម. អស្សាសយិ ។ ៣ ឱ.ម. ជិនោវិចំ ។
៤ ម. មុនិនោ ។ ៥ ម. វក្កលិ ។ ៦ ឱ. បុនោផិត ។ ម. មុនិ មំ ។

ពន្ធកាយជារបស់មានទោស ក្រៃលែងបំផុតគ្មាន មានឧបមាដូច
ដើមឈើមានពិស ជាលំនៅនៃរោគចាំងពួង ជាគំនរនៃកង
ទុក្ខចាំងអស់ ។ អ្នកគួរនឿយណាយ ចាកកាយនោះ គួ
យើញនូវការកើតឡើងនិងការសូន្យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្នុង
រូបចុះ អ្នកនឹងដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុត នៃកិលេសចាំង-
ពួង ដោយសេចក្តីសុខ ។ លុះព្រះនាយក ទ្រង់ស្វែងរក
នូវប្រយោជន៍អង្គនោះ ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំយ៉ាងនេះរួចហើយ ខ្ញុំ
ក៏ឡើងកំពូលគិជ្ឌកូដ នៅសញ្ជាប់សញ្ជឹង ត្រង់ច្រកភ្នំ ។ ព្រះ
ជិនស្រីមហាមុនី ទ្រង់ឋិតនៅនាដើងភ្នំ ញ្ជាំងខ្ញុំឲ្យត្រេក-
អរ ទ្រង់ត្រាស់ហៅខ្ញុំថា ម្នាលវក្កលិ ខ្ញុំបានឮព្រះពុទ្ធដីកា
នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំស្ទុះទៅត្រង់
ជ្រោះភ្នំ មានផម្រាច្រើនរយដួងបុរស ដើរទៅកាន់ផ្លូវដ
ដោយស្រួលដោយពុទ្ធានុភាព ។ ព្រះមហាមុនីទ្រង់សម្តែង
ធម៌ គឺការកើតឡើងនិងការសូន្យនៃខន្ធចាំងឡាយ ម្តងទៀត
ខ្ញុំបានដឹងនូវធម៌នោះហើយ ក៏ចូរដល់នូវអរហត្តផល ។

ទុតិយំ វក្កលិត្ថេរាបទានំ

សុមហាបរិសមជ្ឈេ(១) តទា មំ ចរណន្តគោ(២)
អគ្គំ សទ្ធាធិមុត្តានំ បញ្ញាបេតិ(៣) មហាមតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វក្កលិ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វក្កលិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. សុមហាបរិសាមជ្ឈេ ។ ២ ឱ. មរណគ្គតោ ។ ម. បរណន្តគោ ។ ៣ ឱ. បញ្ញា-ប្បេសិ ។ ម. បញ្ញាបេសិ ។

គ្រានោះ ព្រះសម្ពុទ្ធមានប្រាជ្ញាច្រើន ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃ
ចរណៈ ទ្រង់តាំងខ្ញុំជាកំពូលនៃពួកភិក្ខុ ដែលជាសទ្ធាធិមុត្ត
ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទច្រើន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្ប
នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
មិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេស
ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចេញ
ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូច
ជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់
ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិក្ខលិត្តេ្ត មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង-
នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

[១២៣] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ឧទិតោ អជដាកាសេ[១] រវីវ សរទម្ពរេ ។
វចនាភាយ ពោធេតិ វេនេយ្យបទុមានិ សោ
កិលេសបង្កំ សោសេតិ មតិរំសីហិ នាយកោ ។
តិត្ថិយានំ យសេ[២] ហន្តិ វជិរា[៣] យថា រវិ
សច្ចត្ថំ សម្បកាសេតិ រត្តុគ្គិរិ[៤] ទិវាករោ ។
គុណានំ អាយតិភូតោ រតនានំវ សាគរោ
បជ្ជុន្នោរិវ ភូតានិ[៥] ធម្មមេឃេន វស្សតិ ។
អក្ខទស្សោ តទា អាសឹ នគរេ ហំសសវ្ហយេ
ឧបេច្ច ធម្មមស្សោសឹ ជលជុត្តមនាមិនោ ។
ឱវាទកស្ស ភិក្ខូនំ សាវកស្ស សតាវិនោ[៦]
គុណំ បកាសយន្តស្ស ហាសយន្តស្ស[៧] មេ មនំ ។

---

១ ឱ. ម. ជលទាកាសេ ។ ២ ម. យសោ ។ ៣ ឱ. ម. ខជ្ជោតាភា ។ ៤ ម. សច្ចត្ថាភំ បកាសេតិ រតនំវ ។ ៥ ឱ. បជ្ជុន្នោរិវ ភូតានិ ។ ៦ ឱ. ម. កតាវិនោ ។ ៧ ឱ ភាសយន្តស្ស ។ ម. តប្បយន្តស្ស ។

មហាកប្ប៊ីនត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១២៣) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់រុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យរះឡើងឯ្ងដ៏អដ្ឋតាកាស ក្នុងសរទកាល ។ ព្រះអង្គទ្រង់ញ្ជាំងផ្ការីកឈូកគឺពួកវិនេយ្យសត្វឲ្យរីក ដោយពន្លឺគឺព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះនាយកទ្រង់ញ្ជាំងកក់ក្តៅកិលេសឲ្យរើងស្ងួត ដោយរស្មីគឺប្រាជ្ញា ។ ព្រះនាយកទ្រង់សម្ងាប់យស របស់ពួកតិត្ថិយ ដោយប្រាជ្ញាដូចកែវដ៏ធ ព្រះអង្គប្រកាសធម៌ក្នុងទីទាំងពួង ដូចព្រះអាទិត្យញ្ជាំងយប់ងងឹតឲ្យក្ងីសព្ទ ។ ព្រះអង្គជាទីកើតនៃគុណទាំងឡាយ ដូចជាសាគរជាទីកើតនៃរតនៈទាំងឡាយ ទ្រង់តែងបង្ហុរភ្លៀងគឺធម៌ ឲ្យដល់ពួកសត្វ ដូចមេឃបង្ហុរភ្លៀង ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាចៅក្រម (អ្នកកាត់ក្តី) ក្នុងនគរឈ្មោះហង្សវតី ចូលទៅស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ដែលកំពុងប្រទានឧវាទ ដល់ពួកភិក្ខុ កំពុងប្រកាសនូវគុណនៃសាវ័ក អ្នកមានសតិ ទ្រង់ញ្ជាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យរីកថយ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

សុត្វា បីតិតោ សុមនោ និមន្តេត្វា តថាគតំ(១)
សសិស្សំ ភោជយិត្វាន តណ្ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។
តទា ហំសសមភាគោ ហំសទុន្ទុភិនិស្សនោ(២)
បស្សថេតំ មហាមត្តំ វិនិច្ឆយវិសារទំ ។
មម(៣) បាទមូលេ បតិតំ សមុគ្គតតនុរុហំ(៤)
ឆ្មុត្តវណ្ណំ រុចិរំ(៥) បសន្ននយនាននំ ។
បរិវារេន មហតា រាជយុត្តំ មហាយសំ
ឯសោ កតាវិនោ ឋានំ បត្ថេតិ មុទិតាយ សោ ។
ឥមិនា បិណ្ឌបាតេន(៦) ចាគេន បណិធីហិ(៧) ច
កប្បសតសហស្សានិ នុបបជ្ជតិ ទុគ្គតឹ ។

---

១ ម. និមន្តេត្វា តថាគតំ សសំឃំ លោកនាយកន្តិ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។ ២ ខ. ហំសទុន្ទុភិនិវនោ ។ ម. ហំសទុទ្រុភិនិវនោ ។ ៣ ម. មំ ។ ៤ ខ. សមុគ្គតតនូរុហំ ។ ម. សុមុគ្គតតនុរុហំ ។ ៥ ខ. ម. ជីមុត្តវណ្ណំ បីនង្សំ ។ ៦ ខ. បណិធាតេន ។ ម. ធាណិ-ធាតេន ។ ៧ ម. បណិធាយ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយ ក៏មានបីតិ មានចិត្តរីករាយ នមស្ការព្រះ
តថាគត ព្រមទាំងកិត្តិជាសិស្សឲ្យធាន់ ហើយប្រាថ្នានូវតំ-
ណែងនោះ ។ កាលនោះ ព្រះនាយក ទ្រង់មានចំណែក
ប្រៀបស្មើដោយសត្វហង្ស ទ្រង់បញ្ចេញព្រះវាចាដូចជាស្តេ
មានសំឡេងដូចសត្វហង្ស ដូចនេះថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលមហាមាត្យ៖ ជាអ្នកក្លៀ
ក្លាក្នុងការកាត់ក្តី ជាអ្នកមានពាមរៀមានបុងធ មានក្ដ
ងមុខស្រស់ឋស់ល្អ រុងរឿងដូចសម្ផ្ការកែវជ្ជមត្ត កំពុង
ត្រាបទ្រៀបបាទមូលនៃតថាគត ជាអ្នកមានយសធំ ដោយ
ចរិកប្រើន ដែលស្ដេចទ្រង់ប្រទានឲ្យ ឯមហាមាត្យ៖
ប្រាថ្នា នូវតំណែងរបស់ភិក្ខុ ដែលជាអ្នកឈ្ងាសក្នុងពាក្ស
ដោយចិត្តរីករាយ មហាមាត្យ៖ ទ្ធ៏ងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ
អស់មួយសែនកប្ប ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត្រនេះផង ដោយ
ការបរិច្ចាគនេះផង ដោយការតាំងសេចក្ដីប្រាថ្នានេះផង ។

ទេវេសុ ទេវសោ ភាសិ មនុស្សេសុ មហាក្ខតំ[1]
អនុកោ ត្វាវ សេសេន[2] ជិ ញ្ញានំ ចាបុ ណិ ស្សតិ ។
សតសហស្ស ឥតោ ភេ ត្វា ជិ ណ្ណ ភ ភ ក ុ ល ម ្ ហ ិ
ត ោ ត ម ោ ជ ាម ជ ាម េ ន ស ត ្ ត ា ល ោ ក េ ភ ว ิ ส ฺ ส ติ ។
ត ស ฺ ส ជ ម ฺ ห ุ ส ุ ช า ย ោ ช ោ ជ ิ ร ส ោ ช ม ฺ ม ั ช ฺ ห ิ ต ោ
ភ ว ฺ ว ิ ช ោ ជ ាម ជ ា ម េ ន ២ ោ ส ฺ ส ติ ส ต ฺ ถ ว ร ោ ។
ត ោ ត ោ ห ํ ส ุ ภ ต ํ ภ ว ํ ภ ค ฺ ค ช ิ ณ ส ส ช ฺ ช ิ ต ํ
ช ห ิ ต ฺ ว า ม ห ุ ส ํ ช ิ ห ํ ต ุ ส ิ ต ํ อ ภ ห ส ห ํ ។
ទ េ វ ម នុ ស ្ ស ្ រ ជ ្ ជ ំ ស ុ ត ្ ត ោ អ ន ុ ส ា ส ិ យ
ព ាហ ណ ส ី ส ห ส ្ ส េ ន[3] ជ ា ត ោ ភ ោ ณ ิ យ ជ ា ต ิ ย ា ។
ស ត ស ห ស ្ ส ป ริ ว าโ ร[4] ส ป ช ป ต ิ โ ห ว ิ อ ห ํ
ป ญ ฺ ช ป ฺ ต ฺ โ ภ ค ุ ท ฺ ธ ํ ส ต ฺ ต ํ ส ํ ข ุ ป ช ฺ ช ห ํ ។

---

១ ម.ម. មហត្ថតំ ។ ២ ម.ម. អនុភ្ញានសេសេន ។ ៣ ម. ពាហណ្ណសិ ។ ៤ ម.ម. ស ត ស ห ส ฺ ส ป ริ ว ิ ร ะ ។

មហាមាត្យនុ៎ះ នឹងទទួលនូវសួស្តីរបស់ទេវតា ក្នុងទេវលោក នូវភាពជាធំក្នុងមនុស្ស នឹងបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ដោយសេសសល់នៃផល ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលក្សត្រឧក្កាកៈ នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ ឯមហាមាត្យនេះ នឹងបានជាធម្មទាយាទ របស់ព្រះគោតមនោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត មាននាមថា កប្បិនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តានោះ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំធ្វើសក្ការៈដ៏ល្អ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះជិនស្រី លុះខ្ញុំលះបង់កាយជារបស់មនុស្សហើយ ទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ។ ខ្ញុំបានគ្រប់គ្រងនូវទេវរាជសម្បត្តិ និងមនុស្សរាជសម្បត្តិ ដោយស្កប់ស្កល់ហើយ ទើបខ្ញុំមកកើតក្នុងកំណើតកេណិយៈ ជិតក្រុងពារាណសី ។ ខ្ញុំមានបរិវារមួយសែន មានភរិយា បានចូលទៅបម្រើព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

តេមាសំ ភោជយិត្វាន អដ្ឋានម្បិ(១) តិចីវរំ
តតោ ចុតា មយំ សព្វេ អហុម្ហ តិទសូបគា ។
បុនោ សព្វេ មនុស្សត្តំ អាគតម្ហ(២) តតោ ចុតា(៣)
កុក្កុដម្ហិ បុរេ ជាតា ហិមវន្តស្ស បស្សតោ ។
កប្បិនោ នាមហំ អាសឹ រាជបុត្តោ មហាយសោ
សេសាមច្ចកុលេ ជាតា មមេវ បរីវារយុំ ។
មហារជ្ជសុខំ បត្តោ សព្វកាមសមិទ្ធិនោ(៤)
វាណិជេហិ សមក្ខាតំ ពុទ្ធុប្បាទមហំ សុណឹ(៥) ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ អសមោ ឯកបុគ្គលោ
សោ បកាសេតិ សទ្ធម្មំ អមតំ សុខមុត្តមំ ។
សុយុត្តា តស្ស សិស្សា ច សុមុត្តា ច អនាសវា
សុត្វា នេសំ វចនំ សក្ការិត្វាន វាណិជេ ។

---

១ ឱ.ម. បដ្ឋានម្បិ ។ ២ ឱ. អាគមម្ហ ។ ម. អគមិម្ហ ។ ៣ ម. ចុតោ ។ ៤ ឱ. ម. សព្វកាមសមិទ្ធិមា ។ ៥ ឱ. ពុទ្ធុប្បាទមបាបុណឹ ។

យើងខ្ញុំតាំងអស់គ្នា ញ៉ាំងព្រះបច្ចេកពុទ្ធឲ្យឆាន់ផង ឲ្យស្ងៀកពាក់ត្រៃចីវរផង អស់ ៣ ០ ០ ទើបឫតចាកអត្តភាពនោះ ទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ យើងតាំងអស់ឫតចាកទេវតានោះ មកកាន់អត្តភាពរបស់មនុស្ស កើតក្នុងកុក្កុដបុរី ដ៏ត្រៃហ៊ីមពាន្ត ។ ខ្ញុំជាពជ្ជបុត្ត មានឈ្មោះថា កប្ប៊ិនៈ មានយសធំ ឯទេវតាដ៏សេស មកកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ ហៃហមខ្ញុំ ។ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីសុខ ដោយពជ្ជសម្ផត្តិដ៏ធំ សម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាតាំងពួង ខ្ញុំបានឮនូវការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ដោយពួកពាណិជប្រាប់ថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ឡើងហើយ ក្នុងលោកទ្រង់ជាបុគ្គលឯក ឥតមានបុគ្គលស្មើ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ប្រកាសនូវព្រះសទ្ធម្ម គឺអមតៈ ជាសុខដ៏ឧត្តម ។ ឯពួកសិស្សរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ប្រកបញ្ញាយ៉ាងល្អ ប្រសប្ដ ចាកកិលេស ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ លុះខ្ញុំស្ដាប់ពាក្យរបស់ពាណិជតាំងនោះហើយ ក៏ធ្វើសក្ការៈចំពោះពួកពាណិជនោះ ។

បហាយ(១) រដ្ឋំ ភាមេត្វា ជហិត្វាមិ ពុទ្ធមាមកោ

ធនំ ហិត្វា មហាពន្ធុំ បូរិតំ សមតិត្តិកំ ។

អប្បតិត្ថិ អចាលម្ភិ ធុត្តំ សីឃពាហិនី

កុលំ សរិត្វា ពុទ្ធស្ស សោត្ថិនា សមតិក្កមឹ ។

ករុសោតំ សចេ ពុទ្ធោ តិណ្ណោ លោកន្តគូ វិទូ(២)

ឃាតេន សព្វវេរេន កម្មំ មេ សមិជ្ឈតុ ។

យទិ សន្តិកមោ មគ្គោ មោក្ខនំ សន្តិកំ(៣) សុខំ

ឃាតេន សព្វវេរេន កម្មំ មេ សមិជ្ឈតុ ។

សញ្ញោ ចេ តិណ្ណកណ្ដកេ កុញ្ជោ ក្ខោ ត្តា អន្តកេ

ឃាតេន សព្វវេរេន កម្មំ មេ សមិជ្ឈតុ ។

---

១ ខ. វិហាយ ។ ២ ម. វិទូ ។ ៣ ខ. មោក្ខេប សន្តិកំ ។ ម. មោក្ខេប ពុទ្ធិកំ ។

ខ្ញុំព្រមទាំងអាមាត្យ ជាអ្នកកាប់អានព្រះពុទ្ធ ស្ងួលៈកាជ្ជរបេញ ដើរទៅ បានឃើញស្ទឹងមហាបន្ទ្ម មានទឹកពេញប្រៀប ។ ជាស្ទឹងមិនមានកំពង់ មិនមានឈើស្ទូ (ស្ពាន) គេធ្វើបានដោយក្រ ជាស្ទឹងមានវៃ្យទឹកហ៊ាស ខ្ញុំរលឹកគុណព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ក៏ធ្វើបានដោយសួស្ដី ដោយគិតថា ប្រសិនបើ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ធ្វើនូវវៃ្យទឹក គឺកពន្ធបហើយ ដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃលោក ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ (ត្រាស់ឡើងពិតមែន) ដំណើរបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ ។ ប្រសិនបើ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីសូន្យ ជាទីឲ្យនូវការរួចស្រឡះកិលេស ជាទីសូន្យ ជាទីសុខ (មានពិតមែន) ដំណើរបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ ។ ប្រសិនបើ ព្រះសង្ឆជាអ្នកធ្វើផ្លូវលំបាករួចហើយ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ (មានពិតមែន) ដំណើរបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

សហ កាតេ សច្ចូរេ　　មក្តា អបគតំ(១) ជលំ
តតោ សុខេន ឧត្តិណ្ណា　　នទីតីរេ មនោរមេ ។
និសិន្នំ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ　　ឧទេន្តំ បភង្ករំ
ជលន្តំ ហេមសេលំវ　　ទីបរុក្ខំវ ជោតិតំ ។
សសីវ តាកសហិតំ　　សាវកេហិ បុរក្ខតំ
អាសវំ វិយ(២) វស្សន្តំ　　ទេវេន ជននន្ទនំ(៣) ។
វន្ទិត្វាន សហាមច្ចោ　　ឯកមន្តំ ឧបាវិសឹ
តតោ អជ្ឈាសយំ(៤) ញត្វា　　ពុទ្ធោ ធម្មមទេសយិ ។
សុត្វាន ធម្មំ វិមលំ　　អហេសុម្ហ មយំ ជិនំ
បព្វាជេហិ មហាវីរ　　និព្វិណ្ណាម្ហ(៥) ភវេ មយំ ។
ស្វាក្ខាតោ ភិក្ខវេ ធម្មោ　　ទុក្ខន្តស្ស កាកយ(៦) វោ
ចរថ ព្រហ្មចរិយំ　　ឥច្ចាហ មុនិ សត្តមោ ។

---

១ ឱ. ឧបគតំ ។ ២ ឱ. ម. ភិសវំ វិយ ។ ៣ ឱ. ទេសនា ជលនន្ទនំ ។ ម. ទេសនា ញាបទត្តំ ។ ៤ ឱ ម. តោ អាសយំ ។ ៥ ឱ. និព្វិណ្ណាម្ហ ។ ម. និព្វិន្ទម្ហ ។ ៦ ឱ. ម. ទុក្ខន្តករណាយ ។

លុះខ្ញុំធ្វើសក្ខ:ដ៏ប្រសើររួចហើយ ទឹកស្ទឹងក៏រាងខ្ទះអស់អំពីផ្លូវ លំដាប់នោះ ខ្ញុំឆ្ងងឡើងលើត្រើយស្ទឹង ជាទីមនោរម្យដោយ សុវត្ថិភាព ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធទ្រង់គង់នៅ មានរស្មីដូច ព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង ទ្រង់រុងរឿងដូចកុំមាស មានពន្ធឹ ដូចដើមឈើប្រចាំទ្វីប ។ មានពួកសាវ័កចោមរោម ដូចព្រះ ចន្ទ្រដែលប្រកបដោយពួកផ្កាយ ឬដូចជាទឹកហូរដែលទៅ-គាបង្ក្ងុរចុះមក ទ្រង់ជាទីកែកយរបស់ពួកជន ។ ខ្ញុំព្រមទាំង អាមាត្យ លុះថ្វាយបង្គំហើយ ចូលទៅកាន់ទីសមគួរ លំ-ដាប់នោះ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបអធ្យាស្ស័យ ហើយបាន សម្តែងធម៌ ។ លុះយើងខ្ញុំស្តាប់ធម៌ស្អាត មិនមានមន្ទិល ទើបក្រាបទូលព្រះជិនស្រីថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ទ្រង់ញ្ញាយាម ធំ សូមព្រះអង្គបំបួស យើងខ្ញុំនឹងធ្វើតតាមទាន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាព្រះមុនីទី ៧ ទ្រង់ត្រាស់ដូចេ្នះថា ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតពោលល្អហើយ ដល់អ្នកទាំង ឡាយ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុត នៃកងទុក្ខ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ:ចុះ ។

សហ ភាតាយ សទ្ធឹ ភិក្ខុនុបស្សយំ មយំ

អហុម្ហា(១) ឧបសម្បន្នា សោតាបន្នា ច សាសនេ ។

តតោ ជេតវនំ គន្ត្វា អនុសាសិ វិនាយកោ

អនុសិដ្ឋា ជិនេនាហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

តតោ ភិក្ខុសហស្សានិ អនុសាសិមហំ តទា

មមានុសាសនករា តេបិ អាសុំ អនាសវា ។

ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ

ភិក្ខុឱវាទកានគ្គោ កប្បេតិ មហាជនេ(២) ។

សតសហស្សេ កតំ កម្មំ ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធ

សុមុត្តោ សរវេគោវ កិលេសេ ឈាបយឹ មម ។

---

១ ឱ. អហុម្ហា ។ ២ ឱ. មហាជិនោ ។

ពួកយើងខ្ញុំតាំងអស់ ទ្រទ្រង់ភេទជាកិត្តិតំណាលនឹងព្រះពុទ្ធ-
ដីកា លុះបានទទួលសម្ផ្ទាហើយ ក៏បានជាសោតាបន្ទបុគ្គល
ក្នុងសាសនា ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាយកទ្រង់ស្តេចទៅ
កាន់វត្តជេតពន ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ ឯខ្ញុំដែលព្រះជិនស្រី
ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅហើយ ក៏បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ។ លំ-
ដាប់នោះ ខ្ញុំប្រដៅពួកកិត្តិមួយពាន់រូប ពួកកិត្តិតាំងមួយពាន់
នោះ ធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ខ្ញុំ ក៏ទៅជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ត្រេកអរ ក្នុង
គុណនោះ ទ្រង់តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងកណ្ណ លមហា-
ជនថា ភប្ជ្ជនកិត្តិ ជាកំពូលនៃពួកសាវ័កអ្នកឲ្យនូវទកិត្តិ ។
ព្រះជិនស្រីទ្រង់សម្តែងផលកម្ម ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងភប្ជ្ជ-
ម្ភយសែន ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំមានចិត្តរីបស្រឡះហើយ ដូច
ជាសន្ទុះនៃកូនសរ ខ្ញុំដុតកិលេសតាំងឡាយរបស់ខ្ញុំហើយ ។

កាលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

ឆាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរামិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា មហាកប្ផិនោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មហាកប្ផិនត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បត្តុំ ទ្វមលបុត្តត្ថេរាបទានំ

(១២៤) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វលោកវិទូ មុនិ

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្ផជ្ជិ ចក្ខុមា ។

តិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ទីង ។ ១ ។ ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា.
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាកច្ចានត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាកច្ចានត្ថេរាបទាន ។

ទ្វាមណ្ឌបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១២៤) ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះ
ជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ផ្ទាបនូវ
លោកទាំងពួង ព្រះអង្គមានចក្ខុ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។

ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិហិ ។
រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ ឧគ្គតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ ពត្តឹសវរលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ អាយុ វិជ្ជតិ តាវទេ
តាវតា តិដ្ឋមានោ សោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ សេដ្ឋិបុត្តោ មហាយសោ
ឧបេត្វា លោកបជ្ជោតំ អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រទានទ្រព្យ ទ្រង់បំភ្លឺ ទ្រង់ចម្លងពួកសត្វទាំងពួង ទ្រង់ឈ្វាសក្នុងទេសនា ចម្លងប្រជុំជនដ៏ច្រើន ។ ព្រះអង្គមានសេចក្ដីអនុគ្រោះ មានសេចក្ដីករុណា ទ្រង់ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង តែងញ៉ាំងពួកតិរ្ថិយទាំងពួងដែលជួបប្រទះឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះ សាសនារបស់ព្រះអង្គមិនរាំងរ៉ា ជាសាសនាសួឲ្យចាកពួកតិរ្ថិយ ជាសាសនាវិចិត្រដោយពួកព្រះអរហន្ត ដែលស្អាតជ្រះ ជាតាទិបុគ្គល ។ ព្រះមហាមុនីអង្គនោះ មានកាយ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជា ជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។ មានព្រះជន្មាយុមួយសែនឆ្នាំ ព្រះបទុមុត្តរៈអង្គនោះ កាលប្រតិស្ឋាននៅ ទ្រង់ចម្លងប្រជុំជនច្រើន កំណត់ត្រឹមនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋីបុត្ត មានយសធំ ក្នុងក្រុងហង្សវតី ចូលទៅជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ជាប្រទីបក្នុងលោក ចូលស្ដាប់ធម្មទេសនា ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

សេនាសនានិ ភិក្ខូនំ   បញ្ញាបេន្តំ សសាវកំ
កិត្តយន្តស្ស វចនំ   សុណិត្វា មុទិតោ អហំ ។
អធិការំ សសង្ឃស្ស   កត្វា តស្ស មហេសិនោ
និបច្ច សិរសា បាទេ   តដ្ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។
តទា ហិ សោ(១) មហាវីរេ   មម កម្មំ បកិត្តយិ(២)
យោ យំ សសង្ឃំ ភោជេសិ   សត្តាហំ លោកនាយកំ ។
សោយំ កមលបត្តក្ខោ   សីហំសោ កនកត្តចោ
មម(៣) បាទមូលេ និបតិ(៤)   បត្ថយំ(៥) ឋានមុត្តមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ   ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន   សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
សាវកោ តស្ស ពុទ្ធស្ស   ទព្វោ នាមេន វិស្សុតោ
សេនាសនបញ្ញាបកោ   អគ្គោ ហេស្សតិយំ តទា(៦) ។

---

១ ឱ. តទហំ ស ។ ម. តទាហ ស ។ ២ ឱ ម. បកិត្តយំ ។ ៣ ឱ. មំ ។ ៤ ឱ. បតិតោ ។
៥ ឱ. បត្ថយិ ។ ៦ ឱ. ហេស្សតយំ តទា ។

ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមុនី ទ្រង់សម្តែងនូវគុណ នៃសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកក្រាលសេនាសនៈដល់ពួកភិក្ខុ ក៏មានចិត្តរីករាយ ។ ខ្ញុំធ្វើការកសាងចំពោះសង្ឆ ហើយ ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទ របស់ព្រះមហេសីអង្គនោះ ដោយ សិរ្សៈ ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ កាលនោះ ព្រះមហាវីរៈ អង្គនោះ ទ្រង់សម្តែងសរសើរនូវកម្មរបស់ខ្ញុំថា

កុលបុត្តណា ញ៉ាំងតថាគតជាលោកនាយក ព្រមទាំង ភិក្ខុសង្ឆឲ្យឆាន់ អស់ថ្ងៃ ៧ ។ កុលបុត្រនោះ មានក្អែកដូច ត្រយកឈូក មានស្នាដូចសត្វសីហៈ មានស្បែកដូចមាស ក្រាបចុះទៀបបាទមូលនៃតថាគត ហើយប្រាថ្នានូវទីដ៏ប្រ-សើរ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះ នាមគោតម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលក្សត្រ ទ្ធក្ការ: ទ្ធ៏ធ្លាន ត្រាស់ក្នុងលោក ។ កុលបុត្តនេះ ទ្ធ៏ធ្លានជាសាវ័ករបស់ ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ប្រាកដនាមថាទត្ត: ជាអ្នកក្រាលអាសនៈ ជាកំពូល (នៃសាវ័កទាំងពួង) ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយឹ
តថា បញ្ចសតក្ខត្តុំ ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
សព្វត្ថ សុខិតោ អាសឹ តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ(១) សព្វធម្មវិបស្សកោ ។
ទុដ្ឋចិត្តោ ឧបវទឹ សាវកំ តស្ស តាទិនោ
សព្វាសវបរិក្ខីណំ សុទ្ធោតិ ច វិជានិយ ។
តស្សេវ នរវីរស្ស សាវកានំ មហេសិនំ
សលាកំ ច គហេត្វាន ខីរោទនមទាសហំ ។

---

១ ម. ចារុទស្សនោ ។

ខ្ញុំលះបង់ពន្ធកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតជាឋានតាវត្តិង្ស ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតាំងសេចក្ដីជ្រះថ្លានោះផង ។ ខ្ញុំបានទទួលទេវជសម្បត្តិអស់ ៣០០ ដង បានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។ ខ្ញុំបានគ្រប់គ្រងប្រទេសពាក្យដ៏ធំទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្ដីសុខ ក្នុងកពពាំងពួង ដោយអំណាចនៃកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយកព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មានព្រះនេត្ររុងរឿង ទ្រង់ឃើញច្បាស់នូវធម្មពាំងពួង ទ្រង់ត្រាស់ឡើង ។ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទូស្ត ត្រេកត្រៀលសាវ័កអ្នកមិនមានអាសវៈពាំងពួង របស់ព្រះអង្គ ជាតាទិបុគ្គល ហើយប្ដេជ្ញាខ្លួនថា អាត្មាអញស្អាត ។ (លុះមកខាងក្រោយ) ខ្ញុំកាន់យកស្លាកហើយ ប្រគេនចាយលាយដោយទឹកដោះស្រស់ ដល់ពួកសាវ័កអ្នកស្វែងរកសីលគុណរបស់ព្រះវិបស្សីអង្គនោះ ទ្រង់មានព្យាយាមជាងពួកនរៈ ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរបទានំ

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ

កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។

សាសនំ ជោតយិត្វាន អភិភុយ្យ កុតិត្ថិយេ

វិនេយ្យេ វិនយិត្វាន និព្វុតោ សោ សសាវកោ ។

សសិស្សេ និព្វុតេ នាថេ អត្ថមេន្តម្ហិ សាសនេ

ទេវា កន្ទឹសុ សំវិគ្គា មុត្តកេសា រុទមុខា

និព្វាយិស្សតិ ធម្មក្ខោ ន បស្សិស្សាម សុព្វតេ

ន សុណិស្សាម សទ្ធម្មំ អហោ នោ អប្បុញ្ញតា ។

តទាយំ បថវី សព្វា អចលា សា ចលាចលី (១)

សាគរោ ច សសោកោវ (២) វិនទី ករុណំ គិរំ ។

---

១ ឱ.ម ចលាចលា ។ ២ ឱ ម. សសោកោវ ។

ក្នុងកប្ប១នេះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផ្ទាពង្ស១ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានយសធំ ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ត្រាស់ឡើង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ព្រមទាំងសាវ័ក ទ្រង់ញ៉ាំងសាសនាឲ្យរុងរឿង ទ្រង់គ្របសង្កត់ពួកតិត្ថិយអាក្រក់ ទ្រង់ណែនាំវ០នេយ្យសត្ត្ব ហើយបរិនិព្វាន ។ កាលព្រះលោកនាថ ព្រមទាំងសិស្ស១បរិនិព្វានហើយ កាលសាសនាសាបសូន្ន១ហើយ ពួកទេវតាមានសេចក្ដីតក់ស្ទុត រំសាយសក់ មានមុ១ទទឹកដោយទឹកភ្នែក ក១ក្ដក១ទ្ធ១ញ១ថា ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាប់ធម៌ ទ្ធ១ងបរិនិព្វាន ពួកយើងទ្ធ១ងមិនឃើញព្រះអង្គ ដែលមានវត្ត១ស្ម ទ្ធ១ងមិនបានស្ដាប់ព្រះសទ្ធ១ម្ម ១ហ្ន ពួកយើងចំជាអ្នកឥតបុណ្ណ១ម៉ែន ។ កាលនោះឯង ផែនដីទាំងមូលនេះ ដែលជារបស់មិនញ១ប់ញ១ះ ផែនដីនោះធ១ូលាយផង សាគ១ព្រមទាំងលោកផង ក៏ម៉ែនជាបន្ទ១ស១ម្ដ១ងកណ្ដ១ណា ។

ចតុទ្ទិសា ទុន្ទុភិយោ(១) នាទយឹសុ អមានុសា(២)
សមន្តតា អសនិយោ បតឹសុ ច ភយាវហា ។
ឧក្កា បតឹសុ នភសា ធូមកេតុ បទិស្សថ(៣)
សធូមា ជាលវដ្ដា ច(៤) រវឹសុ ការុណំ មិគា ។
ឧប្បាទេ ទារុណេ ទិស្វា សាសនត្ថង្គសូចកេ(៥)
សំវិគ្គា ភិក្ខវោ សត្ថ(៦) ចិន្តយិម្ហ មយំ តទា ។
សាសនេន វិនាម្ហាកំ(៧) ជីវិតេន អលំ មយំ
បរិសិត្វា មហារញ្ញំ យុញ្ជាម ជិនសាសនំ ។
អន្ធសម្ហ តទារញ្ញេ ឧត្តិទ្ធិំ សេលបត្តំ(៨)
និស្សេណិយា តមារុយ្ហ និស្សេណឹ ឃាតយិម្ហសេ(៩) ។
តទា ឱវទិ នោ ថេរោ ពុទ្ធុប្បាទោ សុទុល្លភោ
សទ្ធា ភោ ទុល្លភា(១០) លទ្ធា ថោកំ សេសញ្ច សាសនំ ។

---

១ ម. ទុន្ទុភិយោ ។ ២ ឱ. សមានុសា ។ ៣ ម. ប ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. សព្វត្ថ ល-ផិសត្តា ប ។ ៥ ឱ. សាសនត្ថញ្ច សូចកំ ។ ៦ ឱ. តត្ថ ។ ៧ ឱ. វិនាសម្ហា ។ ៨ ឱ. ម. សេលមុត្តមំ ។ ៩ ឱ. ឃាតបម្ហសេ ។ ១០ សទ្ធា ភោ សុលភា ។ ម. សទ្ធាតិ ទុល្លភា ។

ស្ដេចទាំងឡាយក្នុងទិសទាំង ៤ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស ក៏បន្លឺឡើង រន្ទះទាំងឡាយជារបស់នាំមកនូវភ័យ ក៏ធ្លាក់ចុះដុំទិស ។ ភ្លើងគប់ទាំងឡាយ ក៏ធ្លាក់មកអំពីអាកាស ផ្កាយដុះកន្ទុយ អណ្ដាតភ្លើង ព្រមទាំងផ្សែង ក៏ប្រាកដឡើង ពួកម្រឹគ ស្រែកនូវសម្រែកករុណា ។ កាលនោះ យើងជាភិក្ខុ ៧ រូប ឃើញហេតុកាចអាក្រក់ ជាចម្រូងឲ្យវិនាសសាសនាកើតឡើង ក៏មានសេចក្ដីសង្វេគ គិតគ្នាថា ពួកយើងបើវៀរចាកសាសនាហើយ មិនគួររស់នៅឡើយ យើងទាំងឡាយគួរចូលទៅក្នុងព្រៃធំ ហើយប្រកបនូវសាសនារបស់ព្រះជិនស្រី ។ កាលនោះ ពួកខ្ញុំបានឃើញភ្នំខ្ពស់ក្នុងព្រៃ ទើបឡើងភ្នំនោះតាមជណ្ដើរ ហើយច្រានជណ្ដើរចោល ។ គ្រានោះ ព្រះថេរៈទូន្មាននូវពួកយើងថា ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ជាការ កម្រណាស់ សទ្ធាសោតក៏គេបានដោយកម្រដែរ ឯសាសនាដែលសេសសល់ នៅ ក៏ស្ដួចស្ដើង ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

និបតន្តិ ខណាតីតា   អនន្តេ ទុក្ខសាគរេ

តស្មា បយោគោ កត្តព្វោ យាវ តិដ្ឋតិ(១) សាសនំ ។

អរហា អាសិ សោ ថេរោ   អនាគាមិ តទានុគោ

សុសីលា ឥតរេ យុត្តា   ទេវលោកំ អគម្ហសេ ។

និព្វុតោ តិណ្ណសំសារោ   សុទ្ធាវាសេ ច ឯកកោ

អហញ្ច បុក្កុសាតិ ច   សភិយោ ពាហិយោ តថា ។

កុមារកស្សបោ ចេវ   តត្ថ តត្ថុបគា មយំ

សំសារពន្ធា មុត្តា   គោតមេនានុកម្បិតា ។

មល្លេសុ កុសិនារាយំ   ជាតោ គព្ភេវ មេ សតោ

មាតា មតា(២) ចិតការូឡ្ហា   តតោ និបតិតោ អហំ ។

---

១ ឱ. យាវំ ឋាតិ ។ ម. យាវ ឋាតិ ។ ២ ឱ. បិតា ។

សត្វទាំងឡាយតែមានខណៈកន្លងហើយ រមែងធ្លាក់ចុះក្នុង សាគរគឺសេចក្ដីទុក្ខ មិនមានទីបំផុត ព្រោះហេតុនោះ សាសនាប្រតិស្ឋាននៅ ដរាបណា ពួកយើងគប្បីធ្វើព្យាយាមដរាបនោះ ។ ព្រះថេរៈនោះជាព្រះអរហន្ត អនុត្ថេរជាលំដាប់ នឹងមហាថេរៈនោះ ជាអនាគាមី ភិក្ខុទាំងឡាយក្រៅអំពីនេះ មានសីលល្អប្រកបព្យាយាម បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ។ (ព្រះថេរៈ ១ រូប) មានសង្សារវដ្ដក្ខ័យហើយបរិនិព្វាន ព្រះថេរៈមួយរូបទៀត ទៅកើតក្នុងសុទ្ធាវាសព្រហ្មលោក (ឯពួកយើង) គឺខ្ញុំ ១ បុក្កុសាតិ ១ សភិយៈ ១ ពាហិយៈ ១ និងព្រះកុមារកស្សបៈ ១ (នៅជាបុថុជ្ជន) ដូចគ្នា ពួកយើងក៏ចូលទៅកើតហើយក្នុងភពនោះ ៗ បានព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតមអនុគ្រោះ ក៏រួចស្រឡះចាកចំណងសង្សារ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលមល្លៈ ក្នុងក្រុងកុសិនារា កាលខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌ មាតារបស់ខ្ញុំស្លាប់ លុះគេលើកឡើងកាន់ជើងថ្ករ ខ្ញុំក៏របូតចាកគភ៌នោះ

បតិតោ ឧត្តមុញ្ញម្ហិ តតោ ឧញ្ញាតិ ទ្រិសុ្ជ្ជតោ
ព្រហ្មចារ្យ ជលេ ជាហ(១) ទ្ធ ម្ហ ត្ត ជ ជ ។
ខ្ជីភេ ឧនជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ខ្ជ ណ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ខ្ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

១ ខ. ព្រហ្មចរ្យជលេ ជាហ ។

ធ្លាក់ទៅលើគំនរស្មៅដំណេកទទ្បាយ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
ខ្ញុំមានឈ្មោះប្រាកដថា ទត្ត: ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ មាន
ចិត្តផ្ទុតស្រឡះចាកកិលេស ដោយផលនៃព្រហ្មចរិយ: ។ ខ្ញុំ
ប្រកបដោយអាយុ: ៥ ដោយផលនៃបាយ ដែលលាយទឹក
ដោះស្រស់ ត្រូវបាបជាស់ត្រឿនហើយដោយប្រេង ដោយ
ការតិះតៀលព្រះខ័ណ្ឌស្រព ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកន្ទ ធ ឍ ណ
ចាបចាំងពីរ ចានដល់ទូវសេចក្តីស្ងប់យ៉ាងក្រៃលែង ជាអ្នក
មិនមានអាសវ: ។ ខ្ញុំក្រាលសេនាសន: ញ្ជាំងពួកលោកអ្នក
មានវត្តល្អ ឲ្យកែកាយ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់ត្រេកអរនឹងគុណនោះ
ទើបតាំងខ្ញុំកន្ទ ធ ជាឯតទគ្គ: ។ កិលេសចាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
ផ្លាញហើយ ភពចាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
អាសវ. ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវទ្ទីង ។
ខ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
ចានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទព្វមល្លបុត្តោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្ថេរាបទានំ

(១២៥) ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ
សព្វលោកហិតោ វីរោ បទុមុត្តរនាមកោ ។
តទាហំ ព្រាហ្មណោ ហុត្វា វិស្សុតោ វេទបារគូ
ទិវាវិហារំ វិចរំ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ ពោធយន្តំ សទេវកំ
សសាវកំ ចិត្តកថិំ(១) វណ្ណយន្តំ មហាជនេ ។

---
១ ឱ.ម. វិចិត្តកថិកានគ្គំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំនសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទព្ធមល្ល្ហបុត្ត្ថេ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាចាំនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទព្ធមល្ល្ហបុត្ត្ថេរាបទាន ។

កុមារកស្សបត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១២) ក្នុងកប្ប (១) ដ៏ច្រើនសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រះពុទ្ធ
ព្រះនាមបទុមុត្តរ: ជានាយក ទ្រង់ទំនុកបម្រុងសត្វលោក
ចាំងពួង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើង (ក្នុងលោក) ។ កាល
នោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ មានល្បីល្បាញ ជាអ្នកដល់នូវ
ត្រើយនៃត្រៃវេទ កាលដើរទៅដើម្បីសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ
ក៏បានជួបប្រទះព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គជាធម្មកថិកដ៏ត្រ-
កាល ទ្រង់កំពុងប្រកាសសម្តែងនូវសច្ច: ៤ កំពុងញ៉ាំង
មហាជន ព្រមទាំងទេវតា និងសាវ័ក ឲ្យត្រាស់ដឹង ។

តទា មុទិតចិត្តោហំ និមន្តេត្វា តថាគតំ
នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ អលង្ករិត្វាន មណ្ឌបំ ។
នានារតនបជ្ជោតំ សសង្ឃំ ភោជយឹ តហឹ
ភោជយិត្វាន សត្តាហំ នានគ្គរសភោជនំ ។
នានាចិត្តេហិ បុប្ផេហិ បូជយិត្វា សសាវកំ(១)
និបច្ច បាទមូលម្ហិ តំ ឋានំ បត្ថយឹ អហំ ។
តទា មុនិវរោ អាហ ការុណោ ការុណាលយោ(២)
បស្សថេតំ ទិជវរំ បទុមាននលោចនំ ។
បីតិបាមុជ្ជពហុលំ សមុគ្គតនូរុហំ(៣)
ហាសាវហំ(៤) វិសាលក្ខំ មម សាសនសាលយំ(៥) ។
មម(៦) បាទមូលេ បតិតំ ឯកាវត្តំ(៧) សុមានសំ
ឯស បត្ថេតិ តំ ឋានំ វិចិត្តកបិកត្តំ(៨) ។

---

១ ម. មហាវីរំ ។ ២ ឱ. ម. ករុណោ ករសាសយោ ។ ៣ ឱ. សមុគ្គតតន្នូរុហំ ។ អ. សមុគ្គតតន្នូរុហំ ។ ៤ ឱ. ហាសាធិកំ ។ ម. ហាសម្ពិកំ ។ ៥ ឱ.ម. សាសខលាលសំ ។ ៦ ឱ. មំ ។ ម. មេ ។ ៧ ឱ. ឯកាវត្តំ ។ ម ឯកវត្តំ ។ ៨ ឱ. វិចិត្តកបិកត្ទំ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានទទួលនិមន្តព្រះតថាគត រួចតាក់តែងមណ្ឌបដោយសំពត់ មានពណ៌ក្រហមផ្សេង ១ ហើយនិមន្តព្រះពុទ្ធ ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ដែលមានស្ម៉ីច្រាលរន្ធាលដូចតន:ផ្សេង ១ ឲ្យនាន់ក្នុងមណ្ឌបនោះ លុះនាន់ចង្ហាន់មានសេដ៏ប្រសើរផ្សេង ១ គ្រប់ ៧ ថ្ងៃហើយ ទើបខ្ញុំបូជាព្រះតថាគត ព្រមទាំងសាវ័ក ដោយផ្ការ៉ាដ៏វិចិត្រផ្សេង ១ ហើយក្រាបទៀបព្រះបាទ ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

គ្រានោះ ព្រះមុនីដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមានករុណា មានករុណាជាលំនៅ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលព្រាហ្មណ៍ដ៏ប្រសើរ+ នុ៎ះ ដែលមានមុខនិងក្អែកដូចផ្ការ៉ាឈូក ជាអ្នកប្រើន ដោយបីតនិងបាមុជ្ជ: មានពេមងទ្ធើង ជាអ្នកនាំមក នូវសេចក្តីរីករាយ មានក្អែកស្រទ្ធ: មានសេចក្តីអាល័យ ក្នុងសាសនា នៃតថាគត មានវត្តប្រតិបត្តិតែមួយ មានចិត្តល្អ បានក្រាបទៀបបាទានៃតថាគត ព្រាហ្មណ៍+ នុ៎ះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ គឺកាពជាអ្នកសម្តែងធម៌ដ៏វិចិត្រ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្ថេរាបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ៗ
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កុមារកស្សបោ នាម ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ៗ
វិចិត្តបុប្ផទុស្សានំ រតនានញ្ច វាហសា
វិចិត្តកថិកានំ សោ អគ្គត្តំ បាបុណិស្សតិ ៗ
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ៗ
បរិព្ភមឹ ភវាភវេ រង្គមជ្ឈេ យថា នដោ
សាខាមិគត្រជោ ហុត្វា មិគិយា កុច្ឆិមោក្កមឹ ៗ

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរសសម្ពុតក្នុ
ត្រកូលស្តេចឧក្កាក: នឹងបានជាព្រះសាស្តាក្នុងលោក ព្រះ
នាមគោតម ។ ឯព្រាហ្មណ៍ +ន:ុ នឹងបានជាឤសៃ ដែល
ព្រះធម៌ទ្ធិ ជាអ្នកទទួលមតិកក្នុងធម៌ របស់ព្រះសាស្តា
នោះហើយ នឹងបានជាសាវ៉ែកនៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះថាកុមារ-
កស្សប: ។ ដោយអានិសង្សនៃផ្ការនិងសំពត់ដ៏ចិត្រ និង
ត្ថន:ទាំងឡាយ កុមារកស្សប:នោះ នឹងបានដល់នូវភាពនៃ
ខ្លួនប្រសើរលើសលុប ជាធម្មកថិកត្រកាលទាំងឡាយ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់
នូវសេក្ខីប្ញាណនោះផង ខ្ញុំលុះលះបង់ពងកាយ ជារបស់
មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំ
រៃចុះរៃឡើង ក្នុងកពតូចនិងកពធំ ហាក់ដូចជាអ្នកវ:ាំ
(ដែលកំរៃចុះឡើង) ក្នុងកណ្ណាលរឿណាវ:ាំ ខ្ញុំជាសត្ត
ត្រូវកើតដោយសាខម្រ:ាំ បានចូលទៅចាប់ផ្ទៃក្នុងមេម្រ:ាំ ។

តទា មយិ ការុញ្ញិកតេ វជ្ឈឃាតេ ឧបដ្ឋិតោ

សាខេន វត្វា មេ មាតា និគ្រោធំ សរណំ គតា ។

តេនសោ មិគរាជេន មរណា បរិមោចិតា

បរិច្ចជិត្វាន សប្បាណំ មមេវំ ឱវទី តទា ។

និគ្រោធមេវ សេវេយ្យ ន សាខមុបសំវសេ

និគ្រោធស្មឹ មតំ សេយ្យោ យញ្ចេ សាខស្មិ ជីវិតំ ។

តេនានុសិដ្ឋា មិគយូថបេន(១)

អហញ្ច មាតា ចតរេ(២) ច តស្សោភាគំ(៣)

អាគម្ម រម្មំ តុសិតាធិវាសំ

គតា បវាសំ សឃរំ យថេវ ។

---

១ ឱ. មិគយោភិទេន ។ ២ ឱ. អយំ បាឋោ នត្ថិ ។ ម. ចិតរេ ។ ៣ ឱ. តស្សោភាគេន ។

កាលខ្ញុំកំពុងនៅកងគតិ កាលនោះ រៀនដែលគេសម្លាប់ក៏មកដល់ ឯមាតារបស់ខ្ញុំ ត្រូវសាខម្រឹតលះបង់ចោល គាត់ក៏ទៅយកនិគ្រោធម្រឹតជាទីពឹងវិញ ។ កាលនោះ មាតារបស់ខ្ញុំនោះ ត្រូវស្តេចម្រឹតនោះជួយដោះអំពីមរណៈ តែមាតាខ្ញុំស្ងួលដីតែរបស់ខ្លួន ក៏ទូន្មានខ្ញុំ យ៉ាងនេះថា (ម៉ែហ្ម ម៉ែ ! ចង់ធ្លាប់ សេចក្តីចំរើន) ត្រូវសេពគប់នឹងនិគ្រោធម្រឹត កុំទៅសេពគប់ នឹងសាខម្រឹតឡើយ ការស្លាប់ក្នុងសំណាក់និគ្រោធម្រឹត ទើបប្រសើរ ការរស់ក្នុងសំណាក់សាខម្រឹតពុំប្រសើរឡើយ ។

ខ្ញុំ មាតានិងម្រឹតដទៃ ត្រូវស្តេចម្រឹតនោះ ប្រៀនប្រដៅហើយ ក៏ទទួលធ្វើតាមនូវឧវាទ របស់ស្តេចម្រឹតនោះ ហើយបានទៅកើត ក្នុងពិមានទៅឋានតុសិត ជាទីត្រេកអរ ហាក់ដូចជាបុគ្គល ទៅកាន់ទីព្រាត់ប្រាស ហើយបានត្រឡប់មកផ្ទះខ្លួនវិញ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្ថេរាបទានំ

បុនោ កស្សបវីរស្ស អត្ថង្គតម្ហិ សាសនេ
អារុយ្ហ សេលសិខរំ យុញ្ជិត្វា ជិនសាសនំ ។
ឥទានិ ហិ[១] រាជគហេ ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ[២]
អាបន្នគព្ភា[៣] មេ មាតា បព្វជិ អនគារិយំ ។
សគព្ភន្តំ វិទិត្វាន ទេវទត្តមុបានយុំ
សោ អវោច វិនាសេថ បាបិកំ ភិក្ខុនឹ ឥមំ ។
ឥទានិបិ[៤] មុនិន្ទេន ជិនេន អនុកម្បិតា
សុខិនី ជននី មយ្ហំ មាតា ភិក្ខុនុបស្សយេ ។
តំ វិទិត្វា មហិបាលោ កោសលោ មំ អបោសយិ
កុមារបរិហារេន នាមេនាហញ្ច កស្សបោ ។
មហាកស្សបមាគម្ម អហំ កោមារកស្សបោ
វម្មិកស្សទិសំ កាយំ សុត្វា ពុទ្ធេន ទេសិតំ ។

---

១ ឱ. ឥទានិហំ ។ ម. ឥទានាហំ ។ ២ ឱ. អហុំ ។ ម. អហុ ។ ៣ ម. អាបន្នសត្តា ។
៤ ម. ឥមានិបិ ។

កាលសាសនានៃព្រះពុទ្ធកស្សប: ជាអ្នកប្រាជ្ញ សាបសូន្យ ទៅ ខ្ញុំបានឡើងទៅលើកំពូលភ្នំ ហើយប្រកបតាមសាសនានៃព្រះជិនស្រីទៀត ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំទៅចាប់ផ្តើមក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្នុងក្រុងពជគ្រឹះ ឯមាតារបស់ខ្ញុំ បានចូលទៅកាន់ផ្លូវ ចាំងមានគតិ ។ ពួកកិកុន្ធី លុះបានដឹងថា មាតាខ្ញុំនោះមានគតិហើយ ក៏នាំគ្នាចូលទៅប្រាប់ទេវតា ទេវតានោះ បានមានប្រសាសន៍ថា នាងចាំងឡាយ ចូរញ្ជាំងកិកុន្ធីដ៏លាមកនេះ ឲ្យវិនាស ។ ឥឡូវនេះ មាតាជាព្រះជនន៍របស់ខ្ញុំ មានសេចក្តីសុខ ក្នុងសំណាក់កិកុន្ធី ដោយសារព្រះមុនិន្ទជិនស្រីទ្រង់អនុគ្រោះ ។ ព្រះបាទកោសលរក្សាផែនដី ទ្រង់ជ្រាបហេតុនោះហើយ ក៏បានចិញ្ចឹមខ្ញុំ ដោយគ្រឿងរក្សាកុមារ ខ្ញុំមានឈ្មោះថាកស្សប: ។ ខ្ញុំពឹងពាក់អាស្រ័យនឹងព្រះមហាកស្សប: ទើបបានឈ្មោះថា កុមារកស្សប:វិញ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា ពងកាយប្រាកដដូចជាដំបូក ។

តតោ ចិត្តំ វិមុត្តំ មេ អនុបាទាយ សព្វសោ
ធាយាសិំ ទមយិត្វាហំ ឃតទុក្ខំ អបាបុណិំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមារកស្សបោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមារកស្សបត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុវីសតិមំ ភាណវារំ ។

លំដាប់ដោះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ ព្រោះ
មិនមានការប្រកាន់ សព្វគ្រប់ ខ្ញុំបានទទួលខ្ជនឲ្យបានបៃបបទ
ហើយ ក៏បានដល់នូវទីជាឯតទគ្គៈ ។ កិលេសតាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជា
អ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់
ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា . ព្រះកុមារកស្សបត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមារកស្សបត្ថេរាបទាន ។

ចប្រ ភាណវារៈ ទី ២៤ ។

ឆដ្ឋំ ពាហិយត្ថេរាបទានំ

[១២៦] ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ

មហប្បភោ តិលោកគ្គោ នាមេន បទុមុត្តរោ ។

ខិប្បាភិញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស គុណំ កិត្តយតោ មុនេ

សុត្វា ឧទគ្គចិត្តោហំ ការំ កត្វា មហេសិនោ ។

ទត្វា សត្តាហិកំ ទានំ សសិស្សស្ស មុនេ អហំ

អភិវាទិយ សម្ពុទ្ធំ តំ ឋានំ បត្ថយឹ តទា ។

តតោ មំ ព្យាករិ ពុទ្ធោ ឯតំ បស្សថ ព្រាហ្មណំ

បតិតំ បាទមូលេ មេ បិនសម្បន្នវេក្ខណំ(១) ។

ហេមយញ្ញោបចិតង្គំ អវទាតំ តនុត្តចំ

បលម្ពពិម្ពតម្ពោដ្ឋំ សីតតិណ្ហាសមទ្ធិដំ(២) ។

---

១ ឧ. បីនង្សំ បច្ចវេក្ខណំ ។ ២ ឧ. សីតតិណ្ហំ សមំ ទិដំ ។ ម. សេតតិណ្ហាសមំ ទិដំ ។

ពាហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១២៦) ក្នុងកប្ប១ដ៏មួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គមានស្នាប្រ៉ែន ជាកំពូលនៃត្រៃលោក ស្តេចកើតឡើង (ក្នុងលោក) ។ ខ្ញុំបានឮព្រះមុនី ទ្រង់សរសើរគុណ នៃកិក្ខុអ្នកគ្រាស់ដ៏ធាប់ ក៏មានចិត្តអណ្តែតឡើង ហើយបានធ្វើគ្រឿងសក្ការៈ ថ្វាយព្រះមហេសី ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានថ្វាយទានដល់ព្រះមុនី ព្រមទាំងសិស្ស អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្យាករខ្ញុំថា អ្នកទាំងឡាយចូរមើលព្រាហ្មណ៍ទ្ទុះ ដែលគ្រាបទៀបជាមូលនៃតថាគត ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាពេញបរិបូណ៌ មានអាយុៈដូចជាគ្រឿងបូជាដែលគេទិបមាស មានសម្បុរស មានស្បែកស្តើង មានបបូរមាត់ក្រហម ដូចផ្ទៃបាសុ ដែលសំយុងចុះរយោងរយាន ជាព្រាហ្មណ៍ស្មើដោយវត្ថុដ៏ត្រជាក់មុត ។

គុណាថាមំ(១) ពហុតរំ សមុទ្ទក្កតនុរូបំ
គុណោឃាយតនីភូតំ បីតិសម្ផុល្លិតាននំ ។
ឯសោ បច្ចយតេ ហាសំ ខិប្បាភិញ្ញស្ស កិត្តុនោ
អនាគតេ មហាវីរេ គោតមោ នាម ហេស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
ពាហិយោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
តទា តុដ្ឋោ ច វុដ្ឋាយ យាវជីវំ មហាមុនិ
ការំ កត្វា ចុតោ សត្ថុ អគា(២) សករំ យថា ។
ទេវត្តោ មនុស្សោ វា សុខិតោ តស្ស កម្មុនា
វាហសា សំសរិត្វាន សម្បត្តិមនុភោសហំ ។
បុនោ កស្សបវីរស្ស អត្ថជ្ជតម្ហិ(៣) សាសនេ
អារុយ្ហ សេលសិខរំ យុញ្ជិត្វា ជិនសាសនំ(៤) ។

---

១ ម. គុណាបត្ត... ។ ២ ឱ. អគំ ។ ម. អគ្គំ ។ ៣ ឱ. បុនោ កស្សបវីរស្ស អត្ថំ ឯន្តម្ហិ ។ ម. បុនកស្សបវីរស្ស អត្ថមេន្តម្ហិ ។ ៤ ឱ. ជិនសាសនេ ។

មានកំឡាំង គឺគុណដ៏ច្រើន មានពាមដ៏រៀងឡើងលើ មាន
អណ្ណង្គជាទីនៅនៃគុណកើតហើយ មានមុខរីកដោយបីតិ ។
ព្រាហ្មណ៍នេះ ប្រាថ្នាតំណែងនៃកិត្តុអ្នកត្រាស់ដឹងធាប់ ព្រះ
ពុទ្ធជាមហាវីរបុរស ព្រះនាមគោតម នឹងមានក្នុងអនាគត-
កាល ។ (ព្រាហ្មណ៍នេះ) នឹងជាអ្នកទទួលនូវមតិកក្នុងធម្ម
ព្រះគោតមនោះ ជាទ្រាសដែលធម្មមិនម្ចិតហើយ នឹងបានជា
សាវ៉ែកនៃព្រះសាស្ត្រា ឈ្មោះថា ពាហិយៈ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំត្រេកអរ បានក្រាកឡើង ធ្វើសក្ការៈចំពោះ
ព្រះមហាមុនី ដកឋដល់អស់ជីវិត លុះច្យុត (អំពីមនុស្ស)
បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ត្រង់ទីលំនៅជារបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំ
អន្ទោលទៅកើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស តែងដល់នូវសេចក្ដី
សុខ ហើយបានទទួលសម្បត្ដិ ដោយអានិសង្សនៃកុសល-
កម្មនោះ ។ កាលសាសនាព្រះពុទ្ធកស្សបៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
ដល់នូវសេចក្ដីរៀរកេយ ខ្ញុំបានឡើងទៅលើកំពូលភ្នំ ហើយ
ប្រកបព្យាយាម ក្នុងសាសនា នៃព្រះជិនស្រីទៀត ។

វិសុទ្ធសីលោ សប្បញ្ញោ ជិនសាសនការកោ
តតោ ចុតា បញ្ច ជនា ទេវលោកំ អគច្ឆសេ ។
តតោហំ ពាហិយោ(១) ជាតោ ភារុកច្ឆេ បុរុត្តមេ
តតោ នាវាយ បក្ខន្ទោ(២) សាគរំ អប្បសិទ្ធិកំ(៣) ។
តតោ នាវា អភិជ្ជិត្ថ គន្ត្វាន កតិបាហកំ
តទា ភឹសនកេ ឃោរេ បតិតោ មករាលយេ(៤) ។
តទាហំ វាយមិត្វាន សន្តរិត្វា មហោទធឹ
សុប្បារកំ បដ្ដនវរំ(៥) សម្បត្តោ មន្ទវេធិតោ(៦) ។
ទារុចីរំ និវាសេត្វា គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសឹ
តទាហ សោ ជនោ តុដ្ឋោ អរហាយមិធាគតោ ។

---

១ ឱ. ម. តតោហំ ពាហិកោ ។ ២ ឱ. បក្កន្តោ ។ ម. បក្ខន្ទោ ។ ៣ ឱ. អប្បសិទ្ធិយ ។ ម. អត្ថសិទ្ធិយំ ។ ៤ ឱ. ម. មករាករេ ។ ៥ ឱ. សុប្បារបដ្ដនំ វរំ ។ ម. សុប្បាទបដ្ដនវរំ ។ ៦ ឱ. មន្ទវេធិតោ ។ ម. មន្ទុវេរតំ ។

ខ្ញុំជាអ្នកមានសីលបរិសុទ្ធ ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ជាអ្នកធ្វើ
តាមសាសនានៃព្រះជិនស្រី ពួកជន ៥ នាក់ (ដែលប្រកប
ព្យាយាមជាមួយនឹងខ្ញុំ) លុះច្យុតអំពីមនុស្សលោកទៅ បាន
ទៅកើតក្នុងទេវលោក ។ បណ្តាជនទាំង ៥ នាក់នោះ ខ្ញុំ
ឈ្មោះពាហ៊ីយ: កើតក្នុងក្រុងការុកច្ছ: ជាបុរីខ្ពង់ខ្ពស់ លំដាប់
នោះឯង ខ្ញុំទៅកាន់សាគរ ឈ្មោះអប្ផសិទ្ធិក: ដោយសំ-
ពៅ ។ ឯសំពៅនោះបានបែកធ្លាយក្នុងសាគរ ខ្ញុំហែលទៅ
បានពីរបីថ្ងៃ ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងលំនៅនៃសត្វមករ ជាទីគួរខ្លាចដ៏
ពន្លឹក ។ គ្រានោះ ខ្ញុំប្រឹងប្រែងធ្វើមហាសមុទ្ទ ក៏បានដល់
កំពង់ផែដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះសុប្ផារក: ទាំងកំពុងមានសេចក្តី
ញាប់ញ័រដ៏ចំប្រប់ ។ ខ្ញុំស្ងៀកសម្បកឈើ ដើរចូលទៅក្នុង
ស្រុកដើម្បីដុំបាយ គ្រានោះ មានជនម្នាក់ ត្រេកអរហើយ
និយាយថា នេះជាព្រះអរហន្ត បាននិមន្តមកក្នុងទីនេះ ។

ឥមំ អន្ធេន ចានេន រត្តេន សយនេន ច

កេសញ្ជេន ច សក្ក្ជ្ជ ហេស្ជ្ជ្ជ សុខិតា មយំ ។

ឧទ្ធយានំ ឥធ លាភ ឥមេ សក្ក្ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ(១)

អ្ជ្ជ ហ ជ្ជ ជ្ជ(២) ជ្ជ ជ្ជ ឧ ជ្ជ ឥ ជ្ជ ជ្ជ ។

ឥ ជ ម ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ

ជ ជ ឧ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

១ ។. ម. សក្ក្ជ្ជ ។ ២ ។. ជ្ជ ។

ពួកយើងនឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះព្រះអរហន្តនេះ ដោយចាយ
ទឹក សំពត់ ទឹកដោះ និងកេសជ្ជៈ ហើយនឹងបានសេចក្តីសុខ ។
គ្រានោះ ខ្ញុំជាអ្នកបានបច្ច័យទាំងឡាយ ត្រូវជនទាំងនោះ
ធ្វើសក្ការបូជា ក៏ញ៉ាំងសេចក្តីត្រិះរិះ ឲ្យកើតឡើង ដោយ
ខ្ញុំសមចាយនៃប្រាជ្ញាថា អាត្មាអញជាព្រះអរហន្ត ។ លុ-
ជាប់នោះ បុព្វទេវតាមួយអង្គ (ទេវតាជាមិត្តដែលធ្លាប់
ធ្វើកុសលជាមួយគ្នាកន្លងជាតិមុន) បានដឹងចិត្តខ្ញុំ ក៏មកជាស់
គឿនខ្ញុំថា អ្នកមិនមានដឹងផ្លូវជាមចាយនៃព្រះនិព្វានទេ តើ
នឹងជាព្រះអរហន្ត ដូចម្តេចកើត ។ គ្រានោះ ខ្ញុំត្រូវទេវតា
នោះជាស់គឿនហើយ ក៏តក់ស្លុត បានសួរទេវតានោះថា
បុគ្គលដូចម្តេច ដែលជាព្រះអរហន្តកន្លងលោក ជាអ្នកខ្ពង់
ខ្ពស់ជាងពួកមនុស្ស ហើយអរហន្តទាំងនោះ នៅទីណា ។

ឆដ្ឋំ ពាហិយវគ្គភាគទានំ

សាវត្ថិយំ កោសលមន្ទិរេ ជិនោ
បហូតបញ្ញោ វរភូរិមេធសោ
សោ សក្យបុត្តោ អរហា អនាសវោ
ទេសេតិ ធម្មំ អរហត្តបត្តិយា ។
តទស្ស សុត្វា វចនំ សុបីណិតោ
ជិជីវ លទ្ធា កាបណោ សុវិម្ហិតោ(១)
ឧទគ្គចិត្តោ អរហត្តមុត្តមំ
សុទស្សនំ ទដ្ឋុមនន្តគោចរំ ។
តទា តតោ(២) និក្ខមិត្វាន សត្ថុនោ
សទា ជិនំ(៣) បស្សាមិ វិមលាននំ(៤)
ឧបេក្ខ រម្មំ វិជិត្វាយិវ តំ
ទិជេ អបុច្ឆិ កុហឹ លោកនន្ទនោ ។

---

១ ខ. កបណោ វ វិម្ហិតោ ។ ម. កបណោតិ វិម្ហិតោ ។ ២ ខ. រតោ ។ ៣ ម. បភាជិនំ ។
៤ ម. កមលាននំ ។

(ទេវតាតបថា) ព្រះដ៏នស្រី ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញាច្រើន
មានប្រាជ្ញាដូចផែនដីដ៏ប្រសើរ ស្ថេចនៅកន្លែងកោសល-
មន្ទីរ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ព្រះអង្គជាសក្យបុត្រ ជាព្រះ
អរហន្ត មិនមានអាសវៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ដើម្បីដល់
នូវព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំគ្រាន់តែឮពាក្យទេវតានោះហើយ
ក៏ផ្ទៃតកាយ ផ្ទៃតចិត្ត អស្ចារ្យក្នុងចិត្ត មានចិត្តត្រេកអរ
ដូចជាមនុស្សកំព្រា ចានកំណប់ទ្រព្យ (ដោយខ្ញុំគិត
ឃើញថា) ការឃើញព្រះអរហន្ត ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មាន
អានុភាពជាទីបំផុត ជាការឃើញប្រសើរ ។ គ្រានោះ
ខ្ញុំចេញពីស្រុកនោះ ដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះសាស្តា
ប្រាថ្នាឲ្យបានឃើញព្រះដ៏នស្រី ព្រះអង្គមានព្រះកត្ត
ប្រាសចាកមន្ទិលសព្វកាល ខ្ញុំចូលទៅកន្លែងស្រុកឈ្មោះ
រ៉ាជិតៈ ជាទីត្រេកអរ ចានសួរពួកព្រាហ្មណ៍ថា ព្រះ
ពុទ្ធជាទីត្រេកអរនៃសត្វលោក គង់នៅកន្លែងណា ។

តតោ អកោចុំ នរទេវវន្ទិតោ
បុរំ បវិដ្ឋោ អសេឆសណាយ សោ
បេច្ឆាហិ(១) ខិប្បំ មុនិនស្សុស្សុកោ
ឧបេច្ច វន្ទាមិ តមគ្គបុគ្គលំ ។

តតោហំ តុវដំ គន្ត្វា សាវត្ថិំ បុរមុត្តមំ
វិចរន្តំ តមទ្ទក្ខិំ បិណ្ឌត្ថំ អបិហាតិជំ ។
បត្តបាណិំ អលោលក្ខំ ជោតយន្តំ ឥធាមតំ(២)
សិរីនិលយសង្កាសំ រវិទិត្តហាសនំ ។
តំ សមេច្ច និបច្ចាហំ ឥទំ(៣) វចនមព្រវិំ
កុបថេ វិប្បនដ្ឋស្ស សរណំ ហោហិ គោតម ។

---

១ ឱ. សសោរំ ។ ២ ឱ. ភាជយន្តំ... ។ ម. បាបយន្តំ បីតាករំ ។ ៣ ឱ. ឥមំ ។

លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ ក្រាបថ្លៃ ព្រះពុទ្ធដែល
មនុស្សនិងទេវតា តែងថ្វាយបង្គំ ស្តេចចូលទៅកន្លងបុរី
ដើម្បីសែងរកបង្ហាន់ បើអ្នកឯង ជាអ្នកខ្ជាប់ថ្វាយបង់
ជួបនឹងព្រះជិនស្រី ចូរទៅថ្វាយបង្គំ នូវព្រះពុទ្ធ ជា
អគ្គបុគ្គល ក្នុងទីនោះ ឲ្យធាប់ចុះ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានទៅឯក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ទត្តមយ៉ាង
ធាប់ បានឃើញព្រះអង្គ កំពុងស្តេចទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត
ព្រះអង្គឥតមានជាប់ព្រះហប្ចទ័យក្នុងអាហារ មានចាត្រនៅ
ក្នុងព្រះហស្ត មានព្រះនេត្រមិនរលើមរលាម ទ្រង់សម្ដែងបំភ្លឺ
នូវអមតនិព្វាន ក្នុងទីនេះ ព្រះអង្គប្រាកដស្នាមដោយលំនៅ
ដ៏មានសិរី មានព្រះកត្ត្រាលឿងដូចព្រះអាទិត្យដ៏រុងរឿង ។
លុះខ្ញុំបានជួបនឹងព្រះសាស្តានោះហើយ ក៏ក្រាបចុះ ហើយ
ពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះគោតម សូមព្រះអង្គជាទី
ពឹងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលជាអ្នកវង្វេងវិលវាលក្នុងផ្លូវខ្ចាស ។

ឆដ្ឋំ ពាហិយត្ថេរបទានំ

ទាណសន្តារណត្ថាយ   បិណ្ឌាយ វិចរាមហំ
ន តេ ធម្មកថាកាលោ   ឥត្ថាហ មុនិ សត្តមោ ។
តទា បុនប្បុនំ ពុទ្ធំ   អាយាចឹ ធម្មលាលសោ
សោ មេ ធម្មមទេសេសិ   គម្ភីរំ សុញ្ញតំ បទំ ។
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន   បាបុណឹ អាសវក្ខយំ
បរិក្ខីណាយុកោ សន្តោ   អហោ សត្ថានុកម្បកោ[1] ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សាសនេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. អហោ សត្ថានុកម្បិតោ ។

ព្រះមុនីទី ៧ ទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគត កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌ-
បាត ដើម្បីចម្ងមសត្ត្ব កាលនេះ ជាកាលមិនគួរនឹងសម្ដែង
ធម្មដល់អ្នកទេ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំជាអ្នកប្រាថ្នាកន្ធធម្ម បាន
អាងធនាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គបានត្រាស់សម្ដែងធម្ម ជាបទជ្រាល-
ជ្រៅ ជាធម្មិសួន្ទ្យចាកកិលេស ដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំលុះស្ដាប់ធម្ម
របស់ព្រះអង្គហើយ ក៏បានដល់នូវកិរិយាអស់អាសវៈ ខ្ញុំមាន
អាយុអស់ហើយ ១ ! ព្រះសាស្ដាទ្រង់មានសេចក្ដីអនុគ្រោះអ្វី
ម្ល៉ះ ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពតាំងពួន
ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីន ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសាសនាព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឯវំ ថេរោ វិយាកាសិ ពាហិយោ ទារុចិរិយោ
សង្ខារក្ខយេ បតិតោ ភូតាធិដ្ឋាយ តារិយា ។
អត្តនោ បុព្វចរិតំ[1] កិត្តយិត្វា មហាមតិ
បរិនិព្វាយិ សោ ធីរោ[2] សាវត្ថិយំ បុរុត្តមេ ។
នគរ និក្ខមន្តោ តំ ទិស្វាន ឥសិ សត្តមោ
ទារុចីរធរំ ធីរំ ពាហិយំ ពាហិតាតបំ[3] ។
ភូមិយំ បតិតំ ទណ្ហំ[4] ឥន្ទកេតុំ បាតិតំ
គតាយុំ សុក្ខកិលេសំ[5] ជិនសាសនការកំ ។
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា សាវកេ សាសនេ រតេ
គណ្ហាថ ហុត្វា ឈាបេថ តនុំ សព្រហ្មចារិនោ ។
ថូបំ ករោថ បូជេថ និព្វុតោ សោ មហាមតិ
ខិប្បាភិញ្ញានមេសគ្គោ សាវកោ មេ វចោករោ ។

---

១ ម. បុព្វចរិយំ ។ ២ ឱ. វីរោ ។ ម. ថេរោ ។ ៣ ឱ.ម. ពាហិតាគមំ ។ ៤ ឱ.ម. ទទ្ធំ ។
៥ ឱ. គតាយុ សង្គតក្លេសំ ។ ម. គតាយុ លង្គតាលេសំ ។

ព្រះថេរៈឈ្មោះ ពាហិយទារុចិរិយៈ បានញ្ជាក់យ៉ាងនេះ
ហើយ ក៏ដួលលើគំនរសម្រាម ព្រោះមេគោដែលយកក្ងីនីតំ-
ណែងមកដល់ ។ លុះព្រះពាហិយត្ថេរ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មាន
ប្រាជ្ញាច្រើននោះ ពោលសរសើរបុព្វចរិតរបស់ខ្លួនរួចហើយ
ក៏បរិនិព្វានក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ឧត្តម ។ ព្រះពុទ្ធជាឥសី
ទី ៧ ចេញអំពីនគរ បានឃើញព្រះពាហិយៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
នោះ ស្ងៀកសំពត់សម្បកឈើ មានការដុតកំដៅកិលេស
បន្ទាត់ចង់ហើយ ។ ដួលលើផែនដី ដូចជាកំណាត់ឈើឫ
ដងទង់ដ៏ធំ ដែលគេផ្ទួលចុះ មានអាយុអស់ហើយ មានកិ-
លេសសូន្យហើយ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនាព្រះជិនស្រី ។ លុ-
ជាប់នោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកសាវ័ក អ្នកត្រេក-
អរក្នុងសាសនាថា អ្នកចាំងឡាយ ចូរយកសព របស់ស-
ព្រហ្មចារីទៅបូជាចុះ ។ ចូរធ្វើស្ពួប ចូរបូជា ដ្ឋិតពាហិយ:
ជាអ្នកប្រាជ្ញធំនោះ ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យរបស់តថាគត ជាសា-
វ័ក្ប្រសើរជាងសាវ័កដែលជាទិព្យកាយ បរិនិព្វានហើយ ។

ឆដ្ឋំ ពាហិយត្ថេរាបទានំ

សហស្សមបិ ចេ គាថា អនត្ថបទសញ្ហិតា

ឯកំ គាថាបទំ សេយ្យោ យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។

យត្ថ អាបោ ច បថវី តេជោ វាយោ ន គាធតិ

ន តត្ថ សុក្កា ជោតន្តិ អាទិច្ចោ នប្បកាសតិ ។

ន តត្ថ ចន្ទិមា ភាតិ តមោ តត្ថ ន វិជ្ជតិ

យទា ច អត្តនាវេទិ មុនិ មោនេន ព្រាហ្មណោ ។

អថ រូបា អរូបា ច សុខទុក្ខា វិមុច្ចតិ

ឥច្ចេវំ អភណិ នាថោ តិលោកសរណោ មុនី ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពាហិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពាហិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បើគាថាសូម្បីមួយពាន់ តែប្រកបដោយបទមិនជាប្រយោជន៍ មិនប្រសើរស្មើនឹងគាថាមួយបទ ដែលគេស្តាប់ហើយទេ ។ ទឹក ដី ភ្លើង ខ្យល់ មិនតាំងនៅក្នុងព្រះនិព្វានណា កុសលតាំងឡាយ មិនរុងរឿងក្នុងព្រះនិព្វាននោះ ព្រះអាទិត្យ ក៏មិនប្រាកដ (ក្នុងព្រះនិព្វាននោះ) ។ ព្រះចន្ទ ក៏មិនភ្លឺក្នុងព្រះនិព្វាននោះ ងងឹតក៏មិនមាន ក្នុងព្រះនិព្វាននោះដែរ ខ្ញុំណាសវព្រាហ្មណ៍ ជាមុនិ ដោយញាណ ត្រាស់ដឹងដោយខ្លួនឯង ក្នុងកាលណា ក៏រួចចាករូបនិងអរូប សុខនិងទុក្ខ ក្នុងកាលណោះ ។ ព្រះមុនីនាថ ជាទីពឹងនៃសត្វក្នុងត្រៃលោក បានសម្តែងយ៉ាងនេះឯង ។

បានឮថា ព្រះពាហិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាតាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពាហិយតម្រេកបទ ។

សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

(១២៧) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វលោកវិទូ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ ចក្ខុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ[១] ។
ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
រតនានឌ្ឍបញ្ញាសំ ឧគ្គតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ ពត្តឹសវរលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ[២] អាយុ វិជ្ជតិ តាវទេ
តាវតា តិដ្ឋមានោ សោ[៣] តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។

---

១ ឱ. បតិដ្ឋបិ ។ ២ ម. វស្សសតសហស្សានំ ។ ៣ ឱ. តិដ្ឋមានសោ ។

មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១២៧) ព្រះដ៏ទ្រាស ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោកទាំងអស់ មានចក្ខុ កើតឡើង ក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្វាសក្នុងទេសនា ទ្រង់ប្រទានឧវាទ ញ៉ាំងសត្វឲ្យដឹង ចម្ងងសព្វសត្ត ញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យធ្លង ទ្រង់អនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង ។ ញ៉ាំងពួកតិត្ថិយទាំងអស់ ដែលមកប្រជុំគ្នា ឲ្យតាំងនៅសីប ក្នុងសីល ៥ ។ សាសនានេះឯង មិនរឹតវ ។ សូន្យចាកពួកតិត្ថិយ ។ ចិញ្ចឹមដោយព្រះអ-ហន្តទាំងឯ ។ ជាបុគ្គលស្អាតជ្រះ ប្រកបដោយគុណ ។ ព្រះមហាមុនីនោះ មានកំពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដ ស្ងើដោយគ្រឿងបូជា ជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រ-សើរ ៣២ ប្រការ ។ មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ ។ កាលព្រះអង្គ ឥតព្រះជន្ម នៅ ។ ញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យធ្លង (ចាកលោក) ។

សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរ បទានំ

តទាហំ ហំសវតិយា ព្រាហ្មណោ វេទបារគូ
ឧបេត្វា(១) សព្វលោកគ្គំ(២) អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ ។
តទា សោ សាវកំ ធីរោ បភិន្នបដិសម្ភិទំ(៣)
អត្ថេ ធម្មេ និរុត្តេ ច បដិភាណេ ច កោវិទំ ។
ឋបេសិ ឯតទគ្គម្ហិ តំ សុត្វា មុទិតោ អហំ
សសាវកំ ជិនវរំ សត្តាហំ ភោជយឹ តទា ។
ទុស្សេហិ ឆាទយិត្វាន សសិស្សំ ពុទ្ធសាគរំ
និបច្ច បាទមូលម្ហិ តំ ឋានំ បត្ថយឹ អហំ ។
តតោ អវោច លោកគ្គោ បស្សេថេតំ ទិជុត្តមំ
និបន្នំ បាទមូលម្ហិ(៤) កមលោទរសប្បភំ ។
សេដ្ឋំ ពុទ្ធស្ស(៥) ភិក្ខុស្ស ឋានំ បត្ថយតេ អយំ
តាយ សទ្ធាយ ចាគេន សទ្ធម្មស្សវនេន ច(៦) ។

---

១ ម. ឧបេច្ច ។ ២ ឱ. សត្ថារគ្គំ ។ ៣ ម. បភិន្នមតិគោចរំ ។ ៤ ឱ. ម. បាទមូលេ ។ ៥ ឱ. ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ។ ៦ ឱ.ម. តេន ធម្មស្សវេន ច ។

កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកដល់ នូវត្រើយនៃវេទ បានចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធជាកំពូល នៃសត្ត-លោកទាំងពួង ហើយស្តាប់ធម្មទេសនា ។ ត្រានោះ ព្រះ ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់តាំងសាវ័ក (មួយអង្គ) ដែលបែក ធ្លាយបដិសម្ភិទា ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងអត្ថ ធម្ម និរុត្តិ និងបដិ-ភាណ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ កាលនោះ ខ្ញុំបានឮនូវតំណែងនោះ ហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ បានញ៉ាំងព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ព្រមទាំងសាវ័កឲ្យឆាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងព្រះពុទ្ធដ៏ច ជាសាគរ ព្រមទាំងសិស្សឲ្យស្លៀកសំពត់ រួចខ្ញុំក្រាបទៀប ព្រះបាទមូល ប្រាថ្នាតំណែងនោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជាកំពូលលោក ទ្រង់ត្រាស់ ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលព្រាហ្មណ៍ដ៏ខ្ជាប់ខ្ជួនមុ:ក្រាប ទៀបបាទមូល មានស្នាមដ៏ពោះ ដូចផ្ការ៉ាយ ព្រាហ្មណ៍ នេះ (ឧបមា) ដោយសទ្ធា ចាគ: និងសទ្ធម្ម្ សវ:ន: នោះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃកិ:ក្ខ: ១ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា សំសរិត្វា ភវាភវេ
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ លច្ឆសេតំ(១) មនោរថំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កោដ្ឋិកោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តោ បរិចរឹ(២) យតោ(៣) បញ្ញាសមាហិតោ ។
តេន កម្មវិបាកេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយឹ
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តី អហោសហំ ។

---

១ ខ. លច្ឆេតំ ។ ២ ម. ផរឹ ។ ៣ ខ.ម. សតោ ។

ព្រាហ្មណ៍នេះ ជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីតាំងពួង អន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ រមែងបាននូវតំណែងនុ៎ះ ដូចបំណង ក្នុងកាលជាអនាគត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ភពក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាព្រះសាស្តា ក្នុងលោក ព្រះនាមគោតម ។ ព្រាហ្មណ៍នេះ នឹងបានជាធម្មទាយាទ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត របស់ព្រះគោតមនោះ នឹងបានជាសាវ័ក នៃព្រះសាស្តា មាននាមថា គោដ្ឋិតៈ ។

កាលនោះ ខ្ញុំឮពុទ្ធព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួនបានបម្រើព្រះជិនស្រី ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយផលនៃកុសលកម្មនោះផង ដោយការតំកល់ទុក នូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង ខ្ញុំលុះលះបង់កាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំបានសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតា អស់ ៣០០ ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។

សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

បរេសរដ្ឋំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
សព្វត្ថ សុខិតោ អាសឹ តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
អញ្ញំ គតឹ ន ជានាមិ(១) សុចិណ្ណស្ស ឥទំ ផលំ ។
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ ខត្តិយេ វាបិ ព្រាហ្មណេ
នីចេ កុលេ ន ជាយាមិ សុចិណ្ណស្ស ឥទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ ព្រហ្មពន្ធុ អហោសហំ
សាវត្ថិយំ វិប្បកុលេ បជាតោ មហទ្ធនេ ។
មាតា ចន្ទវតី នាម បិតា មេ អស្សលាយនោ
យទា មេ បិតរំ ពុទ្ធោ វិនយិ(២) សព្វសុទ្ធិយា(៣) ។
តទា បសន្នោ សុគតេ បព្វជឹ អនគារិយំ
មោគ្គល្លានោ អាចរិយោ ឧបជ្ឈា សារិសម្ភវោ ។

---

១ ឱ.ម. ន គច្ឆាមិ ។ ២ ឱ.ម. វិនយី ។ ៣ ឱ. សព្វសុទ្ធិយា ។

ចានសោយប្រទេសពាជ្ជ ដ៏ទូលាយ ពាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំបាន
សេចក្ដីសុខ ក្នុងទីតាំងពួង ដោយអានិសង្សនៃកុសលកម្ម
នោះ ។ ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅក្នុងកត ២ គឺទេវតា ឬមនុស្ស
ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់គតិជាទៃ នេះជាផលនៃកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំ
សន្សំល្អហើយ ។ ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូល ២ គឺក្សត្រ ឬ
ព្រាហ្មណ៍ មិនដែលកើត ក្នុងត្រកូលតាបថោកទេ នេះជា
ផលនៃកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយ ។ លុះដល់បច្ឆិម-
ភព ខ្ញុំជាអ្នកមានផ្ទៃពង្ស ប្រសើរ ខាងក្រោយមក ខ្ញុំកើត
ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ មានធនធានប្រើន ក្នុងក្រុងសា-
វត្ថី ។ មាតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះចន្ទវតី បិតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះ
អស្សលាយនៈ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ទូន្មានបិតារបស់ខ្ញុំ ដើម្បីសេច-
ក្ដីស្ងាតគ្រប់យ៉ាង ក្នុងកាលណា ។ កាលនោះ ខ្ញុំជ្រះ-
ថ្លា ចំពោះព្រះសុគត ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ ព្រះមោគ្គ-
ល្លានជាអាចារ្យ ព្រះសារីបុត្តជាឧបជ្ឌាយ៍ (របស់ខ្ញុំ) ។

កោសេសុ ឆិជ្ជមានេសុ ទិដ្ឋិ ឆិន្នា សមូលិកា
និវាសេត្វា ច កាសាវំ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ ច មេ មតិ
បភិន្នា តេន លោកគ្គោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ ។
អសង្កិដ្ឋំ វិយាកាសឹ ឧបតិស្សេន បុច្ឆិតា
បដិសម្ភិទាសុ តេនាហំ អគ្គា សត្ថុសាសនេ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

កាលសក់ពាំងឡាយដាច់ចុះ ទ្រនិចត្រមពាំងឫសក៏ដាច់ចុះដែរ ខ្ញុំកំពុងតែស្ងៀកសំពត់កាសាវៈ ក៏បានសម្រេចអរហត្ត ។ ប្រាជ្ញារបស់ខ្ញុំបែកធ្លាយ ក្នុងអត្ថ ធម្ម និរុត្តិ និងបដិភាណ ហេតុនេះ បានជាព្រះពុទ្ធ ជាកំពូលនៃលោក ទ្រង់តាំងខ្ញុំ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំត្រូវទ្រទ្រង់ សាកសួរក្នុងបដិសម្ភិទា ក៏បានដោះស្រាយនូវធម្ម ដែលខ្លួនមិនដែលបានឃើញ ហេតុនោះហើយ បានជាខ្ញុំជាអ្នកប្រសើរ ក្នុងសាសនានៃព្រះសម្មុទ្ធ ។ កាលសពាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពពាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មហាកោដ្ឋិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទានំ

(១២៨) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វលោកវិទូ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ ចក្ខុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិហិ ។

បានឮថា ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទាន ។

ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១២៨) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោកទាំងមូល មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ឧបត្តិឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់ប្រទានឱវាទ ញុំាងសត្វឲ្យត្រាស់ដឹង ចម្លងសត្វទាំងពួង ទ្រង់ឈ្លាសក្នុងទេសនា ស្តេចញុំាងប្រជុំជនច្រើនឲ្យឆ្លង(ចាកលោក) ព្រះអង្គមានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីអាណិតអាសូរ ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង បានញុំាងពួកតិរ្ថិយទាំងពួង ដែលមកប្រជុំគ្នាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងសីល៥ ។ សាសនានេះមិនរឹករេ សូន្យចាកពួកតិរ្ថិយ វិចិត្រដោយពួកព្រះអរហន្ត ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

រតនាធិដ្ឋបញ្ញាសំ ឧក្ខិត្តោ សោ មហាមុនិ
ភញ្ជនកិ្ឍ្ជយសង្ខ្យាសោ ពន្ធ្ធិ្ជសារលក្ខ្ជណោ ។
រិសិ្ជសតសហិ្ជ្ជ ន អាយុ ទ្ជ្ជ ន តារនេ
តារតា ន ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ឥ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ឧ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ឥ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ព្រះមហាមុនីនោះ មានកំពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយ
គ្រឿងបូជា ជារៀការៈនៃមាស មានលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរ ៣២
ប្រការ ។ មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គគង់ព្រះ
ជន្មនៅឡើយ បានញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យឆ្លងផុត (ចាកលោក)
កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ដែលលោកសន្ទ្ធតថាជា
សម្ដេស នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី បានចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធជា
ពន្ធុនៃលោក ហើយស្តាប់ធម្មទេសនា ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
បានឃើញព្រះមានបុណ្យ កំពុងតាំងមហាបុរសសាវ័ក ក្នុង
ទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងកណ្ណាលមហាបរិស័ទ ខ្ញុំបានឮហើយក៏
ត្រេកអរ ។ ខ្ញុំនិមន្តព្រះមហាជិនស្រី ព្រមទាំងបរិវារជាច្រើន
បានថ្វាយទានជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ មួយពាន់នាក់ ។
លុះថ្វាយមហាទានហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះនាយក ជិត
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រេកអរហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះថា

អដ្ឋមំ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទានំ

តយិ សទ្ធាយ មេ វិរ អធិការគុណេន ច
បរិសា មហតី ហោតុ និព្ពត្តស្ស តហឹ តហឹ ។
តទា អវោច បរិសំ គជគជ្ជិតសុស្សរោ
ករវីករុទោ សត្ថា ឯតំ បស្សថ ព្រាហ្មណំ ។
ហេមវណ្ណំ មហាពាហុំ កមលាននលោចនំ
ឧទគ្គតនុជំ ហដ្ឋំ សទ្ធាវន្តំ គុណេ មម ។
ឯស បត្ថយិតំ(១) ឋានំ សីហសរស្ស(២) ភិក្ខុនោ
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ លច្ឆសេតំ មនោរថំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឧ. បត្ថយេតេ ។ ម. បត្ថយេសេ ។ ២ ឧ.ម. សីហឃោសស្ស ។

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ដោយសេចក្តីជឿចំពោះព្រះអង្គ
ផង ដោយគុណដ៏ក្រៃលែងផង បរិស័ទច្រើន សូមសម្រេច
ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលកើតក្នុងទីនោះ ។ ។

គ្រានោះ ព្រះសាស្តា មានព្រះសូរសៀងក្សោះក្សាយ
ដូចជាកំទរនៃដំរី ពីរោះដូចសត្វកសិត បានត្រាស់ចំពោះ
បរិស័ទថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ មានសម្បុរ
ដូចមាស មានកំភួនដៃធំ មានមុខនិងភ្នែកដូចផ្កាឈូក មាន
រោមដ៏ខៀវងងឹត ជាអ្នកត្រេកអរ មានសេចក្តីជឿក្នុងគុណ
របស់តថាគត ។ ព្រាហ្មណ៍នេះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃកិត្តុ
ដែលមានសំឡេង ដូចជាសីហៈនោះ នឹងបាននូវតំណែង
នុ៎ះដូចបំណង ក្នុងកាលជាអនាគត ។ ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន
អំពីកប្បនេះ មានព្រះមហាបុរស សម្ព្ធក្នុងត្រកូលស្តេច
ឧក្កាកៈ នឹងបានជាព្រះសាស្តាក្នុងលោក ព្រះនាមគោតម ។

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ

កស្សបោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។

ឥតោ ទ្វេនវុតេ កប្បេ អហុ សត្ថា អនុត្តរោ

អនូបមោ អសទិសោ ផុស្សោ លោកគ្គនាយកោ ។

សោ ច សព្វតមំ ហន្ត្វា វិជដេត្វា មហាជដំ

វស្សតេ អមតំ វុដ្ឋឹ តប្បយន្តោ សទេវកំ ។

តទា មយំ(១) ពារាណសិយំ រាជាមច្ចា អហុម្ហសេ

ភាតរោម្ហ តយោ សព្វេ សំវិស្សដ្ឋា រាជិតោ(២) ។

វីរង្គរូបា ពលិនោ សង្គាមេ អបរាជិតា

តទា កុបិតបច្ចន្តោ អម្ហេ អាហ មហីបតិ ។

---

១ ម. តទាហំ ។ ឱ. តទា ហិ ។ ២ ម. សំវិសុដ្ឋា បរាជិតោ ។

ព្រាហ្មណ៍នេះ ជានុសេដែលជមិនិម្ចិត ជាអ្នកទទួលមតិកក្នុ-
ធម្ម របស់ព្រះគោតមនោះ នឹងបានជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា
មាននាមថា កស្សប: ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩២ អំពីកប្ប នេះ នឹង
មានព្រះសាស្តាព្រះនាមផុស្ស: ព្រះអង្គប្រសើរ រកបុគ្គល
ប្រៀបផ្ទឹមមិនបាន ឥតមានបុគ្គលស្មើ ជានាយក ជាកំពូល
នៃលោក ។ ព្រះអង្គកំចាត់បង់ទ្រូងដ៏ងងឹតងងងួង ទ្រង់ត្រ-
ដោះនូវបណ្ដាញធំ គឺតណ្ហា ស្ដេចបង្ហុះនូវក្ដៀង គឺអមត:
ហើយញ្ជាំងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ឲ្យផ្ទ្ដ ស្ដាប់
ស្ដាល់ (ដោយទឹកអម្រឹតនោះ) ។ កាលនោះ យើងទាំ-
ងអស់គ្នា ៣ នាក់ ជាបងប្អូន ជាអាមាត្យរបស់ស្ដេចពារាណ-
សី ជាទីទុកព្រះទ័យ នៃព្រះរាជ ។ ជាអ្នកមានព្យាយាម
ដ៏អាប់ មានកម្លាំង ឈ្នះក្នុងសង្គ្រាម ត្រានោះ ស្រុ-
ក្ដ ប្ដ ត្រាមកើតបះបោរ ម្ចាស់ផែនដី ក៏ត្រាស់ប្ដ ប់យើង

ឯថ កត្វាន បត្តិំ សាធេត្វា អវិធិពលិំ(១)

ខេមំ មេ វិជិតំ កត្វា បុនរេជាតិ សាសថ(២) ។

តតោ មយំ អហេតុម្ហា យទិ ទេយ្យាសិ នាយកំ

ឧបដ្ឋាយ អម្ហាកំ សាធយិស្សាម(៣) តេ តតោ ។

តតោ មយំ សន្តិក កម្មិធាលេន បេសិតា

និក្ខិត្តសត្ថំ បត្តិំ កត្វា បុនប្បុនេត្តំ តំ ។

យាចិត្វា សត្ថុបដ្ឋានំ ភជានំ លោកនាយកំ

អុធិវរំ លភិត្វាន យាវជីវំ យជិម្ហ(៤) តំ ។

---

១ ឧ. សោធេត្វា អវិធីពលំ ។ ម. សោធេត្វា អដ្ឋវិពលំ ។ ២ ឧ.ម. ភាសថ ។ ៣ ឧ. សោធយិស្សាម ។ ៤ ឧ. អទិម្ហ ។

ប្រៀនប្រដៅយើងថា អ្នកចាំងឡាយ មកអាយ ចូរទៅ
កាន់បច្ចន្តគ្រាម បង្ក្រាបពលវែនដ ធ្វើដែនរបស់អញ ឲ្យ
ចានក្សេមក្សាន្ត ហើយត្រឡប់មកវិញចុះ ។ លំដាប់នោះ
ពួកយើងក្រាបទូលសូមពរថា បើព្រះអង្គប្រទាន នូវព្រះពុទ្ធ
ជានាយក ដល់យើងដើម្បីចានបំរើ យើងចាំងឡាយ នឹង
បង្ក្រាបសត្រូវចាំងនោះ ក្នុងបច្ចន្តគ្រាមនោះ ឲ្យចាងតែ
ចាន ។ គ្រានោះ ពួកយើងចានទទួលហើយ ទើបស្តេច
បញ្ជានទៅដើម្បីការក្សាស្រុក ពួកយើងក៏ធ្វើបច្ចន្តគ្រាម ឲ្យ
មានគ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះ ១ចហើយត្រឡប់មកកាន់ក្រុង
ពាពណ៌ាសីនោះវិញ ។ ចានសូមការបម្រើព្រះសាស្តា ជា
លោកនាយក នឹងព្រះពជ លុះចានព្រះមុនីដ៏ប្រសើរមក
ហើយ ទើបនាំគ្នាបូជាព្រះអង្គនោះ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។

មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ បណីតានិ រសានិ ច

សេនាសនានិ រម្មានិ ភេសជ្ជានិ ហិតានិ ច ។

ទត្វា សសង្ឃមុនិនោ ធម្មេនុប្បាទិតានិ នោ(១)

សីលវន្តោ ការុណិកា ការជាយុត្តមានសា ។

សទា បរិចរិត្វាន មេត្តចិត្តេន នាយកំ

និព្វុតេ តម្ហិ លោកគ្គេ បូជំ កត្វា យថាពលំ ។

តតោ ចុតា តាវតិំសំ(២) គតា តត្ថ មហាសុខំ

អនុភូតា មយំ សព្វេ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

មាលាកាកេ យថាលទ្ធោ ទេស្សតិ វិកាតី ពហុំ

តថា ករេ ករោន្តាហំ វិទេហាធិបតី អហុំ ។

---

១ ឱ.ម. ធម្មេនុប្បាទិ តាទិនោ ។ ២ ឱ.ម. សទ្ទុលិតំ ។

ពួកយើងជាអ្នកមានសីល មានសេចក្តីកុណា មានចិត្តប្រ-
ណីតដោយការនា ចានប្រគេន នូវសំពត់មានតម្លៃផង នូវ
ភោជនមានរសដ៏ថ្លៃថ្លាផង នូវសេនាសនៈ ជាទីត្រេកអរផង
នូវគេសជ្ជៈជាប្រយោជន៍ផង ដែលកើតឡើងដោយធម៌ ដល់
ព្រះមុនី ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ហើយបម្រើព្រះនាយកដោយ
មេត្រីចិត្តសព្វកាល ។ កាលដែលព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោក
ទ្រង់ចូលនិព្វានទៅ ពួកយើងក៏នាំគ្នាធ្វើការបូជា សមគួរតាម
ក្ដីទាំងធនធាន ។ ពួកយើងទាំងអស់គ្នា ច្យុតអំពីមនុស្ស-
លោកនោះ ចានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស សោយមហា-
សុខក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ជាង
ក្រងផ្ការ ចានទូវផ្ការ រមែងសម្ដែងនូវការធ្វើរំលេចផ្សេង ។
ប្រ៊ីនយ៉ាង យ៉ាងណាមិញ ចំណែកខាងខ្ញុំ កាលកើត
ក្នុងកព ចានជាធំក្នុងដែនវិទេហៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

អដ្ឋមំ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទានំ

កុណាចេលស្ស ភគេក្យង មិច្ឆាទិដ្ឋិហតាសយោ
នរកមគ្គមារុឡ្ហោ រុចាយ(១) មម ជីតុយា ។
ឱភាសំ ជានយិត្វាន ព្រហ្មុនា នារទេនហំ
ពហុនា(២) សាសិតោ សន្តោ ទិដ្ឋឹ ហិត្វាន តាបិតំ ។
បូជយិត្វា វិសេសេន ទសកម្មបថេ អហំ
ហិត្វាន ទេហមគមឹ សគ្គំ សភវនំ យថា ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ ព្រហ្មពន្ធុ អហោសហំ
ពារាណសិយំ ជីតាយ(៣) ជាតោ វិប្បកុលេ អហំ(៤) ។
មច្ចុព្យាធិជរាភីតោ ឱតាហេត្វា មហាធនំ(៥)
និព្វានំ បទមេសន្តោ ជដិលេសុ បរិព្វជឹ ។
តទា ទ្វេ ភាតរោ មយ្ហំ បព្វជិំសុ មយា សហ
ឧរុវេលាយ មាបេត្វា អស្សមំ និវសឹ អហំ ។

---

១ ឱ. នរកំ មគ្គមារុឡ្ហោ រុជាយ ។ ២ ឱ ពហុំ វ ។ ៣ ឱ. ពារាណសិយំបិ តាយំ ។
៤ ឱ. ម. វិប្បមហាកុលេ ។ ៥ ឱ. ហិត្វាន ប មហាធនំ ។

ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំមានអាសយធម៌ ត្រូវមិច្ឆាទិដ្ឋិកំបាត់បង់ (ព្រោះជឿ) តាមពាក្យអបេលឈ្មោះគុណៈ ក៏ឡើងកាន់ផ្លូវនរក មិនបានកាន់យកឱវាទរបស់នាងរុចា ជាធីតានៃខ្ញុំ លុះបាននារទព្រហ្មមកប្រៀនប្រដៅ ដោយវិធីច្រើនយ៉ាង ក៏បានស្ងប់រម្ងាប់ ហើយលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចោលចេញ ។ ខ្ញុំបានបំពេញកម្មបថទាំង ១០ ដោយវិសេស លុះលះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជានៅក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ។ លុះដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំជាអ្នកមានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ គឺកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងក្រុងពារាណសី ជាក្រុងទូលាយ ។ ខ្ញុំត្រូវមច្ចុ ព្យាធិ និងជរាមកគ្របសង្កត់ហើយ បានចូលទៅក្នុងព្រៃមហាវ័ន ស្វែងរកផ្លូវព្រះនិព្វាន ហើយក៏ចូលបួសក្នុងពួកជដិល ។ គ្រានោះ ប្អូនរបស់ខ្ញុំទាំង ២ នាក់ ក៏បួសជាមួយនឹងខ្ញុំដែរ ខ្ញុំបានកសាងអាស្រម នៅក្នុងឧរុវេលប្រទេស ។

កស្សបោ នាម គោត្តេន ឧរុវេលាយ និវសី(១)

តតោ មេ អាសិ បញ្ញត្តិ ឧរុវេលាសុ កស្សបោ ។

នទីសកាសេ ភាតា មេ នទីកស្សបសវ្ហយោ

អាសិប្បកាសោ នាមេន(២) គយាយំ គយកស្សបោ ។

ទ្វេ សតានិ កនិដ្ឋស្ស តីណិ មជ្ឈស្ស ភាតុនោ

មម បញ្ចសតានូនា សិស្សា សព្វេ មមានុគា ។

តទា ឧបេច្ច មំ(៣) ពុទ្ធោ កត្វាន វិវិធានិ មេ

បាដិហិរានិ លោកគ្គោ វិនេសិ នរសារថិ ។

សហស្សបរិវារេន អហោសឹ ឯហិភិក្ខុកោ(៤)

តេហេវ សហ សព្វេហិ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

---

១ ឱ. ឧរុវេលា និវាសិតា ។ ម. ឧរុវេឡនិវាសិកោ ។ ២ ឱ. អាសិ សកាសេ នាមេន ។ ម. អាសីសកាសនាមេន ។ ៣ ឱ. មេ ។ ៤ ឱ. ភិក្ខវោ ។

ខ្ញុំឈ្មោះកស្សប តាមគោត្រ នៅកន្លែងទុរវេលប្រទេស ព្រោះ
នៅកន្លែងទុរវេលប្រទេសនោះ ជានាមបញ្ញត្តិ របស់ខ្ញុំថា
ទុរវេលកស្សប ។ ប្អូនរបស់ខ្ញុំម្នាក់ នៅកន្ទ្យាស្ទ្ធ ម៉ាន
នាមថា នទីកស្សប (ប្អូនម្នាក់ទៀត) នៅកន្លែងប្រទេស
គយា ក៏មាននាមប្រាកដថា គយាកស្សប ។ ប្អូនពៅ
មានសិស្ស ២០០ ប្អូនកណ្ដាល មានសិស្ស ៣០០ ខ្ញុំឯង
មានសិស្ស ៥០០ ឥតខ្វះ សិស្សទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្ត
តាមខ្ញុំ ។ គ្រានោះ ព្រះពុទ្ធជាកំពូលនៃលោក ជានរសារ-
ថី ទ្រង់ចូលទៅកាន់ខ្ញុំ បានធ្វើបាដិហារ្យផ្សេង ១ ទូន្ទានខ្ញុំ ។
ខ្ញុំបានបួសជាឯហិ ភិក្ខុ ព្រមដោយបរិវារមួយពាន់ ហើយ
បានសម្រេចអរហត្ត មួយអន្ទើដោយជនទាំងនោះគ្រប់គ្នា ។

តេ ច អញ្ញេ ពហវោ   យសសា(១) មំ បរិវារយុំ
សាសិតុញ្ច សមត្ថោហំ   តតោ មំ ឥសិ សត្តមោ ។
មហាបរិសការស្មិំ   ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
អហោ ពុទ្ធេ កតំ ការំ   សផលំ មេ អជាយថ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧរុវេលកស្សបោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧរុវេលកស្សបត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឧ. សិស្សា ។ ម. យស្សា ។

មិនមែនត្រឹមតែពួកជន ពាំងនោះទេ មានពាំងពួកជនដទៃជា ច្រើន ចោមរោមខ្ញុំដោយយស ខ្ញុំក៏អាចប្រៀនប្រដៅ (ជន ពាំងនោះ) ចាន លំដាប់ពីនោះមក ព្រះពុទ្ធជាឥសីទី ៧ ទ្រង់តាំងខ្ញុំកន្លងទីជាឯតទគ្គ: ខាងឯមានបរិស័ទច្រើន ។ ម្នាលហ្ន! ការបូជាដែលខ្ញុំបានធ្វើចំពោះព្រះពុទ្ធ ក្លាយជាផលដល់ខ្ញុំ វិញ ។ កាលសពាំងឆ្លាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពពាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវ: ព្រោះបានកាត់ ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ម្នាល! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា- សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ចានពួកថា ព្រះឧរុវេលកស្សបត្ថេរ មានអាយុ ចានសម្តែងនូវ គាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទាន ។

នវមំ រាធត្ថេរាបទានំ

(១២៨) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វលោកវិទូ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ ចក្ខុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
រតនានឌ្ឍបញ្ញាសំ ឧគ្គតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ ទ្វត្តឹសវរលក្ខណោ ។

រាជគ្ពៅរាជទាន ទី ៤

(១២៤) ព្រះដ៏ន្ទ្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរ: មានបញ្ញាចក្ខុ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជ្រាបច្បាស់នូវលោកធាតុ ស្ដេចកើតឡើងក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្ងាសក្នុងការទេសនា ទ្រង់ប្រទានឧវាទ ញ៉ាំងសត្វឲ្យគ្រាស់ដឹង ចម្ងងសត្វ ធ្ងន់ធ្ងន ទ្រង់ញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យធ្ងន (ចាកលោក) ។ ព្រះអង្គមានសេចក្ដីអនុគ្រោះ មានសេចក្ដីអាណិតអាសូរ ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សត្វសត្ត ទ្រង់ញ៉ាំងពួកតិរ្ថិយ ធ្ងន់ធ្ងនដែលមកប្រជុំគ្នាឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះ សាសនានេះមិនរឹតត្បិត សូន្យចាកពួកតិរ្ថិយ ចិញ្ចឹមដោយពួកព្រះអរហន្ត ជាបុគ្គលស្អាតជ្រះ ប្រកបដោយគុណ ។ ព្រះមហាមុនីនោះ មានកំពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាជាវិការ:នៃមាស មានលក្ខណ ដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។

នវមំ ភធត្ថេរាបទានំ

វស្សសតសហស្សានិ អាយុ វិជ្ជតិ តាវទេ
តាវតា តិដ្ឋមានោ សោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
តទាហំ ហំសវតិយា ព្រាហ្មណោ មន្តបារគូ
ឧបេច្ច តំ នរវរំ អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ ។
បញ្ញាបេន្តំ មហាវីរំ បរិសាសុ វិសារទំ
បដិភាណេយ្យកំ ភិក្ខុំ ឯតទគ្គេ វិនាយកំ ។
តទាហំ ការំ កត្វាន សសង្ឃេ លោកនាយកេ
និបច្ច សិរសា បាទេ តណ្ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។
តតោ មំ ភគវា អាហ សិង្គីនិក្ខសមប្បភោ
សរេន រជនីយេន កិលេសមលហារិនា ។
សុខី ភវស្សុ ទីឃាយុ សិជ្ឈតំ(១) បណិធី តវ
សសង្ឃេ មេ កតំ ការំ អតីវ វិបុលំ តយា ។

---

១ ម. សិជ្ឈតុ ។

មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គគង់ព្រះជន្មនៅទ្បើយ ស្ដេចញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យធ្លាប (ចាកលោក) ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ នៅក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកដល់ត្រើយនៃមន្ត ចូលទៅគាល់ព្រះអង្គជានរ:ដ៏ប្រសើរ ហើយស្ដាប់ធម្មទេសនា ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះនាយក មានព្យាយាមធំ កំពុងតាំងកិកអ្នកមានប្រាជ្ញាក្ដ្ៀវក្ដ្ៀ ក្នុងទីជាឯតទគ្គ: ក្នុងកណ្ដាលបរិស័ទ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំធ្វើសក្ការ:ចំពោះព្រះលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះកិកុសង្ឆ ហើយក្រាបទ្ទៀបព្រះបាទ ដោយសិរ្ស: ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានស្នាដូចជាមាសឆ្ពោ ទ្រង់ត្រាស់ទៅ ដោយព្រះសូរសៀងគួរត្រេកអរ អាចកំចាត់ចង់នូវកិលេសជាមន្ទិល ដូចតទៅ

អ្នកចូរបានសេចក្ដីសុខ មានអាយុវែង សេចក្ដីប្រាថ្នាចូរសម្រេចដល់អ្នក ព្រោះគ្រឿងសក្ការ: អ្នកបានធ្វើដល់តថាគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ហៅពេញជាអធិកមហិមា ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ

គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ

កនោតិ នាមធេយ្យេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ[1] ។

បដិភាណេយ្យកានគ្គំ បញ្ញាបេស្សតិ នាយកោ

តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ ។

មេត្តចិត្តោ បរិចរឹ យតោ[2] បញ្ញាសមាហិតោ

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច ។

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ

សតានិ តីណិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយឹ ។

---

១ ឱ ម ឥតោ បរំ សកេ ហោតុ គុណេ តុដ្ឋោ វក្យបុត្តា នរាសភោតិ ទិស្សន្តិ ។

២ ឱ ម. សុកោ ។

ក្នុងកប្ប១ដ៏ មួយសែន អំពីកប្ปនេះ មានមហាបុរស សម្ពុ
ក្នុងត្រកូលស្តេចឧក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តា ព្រះនាមគោតម
ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនេះនឹងបានជាឧបាសក ដែល
ព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលនូវមតិក ក្នុងធម៌របស់ព្រះគោតម
នោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថា ភគៈ ។
ព្រះនាយក នឹងតាំងបុរសនេះ ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាងសាវ័ក
អ្នកមានប្រាជ្ញាតាំងឡាយ ។

ត្រានោះ ខ្ញុំពុះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ត្រេកអរ មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន បានបម្រើព្រះ
ជិនស្រី ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើដោយ
ល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទុកនូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង ខ្ញុំ
លះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាន
តាវត្តិង្ស បានសោយភពជាស្តេចទេវតា អស់ ៣០០ ដង ។

នវមំ រាធត្ថេរាបទានំ

សតានិ បញ្ចក្ខត្តញ្ច   ចក្កវត្តី អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
សព្ពត្ថ សុខិតោ អាសិ   តស្ស កម្មស្ស វាហសា
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ   គិរិព្ពជបុរុត្តមេ ។
ជាតោ វិប្បកុលេ ឥទ្ធេ   វិភវលទ្ធនជាសនេ
កដច្ឆុភិក្ខំ ទាបាសិ   សារីបុត្តស្ស នាមតោ ។
យថា ជិណ្ណោ ច វុទ្ធោ ច   តថាភមុទាគមី
បព្ពាជេន្តិ ន មំ កោចិ(១)   ជិណ្ណំ ទុព្ពលថាមកំ ។
តេន ទីនោ វិវណ្ណង្គោ(២)   សោកោ អាសិ តទា អហំ
ទិស្វា មហាការុណិកោ   មមមាហ មហាមុនិ ។

---

១ ម. បព្វជេតិ ន មំ កោចិ ។ ២ ឱ. ជិណ្ណោ វិវណ្ណង្គោ ។ ម. ទីនោ វិវណ្ណកោ ។

បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ជាតិ បានសោយប្រទេស-រាជ្យដ៏ទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ៗ ខ្ញុំជាអ្នកបានសេចក្តីសុខក្នុងទីទាំងពួង ដោយអានិសង្សនៃកម្មនោះ លុះដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ទ័លក្រ ខ្វះខាតគ្រឿងស្លៀកពាក់និងគ្រឿងបរិភោគ នៅក្នុងក្រុងគិរិព្វជៈ ជាក្រុងខ្ពង់ខ្ពស់ បានប្រគេនចង្ហាន់មួយវែក ដល់ព្រះសារីបុត្ត ជាតាទិបុគ្គល ៗ កាលដែលខ្ញុំមានវ័យចាស់ចម្រើនឡើង បានចូលទៅក្នុងអារាម ក្នុងកាលនោះ ឥតមានភិក្ខុណាហានបំបួសខ្ញុំ ដែលចាស់គ្រាំគ្រា មានកម្លាំងថមថយទេ ៗ ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំកើតទុក្ខ មានសម្បុរខ្លួនអាប់អន់ មានសេចក្តីសោកកាលនោះ ព្រះមហាមុនី មានសេចក្តីករុណាធំ លុះឃើញហើយត្រាស់សួរខ្ញុំថា

ភិមត្តំ បុត្តសោកដ្ដោ ព្រហ្មេ សេ ចិន្តេសិ រុទិ
បព្វជ្ជំ ច លភេ វីរ ស្វាក្ខាតេ តវ សាសនេ ។
តេន សោកេន និហោម្ហិ សរណំ ហោហិ នាយក
តទា ភិក្ខូ សមានេត្វា អបុច្ឆិ មុនិ សត្ថនោ ។
ឥមស្ស អធិការំ យេ(១) សរន្តា ព្យាហរន្តុ តេ
សារីបុត្តោ តទាវោច ការមស្ស សរាមហំ ។
កដច្ឆុភិក្ខំ ទាបេសិ បិណ្ឌាយ ចរតោ មមំ
សាធុ សាធុ កតញ្ញូសិ សារីបុត្ត ឥមំ តុវំ ។
បព្វាជេហិ(២) ទិជំ វុឌ្ឍំ ហេស្សតិ បព្វជនិយោ(៣) អយំ
តតោ អលត្ថំ បព្វជ្ជំ កាម្ហុភោ ចោបសម្បទំ ។

---

១ ម. អធិការិយំ ។ ២ ឱ. បព្វាជេសិ ។ ៣ ឱ ម. ហេស្សតាជានីយោ ។

ម្នាលកូន អ្នកត្រូវសេចក្តីសោកគ្រប់សង្កត់ដូចម្តេច ចូរប្រាប់
សេចក្តីឈឺចិត្តរបស់អ្នកមក ។ បពិត្រព្រះអង្គមានញ្ញាយ
ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានបព្វជ្ជា ក្នុងសាសនា ដែលព្រះអង្គសម្តែង
ដោយល្អទេ ខ្ញុំព្រះអង្គកើតទុក្ខ ព្រោះសេចក្តីស្តាយនោះ
បពិត្រព្រះនាយក សូមព្រះអង្គជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ។ គ្រានោះ
ព្រះមុនី ទី ៧ ប្រមូលកិក្ខុទាំងឡាយមកហើយត្រាស់សួរថា
ពួកកិក្ខុណា ទឹកឃើញគុណរបស់ព្រាហ្មណ៍នេះ ពួកកិក្ខុនោះ
ចូរពោលមក ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តបានពោលថា ខ្ញុំព្រះ
ករុណាទឹកឃើញគុណរបស់ព្រាហ្មណ៍នេះ ដ្ឋិតព្រាហ្មណ៍
នេះ បានប្រើគេឲ្យប្រគេនចង្ហាន់មួយវេក ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ កាល
ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ។ ម្នាលសារីបុត្រ ប្រពៃហើយ ។ អ្នកជា
មនុស្សកតញ្ញូទ៍ធ្ងន់ព្រាហ្មណ៍នេះ អ្នកចូរបំបួសព្រាហ្មណ៍ចាស់
នេះចុះ ព្រោះព្រាហ្មណ៍នេះនឹងជាបុគ្គលគួរគេបូជា ។ លំដាប់
នោះ ខ្ញុំក៏បានបព្វជ្ជា ព្រមទាំងឧបសម្បទាដោយកម្មវាចា ។

នវមំ ភទ្ទត្ថេរាបទានំ

ន ចិរេនេវ កាលេន បាបុណឹ អាសវក្ខយំ
សក្កត្វុំ មុនិនោ ភក្រំ សុណាមិ មុនិនោ យសោ[1]
បដិកាណោយ្យកានក្តុំ តតោ មំ បបយិ ជិនោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភទោ ថេរោ ឥមា គាថា-
យោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភទ្ទត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. សតោ ។

អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏បានដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់នូវ
នៃអាសវៈ: តាំងពីខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការបស់
ព្រះមុនី ដោយគោរព ក្នុងកាលណា ព្រះដ៏ទ្រៃ ក៏តាំង
ខ្ញុំថាជាអ្នកប្រសើរខាងប្រាជ្ញា ជាងពួកសាវ័កអ្នកមានប្រាជ្ញា
ក្នុងកាលនោះ ។ កិលេសតាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពតាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ:
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំ
មកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភទ្ទត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាតាំង
នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ទសមំ មោឃរាជត្ថេរាបទានំ

(១៣០) បទុមុត្តរោ លោកវិទូ(១) សព្វលោកហិតោ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ ចក្ខុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិហិ ។
រតនានឌ្ឍបញ្ញាសំ ឧគ្គតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសោ ពត្តឹសវរលក្ខណោ ។

---

១ ឱ.ម. បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ ។

មោឃរាជត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១.៣០) ព្រះមុនីព្រះនាមបទុមុត្តរ: មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកចាំងពួង ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្វាស ក្នុងទេសនា ទ្រង់ប្រទានឧវាទញ្ជាំងសត្វឲ្យគ្រាស់ដឹង ចម្ងងសត្វចាំងពួង ទ្រង់ញ្ជាំងពួកជនប្រើនឲ្យធ្លងចាកលោក) ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានករុណា ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សត្វចាំងពួង ទ្រង់ញ្ជាំងពួកតិរ្ថិយចាំងពួងដែលមកប្រជុំគ្នា ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះ សាសនានេះឯង មិនវឹកវរ សូន្យចាកពួកតិរ្ថិយ ចិញ្ចឹតដោយពួកព្រះអរហន្ត ជាអ្នកស្លូតដ៏នាញ ប្រកបដោយគាទិគុណ ។ ព្រះមហាមុនីនោះ មានកំពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាជាវិការ នៃមាស មានលក្ខណ:ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។

ទសមំ ដោយភាគនៃក្តៅ

វិស្សសតសហស្សានិ អាយុ ទ្វីតិ តាវតេ
តាវតា ត្ថ ជាតោ សោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
ឥធ ហិ ហិ ហិ ហិ ហិ ក្ខុ ណ អ ញ ត ម អ ហ
ប ក ម្ម យ ន យ ត ន ត ម ក ញ្ ច ន ធ ។
ប ដ ិ ក្ក ម ន ស ា ล ย ํ ว ส ต ิ ก ต ภ ู ม ิ ย ํ
អ ត ฺ ถ ุ ช ฺ ฌ ล ย ํ ต ฺ ว ฉ ฺ ฐ ก ณ ฺ ฐ ก ส ิ ล า ม ห า ฺ (1) ฯ
ต ต ฺ ถ ป ว ส ิ ต ฺ ว า ช ฺ ช ต ฺ จ ต ุ ส ฺ ส ํ ป ก า ส ต ิ
ส า ว ก ํ ส ม ฺ ม ก ฺ ข ต ฺ ว า ล ฺ ห ฺ ว จ ี ว ร ว า ร ก ํ ฯ
ต ส ฺ ส ฺ ต ฺ ถ ิ ก ุ ณ า ต ุ ฏ ฺ ฐ ป ฏ ิ ป ช ฺ ช (2) ต ถ า ค ต ํ
ล ฺ ห ฺ ว จ ี ว ร ว า ร ก ํ ฺ ฐ ป ต ฺ ต ย ํ ฐ า น ม ุ ต ฺ ต ม ํ ฯ
ต ต ฺ ถ อ ก ฺ ข ต ฺ ต ว า ส า ว ก ค ณ ป ร ุ ม ุ ต ฺ ต ก
ป ส ฺ ส ฺ ช ต ฺ ถ ํ ป ุ ร ิ ส ก ํ ก ุ ช ฺ ช ล ํ ต ร ุ ณ ช ม า ก ํ ฯ

---

1 ฉ. สิยามหา ฯ ม. สิสามหา ฯ 2 ฉ. ปณิปชฺช ฯ ม. ปติปชฺช ฯ

មានព្រះជន្មាយុមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គទ្រង់គង់នៅឡើយ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកជនប្រើនឲ្យធ្វើ (ចាកលោក) ។ កាលនោះ ខ្ញុំ កើតក្នុងត្រកូលមួយ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកប្រកបការ-ងារ របស់ឫគ្គលដទៃ ខ្ញុំតែងមានវត្ថុតិចតួចជាទ្រព្យរបស់ខ្លួន ឡើយ ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងបដិក្ខមនសាលា ដែលគេធ្វើជាថ្នាក់ ក៏អុជភ្លើង ក្នុងបដិក្ខមនសាលានោះ ផែនដីដែលក្រាលដោយ ថ្ម ត្រូវភ្លើងឆេះខ្ទាបខ្ទៅ ។ កាលនោះ ព្រះលោកនាថ កំពុង ប្រកាសសច្ចៈ ៤ ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទ ទ្រង់សរសើរសាវ៉ែក ដែលទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្គង ។ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងគុណ របស់សាវ៉ែក នោះ បានប្រតិបត្តិព្រះតថាគត ហើយប្រាថ្នាតំណែងដ៏ខ្ពង់ ខ្ពស់ ជាកំពូលនៃការទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្គង ។ គ្រានោះ ព្រះប-ទុមុត្តរៈ មានជោគ ស្តេចទ្រង់ត្រាស់ទៅកាន់ពួកសាវ៉ែកថា អ្នកចាំ ទ្ធាយ ចូរមើលបុរសនុ៎ះ ដែលមានសំពត់ក្រមួត មានខ្លួនស្តើង ។

បីតិប្បសព្ភុរនេនំ សទ្ធាជនសមច្ឆិតំ(១)
ឧទក្កកុដំ ហដ្ឋំ អតុលំ សាលបិណ្ឌិតំ ។
ឃោសោ បវត្តតិ តំ ហរំ សព្ពសេនស្ស(២) ភិក្ខុនោ
លុទ្ធធីរនារិស្ស តស្ស វណ្ណកតាសយោ(៣) ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា និបច្ច សិរសា ជិនំ
យាវជីវំ សុកំ កម្មំ ការិត្វា ជនសាសនេ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តិសំ អគញ្ឆហំ(៤) ។
បដិក្កមនសាលាយំ ភូមិតាហនកម្មុណា(៥)
សមសហស្សំ(៦) និរយេ អឌ្ឍយ្ហើ វេនជាដ្ឋិតោ ។
តេន កម្មាវសេសេន បត្តោ ជាតិសតានិហំ
មនុស្សោ កុលជោ ហុត្វា ធាជិយា លក្ខណាន្វិតោ ។

---

១ ម. សទ្ធាស្នេហសមច្ឆិតំ ។ ២ ម. យេស្ស សេនស្ស ។ ៣ ម. វណ្ណសិតាសយោ ។ ៤ ឱ.ម. តាវតឹស្សូបគោ អហំ ។ ៥ ឱ. ភូមិតាហកកម្មុនា ។ ម. ភូមិទាយកកម្មុនា ។ ៦ ម. សមហស្សំ ។

មានមុខជ្រះថ្លាដោយបីតិ ចាំងមានទ្រព្យប្រសើរគឺសទ្ធាជាប់
តាមហើយ មានពេមដ៏រឿងឡើង រីកពយ ឥតកំរើកដូចជា
ដុំឈើ ។ បុរសនុ៎ះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃកិត្តុអ្នកមានសក្ដ:
ជារបស់ខ្លួន ទ្រទ្រង់នូវចីវរសៅហ្គងនោះ មានអធ្យាស្ស័យ
តាំងនៅ ក្នុងគុណនៃកិត្តុនោះ ។ លុះខ្ញុំស្ដាប់ព្រះពុទ្ធតម្រាស់
នោះហើយ ក៏កើតសេចក្ដីរីកពយ ក្រាបទៀបព្រះដន្ទ្រ
ដោយសិរ្ស: ធ្វើនូវអំពើល្អ ក្នុងសាសនាព្រះដន្ទ្រ ដរាប
ដល់អស់ជីវិត ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយ
ការតំកល់ទុកនូវសេចក្ដីប្រាថ្នានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់ពងកាយ
ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏ចានទៅកើត ក្នុងហ្ដានតាវ:ត្ដិង្ស ។
ដោយអំពើដែលខ្ញុំចានដុតថ្នាក់ ក្នុងបដិក្ខមនសាលា ខ្ញុំត្រូវ
វេទនាគ្រប់ សង្ខ:ត ឆេះនៅក្នុងនរក អស់មួយពាន់ឆ្នាំគត់ ។
ដោយសំណាល់កម្ម:នោះ ខ្ញុំចានកើតក្នុងត្រកូលមនុស្ស មាន
លក្ខណ: គ្ដាស់ចាន តាមលំដាប់ អស់ ៥០០ ជាតិ ។

១សមំ អេយ្យកជាតេ្ករបទានំ

បញ្ចេ ជាតិសតានេវ　　ក្ខុជ្ជកេ តសមប្ប្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ
អ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ ធ្ជ្ជ្ជ អ្ជ្ជ្ជ　　ត្ជ្ជ ក្ជ្ជ ជ្ជ ។
ឆ្ជ្ជ ក្ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ឧ្ជ្ជ(១) យ្ជ ជ្ជ
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ　　ជ្ជ ជ្ជ ។

---

១ ឆ. ឧ្ជ្ជ ។ ២ ឆ. ន ជ្ជ ។ ម. ន ជ្ជ ។

ពេញប្រៀបដោយរោគឃ្លង់ គ្រប់ ៩០០ ជាតិ រងសេចក្តីទុក្ខធំ ដោយផលនៃកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បនេះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានញ៉ាំងព្រះបច្ចេកពុទ្ធព្រះនាមឧបរិដ្ឋៈ មានយស ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។ ដោយអំពើវិសេសនោះផង ដោយការតំកល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ លុះដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលក្សត្រ អំណើះឥតពីព្រះបិតាទៅ ខ្ញុំក៏បានឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយរាជសម្បត្តិធំ ។ ខ្ញុំត្រូវរោគឃ្លង់គ្របសង្កត់ ឥតបានសុខក្នុងរាត្រីឡើយ សេចក្តីសុខក្នុងរាជសម្បត្តិ ជារបស់សោះសូន្យទទេ ព្រោះហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានឈ្មោះថាមោឃរាជ ។ ខ្ញុំឃើញទោសរបស់កាយហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ផ្នួស បានចូលទៅធ្វើជាសិស្សរបស់ពាវរីព្រាហ្មណ៍ ដែលជាកំពូលព្រាហ្មណ៍ ។

មហតា បរិវារេន ឧបេច្ច នរនាយកំ
អបុច្ឆឹ និបុណំ បញ្ហំ ភកិសំ ភនិស្វនំ ។
អយំ លោកោ បរោ លោកោ ព្រហ្មលោកោ សទេវកោ
ទិដ្ឋិតេ(១) ជាតិជាតមិ គោតមស្ស យសស្សិនោ ។
ឯវំ អភិក្កន្តទស្សាវឹ អត្ថិ(២) បញ្ហេន អាគមំ
កថំ លោកំ អវេក្ខន្តំ មច្ចុរាជា ន បស្សតិ ។
សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខស្សុ មោឃរាជ សទា សតោ
អត្តានុទិដ្ឋឹ ឩហច្ច ឯវំ មច្ចុតរោ សិយា ។
ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ មច្ចុរាជា ន បស្សតិ
ឥតិ មំ អភណិ ពុទ្ធោ សព្វរោគតិកិច្ឆកោ ។

---

១ ឱ. ទិដ្ឋិ តោ ។ ម. ទិដ្ឋី តោ ។ ២ ឱ.ម. អត្ថិ ។

ខ្ញុំមានបរិវារច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ជានាយកនៃនរជន
ហើយសួរនូវប្រស្នាដ៏ល្អិតល្អន់ ជាប្រស្នានៃបុគ្គលមានថ្វីមាត់
ជាទីហួរមកនៃវាទៈថា លោកនេះ បរលោក ព្រហ្មលោក
ព្រមទាំងទេវលោក (មានដែរឬទេ) ខ្ញុំព្រះអង្គមិនដឹងទិដ្ឋិ
របស់ព្រះអង្គ ជាគោតម ដ៏មានយសទេ ។ ដែលខ្ញុំព្រះ
អង្គមកនេះ ដើម្បីសួរប្រស្នា ចំពោះព្រះអង្គ ទ្រង់ឃើញ
វិសេសយ៉ាងនេះ ចុះមច្ចុរាជ មិនឃើញបុគ្គលដែលពិចារ-
ណាឃើញច្បាស់នូវលោក តើយ៉ាងណា ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
ព្យាបាលពេគ្រប់មុខ បានត្រាស់ឆ្លើយនឹងខ្ញុំវិញថា ម្នាល
មោឃរាជ អ្នកចូរមានស្មារតីសព្វកាល ពិចារណានូវលោក
ថាសូន្យចុះ បុគ្គលដែលបានដក នូវអត្តានុទិដ្ឋិចេញហើយ
រមែងធ្លងចាកមច្ចុរាជបាន ។ មច្ចុរាជ រមែងមិនឃើញនូវ
បុគ្គល អ្នកពិចារណាឃើញច្បាស់នូវលោក យ៉ាងនេះ ។

ទសមំ មោឃរាជត្ថេរាបទានំ

សហ គាថាវសានេន   កេសមស្សុវិវជ្ជិតោ
កាសាវវត្ថវសនោ   អាសឹ ភិក្ខុ តថារហំ(១) ។
សង្ឃាដេសុ វិហារេសុ   ន វសឹ គេហបីឡិតោ
មា វិហារេ បទុស្សិតិ   ភគាយាភិសុបីឡិតោ(២) ។
សង្ការកូដា អាហត្វា(៣)   សុសានា រថិកាហិ ច
តតោ សង្ឃាដឹ ការិត្វាន   ធារយឹ លូខចីវរំ ។
មហាភិសក្កោ តស្មឹ មេ   គុណេ តុដ្ឋោ វិនាយកោ
លូខចីវរធារិំ   ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ ។
បុញ្ញបាបបរិក្ខីណោ   សព្វរោគវិវជ្ជិតោ
សិខីវ អនុបាទានោ   និព្វាយិស្សមនាសវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ មូ. តថារហោ ។ ២ ម. ភគភោគីសុបីឡិតោ ។ ៣ ម. អាហិត្វា ។

គ្រាន់តែចប់គាថា ខ្ញុំវៀរស្រឡះចាកសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកសំពត់កាសាវៈ បានក្លាយទៅជាអរហន្តភិក្ខុភាព ។ ខ្ញុំត្រូវរោគបៀតបៀនហើយ មិនហ៊ានទៅក្នុងវិហាររបស់សង្ឃ ត្រូវគេរកគួនដោយសំដីថា អ្នកកុំប្រទូស្តវិហារ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំបាននាំយកសំពត់ អំពីគំនរសំរាមខ្លះ ព្រៃស្មសានខ្លះ ប្រកខ្លះ មកធ្វើជាសង្ឃាដី ហើយប្រើប្រាស់តែចីវរសៅហ្មង ។ ព្រះពុទ្ធ ជាមហាពេទ្យ ដឹកនាំសត្វ ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងគុណរបស់ខ្ញុំនោះហើយ ក៏តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ជាងពួកភិក្ខុទ្រ-ទ្រង់នូវចីវរសៅហ្មង ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលអស់បុណ្យនិងបាប វៀរស្រឡះចាករោគគ្រប់យ៉ាង ឥតមានអាសវៈ ដូចជាភ្លើងឥតកំញម នឹងបរិនិព្វាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មោឃរាជា ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មោឃរាជត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កច្ចានោ វក្កលី ថេរោ មហាកប្បិនសវ្ហយោ

ទព្វោ កុមារនាមោ ច ពាហិយោ កោដ្ឋិកោ វសី ។

ឧរុវេលកស្សបោ រធោ មោឃរាជា ច បណ្ឌិតោ

តីណិ គាថាសតានេត្ថ ទ្វាសដ្ឋិ ចេវ បិណ្ឌិតា ។

កច្ចាយនវគ្គោ ចតុបញ្ញាសោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ចាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមោឃរាជត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ចាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មោឃរាជត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយ

មហាកច្ចាយនត្ថេរាបទាន ១ វក្កលិត្ថេរាបទាន ១ មហាកប្ប-
ិនត្ថេរាបទាន ១ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ១ ភុមារកស្សបត្ថ-
េរាបទាន ១ ពាហិយត្ថេរាបទាន ១ មហាកោដ្ឋិតត្ថេរាបទាន ១
ទុវិជកស្សបត្ថេរាបទាន ១ ពាធត្ថេរាបទាន ១ មោឃរាជ-
បណ្ឌិតត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៣៦២ ដែលព្រះសង្គីតि-
កាចារ្យ បានប្រមូលទុកហើយ ។

ចប់ ឯកាយនវគ្គ ទី ៥៤ ។

បញ្ចបញ្ញាសោ ភទ្ទិយវគ្គោ

បឋមំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរាបទានំ

(១៣១) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ(១)
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ លោកោ(២) ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
តទាហំ ហំសវតិយា សេដ្ឋិបុត្តោ មហទ្ធនោ
ជង្ឃាវិហារំ វិចរំ សង្ឃារាមំ អគច្ឆហំ ។
តទា សោ លោកបជ្ជោតោ ធម្មំ ទេសេសិ នាយកោ
មជុស្សរានំ(៣) បវរំ សាវកំ អភិកិត្តយិ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា ការំ កត្វា មហេសិនោ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។

---

១. ម. សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា ។ ២ ឱ. ម. កប្បេ ។ ៣ ម. មញ្ជុស្សរានំ ។

ភទ្ទិយវគ្គ ទី ៥៥

លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(១៣១) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋីបុត្ត ក្នុងនគរហង្សវតី ជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន បានដើរទៅកាន់ទីសម្រាកសួន ក៏ឆៀងចូលទៅកាន់អារាមរបស់សង្ឃ ។ គ្រានោះ ព្រះអង្គជាប្រទីបនៃលោក ជានា-យក កំពុងសម្តែងធម៌ ទ្រង់សរសើរសាវ័កដ៏ប្រសើរដែលមានសំឡេងពីរោះ ជាងពួកសាវ័ក ដែលមានសំឡេងពីរោះទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំឮព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ត្រេកអរ បានធ្វើគ្រឿងសក្ការៈ ចំពោះព្រះមហេសី ហើយថ្វាយបង្គំបាទានៃព្រះសាស្តា រួចប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

តតោ ពុទ្ធោ វិយាកាសិ សន្ធ្យមន្ធ្ស ជាយតោ

អជ្ជកតម្ហិ អន្ធ្ការេ លក្ខ្ជសេតំ មនោរមំ ។

សតសហស្ស ឥតោ កប្ប ជ្ជិ ក្ខ្ជាកកុលសម្ភវ

គោតមោ ជ្ជាម ជ្ជាមេន សត្ថ្ លោកេ ភវិស្ស្ជតិ ។

តស្ស ជ្ជម្ហ្ស ជ្ជាយ្ជោ ជ្ជ្ជ្ជ ជ្ជ្ជ ជ្ជ្ជ

ភ្ជ្ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ហ្ជ ជ្ជ ។

ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ

ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

គ្រានោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់ព្យាករក្នុងកណ្តាលជំនុំសង្ឃថា អ្នកនឹងបាននូវតំណែងនុ៎ះ ដូចចិត្តប៉ុនប៉ង ក្នុងកាលអនាគត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ភពក្នុងត្រកូលស្តេចឧក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តាព្រះនាមគោតម ត្រាស់ក្នុងលោក ។ សេដ្ឋីបុត្រនេះ នឹងបានជាឱរសដែលព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះគោតម ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា មាននាមជាកង្ខិយៈ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កាយរបស់មនុស្សហើយក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមផុស្សៈ ជានាយក ដែលគេចូលទៅរកបានដោយកម្រ គេគ្របសង្កត់បានដោយក្រ ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ ជាងលោកទាំងពួង ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ។

បឋមំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរាបទានំ

ចរណេន ច សម្បន្នោ ព្រហ្មា(១) ឧជុ បតាបវា
ហិតេសី សព្វសត្តានំ ពហុំ មោចេសិ ពន្ធនា ។
នន្ទារាមវរេ(២) តស្ស អហោសឹ ពុស្សកោកិលោ(៣)
គន្ធកុដិសមាសន្នេ អម្ពរុក្ខេ វសាមហំ ។
តទា បិណ្ឌាយ គច្ឆន្តំ ទក្ខិណេយ្យំ ជិនុត្តមំ
ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា មញ្ជុណា អភិកូជហំ ។
រាជុយ្យានំ តទា គន្ត្វា សុបក្កំ កនកត្តចំ
អម្ពបិណ្ឌំ គហេត្វាន សម្ពុទ្ធស្សោបនាមយឹ ។
តទា មេ ចិត្តមញ្ញាយ មហាការុណិកោ ជិនោ
ឧបដ្ឋាកស្ស ហត្ថតោ បត្តំ បគ្គណ្ហិ នាយកោ ។

---

១ ឱ. ព្រហា ។ ២ ម. នន្ទារាមវនេ ។ ៣ ឱ. ម. ផុស្សកោកិលោ ។

ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយចរណៈ ជាបុគ្គលប្រសើរ មានព្រះទ័យ
ត្រង់ មានតេជៈ ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សព្វសត្ត ទ្រង់ញ៉ាំង
សត្ត្ជាច្រើនឲ្យរួចចាកចំណង ។ ខ្ញុំកើតជាសត្ត្ជាតាវ៉ៃ នៅ
លើដើមស្វាយក្បែរគ្ងន្ធកុដិ ក្នុងនន្ទាពម របស់ព្រះសាស្តា
នោះ ។ ត្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះដ៏ន្ទ្រី ជាទក្ខិណេយ្ય-
 បុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ស្តេចកំពុងទៅបិណ្ឌបាត ហើយញ៉ាំងចិត្ត
ឲ្យជ្រះថ្លា ក៏ស្រែកកំពង ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ ។ ខ្ញុំបាន
ហើរទៅកាន់ទ្យានស្តេច ហើយពាំយកផ្ទៃស្វាយ ១ ១ មាន
សម្ផ្ការនៃសម្ផ្ការដូចមាស បង្ហោនទៅដ៏ត្ត្ជាតព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះ
ដ៏ន្ទ្រី ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ជានាយក ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់ទ្ធ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ

អទាសឹ(១) ហដ្ឋចិត្តោហំ   អម្ពបិណ្ឌំ មហាមុនេ

បត្តេ បក្ខិប្ប បក្ខេហិ   បញ្ជលី កត្វាន មញ្ជុនា ។

សរេន រជនីយេន   សវនីយេន មញ្ជុនា(២)

វស្សេត្តា ពុទ្ធបូជត្ថំ   និទ្ធិ គន្ធា និបជ្ជហំ ។

តទា មុទិតចិត្តំ មំ   ពុទ្ធបេមគតាសយំ

សកុណាគ្ឃិ ឧទាគន្ធា   យាតយិ ឧជ្ជមានសោ ។

តតោ ចុតោហំ តុសិតេ   អនុភោត្វា មហាសុខំ

មនុស្សយោនិមាគញ្ឆឹ   តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ   ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ

កស្សបោ នាម គោត្តេន   ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។

សាសនំ ជោតយិត្វា សោ   អភិភុយ្យ កុតិត្ថិយេ

វិនយិត្វាន វេនេយ្យេ   និព្វុតោ សោ សសាវកោ ។

---

១ ម. ទទាមុំ ។ ២ ម. ធំសនា ។

ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានដាក់ផ្លែស្វាយក្នុងបាត្រ ថ្វាយព្រះមហាមុនី រួចធ្វើអញ្ជលីដោយស្លាបទាំងពីរ ស្រែកដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ កាលស្រែកដោយសំឡេង គួរត្រេកអរ គួរស្តាប់ ដ៏ទន់ពីរោះ ដើម្បីពុទ្ធបូជាហើយ ក៏ហើរទៅកាន់ទ្រនំ ហើយដេកលក់ ។ គ្រានោះ សត្វខ្លែង ជាសត្វចិត្តអាក្រក់ ហើរមកចាបយកខ្ញុំ ដែលកំពុងមានចិត្តរីករាយ មានអធ្យាស្រ័យស្រឡាញ់ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏បានទទួលមហាសុខ ក្នុងឋានតុសិត (លុះច្យុតចាកឋានតុសិត) ក៏បានមកកាន់កំណើតមនុស្ស ព្រោះអានិសង្សនៃកុសលកម្មនោះឯង ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈដោយគោត្រ មានផៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ស្តេចកើតឡើង ។ ព្រះអង្គបំភ្លឺសាសនា គ្របសង្កត់តិត្ថិយអាក្រក់ ទ្រង់ទូន្មានពួកវេនេយ្យសត្វ រួចហើយព្រះអង្គព្រមទាំងពួកសាវ័ក បរិនិព្វានទៅ ។

បឋមំ លក្ខណកភ្ជុំយត្ថោបភាគំ

ជិត្តុតេ ឥមិ លោកេ្ត ឧសន្ថ ជនតា ពហូ
ឃ្ជនន្ត្ថាយ ពុទ្ធ្ជ ជ្ជ្ជ ក្ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ
ការ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ
ហ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ។
ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ ជ្ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

កាលព្រះអង្គ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វលោក បរិនិព្វានហើយ ពួកជនច្រើនគ្នា កើតសេចក្ដីជ្រះថ្លា នាំគ្នាធ្វើព្រះស្ដូប ដើម្បីជាពុទ្ធបូជាចំពោះព្រះសាស្ដា ។ ពួកជនទាំងនោះ ប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ នឹងឲ្យពួកជាងធ្វើព្រះស្ដូបកំពស់ ៧ យោជន៍ ស្អិតស្អាងដោយកែវ ៧ ប្រការ ថ្វាយព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។ កាលនោះ ខ្ញុំជានាយកនៃសេនារបស់ព្រះបាទកិកីនៃដែនកាសី បានបង្គាប់ឲ្យគេធ្វើចេតិយដែលត្រូវមានទំហំធំ ឲ្យមកជាតួចវិញ ។ គ្រានោះ ពួកជនទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាធ្វើចេតិយតាមពាក្យខ្ញុំ កំពស់មួយយោជន៍ សឹងស្អិតស្អាងដោយកែវផ្សេង ។ ថ្វាយព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរជាងជន ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើដោយល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទូរបេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្ដិង្ស ។ ក្នុងបច្ចិមភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្រុងសាវត្ថីជាក្រុងដ៏ប្រសើរ ស្ដុកស្ដម ទូលាយ មានទ្រព្យច្រើន ។

បុរប្បវេសេ សុគតំ ទិស្វា វិម្ហិតមានសោ
បព្វជិត្វាន ន ចិរំ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ចេតិយស្ស បមាណំ យំ អកាសឹ តេន កម្មុនា
លកុណ្ឌកសរីរោហំ ជាតោ បរិភវារហោ ។
សរេន មធុរេនាហំ បូជេត្វា ឥសិសត្តមំ
មញ្ជុស្សរានំ ភិក្ខូនំ អគ្គត្តំ អនុបាបុណឹ ។
ផលទានេន ពុទ្ធស្ស គុណានុស្សរណេន ច
សាមញ្ញផលសម្បន្នោ វិហរាមិ អនាសវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ(១)
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ ។

ខ្ញុំឃើញព្រះសុគត កំពុងចូលទៅកន្លងបុរី ក៏មានចិត្តស្រស់ស្រង់ ចានចូលទៅបួស មិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏ចានសម្រេចព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំចានធ្វើបេតិយឲ្យមានទំហំតូចណា ព្រោះអំពើនោះឯង ចានជាខ្ញុំកើតមកមានសរីរៈតឿ គួរដល់ការមើលងាយ (នៃអ្នកផង) ។ ខ្ញុំចានដល់នូវភាពជាបុគ្គលប្រសើរ (ខាងមានសំឡេងពីរោះ) ជាងពួកភិក្ខុដែលមានសំ-ឡេងពីរោះ ព្រោះចានបួជាព្រះពុទ្ធ ជាឥសីទី ៧ ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ ។ ខ្ញុំចានសម្រេចនូវសាមញ្ញផល ឥតមានអាសវៈ ព្រោះចានថ្វាយផ្ទៃស្ងាយដល់ព្រះពុទ្ធ និងការនឹកលឹកគុណនៃព្រះពុទ្ធ ។ កាលសព្រាងយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ កិលេសទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-សវៈ ព្រោះចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ងីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំចានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំចានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា លកុណ្ដកភទ្ទិយោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

លកុណ្ដកភទ្ទិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ឧដ្ឋាយវេតគ្គេភបទានំ

(១៣២) មនុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្ពធម្មេសុ ចក្ខុមា

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

សីហហនុ ព្រហ្មតិរោ ហំសនុន្ទុតិសារវោ

ជាតិវិក្ខីណ្ណកមលោ ចន្ទុ ស្ទ្ធ ធិតប្ផ្ផ្ការ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរាបទាន ។

កង្ខារេវតត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៣២) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានចក្កាដូចចក្កាសីហៈ មានព្រះសូរសៀង ដូចសំឡេងព្រហ្មមានសូរសព្ទដូចហង្សនិងស្តារ មានពុទ្ធដំណើរ ដូចដំរីដែលត្រេកត្រា មានរស្មីដូចព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យជាដើម ។

មហាមតិ មហាវីរោ មហាឈាយី មហាគតិ(១)

មហាការុណិកោ នាថោ មហាតមវិធំសនោ(២) ។

ស កទាចិ តិលោកគ្គោ វេនេយ្យំ វិនយំ ពហុំ

ធម្មំ ទេសេតិ សម្ពុទ្ធោ សត្តចិត្តវិទូ មុនិ ។

ឈាយី ឈានរតំ ធីរំ ឧបសន្តំ អនាវិលំ

វណ្ណយន្តោ បរិសតិ តោសេតិ ជនតំ ជិនោ ។

តទាហំ ហំសវតិយា ព្រាហ្មណោ វេទបារគូ

ធម្មំ សុត្វាន មុនិនោ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។

តទា ជិនោ វិយាកាសិ សង្ឃមជ្ឈេ វិនាយកោ

មុទិតោ ហោហិ ត្វំ ព្រហ្មេ លច្ឆសេតំ មនោរថំ ។

---

១ ឱ. មហាហិតោ ។ ម. មហាពលោ ។ ២ ឱ. មហាតមនិសូទនោ ។ ម. មហាតមបនូទ-

នោ ។

មានប្រាជ្ញាប្រើន មានព្យាយាមធំ មានឈានធំ មានគតិធំ ប្រកបដោយមហាកត្តុណា ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ទ្រង់កំចាត់បង់ទ្ធូវនងងឹតធំ គឺមោហៈ ។ ព្រះអង្គជាកំពូលនៃត្រៃលោក ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ទ្ធូវចិត្តសត្វ ជាអ្នកប្រាជ្ញ កាលទ្ធូន្ទានទ្ធូវវេ-នេយ្យសត្វ ហើយទ្រង់សម្តែងធម៌ប្រើន ។ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់សរសើរទ្ធូវបុគ្គលអ្នកមានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន មានព្យាយាម មានចិត្តស្ងប់ម្ងាប់ មិនល្អក់ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកជនឲ្យត្រេកអរ ក្នុងកណ្ណាលបរិស័ទ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ ដល់ទ្ធូវត្រើយនៃវេទ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី លុះស្តាប់ធម៌ហើយ មានចិត្តរីករាយ ទើបប្រាថ្នាទ្ធូវតំណែងនោះ ។

គ្រានោះ ព្រះជិនស្រី ជានាយក ទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកណ្ណាល នៃជំនុំសង្ឆ ថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរត្រេកអរចុះ អ្នកនឹងបានទ្ធូវតំណែងនុ៎ះ ដូចចិត្តប៉ុនប៉ងពុំខាន ។

ទុតិយំ កង្ខារេវតត្ថេរបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
រេវតោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ ជាតោហំ កោលិយេ បុរេ
ខត្តិយេ កុលសម្បន្នេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
យទា កបិលវត្ថុស្មឹ ពុទ្ធោ ធម្មំ អទេសយិ
តទា បសន្នោ សុគតេ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
កង្ខា មេ ពហុលា[១] អាសិ កប្បាកប្បេ តហឹ តហឹ
តំ សព្វំ វិនយិ ពុទ្ធោ ទេសេត្វា ធម្មមុត្តមំ ។

១ ឱ. ពហុសោ ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ពុទ្ធ ក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តា ក្នុងលោក ព្រះនាមគោតម ។ ព្រាហ្មណ៍នេះ នឹងបានជាឱរសដែលព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះគោតមនោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា មាននាមថា រេវតៈ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទុកចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កាយរបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ក្នុងបច្ឆិមភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលក្សត្រ ជាត្រកូលសម្បូណ៌ ស្តុកស្តម្ភ ទូលាយ មានទ្រព្យច្រើន នៅក្នុងក្រុងកោលិយៈ ។ កាលណា ព្រះពុទ្ធទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងក្រុងកបិលវត្ថុ កាលនោះ ខ្ញុំជ្រះថ្លាចំពោះព្រះសុគត ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្ស័យច្រើន ក្នុងវត្ថុគួរនិងមិនគួរនោះ ៗ ព្រះពុទ្ធសំដែងធម៌ដ៏ឧត្តម កំចាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យទាំងអស់នោះបាន ។

ឥតោហំ តិណ្ណសំសារោ តទា ឈានសុខេ រតោ
វិហរាមិ តទា ពុទ្ធោ មំ ទិស្វា ឯតទព្រវិ ។

យាកាចិ កង្ខា ឥធ វា ហុរំ វា
សកវេទិយា វា បរវេទិយា វា
ឈាយិនោ តា បជហន្តិ សព្វា
អាតាបិនោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តា ។

សតសហស្សេ កតំ កម្មំ ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធ
សុមុត្តោ សរវេគោវ កិលេសេ ឈាបយី មម ។

តតោ មំ(១) ឈាននិរតំ ទិស្វា លោកន្តគូ មុនិ
ឈាយីនំ ភិក្ខុនំ អគ្គោ បញ្ញាបេសិ មហាមតិ(២) ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

---

១ ម. មំ ឥតិ សព្វត្ថ ។ ២ ម. មហាមុនិ ។

ហេតុនោះ ខ្ញុំឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសង្ហ្ការធ្ងន់ផុតហើយ ត្រេកអរចំពោះសេចក្តីសុខក្នុងឈាន ។ គ្រានោះ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់យើញខ្ញុំ ហើយទ្រង់ប្រកាសពាក្យនេះថា

សេចក្តីសង្ស័យណាមួយ ក្នុងលោកនេះ ឬក្នុងលោកខាងមុខ ពួកបុគ្គលមានឈាន មានព្យាយាម ជាអ្នកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ តែងលះបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យនោះ បាន ដោយប្រាជ្ញានៃខ្លួន ឬដោយប្រាជ្ញានៃអ្នកដទៃ ។

អំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើ ក្នុងកប្ប១ទីមួយសែន ក៏បង្ហាញផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងជាតិនេះ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយហើយ ដូចសន្ទុះសរដែលរបូតផុតចេញ (ចាកធ្នូ) ។ ព្រះមុនី ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក មានប្រាជ្ញាប្រើនទ្រង់យើញខ្ញុំ ជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងឈានដូច្នោះ ក៏តាំងខ្ញុំជាអ្នកប្រសើរ ជាងពួកភិក្ខុអ្នកមានឈាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្ផត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ភគ្គវោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភគ្គវោ ថេរោ ត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឥតិយ៉ៃ សីវលិត្ថេរាបទានំ

(១៣៣) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្ពធម្មេសុ ចក្ខុមា

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

សីលក្ខន្ធស្ស អសង្ខ្យេយ្យំ សមាធិ ឧបិ ឯ ១ រូបមោ

អសង្ខ្យេយ្យំ ញាណវរំ ទ្វិមុត្តិ ច អនោបមា ។

ខ្ញុំ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកង្ហារេវតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កង្ហារេវតត្ថេរាបទាន ។

សីរិលិត្តោរាបទាន ទី ៣

(១៣៣) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានបញ្ចាបក្ខុ ក្នុងធម្មិពាក្យ ព្រះអគ្គជានាយក ទ្រង់ក្តីតទ្ធៀង ក្នុងកប្ប១ដ៏មួយសែន អំពីកប្ปនេះ ។ សីលរបស់ព្រះអង្គ ពាក្យមិនបាន សមាធិចុងមាដូចកែវដ៏ធ ញាណដ៏ប្រសើរ ក៏ពាក្យមិនអស់ ពាក្យវិមុត្តិ ក៏រកអ្វីប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ។

មនុជាមរនាគានំ   ព្រហ្មានញ្ច សមាគមេ
សមណព្រាហ្មណាកិណ្ណេ(១) ជនម្ហិ ទេសេសិ នាយកោ ។
សសាវកំ មហាលាភំ   បុញ្ញវន្តំ ជុតិន្ធរំ
ឋបេសិ ឯតទគ្គម្ហិ   បរិសាសុ វិសារទោ ។
តទាហំ ខត្តិយោ អាសិំ   នគរេ ហំសវ្ហយេ
សុត្វា ជិនស្ស តំ វាក្យំ   សាវកស្ស គុណំ ពហុំ ។
និមន្តយិត្វា សត្តាហំ   ភោជយិត្វា សសាវកំ
មហាទានំ ទទិត្វាន   តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។
តទា មំ វិនតំ បាទេ   ទិស្វាន បុរិសាសភោ
សរេន មហតា ធីរោ(២)   ឥមំ វចនមព្រវិ ។
តតោ ជិនស្ស វចនំ   សោតុកាមា មហាជនា
ទេវតា អថ គន្ធព្វា(៣)   ព្រហ្មានោ ច មហិទ្ធិកា ។

---

១ ឱ. សមណព្រាហ្មណកិណ្ណេ ។ ២ ឱ. សុស្សរេន មហាវីរោ ។ ៣ ឱ ម. ទេវទានវ គន្ធព្វា ។

ព្រះនាយក ទ្រង់សម្តែងធម្មិកកថាប្រជុំ ដ៏ក្លុះក្លា ដោយសមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ ដល់ពួកមនុស្ស ទេវតា នាគ និងព្រហ្ម ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ក្ងៀកក្ងា ក្នុងពួកបរិស័ទ ស្តេចតាំងសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ ដែលជាអ្នកសម្ផ្ជណិលាភ មានបុណ្យ ទ្រទ្រង់ទ្ធជ សេចក្តីរុងរឿង ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកសត្រ ក្នុងនគរឈ្មោះហំសសៈ ចានឮព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះជិនស្រីផង ឮគុណនៃសាវ័ករាប្រើនផង ។ ខ្ញុំចានទទួលនិមន្តព្រះសាស្តា ព្រមតាំងសាវ័ករ ឲ្យធានាន់ចង្ហាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ លុះថ្ងាយមហាទានរួចហើយ ទើបប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ ត្រានោះ ព្រះពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ឃើញខ្ញុំ ក្រាបទៀបព្រះបាទ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ ដោយព្រះសូរសៀងដ៏ពីរោះ ។ លំដាប់នោះ ពួកមហាជន ចាំងពួកទេវតា គន្ធព្ធ ពួកព្រហ្ម ចានឫទ្ធិប្រើន និងពួកសមណ ព្រាហ្មណ៍ ចានប្រាថ្នាដើម្បីស្តាប់ នូវព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះជិនស្រីហើយ

តតិយំ សីវលិត្ថេរាបទានំ

សមណព្រាហ្មណា ចេវ នមស្សឹសុ កតញ្ជលី

នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម ។

ខត្តិយេន មហាទានំ ទិន្នំ សត្តាហកាលិកំ(១)

សោតុកាមា ផលំ តស្ស ព្យាករោហិ មហាមុនិ ។

តតោ អវោច ភគវា សុណាថ មម ភាសិតំ

អប្បមេយ្យម្ហិ ពុទ្ធម្ហិ សសង្ឃម្ហិ បតិដ្ឋិតា ។

ទក្ខិណាទាយ កោ វត្តា(២) អប្បមេយ្យផលា ហិ សា

អបិ ចេស មហាភោគោ ឋានំ បត្ថេតិ ឧត្តមំ ។

---

១ ឱ. សត្តាហិកំ វិភោ ។ ម សត្តាហិកំ វិភុ ។ ២ ឱ. កោ វត្តុ ។

ក៏នាំគ្នាផ្ញើអញ្ជលីនមស្ការថា បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជ-
ញ្ញ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជា
បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ ។ បពិត្រ
ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំព្រះអង្គតាំងឡាយ ចង់ស្តាប់អានិសង្សនៃ
មហាទាន ដែលព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ចានថ្វាយ អស់ ៧ ថ្ងៃ
សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករ នូវផលនៃមហាទាននោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកតាំង
ឡាយ ចូរចាំស្តាប់ការសិតតថាគតដូចតទៅនេះចុះ ទក្ខិណា-
ទាន ដែលព្រះមហាក្សត្រ ចានតំកល់ទុកក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រម
ទាំងព្រះសង្ឆ ដែលជាអ្នកមានគុណសម្បត្តិ ប្រមាណមិន
ចាន ទក្ខិណាទាននោះ នឹងរកអ្នកណាពោលថា មានអា-
និសង្សប៉ុណ្ណោះ ឬប៉ុណ្ណោះចានឡើយ ដ្ឋិតទក្ខិណាទាននោះ
មានផលប្រមាណមិនចានទេ មួយទៀត ព្រះមហាក្សត្រ
ដែលមានកោតៈប្រើនេះ ប្រាថ្នានូវតំណែងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ថា

លាភី វិបុលលាភានំ   យថា ភិក្ខុ សុទស្សនោ

តថាហម្បិ ភវេយ្យន្តិ   លច្ឆេសិំ អនាគតេ ។

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ   ឱក្កាកកុលសម្ភវោ

គោតមោ នាម នាមេន   សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ   ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ

សីវលី នាម នាមេន   ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។

តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវតិំសំ អគញ្ឆហំ(១) ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   វិបស្សី លោកនាយកោ

ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ   សព្វធម្មវិបស្សកោ ។

---

១ ឱ. ម. តាវតិំសូបគោ អហំ ។

សុទស្សនកិកុ ជាអ្នកបានលាកដ៏ទូលាយទាំងឆ្ងាយ យ៉ាងណា អាត្មាអញ សូមឲ្យបានទូលាក យ៉ាងនោះ ព្រះមហាក្សត្រនេះ នឹងបានទូវតំណែងនេះ ក្នុងកាលអនាគតជាប្រាកដ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរសសម្ពុធក្នុងត្រកូលស្តេចនក្ខាត: នឹងបានជាសាស្តាព្រះនាមគោតម នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ ព្រះមហាក្សត្រនេះ នឹងបានជាឧបាសដ្ឋដ្ឋមិនមិ្ចត ជាអ្នកទទួលមតិកក្នុងធម្មនៃព្រះគោតមនោះ ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា មាននាមថា ស៊ីវលី ។ ដោយអំពើដ្ឋលខ្ចុំធ្ងៃ្ហ្ម្ហនោះផង ដោយការតំកល់ទុកនូវបេតនានោះផង លុះខ្ចុំលះបង់ពីកាយជារបស់មនុស្ស ហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ព្រះលោកនាយក ប្រនាមវិបស្សី មានព្រះនេត្រដូចមាស ឃើញនូវធម្ម ទាំងពួង ស្តេចកើតឡើង ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកន្ធកប្បនេះ ។

តតិយំ សីវលិត្ថេរបទានំ

តទាហំ ពន្ធុមតិយា   កុលស្សញ្ញតរស្ស ច
ទយិតោ វទ្ធិតោ ចេវ   អាសឹ កម្មន្តព្យាវដោ ។

តទា អញ្ញតរោ បុគ្គោ(១)   វិបស្សិស្ស មហេសិនោ
បរិវេណំ អការេសិ   មហន្តមិតិ វិស្សុតំ ។
និដ្ឋិតេ ច មហាទានំ   ទទុំ(២) ខជ្ជកសញ្ញុតំ
នវំ ទធឹ មធុញ្ចេវ   វិចិនំ នេវ អទ្ទសំ(៣) ។
តទាហន្តំ គហេត្វាន   នវទធឹ មធុម្បិច
កម្មសាមិឃរំ គច្ឆឹ   តមេសន្តា មមទ្ទសុំ ។
សហស្សមបិ ទត្វាន   នាលភិត្ថ សតទ្វយំ(៤)
ឯតោ ហាមេរ(៥) ចិន្តេសឹ   នេតំ ហេស្សតិ ឱរកំ ។

យថា ឥមេ ជនា សព្វេ   សក្ការេន្តិ តថាគតំ
អហម្បិ ការំ ការិស្សាមិ សសង្ឃេ លោកនាយកេ ។

---

១ ឱ.ម បូគោ ។ ២ ឱ ទទុំ ។ ៣ ឱ. អទ្ទសំ ។ ស. អទ្ទសុំ ។ ៤ ឱ. សតគ្ឃយំ ។ ម. សតំទ្វយំ ។ ៥ ឱ. ម. តតោហំ ឱរំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកចេះថែរក្សា រៀសរៀនិងការណ៍ធ្លាលក្នុ
ការងារ របស់ត្រកូលមួយ នៅក្នុងនគរពន្ធមតី ។ គ្រានោះ
ពួកជនមួយក្រុម ចានឲ្យជាងកសាងបរិវេណ ដែលប្រាកដ
ថាជាបរិវេណធំ ថ្វាយព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ស្វែង
រកគុណដ៏ធំ ។ លុះធ្វើបរិវេណរួចស្រេច ពួកជនទាំងនោះ
នាំគ្នាថ្វាយមហាទាន ប្រកបដោយបង្ហ្ម ខ្ញុំពិនិត្យមើល
(ក្នុងមហាទាននោះ) មិនឃើញមានទឹកដោះជូរថ្មីនិងទឹកឃ្មុ
ស្រោះ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកំពុងតែកាន់ទឹកដោះជូរថ្មី និងទឹកឃ្មុ
ដើរទៅផ្ទះនៃម្ចាស់ការងារ ស្រាប់តែពួកអ្នកស្វែងរកវត្ថុនោះ
ចានជួបនឹងខ្ញុំ ។ គេចានឲ្យថ្ងៃ ២០០ រហូតដល់ ១ ពាន់
ក៏នៅតែមិនចាន លំដាប់នោះ ខ្ញុំគិតថា វត្ថុ+ នុ៎ះ មិនមែនជា
របស់ថោកទាប ។ ពួកជនទាំងនេះ ត្រូវគ្នាធ្វើសក្ការៈចំពោះ
ព្រះតថាគត យ៉ាងណា អាត្មាអញនឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះ
ព្រះលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ យ៉ាងនោះដែរ ។

តទាហាហេរ ចេត្វាន(១) ឆវឹ មនុញ្ញំ ឃទរេតោ

មន្ថិត្វា លោកនាថស្ស សសង្ឃស្ស អទាសហំ ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ(២) អគច្ឆហំ ។

បុនាហំ ពារាណសិយំ រាជា ហុត្វា មហាយសោ

សត្តុកស្ស(៣) តទា ទុដ្ឋា(៤) ទ្វារភេដំ អការយឹ ។

តទា តបស្សិនោ រុទ្ធា ឃាតាហំ រក្ខិតា(៥) អហុំ

តតោ តស្ស វិបាកេន ទាបិទ្ទំ(៦) និរយំ កុសំ ។

បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ ជាតោហំ កោលិយេ បុរេ

សុប្បវាសា មេ មាតា មហាលិលិច្ឆវិ មេ បិតា ។

ខត្តិយេ បុញ្ញកម្មេន ទ្វារភេទស្ស វាហសា

សត្តវស្សានិ និវសឹ(៧) មាតុកុច្ឆិម្ហិ ទុក្ខិតោ ។

---

១ ឱ.ម. ចិន្តេត្វា ។ ២ ម. ទេវលោកំ ។ ៣ ម. សត្តុកស្ស ។ ៤ ឱ ពុទ្ធោ ។ ម. រុទ្ធោ ។ ៥ ម. ទុក្ខិតោ ។ ៦ ឱ. ម. ញាបត្តំ ។ ៧ ឱ. និវសឹ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំបាននាំយកទឹកដោះជូរនិងទឹកឃ្មុំ ចាក់លាយគ្នា
ហើយ ថ្វាយដល់ព្រះលោកនាថ ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ក្នុង
កាលនោះ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការ
តំកល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កាយ ជារបស់
មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ឆ ។ តពីនោះមក
ខ្ញុំកើតជាស្តេចមានយសធំ ក្នុងក្រុងពាពណសី ជាអ្នកប្រទូស្ត
ចំពោះសត្រូ បានបិទទ្វារនគរ ។ គ្រានោះ ពួកអ្នកនគរ
ដែលត្រូវខ្ញុំបិទទ្វារ រក្សាទុកអស់មួយថ្ងៃ កើតសេចក្តីក្តៅ
ក្រហាយ លំដាប់អំពីនោះមក ខ្ញុំទៅកើតក្នុងនរកដ៏លាមក
ខ្លាំងក្លា ព្រោះផលនៃអំពើនោះឯង ។ ក្នុងបច្ចិមភព ឥឡូវនេះ
ខ្ញុំកើតក្នុងកោលិយបុរី មាតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះសុប្បវាសា បិតា
ខ្ញុំ ឈ្មោះមហាលិលច្ឆវី ។ ខ្ញុំនៅជាទុក្ខក្នុងផ្ទៃមាតា អស់ ៧
ឆ្នាំ ខ្ញុំរង្វេងទ្វារយោនី អស់ ៧ ថ្ងៃ ពេញពោរដោយមហាទុក្ខ

តតិយំ សីវលិត្ថេរាបទានំ

សត្តាហំ ទ្វារមុឡ្ហោហំ មហាទុក្ខសមប្បិតោ
មាតា មេ ឆន្ទទានេន ឯវំ អាសិ សុទុក្ខិតា ។
សុវត្ថិតោហំ និក្ខន្តោ ពុទ្ធេន អនុកម្បិតោ
និក្ខន្តទិវសេយេវ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ឧបជ្ឈាយោ សារីបុត្តោ មេ មោគ្គល្លានោ មហិទ្ធិកោ
កេសេ ឱរោបយន្តោ មេ អនុសាសិ មហាមតិ ។
កេសេសុ ឆិជ្ជមានេសុ អរហត្តំ អបាបុណឹ
ទេវា នាគា មនុស្សា ច បច្ចយេ ឧបេន្តិ(១) មេ ។
បទុមុត្តរនាមញ្ច(២) វិបស្សិញ្ច វិនាយកំ
យំ បូជយឹ បមុទិតោ បច្ចយេហិ វិសេសតោ ។
តតោ តេសំ វិសេសេន កម្មានំ វិបុលុត្តមំ
លាភំ លភាមិ សព្វត្ថ វនេ គាមេ ជលេ ថលេ ។
រេវតំ ទស្សនត្ថាយ យទា យាតិ វិនាយកោ
តឹសភិក្ខុសហស្សេហិ សហ លោកគ្គនាយកោ ។

---

១ ឱ. បច្ចយានុបនេន្តិ ។ ម. បច្ចយេ ឧបនេន្តិ ។ ២ ម. បទុមុត្តរនាមញ្ច ។

ព្រោះហេតុតែបិទទ្វារនគរ ដោយអាងបុណ្យ នៃខ្លួនជាក្សត្រ មាតារបស់ខ្ញុំកើតទុក្ខយ៉ាងនោះដែរ ព្រោះឲ្យធ្ងុះដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងថ្ងៃដែលប្រសូតចេញមក ខ្ញុំប្រសូតចេញមកដោយសុវត្ថិភាព ត្រូវព្រះពុទ្ធអនុគ្រោះ ក៏បានចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ព្រះសារីបុត្រជាឧបជ្ឈាយ៍របស់ខ្ញុំ ព្រះមោគ្គល្លានមានឫទ្ធិច្រើន មានប្រាជ្ញាច្រើន បានកោរសក់ ហើយប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ ។ កាលដែលសក់ដាច់ចុះ ខ្ញុំក៏បានលុះអរហត្ត ពួកទេវតា នាគ និងពួកមនុស្ស តែងបង្អោនបច្ច័យទាំងឡាយ មកឲ្យខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយបានបូជាព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ និងព្រះនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ដោយបច្ច័យទាំងឡាយដ៏វិសេស ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំបាននូវលាភ ដ៏ទូលាយ ខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងទីសព្វអន្លើ គឺព្រៃ ស្រុក ទឹក ទីគោក ដោយផលដ៏វិសេសនៃកម្មទាំងនោះ ។ កាលណា ព្រះសម្ពុទ្ធ ជានាយក ព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោក ទ្រង់ដឹកនាំសត្វ ស្តេចទៅជួបនឹងព្រះថេរៈឈ្មោះរេវតៈ មួយអន្លើដោយភិក្ខុ ៣ ម៉ឺនរូប ។

តទា ទេវេហិ បរីតេហិ បមត្តាយ បមោទតិ

បត្ថយេហំ មហាវីរេ សសង្ឃេ លោកនាយកេ ។

ឧបដ្ឋិតោ មយា ពុទ្ធោ គន្ត្វា វេភារមុទ្ធស(១)

តតោ ជេតវនំ គន្ត្វា ឃនគ្គេ ឋបេសិ មំ ។

លាភីនំ សីវលី អគ្គោ មម សិស្សេសុ ភិក្ខវេ

សព្វលោកហិតោ សត្ថា កិត្តយិ បរិសាសុ មំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. វេភារមុទ្ធនំ ។

កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មានយោបល់ធំ មានញ្ញាយាមធំ ជានាយកនៃលោក ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ត្រូវខ្ញុំបំរើដោយ បច្ច័យទាំងឡាយ ដែលពួកទេវតាបង្ហានចូលមក ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ជួបនឹងព្រះថេរៈ ឈ្មោះវេតៈ លំដាប់នោះ ទ្រង់យាងទៅកាន់វត្តជេតពនវិញ ក៏តាំងខ្ញុំក្នុង ទីជាឯតទគ្គៈ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ទំនុកបំរុងសត្វលោកទាំង ពួង ស្តេចសរសើរខ្ញុំ ក្នុងកណ្តាលពួកបរិស័ទថា ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌាសិស្សទាំងឡាយ របស់តថាគត មានតែភិក្ខុសារីម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ជាអ្នកប្រសើរជាងពួកភិក្ខុអ្នកស្វាក់ លាភ ។ ភិក្ខុសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព ទាំងពួង ខ្ញុំដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ ចានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទ្ទីដ ។ ១ ! ខ្ញុំមក ល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីវលី ថេរោ ឥមា គាថាយោ
អភាសិត្ថាតិ ។

សីវលិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ វង្គីសត្ថេរាបទានំ

(១៣៤) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
យថាបិ សាគរេ ឩម្មិ[១] គគនេ វិយ តារកា
ឯវំ បាវចនំ តស្ស អរហន្តេហិ ចិត្តិតំ[២] ។
សទេវាសុរនាគេហិ មនុជេហិ បុរក្ខតោ
សមណព្រាហ្មណាកិណ្ណោ ជនមជ្ឈេ ជិនុត្តមោ ។

---
១ ឱ. ម. ឩមិ ។ ២ ឱ. បិត្ថតំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសីវលិត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សីវលិត្ថេរាបទាន ។

វង្គីសត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៣៤) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើងហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ រលកក្នុងសាគរ និងពួកផ្កាយ ឮដ៏អាកាស យ៉ាងណាមិញ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដ៏វិចិត្រហើយ ដោយពួកព្រះអរហន្ត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះជិនស្រីដ៏ឧត្តមនោះ មានពួកមនុស្ស ព្រមទាំងទេវតា អសុរ នាគ ចោមរោម ក្នុងកណ្ដាលប្រជុំជន កុះករដោយសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ។

យកាហិ អនុរញ្ជន្តោ លោកេ លោកគ្គភូ ជិនោ
វ១ទេន រ៉ៃ១ោ១ន្តោ ១ៅ១ន្យ១ទ១ុ១ានិ ១ៅ ។
១ៅ១ារ១ន្ធ១ហិ ១ម្ម១ន្ធ១ ១ន្ធ១ហិ ១ុ១ិ១ុ១ុ១ោ
១ហ១ន១ យ១ារ១ន្ធ១ ១ៅ១ម១ន្ត១ ១ិ១ារ១ោ ។
អ១ិ១ំ ១ារ១ំ ១ានំ ១ុ១ុ១ុ១ម១ិ១ ១ៅ១ារ១ំ
១ជ១ិ១ានានិ លោ១ុ១ន្ត១ ១ន្ត១ ១ិ១ញ្ជ១ន១ោ ១ុ១ិ ។
១ិ១ានានុ១ម១ម្ភ១ិ១ំ ១ន១ោ ១ម្ម១ ១ានិ១ោ
១ន១ៅ ១ន១ៅ ១ៅ ១ម្ហ១ ១ៅ ១ជ១ារ១ន្ត១ ១ ១ៅ១ន្ត១ ។
១ន១ៅ១ន្ត១ ១ារ១ំ ១ម្ម១ ១ម្ម១ារ១ន្ត១ ១ន១ៅ១ុ១ំ
១ម្ម១ចុ១ុ១ិ ១ារ១ន្ត១ ១ារ១ារ១ុ ១ៅ១ារ១ោ ។
១ជ១ិ១ារ១ណ១ារ១ំ ១ុ១ុ១ ១ារ១ុ១ ១ារ១ុ១ម្ម១ំ
១ុ១ណ១ំ ១ហ១ុ១ ១ុ១ារ១ិ១ន្ត១ ១ម១ន១ុ១ ១ារ១ារ១ំ ។

ព្រះជិនស្រីនោះ ព្រះអង្គដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ក្នុងលោក ទ្រង់ញុំាងពួកគឺវេនេយ្យសត្វ ឲ្យពេញចិត្ត ដោយស្មើទាំងឡាយ ឲ្យត្រាស់ដឹងដោយពាក្យ (របស់ព្រះអង្គ) ។ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវេសារជ្ជធម៌ទាំង ៤ ជាបុរសដ៏ឧត្តម មានភ័យនិងសេចក្តីកោតញញើតលះបង់ហើយ ទ្រង់ដល់នូវទីដ៏ក្សេមជាអ្នកក្សៀវក្លា ។ ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវពុទ្ធភូមិ ដែលជាទីដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លាទាំងអស់ ព្រះអង្គគ្មានបុគ្គលណាមួយដាស់តឿនឡើយ ។ កាលព្រះអង្គជាគា-មិបុគ្គល បន្លឺនូវសីហនាទ ឥតមានញញើត មិនមានទេវតានិងនរជន ឬព្រហ្មពោលតបតបានឡើយ ។ ព្រះអង្គកាលសម្តែងធម៌ដ៏ប្រសើរ ញុំាងមនុស្សព្រមទាំងទេវតាឲ្យឆ្លង (នូវវដ្តៈទាំង ៣) ញុំាងធម្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ទ្រង់ជាអ្នកក្សៀវក្លាក្នុងបរិស័ទ ។ ព្រះអង្គប្រកាសនូវគុណដ៏ច្រើន នៃសាវ័កមួយរូប ដ៏ប្រសើរជាងពួកលោកមានបដិភាណ ដែលគេសន្មតថាជាសប្បុរស ហើយតាំងសាវ័កនោះ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។

ចតុត្ថ រង្គ្រីសត្ថេរបទាន

តនាហំ ហំសវតិយា ព្រាហ្មណោ សាធុសម្មតោ
សព្វវេទវិទូ ជាតោ វិជ្ជាសោ ភាគិសូទនោ ។
ឧបេត្វ តំ មហាវីរ សុត្វា តំ(១) ធម្មទេសនំ
បតិតាវ បដិលភី សាវកសន្ថុណោ ភវោ(២) ។
ឯមន្ត្ថយិត្វា សុកតំ សសន្ថ្ជ លោកនន្ទនំ
សត្ថារំ ភោជយិត្វាហំ ទុស្សេ ហេ ជានយ តនា ។
ឯបត្ថ សិរសា ចាទេ ភាតោ ភាសោ ភតញ្ជលី
ឯកមន្ត្ថ ឋិតោ ហដ្ឋោ សន្ថ្ជ ជ ជ ជ ។
ឆមោ ភេ ភាគិសូទ(៣) ឆមោ ភេ ឥសិសត្ថម(២)
ឆមោ ភេ សព្វលោកក្ត ឆមោ ភេ ឆកយ ។

---

១ ម. សុត្ថាហ ។ ២ ម. ភុណោ ១ ។ ៣ ខ. ភាសិសមូ ។ ម. ភាទិមទ្ធ ។
៤ ខ ឋ ។

កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្គីសៈ នៅក្នុងនគរ
ហង្សវតី ចេះចប់នូវវេទសព្វគ្រប់ គេសន្មតថាជាសប្បុរស
ជាអ្នកបង្ហាញនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ។ ខ្ញុំបានចូលទៅជិតព្រះអង្គ
មានឈ្មោះយាមធំ ហើយស្តាប់ធម៌ទេសនា បានឮនូវបីតិដ៏ប្រ-
សើរ ក៏ត្រេកអរក្នុងគុណនៃសាវ័ក ។ កាលនោះ ខ្ញុំនិមន្ត
ព្រះសុគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឆ ដែលជាអ្នកញ៉ាំងសត្វលោក
ឲ្យត្រេកអរ មកឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយឲ្យគេបិទចាំងដោយ
សំពត់ទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំបានក្រាបក្បាលទៀបព្រះបាទ (នៃ
ព្រះអង្គ) លុះព្រះអង្គបើកឧកាសឲ្យខ្ញុំហើយ ខ្ញុំបានធ្វើនូវ
អញ្ជលី ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ មានចិត្តត្រេកអរសរសើរនូវ
ព្រះដ៏ទ្រង់ដ៏ឧត្តមថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ដ៏បង្ហាញនូវពាក្យប្រៀន
ប្រដៅ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាឥសីទី ៧
ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរជាង
សត្វលោកទាំងអស់ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្ត
ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវអភ័យ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ។

នមោ តេ វាទិមទ្ទន នមោ តេ ទិដ្ឋិសូទន

នមោ តេ សន្តិសុខទ នមោ តេ សរណង្ករ ។

អនាថានំ ភវំ នាថោ ភីតានំ អភយប្បទោ

វិស្សាសំ ភូមិសន្តានំ សរណំ សរណេសិនំ ។

ឯវមាទីហិ សម្ពុទ្ធំ សន្ថវិត្វា មហាគុណំ

អវោចំ វាទិសូរស្ស(១) គតី បប្បោមិ ភិក្ខវោ ។

តទា អវោច ភគវា អនន្តបដិភាណវា

យោ សោ ពុទ្ធំ អភោជេសិ សត្តាហំ សហសាវកំ ។

គុណញ្ច មេ បកិត្តេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ

ឯសោ បត្ថយតេ ឋានំ វាទិសូរស្ស(២) ភិក្ខវោ ។

១-២ ម. វាទិស្សូរស្ស ។

បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំញ៉ីនូវមារ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់បង្ហ្រនូវទុក្ខ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ឲ្យនូវសន្តិសុខ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវទីពឹង ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជាទីពឹងនៃសត្វ ដែលពុំមានទីពឹង ទ្រង់ប្រទាននូវអភ័យដល់សត្វដែលមានភ័យ ទ្រង់ស្ងួតស្ងាត់ របស់សត្វចាំងឡាយ ដែលមានកូមិដ៏ស្ងប់ ជាទីពឹងរបស់ពួកជនអ្នកស្វែងរកនូវទីពឹង ។ លុះខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធមានគុណធំ ដោយពាក្យចាំងឡាយ មានយ៉ាងនេះជាដើម រួចបានពោលថា ខ្ញុំសូមដល់នូវគតិរបស់ភិក្ខុ ដែលជាអ្នកក្ងៀវក្ងា ជាធ ភិក្ខុ+ អ្នកមានវាចៈក្ងៀវក្ងា ។

កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានបដិភាណគ្មានទីបំផុត ចានត្រាស់ថា បុគ្គលណា ចានញ៉ាំងព្រះពុទ្ធ ព្រមទាំងសាវ័ក ឲ្យឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ជ្រះថ្លា (ប្រណម្យ) ដោយដៃរបស់ខ្លួន សរសើរនូវគុណនៃតថាគត បុគ្គលនុ+ ត្រាថ្នានូវតំណាងរបស់ភិក្ខុ អ្នកក្ងៀវក្ងាកន្ធ ។

ចតុត្ថំ រង្គ្រីសត្ថេរភាគ

អ១ាកតម្ហិ អ១ាន១ លក្ខ១ាសតំ[1] ២ានាវ១ិ
ទ១ាមនុ១ាសម្ម១ាត្ថ អ១ុ១ាកា១ា អ១ម្ម១ាកំ ។
ស១ាសហ១ាស្ស ២ានោ ១ាកម្ម ១ិ១ាកាកុ១ាសម្ភ១ា
ទ១ាតមោ ១ាម ១ាមេ១ សត្ថា ១ោ១ាកា ១ាសម្ម១ាតិ ។
ត១ាស្ស ១ម្ម១ាសុ ១ាយ១ានោ ១ិ១ាសោ ១ម្ម១ិ១ាម្ហ១ានោ
ទ១ាត្ថ១ាសោ ១ាម ១ាមេ១ ២ោ១ាស្ម១ិ សត្ថុ១ាវ១ានោ ។
តំ ១ាសុ១ាត្ថ ២ុ១ិ១ានោ ២ុ១ាត្ថ យ១ាវ១ីវ ១ត១ា ២ិ១ំ
២ម្ហ១ាយ២ា ២ុ២ម្ម១ាសឹ ២ម្ម១ិ១ាត្ថ ១ថ១ាកតំ ។
ត១ាន ១ាម្ម១ាន ២ុ១ាកត១ាន ២ត១ាកាម២ណ១ាន១ិ២ា ១
ជ២ា១ាត្ថ ២ាន១ុ២ំ ២ន២ា២ំ ១ាវ១ាត្ថ១ិ២ំ អ១ាកា២ា២ំ[2] ។
២ម្ហ១ាម ១ ១ាវ១ាន១ិ ២ម១ាញ្ញ១ាកុ១ាលេ[3] អ២ា២ំ
២ម្ហ១ាជ១ានោ[4]យ១ា អ១ាសឹ ជ១ាតិ១ា ២ម្ហ១ាសម្ហ១ានោ ។

---

១ ១. ១ាលក្ខ១ាតំ ។ ២ ១.ម. ១ុ២ិ១ំ អ១ាតអ១ាសហ២ ។ ៣ ម. ១ាតោ១ិ១ាកុ១ាលេ ។ ៤ ម. ២ម្ហ១ាតោ ២ ។

បុគ្គលនុ៎ះនឹងសោយសម្បត្តិទេវតា និងសម្បត្តិមនុស្សដ៏ច្រើន ហើយបានទទួលតំណែងជាមហាតេជាបិត្តនោះ ក្នុងអនាគតកាល ។ ក្នុងកប្បមួយសែន អំពីកន្លងកប្បនេះ មានមហាបុរសទ្រង់កើតក្នុងនគ្គាកត្រកូល នឹងបានជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះនាមគោតម ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនោះ ជាពាយាទក្នុងធម្មិកាំងឆ្ងាយ របស់ព្រះអង្គ ជាឧបាសក ជាធម្មទិម្មិត ជាសាវ័ក នៃព្រះសាស្តាអង្គនោះ មានឈ្មោះថាវន្ធ្លីសៈ ។

កាលនោះ ខ្ញុំឮនូវពាក្យព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏ជាបុគ្គលមានចិត្តទន់ មានចិត្តមេត្តា បានបម្រើនូវព្រះតថាគតដ៏ឧត្តមដោយបច្ច័យកាំងឆ្ងាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទុកបេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់ពីកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ដល់មកកន្លងបច្ចិមកត ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានមកកើតក្នុងត្រកូលបរិព្ជាជក មានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ចាប់អំពីកំណើត

សព្វវេទវិទូ ជាតោ វាទសត្ថវិសារទោ
វគ្គុស្សរោ(១) ចិត្តកថី បរវាទប្បមទ្ទនោ ។
វេតណ្ឌ(២) ជាតោតិ(៣)វណ្ឌីសោ វទេ ឥស្សរោតិ វា
វណ្ឌីសោ ឥតិ មេ នាមំ អក្កម្បិ(៤) លោកសម្មុតំ ។
យទាហំ វិញ្ញុតំ បត្តោ ឋិតោ បឋមយោព្វនេ
តទា រាជគហេ រម្មេ សារីបុត្តញ្ច អទ្ទសំ(៥) ។

បញ្ចវីសតិមំ ភាណវារំ ។

បិណ្ឌាយ វិចរន្តំ តំ បត្តបាណឹ សុសំវុតំ
អលោលក្ខឹ មិតភាណឹ យុគមត្តំ ឧទិក្ខិតំ(៦) ។
តំ ទិស្វា វិម្ហិតោ ហុត្វា អភេចមងចុច្ឆិំ
កាណិការវ ឆិចិតំ ចិត្តំ តាជាបទំ អហំ ។

---

១ ម. វាទិស្សរោ ។ ២ ឱ. ឯត្តន្តរេ ហិ សព្វេ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ.ម. ឥតិ សព្វេ នត្ថិ ។ ៤ ឱ.ម. អភវិ ។ ៥ ឱ. សារីបុត្តមបទ្ទសំ ។ ម. សារីបុត្តមហទ្ទសំ ។ ៦ ឱ. និរិក្ខិតំ ម. និវក្ខិតំ ។

ក៏ចេះចប់ទូរវ៉ៃត្រវេទទាំងអស់ ក្ងៀវក្ងាដោយវាទសាស្ត្រ មាន
សំឡេងដ៏ពីពេះ មានសំដីដ៏វិចិត្រ ជាអ្នកញ៉ាំញ៉ីទូរវាទ:នៃ
បុគ្គលដទៃ ។ ឯនាមដ៏ប្រសើររបស់ខ្ញុំ ដែលលោកសន្ទ្ធ
ហើយថា វង្គីស: ព្រោះកើតក្នុងវង្គជនបទ ឬថា វង្គីស:
ព្រោះជាឥសីរ:ក្នុងពាក្យ ។ កាលណា ខ្ញុំបានដឹងក្តី បិត
នៅក្នុងបឋមវ័យ កាលនោះ ខ្ញុំបានជួបនឹងព្រះសារីបុត្ត ក្នុ
ក្រុងរាជគ្រ:ដែលជាទីកកាយ ។

ចប់ ភាណវារ: ទី ២៥ ។

ខ្ញុំឃើញព្រះសារីបុត្តនោះ កំពុងគ្រាប់ទៅបិណ្ឌបាត មាន
ចាត្រក្នុងដៃ លោកសង្រ្ទមល្អ មានភ្នែកមិនរវៃមរឡាម និ-
យាយល្មមកំណត់ ត្រឡេកមើលត្រឹមមួយជួរនឹម លុះឃើញ
លោកហើយ មានសេចក្តីអស្ចារ្យ បានពោលពាក្យគួរសម
ជាបទគាថាវិចិត្រ ដូចជ្ជាកណិការដែលគេវិចិត្រហើយ ។

ចតុត្ថំ វង្គីសត្ថេរាបទានំ

អាចិក្ខិ សោ មេ សត្ថារំ សម្ពុទ្ធំ លោកនាយកំ
តទា សោ បណ្ឌិតោ ធីរោ ឧត្តរី សមវេធយេ ៗ
វិរាគសហិតំ វាក្យំ កត្វា ទុក្ខសមុត្តមំ
វិចិត្តបដិភាណោហិ តោសិតោ តេន តាទិនា ៗ
និបច្ច សិរសា បាទេ បព្វាជេហីតិ អព្រវី(១)
តតោ មំ ស មហាបញ្ញោ ពុទ្ធសេដ្ឋមុបានយិ ៗ
និបច្ច សិរសា បាទេ និសីទិំ សត្ថុ សន្តិកេ
មមាហ វទតំ សេដ្ឋោ សច្ចំ វង្គីស កាច្ចិ តេ(២) ៗ(៣)
មតិ សីសំ វិធិតិ សុកតិ ទុក្កតិ មតំ(៤)
តុយ្ហំ(៥) វិជ្ជាវិសេសេន សរេ សក្កាសិ វាចយ(៦) ៗ

---

១ ឱ. បព្វាជេហីតិ បព្រវី ។ ម. បព្វាជេហីតិ មំ ព្រវិ ។ ២ ម. កច្ចិ វង្គីស ជានាសីតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. តតោ បរំ កិញ្ចិ សិប្បន្តិ តស្សាហំ ជានមីតិ ច អព្រវី ឥតិ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ.ម. មតសីសំ វនដ្ឋំ អបិ ពារសវស្សិកន្តិ ទិស្សតិ ។ ៥ ឱ. ម. តយា ។ ៦ ឱ. ភាសយ ។

លោកក៏ប្រាប់ខ្ញុំ នូវព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ជាសាស្តា ជាលោកនាយក កាលនោះ លោកជាបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញា បានប្រាប់ខ្ញុំតទៅទៀត ។ ខ្ញុំត្រូវលោកជាតាទិបុគ្គលនូវពាក្យប្រកបដោយវិគ:ដ៏ចត្តម ដែលគេឃើញបានដោយកម្រ ឲ្យត្រេកអរដោយបដិភាណដ៏វិចិត្រចាំងឡាយ ។ ខ្ញុំក៏ទុនក្បាលទៀបព្រះបាទ ហើយពោលថា សូមលោកម្ចាស់ប្រទូសខ្ញុំ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្ត មានប្រាជ្ញាច្រើននោះ នាំខ្ញុំចូលទៅកព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំទុនក្បាលទៀបព្រះបាទ អង្គុយក្នុងសំណាក់នៃព្រះសាស្តា ឯព្រះសាស្តា ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញចាំងឡាយ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកានឹងខ្ញុំថា ម្នាលរ៉ូ្ណសៈ សិប្ប:ណាមួយ របស់អ្នក មានពិតឬ ។ ក្បាលមនុស្ស ដែលស្ងាប់ហើយ បើអ្នកអាច (ដឹងក្បាលមនុស្ស) ដែលស្ងាប់ទៅកាន់សុគតិ ឬទុគ្គតិ ដោយវិជ្ជាវិសេសរបស់អ្នក អ្នកចូរប្រាប់មកចុះ ។

អាគោតិ(១) ទេ បដិញ្ញាតេ ភិណ្ហិ សីសានិ ឧស្សយិ
អថោ និរយទេវេសុ ឧបបន្នេ អភាសយិំ ។
តទា ខីណាសវស្សហ(២) សីសំ ឧស្សេសិ ជាយកោ
តតោហំ វិហតារម្ភោ បព្ពជិំ សមយាចិសំ(៣) ។
បព្ពជិត្វាន សុគតំ សន្ថវិំ យហិំ តហិំ
តតោ មំ កវិចិត្តោតិ(៤) ឧជ្ឈាយន្តិ ហិ ភិក្ខវោ ។
តតោ វីមំសនត្ថំ មេ អាហ ពុទ្ធោ វិនាយកោ
តក្កិកានេវិមា(៥) គាថា ឋានសោ បដិភន្តិ មំ(៦) ។
ន កព្យចិត្តោហំ វីរ ឋានសោ បដិភន្តិ មេ
តេនហិ ទានិ វង្គីស ឋានសោ សន្ថវាហិ មំ ។

---

១ ខ. អាមាតិ ។ ២ ខ.ម បច្ចេកពុទ្ធស្ស ។ ៣ ឱ. សមយាបិហំ ។ ៤ ខ កវ្យចិត្តោតិ ។ ម. កបវិត្តោសិ ។ ៥ ម. តក្កិកាបរិមា ។ ៦ ម. តំ ។

ខ្ញុំបានទទួលពាក្យប្តេជ្ញាថា ព្រះការុណាព្រះអង្គ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
បង្ហាញនូវក្សាល ៣ ខ្ញុំក៏ក្រាបទូលចំពោះក្សាល (មនុស្ស)
ដែលទៅកើត ក្នុងនរកនិងទេវតា ។

កាលនោះ ព្រះលោកនាយក បង្ហាញនូវក្សាលរបស់ព្រះ
ខីណាស្រព លំដាប់នោះ ខ្ញុំតាល់គំនិត ក៏សូមបព្វជ្ជ ។
លុះខ្ញុំបព្វជ្ជហើយ ក៏សរសើរព្រះសុគត តាមតែកន្លងទីណា ។
ក៏ដោយ លំដាប់នោះ ភិក្ខុតាំងឆ្ពាយលើកគោស ថាជាអ្នក
រីករាយ ក្នុងកាព្យ ។ លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់
ត្រាស់ដើម្បីល្បងមើល ចំពោះខ្ញុំថា លុះតែបុគ្គលតាំងឆ្ពាយ
ជាអ្នកត្រិះរិះ ទើបពោលគាថាតាំងឆ្ពាយ តាមដំណើរបាន
មែនឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែន
ជាអ្នកយកចិត្តតិចតួចក្នុងកាព្យទេ តែខ្ញុំព្រះអង្គពោលនូវគាថា
តាំងឆ្ពាយតាមដំណើរបាន ។ ម្នាលវង្គីសៈ បើដូច្នោះ ឥឡូវ
នេះ អ្នកចូរសរសើរតថាគតតាមហេតុ ជាគាថាមកមើល ។

ពតុត្តំ វគ្គីសត្តោបការំ

តថាហំ សព្វវិ ធីរំ គាថាហិ អភិសត្ថុមិ

សោ ហាងសោ តថា គុណ្ឌោ ជិនោ អគ្គទបេសិ មំ ៗ

បដិភាណេន ចិត្តេន អញ្ញោសមត្ថមញ្ញាហំ

បេសលោ តេន សំវិគ្គោ អរហត្តំ អបាបុណី ៗ

បដិភាណវតំ អគ្គោ អញ្ញោ កោចិ ន វិជ្ជតិ

យថាយំ ភិក្ខុ វង្គីសោ ឃរំ ឋាបេដ ភិក្ខវោ ៗ

សតសមាស្សេ កតំ កម្មំ ផលំ ឧស្សេសិ មេ ឥធ

សុមុត្តោ សរវេគោវ កិលេសា ឈាបិតា មម ៗ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ៗ

វង្គីសត្ថេរាបទាន ទី ៤

កាលនោះ ខ្ញុំសរសើរព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាឥសី ទី ៧ ដោយគាថាទាំងឡាយ ៗ ព្រះជិនស្រីអង្គនោះ មានព្រះហឫទ័យត្រេកអរមួយរំពេច ក៏តាំងខ្ញុំ ក្នុងទីឯតទគ្គៈ ៗ ខ្ញុំកន្ទ្រងបង់ នូវបុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តដ៏ឈ្លាសវៃបាន ខ្ញុំជាបុគ្គលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីសង្វេគ ដោយបដិភាណចិត្ត ក៏បានដល់នូវអរហត្ត ៗ

ភិក្ខុដទៃណាមួយ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងភិក្ខុ អ្នកមានបដិភាណ ដូចជាវង្គីសភិក្ខុនេះ មិនមានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំទុកយ៉ាងនេះចុះ ៗ

កម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ក៏ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ ខ្ញុំដកផុតចាកកិលេសហើយ ដូចជាសន្ទុះសរ របូតផុតចាកបំពង់ព្រួញ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ៗ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទឹង ៗ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វង្ខីសោ ថេរោ ឥមា គាថា-
យោ អភាសិត្ថាតិ ។

វង្ខីសត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឆន្ទកត្ថេរាបទានំ

(១៣៥) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្ពធម្មេសុ ចក្ខុមា
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
ហិតាយ សព្ពសត្តានំ សុខាយ វនតំ ឯរោ
អត្ថាយ បុរិសាជ្ជញ្ញ បដិបន្នោ សនេរកេ ។

ខ្ញុំ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពុទ្ធ ព្រះវង្គីសត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាពាក្យនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វង្គីសត្ថេរាបទាន ។

ឆន្ទកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១៣៥) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរ: ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុកន្ធធម្មិពាក់ពួន ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់ក្តីតឡើងក្នុងកប្ប ១ ដ្ឋានមួយសែន អំពីកប្ปនេះ ។ ព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្ យ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញពាក់ពន្ធ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់មនុស្សលោកនិងទេវលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដល់សត្វសត្វពាក់ពន្ធ ។

បញ្ចមំ នន្ទកត្ថេរាបទានំ

យសគ្គបត្តោ សិរីមា កិត្តិវណ្ណភតោ ជិនោ
បូជិតោ សព្វលោកស្ស ទិសា សព្វាសុ វិស្សុតោ ។
ឧត្តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ សោ វីតិវត្តកថំកថោ
បរិបុណ្ណមនសង្កប្បោ បត្តោ សម្ពោធិមុត្តមំ ។
អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧប្បាទេតា នរុត្តមោ
អនក្ខាតញ្ច អក្ខាសិ អសញ្ជាតញ្ច សញ្ជនិ ។
មគ្គញ្ញូ(១) មគ្គវិទូ ច(២) មគ្គក្ខាយី នរាសភោ
មគ្គស្ស កុសលោ សត្ថា សារថីនំ នរុត្តមោ(៣) ។
តទា មហាការុណិកោ ធម្មំ ទេសេសិ នាយកោ
និមុគ្គេ មោហបង្កម្ហិ(៤) សមុទ្ធរតិ បាណិនោ ។

---

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ សោសទ្ទោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ច សទ្ទោ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. ម. វរុត្តមោ ។ ៤ ម. កាមបង្កម្ហិ ។

ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គដល់ទ្រូវយសដ៏ប្រសើរ មានសិរី ពេញ
ប្រៀបដោយកិត្តិគុណ ដែលសត្វលោកតាំងពួន ឃ្ងាហើយ
ល្បីខ្ចរខ្ចាយសព្វទិស ។ ព្រះជិនស្រីនោះ មានវិចិកិច្ឆាធ្ងន់
ផុតហើយ មានសេចក្តីសង្ស័យកន្ទ្ធរហើយ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះក្នុងព្រះចិត្តាពេញបរិបូណ៌ ទ្រង់ដល់ទ្រូវសម្ពោធិញ្ញាណ
ដ៏ទ្ធម ។ ព្រះអង្គជានរ:ដ៏ទ្ធម ទ្រង់ញ្ញុំងមគ្គដែលមិន
ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ទ្រង់ប្រាប់ទ្រូវពាក្យដែលគេមិនទាន់ទិ-
យាយ ទ្រង់បង្ហើតទ្រូវធម្មជាតដែលមិនទាន់កើត ។ ព្រះអង្ក
ជាអ្នកស្គាល់ទ្រូវផ្ទ្ធ ជ្រាបច្បាស់ទ្រូវផ្ទ្ធ ជាអ្នកប្រាប់ទ្រូវផ្ទ្ធ ជា
អ្នកអង់អាចជាងនរ: ជាសាស្តាចារ្យដ៏ឈ្ងាសរៃក្នុងផ្ទ្ធ ជា
នរ:ដ៏ទ្ធម ជាងសារថីតាំងឡាយ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះ
លោកនាយក ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ទ្រង់សម្ដែង
ទ្រូវធម្ម ហើយស្រង់ពួកសត្វដែលមុជចុះ ក្នុងកត់គឺមោហ: ។

ភិក្ខុនីនំ ឱវទេន សាវកំ ជេដ្ឋសម្មតំ
វណ្ណយំ ឯតទគ្គម្ហិ បញ្ញាបេសិ មហាមុនិ ។
តំ សុត្វាហំ បមុទិតោ និមន្តេត្វា តថាគតំ
ភោជយិត្វា សសង្ឃន្តំ បត្ថយឹ ឋានមុត្តមំ ។
តទា បមុទិតោ នាថោ មំ អវោច មហាឥសិ
សុខី ភវស្សុ ទីឃាយុ លច្ឆសេតំ មនោរថំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
នន្ទកោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគច្ឆហំ[1] ។

---

១ ឱ. តាវត្តឹសូបគោ អហំ ។

ព្រះមហាមុនី ទ្រង់សរសើរសាវ័ក ដែលភិក្ខុសង្ឃសន្មតថាជាច្បង ក្នុងការទូន្មានពួកភិក្ខុនី បានតែងតាំងក្នុងឋានៈ ជាឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ និមន្តព្រះតថាគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ឲ្យឆាន់ហើយប្រាថ្នានូវតំណែង ដ៏ឧត្តមនោះ ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះមហាឥសី ជាទីពឹង ទ្រង់មានព្រះទ័យរីករាយ បានត្រាស់នឹងខ្ញុំថា អ្នកចូរបានសេចក្តីសុខមានអាយុវែង អ្នកនឹងបាននូវតំណែង ជាទីពេញចិត្តនុ៎ះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនេះនឹងបានជាទាយាទ ក្នុងធម៌របស់ព្រះសាស្តា ជាឱរសដែលធម៌និម្មិត ឈ្មោះនន្ទកៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តានោះ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

បញ្ចមំ ឧទ្ទកក្ខេបគាថំ

បច្ឆិមេ ច កបិលានិ　　ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ
សាវត្ថិយំ បុរវរេ　　ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
បុរប្បវេសេ សុគតំ　　ទិស្វា វិម្ហិតមានសោ
ជេតាភមបដិក្កាហោ　　បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ន ចិរេនេវ កាលេន　　អរហត្តំ អបាបុណឹ
តតោហំ ភិណ្ណសំសារោ　　សាសិតោ សព្វទស្សិនា ។
ភិក្ខូនំ ធម្មកថំ　　បរិបុច្ឆា ករឹ អហំ
សាសិតា តា មយា សព្វា　　អករឹសុ អនាសវា ។
សតានិ បញ្ចញ្ចានិ　　តទា តុដ្ឋោ មហាហិតោ
ភិក្ខូនំ ឱវទតំ　　អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ មំ ។

ឥឡូវនេះ ដល់មកកន្លងបច្ចិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី
ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីប្រសើរ ស្តុកស្តម្ភ ទូលាយ មាន
ទ្រព្យច្រើន ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសុគត ទៀបមាត់ទ្វារនៃបុរី
ក៏មានចិត្តរន្ធត់ កាលព្រះសុគតទទួលវត្ថុដ្ឋតពន ខ្ញុំបូជ
ទៅកាន់ផ្ទះ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំត្រូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឃើញ
សព្វ ប្រៀនប្រដៅហើយ មានសទ្ធាធ្ងន់ហើយ ក៏បាន
ដល់អរហត្ត ដោយកាលមិនយូរប៉ុន្មាន ។ ខ្ញុំបានធ្វើនូវធម្ម-
ការៈនិងបរិបុច្ចា ចំពោះនាងកិកូនីទាំងឆ្នាយ កិកូនីទាំងអស់
នោះ ចំនួន ៥០០ រូបឥតខ្វះ ដែលខ្ញុំជួនានហើយ ក៏បាន
ទៅជាកិកូនីមិនមានអាសវៈ ។ កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
មានព្រះជ័យត្រៃភព ទ្រង់ធ្វើប្រយោជន៍ដ៏ធំ ទ្រង់តាំងខ្ញុំ
ក្នុងតំណែងដ៏ប្រសើរ ជាធ្លាក់សាវ៉ែកអ្នកជួនានពួកកិកូនី ។

សតសហស្សេ កតំ កម្មំ ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធ

សុមុត្តោ សរវេគោវ កិលេសា ឈាបិតា មម ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧន្នកោ ថេរោ ឥមា គា-

ថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧន្នកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

កុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្ប
នេះ ក៏ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ កិលេសទាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ដូចលៀនរៃប្រួញ ដែលរបូតផុត
ទៅ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតកំលោចហើយ ភព
ទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ទូវទន្ទីង ។ ១
ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនន្ទកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប ខន្ទកត្ថេរបទាន ។

ឆដ្ឋំ កាឡុទាយិត្ថេរាបទានំ

(១៣៦) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
នាយកានំ វរោ សត្ថា គុណាគុណវិទូ ជិនោ
កតញ្ញូ កតវេទី ច តិត្ថេ យោជេតិ បាណិនោ ។
សព្វញ្ញុតេន ញាណេន តុលយិត្វា ទយាសយោ
ទេសេតិ បវរំ ធម្មំ អនន្តគុណសញ្ចយោ ។
ស កទាចិ មហាវីរោ អនន្តជនតំ សុចិ(១)
ទេសេតិ មធុរំ ធម្មំ ចតុសច្ចូបសញ្ហិតំ ។
សុត្វាន តំ ធម្មវរំ អាទិមជ្ឈន្តសោភណំ
បាណាសតសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហុ ។

---

១ ឱ. អនន្តជិនតំ សរី ។ ម. អនន្តជនសំសរិ ។

កាឡុទាយិត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៣៦] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រសើរជាងពួកអ្នកទូន្មាន ទ្រង់ជ្រាបនូវគុណានិងទោស ព្រះអង្គឈ្មោះមារ ជាកតញ្ញូកតវេទីបុគ្គល ទ្រង់ញុំាងពួកសត្វឲ្យប្រកប ក្នុងកំពង់គឺធម្មវិន័យ ។ ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ មានសេចក្តីអាណិតសត្វជាទីអាស្រ័យ ទ្រង់សន្សំនូវគុណរកទីបំផុតគ្មាន ទ្រង់ថ្លឹងមើលដោយញាណនោះ ហើយសម្តែងនូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកាលណា ៗ ក៏ដោយ ព្រះសាស្តាមានព្យាយាមមាំមួន មានការបរិសុទ្ធស្អាតជាងប្រជុំជនជាអនន្ត ទ្រង់សម្តែងធម៌ដ៏ពីរោះ ប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ ។ ពួកសត្វចំនួនមួយសែន បានត្រាស់ដឹងមគ្គផល ព្រោះបានស្តាប់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ មានលំអខាងដើម កណ្តាល និងខាងចុង ។

ឯ្ហានិ តានិ ភូមិ ឥជ្ឈិ ច បយោជកា
ឯ្ហានុ ការ បវត្តិ ទេវ ព្រហ្ម ជ ឯ ។
អហោ ការុណិកោ សត្ថា អហោ ធម្ម ទ ។
អហោ ឥ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។
ឯ ។ ។

---

១ ម. ។ ២ ។ ។

ក្នុងកាលនោះ ផែនដីក៏លាន់ឮ មេឃក៏គ្រហឹម ពួកទេវតា ព្រហ្ម មនុស្ស អសុរ ក៏ញុំាងសាធុការឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា ឱ ! ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រកបដោយករុណា ឱ ! ព្រះសទ្ធម្មទេសនា ឱ ! ព្រះជិនស្រី ទ្រង់ស្រង់ទេវតា មនុស្សសត្វ ដែលមុជចុះក្នុងសមុទ្រគឺភព ឡើងបាន ។ (កាលបើសត្វទាំងឡាយ) ព្រមទាំងមនុស្ស ទេវតា ព្រហ្ម កើតសេចក្តីសង្វេគយ៉ាងនេះហើយ ព្រះជិនស្រីទ្រង់សរសើរនូវសាវ័ក ដែលប្រសើរជាងបុគ្គលជ្រះថ្លា ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ ក្នុងហង្សវតីនគរ ជាបុគ្គលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរឲ្យរមិលមើល មានទ្រព្យនិងស្រូវច្រើន ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងហង្សារាម ថ្វាយបង្គំព្រះតថាគតនោះ ស្តាប់នូវធម៌ដ៏ពីរោះ ហើយធ្វើនូវគ្រឿងសក្ការៈ ដល់ព្រះតថាគត ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំក្រាបទៀបព្រះបាទា ពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមុនី បុគ្គលណា ប្រសើរជាងបុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងត្រកូល ក្នុងសាសនា នៃព្រះអង្គ ។

ឆដ្ឋំ ពាឡុកយ៉ាត្ថោ

តាទិសោ ហំ មហាវីរ(១) ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សាសនេ
ឥធ មហាការុណិកោ សិញ្ចន្ត្ថោ ភមតេន ហំ ។
អហ ហំ បុត្ត ទុត្ថ្ជ(២) លច្ឆសេ ហ ធនោ ជ
ភ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ឥ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

១ ១. តាទិសោ ហោមហំ រ៉ ។ ២ ១. អហ ម ំ បុត្ត ទ ុ ត្ថ ្ជ ។ ម. អ ស ្ សាស ្ ស ្ ស ្ ។

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមឲ្យបានជាបុគ្គល ប្រាកដដូចបុគ្គលនោះ ក្នុងសាសនា នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ក៏ស្រោចខ្ញុំ ដោយអម្រឹតធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំថា ម្នាលបុត្រ ចូរអ្នកក្រោកឡើង អ្នកនឹងបានទៅតំណែងសម ដូចបំណងនុ៎ះ បុគ្គលធ្វើនូវការបូជាចំពោះព្រះដ៏ងប្រសើ នឹងប្រាសចាកផល ដូចម្តេចកើត ។ ក្នុងកប្ប១ដ៏មួយសែន អំពីកប្ปនេះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះនាមគោតម ព្រះអង្គសម្ពុធ ក្នុងទុក្ការត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនេះ នឹងបានជាពាយាទក្នុងធម៌ចាំងឡាយ របស់ព្រះសាស្តានោះ ជាទ្រុស ដែលធម៌ទ្រមិត្តហើយ ឈ្លោះទាយ ជាវ៉ាត់របស់ព្រះសាស្តានោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ នូវព្រះពុទ្ធ-ដីកានោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បានបម្រើនូវព្រះដ៏ងប្រសើ ព្រះអង្គជាអ្នកដឹកនាំសត្ត ដោយការបរិច្ចាគបច្ច័យចាំងឡាយ ហួតដល់អស់ជីវិត ។

តេន កម្មវិបាកេន   ចេតនាបណិធីហិ ច

ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសំ អគច្ឆហំ ។

បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ   រម្មេ កាបិលវត្ថវេ

ជាតោ មហាមច្ចកុលេ   សុទ្ធោទនោ មហីបតិ ។

តទា អជាយិ សិទ្ធត្ថោ   រម្មេ លុម្ពិនិកាននេ

ហិតាយ សព្វលោកស្ស   សុខាយ ច នរាសភោ ។

តទហេវ អហំ ជាតោ   សហ តេនេវ វឌ្ឍិតោ

បិយោ សហាយោ ទយិតោ   វិស្សត្ថោ នីតិកោវិទោ ។

ឯកូនតឹសោ វយសា   និក្ខន្តោ បព្វជី សោ(១)

ឆព្វស្សានិ វិនាមេត្វា   អាសិ ពុទ្ធោ វិនាយកោ ។

---

១ ម. និក្ខមិត្វា អគារតោ ។

ដោយវិបាកនៃកុសលកម្មនោះផង ដោយការតំកល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយជារបស់មនុស្ស ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកបច្ឆិមភព ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យជាធំ ក្នុងកបិលវត្ថុបុរី ជាទីរីករាយ មានព្រះបាទសុទ្ធោទនៈជាម្ចាស់ផែនដី ។ កាលនោះ ព្រះសិទ្ធត្ថកុមារ ជាអ្នកអង់អាចជាងនរជន បានកើតឡើង ក្នុងព្រៃលុម្ពិនីជាទីរីករាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់សត្វលោក ។ ខ្ញុំកើតក្នុងថ្ងៃនោះដែរ មានវ័យចម្រើនឡើងជាមួយនឹងព្រះសិទ្ធត្ថកុមារនោះ ជាសម្លាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយសេចក្តីអាណិត ជាអ្នកស្និទ្ធស្នាល ឈ្លាសវៃក្នុងនីតិសាស្ត្រ ។ ព្រះសិទ្ធត្ថកុមារនោះ មានវ័យ ២៩ ឆ្នាំ ក៏ចេញទៅបួស ញុំាងកាលឲ្យកន្លងទៅអស់ ៦ វស្សា បានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ដឹកនាំ (សត្វលោក) ។

ឆដ្ឋំ កាឡុទាយិត្ថេរាបទានំ

ជេត្វា សសេនកំ មារំ ខេបយិត្វាន អាសវេ
ករណ្ហាំ តរិត្វាន ពុទ្ធោ អាសិ សទេវកេ ។
ឥសិវ្ហយំ បតនំ គន្ត្វា(១) វិនេត្វា បញ្ចវគ្គិយេ
តតោ វិនេសិ គគក គន្ត្វា គន្ត្វា តហឹ តហឹ ។
វេនេយ្យេ វិនយន្តោ សោ សន្តណ្ហាន្តោ សទេវកំ
ឧបេច្ច មគធេ គិរឹ វិហារត្ត តទា ជិនោ ។
តទា សុទ្ធោទនេនាហំ ភូមិបាលេន បេសិតោ
គន្ត្វា ទិស្វា ទសពលំ បព្វជិត្វារហា អហំ(២) ។
តទា មហេសី យាចិត្វា ចារយឹ កបិលវ្ហយំ
តតោ បុរហំ(៣) គន្ត្វាន បសាទេសឹ មហាកុលំ ។
ជិនោ តស្មឹ គុណោ តុដ្ឋោ មមាហ បុរិសាសភោ
កុលប្បសាទកានគ្គំ បញ្ញាបេសិ វិនាយកោ ។

---

១ ខ.ម. គមិត្វាន ។ ២ ខ.ម. អហុំ ។ ៣ ខ. បុរាហំ ។

ព្រះអង្គឈ្នះមារព្រមទាំងសេនា ហើយញ៉ាំងអាសវៈឲ្យអស់ទ្រង់ធ្វើនូវអនុត្តរធម៌ គឺកត ជាព្រះពុទ្ធក្នុងមនុស្សលោកនិងទេវ-លោក ។ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ព្រៃ ឈ្មោះឥសិបតនៈ ទ្ធានបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ តាមនោះមក ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ស្តេចទៅកន្លងនូវនោះ ។ ហើយទ្ធានៈ (សត្ត) ។ ព្រះមានព្រះភាគនោះ កាលទ្ធានៈពួកសត្ត ដែលគួរទ្ធានៈ សង្គ្រោះនូវមនុស្សនិងទេវតា រួចស្តេចចូលទៅឯកុក្ខ ដែនមគធៈ កាលនោះ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់គង់ (លើកុ្ខនោះ) ។ ពេលនោះ ខ្ញុំត្រូវព្រះបាទសុទ្ធោទនៈ ជាកូមិបាលបញ្ជូនទៅហើយ ខ្ញុំក៏ទៅ លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះទសពលហើយ ក៏ជួសបានជាអរហន្ត ។ ខ្ញុំបានអាចធនាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គសែ្វងរកនូវគុណដ៏ធំ ឲ្យចូលទៅកាន់ក្រុងកបិលពស្តុ លំដាប់នោះ ខ្ញុំទៅម្តងទៀត បានញ៉ាំងមហាត្រកូលឲ្យជ្រះថ្លា ។ ព្រះជិនស្រីត្រេកអរក្នុងគុណនោះ ព្រះអង្គជាបុរសប្រសើរ ជានាយកដ៏វិសេស បានតាំងខ្ញុំថាជាអ្នកប្រសើរជាងសាវ័ក អ្នកញ៉ាំងត្រកូលឲ្យជ្រះថ្លា ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កាឡុទាយី ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កាឡុទាយិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ អភយត្ថេរាបទានំ

[១៣៧] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ បារគូ(១)
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
សរណាគមនេ កេចិ(២) និវេសេសិ តថាគតោ
កេចិ(៣) សីលេ និវេសេសិ ទសកម្មបថុត្តមេ ។

---

១ ឱ. ម. បទុមា ។ ២ ឱ. កញ្ចិ ។ ម. កិញ្ចិ ។ ៣ ម. សមាបត្តិកស្ស ចន្ទ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចាលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-ណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ។ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកាឡុទាយិត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ៣ ឡុទាយិត្ថេរាបទាន ។

អភយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣៧) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអគ្គដល់នូវត្រើយ នៃធម្មទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកន្លងកប្បនេះ ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់ញ្ជាំងពួកសត្វខ្លះ ឲ្យតាំងនៅក្នុងសរណគមន៍ ញ្ជាំងពួកសត្វខ្លះ ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល និងកម្មបថ ១០ ដ៏ទុតម ។

សត្តមំ អភយត្ថេរាបទានំ

ទេតិ កស្សចិ សោ ធីរោ   សាមញ្ញផលមុត្តមំ
សមាបត្តី តថា អដ្ឋ(១)   តិស្សោ វិជ្ជា បវត្តតិ ។
ឆឡភិញ្ញាសុ យោជេតិ   ការុញ្ញំ សត្តំ ឧត្តមោ
ទេតិ កស្សចិ សោ នាថោ   ចតស្សោ បដិសម្ភិទា ។
ពោធនេយ្យំ បជំ ទិស្វា   អសង្ខេយ្យេបិ យោជនេ
ខណេន ឧបគន្ត្វាន   វិនេតិ នរសារថិ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ   អហោសិំ ព្រាហ្មណត្រជោ
បារគូ សព្វវេទានំ   វេយ្យាករណសម្មតោ ។
និរុត្តិយា ច កុសលោ   និឃណ្ឌេ ច(២) វិសារទោ
បទកោ កេដុភវិទូ   ឆន្ទោវិចិត្តកោវិទោ ។
ជង្ឃាវិហារំ វិចរំ   ហំសារាមំ ឧបេច្ចហំ
អទ្ទសំ វរំ សេដ្ឋំ   មហាជនបុរក្ខតំ ។

---

១ ម. សមាបត្តិកស្ស បដ្ឋ ។ ២ ឱ. និឃណ្ដោ ប ។ ម. និឃណ្ឌុត្ថិ ។

ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ប្រទានទ្រព្យសាមញ្ញផលដ៏ឧត្តម ដល់ពួកសត្វខ្លះ ម្យ៉ាងទៀត ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វខ្លះឲ្យត្រាស់ដឹង ទ្រព្យសមាបត្តិ ៨ និងវិជ្ជា ៣ ។ ព្រះនវត្តម ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វពួកខ្លះឲ្យប្រកបក្នុងអភិញ្ញា ៦ ព្រះលោកនាថនោះ ទ្រង់ប្រទានទ្រព្យបដិសម្ភិត ៤ ដល់ពួកសត្វខ្លះ ។ ព្រះនរសារថី ទ្រង់ឃើញទ្រព្យពួកសត្ត ដែលគួរទ្រទ្ទានឲ្យត្រាស់ដឹងបាន សម្ងាត់ទៅកាន់ទីបម្ងាយមួយអសំខ្យយោជន៍ ក៏ស្តេចទៅទ្រទ្ទានដោយមួយរំពេចបាន ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងក្រុងហង្សវតី បានដល់នូវត្រើយនៃវេទាំងពួង ចេះចប់នូវវេយ្យាករណ៍ ។ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងនិរុត្តិផង ក្ដៀវក្ដាក្នុងគម្ពីរឈ្មោះនិឃណ្ឌុផង រៀនទ្ទាបទផង ចេះនូវគម្ពីរឈ្មោះកេ-ដ្ដុកៈផង ឈ្លាសវៃដ៏វិចិត្រក្នុងធម្ម្ជាតិ ។ ខ្ញុំកាលត្រាច់ទៅកាន់ទីសម្រាកស្ងប់ ក៏ចូលទៅក្នុងហង្សារាម បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធប្រសើរជ្រៃជ្ញ មានមហាជនចោមរោម ។

ឧសេន្ធំ រ៉ារជំ ធម្មំ បច្ចេ ជ ឯកមតិ អហំ

ឧបេត្វា ឥសិ ភ ឯ ក្ខ ជ(១) សុ ត្ថ ន   រ ម ណ ន ហ ។

ព្យ ា ห ร ณ ํ ปุ ช ยุ ตฺ ถ ํ ภ អ ป ตฺ ถํ ภ(២) ជ ន ត ្ ก ํ

ជ ន ្ ธ ํ ส ํ ฤ ส ฺ ส ม ุ ข ิ ย ะ ต เ ต ป ฏ ิ ต ฺ ต ะ อ ห ํ ฯ

ช ิ ต ว ะ ช ว ะ ก า ล ะ ช ส ฏ ฺ ฐ า ช ิ(๓) ว ิ ส า ร ะ ท ะ

ช ิ ป ุ ณ ะ ต ุ ท ฺ ท ว ช ะ ช อ ะ ห า ส ํ ก ณ ฺ ห า ส ม ฺ ภ ะ ท ะ ฯ

ต ท า จ ต ะ ส ฺ ส ะ ค า ถ า ย ะ ก ะ ล ฺ ย า ณ ฺ ว า ส ุ ต ฺ ว า ญ ฺ จ ก

ส ล ฺ ล ว ิ ต ฺ ว า ต ิ ล ะ ก ะ ฏ ฺ ฐํ ช ะ ส ย า ส ฺ ส ํ ช ิ ช ะ ช ิ ช ะ ฯ

ว ิ ร ะ ฏ ฺ ฐ า ส ิ ม ห า ว ี ร ะ ส ํ ส า ร ะ ส ค ะ ย ะ ว ส ํ

ก ร ุ ณ า ย ช ช ิ ญ ฺ ญ า ย ต เ ต ก า ร ุ ณ ิ เ ก ม ุ ช ิ ฯ

---

๑ ม. ก ล ฺ ย า ณ ํ ฯ ๒ ม. อ ส ต ฺ ถํ ภ ฯ ๓ ฉ. ส ฏ ฺ ฐ ส ฏ ฺ ฐ ฯ ม. ส ฏ ฺ ฐ ส ฏ ฺ ฐ ฯ

ខ្ញុំជាអ្នកដឹងនូវបច្ចនិកធម៌ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គកំពុងសម្តែងធម៌ ដែលប្រាសចាកធូលី ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះអង្គ ដែលជាពាក្យមិនមានមន្ទិល ។ ខ្ញុំមិនឃើញនូវការភ្លាំងភ្លាត់ ដែលល្មមបៀតបៀនបាន ឬនូវហេតុមិនជាទីប្រាថ្នា ឬក៏នូវអំពើមិនមានប្រយោជន៍ របស់ព្រះមុនីនោះសោះ លំដាប់នោះ ខ្ញុំក៏បួស (ក្នុងសំណាក់នៃព្រះអង្គ) ។ អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំជាបុគ្គលក្លៀវក្លា ក្នុងទីទាំងពួង គេសន្មតថាជាអ្នកមានគណៈ ក្នុងពុទ្ធវចនៈដ៏ល្អិតល្អន់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបង្ក្រងនូវគាថា ៤ មានព្យញ្ជនៈដ៏ល្អ ហើយសរសើរព្រះពុទ្ធ ជាកំពូលនៃត្រៃ-លោក ហើយសម្តែងធម៌រាល់ ៗ ថ្ងៃ ។ ព្រះមហាវីរៈ ព្រះអង្គនៅក្នុងសង្សារដែលប្រកបដោយភ័យ ទ្រង់មានព្រះទ័យនឿយណាយ តែទ្រង់មិនទាន់និព្វាន ព្រោះមានសេចក្តីអា-ណិត ហេតុនោះ ព្រះមុនី ឈ្មោះថាមានសេចក្តីករុណា ។

សត្តមំ អភយត្ថេរាបទានំ

បទុដ្ឋោវ យោ សត្ថា ន កិលេសវសោ អហុ
សម្បជានោ សតិយុត្តោ តស្មា ឃសោ អចិន្តិយោ ។
ទុព្ពលានិ កិលេសានិ យស្មា សយគតានិ មេ
ញាណគ្គិបរិទឡ្ហានិ ន ចិយឹសុ តទព្ភុតំ ។
យោ សព្វលោកស្ស គរុ លោកោ យស្ស តថា គរុ
តថាបិ លោកាចរិយោ លោកោ តស្សានុវត្តកោ ។
ឃរមានីហំ សត្ថុទុំ កិត្តយឹ ធម្មទេសនំ
យាវជីវំ ការិត្វាន តតោ សគ្គំ គតោ ចុតោ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។

សត្វណាដែលជាបុថុជ្ជន តែមិនលុះក្នុងអំណាចកិលេស ជាអ្នកមានការដឹងខ្លួន ប្រកបដោយសតិ ហេតុនោះ សត្វទុះព្រះអង្គមិនបាច់គិត ។ ពួកកិលេសរបស់ខ្ញុំណា ដែលមានកម្លាំងខ្ចាយ តាំងនៅខាងក្នុង ដែលភ្លើងគឺមគ្គញ្ញាណដុតកំដៅហើយ មិនទាន់អស់រលីងនៅឡើយ (កិលេសទាំងឡាយ) របស់ខ្ញុំនោះ មិនកើតឡើងទៀតទេ ។ បុគ្គលណា ជាគ្រូនៃលោកទាំងពួង ម្យ៉ាងទៀត គ្រូនៃបុគ្គលណា ក្នុងលោក ឬជាអាចារ្យក្នុងលោក លោកប្រព្រឹត្តទៅតាមបុគ្គលនោះដោយពិត ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ និងធម្មទេសនា (នៃព្រះអង្គ) ដោយពាក្យទាំងឡាយ មានយ៉ាងនេះជាដើម ហើយធ្វើ (សេចក្តីគោរព) ដរាបដល់អស់ជីវិត លុះខ្ញុំច្យុតអំពីអត្តភាពនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។

ទេវលោកេ[1] មហារជ្ជំ ធិញ្ញនុ្ចភោ សមាគ្គតា[2]
ឧក្ការត្តិមហារជ្ជំ ពហុសោ ទុក្ខំ អហំ ។
ទុវេ ភវេ បជានាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
អញ្ញំ ឋានំ ន ជានាមិ ឋានាយ ឥធ ផលំ ។
ទុវេ ឥុលេ បជានាមិ ខត្តិយេ អថ ព្រាហ្មណេ
ធនេ ឥុលេ ន ជានាមិ ឋានាយ ឥធ ផលំ ។
បច្ចិមេ ច ភវេ ឋានិ ឋិតាវ ជបុត្តមេ
រញ្ញោ ហំ ពិម្ពិសារស្ស បុត្តោ ធាមេ ន ចាកយោ ។
ចាបមត្តាសុ ឥត្ថ ឥ ធិកណ្ឌេ ន សមោ ហ្ហ ។[3]
ទេសិតោ ធាជ ជុត្តេ ន ពុទ្ធសេដ្ឋ ឧ ទ្ធ ។
ជុ ច្ចិ ត្ថ ធ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។
ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ជ ។

---

១ ម. ទេវរជ្ជំ ។ ២ ១. ជ្ជ ជ ជ ជ ជ ។ ម. ជ ជ ជ ជ ជ ។ ៣ ១. ម. ។

កាលនោះ ខ្ញុំសោយរាជ្យជាស្តេចធំ ក្នុងទេវលោកដ៏ជាទិព្យ ហើយខ្ញុំសោយរាជ្យ ជាស្តេចមហាចក្រពត្តិ ជាច្រើនជាតិ ។ ខ្ញុំកើតតែក្នុងកាពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ខ្ញុំមិនស្គាល់គតិដទៃទេ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ខ្ញុំកើតតែក្នុងត្រកូលពីរ គឺត្រកូលក្សត្រនិងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនស្គាល់ត្រកូលទាបឡើយ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំមានឈ្មោះថាអភ័យ ជាបុត្ររបស់ព្រះបាទពិម្ពិ-សារ ក្នុងគីរីព្វជបុរីដ៏ទុត្តម ។ ខ្ញុំលុះអំណាចនៃបាបមិត្ត ត្រូវពួកនិគ្រន្ថបញ្ចុះបញ្ចូលហើយ ដែលគ្រូឈ្មោះនាដបុត្តប្រើទៅ ខ្ញុំក៏ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំសួរនូវប្រស្នាដ៏ល្អិត ស្តាប់នូវព្យាការណ៍ដ៏ទុត្តម ហើយក៏បព្វជ្ជា អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ជានព្រះអរហន្ត ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះជិនស្រីដ៏ប្រ-សើរ ត្រូវគេសរសើរសព្វកាល ជាបុគ្គលមានកាយនិងមាត់មានកូនក្រអូបល្អ ផ្ទៃតស្ងប់ស្ងុតដោយសេចក្តីសុខ ។

សត្តមំ អាយត្ថេរាបទានំ

តំ ភិក្ខូ មហាសលា ហុ ញ្ញ ម ហាមហ ញ្ញ តេ ជ ។
ទ ។ ចិ ត្ត ប ដ ិ ភ ា ណ ា ។ ឥ ស ្ ស ក ម ្ ម ស ្ ស ភ ហ ា ។

អ ភ ិ ត ្ ត ិ ត ្ វ ា ប ទ ុ ម ុ ត ្ ត ម ំ
ប ส ส ្ ส ต ิ ต ្ ว า อ ส ม ํ ส ย ํ ภู
ม ค ฺ ค ํ ก ป ฺ ป ํ อ ท า ย ภู ม ํ
ส ต ํ ส ห า ส ฺ ส ํ ช เ ล น ต ส ฺ ส ฯ

ก ิ ล ส า ณ า ป ิ ต า ม ยฺ ห ํ ก ว า ส พฺ พ ส ม ฺ ห ต า
ช า ค ร ว ต ฺ ว ํ ต ต ฺ ถ ว ิ ห ร ามิ อ ท า ส ว ฯ

ส ฺ ว า ค ต ํ ว ต เ ม อ า ส ิ พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ส น ฺ ติ ก े
ต ิ ส ฺ ส ว ิ ช ฺ ช า อ นุ ป ฺ ป ต ฺ ต า ก ต ํ พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ส า ส น ํ ฯ
ป ฏ ิ ส ํ ภ ิ ท า จ ต ุ ส ฺ ส ว ว ิ โ ม ก ฺ ข า ป ิ จ อ ฏ ฺ ฐ เ ม
ฉ ฬ ภิ ญ ฺ ญ า ส ฉ ฺ จ ิ ก ต า ก ต ํ พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ส า ส น ํ ฯ

អកយភ្ជុកបទាន ទី ៧

ខ្ញុំជាបុគ្គលមានប្រាជ្ញាមុត មានប្រាជ្ញាដ៏រីករាយ និងរហ័ស
មានប្រាជ្ញាច្រើន មានបដិភាណដ៏វិចិត្រ ព្រោះអានិសង្ស
នៃកុសលកម្មនោះ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានសរសើរព្រះសយម្ភូ ព្រះនាម
បទុមុត្តរៈ ឥតមានបុគ្គលស្មើ ខ្ញុំមិនទៅកាន់អបាយ-
ភូមិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយផលនៃកម្មនោះ ។

កិលេសពាំងឆ្ងាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពពាំងអស់ ខ្ញុំដក
ចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
ណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ខ្ទះទ្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អភយោ ថេរោ ឥមា គាថា-យោ អភាសិត្ថាតិ ។

អភយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ លោមសកីយត្ថេរាបទានំ

(១៣៨) ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
តទាហំ ចន្ទនោ ចេវ បព្វជិត្វាន សាសនេ
អាបាណកោដិយំ កម្មំ(១) បូរយិត្វាន សាសនេ ។
តតោ ចុតា សន្តុសិតំ ឧបបន្នា ឧភោ មយំ
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ចេហិ គីតេហិ វាទិតេហិ ច ។
រូបាទិទសហង្គេហិ អភិភោត្វាន សេសកេ
យាវតាយុំ វសិត្វាន អនុភោត្វា មហាសុខំ ។
តតោ ចវិត្វា តិទសំ ចន្ទនោ ឧបបជ្ជថ(២)
អហំ កបិលវត្ថុស្មឹ អជាយឹ(៣) សាកិយត្រជោ ។

---

១ ឱ.ម. អាបាណកោដិកំ ធម្មំ ។ ២ ម. ឧបបជ្ជតិ ។ ៣ ឱ. អហោសឹ ។

ជ្ញានថ្ម ព្រះអភយត្ថេរ មានអាយុ ជ្ញានសម្ដែងនូវគាថាទាំង
នេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ អភយត្ថេរជ្ញានបទាន ។

លោមសតិយត្ថេរជ្ញានបទាន ទី ៨

(១៣៨) ក្នុងកប្ដកប្ប នេះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
មានផ្ការីកដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ។ កាលនោះ ខ្ញុំនិងជនបុរស
ជ្ញានបួសក្នុងសាសនា ជ្ញានចំពេញកុសលកម្ម ក្នុងសាសនា
ក្នុងទីបំផុតនៃជីវិត ។ យើងទាំងពីរនាក់ ប្ដូតអំពីអត្ដភាព
នោះ ហើយជ្ញានទៅកើត ក្នុងឋានតុសិត ចរិបូណ៌ដោយ
ការរាំ ច្រៀង និងប្រគំជាទិព្ធ ក្នុងទីនោះ ។ ត្រូវសង្ក្ដត
ទេវតាដ៏សេសទាំងឡាយ ដោយអង្គទាំង ១០ មានរូបជា
ដើម ទៅទទួលសេចក្ដីសុខ ដ្ឋាបជល់អស់ជីវិត ។ លុះ
ប្ដូតអំពីនោះមក ជនបុរសទៅកើតក្នុងឋានត្រៃត្រឹង្ស ចំ-
ណែកខ្ញុំ ជ្ញានកើតក្នុងត្រកូលកប៌ិលពស្ដុ ជាកូននៃសាក្យៈ ។

អដ្ឋមំ លោមសកិយត្ថេរាបទានំ

យទា ឧទាយិថេរេន អជ្ឈិដ្ឋោ លោកនាយកោ
អនុកម្បាយ សក្យានំ ឧបេសិ កបិលវ្ហយំ ។
តទាតិមានិនោ សក្យា ន ពុទ្ធស្ស គុណញ្ញុនោ
បណាមន្តិ ន សម្ពុទ្ធំ ជាតិថទ្ធា អនាទរា ។
តេសំ សង្កប្បមញ្ញាយ អាកាសេ ចង្កមិ ជិនោ
បជ្ជុន្នោ វិយ វស្សិត្ថ បជ្ជលិត្ថ យថា សិខី ។
ទស្សេត្វា រូបមតុលំ បុន អន្តរធាយថ
ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា អហោសិ បុនរេកកោ ។
អន្ធការំ បកាសញ្ច ទស្សយិត្វា អនេកធា
បាដិហេរំ ករិត្វាន វិនយិ ញាតកេ មុនិ ។

ចាតុទ្ទីបោ មហាមេឃោ តាវទេវ បវស្សថ
តទា ហិ ជាតកំ ពុទ្ធោ វេស្សន្តរមទេសយិ ។
តទា តេ ខត្តិយា សព្វេ និហន្ត្វា ជាតិជំ មទំ
ឧបេសុំ សរណំ ពុទ្ធំ អាហ សុទ្ធោទនោ តទា ។

ព្រះលោកនាយក កាលទ្រាយតែអាពធនាហើយ ទ្រង់អនុ-
គ្រោះដល់ពួកសាក្យ: ចានចូលទៅកាន់ក្រុងកបិលពស្តុ ។
កាលនោះ ពួកសាក្យ:មានសេចក្តីមើលងាយ មិនស្គាល់
គុណរបស់ព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកវ៉ែងគ្ងីងប្រកាន់ជាតិ មិនអើពើ មិន
ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះដ៏ទ្រង់ជ្រាបនូវការត្រិះរិះរបស់
សាក្យ:ទាំងនោះហើយ ក៏ចង្ក្រមឦ្ធដ៏អាកាស ឋិតនៅដូចជា
មេឃ ភ្លឺច្រាលដូចជាអណ្ណាតភ្លើង ។ ព្រះអង្គបង្ហាញ នូវ
រូបឥតមានអ្វីប្រៀប ហើយចាត់ទៅវិញ ធ្វើព្រះអង្គតែមួយ
អង្គ ឲ្យជាច្រើនអង្គ ធ្វើច្រើនអង្គឲ្យជាមួយព្រះអង្គវិញ ។
ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់សម្តែងនូវធ៌ងឹតផង ពន្ធឹផង ដោយ
ច្រើន ហើយធ្វើនូវបាដិហារ្យ ទូន្ទានពួកញាតិ ។ ១ណ:
នោះ ទ្វីបតាំង ៤ មានកូ្ដ្ឍ៍ធ៌ងមង្ហ៍ចុះ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់សម្តែងវេស្សន្ទរជាតក ។ ពួកក្សត្រទាំងអស់នោះ ក៏
កំចាត់នូវសេចក្តីស្រ្ដ៍ងឹ ដែលកើតអំពីជាតិ យកព្រះពុទ្ធជា
ធ៌ងឹ ឯព្រះបាទសុទ្ធោទន: ទ្រង់ពោលថា

ឥទំ តតិយំ តវ ភូរិបញ្ញ

ឆាណានិ វឌ្ឍាមិ សមន្តចក្ខុ

យថា ហំ ជាតោ បឋវី បកម្បយិ(១)

យថា ច តំ ឆឌ្ឌហិ ជម្ពុឆាយា ។

តទា ពុទ្ធានុភាវន្តំ ទិស្វា វិម្ហិតមានសោ

បព្ពជិត្វាន តវេ ជិរសី មាតុយ្យជោ ។

ចន្ទោ ទេវបុត្តោ មំ ឧបគន្ត្វា អបុច្ឆថ

កង្ខវន្តស្ស តទា សង្ខេបវិត្ថារំ នយំ(២) ។

ចោទិតោហំ តទា តេន ឧបេច្ច នរនាយកំ

កង្ខវន្តំ សុត្វាន សំវិគ្គោ វជមាមកោ ។

តទា មាតរមាបុច្ឆិ វនេ វុឌ្ឍាមិ ឯកកោ

សុទ្ធមាលោតិ មេ មាតា ភរិយំ មេ តទា វទិ ។

---

១ ឱ បកម្បសិ ។ ២ ឱ សង្ខេបំ វិត្ថារយំ នរំ ។

បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញា ដូចជាផែនដី មានបក្ខុជុំវិញ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះអង្គ ជាគំរប់ ៣ ដងនឹងនេះហើយ គឺកាលព្រះអង្គកើត ផែនដីញាប់ញ័រ (ខ្ញុំថ្វាយបង្គំម្តង) កាលម្លប់ព្រីងមិនលះបង់ព្រះអង្គ (ខ្ញុំថ្វាយបង្គំម្តង ឥឡូវនេះ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំម្តងទៀត) ។

កាលនោះ ខ្ញុំឃើញនូវអានុភាព របស់ព្រះពុទ្ធនោះ ក៏មានចិត្តរន្ធត់ បានចូលបួស ជាអ្នកបូជាមាតា នៅក្នុងសំណាក់របស់ព្រះអង្គនោះ ។ កាលនោះ ចន្ទនទេវបុត្តចូលទៅរកខ្ញុំសួរនូវន័យដ៏សង្ខេបនិងពិស្តារ នៃភទ្ទេករត្តសូត្រ ។ ខ្ញុំត្រូវចន្ទនទេវបុត្តនោះដាស់តឿនហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះនរនាយក ស្តាប់នូវភទ្ទេករត្តសូត្រ មានចិត្តតក់ស្លុត ក៏ពេញចិត្តនឹងនៅក្នុងព្រៃ ។ កាលនោះ ខ្ញុំលាមាតា ជាបុគ្គលម្នាក់ឯងនៅក្នុងព្រៃ មាតាខ្ញុំឃាត់ថា អ្នកជាបុគ្គលធ្លាប់ចម្រើនដោយសេចក្តីសុខ កាលនោះ ខ្ញុំបាននិយាយនឹងមាតាបិតាទាំងនោះ ។

អដ្ឋមំ លោមសគិយត្ថេរាបទានំ

ទព្វំ(១) កុសំ បោដកិលិំ ឧសីរំ មុញ្ជបព្វជំ

ឧរសា បនុទិស្សាមិ(២) វិវេកមនុព្រូហយំ ។

តទា វនំ បវិដ្ឋោហំ សរិត្វា ជិនសាសនំ

ភទ្ទេករត្តមោភាទិំ អរហត្តំ អបាបុណិំ ។

អតីតំ នាន្វាគមេយ្យ នប្បដិកង្ខេ អនាគតំ

យទតីតម្បហីនត្តំ(៣) អប្បត្តញ្ច អនាគតំ ។

បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ

អសំហីរំ អសង្កុប្បំ តំ វិទ្វា អនុព្រូហយេ(៤) ។

អជ្ជេវ កិច្ចមាតប្បំ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ

ន ហិ នោ សង្គរន្តេន មហាសេនេន មច្ចុនា ។

---

១ ឱ. ទព្ភំ ។ ម. កាសំ ។ ២ ឱ. បនុទហោស្សាមិ ។ ៣ ឱ. យទាតីតំ បហីនត្តំ ។ ៤ ឱ. សំវិត្តមនុព្រូហយេ ។

ខ្ញុំបានពុះពារនូវស្បូវក្រែង ថ្នាំង ស្បូវណ្តាស់ ស្មៅយាប្លង ស្មៅដំណេកទន្សាយទាំងអស់ ដោយទ្រូង ហើយបម្រើនូវវិវេក ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃ ពោលនូវឧវាទគឺភទ្ទេករត្តសូត្រ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅព្រះជិនស្រី ហើយបានដល់អរហត្ត ។ បុគ្គលមិនត្រូវអាឡោះអាល័យនូវបញ្ចក្ខន្ធដែលកន្លងទៅហើយទេ មិនត្រូវប្រាថ្នាបញ្ចក្ខន្ធដែលជាអនាគតទេ ព្រោះបញ្ចក្ខន្ធណា ជាអតីត បញ្ចក្ខន្ធនោះ កន្លងផុតទៅហើយ បញ្ចក្ខន្ធណា ជាអនាគត បញ្ចក្ខន្ធនោះ ក៏មិនទាន់មកដល់ ។ បុគ្គលណាពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះៗ បុគ្គលនោះ លុះដឹងច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ដែលមិនរញ្ជួយញ័រ មិនបានកម្រើកនោះ គប្បីបម្រើនឲ្យរឿយៗ ។ ការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស បុគ្គលគួរតែធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នកណានឹងដឹងថា សេចក្តីស្លាប់នឹងមាន ក្នុងថ្ងៃស្អែកបាន ព្រោះថា យើងតទល់នឹងមច្ចុ ដែលមានសេនាច្រើននោះ មិនបានសោះឡើយ ។

ឯកំ វិហារិមាតាបី   អហោរត្តមតន្ទិតំ

តំ មេ ភទ្ទេករត្តោតិ   សន្តោ អាចិក្ខតេ មុនិ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា លោមសកង្គិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

លោមសកង្គិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អ្នកប្រាជ្ញសូមប់ម្ចាប់ តែងហៅបុគ្គល ដែលមានវិហារធម្ម
យ៉ាងនេះ មានញ្ញាយាមដុតកំដៅកិលេស មិនឈ្លៀតប្រអូស
អស់ថ្ងៃនិងយប់នោះឯង ថាជាអ្នកមានពាក្យមួយដ៏ចំណើន ។
កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ១ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលោមសតិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូចេះ ។

ចប់ លោមសតិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ វិតវប្បត្ថេរាបទានំ

(១៣៩) ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
តទាហំ បព្វជិត្វាន តស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ
យាវជីវំ ចរិត្វាន ព្រហ្មចរំ(១) ឥតោ ចុតោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
ឥតោ ចុតោ អរញ្ញម្ហិ កាបោតោ អាសហំ តហឹ
វសេ គុណសម្បន្នោ ភិក្ខុ ឈានរតោ សទា ។
មេត្តចិត្តោ ការុណិកោ សទា បមុទិតាននោ
ឧបេក្ខកោ មហាវីរោ អប្បមញ្ញាសុ កោវិទោ ។

---

១ ម. ព្រហ្មចារំ ។

វិតិប្បត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៣៩) ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ទ្រង់ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបួសក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធនោះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ដរាបអស់ជីវិត ហើយច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះ មកកើតជាព្រាបនៅក្នុងព្រៃ មានភិក្ខុមួយរូបបរិបូណ៌ដោយគុណ ត្រេកអរក្នុងឈាន នៅក្នុងទីនោះ សព្វកាល ។ (ភិក្ខុនោះ) មានមេត្តាចិត្ត មានសេចក្ដីករុណា មានមុខរីករាយសព្វកាល ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានព្យាយាមធំ ឈ្លាសក្នុងអប្បមញ្ញាទាំងឡាយ ។

វិជីវរណាសង្កាសោ សព្វបត្តហិតាសយោ(១)

វិស្សុតោ ច ចិរោឆាសី(២) តស្មឹ សុគតសាវកោ ។

ឧបេច្ច ទានមូលម្ហិ និសិន្នស្ស តទាស្សមេ

កទាចិ អាមិសំ ទេតិ ធម្មំ ទេសេតិ ចេកនា ។

តទា វិបុលពេមេន ឧបាសិត្វា ជិនុត្តមំ

តតោ ចុតោ គតោ សគ្គំ បកាសោ សយំ យថា ។

សគ្គា ចុតោ មនុស្សេសុ និព្វត្តោ បុញ្ញកម្មុនា

អគារំ ឧជ្ឈិត្វាន បព្វជឹ ពហុសោ អហំ ។

សមណោ តាបសោ ទិជោ(៣) បរិព្វាជោ តទេវហំ

ហុត្វា វសឹ អរញ្ញម្ហិ អនេកសតសោ អហំ ។

---

១ ឱ. សព្វសត្តហិតាសយេ ។ ២ ឱ. ឆ បិរេនស្មឹ ។ ៣ ឱ.ម. វិប្បោ ។

ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ ប្រាសចាកនីវរណៈ មានអធ្យាស្រ័យជា
ប្រយោជន៍ដល់សត្វសត្វ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ស្ងប់ស្ងាត់ចំពោះ
សាវ័កនៃព្រះសុគតនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅទៀបបាទ
នៃកិត្តិនោះ ដែលគង់នៅក្នុងអាស្រម ចូនកាលលោកឲ្យអា-
មិសៈ ចូនកាលលោកសម្តែងធម៌ឲ្យខ្ញុំស្តាប់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
ចូលទៅកសាវ័ក ជាបុត្រនៃព្រះជិនស្រី ដោយសេចក្តីស្រ-
ឡាញ់យ៉ាងខ្លាំង លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏ចាន
ទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះរបស់ខ្លួន ។
ខ្ញុំច្យុតចាកឋានសួគ៌ មកកើតក្នុងមនុស្សលោក ដោយបុញ្ញ-
កម្ម ហើយលះបង់ផ្ទះចេញទៅបួសប្រើនលើក ។ គឺខ្ញុំបួស
ជាសមណៈ ជាតាបស ជាព្រាហ្មណ៍ ជាបរិព្វាជក ដោយ
ប្រការដូច្នោះ ព្រោះខ្ញុំនៅក្នុងវៃ្ត អស់រយៈនៃឆ្នាំជ្រើន ។

ទុតិយំ វនវច្ឆត្ថេរាបទានំ

បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ រម្មេ កាបិលវត្ថវេ
វច្ឆគោត្តោ ទិជោ តស្ស ជាយាយ អហមោក្កមិំ ។
មាតុ មេ ទោហឡោ អាសិ តិរោកុច្ឆិគតស្ស មេ
ឈាយមានសមីបម្ហិ វនេ វាសាយ និច្ឆយោ ។
តតោ មេ អជនិ មាតា រមណីយេ វនន្តរេ
គព្ភតោ និក្ខមន្តំ មំ កាសាយេន បដិគ្គហុំ ។
តតោ កុមារកោ សិទ្ធត្ថោ ជាតោ សក្យកុលទ្ធជោ
តស្ស មិត្តោ បិយោ អាសី សំវិស្សត្ថោ សុមានិយោ(១) ។
សត្តសារេ ហិ(២) និក្ខន្តេ ឱហាយ វិបុលំ យសំ
អហំបិ បព្វជិត្វាន ហិមវន្តំ ឧបាគមិំ ។
វនាលយំ ការយិំ កស្សបំ ជុតភានកំ
ទិស្វា សុត្វា ជិនុប្បាទំ ឧបេសិំ នរសារថិំ ។

---

១ ឱ. សុមានិតោ ។ ២ សី· សត្តសារេ ហិតិក្កន្តេ ។ ស. សត្តសារេហិ និក្ខន្តេ ។

ឥឡូវនេះ មកដល់ក្នុងបច្ចិមភព ព្រាហ្មណ៍ណា ជាវិជ្ជគោត្ត
នៅក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ជាទីរីករាយ ខ្ញុំចុះចាប់បដិសន្ធិ ក្នុ
ផ្ទៃកាយរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ ។ កាលខ្ញុំនឹងប្រសូតចាកផ្ទៃ
មកខាងក្រៅ មាតារបស់ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នា គឺមានប្រាថ្នា
ដើម្បីនៅក្នុងព្រៃដ៏ត្ថិតទីដែលខ្ញុំនឹងកើត ។ លំដាប់នោះ មាតា
បានបង្ហើតខ្ញុំ ត្រង់ចន្លោះព្រៃគួរជាទីរីករាយ ជនទាំងឡាយ
បានទទួលខ្ញុំ កាលចេញមកអំពីគភ៌ ដោយសំពត់កាសាយៈ ។
លំដាប់នោះ សិទ្ធត្ថកុមារទ្រង់កើតហើយ ជាទង់ជ័យនៃសាក្យ-
ត្រកូល ខ្ញុំជាមិត្តរបស់សិទ្ធត្ថកុមារនោះ ជាទីស្រឡាញ់ ស្និ
ទ្ធ ស្ទាល ពាក់អាងគ្នាជាបំផុត ។ កាលព្រះសិទ្ធត្ថៈជាខ្ជឹមរបស់
សត្ត ទ្រង់ចេញបួស ខ្ញុំក៏លះបង់យសដ៏ធំហើយបួស ចូលទៅ
ក្នុងព្រៃហិមពាន្តដែរ ។ ខ្ញុំឃើញព្រះកស្សបៈដែលមានព្រៃ
ជាលំនៅគួរសរសើរ មានរាងៈកំចាត់កិលេស ពុនទ្ធូវការកើត
ទ្ធើ្ធនៃព្រះជិនស្រី ក៏ចូលទៅកាន់ព្រះអង្គ ជាសាវ៉ាកនៃនរៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សោ មេ ធម្មំ អនេសយិ សព្ពត្ថ សមកាសយិ
តតោហំ បព្ពជិត្វាន វនមេវ ឧបាគ្គមិ ។
ឥត្ថ្ យ្ យ ត្ តោ ទ្ យ ហ ំ ធ ម ្ ម ក ញ ្ ញ អ ប ស ្ ស យ ិ ំ
អហោ សុលទ្ធលាភម្ហិ សុមិត្តជនុ ភ ម ្ ម ិ ។
ឯ ត ្ ថ ម ្ ហ ិ ឯ ត ្ ថ ម យ ្ ហ ិ ភ ព ។ ស ព ្ ព េ ស ម ្ ព ហ ា ត ា
ជ ា ត ោ ว ព ន ្ ธ ํ ช ต ฺ ว า ว ิ ห ร ถ ม ิ อ ช ฺ ช ส ว ฺ ห ิ ।
ស ្ វ ាគ ត ํ ว ต ม ม อ ส ิ ព ុ ទ ្ ធ ោ ส េ ដ ្ ឋ ស ្ ស ส ត ្ ถ ុ ค ว
ต ิ ส ฺ ส ว ฺ ห ิ ว ิ ช ฺ ช า อ นุ ป ฺ ป ต ฺ ต า ค ต ํ พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ส า ส น ํ ।
ป ฏ ิ ส ํ ภ ิ ท า จ ต ส ฺ ส ว ฺ ห ว ิ ม ោ ค ฺ ค ห ิ ต ะ อ ฏ ฺ ฐ ม ะ
ธ ม ฺ ม ก ถ ิ ก า ส ง ฺ ข ต ว า ค ต ํ พ ุ ท ฺ ธ ส ฺ ส ส า ส น ํ ।

ส ต ฺ ถ ุ ส ุ ท ฺ ธ ิ อ ห ุ ว ส ฺ ม ิ ว น ว ร ฺ ช ส ฺ ม ึ ช ิ ต ว ิ ส ม า
ค ต า ว ย ํ อ ค า ส ิ ต ฺ ถ ต ํ ।

ទ ី ឧ ប ្ ប ត ្ ត ិ ស ្ ស អ ប ទ ា ន ំ ស ម ត ្ ត ំ ។

ព្រះអង្គសម្ដែងនូវធម៌ដល់ខ្ញុំ ប្រកាសនូវអត្ថទាំងពួង លំដាប់នោះ ខ្ញុំក៏បួសចូលទៅកាន់ព្រៃវិញទៀត ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនប្រមាទ នៅក្នុងទីនោះ ក៏បានឃើញអភិញ្ញា ៦ ។ អញត្រូវមិត្តល្អអនុគ្រោះហើយ ក៏មានលាភបានដោយងាយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្លីង ។ ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវនវច្ឆត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វនវច្ឆត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បូទ្បសុគន្ធត្ថេរាបទានំ

[១៤០] ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
អនុព្យញ្ជនសម្បុណ្ណោ ពត្តឹសវរលក្ខណោ
ព្យាមប្បភាបរិវុតោ រំសិជាលសមោត្ថតោ ។
អស្សាសេតា យថា ចន្ទោ សុរិយោវ បភង្ករោ
និព្ពាបេតា យថា មេឃោ សាគរោវ គុណាករោ ។
ធរណីរិវ សីលេន ហិមវាវ សមាធិនា
អាកាសោ វិយ បញ្ញាយ អសង្គោ អនិលោ យថា ។
តទាហំ(១) ពារាណសិយំ ឧបបន្នោ មហាកុលេ
ពហ្វន្នធនធញ្ញស្មឹ នានារតនសញ្ចយេ ។
មហតា បរិវារេន និសិន្នំ លោកនាយកំ
ឧបេច្ច ធម្មមស្សោសឹ អមតំវ មនោរហំ ។

---

១ ឱ. តទា ហិ ។

ឧទ្ទេសគ្គ្ គ្ គ្ ១

(១៤០) ក្នុងកន្លែងនេះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផ្ទៃពន្ធ្ដ ដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ទ្រង់ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ ព្រះអង្គប្រកបដោយអនុព្យញ្ជនៈ មានលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ មានពន្ធ្ដ៏មួយពាមជុំវិញ ព្រោងព្រាតដោយបណ្ដាញ គឺ រស្មី ។ ព្រះអង្គញ្ជាំងលោកឲ្យត្រេកអរ ដូចជាព្រះចន្ទ្ર ទ្រង់ធ្វើនូវពន្ធ្ដ៏ដូចជាព្រះអាទិត្យ ទ្រង់រំលត់ទុក្ខ ដូចជាភ្លៀង ទ្រង់ជាអណ្ដូងនៃគុណដូចជាសាគរ ។ ព្រះអង្គមានសីលដូចជាធរណី មានសមាធិ ដូចជាកំហ្ម៉ាមពន្ធ មានបញ្ញាដូចជាអាកាស មិនមានអ្វីទើសដូចឲ្យល់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងមហាត្រកូល មានទ្រព្យនិងស្រូវច្រើន សន្សំតនៈផ្ទ្ យ ។ ក្នុងក្រុងពាពណាសី ។ ខ្ញុំចូលទៅកព្រះលោកនាយក ដែលគង់នៅដោយបរិវារច្រើន ជ្ជានស្ដាប់អមតធម៌ដ៏ត្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ ។

ទ្វត្តឹសលក្ខណាធរេ សុនក្ខត្តេវ ចន្ទិមា
អនុព្យញ្ជនសម្បន្នោ សាលរាជាវ ផុល្លិតោ ។
រំសិ ជាលបរិក្ខិត្តោ ទិត្តោវ កនកាចលោ
ព្យាមប្បភាបរិវុតោ សតរំសីវ(១) ទិវាករោ ។
សោណ្ណាននោ ជិនវរោ រម្មណីវ សិលុច្ចយោ
ករុណាបុណ្ណហទយោ គុណេន វិយ(២) សាគរោ ។
លោកវិស្សុតកិត្តិ ច សិនេរុវ នគុត្តមោ
យសសា វិតតោ ធីរោ អាកាសសទិសោ មុនិ ។
អសត្តចិត្តោ សព្វត្ថ អនិលោ វិយ នាយកោ
បតិដ្ឋា សព្វភូតានំ មហីវ មុនិ សត្តមោ ។
អនូបលិត្តោ លោកេន តោយេន បទុមំ យថា
កុវាទគច្ឆទហនោ(៣) អគ្គិក្ខន្ធោវ សោ ឥសិ(៤) ។

---

១ ឱ. សរស្មិ • ម. សតរំសិ ។ ២ ឱ វីរេឡា វិយ ។ ៣ ឱ. កុវាទកច្ឆទហនោ ។
៤ ឱ. សោភសិ ។ ម. សោ បុសិ ។

ព្រះអង្គទ្រទ្រង់លក្ខណៈ ៣២ ប្រការ ដូចជាព្រះចន្ទ្រមាន
នក្ខត្តបុក្ខដ៏ល្អ ទ្រង់ឋិតបូណ៌ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ដូចជាដើម
សាលពជមានផ្ការីត ។ ទ្រង់មានបណ្ណាញគឺរស្មីបិទជុំវិញ ដូច
ជាមាសមិនប្រែពណ៌ ដែលជាធ៌មាសដុតហើយ មានពន្ធ
មួយញ៉ាមផ្សាយជុំវិញ ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីដ៏ច្រើន ។
ព្រះជ័ន្ទស្រីប្រសើរ មានព្រះកន្ត្រដូចមាស ឬដូចជាកុំជាទីរីក
រាយ មានព្រះហឫទ័យពេញដោយកម្ពុណា (ប្រកប) ដោយ
គុណដូចជាសាគរ ។ មានកេះណ្ងាន់ណ្ងាស់ល្ងីល្ងាញក្នុងលោក
ដូចជាកុំដ៏ទត្តមណ្ងាន់ស៊ីនេរ ទ្រង់ជាអ្នកប្រាជ្ញ ផ្សាយចេញ
ទៅដោយយស ជាមុនីដូចជាអាកាស ។ ព្រះលោកនាថ
មានព្រះហឫទ័យមិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងទីតាំងពួង ដូចជាខ្យល់
ជាមុនី ទី ៧ ជាទីតាំងរបស់ពួកសត្វតាំងអស់ ដូចជាផែនដី ។
ព្រះអង្គមិនប្រឡាក់ ដោយលោក ដូចជាផ្កាឈូក មិនទទឹក
ដោយទឹក ទ្រង់រុងរឿង ដូចជាគំនរកេ្ងដ៏ធ្ងន់ធ្ងរគ្មានកន្ទ: ។

ទសមំ បុប្ផសុគន្ធត្ថេរាបទានំ

អកនោ វិយ សត្ថុ កិលេសវិសនាសកោ[១]
គន្ធមាទនសេលោវ គុណគន្ធវិភូសិតោ
គុណានំ អាករោ ធីរោ រតនានំវ សាគរោ
សិន្ធុវ ច នរជញ្ញោ កិលេសមលហារកោ ។
វិជយីវ មហាយោធោ មារសេនាប្បមទ្ទនោ
ចក្កវត្តិវ សោ រាជា ពោជ្ឈង្គរតនិស្សរោ ។
មហាភិសក្កសង្កាសោ ទោសព្យាធិតិកិច្ឆកោ
សល្លកត្តា យថា សេដ្ឋោ ទិដ្ឋិគណ្ឌវិផាលកោ ។
សោ តទា លោកបជ្ជោតោ សនរាមរសក្កតោ
បរិសាសុ ធុរទិច្ចោ ធម្មំ ទេសយតេ ជិនោ ។
ទានំ ទត្វា មហាភោគោ សីលេន សុគតូបគោ
ភាវនាយ ច និព្វាតិ ឥច្ចេវមនុសាសថ ។

---

១ ឱ. កិលេសវិសឃាតកោ ។

ទ្រង់ញ៉ាំងពិសគឺកិលេសឲ្យវិនាសក្នុងទីតាំងពួង ដូចជាឧសថ ទ្រង់ស្ងួតស្អាងគ្រឿងក្រអូបគឺគុណ ដូចជាកំគន្ធមាទន: ។ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអណ្ដូងនៃគុណតាំងឡាយ ដូចជាសាគរជាទីកើតនៃរតន:តាំងឡាយ ព្រះអង្គជាអាជានេយ្យនៃនរជន ទ្រង់នាំចេញនូវមន្ទិលគឺកិលេស ដូចជាស្ងឹងសិន្ធុ ។ ព្រះអង្គ ញ៉ាំញីនូវមារនិងសេនានៃមារ ដូចជាមហាយោធាធំឈ្នះ (ទ្រូវបច្ចាមិត្ត) ជាឥស្សរ:ដោយរតន: គឺពោជ្ឌង្គ ដូចជាស្ដេចចក្រពត្តិ ។ ព្រះអង្គជាពេទ្យកម្ចាត់ទ្រូវព្យាធិគឺទោស: ដូចជាគ្រូពេទ្យដ៏ធំ ព្រះអង្គវ:ទ្ធូវពាកគឺទិដ្ឋិ ដូចជាពេទ្យវ:ដ៏ប្រ-សើរ ។ កាលនោះឯង ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជាពន្ធ្ងីរបស់លោក ទេវតានិងមនុស្ស ធ្លើសក្ការ:ហើយ ជាព្រះអាទិត្យរបស់នរ: ទ្រង់សម្ដែងធម៌ក្នុងពួកបរិស័ទ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ទ្ធ្ងានប្រៀនប្រដៅថា បុគ្គលមានកោគ:ច្រើន ព្រោះឲ្យទានទៅកើតសុគតិព្រោះសីល ចានព្រះនិព្ធាន ព្រោះការនា ។

ទេសន្តំ មហស្សាទំ អាទិមជ្ឈន្តសោភនំ
សុណន្តិ បរិសា សព្វា អមតំ មហារសំ ។
សុត្វា សុមធុរំ ធម្មំ បសន្នា ជិនសាសនេ
សុគតំ សរណំ គត្វា យាវជីវំ នមស្សហំ ។
មុនិនោ គន្ធកុដិយា ឧព្វដ្ដេសឹ(1) តទា មហឹ
ចតុជ្ជាតេន គន្ធេន មាសេ អដ្ឋ ទិនេ ស្វហំ ។
បណិធាយ សុគន្ធត្តំ សរីរស្ស វិគន្ធិតោ
តទា ជិនោ វិយាកាសិ សុគន្ធតនុលាភិតំ ។
យោយំ គន្ធកុដិភូមឹ គន្ធេន ឧព្វដោ(2) សកឹ
តេន កម្មវិបាកេន ឧបបន្នា យហឹ តហឹ ។
សុគន្ធទេហោ សព្វត្ថ ភវិស្សតិ អយំ នរោ
គុណគន្ធាយុតោ ហុត្វា និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។

---

១ ឱ. ឧបុញ្ជេសិ ។ ម. ឧបុញ្ជេសឹ ។ ២ ឱ. ម. គន្ធេនោបុញ្ជតេ ។

ពួកបរិស័ទតាំងអស់ ស្តាប់នូវទេសនានោះ ដែលមានអ-
ធិសង្ឃជ្ញ មានលំអខាងដើម កណ្ដាលនិងខាងចុង ដូចជា
អមតធម៌មានរសដ៏ធំ ។ លុះខ្ញុំស្តាប់នូវធម៌ ដែលមានរស
ផ្អែមល្ហែមហើយ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងសាសនាព្រះជិនស្រី ដល់នូវ
ព្រះសុគតជាទីពឹង នមស្ការដរាបដល់អស់ជីវិត ។ កាលនោះ
ខ្ញុំលាបនូវគន្ធកុដិ របស់ព្រះមុនី ដោយកូនក្រអូបមានជាតិ
៤ អស់ ៨ ថ្ងៃ ក្នុងមួយវេ ហើយតំកល់ទុកនូវគ្រឿងក្រអូប
នោះ ដើម្បីសរីរៈដែលមិនមានកូនក្រអូប ។

កាលនោះ ព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធទ្រង់ទំនាយ នូវការ
បានខ្លួនមានកូនក្រអូបថា បុគ្គលណា បានលាបនូវគន្ធកុដិ
ដោយកូនក្រអូប អស់ពរៈមួង ព្រោះតែវិបាកនៃកុសល-
កម្មនោះ បុគ្គលនោះ លុះកើតក្នុងទីណាក៏ដោយ ទឹង
មានកាយមានកូនក្រអូប ក្នុងទីតាំងពួង ជាអ្នកប្រកប
ដោយកូនគឺសីលគុណ មិនមានអាសវៈ ទឹងបរិនិព្វាន ។

ទសមំ បូឡុសុគន្ធត្ថេរាបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ ជាតោ វិប្បកុលេ អហំ
គព្ភេ មេ វសតោ មាតា ទេហេនាសិ សុគន្ធិតា(១) ។
យទា ច មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមាមិ តទា បុរី
សាវត្ថិ សព្វគន្ធេហិ វាសិតា វិយ វាយថ ។
បុប្ផវស្សញ្ច សុរភិ(២) ទិព្វគន្ធំ មនោរមំ
ធូបានិ(៣) ច មហគ្ឃានិ ឧបវាយឹសុ តាវទេ ។
ទេវា ច សព្វគន្ធេហិ ធូបបុប្ផេហិ(៤)តំ ឃរំ
វាសយឹសុ សុគន្ធេន យស្មឹ ជាតោ អហំ ឃរេ ។
យទា ច តរុណោ ភទ្រោ បឋមេ យោព្វនេ ឋិតោ
តទា សេសំ(៥) សបរិសំ វិនេត្វា នរសារថិ ។

---

១ ឱ.ម.សុគន្ធិកា ។ ២ ឱ. សុរភឹ ។ ៣ ម. ធូមានិ ។ ៤ ម. ធុរបុប្ផេហិ ។ ៥ ឱ ម.សេលំ ។

ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតំកល់ទ្រូ
ងចិត្តនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់កាយជារបស់មនុស្សហើយ
ក៏ចូលទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកបច្ចិម-
ភព ខ្ញុំចូលមកកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ កាលខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃ
នៃមាតា មាតា (របស់ខ្ញុំ) ជាស្ត្រីមានកាយកូនក្រអូប ។
កាលណា ខ្ញុំចេញចាកផ្ទៃនៃមាតា កាលនោះ ក្រុងសាវត្ថី
ផ្ទុយចេញដោយគ្រឿងក្រអូបចាំងពួង ហាក់ដូចជាគេអប់ ។
ក្លិនជារំការៈនៃផ្ការក្រអូប មានក្លិនដូចជាក្លិនទិព្យ ជាទីរីក
រាយនៃចិត្តផង ធូបចាំងឡាយមានថ្លៃដ៏ច្រើនផង ក៏ផ្ទុយ
ចេញក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងផ្ទះណា ទេវតាចាំងឡាយ
អប់ទ្រូងផ្ទះនោះ ដោយគ្រឿងក្រអូបចាំងពួងផង ដោយធូប
ដ៏ផ្ការចាំងឡាយផង ដោយក្លិនទិព្យផង ។ កាលណា ខ្ញុំ
នៅក្នុងកំពុងចម្រើន បិតានៅក្នុងបឋមវ័យ កាលនោះ ព្រះ
នរសារថី ទ្រង់ទ្រនានទ្រូងជនដ៏សេស ព្រមចាំងបរិស័ទ ។

តេហិ សព្វេហិ សហិតោ សាវត្ថិបុរមាគតោ
តទា ពុទ្ធានុភាវន្តំ ទិស្វា បព្វជិតោ អហំ ។
សីលំ សមាធិបញ្ញញ្ច វិមុត្តិញ្ច អនុត្តរំ
ភាវេត្វា ចតុរោ ធម្មេ បាបុណឹ អាសវក្ខយំ ។
យទា បព្វជិតោ ចាហំ យទា ច អរហំ អហំ(១)
និព្វាយិស្សំ យទា ចាហំ កន្ទៈរេស្យ តទា អហុ ។

សរីរកេច្ច ច (២) សេដ្ឋាតិសេតិ មេ(៣)
មហារហំ ចន្ទនំ ចម្បកុប្បលំ
តថេវ តគ្គ ឥតរេ ច សព្វសោ
បសយ្ហ ភយាមិ គតោ យហឹ តហឹ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---

១ ម. អហុំ ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ សកសព្វេ អត្ថិ ។ ៣ ម. ភិសេតំ មេ មហារហំ ។

ព្រះអង្គប្រកបដោយបរិស័ទ១ពាន់ឆ្នាយ ១ពាន់ពួកនោះ ស្តេចមកកាន់ក្រុងសាវត្ថី កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញនូវអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធនោះ ហើយក៏ជួស ។ ខ្ញុំអប់រំធម៌ដ៏ប្រសើរ១ពាន់ ៤ គឺសីល សមាធិ បញ្ញា១ពាន់ វិមុត្តិ ហើយបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ខ្ញុំជួសក្នុងកាលណាផង ខ្ញុំបានជាព្រះអរហន្តក្នុងកាលណាផង ខ្ញុំបរិនិព្វានក្នុងកាលណាផង ក្ងៀងមានកូនក្រអូបក៏ជង្អុរចុះ ក្នុងកាលនោះ ។ ។

កូនរបស់សរីរៈខ្ញុំ ជាកូនដ៏ប្រសើរ គ្របសង្កត់នូវកូននៃខ្ទឹមចន្ទន៍ ផ្ការមម្ជាតិ១ផ្ការមល្លិ មានក្លិនប្រើនម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំទៅកន្លងទីណាក៏ដោយ តែងផ្សាយកូនក្រអូបគ្របសង្កត់នូវកូនដទៃ ដោយសព្វគ្រប់ ។

កិលេសទាំងឆ្នាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំដកចេញចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី កាត់ផ្តាច់ នូវទន្ទីង ។

ទសមំ ចូឡសុតន្ទត្ថេរាបទានំ

ស្វាគតំ វត យេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិសេ្ស វិជ្ជា អនុប្ផត្តា ភាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឧជ្ជាសម្ភិន្ន ចតសេ្ស វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋមេ
ឆឬភិញ្ញា សច្ឆិកតា ភាតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្ម ចូឡសុតន្ទោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចូឡសុតន្ទត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ

ភន្ទិយោ ឧរុវេលោ ថេរោ មហាលាភី ច ស៊ីវលី
វន្ទិសោ ឧន្ទិតោ ចេវ ភាគ្ឍុ ជាយី ឥមាគយោ ។
លោមសោ ឧនវណ្ណោ ច សុតន្ទោ ឧសភោ ភាតោ[1]
ឥមា គាថាសតា ឥត្ថ សោឡសា ច ឥមុត្ត ។

ភទ្ទិយវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

---

១ ម. សុតន្ទោ ចេវ ទសមោតិ ទិស្សតិ ។

ខ្ញុំ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានពួកថា ព្រះចូឡសុតន្ទគ្គេ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាពាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចូឡសុតន្ទគ្គេរបទាន ។

ឧទ្ទាន

ភទ្ទិយគ្គេរបទាន ១ រេវតគ្គេរបទាន ១ សីវលិគ្គេរបទាន អ្នកមានលាភច្រើន ១ វង្គីសគ្គេរបទាន ១ នន្ទកគ្គេរបទាន ១ ភាទ្ទ្រាវុធគ្គេរបទាន ១ អភយគ្គេរបទាន ១ ។ លោមសតិយគ្គេរបទាន ១ វនវច្ឆគ្គេរបទាន ១ ចូឡសុតន្ទគ្គេរបទាន ជាគំរប់ ១០ ក្នុងផ្នែកនៃវគ្គនោះ មានគាថា ៣១៦ ។

ចប់ ភទ្ទិយវគ្គ ទី ៥៥ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

កណិការបុប្ផិយោ វគ្គោ ផលទោ តិណទាយកោ
កច្ចានោ ភទ្ទិយោ វគ្គោ គាថាយោ គណិតា វិសា(១) ។
ឆ គាថាសតានិ ច(២) ចតុរាសីតិមេវ ច
ឆបញ្ញាសំ(៣) បញ្ចសតា អបទានា បកាសិតា ។
សហ ឧទ្ទានគាថាហិ ឆសហស្សានិ ហោន្តិមា
ទ្វេ សតានិ ច គាថានំ អដ្ឋារស តទុត្តរិ ។

ឯត្តាវតា ពុទ្ធាបទានញ្ច បច្ចេកពុទ្ធាបទានញ្ច ថេរាបទានញ្ច

សមត្តានិ ។

---

១ ឧ. គណិតាវិហ ។ ម. គណិតា ពិមា ។ ២ ឧ. ម. គាថាសតានិហ ។ ៣ ឧ. ម. សបញ្ញាសំ ។

ម្យ៉ាងទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

កណិការវគ្គ ១ ផលទាយកវគ្គ ១ តិណទាយកវគ្គ ១ កច្ចាយនវគ្គ ១ ភទ្ទិយវគ្គ ១ រាប់ជាគាថា មានចំនួន ២០ ។ អបទានទាំងឡាយ លោកសម្តែងថា មានគាថា ៩០០ ផង ៨៤ ផង ៩៥៦ ផង ។ គាថាទាំងឡាយនេះ ព្រមទាំងឧទ្ទាន មានចំនួន ៦.២១៨ គាថា ។

ចប់ ពុទ្ធាបទាន បច្ចេកពុទ្ធាបទាន និងថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកে

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានং

បត្តោ ភាគো

មាតិកា		អង្គ
	ទ្វាបត្តាទ្ឍ្ឍសមো ភទ្ទាលិវគ្គো	
ភទ្ទាលិវគ្គ	បឋមំ ភទ្ទាលិត្ថេរាបទានং	១
	ទុតិយំ ឯកចត្តិយត្ថេរាបទានং	៦
	តតិយং តិណសូលកធាទនិយត្ថេរាបទានং . .	១៥
	ចតុត្থং មធុមំសទាយកត្ថេរាបទានং . . .	២០
	បញ្ចមং នាគបល្លវកត្ថេរាបទានং	២២
	ឆট্ঠং ឯកទីបិយត្ថេរាបទានং	២៣
	សত্তমং ទ្ឍ្ឍ ចត្តាឍ	២៦
	អট্ঠমং យাগুদাযকত্ថেরাপদানং	២৮
	নবমং ঘত্থদাযকত্থেরাপদানং . . .	৩২
	দসমং মঞ্ঞদাযকত্থেরাপদানং	৩৫

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បត្តភាគ

មាតិកា ទំព័រ

ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២

ភទ្ទាលិវគ្គ ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន ទី ១ . . . . ១

ឯកឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី ២ . . . . . . ៦

តិណសូលកឆាទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣ . . ១៥

មធុមំសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤ . . . . . ២០

នាគបល្លវកត្ថេរាបទាន ទី ៥ . . . . . . ២២

ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៦ . . . . . . ២៣

ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧ . . . . ២៦

យាគុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨ . . . . . ២៨

បត្ថោទនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ . . . . ៣២

មញ្ចទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ . . . . . ៣៥

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា		អង្កៃ
	តេចត្តាឡីសោ សកិំសម្មជ្ជកវគ្គោ	
សកិំសម្មជ្ជកវគ្គ	បឋមំ សកិំសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ	៣៨
	ទុតិយំ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ . .	៤១
	តតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ . .	៤៤
	ចតុត្ថំ សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ . .	៤៩
	បញ្ចមំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ . .	៥០
	ឆដ្ឋំ ឃតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ . .	៥២
	សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទានំ . .	៥៤
	អដ្ឋមំ សុចិន្តិតត្ថេរាបទានំ	៥៨
	នវមំ សោណ្ណកិង្កណិយត្ថេរាបទានំ . .	៦៤
	ទសមំ សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទានំ . .	៦៧
	ចតុចត្តាឡីសោ ឯកវិហារិវគ្គោ	
ឯកវិហារិវគ្គ	បឋមំ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទានំ	៧១
	ទុតិយំ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ	៧៤

សន្ទ្ធកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ

សកឹសម្ផជវគ្គ ទី ៤៣

សកឹសម្ផជវគ្គ	សកឹសម្ផជតត្ថេរបទាន ទី ១ . . .	៣៨
	ឯកទុស្សតាយកត្ថេរបទាន ទី ២ . .	៤១
	ឯកាសនតាយកត្ថេរបទាន ទី ៣ . .	៤៤
	សត្ត្ថកទម្ពុបុប្ផិយត្ថេរបទាន ទី ៤ . .	៤៨
	ការណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរបទាន ទី ៥ . .	៥០
	ឃដមណ្ឌតាយកត្ថេរបទាន ទី ៦ . .	៥២
	ឯកធម្មសវនិយត្ថេរបទាន ទី ៧ . .	៥៤
	សុបិន្ទ្ធិតត្ថេរបទាន ទី ៨	៥៨
	សោណ្ណកឹកណិយត្ថេរបទាន ទី ៩ .	៦៤
	សោវណ្ណកោន្ទ្ធកត្ថេរបទាន ទី ១០ .	៦៧

ឯកវិហារីវគ្គ ទី ៤៤

ឯកវិហារីវគ្គ	ឯកវិហារិយត្ថេរបទាន ទី ១ . . .	៧១
	ឯកសង្ខិយត្ថេរបទាន ទី ២ . . .	៧៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា		អង្គ
ឯកវិហារវគ្គ	តតិយំ ចាដិហិរសញ្ញកត្ថេរបទានំ . . .	៧៦
	ចតុត្ថំ ញាណត្ថិកត្ថេរបទានំ	៧៨
	បញ្ចមំ ទ្ទុកណ្ណិកត្ថេរបទានំ. . . .	៨០
	ឆដ្ឋំ កលម្ពាយកត្ថេរបទានំ. . . .	៨២
	សត្តមំ អម្ពាដកាយកត្ថេរបទានំ. . .	៨៣
	អដ្ឋមំ ហារីតកាយកត្ថេរបទានំ . . .	៨៤
	នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរបទានំ. . . .	៨៦
	ទសមំ ជម្ពុផលិយត្ថេរបទានំ. . . .	៨៨

បញ្ចបត្តានុ្ឬសោ រិភេទកិវគ្គោ

រិភេទកិវគ្គ	បឋមំ រិភេទកពីជិយត្ថេរបទានំ . . .	៩០
	ទុតិយំ ភោលាយកត្ថេរបទានំ . . .	៩១
	តតិយំ វេលុវផលិយត្ថេរបទានំ. . . .	៩៣
	ចតុត្ថំ ភល្លាតកាយកត្ថេរបទានំ . . .	៩៤

សន្ទ្ធីកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ឯកវិហារវគ្គ	ចាដិហិរសេញ្ជកត្ថេរបទាន ទី ៣ . . .	៧៦
	ញ្ជាណត្ថិកត្ថេរបទាន ទី ៤	៧៨
	ទ្ធុ ១ ក្ខណ្ដិកត្ថេរបទាន ទី ៥	៨០
	កលម្ពយាកត្ថេរបទាន ទី ៦ . . .	៨២
	អម្ពាដកយាកត្ថេរបទាន ទី ៧ . . .	៨៣
	ហរីតកិយាកត្ថេរបទាន ទី ៨ . . .	៨៤
	អម្ពបិណ្ដិយត្ថេរបទាន ទី ៩	៨៦
	ផម្ពផលិយត្ថេរបទាន ទី ១០ . . .	៨៨

វិភេទកវគ្គ ទី ៤ ៥

វិភេទកវគ្គ	វិភេទកតាដិយត្ថេរបទាន ទី ១ . . .	៩០
	កោលាយាកត្ថេរបទាន ទី ២ . . .	៩១
	វេលុវផលិយត្ថេរបទាន ទី ៣ . . .	៩៣
	ភណ្ដាតកាយាកត្ថេរបទាន ទី ៤ . . .	៩៤

មាតិកាបត្តានិ

	មាតិកា	អង្គ
រ៉ាកេទកិវគ្គ	បញ្ចមំ ទុម្មាបុប្ផិយត្ថេរបទានំ	៩៦
	ឆដ្ឋំ អម្ពាដកិយត្ថេរបទានំ	៩៧
	សត្តមំ សីហាសនិកត្ថេរបទានំ . . .	៩៩
	អដ្ឋមំ ចាតបីបិយត្ថេរបទានំ	១០០
	នវមំ វេទិយការកត្ថេរបទានំ	១០២
	ទសមំ ពោធិយការកត្ថេរបទានំ . . .	១០៤

ឆបត្តាទ្ឍសោ ជគតិវគ្គោ

ជគតិវគ្គ	បឋមំ ជគតិទាយកត្ថេរបទានំ . . .	១០៧
	ទុតិយំ មោរហត្ថិយត្ថេរបទានំ . . .	១០៨
	តតិយំ សីហាសនទាយិយត្ថេរបទានំ . .	១១០
	ចតុត្ថំ តិណ្ណកុដ្ឋារិយត្ថេរបទានំ . . .	១១១
	បញ្ចមំ អក្ខមនទាយកត្ថេរបទានំ. . .	១១២
	ឆដ្ឋំ ភោរណ្ឌិយត្ថេរបទានំ	១១៣
	សត្តមំ ឯកចូតិយត្ថេរបទានំ . . .	១១៤

សន្ទ្ធកប្រាប់មាតិកា

	មាតិកា	ទំព័រ
រៀកទ្ធកវគ្គ	១ម្ចាបុជ្ជិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៥	៨៦
	អម្ពាដកិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៦	៨៧
	សីហាសនិកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៧	៨៩
	ចាទបីជិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៨	១០០
	ជ្ជេយ្ជការកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៩	១០២
	ពោធិយ្ជការកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ១០	១០៤

ជ្ជតិវគ្គ ទី ៤ ៦

ជ្ជតិវគ្គ	ជ្ជតិទាយកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ១	១០៧
	ម្ជោរ្ជហត្ថិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ២	១០៨
	សីហាសនទាយ្ជកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៣ . . .	១១០
	ឥណ្ឌ្ជកធ្ជាវិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៤	១១១
	អ្ជកមនទាយ្ជកត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៥	១១២
	ក្ជោរ្ជណ្ឌ្ជិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៦	១១៣
	ឯ្ជកចូ្ជតិយត្ថេរ្ជាតបទាន ទី ៧	១១៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា		អង្គ
ជគតិវគ្គ	អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរបទានំ . . .	១១៦
	នវមំ សត្តិបណ្ណិយត្ថេរបទានំ . . .	១១៨
	ទសមំ គន្ធបូជកត្ថេរបទានំ. . . .	១១៩

សត្តបត្តាទ្ឍ្ឍសោ សាលបុប្ផិវគ្គោ

សាលបុប្ផិវគ្គ	បឋមំ សាលកុសុមិយត្ថេរបទានំ . .	១២១
	ទុតិយំ ចិតកបូជកត្ថេរបទានំ . . .	១២២
	តតិយំ ចិតកនិញ្ជាបកត្ថេរបទានំ. . .	១២៣
	ចតុត្ថំ សេតុតាយកត្ថេរបទានំ. . .	១២៤
	បញ្ចមំ សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរបទានំ .	១២៥
	ឆដ្ឋំ អវដផលិយត្ថេរបទានំ . . .	១២៦
	សត្តមំ លពុជផលតាយកត្ថេរបទានំ .	១២៧
	អដ្ឋមំ មិលក្ខុផលតាយកត្ថេរបទានំ . .	១២៨
	នវមំ សយម្ជដ្ដាណិយត្ថេរបទានំ . .	១២៩
	ទសមំ និមិត្តញ្ជាតវណ្ដិយត្ថេរបទានំ .	១៣២

សន្ទ្ធីកប្រាប់មាតិកា

	មាតិកា	ទំព័រ
ជគតិវគ្គ	ជាតិយុជ្ជិយគ្ភេកបទ ទី ៨	១១៦
	សត្ថិបណ្ណិយគ្ភេកបទ ទី ៩	១១៨
	គន្ធបូជកគ្ភេកបទ ទី ១០	១១៩

សាលបុប្ផិវគ្គ ទី ៤ ៣

សាលបុប្ផិវគ្គ	សាលកុសុមិយគ្ភេកបទ ទី ១ . . .	១២១
	ចិតកបូជកគ្ភេកបទ ទី ២ . . .	១២២
	ចិតកនិញ្ជបកគ្ភេកបទ ទី ៣ . . .	១២៣
	សេតុតាយកគ្ភេកបទ ទី ៤ . . .	១២៤
	សុមនតាលវណ្ដិយគ្ភេកបទ ទី ៥ . .	១២៥
	អវដផលិយគ្ភេកបទ ទី ៦	១២៦
	លពុជផលតាយកគ្ភេកបទ ទី ៧ . .	១២៧
	មិលក្ខុផលតាយកគ្ភេកបទ ទី ៨ . .	១២៨
	សយម្ជដ្ឌិកាណ្ដិយគ្ភេកបទ ទី ៩ . .	១២៩
	ទិមិត្ថ្ជ្ជកវណ្ដិយគ្ភេកបទ ទី ១០ . .	១ ៣២

មាតិកាបត្តាធិ

មាតិកា		អង្គ
	អដ្ឋិបត្តាទ្បីសោ ឧទ្ធមាលិវគ្គោ	
ឧទ្ធមាលិវគ្គ	បឋមំ ឧទ្ធមាលិយត្ថេរាបទានំ . . .	១៣៦
	ទុតិយំ មណិចូឡកត្ថេរាបទានំ . . .	១៣៧
	តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ . . .	១៤១
	ចតុត្ថំ សុមនវីជនិយត្ថេរាបទានំ . . .	១៤៤
	បញ្ចមំ ឥមាសាយកត្ថេរាបទានំ . .	១៤៥
	ឆដ្ឋំ ឥសិដ្ឋកាយកត្ថេរាបទានំ . . .	១៤៦
	សត្តមំ ឥរិបុន្ទាតិយត្ថេរាបទានំ . . .	១៤៧
	អដ្ឋមំ វល្លិការផលទាយកត្ថេរាបទានំ .	១៤៨
	នវមំ ឧានធិទាយកត្ថេរាបទានំ . . .	១៥០
	ទសមំ ឧត្តិនចង្ក្រមិយត្ថេរាបទានំ . .	១៥៣
	ឯកូនបញ្ញាសមោ ចង្ករ្ជូលវគ្គោ	
ចង្ករ្ជូលវគ្គ	បឋមំ ចង្ករ្ជូលសញ្ញកត្ថេរាបទានំ . .	១៥៦
	ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ . . .	១៥៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
	នឡមាលិវគ្គ ទី ៤៨	
នឡមាលិវគ្គ	នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១	១៣៦
	មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២ . . .	១៣៧
	ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ទី ៣ . . .	១៤១
	សុមនវីជនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤ . . .	១៤៤
	កុម្មាសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥ . . .	១៤៥
	កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ . . .	១៤៦
	គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ទី ៧ . . .	១៤៧
	វល្លិការផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨ . .	១៤៩
	បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ . . .	១៥០
	បុឡិនចង្កមិយត្ថេរាបទាន ទី ១០ . . .	១៥៣
	បង្សុកូលវគ្គ ទី ៤៩	
បង្សុកូលវគ្គ	បង្សុកូលសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ១ . .	១៥៦
	ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ២ . . .	១៥៧

មាតិកាបត្តានំ

មាតិកា		អង្គ
បង្ស្រ្ទូលវគ្គ	តតិយំ កិសាយកត្ថេរបទានំ . . .	១៦១
	ចតុត្ថំ ញាណត្ថេរបទានំ . . .	១៦៤
	បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរបទានំ . . .	១៧០
	ឆដ្ឋំ ធាតុបូជកត្ថេរបទានំ	១៧៥
	សត្តមំ ឧត្ត្ទ្ធ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ្ជ . . .	១៧៦
	អដ្ឋមំ តរណិយត្ថេរបទានំ	១៨៤
	នវមំ ធម្ម្ម្ម្ម	១៨៧
	ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរបទានំ . .	១៩២

២ សមោ ក្ឍ្ជ្ជ្ជ

ក្ឍ្ជ្ជ្ជ	បឋមំ ឥណ្ឌ្ជ្ជ្ជ . . .	១៩៩
	ទុតិយំ	២០០
	តតិយំ	២០២
	ចតុត្ថំ	២០៤
	បញ្ចមំ	២០៥

សន្ទីកប្រាប់មាតិកា

	មាតិកា	ទំព័រ
បង្ស្រ្ទូលវគ្គ	កិសាយកត្ថេរបទាន ទី ៣ . . .	១៦១
	ញាណត្ថិកត្ថេរបទាន ទី ៤ . . .	១៦៤
	ចន្ទនមាលិយត្ថេរបទាន ទី ៥ . . .	១៧០
	ធាតុបូជកត្ថេរបទាន ទី ៦	១៧៥
	ឧត្តរិនុត្តរាទកត្ថេរបទាន ទី ៧ . . .	១៧៦
	តរណិយត្ថេរបទាន ទី ៨	១៨៤
	ធម្មរុចិត្ថេរបទាន ទី ៩	១៨៧
	សាលមណ្ឌបិយត្ថេរបទាន ទី ១០ . .	១៩២

ភ្លីកណ្ដាប្ចូរ្ដ ទី ៥០

ភ្លីកណ្ដាប្ចូរ្ដ	ឥណ្ដិកភ្លីកណ្ដាប្ចូ្ដយត្ថេរបទាន ទី ១ . .	១៩៩
	បង្ស្រ្ទូលបូជកត្ថេរបទាន ទី ២ . . .	២០០
	ភោរណ្ដប្ចូ្ដយត្ថេរបទាន ទី ៣ . . .	២០២
	ភ្លីសុកប្ចូ្ដយត្ថេរបទាន ទី ៤ . . .	២០៤
	ឧបញ្ញ្ទុស្ស្ទាយកត្ថេរបទាន ទី ៥ . .	២០៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា		អង្គ
កំកណិបុប្ផវគ្គ	ឆដ្ឋំ ឃតមណ្ឌាយកត្ថេរបទានំ . .	២០៧
	សត្តមំ ទ្ទកាយកត្ថេរបទានំ . . .	២០៩
	អដ្ឋមំ ឧទ្ធានថូបិយត្ថេរបទានំ . . .	២១១
	នវមំ ឧទ្ធានកុដិកាយកត្ថេរបទានំ . .	២១៧
	ទសមំ ឧបាលិផលាយកត្ថេរបទានំ .	២១៩

ឯកបញ្ញាសោ កណិការវគ្គោ

កណិការវគ្គ	បឋមំ តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរបទានំ .	២២២
	ទុតិយំ ឯកបត្តាយកត្ថេរបទានំ . .	២២៨
	តតិយំ ការសុមារិកផលាយកត្ថេរបទានំ .	២៣១
	ចតុត្ថំ អាដផលិយត្ថេរបទានំ	២៣២
	បញ្ចមំ ចារផលិយត្ថេរបទានំ . . .	២៣៣
	ឆដ្ឋំ មាតុលុङ्ગផលាយកត្ថេរបទានំ .	២៣៤
	សត្តមំ អដ្ឋិផលាយកត្ថេរបទានំ .	២៣៦

សន្ទឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
កឹកណិបុប្ផវគ្គ	យតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ . .	២០៧
	ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ . . .	២០៩
	បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨ . . .	២១១
	នឡកុដិកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩ . .	២១៧
	បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០ .	២១៩

កណិការវគ្គ ទី ៥១

កណិការវគ្គ	តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១ .	២២២
	ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២ . . .	២២៨
	កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣ .	២៣១
	អវដផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៤	២៣២
	ចារផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥	២៣៣
	មាតុលុង្គផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦ .	២៣៤
	អជ្ជេលផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧ .	២៣៦

មាតិកាបត្តាំ

មាតិកា		អង្គ
ភណ្ឌិការវគ្គ	អដ្ឋមំ អមោឆផលិយត្ថេរបទានំ . . .	២៣៧
	នវមំ តាលផលិយត្ថេរបទានំ . . .	២៣៨
	ទសមំ នាលិកេរផលទាយកត្ថេរបទានំ .	២៣៩

ទ្វេបញ្ញាសោ ផលទាយកវគ្គោ

ផលទាយកវគ្គ	បឋមំ ក្ការញ្ជិយផលទាយកត្ថេរបទានំ . .	២៤២
	ទុតិយំ ឧបដ្ឋផលទាយកត្ថេរបទានំ . .	២៤៣
	តតិយំ ឧកាសុមផលិយត្ថេរបទានំ . .	២៤៤
	ចតុត្ថំ ឧត្តរបុប្ផិយត្ថេរបទានំ . . .	២៤៥
	បញ្ចមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរបទានំ	២៤៧
	ឆដ្ឋំ ឧបុប្ផិយត្ថេរបទានំ	២៤៨
	សត្តមំ ក្ការជបុប្ផិយត្ថេរបទានំ . . .	២៤៩
	អដ្ឋមំ យោសសញ្ញកត្ថេរបទានំ . .	២៥០

សន្ទ្ធ្ធ្ធ្ធ្ធ

	មាតិកា	**ទំព័រ**
ឥណ្ណិការវគ្គ	អមោរផលិយត្ថេរ្ធ្ធ ទី ៨ . . .	២៣៧
	ឥសិផលិយត្ថេរ្ធ ទី ៩ . . .	២៣៨
	ឥសិកេរផលទាយកត្ថេរ្ធ ទី ១០ .	២៣៩

ផលទាយកវគ្គ ទី ៥២

ផលទាយកវគ្គ	ឧម្ពរ្ធ្ធ្ធ្ធ ទី ១ . .	២៤២
	ឧ្ធ្ធ្ធ ទី ២ . .	២៤៣
	ឧ្ធ្ធ ទី ៣ . .	២៤៤
	ឧ្ធ្ធ ទី ៤ . . .	២៤៥
	ឧ្ធ្ធ ទី ៥	២៤៧
	ឧ្ធ្ធ ទី ៦ . . .	២៤៨
	ឧ្ធ្ធ ទី ៧ . . .	២៤៩
	ឧ្ធ្ធ ទី ៨ . . .	២៥១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា		អង្គ
ផលទាយកវគ្គ	នវមំ សព្ពផលទាយកត្ថេរបទានំ . .	២៥២
	ទសមំ បទុមធារិយត្ថេរបទានំ . . .	២៥៧

ឆេជ្ជាសោ តិណទាយកវគ្គោ

តិណទាយកវគ្គ	បឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរបទានំ . .	២៥៨
	ទុតិយំ ឧច្ចកទាយកត្ថេរបទានំ . . .	២៦១
	តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរបទានំ . .	២៦២
	ចតុត្ថំ អញ្ជនទាយកត្ថេរបទានំ . . .	២៦៤
	បញ្ចមំ ស្ទុបជទាយកត្ថេរបទានំ . . .	២៦៥
	ឆដ្ឋំ ខណ្ឌទាយកត្ថេរបទានំ	២៦៦
	ស្ត្តមំ គិរិនេលបូជកត្ថេរបទានំ . . .	២៦៨
	អដ្ឋមំ ពោធិសម្ម្ជកត្ថេរបទានំ . . .	២៦៩
	នវមំ អាមណ្ឌផលទាយកត្ថេរបទានំ. .	២៧២
	ទសមំ ស្ទ្ធ្ជនត្ថេរបទានំ . - . .	២៧៥

លេខកូដ្ឋកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ផលទាយកវគ្គ	សព្វផលទាយកត្ថេរបទាន ទី ៩ . .	២៥២
	បទុមធារិយត្ថេរបទាន ទី ១០ . . .	២៥៧

តិណទាយកវគ្គ ទី ៥៣

តិណទាយកវគ្គ	តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរបទាន ទី ១ . . .	២៥៩
	រៀកទាយកត្ថេរបទាន ទី ២ . . .	២៦១
	សរណគមនិយត្ថេរបទាន ទី ៣ . .	២៦២
	អត្ថញ្ជនទាយកត្ថេរបទាន ទី ៤ . . .	២៦៤
	សុបដទាយកត្ថេរបទាន ទី ៥ . . .	២៦៥
	ទណ្ឌទាយកត្ថេរបទាន ទី ៦ . . .	២៦៦
	គិរិនេលបូជកត្ថេរបទាន ទី ៧ . . .	២៦៨
	ពោធិសម្ពជ្ជកត្ថេរបទាន ទី ៨ . . .	២៦៩
	អាមណ្ឌផលទាយកត្ថេរបទាន ទី ៩ . .	២៧៤
	សុគន្ធត្ថេរបទាន ទី ១០	២៧៥

មាតិកាបត្តាដ

មាតិកា		អង្គ

បឋមញ្ញាសមោ ឆក្ខាយនវគ្គោ

ឆក្ខាយនវគ្គ	បឋមំ មហាឆក្ខាយនត្ថេរបទានំ . . .	២៨៦
	ទុតិយំ រក្ខលិត្ថេរបទានំ	២៩១
	តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរបទានំ	២៩៨
	ចតុត្ថំ ទព្ពមល្លបុត្តត្ថេរបទានំ . . .	៣០៥
	បញ្ចមំ ភុមារកស្សបត្ថេរបទានំ . . .	៣១.ៗ
	ឆដ្ឋំ ពាហិយត្ថេរបទានំ	៣១៨
	សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរបទានំ . . .	៣២៨
	អដ្ឋមំ ឧរុវេលកស្សបត្ថេរបទានំ. . .	៣៣៣
	នវមំ ពាធត្ថេរបទានំ	៣៤២
	ទសមំ មោឃរាជត្ថេរបទានំ . . .	៣៤៨

ឯកាទសមោ ភទ្ទិយវគ្គោ

ភទ្ទិយវគ្គ	បឋមំ លក្ខណ្ណកភទ្ទិយត្ថេរបទានំ . .	៣៥៥
	ទុតិយំ ឥន្ទ្រាវរ៉ៃត្ថេរបទានំ . . .	៣៦១

សន្ទីកប្រាប់មាតិកា

	មាតិកា	ទំព័រ
	កញ្ចាយនវគ្គ ទី ៥៤	
កញ្ចាយនវគ្គ	មហាកញ្ចាយនត្ថេរបទាន ទី ១ . . .	២៨៦
	វក្ខលិត្ថេរបទាន ទី ២	២៩១
	មហាកប្ប៊ិនត្ថេរបទាន ទី ៣ . . .	២៩៨
	ទព្វមល្ល៊ុបុត្តត្ថេរបទាន ទី ៤ . . .	៣០៥
	កុមារកស្សបត្ថេរបទាន ទី ៥ . . .	៣១៣
	ពាហិយត្ថេរបទាន ទី ៦	៣១៩
	មហាកោដ្ឋិកត្ថេរបទាន ទី ៧ . . .	៣២៨
	ឧរុវេលកស្សបត្ថេរបទាន ទី ៨ . . .	៣៣៣
	ភគ្គត្ថេរបទាន ទី ៩	៣៤២
	មោឃរាជត្ថេរបទាន ទី ១០ . . .	៣៤៨
	ភទ្ទិយវគ្គ ទី ៥៥	
ភទ្ទិយវគ្គ	លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរបទាន ទី ១ . .	៣៥៥
	ភគ្គាវេតត្ថេរបទាន ទី ២	៣៦១

មាតិកាបត្តានិ

	មាតិកា	អង្គ
ភទ្ទិយវគ្គ	តតិយំ សីវលិត្ថេរាបទានំ	១,១៥
	ចតុត្ថំ ឧគ្គីសត្ថេរាបទានំ	៣៧៣
	បញ្ចមំ នន្ទកត្ថេរាបទានំ	៣៨២
	ឆដ្ឋំ ភាទ្ទាយិត្ថេរាបទានំ . . .	៣៨៧
	សត្តមំ អកាយត្ថេរាបទានំ	៣៩២
	អដ្ឋមំ លោមសតិយត្ថេរាបទានំ . . .	៣៩៨
	នវមំ វនវច្ឆត្ថេរាបទានំ	៤០៣
	ទសមំ ចូឬសុគន្ធត្ថេរាបទានំ . . .	៤០៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ភទ្ទិយវគ្គ	សីវលិត្ថេរាបទាន ទី ៣	៣៦៥
	វង្គីសត្ថេរាបទាន ទី ៤	៣៧៣
	នន្ទកត្ថេរាបទាន ទី ៥	៣៨២
	កាឡុទាយិត្ថេរាបទាន ទី ៦	៣៨៧
	អភយត្ថេរាបទាន ទី ៧	៣៩២
	លោមសកិយត្ថេរាបទាន ទី ៨ . . .	៣៩៨
	វនវច្ឆត្ថេរាបទាន ទី ៩	៤០៣
	ចុល្លសុគន្ធត្ថេរាបទាន ទី ១០	៤០៧

រ៉ែទ្ធារ៉ែទ្ធបត្ត

រ៉ែទ្ធបាលី	អរ៉ែទ្ធបាលី	អង្គ	ផ្ទាំលេខាយ៉ំ
ពុទ្ធស្ស	ពុទ្ធស្ស	១៤	៧
''ស្សដ្ឋ	''ស្សដ្ឋ	១៥	១៥
ឧសធីរ	ឧសធីរ	១៦	៥
សម្ពុទ្ធ	សម្ពុទ្ធ	៣០	១១
ឧគារ	ឧគារ	៥៨	៣
ឥថតរ	ឥថាតរ	៥៩	១៣
''ហារ'' យ	''ហារ''យ	៧១	២
សន្ធិបទ ទ្ធតរ	សន្ធិបទ ទ្ធតរ	១០៥	១៤
ឥគោ	ឥគោ	១១៦	៦
	១២១	១២១	(លេខ ១ ទ ០ ០ ០)
	១២៣	១២៣	''
១ ទ ០ ០ ០ ០ ០ ០	១ ទ ០ ០ ០ ០ ០ ០	១៤៤	១
''	''	១៥០	''
''ទ	''ទ	១៥៣	៨
១ ០ ០	១ ០ ០	''	២

វ៉ុន្ធ្ងៗ

វ៉ុន្ធ្ងៗ	អ្ន្ធ្ងៗ	អ្ន	១ជ្ជ្ងៗ
	១៥៥	១៥៥	(លេខ១ទ្ធ)
មមេតវ	ឧមេតវ	១៦៦	៥
អមាសថ	អកាសថ	១៦៧	៥
ឧ្ជ្ជ្ងៗ	ឧ្ជ្ជ្ងៗ	១ជ០	៥
អតុ្ជ្ជ	អតុ្ជ	១ជ៥	៥
អ្ជ	អ្ជ	១ជ៦	២
ជ្ជ	ជ្ជ	១ជ៥	៤
១ជ	១ជ	២០ជ	១១
ជ	ជ	២០ជ	១២
ជ	ជ	២១ជ	១០
	២២១	២២១	(លេខ១ទ្ធ)
ឧ្ជ	ឧ្ជ	២២ជ	១
១	១	២ជ៥	៥
១	១	២ជ១	១០
១	១	២ជ៥	១

រ៉ូវ្ចារ៉ូវ្ចបត្ត

រ៉ូវ្ចបាបៅ	អ្ន្ទ្ចរ៉ូវ្ចបាបៅ	អង្ក	ផ្ទ្ចលេខាយ
តិណាតាយវគ្គ	តិណាតាយកវគ្គ	២៥៥	១
អាតិណ្ណ	អាតិណ្ណ	២៦០	៥
សត្ត	ឥតិយ	២៦៣	១
១ទកតាយកត្ត្ចកបទ	សវណ្ណគមនិយត្ត្ចកបទ	២៦៣	,,
សវណ្ណជមនេ	សវណ្ណគមនេ	២៦៣	១៣
អារម្ម	អបារម្ម	២៧១	១០
ចតោ	ចុតោ	២៨០	៨
ថវ	ថវ	៣ ៥	៨
ចដ	ចិដ	៣២០	១
១ការ	១ការ	៣៣៥	១៣
១ការ	១ការ	៣៤០	១២
១ការ	១ការ	៣៦៣	៥
១ការ	១ការ	៣៥៣	៧
១ត្ត	១ត្ត	៤០៥	២

សន្លឹកប្រៀបធៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ផ្ទ	ផ្ត	៧	៥
គណិការ	កណិការ	៨	៣
ចំចិន	ចំអិន	៣២	១១
មានលំដាប់	តាមលំដាប់	៥៤	៣
លោកនាយក	លោកនាយក	១០៨	១២
ឫជ្ជ	ឫជ្ជ	១១៦	២
	១១៩	១១៩	(លេខទំព័រ)
	១២១	១២១	,,
	១២៣	១២៣	,,
	១២៥	១២៥	,,
(ចំ២)	(ចំ១)	១៣ចំ	៣
លោកនាយ	លោកនាយក	១៣៨	,,
ឥគ្ឆ	ឥក្ខ	១៤៥	៣
ឥយគ្ត-	ឥយកគ្ត-	១៥៥	,,

សន្ទ្ធីកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
លោកនាកយថា	លោកនាយកថា	១៦៥	៣
ចាដិមោក្ខ	ចាតិមោក្ខ	១៨៩	៦
ព្	ព្	,,	១៥
១០២	២០២	(លេខទំព័រ)	
ផ្ត	ដ្ត	២០៨	១.ញ
ដ៏	ដ៏	២១៩	១១
	២២១	២២១	(លេខទំព័រ)
១	១	២២	១២
សុទ្ធ:	សុទ្ធ:	២៤៩	១៤
ការ	ការ	២៥១	,,
ទ្ធ	ទ្ធ	២៩៨	៤
ស្	ស	៣០	៦
ស	ស	៣១០	១៥
ប	ប	៣១១	១១

សន្ធឹកប្រៀបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដើម្ប	ដើម្ប	៣៣៧	៦
ខ្ទុ០ និកាយ	ខ្ទុ០ កនិកាយ	៣៥០	១
ម្រនាម	ព្រះនាម	៣៦៨	១៣
ក្ត ដ ភ ទ	ក្ត ដ ភ ទ:	៣៧៦	១៧
ដ្ឋ ចជ ជ ស ហ	ដ្ឋ ចជ ជ ស ហ-	៤០៩	៤
ន ន ន ន	ន ន ន ន-	៤០៩	៥
ញ ុ ញ ី	ញ ុ ញ ី	៤០៩	៧

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ :

Printing costs were met through the gift of

Wat. Soutoushu Anrakuji Temple
The Rev. Junten Wakabayashi
1600 Bessho Onsen, Ueda-shi, Nagano-ken 386-14 Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 安楽寺　若林順天
〒386-14　長野県上田市別所温泉1600
☎0268-38-2062

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "
ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ
ការបោះពុម្ពជាថ្មីម្តងទៀតវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកម្តងទៀតវិញ
បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤
សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 75 (of 110 volumes total)
"SUTTANTA PITAKA"
Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh
Reproduced with the kind cooperation of the
TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE
First edition December 8, 1994
Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第75巻スッタンタピタカ（経部）

発　　行：プノンペン仏教研究所
復刻救援：カンボジア版トリピタカ(南伝大蔵経)復刻救援委員会
発　　行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社
製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

INSTITUT BOUDDHIQUE